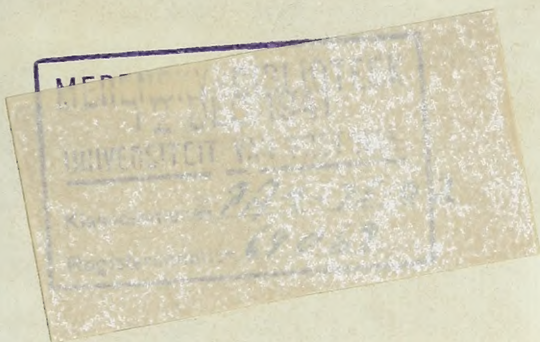

DE HANDELINGEN

VAN DE

EERSTE TOT DE VIER-EN-TWINTIGSTE VERGADERING,

1865 – 1912

DER

NEDERDUITSCHE GEREFORMEERDE KERK

IN DE

ORANJE VRIJSTAAT.

Deel I.

HANDELINGEN
~~NEDERDUITSE~~

VOORBERICHT.

Overeenkomstig het besluit van de Synode in haar 24ste Vergadering genomen, zijn al de Acta Synodi hier bijeenverzameld en in twee deelen gebonden.

Hoogst noodig was het, dat dit gedaan zou worden, want, hoewel er in grooter of kleiner getallen losse exemplaren van de notulen van de verschillende vergaderingen der Synode in het Archief bewaard waren, zijn er toch geen meer te vinden geweest van die der eerste, tweede en elfde Synoden; en dan nog veertien van die der zestiende.

Om nu dit te kunnen doen, was het herdrukken van wat er ontbrak onvermijdelijk. Maar waar zou dat ontbrekende gevonden worden? Gelukkig was er nog in het Archief een bundel, waarin samengebonden waren al de notulen van de eerste zeventien vergaderingen. Daaruit werd aan de drukker verschaft wat noodig was.

Ook moest het Register aangevuld worden, omdat de verwijzingen naar de vergaderingen van 1906, 1909 en 1912 in den Bladwijzer niet aangebracht waren geweest. Het Register, zooals het nu, achter in het tweede deel verschijnt, is volledig Opgemerkt, echter, moet worden, dat er geen revisie is geweest van den Bladwijzer zooals die bestond van de vergaderingen tot op 1903; en dat er dus niet voor ingestaan kan worden dat er niet in dat deel der Register, door het herhaaldelijk herdrukken, fouten ingeslopen zijn.

De kosten aan zooveel drukwerks verbonden, is uit den aard der zaak niet gering geweest. Daarvoor is de prijs, waarvoor,de Acta verkrijgbaar gesteld worden, hoog. Maar ook wanneer al de thans gedrukte exemplaren verkocht worden, zal nog geen derde deel van de uitgaven vergoed worden

J. D. KESTELL.

Bloemfontein,

1 September 1916

PRO MEMORIA.

"Ten gevolge der uitspraak van het Hooge Geregtshof in "Kaapstad, November, 1862, dat n.l. de leden der Ned. Ger. "Kerk buiten de Kaapkolonie geen deel mogten uitmaken dier "Hoog-Eerw. Synode, werd dit deel des vroegeren *Transga-"gariepschen Rings* (de leden van den O. Vrijstaat) genood-"zaakt op eigen zelfstandigheid bedacht te zijn.

"De conferentie te Bloemfontein, 13 tot 15 Januarij, 1864, "was daarvan de eerste vrucht. Daar werd onder anderen beslo-"ten dat de Vrijstaatsche Predikanten, met *drie* andere leden : "de BB. NIELEN MARAIS, ALFD. ROBERTS en GERRIT VISSER, "op 15 Junij weer zouden zamenkomen te Bloemfontein, om "de Kerkwetten der Kaapkolonie aan eene herziening en "wijziging naar de behoeften van dit land te onderwerpen. "Dit had plaats onder voorzitterschap van Ds. Van de Wall, "terwijl aan het einde der bijeenkomsten besloten werd : 1. "dat Praeses en Scriba nog eens het geheel zouden nazien; "2. dat op 9 November wederom eene vergadering te Smith-"field zou gehouden worden, en wel bestaande uit *drie* afge-"vaardigden uit elke Gemeente, te kiezen (except de Predi-"kant) door de mans ledematen. Het doel dier vergadering "zou zijn : 1. om de reeds gewijzigde Kerkwetten voor de "laatste maal in rivisie te brengen en eindelijk te bekrachtigen;

"2. om als uit den boesem der Gemeenten de *Synode van den* "*Oranje Vrijstaat* te constitueren.

"HERMAN VAN BROEKHUIZEN,

"*Scriba Synodi.*"

P.S.—Deze laatst genoemde vergadering werd dan ook te Smithfield gehouden op 10 tot 15 November, 1864, en door dezelve voldaan aan het tweederlei doel daar genoemd.

ALBS. P. MEIRING, *Scriba Synodi.*

December, 1868.

NOTULEN DER EERSTE SYNODE

VAN DE

NEDERDUITSCH-GEREFORMEERDE KERK

IN DEN ORANJE VRIJSTAAT,

ZAMENGEROEPEN TE

BLOEMFONTEIN, DEN 10DEN MEI EN VOLGENDE DAGEN,

TEN JARE 1865.

---

10 MEI.—EERSTE ZITTING

WOENSDAG MORGEN.

De Praeses der Vergadering te Smithfield, (10 Nov.), Ds. A. A. Louw, heet de BB. welkom te dezer plaatse; en verblijdt zich zeer, dat, ondanks de drukkende en kommervolle dagen, waarin ons land verkeert, wegens den zeer waarschijnlijken oorlog met de Basuto-natie, bijna al de afgevaardigden, zelfs die der grensplaatsen, tegenwoordig zijn.

(Opening der Synode.)

Met plegtig gebed wordt door Z.HEw. deze Synode geopend, en worden de belangen van Land en Kerk voor Gods troon bepleit.

(Geloofsbrieven.)

De geloofsbrieven der afgevaardigden worden door den Voorzitter opgeëischt en voorgelezen.

Tegenwoordig zijn, naar ouderdom van vestiging der Gemeenten :—

Van Winburg : Ds. H. van Broekhuizen, en Ouderling J. J. Pienaar; (afwezig : J. N. Uijs).

Van Bloemfontein : Ds. G. Van de Wall, en de Ouderlingen J. J. P. Prinsloo en C. J. Maree.

Van Fauresmith: Ds. A. A. Louw, en de Ouderlingen R. Robinson en S. W. van der Merwe.

Van Smithfield: Ds. P. Roux; (afwezig: de ouderlingen J. G. Landman en G. S. du Toit).

Van Harrismith: Niemand.

Van Boshof: Ds. H. W. Brandt, en de Ouderlingen J. W. Swart en D. J. A. Craffort.

Van Jacobsdal: Niemand.

Van Kroonstad: De Ouderlingen Ch. Cilliers, senr., en Gerrit Scheepers.

Van Philippolis: Ds. C. Fraser, en de Ouderlingen E. N. Grobbelaar en J. J. Boshof.

Van Edenburg: De Ouderlingen Fr. Cloete en A. J. Pienaar.

Van Heidelberg: De Ouderlingen P. W. Grobbelaar en L. A. D. Roux; (afwezig: W. W. van der Merwe).

Thans komt de leeraar van Harrismith, Ds. D. Mac Millan, ter vergadering en legt over eene kopy van de notulen eener kerkvergadering zijner gemeente, d.d. 13 Maart.

Afwezig BB.—Hieruit blijkt, dat nevens den Leeraar, de BB Ouderlingen Frederik de Jager en Cornelis de Villiers benoemd waren als afgevaardigden naar deze Synode. Wegens landsomstandigheden echter heeft niemand dier BB. den Leeraar kunnen vergezellen.

De Vergadering berust hierin; maar de Praeses wijst op het informeele, dat alleen de Scriba des Kerkeraads dit Notulen-Extract (dat tevens als geloofsbrief dienen moest) heeft onderteekend.

De Predikant van Bloemfontein, gesecondeerd door den Ouderling van Kroonstad (Cilliers), stelt voor: Dat de vergadering ditmaal het informeele voorbij zie. Hierin berust ook de Voorzitter, mits de vergadering den Scriba magtige den Harrismithschen Kerkeraad hierop opmerkzaam te maken, dat deze het formeele voortaan beter behartige.—Dit wordt aangenomen.

(Brieven der afwezige afgevaardigden.)

Worden verder voorgelezen de brieven van de afgevaardigde Ouderlingen van Smithfield, de BB. G. J. du Toit en G. Landman, die wegens landsomstandigheden; en die van W. W. van de Merwe, die wegens ziekte, deze vergadering niet kunnen bijwonen.

De vergadering berust hierin, alsmede in de mondelinge mededeeling van den Scriba, dat de Ouderling Uijs ook niet kon komen om eerstgenoemde reden.

De Praeses vermoedt, dat de afwezigheid der BB. van Jacobsdal, om dezelfde reden is.

(Synodale Leerrede.)

Alsnu verklaart de Voorzitter de Synode voor wettig geconstitueerd, en verzoekt den Leeraar van Bloemfontein om de Synodale leerrede te houden, waaraan deze gereedelijk voldoet.*

Na ernstig gebel en zingen van Gezang II. : 3, houdt genoemde Leeraar eene gepaste toespraak over Eph. I. : 22.

Naar aanleiding dezer woorden beschouwt Z.Ew. *Christus* als *het Hoofd der Gemeente*, daar deze : I. Slechts leven heeft *in* Christus; II. Slechts veiligheid geniet *door* Christus; III. Slechts onderdanigheid verschuldigd is *aan* Christus; IV. Slechts eenheid bezit *door* Christus.

Na dankzegging en zingen van Psalm CXXXIII. : 1 en 3, wordt op voorstel van den Scriba den dank der vergadering gebragt, bij monde van den Voorzitter, aan den Eerw. spreker voor deze belangrijke leerrede.

Het al of iet laten drukken lokt eenige diskussie uit, en daar de Leeraar zelf bezwaar in de uitgave heeft, benoemt de Voorzitter den Leeraar van Boshof en den Scriba, om met den Eerw. spreker hierover nader, als commissie, te beraadslagen.

(Kiezing van de Moderatuur.)

Overeenkomstig art. 19, N. d. gaat de vergadering thans over tot het kiezen der Moderatuur. Allereerst heeft de stemming plaats omtrent een Voorzitter. Uit het opnemen der stemmen blijkt, dat herstemming plaats moet hebben tusschen den Praeses *ad hoc*, en den Leeraar van Bloemfontein. De herstemming wijst laatstgenoemden als Voorzitter aan, die hiertegen echter bezwaar inbrengt, wegens Z.Ews. voornemen om, op verzoek van ZHEd. den Staatspresident, spoedig het lager te volgen als veldprediker.

De aftredende Voorzitter herinnert, echter, dat de stemming geschied is, dat de te benoemen Assessor altijd de plaats van den Praeses vervangen kan; en dat ZEw. er sterk tegen is dat iemand, en vooral een der leeraren, vóór het einde, deze vergadering verlaat.

Daar dit ook het gevoelen der vergadering blijkt te zijn, laat de Leeraar van Bloemfontein zich de benoeming welgevallen, en aanvaardt den Voorzittersstoel.

Hierop heeft de keuze plaats van een Assessor, en vereenigen zich de meeste stemmen op den afgetreden Praeses.

Op verlangen van den Scriba, wien het niet regt duidelijk is of zijne benoeming, te Smithfield, tot Scriba en Quaester Synodi, ook

---

* Volgens Art. 19, N.C., moest de aftredende Praeses dit werk verrigten. Daar echter de tegenwoordige Voorzitter op de Smithfieldsche vergadering in November, deze taak volbragt had, is destijds de Predikant van Bloemfontein benoemd, zich ditmaal van die taak te kwijten.

van kracht is voor deze vergadering, heeft er hieromtrent stemming plaats. De uitslag is de bekrachtiging der vroegere keuze.

Nog stelt de Scriba voor, dat de Synodale zittingen zullen gehouden worden van 's morgens 9 tot 12,9 en van 's namiddags 2 tot 5 ure.

(Tegenwoordigheid van den Eerw. Zending Inspector.)

De Predikant van Philippolis herinnert de B.B. aan het genoegen dat wij smaken, door den Eerw. Zending Inspector der Ned. Ger. Kerk in de Kaapkolonie, Ds. Chas Murray, in ons midden te mogen zien, en stelt voor dezen Broeder in deze vergadering zitting te verleenen met adviserende stem. Dit wordt met algemeene stemmen aangenomen.

Hoe vereerend ook, zoo heeft de Eerw. Inspector hiertegen echter bezwaar, èn daar het ZEw.buiten de orde schijnt, èn daar hij misschien morgen reeds vertrekt. Niettemin is dit bewijs van broederlijke toegenegenheid ZEw. aangenaam; en kan ZEw. ook niet nalaten, ofschoon onofficieel, deze vergadering de meest christelijke sympathie te verzekeren van zeer velen der Kaapsche broederen.

De Praeses doet opmerken, dat het volgens de Amrikaansche kerk geenszins buiten de orde, maar zelfs zeer gewoon is, en, zoover ZHEw. bekend, ook niet met onze Kerkwetten strijdt; doch wil berusten in ZEws. bezwaar. Echter met het vriendelijk verzoek, dat onze Broeder, vóór zijn vertrek, deze vergadering opwekke en toespreke in het belang der zending. Aan dit verzoek belooft deze waarde Broeder volgaarne te voldoen.

(Kiezing der regtscommissie.)

Daar volgens art. 20 onzer Kerkwetten eene regtscommissie moet benoemd worden, slaat de Praeses als leden dier vergadering voor: De Leeraren van Smithfield, Philippolis en Boshof, en de Ouderlingen van Fauresmith (v. d. Merwe), van Kroonstad (Cilliers), en van Edenburg (Cloete).

De stukken hierop betrekking hebbende, worden hun ter hand gesteld, waarop Donderdag, e.k., in de namiddagzitting, rapport moet worden ingeleverd.

TWEEDE ZITTING.

Woensdag Middag.

Al de Leden weêr tegenwoordig. Wordt eerst voorgelezen een brief vau Ouderling Muller, van Bethlehem, wegens afwezigheid.—Aan genomen voor notificatie.

(Memories.)

De Scriba legt een memorie over van een aantal leden van Kroonstad, inhoudende verzoek om een dorp op te rigten;—alsmede de

Praeses een verzoek van eenige leden uit Boshof, om onder Bloemfontein te mogen behooren, wegens minder verren afstand.

De Leeraar van Smithfield, ondersteund door den Scriba, stelt voor, om die stukken aan eene commissie toe te vertrouwen. De Assessor amendeert, dat de regtscommissie hiermede worde belast, hetwelk na eenige discussie wordt aangenomen.

(Reglement van orde.)

De Praeses leest thans voor het Reglement van orde. (Zie art. 12)

De Assessor bespreekt de noodzakelijkheid, om vóór het behandelen der beschrijvingspunten, onze verhouding tot de regering te bespreken, en wenscht vooral, dat van deze Synode een brief gezonden worde aan den HEd. Volksraad, het vertrouwen uitdrukkende, dat dezelfde goed verstandhouding, welke tot heden bestaan heeft, tusschen dezen Staat en onze Kerk, moge blijven bestaan. De Scriba keurt het minder goed, dat de Synode al aanstonds van de orde afwijke, daar nog geen beschrijvingspunten is behandeld, te meer daar het voorstel niet eens schriftelijk is, en zulk een gewigtig onderwerp het biddend nadenken dezer vergadering vordert.

(Behandeleing der beschrijvingspunten.)

Daar de Praeses en het grootste deel der BB. zich hiermede vereenigt, en den Assessor verzocht wordt zijn voorstel aan het einde dezer zitting schriftelijk in te leveren, opdat het morgen in behandeling kome; zoo leest de Praeses het

Eerste Beschrijvingspunt

voor, luidende :—

"De Synode drukke hare christelijke deelneming uit *aan de BB.* "*der Nederl. Ger. Kerk in de Kaapkolonie,* die door inbreuk op "hun regt tot handhaving van orde en tucht, in moeitevolle om- "standigheden gebragt zijn."—De Predikanten van Bloemfontein en Winburg.

De Voorzitter licht dit eerste beschrijvingspunt nader toe en herinnert kortelijk aan hetgeen, sinds onze verwijdering van de Moederkerk, aldaar heeft plaats gehad.

De Leeraar van Philippolis, gesecondeerd door de Ouderling van Fauresmith (Robinson), stelt voor dit beschrijvingspunt aan te nemen, en eene commissie te benoemen om een brief van sympathie te schrijven.—Aangenomen.

De Praeses benoemt hiertoe: Den Assessor, den Predikant van Smithfield en den Ouderling Swart van Boshof. Daar de vergadering er den Praeses bij verlangt, stemt deze toe.

Tweede beschrijvingspunt.

De voorsteller verlangt dat dit ruste tot morgen, daar brieven, hierop betrekking hebbende, nog moeten worden ingezien.

Derde beschrijvingspunt.

"Het *Reglement van Orde* der Kerkelijke vergadering, Zie art. "12, No. 14,) worde zóó veranderd, dat elk lid vrijheid hebbe "*driemaal* het woord te voeren over het onderwerp in behandeling." —De Predikant van Bloemfontein.

Na eenige discussie amendeert de Predikant van Smithfield, gesecondeerd door den Leeraar van Fauresmith, dat dit artikel der wet onveranderd blijve.

De Predikant van Boshof, gesecondeerd door den Scriba, stelt voor, dat de Leden *tweemaal* het woord over hetzelfde onderwerp voeren zullen; terwijl eindelijk de Assessor, ondersteund door den Ouderling Robinson, van Fauresmith, No. 14 geheel wil geroyeerd hebben.

De twee laatste amendementen worden afgestemd; het voorstel van den Leeraar van Smithfield aangenomen, waardoor het beschrijvingspunt vervalt, en de wet hier *onveranderd* blijft.

Vierde Beschrijvingspunt.

"Worde in rivisie gebragt art. 14, dat *twee* Ouderlingen ter Sy-"node roept, terwijd art. 27 slechts van een Ouderling ter Rings-"vergadering spreekt."—De Predikant van Winburg.

De Scriba toont de noodzakelijkheid aan van deze verandering. Ook de Predikant van Philippolis vereenigt zich hiermede, waarover de Leeraar van Smithfield zich verblijdt, terwijl de Praeses uit de Dordsche Kerkorde aantoont het ongereformeerde, om den Ouderlingen te veel overwigt in de Hooge Vergadering te geven.

De Leeraar van Smithfield, gesecondeerd door dien van Philippolis, stelt voor: "Aanname van dit beschrijvingspunt."—waarmede de Vergadering zich vereenigt.

Vijfde Beschrijvingspunt.

"De Synode bepale den tijd tot het inzenden van beschrijvings-"punten tot *zes* weken voor de opening der Synode,, in plaats van "*twee* maanden." (Zie Art. 21.)—De Predikant van Bloemfontein.

De voorsteller wijdt uit over de noodzakelijkheid dezer verandering; de Scriba over het tegendeel.

Na meerdere discussie stelt Ouderling Cilliers, van Kroonstad, voor, ondersteund door dien van Fauresmith (Robinson), dat het beschrijvingspunt worde aangenomen.

De Scriba echter, gesecondeerd door den leeraar van Smithfield, stelt voor, dat art. 21 onveranderd blijve.—Dit laatste wordt aangenomen.

Zesde beschrijvingspunt.

"Tot het stuiten van verdere ongeregeldheden, en van de ontheiliging der bondzegelen, gelaste de Synode den kerkeraden onder "haar ressort, dat de *Bewijzen van Lidmaatschap* worden opgeëischt

"van die ledematen, wier namen tot dusverre niet op de registers "verschenen."

"Na uiterlijk *twaalf maanden* van de sluiting dezer Synode af, "zal het den kerkeraden niet meer vrij staan de bondzegelen te doen "bedienen aan hen, die zich niet behoorlijk als leden der plaatse-"lijke gemeente hebben bekend gesteld."

"Van reizenden en trekkenden zullen geldige bewijzen gevraagd "worden van Leeraar of kerkeraad der gemeente, welke zij verlie-"teen, alvorens hen tot het genot van Doop of Avondmaal toe te "laten."—De Predikanten van Bloemfontein en Winburg.

Breedvoerig wordt dit beschrijvingspunt besproken, aan welke discussie al de Leeraren, alsmede Ouderlingen Robinson, van Fauresmith; Cloete, van Edenburg: en Scheepers, van Kroonstad, deelnemen.

Op voorstel van den Scriba wordt de discussie en stemming hierover uitgesteld tot morgen, daar de tijd reeds verstreken, en de zaak zeer belangrijk is.

De Assessor leest thans zijn voorstel omtrent hetgeen in den beginne besproken is, en dat morgen in behandeling komen zal.

De kladnotulen worden gelezen en, na eene kleine aanmerking, goedgekeurd.

De Ouderling van Kroonstad sluit deze zitting met dankzegging.

Geresumeerd en geteekend op heden, den 11den Mei, 1865.

G. VAN DE WALL, *Praes. Syn.*,
A. A. LOUW, *Assessor.*
H. VAN BROEKHUIZEN, *Scriba.*
J. J. PIENAAR,
J. J. P. PRINSLOO,
C. J. MAREE,
S. W. VAN DER MERWE,
R. ROBINSON,
P. ROUX, *Pred.*
D. MACMILLAN, *Pred.*
H. W. BRANDT, *Pred.*
J. W. SWART,
D. J. A. CRAFFORT,
S. A. CILLIERS,
C. FRASER, *Pred.*
G. S. J. SCHEEPERS,
E. N. GROBLAAR,
J. J. BOSHOF,
F. C. CLOETE,
A. J. PIENAAR,
L. A. D. ROUX,
P. W. GROBBELAAR.

11 MEI.—DERDE ZITTING.

Donderdag Morgen.

De Praeses opent de vergadering. Al de BB. zijn tegenwoordig, uitgezonderd de Leeraren van Fauresmith, Harrismith en Boshof.

Alvorens het gebed gedaan wordt, herinnert de Voorzitter de vergadering dat de Synodale Commissie der Nederd. Geref. Kerk in de Kaapkolonie dezer dagen vergadert, en wel in ons bekende zeer moeijelijke omstandigheden.

Hierom zal het wenschelijk zijn, dat wij die HEw. BB. in onze gebeden gedenken, wat ZEw. ook thans verlangt van den Leeraar van Smithfield, die het gebed doet.

Na het gebed komen de drie afwezige Leeraren ter vergadering; en worden de Notulen gelezen, goedgekeurd en volgens art. 12, No. 24, door al de leden geteekend.

De Voorzitter herhaalt thans het reeds gisteren in het midden gebragte voornemen, om deze vergadering voor het lager op de grenzen te verwisselen, en dringt aan dat door de BB. aan ZHEw. en Ouderling Prinsloo verlof verleend worde, om zoo spoedig doenlijk te vertrekken. Ouderling Robinson ondersteunt dit verzoek, vooral daar een Leeraar in het lager onmisbaar is. Na eenige discussie willigt de vergadering dit verzoek bijna unaniem in.

Op verzoek van den Scriba stelt de vergadering den Leeraar van Philippolis aan als Assistent.

Thans is aan de orde op nieuw het zesde beschrijvingspunt.—Zie pag. 26 (bl. 7).

De Assessor kan zich niet meer zoo geheel vereenigen met het beschrijvingspunt, tenzij achter de tweede zinsnede: "bekend ge-"steld," worde toegevoegd: "wordende echter aan de discretie van "Leeraars en kerkeraden overgelaten, om in gevallen waar de be-"wijzen van lidmaatschap niet te bekomen zijn, en die leden bij "de opzieners der gemeente als waardige belijders bekend staan,—"alsdan van bovenstaande bepaling af te wijken."

Dit voorstel wordt ondersteund door den Assistent Scriba.

De Ouderling van Kroonstad, gesecondeerd door den Predikant van Boshof, amendeert: "Indien de Ledematenregisters mogten "zijn verloren geraakt, zoodat zij, die de sacramenten wenschen te "gebruiken, geen attest kunnen produceren, zoo wordt het aanbe-"volen, tot handhaving der goede orde, dat dusdanige personen zich "aan een onderzoek onderwerpen bij den Predikant en den kerke-"raad."

Na breedvoerige discussie wordt het laatste in stemming gebragt, doch verworpen; terwijl het oorspronkelijke beschrijvingspunt met de inlassching van den Assessor wordt aangenomen.

Thans komt weer ter tafel het voorstel van den Assessor, op gisteren uitgesteld, betreffende de verhouding van onze Kerk tot den Staat. Al de Predikanten, en velen der Ouderlingen, nemen deel aan de discussie; doch daar het art. in de Constitutie, hetwelk hierop betrekking heeft, niet juist bekend is aan de BB., zal heden middag deze gewichtige zaak nader besproken worden. Het tweede beschrijvingspunt zou nu aan de orde zijn, doch de Voorzitter wenscht het voor het tegenwoordige, met verlof der vergadering, terug te trekken.

De vergadering vereenigt zich hiermede op voorstel van Ouderling Robinson, van Fauresmith, ondersteund door dien van Bethulie (Roux).

De Praeses wijst de vergadering op eene incorrectie van art. 40, alwaar in de opgave der gelden voor het Synodale en Weduwenfonds vergeten is in te lasschen, wat volgnes art. 230 voorkomt: Huwelijken, 2s. 6d.

De Leeraar van Smithfield verlangt, dat deze correctie worde uitgesteld tot beschrijvingspunt 9 in behandeling kome.—Dit wordt aangenomen.

De Praeses maakt de vergadering verder opmerkzaam op de noodzakelijkheid en betamelijkheid, dat een officieel schrijven gerigt worde aan den Actuarius Synodi der Kaapkolonie, vooral met het oog op het Weduwenfonds.

De Scriba stelt voor, dat de Praeses, met den Leeraar van Smithfield, als Commissie benoemd worde om den HEw. Actuarius niet slechts omtrent dit, maar ook omtrent andere punten, welke ZHEw. behooren bekend gesteld te worden, te schrijven, met bijvoeging van een exemplaar onzer Kerkwetten.—Dit aangenomen.

Zevende beschrijvingspunt.

"De Synode spreke haar gevoelen uit, of op hen, die als leden "der gemeente bekend staan, doch niettegenstaande opwekking en "vermaning, *nooit* of *zeer zelden* ter kerke komen, de kerkelijke "tucht mag of moet worden toegepast."—De Predikant van Winburg.

De voorsteller geeft eenige verklaring aan zijn beschrijvingspunt, en heeft vooral het oog op onwillige, volhardende godsdienstverzuimers.

Onderscheidene BB. bespreken ernstig deze zaak, waarop de Assessor, gesecondeerd door den Ouderling (Cloete) van Edenburg, voorstelt: "De Synode beschouwt het voortdurend en moedwillig "verzuim der openbare christelijke bijeenkomsten en der sacramen-"ten censurabel."—Dit aangenomen.

VIERDE ZITTING.

DONDERDAG MIDDAG.

Ouderling (Robinson) van Fauresmith, ondersteund door zijn medeafgevaardigden (v. d. Merwe), stelt voor, dat Ouderling Cilliers van Kroonstad, als lid dezer vergadering ontslagen worde, om den Eerw. Zending Inspector, die op weg is naar Zoutpansberg, te vergezellen tot Kroonstad, zowel wegens meerdere veiligheid als bekendheid. Dit aangenomen; alsmede op voorstel van den Leeraar van Philippolis, dat de Eerw. Inspector heden avond ten 7 ure alhier eene toespraak houde over de Zendingzaak. De Scriba wordt belast dit verzoek ZEw. te doen geworden.

(Brief aan den HEd. Volksraad.)

Aan de orde is nogmaals het voorstel van den Assessor over de verhouding van onze Kerk tot den Staat. Onder meer andere sprekers verlangt de Scriba het laatste deel des voorstels geheel te wijzigen, hetwelk grootendeels de goedkeuring des Assessors wegdraagt, zoodat het voorstel nu aldus luidt :—

"De Synode der Nederd. Geref. Kerk in den O. V. Staat, intro-"ducere zich bij de regering des lands, door eene officieele kennis-"geving aan den HEd. Volksraad, dat zij zich sinds 15 November, "1864, te Smithfield tot een zelfstandig kerkgenootschap gevormd "heeft. Tevens legt zij een exemplaar harer eigene Kerkwetten over, "waaruit de regering, die krachtens art. 22 onzer Constitutie, de "Nederl. Herv. Kerk bevordering en ondersteuning waarborgt, in-"zage verkrijgen kan van de wijze van bestuur dezer Kerk. Ter-"wijl de Synode, om misverstand voor te komen, gaarne zien zou, "dat de, in de Constitutie abusivelijk gebruikte titel, *Nederlandsch "Hervormd,* juister geformuleerd werd als *Nederduitsch Gerefor-"meerd."*

Dit voorstel thans unaniem aangenomen.

(Verslag der regtscommissie.)

Nu doet de regtscommissie verslag van hare werkzaamheden. Wegens het onvolledige des verslags komt punt voor punt in behandeling.

I. Memorie van 99 leden uit het district Kroonstad, om op de plaats Rietfontein een nieuw dorp op te rigten. Hoewel de Scriba en de afgevaardigde van Kroonstad volgens art. 9 verlangen, dat deze vergadering eene commissie van onderzoek benoeme, worden memorialisten, op voorstel van den Assessor, gesecondeerd door Ouderling (Cloete) van Edenburg, verwezen naar den Ring. Zie art. 33.

II. Memorie van 6 Leden uit Boshof, die, om verschillende redenen, te Bloemfontein de genademiddelen wenschen te gebruiken. Daar de Predikant van Boshof, noch zijn mede-afgevaardigde hiertegen bezwaar heeft, zoo wordt memorialisten dit verzoek toegestaan, hoewel ook deze zaak, volgens den Leeraar van Smith-field, ter eerste instantie bij den Ring behoorde.

III. Klagtschrift van Ds. L. Cachet, Ladysmith, Natal.

Na breedvoerige discussie of dit stuk hier al dan niet zal worden voorgelezen, of het hier al dan niet thuis behoort, wordt het voorstel van van den Leeraar van Smithfield aangenomen, om het terug te wijzen naar den Ring, en wel naar dien van Winburg, alwaar de beklaagde woonachtig is.—Dit aangenomen.

IV. Daar de praeses No. 2 der beschrijvingspunten heeft teruggetrokken, zoo worden de brieven, hierop betrekking hebbende, niet voorgelezen.

V. Het copy der Notulen eener Kerkeraadsvergadering te Harrismith, betreffende het schrijven der Smithfieldsche vergadering in 1864, aan die BB.

De Leeraar van Harrismith verdedigt ZEw. gedrag ten opzigte van herhaalde afwezigheid van onze kerkvergaderingen gedurende het vorige jaar.

Onderscheidene leden keuren, niet ZEWs., maar des Kerkeraads gedrag, af, én in het voortdurend niet vervullen harer pligten tegenover haren Leeraar en onze vergaderingen, én tegen haar laatste schrijven aan de Synode.

De Leeraar van Smithfield, gesecondeerd door den Ouderling van Kroonstad stelt daarop voor :—

..."De Synode beruste in de explicatie door den Predikant van Har-
"rismith gegeven, ten aanzien van de herhaalde afwezigheid van
"ZEw. tot de kerkelijke vergaderingen; doch verklaart, dat het
"slot van de Notulen-extract, door den Kerkeraad thans ingezon-
"den, gansch ongepast is jegens deze hooge Kerkvergadering."

Ook de Assessor heeft een voorstel, gesecondeerd door den Ouderling van Fauresmith, waarin het genoegen der vergadering wordt uitgedrukt, dat de brief van de Smithfieldsche vergadering, in November, 1864, heeft doel getroffen, daar toch de Leeraar van Harrismith thans tegenwoordig is; en, voorts het Notulen-extract voor notificatie aangenomen wordt.—Dit echter verworpen; en het eerste aangenomen.

De Ouderling van Edenburg sluit deze zitting met gebed.

Geresumeerd en goedgekeurd op heden den 12den Mei, 1865.

G. VAN DE WALL, *Praes. Syn.*,
A. A. LOUW, *Assessor.*
H. VAN BROEKHUIZEN, *Scriba.*

12 MEI.—VIJFDE ZITTING.

VRIJDAG MORGEN.

Al de BB. tegenwoordig met uitzondering van de Leeraren van Fauresmith, Boshof en Smithfield. De Predikant van Harrismith opent de vergadering met gebed. De notulen worden gelezen, goedgekeurd en door de Moderatuur getekend. De drie afwezige Leeraren komen ter vergadering.

(Rationarii.)

De Praeses stelt voor Rationarii te benoemen, om de boeken van den Scriba Synodi en den Scriba des vroegeren Transgariepschen Rings na te zien. (Zie art. 13 b. en 30 d.). Benoemd de Leeraar van Harrismith en de Ouderling (Robinson) van Fauresmith.

Aan de orde :

Brief aan Actuarius Synodi.

De brief aan den Actuarius Synodi der Kaapkolonie, gisteren aan de Commissie opgedragen, (Zie Not. p. 30, op bl.), wordt thans voorgelezen en besproken, ook met het oog op art. 67, 1 onzer Kerkwetten.

De Scriba, ondersteund door den Assistent Scriba, stelt voor, dat de vergadering dien brief goedkeure, mits een paar zinsneden worden ingelascht omtrent art. 67, 1.

Dit aangenomen.

No. VI der stukken voor de regtscommissie aan de orde, behelzende het verzoek van den heer Hofstede, om als zendeling geëxamineerd te worden door deze Synode. Na eenige discussie stelt de Assessor, gesecondeerd door den Leeraar van Smithfield, voor :—

"Aan den applikant worde geantwoord door den Scriba, dat de "Synode in zijn verzoek niet kan treden, aangezien hij niet—naar "art. 59 onzer Kerkwetten—in persoon tegenwoordig is. Boven-"dien wordt den applikant te kennen gegeven, dat onderscheidene "leden dezer Synode hun bezwaar hebben ingebragt tegen zijne toe-"lating tot zending onzer Kerk voor en aleer hij aanbevelings-"brieven of testimonia producere van de HEw. professoren te "Stellenbosch, onder wier leiding hij vroeger een tijd lang in de "theologie heeft gestudeerd."—Dit bijna unaniem aangenomen.

De Leeraar van Harrismith wijst op een abuis in de wetten, daar op pag. 10, art. 25, a, *Bethlehem* voorkomt onder de à parte gemeenten van den Ring van *Winburg*.

De Scriba betuigt dat dit een drukfout is, waarin de B. berust.

Achtste beschrijvingspunt.

"Van deze vergadering ga een herderlijk schrijven uit aan de ge-"meenten onder haar ressort, waarin de leden vooral ernstig op-

"gewekt worden tot getrouwe viering van den Dag des Heeren." —Predikant van Winburg.

Na hetgeen de voorsteller omtrent dit punt gezegd heeft, wordt het door al de Leeraren en enkele BB. Ouderlingen besproken; waarna de Assessor, gesecondeerd door den Scriba, voorstelt :—

"Ten einde aan den eenen kant de kosten van het drukken eens "herderlijken briefs te vermijden; en, aan den anderen kant, het "heilzaam doel van dit beschrijvingspunt beter te bereiken, be- "veelt de Synode den Leeraren en Opzieners der onderscheidene "gemeenten ten sterkste aan, om bij de openbare godsdienst en "in het huisbezoek tot getrouwer viering van den Dag des Heeren "op te wekken."—Dit eenparig aangenomen.

Negende beschrijvingspunt.

"De Synode benoeme eene commissie, ten einde haar met advies "te dienen in het beramen van middelen tot daarstelling van een "Pensioenfonds, ten behoeve van Predikanten alhier, die later "Emeriti mogen worden."—De Predikant van Winburg.

Onderscheidene leden der vergadering nemen deel aan de discussie over dit onderwerp, waarvan enkelen de tijdigheid betwisten, terwijl de Leeraar van Smithfield dit verzoek tot den HEd. Volksraad zou willen gerigt hebben.

De Leeraar van Fauresmith, gesecondeerd door den Ouderling Robinson, stelt voor het beschrijvingspunt aan te nemen, mits er aan toegevoegd worde; "De commissie brenge op de eerstvolgende "Synode rapport uit."—Aangenomen.

Leden der commissie : De Leeraar van Smithfield en de Scriba, met de BB. Ouderlingen Robinson (Fauresmith), Cloete (Edenburg), Craffort (Boshof) en Roux (Bethulie).

Tiende beschrijvingspunt.

"De Synode benoeme eene commissie, die belast wordt met de "redactie van een *Kerkelijken Almanak*, ten behoeve van de Ned. "Ger. Kerk in den O. V. Staat, uit te geven te Bloemfontein."— Predikant van Winburg.

Onderscheidene leden spreken ten gunste van het uitgeven van een eigen Kerkelijken Almanak, terwijl vooral de Leeraren van Smithfield en Fauresmith er bezwaar in zien, en daarom voorstellen :

"Aangezien aan de behoefte eens Almanaks reeds op goedkooper "en minder moeijelijke wijze voorzien is door den Kerkelijken Al- "manak van de Kaapkolonie, zoo wijst de Synode dit beschrijvings- "punt van de hand."

In stemming gebragt, wordt dit voorstel verworpen; terwijl op voorstel van Ouderling Cloete (Edenburg) ondersteund door Oud. Scheepers (Kroonstad het beschrijvingspunt aangenomen wordt.

Tot commissie voor de redactie worden benoemd: de Praeses, de Leeraren van Harrismith en Philippolis, alsmede de Scriba.

Daar de Eerw. Zending Inspector gisteren avond, wegens het ongunstig weder, zijne toespraak niet heeft gehouden, zoo verlangt de vergaadering dit heden middag, op voorstel van den Leeraar van Philippolis, gesecondeerd door dien van Boshof.

De Eerw. Broeder neemt hierin genoegen.

ZESDE ZITTING.

VRIJDAG MIDDAG.

(Toespraak van den Eerw. Zending Inspector.)

De Praeses herinnert thans de B.B. dat de Eerw. Zending Inspector de vergadering zal toespreken over de Zendingzaak.

Deze geeft allereerst zijne blijdschap te kennen, dat het hem vergund wordt op de eerste Synode der Nederd. Ger. Kerk van den O. V. Staat, over de uitbreiding van Gods koninkrijk te mogen spreken.

De Eerw. spreker ontwikkelt kortelijk wat het zendingswerk is en hoe wij ons het best van de vervulling dezes arbeids kwijten zullen, en welke zegeningen voor de kerk zelve hieruit voortvloeijen.

De Praeses bedankt, namens de vergadering, den Eerw. Broeder voor zijne warme, opwekkende toespraak.

De Leeraren, alsmede enkele BB. Ouderlingen, nemen deel aan het spreken over dit gewigtvol, en te min behartigd onderwerp.

(Voorstel omtrent de collecten.)

De Assessor stelt voor, met het oog op de aanbevolen collecte op 31 October, ondersteund door Ouderling Robinson:—

„Aangezien de Nederd. Ger. Kerk in den O. V. Staat tot heden "geen geldelijke uitgaven heeft voor binnen- of buitenlandsche zen- "ding, en zij gelegenheid heeft om de BB. in de Kaapkolonie in "dezen te ondersteunen, zoo besluit de Synode, dat de bijdragen "onzer gemeenten, volgens 'Aanhangsel, No. 4, pag. 65, K. W.,' "door elken kerkeraad jaarlijks zullen worden overgemaakt aan den "Quaestor Synodi alhier, die dit geld zal toezenden aan den Quaes- "tor, etc., der Zending Commissie in de Kaapkolonie, ter uitbrei- "ding van Gods koninkrijk in het buitenland, tot zoolang de kerk "alhier in staat zij zelve dit werk te aanvaarden."

Dit aangenomen; terwijl vele BB. den wensch uitdrukken, dat bij gelegenheid van het Avondmaal, of andere groote zamenkomsten, de gemeenten over de zending ook rondom ons onderhouden, en geldelijke bijdragen gevraagd worden.

Is ingekomen, en wordt voorgelezen, een brief van den Ouderling J. L. Wijdeman, uit Jacobsdal, berigtende dat hij de vergadering niet kan bijwonen.

Daar de beschrijvingspunten zijn afgehandeld, zoo stelt de Praeses voor om te spreken over onderwijs, vooral met het oog op de College alhier.

ZHEw. leest voor art. 60 en 61, en wenst dat deze schoone stichting van Sir George Grey meer ondersteund worde. Ook andere BB. spreken in dienzelfden zin, inzonderheid de Leeraren van Boshof en Harrismith, alsmede de Eerw. Zending Inspector, die door eenige voorbeelden aantoont, hoe slechts zelfs in de Kolonie het onderwijs onder vele buitenmenschen behartigd wordt.

(De tweede aanstaande Synode.)

De eerstvolgende Synode zal gehouden worden, op voorstel van den Ouderling van Fauresmith, te Fauresmith, en wel over drie jaren, d.i., 1868, D.V.

De Eerw. Zending Inspector sluit de vergadering met dankzegging.

Geresumeerd en goedgekeurd, op heden, den 13den Mei, 1865.

G. VAN DE WALL, *Praes. Syn.*
A. A. LOUW, *Assessor.*
H. VAN BROEKHUIZEN, *Scriba.*

---

13 MEI.—ZEVENDE ZITTING.

Zaterdag Morgen.

De Praeses opent de vergadering. Al de leden zijn tegenwoordig.

Het gebed wordt gedaan door den Assistent Scriba. De notulen gelezen, goedgekeurd en geteekend.

De Assessor leest voor den brief aan de Hooge Regering des Lands, vroeger aan de commissie opgedragen. Na eene korte discussie en kleine toevoeging omtrent den titel onzer Kerk, wordt de brief goedgekeurd en aangenomen.

(Deputaten naar de Synode der Kaapkolonie.)

Wordt besproken het zenden eener deputatie, namens deze Synode, aan de HEw. Synode in de Kaapkolonie, bij hare aanstaande zittingen in October, 1867. De Leeraar van Smithfield stelt, na eenige discussie, voor, ondersteund door Ouderling v. d. Merwe, van Fauresmith, dat twee Leeraren zullen worden afgezonden.

Na stemming en herstemming blijkt, dat de Assessor en de Leeraar van Smithfield tot deputatie zijn gekozen; terwijl de vergade-

ring besluit, op voorstel van den Scriba, ondersteund door den Leeraar van Boshof, dat de Praeses en de Assistent Scriba als hunne Secundi zullen optreden.

Op voorstel van den Assessor, gesecondeerd door Ouderling Cloete, van Edenburg, wordt aangenomen :

"Daar de HEd. Volksraad waarschijnlijk in de maand Mei zijne "jaarlijksche zittingen zal beginnen, in plaats van Februarij, als tot "heden, en het ondoelmatig wordt geacht, dat beide ligchamen op "denzelfden tijd vergaderen : zoo besluit de Synode dat hare eerst- "volgende vergadering, in 1868, plaats hebbe op den *tweeden* "Woensdag in April, en niet in Mei, zooals de wet bepaalt."

De Praeses maakt bekend dat de Synode toestaat het vergaderen der twee Ringen dezen middag, om en paar zaken te bespreken.

(Attesten der Afgescheidenen.)

De vergadering bespreekt de al of niet geldigheid van attesten der Afgescheidene Kerk ten onzent, alsmede andere moeijelijkheden ten dezen aanzien.

De Ouderling van Bloemfontein, ondersteund door dien van Winburg, stelt voor :

"De Moderatuur dezer Synode worde als commissie benoemd, "om in correspondentie te treden met de Synode der Afgescheidene "Kerk, over onze wederzijdsche verhouding, en bij de e.k. zitting "van deze Synode, te rapporteren.

"Inmiddels acht de Synode het strijdig met onze kerkelijke be- "palingen omtrent het lidmaatschap, en onmogelijk, onder bestaan- "de omstandigheden, om ledematen, door Predikanten der Afge- "scheiden Kerk aangenomen, bij hunne overkomst tot ons als zoo- "danig te erkennen, zonder inachtneming der gewone vormen bij "de wet voorschreven."

De Assistent Scriba stelt voor, gesecondeerd door den Leeraar van Boshof :

"Alle personen, die in de Afgescheiden Kerk in Zuid-Afrika aan- "genomen zijn en tot ons overkomen, zullen een nieuwe belijdenis "van hun geloof moeten afleggen. Zij, echter, die vroeger in de "Nederd. Ger. Kerk in Zuid Afrika aangenomen zijn, doch uit de "Afgescheiden Kerk tot ons wenschen terug te keeren, zullen de re- "denen van dat terugkeeren aan Leeraar of Ouderling opgeven, en, "wanneer gegrond, weder als ledematen onzer Kerk erkend worden."

De Leeraar van Smithfield, ondersteund door Ouderling Cloete, van Edenburg, stelt voor :

"De Synode bepale voorloopig, dat zij die aangenomen en voor- "gesteld zijn in de Afgescheiden Kerk, doch tot ons willen terug- "keeren, openlijk door voorstelling in onze Kerk zullen opgenomen "worden, doch wanneer vroegere ledematen onzer Kerk, van uit

"de Afgescheidene willen wederkeeren, zij vooraf voor Leeraar en "Kerkeraad hunne dwaling moet erkennen."

Na breedvoerige discussie, worden de twee laatste voorstellen verworpen; en *het eerste* aangenomen.

(Publicering der veranderde wetsartikelen.)

Op voorstel van den Assessor, ondersteund door den Assistent Scriba, draagt de vergadering den Scriba op, om de *veranderde wetsartikelen*, alsmede andere besluiten dezer Synode, door de *Gereformeerde Kerkbode* in de Kaapkolonie te doen bekend stellen, ten gerieve van de leden onzer Kerk.

(Biddag.)

Met het oog op den moeijelijken en kommervollen toestand waarin ons land verkeert, vooral door de vrees voor oorlog, wordt het houden van een Biddag namens deze Synode besproken.

De vergadering komt tot besluit dat daartoe zal worden afgezonderd—Zondag, 28 Mei a.s.

De commissie, benoemd om een brief van sympathie te schrijven aan de Synode der Nederd. Ger. Kerk in de Kaapkolonie, zal heden middag dien brief voor de vergadering leggen.

Daar ook de plechtige sluiting nog geschieden moet, verdaagt de Voorzitter de vergadering tot 4 ure.

Geresumeerd en geteekend op heden, 13 Mei 1865,

G. VAN DE WALL, *Praes. Syn.*
A. A. LOUW, *Assessor.*
H. VAN BROEKHUIZEN, *Scriba.*

ACHTSTE ZITTING.

ZATERDAG MIDDAG.

De Assessor leest voor de brief aan de hooge Regering des lands, die, op voorstel van den Scriba, ondersteund door den Assistent Scriba, wordt goedgekeurd, en door de geheele vergadering geteekend.

Omtrent den brief aan de Synode in de Kaapkolonie verzoekt de commissie (daar zij geen tijd kon vinden om dien op te stellen) dat de Vergadering haar dit toevertrouwe.—Dit aangenomen.

(Sluiting door den Moderator.)

Thans sluit de Praeses met een korte toespraak, waarin de vergadering vooral opgewekt wordt God te danken, die haar, hoe zwak en gering ook, verwaardigde de belangen van zijn Kerk in dit land te behartigen, en dat steeds in den geest van broederlijke liefde en eensgezindheid. Wederom worden de BB., inzonderheid de Synodale commissie, herdacht; en, ten slotte, ook deze vergadering—Leeraren en Ouderlingen—opgewekt tot getrouwheid in het ons aanbevolen werk.

Op verzoek van den Praeses sluit de Leeraar van Boshof met gebed en dankzegging, na het zingen van Psalm CXXXIV. vs. 3.

Geresumeerd en geteekend op heden, 15 Mei, 1865.

G. VAN DE WALL, *Praes. Syn.*
A. A. LOUW, *Assessor.*
H. VAN BROEKHUIZEN, *Scriba.*

TWEEDE VERGADERING

DER

H. EERW SYNODE VAN DE NED. GEREF. KERK

IN DEN

Oranjevrijstaat,

ZAMENGEROEPEN IN GEVOLGE "KENNISGEVING" IN DE GEREF. KERK-BODE, D. XIX, BL. 48 EN VOLGENDE NOMMERS, LUIDENDE:—

"De Moderatuur der Hoog-Eerw. Synode van de Ned. Geref. Kerk in den Oranjevrijstaat, geeft hiermede kennis, dat, ingevolge aanzoeken van de beide Ringen der Kerk, eene buitengewone vergadering van evengemelde Synode gehouden zal worden, (D.V.) te Fauresmith, den tweeden Woensdag in April (den 10den April), A.D. 1867, ten 10 ure des voormiddags, en volgende dagen."

De afgevaardigden komen op den bepaalden tijd bijeen in de consistoriekamer der Nederd. Ger. Kerk.

De Voorzitter, ingevolge art. 19 (a) der wetten, enz., doet het gebed, eischt de geloofsbrieven op en leest die voor. Hieruit blijkt dat ter vergadering verschenen: van

Winburg: Geene afgevaardigden.
Fauresmith: Ds. A. A. Louw, Ouderling S. W. van der Merwe.
Smithfield: Ds. P. Roux, Ouderling H. J. van Aswegen.
Bloemfontein: Ds. G. van de Wall, Ouderling J. J. Venter.
Harrismith: Geene afgevaardigden.
Boshof: Ds. H. W. Brandt, Ouderling C. G. Coetze.
Jacobsdal: Ds. E. A. J. du Toit, Ouderling G. D. J. Scholtz.
Kroonstad: Geene afgevaardigden.
Philippolis: Ds. C. Fraser, Ouderling E. R. Snijman.
Edenburg: Ds. Albs. P. Meiring, Ouderling A. J. Pienaar.
Heidelberg: Ouderlingen P. W. Grobbelaar en J. F. van Aswegen.

De geloofsbrieven in orde bevonden zijnde, zoo verklaart de Voorzitter "de vergadering voor wettig geconstitueerd," waarop de leden, naar den ouderdom der gemeenten die zij vertegenwoordigen, de kerk binnen treden, terwijl de Voorzitter, de WEw. G. van de Wall) den kansel beklimt. De plegtige opening geschiedt, wordende door ZHEw. eene gepaste leerrede uitgesproken, naar aanleiding van vers 10, hoofdst. III, van den Brief aan de Efezers.

Deze plegtigheid geëindigd zijnde, neemt de prediker den Voorzitterstoel in.

De Praeses, wijzende op de omstandigheid dat men thans buitengewoon vergaderd was, en gevolgelijk de bestaande Moderatuur in functie blijven zal tot de e.k. gewone vergadering, hij nogthans—der kerke zijnen dank betuigende voor de eer en het vertrouwen tot hiertoe in hem gesteld—om redenen bij hem wegende, zijne betrekking als Moderator verzoekt neder te leggen.

De fung. Scriba (de Predikant van Philippolis) stelt voor: "De Moderator, met zijne toestemming, blijve in functie." De Predikant van Boshof secondeert dit voorstel, hetwelk, in omvraag gebragt, wordt aangenomen. De Moderator laat zich dit besluit welgevallen.

De Assessor, wijzende op zijn aanstaand vertrek van hier naar elders, geeft in bedenking of het niet wel zou zijn dat thans een Assessor in zijne plaats benoemd worde.

De Predikant van Boshof stelt voor:—"Onder tegenwoordige omstandigheden, door het aanstaande vertrek van den Leeraar van Fauresmith, worde er een secundus Assessor gekozen."—Dit voorstel wordt gesecondeerd door den Ouderling van Philippolis, en met algemeene stemmen aangenomen.

De kiezing heeft vervolgens plaats, waaruit blijkt, dat de Predikant van Smithfield bij volstrekte meerderheid van stemmen gekozen werd.

De Moderator maakt nu aan de vergadering bekend, dat hij, bij het vertrek naar Holland van den Scriba en Quaestor Synodi, den Predikant van Winburg, tot zijn opvolger had aangesteld, ingevolge het slot van art. 23, den Predikant van Philippolis, latende dit doen aan de approbatie dezer vergadering over.

De Predikant van Boshof stelt voor:—"De approbatie der Synode worde aan de verkiezing van den Predikant van Philippolis als Scriba en Quaestor gehecht."—De Ouderling van Jacobsdal secondeert dit voorstel, waarop de fung. Scriba te kennen geeft dat hij de betrekking van Scriba en Quaestor Synodi zeer ongaarne op zich zou nemen, om redenen die hij daarvoor meent te hebben. Hij stelt diensvolgens voor:—"Deze vergadering ga over tot het kiezen van een Scriba en Quaestor Synodi."—De Predikant van Smithfield ondersteunt dit voorstel.

De Predikant van Edenburg stelt voor: "De Synode hechte hare goedkeuring aan de aanstelling tot Scriba en Quaestor, *pro. temp.*, van den Predikant van Philippolis." Dit voorstel wordt gesecondeerd door den Ouderling van Philippolis.

Na eenige discussie worden deze voorstellen in omvraag gebragt. Het laatste verworpen zijnde, komt het tweede in stemming, dat tot besluit wordt gemaakt. De stemming geschiedt, en de uitslag toont den Predikant van Edenburg tot Scriba en Quaestor Synodi gekozen te zijn.

De Predikant van Edenburg stelt voor dat de Predikant van Philippolis als assistent Scriba agere. Dit wordt ondersteund, besloten en verkregen.

De Praeses acht, dat aan de orde is het voorlezen van het Reglement van Orde, vervat in art. 12. Dit geschiedt.

Op de vraag naar de uren van zittingnemen der vergadering, wordt besloten dat hare verrigtingen zullen worden voortgezet: des voormiddags van 10 tot 1, en des namiddags van 3 tot 5 uur.

De Predikant van Edenburg verzoekt te mogen voorstellen: "Deze Vergadering betuige haren dank aan den HEw. Moderator voor de door hem gehoudene openingsrede, en drukke haren wensch uit, dat het ZHEw. moge goedvinden deze rede door den druk in het officieel orgaan der kerk te publiceren."—De Predikant van Fauresmith secondeert dit voorstel, dat met acclamatie wordt aangenomen.

De Praeses geeft een pauze tot 3 uur.

Na de pauze weder vergaderd, geeft de Praeses kennis van de aankomst der afgevaardigden van Kroonstad. Hun geloofsbrief wordt opgeëischt, gelezen en goedgekeurd, waarop zij hunne plaatsen innemen, zijnde:

Ds. P. A. C. van Heijningen en de Br. Ouderling J. G. Dreijer.

De Scriba stelt voor: "In aanmerking nemende, dat de notulen der vorige vergadering niet gedrukt zijn, en dus sommige leden dezer vergadering met derzelver toedragt en inhoud geheel onbekend zijn, zoo worden die notulen thans in haar geheel gelezen." Dit wordt gesecondeerd door den Predikant van Boshof en aangenomen.

Daar voornoemde notulen niet ter vergadering zijn, gaat inmiddels de Praeses over tot de aanstelling eener regtscommissie, voorgeschreven in art. 20. Hij slaat tot leden dezer commissie voor: De Predikanten van Boshof, Kroonstad en Jacobsdal, en de Ouderlingen van Fauresmith, Heidelberg (de Br. Grobbelaar) en Philippolis.

De stukken, om in handen der voornoemde commissie te stellen, worden door den Praeses opgeëischt. Twee stukken worden door den assistent Scriba ter tafel gelegd, zijnde door hem in zijne betrekking als fung. Scriba in der tijd ontvangen. De Praeses stelt ze in handen van den Predikant van Boshof.

De Notulen der vorige vergadering ter tafel zijnde, worden gelezen.

De Praeses, refererende naar de voorgelezen Notulen, leest uittreksels uit de Handelingen van den HEd. Volksraad, d.d. 28 Mei, 1866, en geteekend H. Sijbouts, Sekretaris van den Volksraad. (Zie Bijl. B. en C.) Hij geeft voorts te kennen dat de behandeling der zaak, nadat de benaming *Nederlandsch* in *Nederduitsch* was veranderd, door den HEd. Volksraad werd uitgesteld tot het volgende jaar.

Voorts zou de Praeses willen vragen of een rapport der commissie, om te adviseren in zake de oprigting van een Pensioenfonds (Not. bl. 34) reeds in gereedheid is.

De fung. Scriba in der tijd, had het personeel dier commissie aan het lid daarvan, den Br. Ouderling Robinson, bekend gesteld.

De Predikant van Smithfield heeft in de zaak niet gehandeld, meenende, dat na de verhuizing van den Predikant van Winburg, het beter ware de zaak in *statu quo* te laten, tot dat door eene eerstkomende vergadering der HEw. Synode, aan de commissie, voornoemd, een of meer Predikanten, des verkiezende, kon toegevoegd worden.

De Predikant van Fauresmith meent, dat de tijd om te rapporteren voor meergemelde commissie, eerst tijdens de gewone vergadering der HEerw. Synode in April, 1868, daar zal zijn.

De Predikant van Smithfield stelt voor: "De Synode benoeme in de plaats van den WEerw. heer van Broekhuizen, die dit land heeft verlaten, den Leeeraar van Philippolis als lid der commissie van het Pensioenfonds."—Het voorstel wordt gesecondeerd door den Predikant van Boshof, en door de vergadering tot besluit gemaakt.

Met het oog op het aangeteekende, betreffende de afgevaardigden van Harrismith (Not. bl. 32), maakt de Assessor opmerkzaam, dat de plaatsen der afgevaardigden van die gemeente, in deze vergadering weder ledig staan, terwijl ook door die broeders niet voldaan werd aan art. 12, 4, der Wet.

De Predikant van Philippolis heeft een privaat schrijven van den Leeraar van Harrismith in handen, dat hij om die reden niet ter tafel legt. Hij meent nogthans, dat de schrijver bedoeld heeft, om daardoor aan den eisch der Wet (Art. 12, 4) te voldoen. Daaruit blijkt, dat het hem moeijelijk zou vallen deze vergadering bij te wonen; daar hij, 1. een ongeluk had gehad; en 2. niet rekenen mogt op de assistentie van zekeren broeder des kerkeraads, die naar kommandodienst was geroepen.

De Secretaris stelt voor: "De vergadering late dit punt rusten tot een lateren datum, zeg tot Vrijdag e.k., aangezien men niet weet of de afgevaardigden van Harrismith niet nog op reis herwaarts zijn."—Wordt gesecondeerd door den Predikant van Smithfield en aangenomen.

De Praeses geeft nog te kenne, dat de commissie om in corres-

pondentie te treden met de afgescheidene kerk (Not. bl. 39), zulks, met alle bescheidenheid, niet noodig heeft geacht, daar zij heeft komen te letten op art. 88 der "handelingen van de derde algemeene Synodale vergadering der Ger. Kerk, enz., gehouden 21—25 Mei, 1866, te Reddersburg,"—De Vergadering berust hierin.

De Predikant van Philippolis, het woord hebbende, wijst op art. 22,*g*, en stelt na eene opheldering van den toestand van zaken voor : "Er worde eene commissie aangesteld om de, door den vroegeren Scriba en Quaestor Synodi, gehoudene boeken en papieren na te zien en rapport daarover voor de vergadering te leggen."—Wordt gesecondeerd door den Predikant van Boshof en—ter stemming gebragt—aangenomen.

De Praeses stelt tot leden dezer commissie aan : den Scriba en den assistent Scriba.

De tijd reeds verre verstreken zijnde, zoo worden de kladnotulen gelezen, en met eene enkele wijziging voorloopig goedgekeurd.

De verrigtingen worden gesloten, en het gebed gedaan door den Predikant van Kroonstad.

Voorgelezen, goedgekeurd en vastgesteld op de tweede zitting der vergadering van de Hoog-Eerw. Synode van 19 April, 1867, en volgende dagen, op 11 April, 1867.

G. VAN DE WALL, *Moderator Synodi.*

A. A. LOUW, *Assessor.*

P. ROUX,

S. W. VAN DER MERWE.

H. J. VAN ASWEGEN.

J. J. VENTER.

H. W. BRANDT, *V. D. M.*

C. G. COETZEE.

E. A. J. DU TOIT, *V. D. M.*

G. D. J. SCHOLTZ.

P. A. C. VAN HEIJNINGEN, *V. D. M.*

J. G. DREIJER.

E. R. SNIJMAN.

A. J. PIENAAR.

P. W. GROBBELAAR.

J. F. VAN ASWEGEN.

ALBs. P. MEIRING, *Scriba en Quaes. Syn.*

C. FRASER, *Assist. Schiba.*

TWEEDE ZITTING.

De tweede zitting heeft plaats op Donderdag, den 11 April, 1867, ter plaatse als de vorige.

De vergadering wordt op den bepaalden tijd geopend, en het gebed geleid door den Predikant van Jacobsdal.

Tegenwoordig zijn de groote meerderheid der leden.

De notulen der vorige zitting worden gelezen, goedgekeurd, vastgesteld en onderteekend.

De Ouderling van Fauresmith heeft het woord, en stelt voor: "Het doet deze vergadering veel genoegen den Predikant van Colesberg, den WEerw. Br. A. D. Luckhoff, onder ons te zien, terwijl het de vergadering van harte leed is, dat hij niet als gedeputeerde in deze vergadering zitting nemen kon."

De assistent Scriba, met referte naar de voorgelezene notulen, legt ter tafel: "Extract uit de (notulen der) 16 gewone kerkeraadsvergadering, gehouden te Harrismith op 30 Maart, 1867," (Zie Bijl. D). Dit Extract wordt voorgelezen, en geeft aanleiding tot eenige discussie, daar het slechts door drie leden blijkt geteekend te zijn.

De Predikant van Kroonstad stelt voor: „De kennisgeving van de kerkeraadsleden van Harrismith worde op offficieuse wijze aangenomen."—Dit wordt gesecondeerd door den Predikant van Boshof.

Een ander voorstel komt ter tafel, door den Predikant van Smithfield: "Deze vergadering beruste, onder de tegenwoordige omstandigheden des lands, in de gegevene verontschuldiging van het niet verschijnen der afgevaardigden van Harrismith," hetgeen door den Ouderling van Philippolis wordt gesecondeerd.

Nog een ander door den Predikant van Fauresmith, als volgt: "De Synode is van oordeel, dat het Extract uit de notulen eener kerkeraadsvergadering, gehouden te Harrismith, 30 Maart, 1867, niet kan aangenomen worden, aangezien uit hetzelve blijkt dat die vergadering onwettig was, zijnde er geen quorum geweest. Het doet de Synode leed dat er niemand van den Kerkeraad hier tegenwoordig kon zijn; doch drukt te gelijk haar verlangen uit dat de BB. te Harrismith meer letten zullen op de wetten der Kerk."—Dit voorstel wordt gesecondeerd door den Ouderling van Jacobsdal.

Na en en ander woord worden de voorstellen ter stemming gebragt, en dat van den Predikant van Fauresmith, met twaalf stemmen er vóór, aangenomen.

De Predikant van Smithfield maakt opmerkzaam, dat ook van de afgevaardigden van Winburg de plaatsen ledig staan.

De Predikant van Kroonstad geeft, als Consulent dier gemeente, opheldering in deze.

Ter tafel ligt nog het voorstel door den Ouderling van Fauresmith, betreffende den Wel-Eerw. Luckhoff.

Dit Voorstel wordt ondersteund door den Predikant van Edenburg, met bescheiden verzoek dat de stemming moge worden uitgebragt door het opstaan der leden.—Dit geschiedt eenparig.

Wordt in zake de afgevaardigden van Winburg voorgesteld door den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door den Ouderling van Bloemfontein : "De kerkeraad van Winburg worde door deze vergadering aangeschreven wegens het niet observeren der kerkelijke wetten, om tijdig afgevaardigden te kiezen naar deze vergadering."

De Predikant van Fauresmith stelt voor, gesecondeerd door den Predikant van Boshof : "De kerkeraad van Winburg worde gewezen op art. 12, (4,) der Wetten, enz., aangezien die gemeente in deze vergadering niet vertegenwoordigd is, noch ook eenig schrijven van daar is ingezonden met opgave der redenen van de afwezigheid der afgevaardigden."—Deze voorstellen, (na eenige discussie in omvraag gebragt, wordt dat van den Predikant van Fauresmith aangenome.

Wordt ter tafel gelegd het Rapport der commissie, betreffende de nagelatene boeken en papieren van den vorigen Scriba en Quaestor, geteekend C. Fraser, assistent Scriba en, namens den Scriba Synodi, door G. Van de Wall. Dit wordt ter vergadering voorgelezen. (Zie Bijl. E.)

De Praeses zal zich bij de Bank van Bloemfontein omtrent het saldo van het Predikants-Weduwenfonds informeren.

De Predikant van Boshof, gesecondeerd door den Predikant van Jacobsdal, stelt voor : "Het Rapport betreffende de nagelatene gelden en documenten van den vorigen Quaestor en Scriba, door de commissie ingediend, worde goedgekeurd."—De stemming beslist vóór het voorstel.

Overeenkomstig artikel 24 der Wet, benoemt de Praeses tot Rationarii den Predikant van Smithfield en den Ouderling van Boshof.

De Praeses leest nu de beschrijvingspunten ter tafel voor, te vinden in de *Gereformeerde Kerkbode*, D. XIX, bl. 78, 79 en 80, en in een officieel schrijven aan de respectieve kerkeraden, door den fungerenden Scriba, in der tijd, d.d. 5 Maart, 1867, verschenen t.a.p., bl. 95.*

Een Voorstel betreffende deze laatste beschrijvingspunten, door den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door den Predikant van Boshof, wordt opgevolgd door een ander : "De vergadering in aanmerking nemende het ongeregelde van het postwezen (de brief, bevattende de beschrijvingspunten van den Predikant van Kroonstad, veertien dagen na dato eerst ontvangen zijnde); in aanmerking nemende tevens de omstandigheden dat deze vergadering eene

* Zie "Appendix" aan deze notulen toegevoegd.

buitengewone is;—verleent den Predikant van Kroonstad gratie om zijne voorstellen als beschrijvingspunten te doen gelden."—Dit wordt voorgesteld door den Scriba, gesecondeerd door den Predikant van Fauresmith, en aangenomen.

De beschrijvingspunten komen nu in behandeling. Punt (1) is reeds afgedaan, not. bl. 44 (p. 21).

Beschrijvingspunt (2) wordt door den voorsteller, den Predikant van Fouresmith, toegelicht. Eene bepaling omtrent de maand was reeds getroffen (Zie not. bl. 38), hij had dus slechts te doen met de woorden "om het ander jaar."

De Praeses wenscht beschrijvingspunten I en II, betrekking hebbende op het eene thans voor de vergadering, in vereeniging daarmede te doen behandeld worden, en wijst mede op de daarmede noodwendig in verbond staande wijziging van art. 31 30 (*d*).

De Predikant van Kroonstad licht vervolgens zijne voorstellen toe.

De Predikant van Smithfield stelt voor, gesecondeerd door den Ouderling van Smithfield: "Art. 18 blijve onveranderd."

Wordt daarop voorgesteld door den Scriba, gesecondeerd door den assistent Scriba, en aangenomen: "Het beschrijvingspunt worde aangenomen, wat betreft de woorden "om het ander jaar," hebbende intusschen de Predikant van Kroonstad met hem toegestane verlof der vergadering, de beschrijvingspunten I en II terug getrokken.

Beschrijvingspunt (3) komt in behandeling, en wordt met een enkel woord toegelicht.

Omtrent dit Punt wordt voorgesteld door den Scriba, gesecondeerd door den assistent Scriba, en besloten: "Revisie van art. 31, *a*, (en daabenevens art. 30, *d*, en het besluit in de notulen op bl. 38, wordende aldaar gelezen voor 1868, het jaar 1869.)"

Met dit besluit vervalt beschrijvingspunt III.

Beschrijvingspunt (4) is thans aan de orde.

De voorsteller had, bij het voorstellen dezer vraag, op het oog het personeel dat eene buitengewone vergadering van de Synode konde bijeenroepen.

Voorstellen worden gedaan door de Predikanten van Kroonstad, Smithfield en Edenburg.

Dat van de Predikant van Kroonstad, gesecondeerd door den Ouderling van Smithfield, wordt aangenomen, luidende: „Het regt van de ringscommissie is genoegzaam in de Wet omschreven."

De Predikant van Philippolis stelt vervolgens voor de vergadering de vraag: "Op welke wijze moet eene buitengewone Synodale vergadering bijeen geroepen worden?"

Beschrijvingspunt (5) wordt door den voorzitter ter vergadering ingeleid.

Een voorstel komt ter tafel van den Predikant van Kroonstad, lezende: "Het beschrijvingspunt van den leeraar van Fauresmith worde aangenomen."—Dit wordt door den Predikant van Boshof gesecondeerd, en met algemeene stemmen daartoe besloten.

Op de vraag van den Praeses hoe deze commissie zal worden benoemd, komen achtereenvolgens voorstellen ter tafel van den Predikanten van Kroonstad, Edenburg en Boshof, en van den Ouderling van Kroonstad. Uit de stemming blijkt dat het voorstel van den Predikant van Boshof is aangenomen. Dit voorstel, gesecondeerd door den Predikant van Smithfield, luidt: "De Zending Commissie worde door den Praeses, onder goedkeuring van de vergadering, aangesteld."

De Praeses leest eene mededeeling omtrent een te houdene bazaar ten voordeele der zending aan de vergadering voor, en geeft eene pauze tot drie ure des namiddags.

Na de pauze

de vergadering wederom bijeen zijnde, benoemt de Praeses het personeel der Zending-Commissie, te bestaan uit de Predikanten van Kroonstad, Philippolis en Edenburg.

Ter bekrachtiging, zoowel als ter wijziging dezer benoeming, komen voorstellen ter tafel van den Ouderling van Bloemfontein, en de Predikanten van Philippolis, Boshof en Fauresmith. Uit deze wordt tot besluit verheven het voorstel van den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door dien van Edenburg: "De leden der Zending-Commissie zullen zijn de Predikanten van Bloemfontein, Smithfield en Kroonstad."

De Praesese geeft te kennen dat hij zich onder de noodzakelijkheid ziet gebragt om voor de betrekking als lid der Zending-Commissie te bedanken, hetgeen bij deze door hem geschiedt. Dit geeft aanleiding tot een en ander woord, waarop door den Predikant van Fauresmith wordt voorgesteld, gesecondeerd door den Ouderling van Smithfield: "De Predikant van Edenburg worde in de plaats van den Predikant van Bloemfontein tot lid der Zending-Commissie benoemd."—Ter stemming gebragt, wordt dit voorstel aangenomen.

De Scriba stelt met betrekking tot de Zending-Commissie voor: "Eene commissie worde uit deze vergadering benoemd, ten einde een concept van voorschriften te ontwerpen, belangende de werkzaamheid der Zending-Commissie."—Dit voorstel, ondersteund door den Predikant van Philippolis, wordt aangenomen.

Tot commissie worden benoemd de Predikanten van Boshof, Kroonstad en Jacobsdal, en de Ouderlingen van Fauresmith, Heidelberg (de Br. Grobbelaar), en Philippolis aan welke, namens de vergadering, wordt verzocht rapport uit te brengen op Zaturdag e k.

In betrekking tot de vraag van den Predikant van Philippolis, (bl. 53. zie p. 26), "Op welke wijze moet eene buitengewone vergadering van de Synode worden bijeen geroepen?"—maakt de Praeses opmerkzaam, dat men thans op de meest wettige wijze vergaderd is; maar dat nogtans de Wet in zulk een geval behoort te voorzien.

Daaromtrent stelt de Predikant van Smithfield voor: "De Synode besluite dat wanneer *vijf* Predikanten en *vijf* Ouderlingen, met opgave van redenen, om eene buitengewone vergadering der Synode aanzoek doen, de Moderatuur als dan zoodanige vergadering zal moeten beleggen."—Dit voorstel wordt gesecondeerd door den Predikant van Kroonstad, en—in omvraag gebragt—met algemeene stemmen aangenomen.

Beschrijvingspunt 16 is aan de orde.

Dit punt wordt door den voorsteller breedvoerig toegelicht.

De Predikant van Edenburg stelt omtrent dat punt voor: "Het beschrijvingspunt worde aangenomen, en de regeling der dusdanig te heffen leges toevertrouwd aan de commissie om het concept voorschrift, betreffende de Zending-Commissie, te ontwerpen."—De Predikant van Philippolis secondeert dit voorstel, en wenscht, met verlof des voorstellers, daaraan toegevoegd te hebben: ,,Tevens worde den Predikanten bevolen liefdegaven ter ondersteuning dezer zaak te vragen in hunne respectieve gemeenten, en op de collectedagen, in de Wet bepaald, over de zending te prediken."

De Predikanten van Boshof, Smithfield, Jacobsdal en Bloemfontein, en de Ouderling van Philippolis, wijden over deze zaak breedvoerig uit. Intusschen legt de Predikant van Boshof het volgend voorstel ter tafel: "Het beschrijvingspunt van den Predikant van Fauresmith tot heffing van een zendingsfonds, worde aldus gewijzigd, dat er minstens £25 worde geheven tot dat einde uit elke gemeente, doch de wijze daartoe worde aan den kerkeraad overgelaten."—Dit voorstel wordt gesecondeerd door den Ouderling van Boshof.

De voorstellen ter stemming gebragt zijnde, wordt het tweede aangenomen.

De Predikant van Fauresmith—doelende op zeker besluit, genomen in eene conferentie van Predikanten, gehouden te Bloemfontein op 19 Junij, 1866—zou verlangen te weten hoedanig te handelen met gemeenten, die daaraan niet voldaan hebben.

Een en ander lid voeren het woord, waardoor aan den dag komt een bestaand verschil van oordeel in deze: Of het *in*, dan wel *buiten* de orde is, dat hier officieel zal worden kennis genomen van de handelingen dier conferentie, met het doel om hare besluiten te bekrachtigen.

Wordt eindelijk voorgesteld door den Predikant van Kroonstad, gesecondeerd door den Predikant van Boshof, en met algemeene

stemmen besloten: „Het verslag der vergadering van Bloemfontein worde gelezen, en het oordeel dezer vergadering gevraagd over het werk in gene verrigt."

De tijd verstreken zijnde, zoo worden de verrigtingen gestaakt, voor het tegenwoordige, en de klad-notulen gelezen en voorloopig goedgekeurd.

De Predikanten van Smithfield en van Bloemfontein, en de Ouderling van Philippolis, verzoeken aanteekening dat zij, in zake den Harrismitschen kerkeraad, in de minderheid hadden gestemd.

De verrigtingen worden gesloten, en het nagebed gedaan door den Ouderling van Fauresmith.

Gelezen en vastgesteld op de derde zitting, gehouden ter plaatse als de vorige, op Vrijdag, den 12 April, 1867.

G. VAN DE WALL, *Moderator.*

A. A. LOUW, *Assessor.*

ALBs. P. MEIRING, *Scriba.*

DERDE ZITTING.

Deze heeft plaats op Vrijdag, 12 April, 1867, des morgens ten 10 ure, en ter plaatse als de vorige.

Al de leden zijn tegenwoordig, wordende de vergadering geopend en het gebed gedaan door den Predikant van Boshof.

De Notulen der vorige zitting worden gelezen, vastgesteld en geteekend.

De Scriba verzoekt de aanteekening dat hij bij het besluit omtrent "de heffing eener zendingfonds," op gisteren (not. bl. 55) in de minderheid had gestemd.

Aan de orde is het lezen van "het Verslag der vergadering van Bloemfontein," waaromtrent in de vorige notulen. (Zie bijl. F.) Dit geschiedt.

Een voorstel om het voorgelezen verslag voor notificatie aan te nemen, wordt niet ondersteund.

Een tweede voorstel komt ter tafel: "Deze vergadering betuigt haren dank aan de leden dier conferentie voor den ijver en de belangstelling door hen in de zaak der zending betoond, terwijl zij haren wensch uitdrukt dat de Predikanten elke poging zullen blijven aanwenden, ook buiten de gewone vergaderingen der kerk, om het werk des Heeren te bevorderen."—Voorgesteld door den Scriba, gesecondeerd door den Ouderling van Kroonstad.

Een derde—voorgesteld door den Predikant van Kroonstad, gesecondeerd door den Predikant van Philippolis—luidt: "Deze Synode,

gelezen hebbende het Rapport der bijeenkomst, gehouden te Bloemfontein, omtrent de zending onzer kerk naar Molappo, verklaart de leden dezer bijeenkomst in hunne handelingen onberispelijk, en keurt dezelve goed, en neemt het werk der bijeenkomst over."

In omvraag gebracht wordt het tweede voorstel aangenomen.

Onder de behandeling van het rapport, zoo even ter tafel, werd de opmerking gemaakt, dat daarin iets zou zijn gezegd tegen den HEd. Volksraad, waarop zoodanig gedeelte nog eens werd voorgelezen, en, ten genoege des opmerkers, werd opgehelderd.

Beschrijvingspunt (7) is aan de orde, waarmede tegelijk in behandeling komt Punt (21.) Beide worden toegelicht.

Komt een voorstel ter tafel van den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door den Predikant van Kroonstad: "Het beschrijvingspunt worde aangenomen zooals het er staat, zullende de Zending-Commissie *zoo spoedig mogelijk* stappen nemen ter bereiking van hetgeen daarin wordt aanbevolen."

Er wordt met weinige woorden vóór en tegen het voorstel gesproken, dat, in omvraag gebragt, met eene meerderheid van stemmen wordt aangenomen.

In verband hiermede wordt door den assistent Scriba verzocht het antwoord te mogen hooren voorlezen, ontvangen op het beroep op Stellenbosch.

Wordt gelezen een schrijven aan den Scriba der meergemelde Predikanten—Vergadering te Bloemfontein, dd. Stellenbosch, 25 Augustus, 1866, (bijl. G.), waarbij wordt overhandigd het antwoord op een beroep op hem gedaan, van den student, den Heer A. H. Hofmeijr. Junr., ,(bijl. G *a*).

Er vindt eenige discussie plaats, wordende voorstellen ter tafel gelegd: 1.—Van den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door den Ouderling van Jacobsdal: "Het worde der Zending-Commissie opgedragen om naar bevind van zaken bij Molappo te handelen en—nadat zij verzekerd zal zijn van de toelage, die zij eenen zendeling zal kunnen geven—nogmaals een beroep op de kweekschool te Stellenbosch te doen." Ten 2de.—Van den Predikant van Fauresmith, ondersteund door dien van Kroonstad: "De Synode doe een beroep op eenen der predikanten der kerk in den Vrijstaat, staande deze vergadering, om het werk der zending onder Molappo's volk te gaan behartigen."

In omvraag gebragt, wordt het eerste aangenomen, nadat het tweede door eene groote meerderheid was verworpen.

Beschrijvigspunt (8) komt in behandeling en, als daarmede in verband staande, punt (30).

De voorstellers verzoeken ieder voor zich het verlof der vergadering deze beschrijvingspunt te mogen terug nemen.

Wordt daartoe voorgesteld door den predikant van Boshof, gese-

condeerd door den Ouderling van Boshof : "Het worde den leeraars van Philippolis en Fauresmith vergund hunne voorstellen terug te trekken."

Daarentegen wordt voorgesteld door den Predikant van Smithfield, gesecondeerd door den Scriba : "Het voorstel van den leeraar van Fauresmith worde aangenomen."

In omvraag gebragt wordt dit laatste verworpen, en dat van den Predikant van Boshof aangenomen.

Beschrijvingspunt (9) aan de orde zijnde, zo verkrijgt de voorsteller het woord, en spreekt in het breede daarover.

Wordt voorgesteld door den Predikant van Boshof, gesecondeerd door den Predikant van Jacobsdal en ondersteund : "De vereeniging met de kerk in Natal en de Ned. Geref. Kerk, geconstutueerd in Utrecht, Z. A. Republiek, als beschrijvingspunt van den Predikant van Fauresmith, worde als wenschelijk beschouwd."

De Predikant van Kroonstad voert het woord *tegen,* en de Predikant van Fauresmith *voor,* dit voorstel. En wordt voorgesteld door den Predikant van Kroonstad, gesecondeerd door dien van Smithfield : "De Synode acht eene vereeniging met de kerk in Natal en in de Z. A. Republiek voorloopig niet wenschelijk."

In omvraag gebracht wordt dit laatste verworpen, en blijft—bij de stemming over het naastvoorgaande—de stemmen staken.

Met verlof der vergadering legt de Predikant van Jacobsdal, gesecondeerd door dien van Boshof, een voorstel ter tafel, luidende : "Dat eene vereeniging met genoemde kerkgenootschappen op dit oogenblik wel moeijelijk, maar toch wenschelijk is."

Wordt nog voorgesteld door den Scriba, gesecondeerd door den Assessor Secundus : "Eene vereeniging met de kerkgenootschappen, beschreven in beschrijvingspunt (9), beschouwt deze vergadering als wel wenschelijk, maar voor het tegenwoordige onuitvoerbaar."

Dit laatste voorstel wordt door de meerderheid tot besluit gemaakt; verzoekende de Predikanten van Kroonstad en Boshof aan teekening dat zij in de meerderheid hadden gestemd.

Aan de orde komt nu beschrijvingspunt (10); naar aanleiding waarvan door den Predikant van Boshof wordt voorgesteld, gesecondeerd door dien van Kroonstad : "Beschrijvingspunt (10) worde onveranderd aangenomen."

De vergadering heeft eene pauze tot 3 ure p.m.

Na de pauze.

en toen de vergadering wederom gezeten was, heeft de Predikant van Fauresmith het woord, ter toelichting van beschrijvingspunt

(10), voornoemd. Hij zegt het zijne daaromtrent. De vergadering stemt over het voorstel van den Predikant van Boshof, en besluit des overeenkomstig.

Beschrijvingspunt (11) is aan de orde,, en wordt door den voorsteller toegelicht.

Het woord den leden vergund, zoo nemen deel aan de bespreking van dit punt de Predikanten van Smithfield, Philippolis, Edenburg en Boshof, en wordt vervolgens voorgesteld: 1.—Door den Predikant van Smithfield, gesecondeerd door dien van Edenburg: "De Synode besluite dat er eene driemaandelijksche verantwoording geschiede van de kerkekas in elke gemeente, en dat de gehoudene boeken gedurende eenige, door elken kerkeraad te bepalen uren, *ten tijde van de Avondmaalsviering*, ter inzage der gemeente liggen zullen."

Wordt verder voorgesteld door den Predikant van Boshof, gesecondeerd door dien van Philippolis: "Het beschrijvingspunt van den Predikant van Fauresmith, aangaande een driemaandelijksch verslag van den staat der fondsen, worde aangenomen, met weglating van de woorden: 'aan het einde der voorbereidingsdienst vóór iedere Avondmaalsviering.' "

Met verlof der vergadering wordt het tweede voorstel terug getrokken en vervolgens dat van den Predikant van Smithfield aangenomen.

Komt nu aan de orde beschrijvingspunt (12). Naar aanleiding hiervan wordt voorgesteld door den Predikant van Boshof, gesecondeerd door den Ouderling van Boshof; " Het beschrijvingspunt, aangaande het verslag, van eene door den kerkeraad te doene census, worde aangenomen."

Een ander voorstel komt ter tafel door den Predikant van Edenburg, gesecondeerd door dien van Kroonstad, in dezer voege: "De Synode benoeme uit deze vergadering eene commissie ter vervaardiging van, en met volmagt om te doen drukken, een 1100-tal exemplaren, van eenen vorm ter opname van het zielental der respectieve gemeenten en dat een census om de *vijf* jaren worde genomen."

In omvraag gebragt, wordt het laatste voorstel verworpen, en dat van den Predikant van Boshof aangenomen.

Beschrijvingspunt (13) wordt door den Voorsteller kortelijks toegelicht en vervolgens voorgesteld door den Predikant van Smithfield, gesecondeerd door dien van Philippolis, en aangenomen: "Het beschrijvingspunt worde wet."

Beschrijvingspunt (14) aan de orde zijnde, wordt door den voorsteller uitvoerig aanbevolen.

Door den Predikant van Boshof wordt voorgesteld: "Het beschrijvingspunt aangaande het vervaardigen van een concept 'begrafenis formulier,' worde aangenomen."—Dit wordt gesecondeerd door den Predikant van Jacobsdal, en, na eenige discussie, waaraan

de meeste Predikanten deel namen, aangenomen, hebbende de Predikant van Edenburg in de minderheid gestemd.

Tengevolge voorgaand besluit, stelt de Predikant van Philippolis voor: "De commissie ter vervaardiging van een begrafenis formulier, worde in deze vergadering benoemd, en brenge eerst het concept formulier voor een volgende vergadering ter goed- of afkeuring der Synode."—Dit wordt gesekondeerd door den Predikant van Boshof en aangenomen.

Worden tot leden der commissie voornoemd voorgeslagen, de Predikanten van Boshof en Philippolis.

Beschrijvingspunt (15), in vereeniging met (29), is aan de orde. De Predikant van Philippolis geeft de noodige toelichting.

De Predikant van Boshof stelt voor: "Het beschrijvingspunt van den Predikant van Philippolis, aangaande het beramen van plannen tot verbetering van de maar al te zeer verwaarloosde opvoeding der jeugd, worde aangenomen."

De voorsteller treedt in eene opsomming van beweegredenen ter ondersteuning, en suggestiën ter uitvoering van de zaak, belangende het onderwijs der jeugd. Hij houdt de aandacht der vergadering niet weinige oogenblikken geboeid.

Ten einde deze zaak te bespoedigen stelt de Predikant van Kroonstad voor, gesecondeerd door dien van Philippolis, dat, in omvraag gebragt, met algemeene stemmen wordt aangenomen: "Het bespreken der belangen van het onderwjis worde in handen eener commissie gesteld. Tot die commissie behooren de predikanten met één of twee ouderlingen."

Tot commissie worden dus benoemd, al de predikanten en de Ouderlingen van Philippolis en Fauresmith.

De tijd verstreken zijnde wordt de vergadering verdaagd tot morgen op den bepaalden tijd, D.V.

Het dankgebed wordt gedaan door den Ouderling van Philippolis.

G. VAN DE WALL, *Moderator.*

A. A. LOUW, *Assessor.*

ALBs. P. MEIRING, *Scriba.*

VIERDE ZITTING.

De vergadering komt weder bijeen, ten 10 ure op Zaturdag, 13 April, 1867, en ter plaatse als te voren.

Al de leden zijn tegenwoordig.

De vergadering wordt geopend, en het gebed gedaan door den Predikant van Philippolis.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen, goedgekeurd en geteekend.

Aan de orde is, het Rapport der Regtcommissie.

De Scriba dier commissie (Predikant van Jacobsdal) leest dat rapport, (bijl. H.)

Wordt voorgesteld door den Scriba, door den Predikant van Boshof gesecondeerd—die zulks doet ter wille van het laatste gedeelte des voorstels—en aangenomen : "Het rapport ter tafel worde door de vergadering met dank ontvangen, en punt voor punt voor de vergadering gebragt. Dit te geschieden op de zitting van Maandag e.k. D.V."

Beschrijvingspunt (16) komt in overweging, en wordt door den Ouderling van Fauresmith toegelicht. Andere leden voeren vervolgens het woord.

Wordt voorgesteld door den assistent Scriba, gesecondeerd door den Ouderling van Philippolis, en besloten : "Het beschrijvingspunt (16) worde aangenomen."

Vervolgens worden ter tafel gelegd : 1.—Voorstel van den Predikant van Kroonstad, gesecondeerd door den Predikant van Boshof : "Slechts één der leeraren ga (als afgevaardigde) naar de Kaapsche Synode;" ten 2de.—Voorstel van den Ouderling van Philippolis, gesecondeerd door den Ouderling van Kroonstad : "Er ga geene deputatie naar de Kaapsche Synode, en het geld dat daartoe benoodigd zou zijn geweest, worde in de zendingkas gestort;" ten 3de.—Voorstel van den Predikant van Fauresmith, gesecondeerd door den Predikant van Kroonstad; "Aangezien de Assessor de kerk staat te verlaten, en de Predikant van Smithfield bedankt heeft voor zijne benoeming, om als gedeputeerde naar de Kaapsche Synode te gaan, zoo is de Synode van oordeel, dat hare tegenwoordige Moderator haar afgevaardigde, en de leeraar van Philippolis ZHEw.'s secundus is."

In omvraag gebragt, wordt het *derde* voorstel tot besluit.

Beschrijvingspunt (17) is aan de orde. Wordt door den voorsteller der vergadering herinnerd dat *Nederlandsch* reeds in *Nederduitsch* was veranderd, en dat de zaak overigens voor den HEd. Volksraad hangende is.

De Praeses, ten einde voor de vergadering te brengen de beweegredenen voor de voorgstelde verandering, leest voor gedeelte van een schrijven van den HEerw. Actuarius Synodi van de Kaap, d.d. 7. Februarij, 1867.

"Toen wij" (zoo luidt het) "een zelfstandig bestaan hier ver- "kregen, hebben wij besloten haar—de kerk—Gereformeerd te noe- "men, en, zooals gij ziet in onze wetten en bepalingen, wordt die "aldus genoemd; dien naam draagt zij ook in de Gouvernements "Ordonnantie, en wordt er van de Ordonnantie, No. 7,—1843, van

"de Bataafsche Republiek, gesproken als 'eene *Ordonnantie* van de "'*Nederduitsch Gereformeerde* Kerk,' welke herroepen wordt. De "vertaler echter der Ordonnantie, No. 16,—1845, heeft het woord "'Reformed' (in 1843 'Gereformeerd' geschreven), in 1845 'Hervormd' genoemd, zoo als gij dit leest." (Bijl. I.)

Wordt voorgesteld door den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door den Ouderling dier gemeente: „Het beschrijvingspunt (17)worde aangenomen, en eene commissie aangesteld om eene petitie aan de regering op te stellen, bevattende de beweegredenen tot eene verandering zoo even voorgedragen, die door deze Synode zal moeten gehoord en goedgekeurd en door de Moderatuur onderteekend worden."

Dit wordt unaniem besloten.

Beschrijvingspunt (18) in behandeling genomen, wordt door den Predikant van Fauresmith toegelicht, en door anderen ondersteund, ter tafel gelegd zijnde: 1.—Voorstel van den Predikant van Boshof, gesecondeerd door den Ouderling van die plaats: "Het éénmaal doopen in de maand worde aan het besluit van iederen respectieven kerkeraad overgelaten;" ten 2de.—"Voorstel van den Predikant van Kroonstad, door den Scriba ondersteund: "De Synode antwoordt *toestemmend* op de vraag van den kerkeraad van Fauresmith."

De voorstellen in omvraag gebracht zijnde, blijkt dat de vergadering tot dat van den Predikant van Kroonstad heeft besloten.

Beschrijvingspunt (19) komt aan de orde. De ouderling van Fauresmith noemt een en ander reden op, die den kerkeraad van Fauresmith deed besluiten tot het inzenden van het Punt in behandeling.

De HEw. Assessor, als voorzitter des kerkeraads van Fauresmith, daartoe verzocht zijnde, treedt in eene ontwikkeling der redenen, die bij den kerkeraad wogen om te besluiten, gelijk die gedaan heeft.

Wordt voorgesteld door den Predikant van Smithfield, ondersteund door den Ouderling van Philippolis: "De Synode, naar aanleiding van het beschrijvingspunt van den kerkeraad der gemeente van Fauresmith, waarschuwt dat bij het stellen van kandidaten ter gelegenheid van eene kiezing van predikanten, zoodanige predikanten, die als 'onregtzinnig' bekend staan, niet in aanmerking komen."—Hiertoe wordt unaniem besloten.

Beschrijvingspunt (20) komt voor de vergadering. De Ouderling van Fauresmith licht het toe. (Zie ook beschrijvingspunt (28).)

Wordt voorgesteld door den Predikant van Fauresmith, gesecondeerd door dien van Boshof, en met algemeene stemmen aangenomen: "De Synode besluite dat verder uitstel van één jaar, van heden af, zal verleend worden aan die leden der kerk, die hunne lidmaten-certificaten nog niet hebben ingediend bij de respectieve gemeen-

ten waartoe zij behooren, uit hoofde der moeijelijke landsomstandigheden, waarbij niet zelden komt het verzuim der leden zelven, en de nalatigheid van sommige predikanten en kerkeraden, die de aanzoeken, om dezelve gedaan, niet beantwoorden. Ook ga er van deze Synode een schrijven aan de HEw. Synode der Kaapkolonie, zich beklagende over verzuim aldaar in deze."

De Praeses bepaalt, en de commissie in zake de verandering van den titel der kerk, (bl. 65, 66 (p. 34), neemt op zich om Maandag e.k. rapport voor de vergadering te leggen, zijnde daartoe benoemd dezelfde leden der commissie als boven, bl. 54 (p. 27).

Wordt ter tafel gelegd het rapport der Rationarii. Zie bl. 51 (25). Bijl. J.)

Met algemeene stemmen—voorgesteld door den Scriba, gesecondeerd door den Predikant van Boshof—wordt besloten dit rapport goed te keuren.

De Scriba verzoekt om verlof, het besluit betreffende het vervaardigen enz., van een Vorm ten dienste bij het nemen van een census der kerk—bl. 61 (p. 32).—in revisie te brengen.

De vergadering wordt verdaagd ten 11 ure p.m., tot D.V., Maandag morgen e.k., ten 10 ure.

Het dankgebed wordt geleid door de Ouderling van Boshof.

G. VAN DE WALL, *Moderator.*
A. A. LOUW, *Assessor.*
ALBs. P. MEIRING, *Scriba.*

VIJFDE ZITTING.

De vijfde zitting neemt plaats op Maandag, den 15 April, 1867, des morgens ten 10 ure, en ter plaatse als de vorige.

Al de leden zijn tegenwoordig uitgenomen de Predikant van Boshof, en dat wegens ongesteldheid.

Het gebed wordt gedaan, geleid door den Predikant van Smithfield.

De HEerw. Assessor stelt voor, dat de vergadering haar leedwezen betuige over de afwezigheid van den Predikant van Boshof, wegens ernstige ongesteldheid. De geheele vergadering deelt in die betuiging.

Aan de orde is het „Rapport der Regtscommissie."

(1). Aanzoek door den heer H. J. Hofstede, junr., om te mogen worden geëxamineerd" als zendeling der Ned. Geref. Kerk, en als zoodanig te worden geordend." (Bijl. H, 1.)

Eenige aanmerkingen worden over en weer gemaakt, betreffende

het informeele van het rapport, zoowel wat den vorm, als wat de onderteekening betrof.

Komt ter tafel een voorstel, gedaan door den Predikant van Smithfield, gesecondeerd door den Ouderling van daar: „Het Rapport worde informeel verklaard, en de vergadering besluite de stukken zelven in overweging te nemen."—Dit voorstel wordt aangenomen met éene stem in de minderheid.

Wordt voorgelezen den brief, bevattende het aanzoek des heeren Hofstede, als boven, d.d. Winburg, 18 Februarij, 1867.

Eene en ander opmerking wordt gemaakt, waarop wordt voorgesteld door den Scriba, gesecondeerd door den Predikant van Philippolis, en met algemeene stemmen besloten: "De zaak voor de vergadering worde met geslotene deuren behandeld."

De Predikant van Philippolis leest uit de notulen op bliz. 33, onder No. 6 (p. 12) "der stukken voor de Regtscommissie," en zou willen weten of aan den wensch der vergadering aldaar in deze was voldaan geworden.

Worden nog, in verband tot het aanzoek, voorgelezen:—

1). Document van inschrijving als student aan het seminarie te Stellenbosch;

2). Getuigschrift van de leden der schoolcommissie te Winburg; waarbij de Scriba gewag maakt van drie getuigschriften, thans in handen van den Scriba der schoolcommissie te Edenburg, welker inhoud hij hoofdzakelik der vergadering mededeelt.

De Predikant van Philippolis treedt in eene ontwikkeling der redenen voor de vraag door hem ter tafel gebragt.

Hierop hebben onderscheidene leden het woord, wordende de zaak uitvoerig besproken.

Wordt voorgesteld door den Predikant van Smithfield, gesecondeerd door den Ouderling van Smithfield: "De Synode is van gevoelen, dat aan het besluit, betreffende getuigschriften, enz., in de notulen, op bl. 33, moet worden voldaan. Of, zoo dat—uit den aard der zaak—niet kan geschieden, dat de heer Hofstede ten minste getuigschriften produceere *van goed zedelik gedrag,* die in de plaats daarvan zullen kunnen treden, en bij name van den vorigen Predikant van Winburg, den Wel-Eerw. Heer van Broekhuizen, èn van den tegenwoordigen kerkeraad van de Ned. Geref. gemeente van Winburg, èn van den pleeg-schoonvader des heeren Hofstede, den heer Naude, zal behooren te vertoonen, waarna de Hoog-Eerw. Synode met blijdschap in zijn verzoek treden zal. Dat voorts de Synode in het verzoek van den heer Hofstede geenszins treden kan, wat betreft de ordening als zendeling, ten ware hij en geregelden cursus als Predikant zal hebben doorloopen op grond van het bepaalde bij art. 59, *d,* der Wet, met de woorden: 'De Synode erkent echter hare verpligting,' enz."

Wordt verder voorgesteld door den Predikant van Kroonstad, gesecondeerd door den Ouderling van Philippolis: "Aan het verzoek van den heer H. J. Hofstede worde voldaan, voor zoover de wetten zulks toelaten, omtrent binnenlandsche zending."

Op de vraag hoe art. 59, *d,* der Wet te verstaan zij, wordt de toedragt van zaken, toen dat artikel wet werd, door ter plaatse tegenwoordig geweest zijnde leden der vergadering duidelijk gemaakt, en voor het tegenwoordige gelet op den zamenhang der wet van art. 55 tot en met 59. En wordt voorgesteld door den Predikant van Edenburg, gesecondeerd door dien van Philippolis: "De Synode verklare dat in art. 59, *d,* der Wet, nà de woorden: 'om zoodra mogelijk, door behoorlijk,' behoort te hebben gestaan, 'als leeraar'"
In omvraag gebragt, wordt dit laatste voorstel, twee stemmen zich tegen verklarende, aangenomen.

Worden voorts in omvraag gebragt de twee naastvoorgaande voorstellen, het laatste van welke verworpen, en dat van den Predikant van Smithfield aangenomen wordt, hebbende in de minderheid gestemd de Predikanten van Kroonstad en Bloemfontein, en de Ouderling van Philippolis. Deze laatste afgevaardigde verzoekt tevens aanteekening, dat hij bij het besluit, betreffende art. 59 *d,* in de minderheid had gestemd.

De vergadering verkrijgt een pauze tot drie uur p.m. toe.

Na de pauze

heeft, met verlof der vergadering, de Predikant van Edenburg het woord, en spreekt in zake het genomen besluit, betreffende den heer Hofstede. Hij zou aan de vergadering in bedenking willen geven, of het niet wel zoude zijn den Heer Hofstede, thans hier aanwezig, zelven te hooren, en daarna, des verkiezende, een weg in te slaan, waardoor het examen, door hem aangezocht, zal kunnen worden bespoedigd.

De Predikant van Philippolis spreekt in denzelfden geest, waarop wordt voorgesteld door den Predikant van Fauresmith, gesecondeerd door dien van Edenburg, en unaniem besloten: "Aan den heer Hofstede worde de gelegenheid gegeven om zich in zijne zaak voor deze vergadering uit te spreken."

De Heer Hofstede zegt het zijne, en—na de toelichting door den Praeses van een en ander punt der Wet—wordt hem de vrijheid verleend om, na één uur tijds, met een verzoek, indien hij er een had, voor de vergadering te komen.

Inmiddels komt in behandeling:

...(II.)—Aanzoek van den heer Petrus Hermanus van Vreden, dd.

Middelveld, 3 April, 1867, om tot de gemeente van Bloemfontein te mogen behooren. (Bijl. K.)

Wordt voorgesteld door den Scriba, gesecondeerd door den assistent Scriba: ,,Het lidmaat P. H. van Vreden worde zijn verzoek toegestaan, mits hij aanstonds zijn attestaat te Bloemfontein inlevere." Het voorstel wordt aangenomen, *Nem. con.*

(III).—Memorie van eenige leden, 211 in getale, van de Ned. Ger. gemeente te Harrismith, woonachtig op en om het dorp Bethlehem, verzoekende tot eene afzonderlijke gemeente te worden erkend.

Worden in deze gelezen:

1. Brief, dd. Bethlehem, 4 April, 1867.

2. Twee stukken, dd. 30 Julij, 1864; en een ander, dd. 4 April, 1867; voorts:

3. Brief aan den Wel-Eerw. van de Wall, dd. 7 Maart, 1867.

Uit het een en ander blijkt het, dat de vergadering onder den indruk verkeert, dat memoralisten bij wijze van appel zich tot de HEw. Synode hebben gewend; hoewel dit uit de stukken voor de vergadering niet duidelijk is.

Wordt voorgesteld door den Predikant van Fauresmith, gesecondeerd door dien van Philippolis, en met algemeene (min ééne) stemmen aangenomen: "Uit hoofde van het informeele van het aanzoek, thans ter tafel, en bij gebreke van personeel uit Bethlehem en Harrismith, om de Synode behoorlijk in te lichten, kan deze vergadering in het verzoek der memoralisten niet treden, doch benoemt zij eene speciale commissie om *in loco* behoorlijk onderzoek te doen naar den waren stand van zaken, met magt om, indien mogelijk, Bethlehem, toe eene afzonderlijke gemeente te verklaren, en de grensscheiding te bepalen. Die commissie zal bestaan uit de Predikanten van Bloemfontein en Boshof, en een' ouderling van Kroonstad en een' van Winburg.

De Predikant van Kroonstad, met verlof van den Praeses, onder het meeste deel der discussie afwezig, werpt over de zaak zoodanig licht, dat de vergadering besloot—voorgesteld door den Predikant van Edenburg, gescondeerd door dien van Philippolis,—het voorgaande nog weer in revisie te nemen. Dit geschiedt; en op voorstel van den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door dien van Smithfield, wordt besloten: "Daar deze zaak voor de Synode niet bij wijze van appel gekomen is, zoo besluite zij het verzoek van de leden der Ned. Ger. gemeente van Harrismith, wonende te Bethlehem, in handen te stellen der Ringscommissie van den HEw. Ring van Winburg, met volmagt om naar bevind van zaken te handelen."

De Praeses overhandigt de ingezondene stukken aan den Praeses der HEw. Ringscommissie van Winburg.

Dit afgedaan, verkrijgt de heer Hofstede het woord, en overhandigt in geschrifte als volgt (Zie bijl. H, 2,): "Hoog Eerw. Heeren!

Ingevolge antwoord op mijn verzoek om als zendeling geëxamineerd te worden, heb ik de eer UHEerw. beleefd en dringend te verzoekken, dat er eene commissie benoemd worde, die mij, na het goedkeuren der verlangde testemonia, als zendeling onder de gekleurde bevolking binnen den Vrijstaat examinere, en bij voldoende bekwaamheid aanstelle. Hetwelk doende," enz. Geteekend H. J. Hofstede, Junr.

Wordt voorgesteld door den Predikant van Edenburg, gesecondeerd door dien van Kroonstad, en unaniem besloten : "Aangezien de Synode zekere vereischten heeft gesteld, en haar genoegen heeft te kennen gegeven om, wanneeer aan die vereischten zal zijn voldaan, aan het verzoek des heeren Hofstede, behoudens het gezegde omtrent de ordening, te voldoen; en aangezien de HEw. Synode eerst weder over twee jaren vergadert, zoo besluit de Synode om *in dit geval* af te wijken van het bepaalde bij art. 59, en eene commissie uit deze vergadering aan te stellen, ten einde den heer Hofstede te examineren en hem, zulks goed oordeelende, alsdaan tot zendeling toe te laten."

Wordt voorgesteld door den Predikant van Smithfield, gesecondeerd door den Ouderling van Philippolis, en aangenomen : "Als commissie ter afneming van het examen van den heer Hofstede als zendeling der Nederd. Geref. Kerk alhier, worden benoemd de Predikanten van Bloemfontein, Philippolis en Boshof."

III.—Komt in behandeling het bepaalde omtrent een concept reglement voor de Zending Commissie, (Not. bl. 54; (p. 27). waarvan mede in het Rapport der Regtcommissie.

Wordt voorgesteld door den Predikant van Fauresmith, gesecondeerd door die van Philippolis, en besloten : "De Zending-Commissie houde zich voorloopig aan het bepaalde daaromtrent in de wetten der Kaapsche Synode, voor zoo verre dezelve in onze omstandigheden van toepassing zijn; en drage intusschen der Zending-Commissie op, het vervaardigen van een concept-reglement voor het zending-wezen in onze kerk, welk reglement ter eerstvolgende Synodale vergadering zal moeten voorgelegd worden ter goed- of afkeuring."

Om den tijd te bekorten, zoo wordt voorgesteld door den Predikant van Kroonstad, gesecondeerd door dien van Philippolis, door de vergadering besloten, en deze tot dien tijd, D.V., verdaagd : "De werkzaamheden worden voortgezet, D.V., op morgen ten 7 ure,a.m."

Het nagebed geschiedt, waarin voorgaat de Ouderling Grobbelaar, van Bethulie (Heidelberg.)

Gelezen, goedgekeurd en vostgesteld op de zitting van Dinsdag, 16 April, 1867.

G. VAN DE WALL, *Moderator.*

A. A. LOUW, *Assessor.*

ALBs. P. MEIRING, *Scriba.*

ZESDE ZITTING.

Deze vergadering heeft plaats ten 7 ure, a.m., en ter plaatse als de vorige, op Dinsdag, den 16 April, 1867.

De vergadering wordt geopend en het gebed gedaan door den Predikant van Philippolis.

Afwezig zijn de Predikanten van Smithfield, Boshof, Kroonstad, en de Ouderlingen van Smithfield, Jacobsdal en van Kroonstad.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen, vastgesteld en onderteekend. Intusschen komen ter vergadering de bij de opening afwezige leden, behalve de Predikant van Boshof.

Wordt ter tafel gelegd de concept-memorie aan den HEd. Volksraad. Voorgelezen, wordt het, na eene enkele wijziging, goedgekeurd.

Beschrijvingspunt (23) is aan de orde. In verband hiermede oppert de Praeses de vraag : "Moet men personen, die wel aangenomen maar niet voorgesteld zijn, beschouwen als leden der gemeente?"

Wordt voorgesteld door den Scriba, gesecondeerd door den Ouderling van Edenburg : "Iemand toegelaten bij het lidmaat-examen, en daar bekwaam bevonden, wordt beschouwd geen lid te zijn, tot dat hij, of zij, eerst in de gemeente zal zijn voorgesteld."—Dit wordt unaniem besloten.

Beschrijvingspunt (23) wordt in overweging genomen. Men wordt in betrekking tot dit punt gewezen op art. 64 der Wet.

Na eenige discussie wordt voorgesteld door den Predikant van Fauresmith, gesecondeerd door dien van Kroonstad, ondersteund en unaniem besloten : "De Synode is van oordeel, dat de tegenwoordigheid van éénen of meer der Ouderlingen bij de aanneming, (Zie art. 62), genoegzaam voorziet, of behoort te voorzien, in het verlangen van den Predikant van Boshof met het beschrijvingspunt, terwijl de Synode den Ouderlingen aanbeveelt, zich met jongelieden bekend te maken, en hun bij deze de aandacht wenscht gevestigd te hebben op art. 64."

Beschrijvingspunt (24) aan de orde zijnde, wordt toegelicht. En wordt voorgesteld door den Predikant van Smithfield, gesecondeerd door den Ouderling van Fauresmith : "De Synode oordeelt, dat aan het doel van het beschrijvingspunt van den Predikant van Boshof beter zal voldaan worden, door bij het herderlijk werk en de prediking over die onderwerpen, daarin genoemd, te spreken."

Wordt voorts voorgesteld door den Predikant van Fauresmith, gesecondeerd door den Ouderling van Philippolis : "De Synode is van gevoelen, dat het doel van den inzender van dit beschrijvingspunt goed, en zelfs beter bereikt zal worden, zoo de Predikanten van den kansel, en de Ouderlingen, zoowel met als zonder de Predikanten, bij gelegenheid van het huisbezoek als anderszins, bij de gemeenten op deze punten aandrongen."

In omvraag gebragt, wordt het voorstel van den Predikant van Fauresmith aangenomen.

Beschrijvingspunt (25) aan de orde, en wordt de vergadering voorgesteld door den Predikant van Jacobsdal.

Wordt voorgesteld door den Predikant van Fauresmith, gesecondeerd door dien van Philippolis : "De Synode verklaart No. 9 van het aanhangsel der wetten zóó, dat de kleederdragt aldaar genoemd, wel niet bindend is, evenwel verwacht de Synode, dat zoowel Predikanten als Ouderlingen zooveel mogelijk observeren zullen wat in de wet, om de goede orde en de waardigheid der godsdienst, aanbevolen wordt."

Een ander voorstel komt ter tafel van den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door den Predikant van Edenburg : "De Synode besluite, dat, daar het ambtsgewaad van Leeraren en Ouderlingen slechts wordt 'aanbevolen,' hetzelve niet als bindend beschouwd worde, nogthans beveelt zij bij deze aan, dat ter voorkoming van stoornis, de betamelijke wensch der gemeente in acht genomen worde."

Ter stemming gebracht wordt het laatste voorstel aangenomen.

Beschrijvingspunt (26) wordt besproken, en, voorgesteld door den Scriba, gesecondeerd door den Predikant van Philippolis, besloten :

"De Synode antwoordt *bevestigend.*"

De vergadering bekomt eene pauze tot 10 uur toe.

Na de pauze

zijn al de leden, mede de Predikant van Boshof, tegenwoordig.

Beschrijvingspunt (27) wordt toegelicht, en vervolgens voorgesteld door den Ouderling van Fauresmith, gesecondeerd door dien van Philippolis, en met algemeene stemmen besloten : "De Predikanten bezoeken om de beurt de te vestigen inwoners in het veroverde gebied, naar den ouderdom der gemeenten; de archieven worden bij den Quaestor Synodi ter bewaring ingediend; en de collecten, doop- aanneming- en andere te heffen gelden tijdelijk in de Synodale kas gestort, om te blijven ten behoeve der aldaar te stichten gemeenten, ten aanzien waarvan de eerstvolgende Synodale vergadering beschikke."

Beschrijvingspunt (28) komt voor de vergadering.

Over dit punt verwijst de assistent Scriba naar de notulen op bl. 29 en voort op bl. 26.

De Assessor wijst er op ,dat het voorgelezene slechts betrekking had op den bepaalden tijd van twaalf maanden, van dien tijd af aan.

Voorstellen worden ter tafel gelegd door de Predikanten van Fau-

resmith, Edenburg en Philippolis, en behoorlijk gesecondeerd. Dat van den Predikant van Fauresmith, gesecondeerd door den Ouderling dier gemeente, wordt aangenomen, luidende : "Daar de ondervinding leert, dat hier of daar klad-ledematen-registers van vroegere jaren verloren zijn geraakt, waardoor sommige ledematen niet in staat zijn hunne certificaten te produceren,—zoo is de Synode van oordeel, dat het getuigenis van eenen of meer Ouderlingen, met of zonder dat van zoodanige leden die op denzelfden datum aangenomen zijn, genoegzaam zal zijn, om dezulken als leden te erkennen, en in de tegenwoordige registers op te nemen."

De beschrijvingspunten afgehandeld zijnde, worden ter overweging voor de vergadering gebragt :

I.—Verzoek van den HEw. Moderator, dat door deze vergadering mogen worden benoemd de leden ontbrekende aan het vereischte getal curatoren van het college te Bloemfontein. Voorts om iemand anders in ZHEw's plaats aan te stellen, wat het thesaurierschap der fondsen van het voornoemd college aanbelangt.

Wordt voorgesteld door den Predikant van Boshof, gesecondeerd door den Ouderling van Jacobsdal : "De Moderatuur benoeme de leden der Bloemfonteinsche schoolcommissie, onder de goedkeuring der Synode."

Een ander voorstel wordt gedaan door den Predikant van Fauresmith, gesecondeerd door dien van Philippolis : "De Synode verzoeke den heer Hutton van deze plaats—den heer C. W. Hutton—zich de keuze van lid der Bloemfonteinsche kweekschool commissie en van Thesaurier harer fondsen te laten wegvallen."—Dit voorstel wordt met meerderheid van stemmen aangenomen.

De assistent Scriba zal dadelijk een brief rigten aan den Wel-Ed. heer Hutton.

De Praeses brengt in het midden of het niet wenschelijk zou zijn bij het thans bestaande zestal curatoren nog een zevende te benoemen.

Wordt voorgesteld door den Predikant van Edenburg, gesecondeerd door dien van Kroonstad, en aangenomen : "De zevende curator worde benoemd in den persoon van den Predikant van Boshof."

Deze broeder laat zich de keuze welgevallen.

II.—Komt in behandeling de bepaling van een quorum voor Synode en Ring.

1.—Betreffende het quorum van de Synode wordt voorgesteld door den Predikant van Smithfield, gesecondeerd door den Ouderling dier gemeente, en aangenomen : "De Synode besluit dat *zes* Predikanten en *zes* Ouderlingen een quorum van de Synode zullen uitmaken."

2.—Betreffende de Ringen wordt voorgesteld door den Predikant van Edenburg, gesecondeerd door dien van Philippolis, en aangenomen : "Twee derde der leden maken een quorum uit."

III.—De Praeses brengt voor de vergadering: "Afschrift" van rapport eener commissie, etc., met begeliedenden brief, dd. Swellendam, 3 Februarij, 1864, (Zie bijlage.) Deze stukken worden gelezen.

In verband tot het voorgaande voeren eenige leden het woord. En wordt voorgelezen: brief, dd. Bloemfontein, 13 Mei, 1865, uit het brievenboek op bl. 4.

Wordt voorgesteld door den Predikant van Fauresmith, gesecondeerd door dien van Boshof, en unaniem besloten: ,,De HEw. Scriba dezer vergadering beantwoordt in haren naam dit schrijven van de HEerw. Synode der Kaapkolonie, met dankbetuiging voor de broederlijke toegenegenheid te ontwaarts, daarin kennelijk, en de bijvoeging van copy onzer missive, als boven."

IV.—Op de vraag van den Praeses: "Moeten oud-kerkeraadsleden beschouwd worden als voorwerpen van tucht bij den kerkeraad of bij den ring? wordt voorgesteld door den Scriba, gesecondeerd door den Predikant van Boshof, en met algemeene stemmen besloten: "De Synode bepaalt, dat door 'Ouderlingen' en 'Diakenen,' voorkomende bij art. 125 der Wet, moeten worden verstaan *dienstdoende* Ouderlingen en Diakenen, en dat op de vraag des HEw. voorzitters worden geantwoord: 'Bij den kerkeraad.'"

Ter tafel komt een brief, zijnde het antwoord des heeren Hutton op het schrijven zoo even aan hem gerigt. Deze brief wordt voorgelezen en geen beslissend antwoord behelzende, neemt de H.Eerw. Moderator op zich, persoonlijk met den heer Hutton te spreken.

V.—De Predikant van Philippolis brengt zijn bezwaren te berde, waarom hij niet in functie meent te kunnen blijven als curator der school te Bloemfontein. Leden der vergadering opperen daarentegen bezwaren tegen zijne bedanking. Een en ander voorstel wordt ter tafel gelegd en besproken, waarop de Predikant van Philip-Polis, met verlof der vergadering, zijne bedanking terugtrekt.

VI.—Wordt door den Scriba ter tafel gelegd en toegelicht, vervolgens gesecondeerd door den Predikant van Philippolis, en aangenomen, een voorstel als volgt: "Bij art. 30, *d*, der Wetten, kome in aanmerking art. 41, en worde wat bij art. 35 aan het slot omtrent Ringbesturen staat bepaald, ook omtrent de Synodale vergaderingen in acht genomen."

VII.—Wordt voorgesteld door den Predikant van Fauresmith, door dien van Boshof gesecondeerd, en unaniem besloten: "De notulen dezer, zoowel als de vorige Synode, worden door den druk verkrijgbaar gesteld."

Wordt voorgesteld en gesecondeerd als te voren: "Een honderd exemplaren worden afgedrukt."—De vergadering besluit hiertoe.

Ter tafel komt nu de memorie (boven bl. 75) aan den HEd. Volksraad, die voorgelezen, door de Moderatuur namens de Synode onder-

teekend, en den Scriba ter verzending toevertrouwd wordt. (Bijl.)

VIII.—De assistent Scriba verzoekt, of het dezer vergadering niet mogelijk zij om de leden van den Ring van Fauresmith, thans als leden der Synode aanwezig, toe te staan eene buitengewone vergadering van den Ring te beleggen. Hem wordt gewezen op art. 27 der Wet. Vervolgens besloten, voorgesteld door den Predikant van Fauresmith, en door den Scriba ondersteund: "De Synode kan niet op wettige wijze aan dat verzoek voldoen."

IX.—De Scriba verlangt als Quaestor Synodi te mogen weten, hoe hij te handelen hebbe bij het overzenden en verantwoorden aan den HEerw. Quaestor Synodi van het Predikants- Weduwenfonds van de Kaapkolonie, van de gelden alhier voor dat fonds geheven.

De vergadering is eenparig van gevoelen, dat de leden van dat fonds hunne jaarlijksche contributiën aan den Quaestor Synodi van de Kaapkolonie zelven, óf hier, langs den gewonen weg, in—aan de Kaap—gangbaar geld behooren te voldoen. Dat voorts de Quaestor Synodi onzer kerk worde gemagtigd om de gewone kerkelijke heffingen alhier tot een debet, voor aan de Kaap gangbaar geld uit te wisselen.

X.—Op de vraag waar de volgende Synodale vergadering zal worden gehouden, wordt voorgesteld door den Predikant van Kroonstad, gesecondeerd door den Ouderling van daar, en aangenomen: "Te Winburg."

Niemand verder het woord wenschende dan tot hetgeen volgt, zoo wordt voorgesteld en geregtvaardigd eene motie van dankbetuiging dezer vergadering aan de inwoners dezer plaats, en bij name aan den Pastor Loci voor zijne deelneming in deze,—voor de herbergzaamheid en liefde haren leden betoond.—De vergadering ontvangt deze motie met toejuiching, en bidt deze plaats Gods zegen toe.

De vergadering verdaagd tot 7 ure p.m.

Na de pauze

is de vergadering weder bijeen en voltallig, behalve de afwezigheid met verolf, van de afgevaardigden van Smithfield.

De Praeses leest een nader schrijven van den WEd. heer C. W. Hutton, van heden. (Bijl. .)

De Praeses merkt aan, dat hij na nadere overweging der zaak thans van oordeel is, dat men slechts het getal curatoren hebben voltallig te maken, kunnende de commissie alsdan zelve een thesaurier kiezen.

Wordt voorgesteld door den Predikant van Boshof, gesecondeerd door dien van Philippolis, en algemeen aangenomen: "De Synode verzoeke den heer Theodoor Radloff, hier ter plaatse woonachtig, om zich de keuze van lid der Bloemfonteinsche kweekschool-commissie als plaatsvervanger van den vertrekkenden Predikant van Fauresmith, te laten welgevallen."

De Scriba geeft te kennen, dat hij, bij gebrek aan tijd, niet heeft kunnen voldoen aan art. 22, *b*. Wordt ten gevolge besloten : "Aangezien de leden, afgevaardigden, verlangend zijn om, wegens landsomstandigheden, zoo spoedig mogelijk huiswaarts te keeren, en de Scriba geene gelegenheid heeft om te voldoen aan art. 22, *b*, zoo besluite de vergadering om hem te verzoeken, na het opbreken derzelve daaraan voldoende,—tevens met betrekking tot de notulen der vorige vergadering, aan dat artikel gevolg te geven."—Voorgesteld door den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door dien van Kroonstad.

Met betrekking tot het laten drukken der notulen, wordt besloten den Quaestor te magtigen ter betaling uit het Synooale-fonds van kosten om de notulen te laten copijëren, en voorts dat een exemplaar worde verzonden aan de HEw. Synode van de Kaapkolonie.

De werkzaamheden afgeloopen zijnde, heeft, met verlof, de Scriba het woord en, doelende op de dagen hier genoeglijk tezamen beleefd, stelt voor : "De vergadering denkt met leedwezen aan het aanstaand vertrek uit ons midden van den HEerw. Assessor; doch wenscht te berusten in den wil van den Heer en Heiland, dien wij dienen, die hem naar elders riep, en, in dit geloof, hem Gods rijkste zegeningen toe te bidden. De Heer zegene hem, en make hem ten zegen ! Zijn God zij de God der zijnen !"—Wordt ondersteund door den Predikant van Philippolis, en met deelneming unaniem besloten.

De HEerw. Assessor dankt de vergadering met een gevoelvol woord.

De Praeses deelt mede het antwoord van de heer Radloff. Hij gevoelt zich vereerd met de benoeming; dat hij het gewigt aan die roeping verbonden gevoelt, nogthans zijne beste pogingen zal aanwenden om daaraan te voldoen.

De commissie op het onderwijs kon onmogelijk dat gewigtig werk tusschen de uren der zittingen afdoen.

De notulen worden gelezen, goedgekeurd en vastgesteld.

De Praeses sluit de verrigtingen, rigtende een woord tot de vergadering. ZHEw. wijst op de erlangende hulp van den Heer, zoodat wij nu mogen zeggen : "Ebenhaëzer !" Terugwijzende op het werk hier verrigt, op tekortkoming in deze, en wijzende op Hem die verzoenend zal nederzien op de aarden vaten waarin Hij zijn schat had nedergelegd, moedigt ZHEw. de leden aan tot getrouwen arbeid in de persoonlijke ondervinding van de liefde van Christus.

Na het zingen van het laatste vers van Psalm 72, eindigt de HEerw. Assessor met dankgebed.

G. VAN DE WALL, *Moderator.*

A. A. LOUW, *Assessor.*

ALBs. P. MEIRING, *Scriba.*

APPENDIX.

Beschrijvingspunten voor de Synode van den Oranje Vrijstaat, April, 1867, te vinden in de "Gereformeerde Kerkbode," D. XIX, bl. 78 en voorts t. a. p. op bl. 95.

(1.) Er worde door de Synode een der Predikanten tot vasten Scriba en Quaestor benoemd in de plaats van den vorigen predikant van Winburg. (Zie bl. 52 en 44.)

(2.) Art. 18 worde aldus gewijzigd: De Synode komt bijeen "om het ander jaar," op eene in "April," (cf. not. bl. 52.)

(3.) Revisie van art. 31, *a*. (Not. bl. 52.)

(4.) Hoever gaat het gezag eener Ringcommissie? (Not. bl. 52.)

(5.) De Synode stelle eene Zending-Commissie aan, bestaande uit minstens drie predikanten. (Not. bl. 53.)

(6.) De Synode bepale eene jaarlijksche heffing uit de gewone kerkelijke inkomsten in elke gemeente, tot daarstelling en instandhouding van een fonds voor het zendingwezen der Nederduitsch Gereformeerde Kerk in den Oranje Vrijstaat. (Not. bl. 55.)

(7.) De Zending-Commissie onderneme, zoo spoedig mogelijk na de sluiting der Synode eene inspectie reis naar Molappo's statie en door Basutoland; zij nemen de noodige stappen om zonder verzuim met het zending werk onder Molappo's volk eenen aanvang te maken; en zij trachte in eene conferentie met de Fransche Zendelingen uit te vinden, óf, en in hoeverre, zamenwerking tusschen de Nederduitsch Gereformeerde Kerk in den Vrijstaat en die Broeders wenschelijk en mogelijk zij. (Not. bl. 58, welke zie.)

(8.) De Synode neme kennis van eene circulaire, dd. Parijs, 2 Julij, 1866, geschreven "Namens het centrale committe van den Franschen tak der Evangelische Alliantie," aan de Predikanten in den Vrijstaat, en betrekking hebbende op de Fransche zending in Basutoland. (Not. bl. 59.)

(9.) Is eene vereeniging met de Kerk in Natal en de Nederduitsch Gereformeerde Kerk, als zoodanig geconstitueerd te Utrecht, Z. A. Republiek, in December, 1866, wenschelijk? Zoo ja, dan neme de Synode stappen om die vereeniging stand te doen grijpen. (Not. bl. 59.)

(10.) Art. 43, § 3, C, worde aldus veranderd: "De kassier van het kerkfonds worde in den regel uit de diakenen gekozen; echter zal de kerkeraad, in geval van bezwaar, met algemeene stemmen eenig ander gemeentelid tot kassier kunnen benoemen. Hij is gehouden zich ....(Not. bl. 60.)

(11.) De Synode besluite, dat in elke gemeente een kwartaalsch verslag van den staat van het kerkfonds gedaan worde, en wel door den voorzitter des kerkeraads aan het einde der voorbereidingsdienst, vóór ieder Avondmaalsviering. (Not. bl. 60.)

12.) Het zielental der onderscheidene gemeenten worde door de kerkeraden naauwkeurig opgenomen, voor de eerstvolgende vergadering der Ringen. (Not. bl. 61.)

(13.) In art. 40 worde onder "Aanneming van Ledematen," bijgevoegd: "Huwelijken op gewonen tijd." (Not. bl. 61.)

(14.) De Synode benoeme eene commissie van twee predikanten tot het vervaardigen van een concept "Begrafenis-formulier," ten dienste van de kerk bij begrafenis plegtigheden. (Not. bl. 62.)

(15.) De Synode neme in ernstige overweging den gebrekkigen staat van het onderwijs in ons land, en berame middelen tot verbetering in deze. (Not. bl. 62.)

—Predikant van Fauresmith.

Beschrijvingspunten voor de Synode van April, 1867.

(16.) Revisie van het besluit der Synode, 1865, waarbij bepaald is dat *twee* leeraren als eene deputatie, namens de Synode der Nederduitsch Gereformeerde Kerk in den Oranje Vrijstaat, de zitting der HEw. Synode in de Kaapkolonie in October, 1867, zullen bijwonen. (Not. bl. 64.)

(17.) De Synode wende zich andermaal bij petitie tot de Regering om den, bij 's lands constitutie, abusievelijk gebezigden titel van "Nederlandsch Hervormde" in "Nederduitsch Gereformeerde" Kerk veranderd te mogen krijgen. (Not. bl. 65.)

(18.) Moet het gebruik in sommige gemeenten, waar alleen eenmaal in de maand gedoopt wordt, ook geacht worden als te vallen onder het bepaalde bij art. 44, *a*? Not. bl. 66.)

(19.) De Synode doe onderzoek naar de waarheid van een berigt, verschenen in *De Tijd*, 16 Januarij, 1867, waaruit blijkt dat in eene gecombineerde kerkeraadsvergadering, gehouden te Winburg, 5 Januarij laatsleden, ten einde eenen leeraar voor die gemeente te beroepen, predikanten in aanmerking zijn gekomen, die als *liberalen* in de leer zijn verdacht gehouden geworden; en geve, in geval genoemd berigt juist zij, hare afkeuring daarover te kennen. (Not. bl. 66.)

(20.) Revisie van het besluit der Synode, 1865, omtrent het inzenden van lidmaats-certificaten binnen een bepaalden tijd, enz. (Not. bl. 66.)—Kerkeraad van Fauresmith.

(21) De Synode, in aanmerking nemende den prijzenswaardigen ijver van den bisschop der Engelschen Kerk, en de door ZWEw. aangewende middelen tot de algemeene bekeering der Basutos, en in het gevoel van hare hoogere roeping en bijzondere verpligting tot dit arbeidsveld, en met den wensch om aan de tot haar gerigte roeping van het opperhoofd Moshesh: "Kom over en help ons!" onmiddellijk gehoor te geven, in het gevoel van hare zelfs burgerlijke verplichting in deze, en in de gemoedelijke en geschiedkundige overtuiging dat de overgang der heidenen tot het Puseyisme geene bekeering tot Christus, doch eene stap tot Rome, slechts is,—besluit om onder biddend opzien tot het Hoofd der gemeente, die reeds voor 18 eeuwen het

werk der zending onder alle volken dringend bevolen heeft, om alle geoorloofde middelen, dat zijn dezulke waardoor men niet in de regten van een ander treedt, ijverig daartoe aan te wenden.

En terwijl de Synode met droefheid hare teleurstelling te kennen geeft, dat zij in haar beroep op het Seminarie te Stellenbosch, om een daartoe geschikten man, niet is geslaagd, zoo besluit zij om onverwijld een beroep op de Theologische school der Nederduitsch Gereformeerde Kerk in Noord Amerika, te New Brunswick, te doen, ten einde eenen ten volle bekwamen als Leeraa[illegible]ordende zendeling te krijgen, opdat niet een ander dien tot haar gebragten arbeid der liefde ontroove, terwijl zij het dringend elken Leeraar aanbeveelt de Gemeente tot deze hare dure, doch bij velen reeds lang verwaarloosde verpligting te wekken. (Not. bl. 58.)

(22.) De Synode verklare zich nader omtrent de noot onder Art. 65: „Het afleggen van belijdenis voor den Leearar en de openbare bevestiging wordt als één actus beschouwd." (Not. bl. 75.)

(23.) De Synode spreke haar gevoelen uit, of het onder de bestaande omstandigheden van onkunde, gebrek aan geestelijk leven, en den dikwijls onchristelijken, zoo niet onzedelijken wandel, van velen der belijders, tot stuiting der onteering der Gemeente Gods, het niet raadzaam worde geacht, dat een ieder, welke zich door belijdenis des geloofs aan de Gemeente wenscht aan te sluiten, een bewijs van onberispelijk gedrag, door den Ouderling zijner wijk onderteekend, erlange, en vóór zijne aanneming dit bewijs bij den Leeraar indiene? (Not. bl. 75.)

(24.) Er worde van wege deze Synode, door eene daartoe aangestelde commissie, een herderlijk schrijven tot de Gemeenten gerigt, waarin zij hare smart te kennen geeft, dat de huiselijke goedsdienst, en de daarmede in het naauwste verband staande christelijke opvoeding der kinderen, zoo jammerlijk, door vele ouders, wordt verzuimd; terwijl zij bij de opwekking tot meerderen en volhardenden ijver, als de geschikste hulpmiddelen hierin, den "Kinder Bijbel" en het uitgebreide "Cathechisatieboek" den ouders dringend aanbeveelt. (Men zie de notulen op bl. 76.)—Predikant van Boshof.

(25.) De Synode explicere No. 9 van het Aanhangsel der Kerkelijke wetten bl. 76.) —Predikant van Jacobsdal.

(26.) De Synode verklare of men even zeer verpligt is dat wat in het Aanhangsel van het Kerkelijk Wetboek aangegeven wordt te obediëren, als de bepalingen van het boek zelf. (Not. bl. 77.)

(27.) Er worde door de Synode eene Commissie van Predikanten aangesteld, wien de geestelijke zorg der bewoners op het veroverde grondgebied worde toevertrouwd, zoo lang als daar nog geene dorpen en gevestigde Leeraren zijn. (Not. bl. 77.)

(28.) De Synode geve te kennen, hoe men te handelen heeft met personen, die verlangen als leden der kerk erkend te worden en de bondszegels te genieten, die geen bewijs van lidmaatschap inleveren kunnen, omdat de ledematen-registers niet zorgvuldig gehouden werden, waar zij aangenomen zijn geworden. (Not. bll. 66 en 76.)

(29.) De Synode berame plannen ter bevordering van het onderwijs der jeugd, tot nu toe maar al te zeer verwaarloosd. (Not. bl. 62.)

(30.) De Synode beantwoorde het schrijven van het Fransche Zending Committé, dd. Parijs, 12 Julij, 1866, aan de Vrijstaatsche Predikanten gerigt, betrekking hebbende op de Fransche Zending op het veroverde grondgebied. (Not. bl. 59.)

—Predikant van Philippolis.

I. De Ringbesturen der Nederd. Geref. Kerk van den Oranje Vrijstaat worden afgeschaft. (Not. bl. 52.)

II. De Kerk worde bestuurd door eene Synode of Algemeene Kerk Vergadering, welke jaarlijks vergadert. (Not. bl. 52.)

III. Er worde eene commissie benoemd, om bij de Synodale Vergadering in te dienen en voorstel tot wijziging der Kerkelijke Wetten, overeenkomstig met deze verandering van het kerkbestuur. (Not. bl. 52.)

—Predikant van Kroonstad.

IV. Aanzoek van den heer H. J. Hofstede, van Winburg, om examen als zendeling der Nederduitsch Gereformeerde Kerk van den Oranje Vrijstaat te mogen doen, en als zoodanig geordend te worden. (Not. bl. 68.)

(Was get.) C. FRASER, *Scriba.*

Philippolis, 7 Maart, 1867.

ALBS. P. MEIRING, *Scriba Synodi.*

DERDE VERGADERING

DER

H. EERW. SYNODE VAN DE NED. GEREF. KERK

IN DEN

Oranjevrijstaat,

WORDT GEHOUDEN IN DE KERK TE WINBURG,

OP WOENSDAG, DEN 14 APRIL, 1869, EN VOLGENDE DAGEN.

EERSTE ZITTING.

De afgevaardigden komen bijeen in de consistoriekamer der Ned. Geref. Kerk, ten 10 ure des morgens. Dan en daar doet de Voorzitter het gebed, eischt de geloofsbrieven op en leest die voor, overeenkomstig voorschrift der wet, art. 19. (a).

Uit dit laatste blijkt het dat ter vergadering verschenen zijn, van de Gemeenten :

Winburg : Ds. P. A. C. van Heijningen en de Br. Ouderling W. J. Pienaar.

Fauresmith : Niemand.

Smithfield : Ds. P. Roux, en de Br. Ouderling Henning Jacobus van Aswegen.

Bloemfontein : Ds. G. Van de Wall, en de Br. Ouderling Daniel Francois van Tonder.

Harrismith : Ds. D. MacMillan, en de Br. Ouderling J. Blignaut.

Boshof : Ds. H. W. Brandt, en de Br. Ouderling D. J. A. Craffort.

Daar het blijkt dat het overgelegd stuk slechts een copy conform is ; en vervolgens de naam van slechts den Primarius, den Br. P. H. Henning, in een mede overgelegd exrtact uit de Notulen des Kerkeraads van Boshof wordt genoemd ; zoo worden tegenwerpingen in deze gemaakt. Op verzekering evenwel van den WelEerw. Leeraar dier Gemeente, als Voorzitter des Kerkeraads voornoemd, dat alleen door nalatigheid van den Scriba des Kerkeraads, de naam van den secundus, den Br. Craffort, niet was opgeteekend, verkrijgt door eene meerderheid van stemmen deze broeder regt van zitting.

Jacobsdal : Van deze Gemeente verschijnt de Br. Ouderling Hendrik Petrus Van der Merwe, en berigt dat de Leeraar dier Gemeente, wegens ziekte ten zijnent, niet tegenwoordig zijn kon. Hij legt tevens over een brief, dd. Jacobsdal, 8 April, 1869, en get. door E. A. J. du Toit, V.D.M. Uit dezen brief blijkt dat Ds.

du Toit, hoe gaarne hij het ook deed, door "huiselijke omstandigheden" belet werd de vergadering bij te wonen. De Moderator betuigt namens de andere Broeders zijn leedwezen over de afwezigheid van den Broeder van Jacobsdal onder de bestaande omstandigheden.

Voorts zijn ter vergadering verschenen van de Gemeenten:

Kroonstad: De Brs. Ouderlingen Lourens Greijling en S. J. Cilliers.

Philippolis: Ds. C. Fraser, en de Br. Ouderling E. N. Grobbelaar.

Edenburg: Ds. Albs. P. Meiring, en de Br. Ouderling Robert Robinson; en eindelijk van de Gemeente

Heidelberg: Ds. J. H. Cloete, en de Br. Ouderling Johannes Lodewijkus Viljoen.

Dit afgedaan zijnde, treden de Broeders de kerk binnen en nemen zitting, naar den ouderdom der Gemeenten, die zij vertegenwoordigen, en wordt de vergadering voor wettig geconstitueerd verklaard.

Op verzoek van den Voorzitter treedt nu de Predikant van Winburg op en houdt, na het zingen van Gezang CLVI 1 tot 2 het lezen van een hoofdstuk uit het boek Jezaia en het gebed, de openingsrede, naar aanleiding van ps. 85 v. 10. Wijzende op den zegen, dien God belooft op den arbeid zijner dienaren, bepaalt zijn WelEerw. de aandacht achtereenvolgens bij, het *doel, waartoe;* de *gezindheid, waarmede;* en de *middelen, waardoor;* ook wij dien zegen erlangen mogen.

Het dankgebed en het zingen van Psalm CXXXV.: 1 en 12, eindigen, met den Apostolischen zegenwensch, deze plegtigheid.

De werkzaamheden eenen aanvang nemende, zoo worden, met *volstrekte* meerderheid van stemmen, achtereenvolgens gekozen: tot Moderator, de Predikant van Smithfield; en tot Assessor, de Pred. van Bloemfontein. *cf.* Art. 12. 10.

De nieuwgekozene Moderator neemt de Voorzitter-stoel in, betuigende dat hij zijn werk aanvaardt met het oog op Dien, die sterkte geeft.

Ten aanzien van den duur der zittingen, komen ter tafel:

1. Voorstel van den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door den Pred. van Heidelberg: "De Synode neme dagelijks zitting van 9 tot 1 uur, en van 3 tot 5 uur;" ten

2. Van den HoogEerw. Assessor, gesec. door den Pred. van Winburg: "Dat de vergadering zitting houde van 10 tot 1 uur, a.m., en van 3 tot 5 uur, p.m."

In omvraag gebragt, wordt het amendement door eene meerderheid van stemmen tot besluit.

De tijd verstreken zijnde, zoo wordt de vergadering verdaagd tot 3 uur straks.

Na de Pauze,

de afgevaardigden van de Gemeente Fauresmith hunne verschijning makende, zoo wordt hun geloofsbrief opgeëischt en gelezen. Ter vergadering zijn, krachtens dit stuk, verschenen, Ds. H. J. Luckhoff en de Br. Ouderling Daniel Van den Heever.

De WelEerw. Heeren Louw, van Murraysburg, Jooste, van Potchefstroom, en Radloff, aanwezig zijnde, rigt nu de Voorzitter tot deze Broeders het woord, verlangende te mogen weten, of iemand hunner ook als gedeputeerde naar deze zitting der Synode zij opgekomen.

Ds. Jooste, het woord verzoekende, berigt dat de algemeene kerkvergadering der Ned. Geref. Gemeenten in het Transvaalsche, gewenscht heeft eene Deputatie naar deze HoogEerw. vergadering te zenden, nogtans heeft zij het niet gedaan. Doch hij had een lastbrief van den Kerkeraad der Gemeenten Potchefstroom en Hartebeestfontein, zijn WEerw., met en benevens den Heer Albertus Petrus Louw Kotzee, afvaardigende met broedergroete en de hoop dat hun de vrijheid moge worden verleend, om de belangen hunner kerk ter dezer vergadering te bespreken. Dit stuk dagteekend, 4 April, 1869. Zie Bijl. B.

Naar aanleiding hiervan merkt de Predikant van Bloemfontein aan, dat het voorgelezen stuk geen eigentlijke credentiaal is en voorts, dat voor alsnog geene kerkelijke betrekking bestaat tusschen de Ned. Geref. Kerk hier te Lande, en de Gemeenten dier kerk in de Zuid-Afrikaansche Republiek. In deze opmerking schijnt de vergadering te berusten.

Ds. Louw was eveneens niet afgevaardigd, doch was naar deze HoogEerw. vergadering opgekomen uit liefde voor, en belangstelling in die kerk, waarin hij vele jaren had geärbeid.

Wordt vervolgens voorgesteld door den Pred. van Fauresmith, gesec. door den Pred. van Boshof: " De vergadering geve aan den WelEerw. Br. Louw, Leeraar van Murraysburg, als blijk van vreugde over zijne komst hierheen en van dankbaarheid voor zijne verdiensten jegens deze kerk, zitting met adviserende stem."

Een ander voorstel komt ter tafel, gedaan door den Scriba, gesecondeerd door den Assessor: " Deze vergadering heete die Broeders allen hartelijk welkom aan deze plaats en drukke de hoop uit, dat de tegenwoordigheid dier Broeders de banden der innigste gemeenschap tusschen onze kerk, en die waartoe zij behooren, sterken moge."

Onderscheidene leden voeren het woord vóór en tegen deze voorstellen, en wordt onder anderen gewezen op voorbeelden, als in de gevallen van Di. A. D. Luckhof (*cf.* Nott. p. 50 etc.—Gedr. Nott. bl. 24), en Charles Murray (*cf.* Nott. p 23 etc.—Gedr. Nott. bl. 4 etc.), ten bewijze tegen het 1ste. voorstel. En eindelijk worden de voor-

stellen in omvraag gebragt. Uit de stemming blijkt dat de groote meerderheid zich met het *tweede* voortstel vereenigt.

Komt nu ter tafel eene motie, behoorlijk gesecondeerd en naar de orde met acclamatie aangenomen, lezende: " Deze vergadering betuigt bij deze haren dank aan de afgetredene HoogEerw. Moderator en Assessor voor hunne dienst der kerke bewezen, en mede aan den WelEerw. van Heijningen voor zijn woord tot de vergadering, met zijne gehoudene rede; op welke werkzaamheden de vergadering den zegen des Heeren ootmoedig verwacht."

Tot de Brs. Di. Louw, Jooste en Radloff rigt nu de Voorzitter eene hartelijke toespraak, hun namens de vergadering het zoo even genomen besluit derzelve overbrengende.

En dit gedaan zijnde, leest de Voorzitter aan de vergadering voor, het Reglement van Orde, te vinden in de wet, onder Art. 12.

Tevens wordt door zijn HoogEerw. voorgelezen Art. 30, d., bl. 12, met de verandering tot dat Artikel aangebragt in 1867, zie origineele Acta, p. 80—en bepaalt dat de verantwoording daar voorschreven zal geschieden op morgen namiddag.

Nog weder leest de Voorzitter Art 20 der wet, en bepaalt, met het oog op de ingezondene stukken, dat ééne zelfde Commissie de verschillende werkzaamheden daar voorgehouden zal uitrigten. En worden door den Voorzitter tot leden dier Commissie benoemd de Predikanten van Winburg, Boshof en Fauresmith ; en de ouderlingen van Jacobsdal, Bloemfontein en Edenburg.

De bij den Scriba ingekomene stukken worden den Pred. van Winburg ter hand gesteld.

Overeenkomstig voorschrift der wet, bij Art. 12, 34, benoemt de Voorzitter den Pred. van Philippolis tot Assistent Scriba.

Voorts benoemt de Voorzitter tot Rationarii, volgens art. 24, den Pred. van Heidelberg en den Br. Ouderling (Greijling) van Kroonstad. Over deze benoeming worden het een en ander te berde gebragt en, op voorstel des Assessors, gesc. onder voorbehoud, door den Quæstor Synodi, hecht de Vergadering hare goedkeuring aan deze benoeming.

Tot eene Commissie om te voldoen aan het voorschrift der wet, bij Art 30, d, bl. 12, worden door den Voorzitter voorgedragen : de Predikant van Winburg en de Ouderling van Philippolis, en door de Vergadering goedgekeurd.

De Voorzitter oordeelt dat nu aan de orde komt, het verslag van den Scriba Synodi, volgens art. 22, g. der Wet. Dit wordt voorgelezen en— nà een en ander woord daarover, voorgesteld door den Pred. van Bloemfontein, gesec. door den Pred. van Edenburg, besloten : " Dat het Rapport van den Scriba en Quæstor Synodi in handen gesteld worde van de commissie benoemd tot het nazien der ingekomen stukken."

De Beschrijvingspunten, voor deze vergadering te dienen, komen nu aan de orde. Gij vindt dezelve in "de Gereformeerde Kerkbode, in Zuid-Afrika," en daar nader in Deel XXI., No. 7, bl. 108 en vervolgens.*

Punten 1, 2 en 5, komen tegelijk in behandeling. De leden der Zendingcommissie geven achtereenvolgens te kennen dat—bij hetgeen door hen respectieflijk in de zaak is gedaan, en bij hetgeen welligt door hen had kunnen gedaan zijn—zij geene kans zagen om, onder bestaan hebbende omstandigheden, zoowel met het oog op den toestand dezes Lands, als op dien van het volk van Molappo, iets aan de zending bij dit volk te doen. Ook andere leden der vergadering voeren het woord. Doch daar de tijd reeds verstreken is, zoo wordt de discussie over het onderwerp voor het tegenwoordige gesloten.

De korte Notulen worden gelezen en het dankgebed gedaan, geleid door den Predikant van Philippolis.

Voorgelezen, goedgekeurd en vastgesteld op de tweede zitting der Synode van 1869, op Donderdag, den 15 April, 1869.

P. ROUX, *Præses.*
G. VAN DE WALL, *Assessor.*
P. A. C. VAN HEIJNINGEN.
W. J. PIENAAR.
H. J. VAN ASWEGEN.
D. F. VAN TONDER.
D. MACMILLAN.
J. N. BLIGNAUT.
H. W. BRANDT, *V.D.M.*
D. J. A. CRAFFORT.
H. P. VAN DER MERWE.
L. P. GREYLING.
S. J. CILLIERS.
E. N. GROBLAAR.
R. ROBINSON.
J. L. VILJOEN.
J. H. CLOETE, *V.D.M.*
D. G. VAN DEN HEEVER.
H. J. LUCKHOFF, *V.D.M.*
ALBs. P. MEIRING, *Scriba Synodi.*
C. FRASER, *Assist. Scriba.*

* Zie APPENDIX, aan de Notulen dezer Synode toegevoegd.

TWEEDE ZITTING

wordt gehouden ter plaatse als de vorige en wel ten 10 ure des morgens, op Donderdag den 15 April, 1869.

Al de leden zijn tegenwoordig. De Voorzitter opent de vergadering en verzoekt den Predikant van Edenburg het gebed te doen. Dit geschiedt.

Worden vervolgens gelezen, goedgekeurd en vastgesteld de Notulen der vorige zitting, en— overeenkomstig Art. 12, 24 der Wet— onderteekend.

De Ouderling van Kroonstad, de Br. Greijling, verzoekt het woord, en draagt als bezwaar, om als Rationarius te ageren, voor, de zwakheid van zijn gezigt, vooral des avonds. De Voorzitter neemt hierin genoegen en benoemt, in de plaats van dezen Afgevaardigde, den Pred. van Harrismith.

Aan de orde is de discussie over Beschrijvingspp. 1, 2 en 5. Deze wordt hervat door den HoogEerw. Assessor, die daartoe het woord erlangde. De spreker toont aan, op grond " der rijpe ervaring" van een' broeder met wien hij eenigen tijd geleden in correspondentie is geweest, dat de bezwaren door de Zendingcommissie op gisteren geöpperd, gegrond waren. De Basuto natie overigens was de eigendommelijke werkkring van de Fransche Broeders. Met dit een en ander leidt Zijn HoogEerw. het volgend voorstel ter vergadering in, overeenkomstig waarmede tegelijk in behandeling komen, Beschrijvingspp. 3, 4 en 8 (b). Het luidt:

" De Synode de verklaring der Zendingcommissie gehoord hebbende, drukt haar leedwezen uit, dat de onrustige toestand der Basutos de onderneming eener zending onder den stam van Molappo verhinderde. Zij herhaalt bij deze, dat zij het zich tot roeping stelt, de boodschap des vredes in Christus bloed onder de heidenen te brengen.

" Daar het voor alsnog onzeker blijft of de opgemelde stam daartoe de gelegenheid zal aanbieden, zoo gelast zij de thans bestaande Commissie den loop der zaken, onder het Godsbestuur, in het veroverd Grondgebied, in den Oranje Vrijstaat en elders na te gaan; en daar waar de Heer openingen tot het werk der Evangelieprediking aanbiedt, de noodige stappen daartoe te nemen.

" En daar God vrede geeft op onze grenzen, zoodat wij mogen hopen zijne wenken spoedig te vernemen, zoo verbindt de Ned, Geref. Kerk van den Oranje Vrijstaat zich op nieuw de bijdragen. waartoe zij, tijdens de Synodale Vergadering van 1867, te Fauresmith, zich verpligtte, en die door de gedwongen werkeloosheid der Zendingcommissie achterbleven, van 1 Januarij, 1869 af aan, in de zending kas te storten.

" Eindelijk beveelt de Synode den Leeraren en Kerkeraden ernstig

aan, de Gemeenten gedurig te wijzen op haar voorregt en haren pligt om mede arbeiders van Christus te zijn, ter uitbreiding van zijn heerlijk koningrijk onder de heidenen, die zich in ons midden, zoowel als op onze grenzen bevinden."

Dit voorstel wordt gesecondeerd door den Pred. van Philippolis.

De Predikant van Winburg brengt in het midden dat armere Gemeenten voldaan hadden aan het Besluit van 1867, betreffende de £25, 's jaars, de rijkere niet, en stelt voor: "Omtrent het voorstel, om de zending bijdragen te laten aanvangen van 1 Januarij, 1869, worde besloten, dat aan het besluit der Synode van 1867 daaromtrent door de respectieve kerkeraden worde voldaan."

De Predikant van Boshof spreekt in denzelfden geest, doch kan niet stemmen vóór eene voortdurende opbrengst van de £25 's jaars, op grond daarvan dat hij gehoord had, dat de meeste Gemeenten dit geld uit de kerkekas zouden hebben genomen, en de Gemeente van Boshof daartoe niet in staat was.

De Predikant van Edenburg legt een ander voorstel ter tafel, luidende: "De Synode neme eerst in overweging Beschrijvingspunt 8 en onderzoeke, om welke redenen niet voldaan werd aan het besluit der Synode van 1867, betreffende de heffing der £25 's jaars, en besluite naar bevind van zaken, ook met het oog op de toekomst."

Dit wordt gesecondeerd door den Ouderling van Edenburg.

De voorsteller brengt voor de aandacht der vergadering den oorsprong van het meergemeld besluit, zijne bekrachtiging en werking. Hij beweert deswege dat het eerste voorstel eene wijze van heffing voorschreef, die tot dwang leiden moet, en derhalve, het regte beginsel tot de bijdragen missende, niet vrijmoediglijk op een zegen van den Heer der Zending wachten kan, en dringt, om deze en meer andere redenen, ten sterkste aan op de aanname van het voorstel door hem gedaan.

Nog andere leden hebben het woord en eindelijk de eerste voorsteller tot repliek, waarmede—overeenkomstig het oordeel des Voorzitters—de vergadering de discussie voor gesloten acht.

In omvraag gebragt, wordt het derde voorstel verworpen en vervolgens dat van den Predikant van Bloemfontein met eene meerderheid van stemmen aangenomen.

Beschrijvingspunt 6 is aan de orde. De Commissie doet verslag per monde van den Predikant van Bloemfontein, zeggende, dat de vereischte papieren van den Heer Hofstede niet in orde waren en dat daarom het examen niet plaats had. "Het eene stuk bij name was niet in orde en het andere twijfelachtig; welke twijfel echter later opgeheven is." De vergadering berust hierin.

Vervolgens komt ter sprake het 7 Beschrijvingspunt, waaromtrent de Predikant van Philippolis voorstelt: "De Synode beschouwt

dat het synodaal besluit van 12 Mei, 1865, heeft opgehouden van kracht te zijn, van den datum af, der Predikanten Conferentie te Bloemfontein, 19 Junij, 1866."

Dit wordt gesecondeerd door den Predikant van Bloemfontein en aangenomen.

Beschrijvingspunt 8 (a) wordt besproken, en vervolgens besloten —op voorstel van den Predikant van Boshof, gesecondeerd door dien van Harrismith: "Het Synodaal besluit (p. 61), betreffende het doen vervaardigd worden van een blanco vorm, enz., worde door deze vergadering in revisie genomen, en eene commissie aangesteld ter vervaardiging van zoodanige vorm, om die, na de goedkeuring der Synode te doen drukken." Hiertoe wordt benoemd de Predikant van Bloemfontein.

De Predikant van Winburg voert vervolgens het woord, ter inleiding van Beschrijvingspunt 9, en stelt voor, met oog op punten 9 tot en met 13: "De Synode benoeme eene commissie uit haar midden, om, staande de vergadering, een plan tot verbetering van het Onderwijs te beramen, en dat der vergadering voor te leggen; opdat het van wege de Synode den HoogEd. Volksraad worde aangeboden."

Dit wordt gesecondeerd door den Predikant van Boshof.

Een ander voorstel komt ter tafel van den Predikant van Edenburg, gesecondeerd door den Ouderling van Philippolis: "Beschrijvingspunt 13 worde eerst en afzonderlijk behandeld."

Op het tweede voorstel emendeert de Predikant van Winburg, voorstellende als volgt: "Naardien de zaak van het Onderwijs bij den HoogEd. Volksraad aanhangig was, heeft de Commissie belast met de beraadslaging over de verbetering van het Onderwijs, hare taak niet aanvaard."

Dit wordt gesecondeerd door den Predikant van Bloemfontein.

Deze twee laatste voorstellen worden in omvraag gebragt, geschiedende de stemming, op verzoek van den Pred. van Edenburg, overeenkomstig Art. 12, 19, met dien uitslag dat dit van den Pred. van Winburg wordt aangenomen, door de stemmen van al de leden, met uitzondering van de Predikanten van Heidelberg en Edenburg, en den Ouderling van Jacobsdal.

Nu komt op nieuw ter sprake het *eerste* voorstel, als boven. Dit wordt in omvraag gebragt en met algemeene stemmen aangenomen.

De benoeming der Commissie, krachtens dit besluit, geschiedt door den Voorzitter. Zij zal bestaan uit de Predikanten van Bloemfontein, Winburg, Boshof en Philippolis; en de Ouderlingen van Fauresmith, Harrismith, Cilliers van Kroonstad en Edenburg.

Beschrijvings-pt. 14 komt nu in behandeling. De Predikant van Winburg licht het toe. Andere leden voeren ook het woord. En wordt voorgest. door den Pred. van Philippolis, gesec. door den

Ouderling van Edenburg: "Het beschrijvingspunt, No. 14, worde aangenomen en eene Commissie benoemd om een brief daarover tot den HoogEd. Volksraad te rigten." Dit wordt besloten. De Commissie daar genoemd, zal vertegenwoordigd zijn in den persoon van den Predikant van Winburg.

Het woord hem vergund zijnde, stelt de Pred. van Philippolis voor: "De kladnotulen worden, zoowel na de voor- als namiddag zitting gelezen, opdat zooveel mogelijk het werk des Scriba's verdeeld worde." Dit wordt gesec. door den Pred. van Heidelberg en aangenomen.

De vergadering wordt verdaagd tot 3 uur toe.

Na de Pauze,

komt ter sprake beschrijvingspunt 15. De voorsteller wilde slechts op nieuw de zaak voor de aandacht brengen.

De Predikant van Winburg verzoekt en de Voorzitter oordeelt dat ook Punt 16 met het voorgaande te gelijk in aanmerking kome.

De Predikant van Edenburg zegt een kort woord over dit laatste, verwijzende naar de Notulen op p. 77 (Gedr. Nott bl. 42).

Door den Predikant van Winburg was het veroverd grondgebied bezocht. Hij had daar gepredikt en gedoopt en aldaar eenige leges geheven.

Nog andere leden voeren het woord. En wordt voorgesteld door den Predikant van Boshof, gesec. door den Ouderling van daar: "Er worde een Fonds daargesteld, waaruit de onkosten tot de evangelisatie in het veroverd grondgebied worde bestreden"—en

door den Pred. van Winburg, gesec. door den Pred. van Harrismith: "Aan den HoogEd. Volksraad worde gevraagd eene jaarlijksche som van £275, ten behoeve der openbare eeredienst in het veroverd grondgebied, tot dat er een of meer vaste Predikanten worden aangesteld op de te stichten dorpen."

Een *derde* voorstel komt ter tafel van den Pred. van Fauresmith, gesec. door den Ouderling van Edenburg: "De Synode neme in revisie het besluit, op bl. 42 (Gedr. Nott.), met betrekking tot het bezoeken der te vestigen inwoners in het veroverd grondgebied, en vrage aan den WelEerw. Heer Radloff—hier tegenwoordig—of hij bereid is, om op het veroverd grondgebied te gaan arbeiden; en zoo ja, dat dan de Synode zijn WelEerw. voor dit werk ordene."

De sprekers drukken vooral op het raadzame dan niet, dat de *Synode* iemand tot de Evangelie-bediening ordene, volgens het laatste voorstel.

De voorstellen evenwel worden ter stemming gebragt. Het 3 de. verworpen zijnde, wordt het *tweede* in omvraag gebragt en aangenomen.

De vraag wordt geöpperd, hoe dikmaals de meergenoemde

herderlijke bezoeken behooren herhaald te worden. Daaromtrent besluit de vergadering, op voorstel van den Ouderling van Edenburg, gesec. door dien van Smithfield: "Dat de bezoeken an de *drie* maanden herhaald worden; terwijl de Synode den respectieve kerkeraden bij deze aanbeveelt, om hunne Predikanten voor de reis behulpzaam te zijn."

Beschrijvingspunt 17 komt nu in behandeling. De Pred. van Edenburg wil bekennen dat de zaak voor de vergadering niet alleen vreemdsoortig is, maar ook uiterst belangrijk voor deze vergadering. Hij meent dat de voorstellers welligt meerdere vrijmoedigheid zullen hebben om in de behandeling der zaak te treden, als eerst door het oordeel van andere leden, het gevoelen dezer vergadering zal kenbaar geworden zijn—of mogelijk dit voorstel niet den schijn verraadt van bemoeizucht, en of mogelijk de zaak niet liefst in eene broederlijke conferentie der leden dient besproken te worden.

De Predikant van Philippolis spreekt ook in denzelfden geest, terwijl de Predikant van Bloemfontein, met verlof der vergadering, deze gelegenheid te baat neemt, om naar aanleiding van Beschrijspt. 105, verslag te doen van zijne bevinding als gedeputeerde naar de HoogEerw. Synode der Ned. Ger. Kerk in de Kaapkolonie. Hij was er. De vergadering aldaar was slechts van korten duur. Hij mogt echter eene broederlijke conferentie van Afgevaardigden aldaar bijwonen. Doch gelijk de Synode geen einde heeft genomen, zoo ook heeft het werk van de Deputatie geen einde genomen.

Andere Broeders hebben nog het woord. En de Predikant van Edenburg stelt voor: "De Synode, gevoelende dat zij niet officiëel in de zaak voornoemd treden kan, om den schijn niet aan te nemen van haar eigendunkelijk met anderer zaken te bemoeijen, besluit om het Punt hier niet officiëel te bespreken; doch beveelt zij den Broeders Predikanten en Ouderlingen van hare leden, die zich daartoe opgewekt mogen gevoelen, aan om de zaak daar vermeld in overweging te nemen." Dit wordt gesec. door den Ouderling van Philippolis.

Een 2de. Voorstel wordt ter tafel gelegd door den Predikant van Philippolis, gesec. door den Pred. van Bloemfontein: "Beschrijvingspunt, No. 17, worde verwezen naar eene conferentie der Broeders Leeraren, leden dezer vergadering, waartoe de Broeders, Di. Louw, Jooste en Radloff zullen worden uitgenoodigd; en het oordeel dier vergadering worde—indien wenschelijk geacht—aan de Broeders van de kerk in de Kaapkolonie medegedeeld."

Ter stemming gebragt, wordt het *tweede* der evengenoemde voorstellen aangenomen.

Beschrijvingspunt 18 komt in behandeling. Dit wordt der vergadering toegelicht door den Predikant van Philippolis. Vervolgens hebben de Predikanten van Boshof en Bloemfontein en andere leden

het woord. En wordt voorgesteld door den Predikant van Bloemfontein, gesecondeerd door den Predikant van Boshof: "De Synode heeft dusver geene betrekking tot de bedoelde kerkelijke ligchamen, maar begeert tegenover al deze genootschappen de Christelijke liefde te betrachten." Nog *drie* andere voorstellen komen in deze ter tafel, de 2de en 3de waarvan door de voorstellers, met verlof der vergadering, zijn teruggetrokken; en de 4de, van den Predikant van Edenburg, gesecondeerd door den Ouderling van Philippolis, en lezende: "De Synode beschouwe Punt 18 afzonderlijk, en antwoorde daarop: 'Daar bestaat voor alsnog geene betrekking tusschen die kerken en de onze'"—verworpen werd. Hierna wordt het eerste voorstel tot besluit gemaakt, en oordeelt de voorzitter dat daardoor ook Punt 19 voor afgehandeld moet worden beschouwd.

Wordt vervolgens voorgesteld door den Predikant van Heidelburg, gesecondeerd door dien van Boshof: "Aan Ds. Jooste worde de gelegenheid verleend om deze vergadering toe te spreken en zijne bevinding in het Transvaalsche haar mede te deelen." Dit wordt met unanieme stemmen besloten en Ds. Jooste wordt door den Voorzitter uitgenoodigd een woord tot de vergadering te rigten. Daaraan voldoet deze broeder.

De korte Notulen worden gelezen en de vergadering gesloten, terwijl de Ouderling van Philippolis in het dankgebed voorgaat.

Voorgelezen, vastgesteld en onderteekend op de derde zitting der HoogEerw. Synode van 1869, op Vrijdag den 16 April, 1869.

P. ROUX, *Præses.*
G. VAN DE WALL, *Assessor.*
P. A. C. VAN HEIJNINGEN.
W. J. PIENAAR.
H. J. VAN ASWEGEN.
D. F. VAN TONDER.
D. MACMILLAN.
J. N. BLIGNAUT.
H. W. BRANDT, *V.D.M.*
D. J. A. CRAFFORT.
H. P. VAN DER MERWE.
L. P. GREYLING.
S. J. CILLIERS.
E. N. GROBLAAR.
R. ROBINSON.
J. L. VILJOEN.
J. H. CLOETE, *V.D.M.*
D. G. VAN DEN HEEVER.
H. J. LUCKHOFF, *V.D.M.*
ALBs. P. MEIRING, *Scriba Synodi.*
C. FRASER, *Assist. Scriba.*

DERDE ZITTING

der Synode van 1869, wordt gehouden ter plaatse als de vorige, op Vrijdag, den 16 April, 1869.

Al de leden zijn tegenwoordig. De vergadering geopend zijnde, leidt de Predikant van Heidelberg het gebed.

Vervolgens worden gelezen, goedgekeurd en vastgesteld de Notulen der vorige bijëenkomst, nadat een bijvoegsel, op verzoek van de Predikanten van Winburg en Bloemfontein, betreffende het verslag der Commissie in zake den Heer Hofstede—daarbij was aangebragt.

Beschijvingspunt 20 wordt toegelicht door den voorsteller, den Predikant van Heidelberg. Ook andere leden voeren het woord. En wordt voorgesteld door den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door den Ouderling (Cilliers) van Kroonstad: "De Synode geve hare blijdschap te kennen, de toenadering te zien van de Ned. Geref. Kerk in de Transvaalsche Republiek, tot onze kerk, door de tegenwoordigheid onder ons van den WelEerw. heer Jooste, en den Diaken, den heer Kotzee, en deputere naar de eerstvolgende algemeene Kerkvergadering dier kerk, één Predikant en een ander Kerkeraadslid uit dezelfde Gemeente, om die bij te wonen."

Of de vraag of de kerk hier, niet afwachten moest eene kerkelijke afvaardiging van de kerk in de Zuid Afrikaansche Republiek, tracht de HoogEerw. Assessor aan te toonen, dat zulks op meer dan eene wijze reeds door de Broeders daar, is geschied. Hij had eenige stukken daartoe strekkende ontvangen na het opbreken der Synode van 1867, die hij zoude voorleggen, waren zij bij de archieven. Evenwel leest zijn HEerw. uit de "Handelingen der algemeene Kerkvergadering" aldaar, dd. 7 October, 1867, gehouden te Nazareth, voor, wat in deze kracht van bewijs heeft.

Andere leden voeren het woord, waarna de stemming geschiedt en vóór het voorstel beslist.

De Br. Jooste geeft te kennen, dat de eerstvolgende algemeene Kerkvergadering zal gehouden worden, D.V. in September, 1869, en ter plaatse nader te bepalen.

Tot Deputatie worden benoemd: Primarii, de Predikant en één Kerkeraadslid van Edenburg;

Secundi: de Predikant en één Kerkeraadslid van Philippolis.

De Predikant van Edenburg geeft met allen eerbied te kennen, dat hij de vrijmoedigheid niet heeft, om aan de benoeming gevolg te verleenen.

Wordt vervolgens voorgesteld door den Predikant van Heidelberg, gesecondeerd door den Ouderling van Smithfield: "De Synode zende eene Deputatie naar de eerstvolgende HEerw. Synode van de Kaapkolonie."

Eenige leden voeren het woord vóór en tegen het wenschelijke om nu, na de Deputatie onlangs derwaarts gezonden, en terwijl de Synode nu *sine die* verdaagd staat, thans weder eene deputatie derwaarts te zenden.

Wordt weder voorgesteld door den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door den Predikant van Boshof: "Er worde naar de eerstvolgende Synodale vergadering van de Kaapsche Kerk geene Deputatie van deze kerk gezonden."

Een ander voorstel wordt ter tafel gelegd door den Predikant van Boshof, gesecondeerd door dien van Edenburg: "Er worde van wege deze vergadering een brief van belangstelling naar de Synode van de Kaapkolonie gerigt."

In omvraag gebragt, wornt het *derde* voorstel aangenomen.

Wordt vervolgens voorgesteld door den Predikant van Heidelberg, gesecondeerd door den Ouderling van daar: "De Synode zende eene Deputatie naar de HoogEerw. Synode of algemeene Kerkvergadering van Natal."

Een ander voorstel komt ter tafel, van den Predikant van Boshof, gesecondeerd door den Ouderling van Edenburg: "Er worde een belangstellend schrijven aan de Synode in Natal, van wege deze vergadering gerigt."

In omvraag gebragt, wordt dit laatste verworpen en het eerste voorstel aangenomen.

Tot afgevaardigden worden benoemd:

Primarii, de Predikant en één Kerkeraadslid van Winburg;

Secundi, de Predikant en één Kerkeraadslid van Harrismith.

Beschrijvingspunt 21 komt in behandeling, en de Predikant van Edenburg geeft als reden op voor het stellen van dit Punt, om te weten te komen, 1. of het tegenwoordig Kerkgebouw te Edenburg, wel dan niet in der tijd, door het Dorps Comitè aan de Gemeente van Edenburg is gegeven en wel ten eigendom; ten 2 of, en in hoeverre de besluiten eener speciale Ringscommissie, die zitting hield te Edenburg op 15 Julij, 1863, door den Transgariepschen Ring van dien tijd, of door den Ring van Fauresmith, van latere dagteekening zijn bevestigd geworden. Hij leest de Notulen dier speciale Commissie, te vinden in het Notulen Boek van den Kerkeraad van Edenburg.

De scriba des Rings van Fauresmith produceert eene Copy Conform van evengemelde Notulen in het Notulen Boek van den Ring van Fauresmith. En het blijkt, dat de besluiten der Speciale Commissie, voornoemd met eenige wijzigingen—betreffende de grenslijnen—zijn bekrachtigd op 18 September, 1863.

De Predikant van Bloemfontein vraagt, of niet, voor dat de commissie voornoemd er geweest is, eene andere Commissie bestaan heeft, om de oprigting van het Dorp goed te keuren. En of het

bekend is, hetzij uit het geheugen, hetzij krachtens voorhanden stukken, of wel dan niet, het Kerkgebouw in dien tijd aan de Gemeente gegeven is.

De vroegere Predikant van Fauresmith, Ds. Louw, zegt van ja; En de Ouderling van Edenburg, noemt als leden dier Commissie: Ds. Louw, en de Br. Ouderling Christiaan van den Heever, en Ds. Roux, en de Br. Ouderling Henning J. van Aswegen.

De Predikant van Fauresmith stelt voor en de Predikant van Philippolis secondeert: "Dit beschrijvingspunt sta over tot heden namiddag." Dit wordt met algemeene stemmen aangenomen; terwijl de Broeders bekend met de zaken over het Punt zullen nadenken.

Beschrijvingspunt 22 wordt in behandeling genomen. De Predikant van Edenburg geeft de redenen te kennen, waarom de Kerkeraad dier Gemeente het Punt aan de vergadering opzond, en spreekt overigens ter verduidelijking van het Voorstel zelf.

De Predikant van Bloemfontein stelt voor: "De Synode besluit dat de wet te dien opzigte in het algemeen voldoende voorziening maakt." Dit wordt gesecondeerd door den Predikant van Boshof. De voorsteller treedt in eene beschouwing van de omstandigheden, waaronder het Dorp Edenburg was ontstaan. Deze waren ongewoon. En daarom ook waren buitengewone maatregelen noodig genomen te worden door de speciale Commissie, voornoemd (van 15 Julij, 1863). En daarom zal ook de Gemeente Edenburg eene uitzondering moeten maken op den gewonen regel. De voorsteller bekrachtigt zijne beschouwing door eene Memorie, gelezen en ter tafel gelegd, van 23 "inwoners van de wijk Kafferrivier." Bijl. D.

De Predikant van Edenburg beweert dat de Gemeente Edenburg nu eenmaal is erkend, zoowel door de kerk, als door de Hooge Regering des lands, en dat overigens het beschrijvingspunt bedoeld is voor alle Gemeenten eveneens voorziening te maken. En hij stelt voor, gesecondeerd door den Ouderling van Edenburg: "Beschrijvingspunt 22 worde aangenomen." Hij legt over Memorie, volgens Beschrijvingspunt 25. (Bijl. E).

Andere leden voeren het woord, en, ter stemming gebragt, wordt het *tweede* voorstel verworpen en daarna het eerste aangenomen.

Beschrijvingspunt 23 is aan de orde. Twee voorstellen komen ter tafel, pleitende aan den eenen kant voor de aanname (de Predikant van Boshof, gesecondeerd door den Ouderling van daar); en aan den anderen kant voor van de hand wijzing (Ouderling van Winburg, gesecondeerd door den Predikant van Bloemfontein) van het beschrijvingspunt. Een derde evenwel (door den Ouderling van Winburg, gesecondeerd door den Ouderling van Heidelberg) wordt aangenomen. Dit luidt: "De Synode besluite dat de politieke lijn, ook de grenslijn worde der gemeenten." Gedurende de discussie

over dit Punt werd gelezen door den Predikant van Fauresmith, en ter tafel gelegd eene Memorie van 89, "leden der Ned. Geref. Kerk te Fauresmith." Bijl. F.

De Predikant van Bloemfontein verzoekt revisie van het pas genomen besluit, met betrekking tot Beschrijvingspunt 23. En de Predikant van Edenburg, revisie van het Ringsbesluit, betreffende de speciale Ringscommissie van 15 Julij, 1863. (Zie boven pp. 108—109. Gedr. Notulen p.)

Eene pauze wordt verleend tot 3 uur toe.

Na de Pauze,

terwijl de vergadering op nieuw gezeten was, stelt de Predikant van Bloemfontein voor: "Het besluit der Synode, aangaande Beschrijvpt. No. 24, heden morgen genomen, worde vernietigt." Dit wordt gesecondeerd door den Predikant van Edenburg.

De voorsteller beweert, dat het genomen besluit, zoowel onuitvoerbaar en rustverstoorend was, als vernietigend voor sommige gemeenten, bijv. voor die van Edenburg.

De Predikant van Philippolis beweert dat de even aangevoerde redenen niet zouden wegen, dan op grond van door hem ingewonnen informatie, dat naml. het Gouvernement eene verandering van Districtslijnen beöogt. Daarom ook ondersteunde hij het voorstel. Nog een en ander lid voert het woord.

In omvraag gebragt, wordt tot de verlangde revisie besloten.

Wordt nu voorgesteld door den Predikant van Winburg, gesecondeerd door den Ouderling van Bloemfontein: "Het Beschrijvingspunt worde van de hand gewezen."

Een ander voorstel, van den Ouderling van Philippolis, gesecondeerd door den Ouderling van Kroonstad, luidt: "De Synode benoeme eene speciale Commissie ter herziening van de grensscheiding tusschen Philippolis en Fauresmith."

De laatste voorsteller, daartoe uitgelokt, beweert dat ten tijde van de grensbepaling voor de Gemeente Philippolis er zeer veel ontevredenheid heerschtte.

Deze twee voorstellen worden in omvraag gebragt, en het eerste aangenomen, nadat het tweede was afgestemd.

De Predikant van Edenburg stelt nu voor: "Revisie van de bekrachtiging door den Transgariepschen Ring, van 16 September, 1863, van het Besluit der Speciale Commissie in der tijd benoemd, om de grensscheiding van de Gemeente Edenburg te bepalen." Dit wordt gesecondeerd door den Ouderling van Edenburg.

De HoogEerw. Assessor objecteert hiertegen, als zijnde buiten de orde. Eveneens oordeelt de HoogEerw. Moderator dat dit voorstel buiten de orde is en—de voorsteller berust hierbij.

Beschrijvingspunt 26 wordt door den Voorsteller toegelicht. De Quæstor Synodi heeft reeds gesproken in het Rapport als Scriba, welk Rapport in handen eener Commissie berust. Met betrekking tot den Quæstor der Ringen, wordt voorgesteld door den Predikant van Boshof, gesecondeerd door den Ouderling van daar: "De Synode besluite dat aan dit Beschrijvingspunt door het antwoord der Rationarii van de Ringsboeken worde voldaan."

En voorgesteld door den Predikant van Winburg, gesecondeerd door den Ouderling van Jacobsdal: "Er worde eene Comité aangesteld tot Beschrijvingspunt 26 (b)." Dit laatste wordt tot besluit.

Leden der evengenoemde Commissie zullen zijn, de Predikanten van Harrismith en Philippolis. Ook B.P. 27, wordt aan deze Commissie toevertrouwd.

Beschrijvingspunt 28 wordt door den voorsteller toegelicht. Zijne bedoeling was om bij de Gemeente-leden meer belangstelling op te wekken; de Kerkeraden te vrijwaren tegen ligt aangeblazen laster; en de Kerk *over het algemeen* in staat te stellen, om ten allen tijde een behoorlijke statistiek der Kerk te kunnen produceren.

De Predikant van Bloemfontein meent dat de blanco-vorm, ter opname van het zielental der Gemeenten, in het beoogde met het Beschrijvingspunt, genoegzaam voorzien kan.

De Predikant van Winburg voert als bezwaar hiertegen aan, dat de opname van het zielental der Gemeenten niet eens alle jaar geschieden kan.

Nog een en ander lid heeft het woord, wordende ondertusschen voorstellen ter tafel gelegd: 1. Van den Predikant van Boshof, gesecondeerd door den Ouderling van daar: "Om in de behoefte van dit Beschrijvingspunt te voorzien, worde er een gedrukte vorm of schedule vervaardigd." Ten 2. Van den Predikant van Winburg, gesecondeerd door dien van Philippolis: "Beschrijvingspunt No. 27 worde aangenomen, met uitzondering van onderdeelen a en e."

Deze voorstellen worden in omvraag gebragt en het een na het ander verworpen. Daarop komen twee andere ter tafel: 1. Van den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door dien van Winburg: "Het beschrijvingspunt No. 28 worde aangenomen." Ten 2. Van den Predikant van Bloemfontein, gesecondeerd door dien van Heidelberg: "Beschrijvingspunt No. 28 drage de goedkeuring der Synode niet weg." Dit *tweede* wordt tot besluit.

De Broeders, die over de kwestie betreffende het Edenburgsche Kerkgebouw zouden nadenken, pp. 108, 109, doen verslag. Dit wordt door de Afgevaardigden van Edenburg met dank, namens die gemeente, ontvangen. Bijl. G.

Beschrijvingspunt 29 is aan de orde. Na een en ander woord,

waaraan vooral de Predikanten van Bloemfontein en Philippolis deel nemen, wordt voorgesteld door den Predikant van Bloemfontein, gesecondeerd door den Predikant van Philippolis : " De Synode beantwoorde de vraag in B.P. No. 29 vervat, bevestigend." Dit voorstel wordt tot wet.

Punt 30 is aan de orde, waaromtrent voorgesteld wordt, door den Predikant van Winburg, gesecondeerd door den Predikant van Bloemfontein en aangenomen : " Ten opzigte van Beschrijvingspunt 30, verklaart de Synode dat de wet duidelijk genoeg is."

" Op Beschrijvingspunt 31 wordt geantwoord," voorgesteld door den Predikant van Bloemfontein, gesecondeerd door den Predikant van Heidelberg—" met verwijzing van den Leeraar van Jacobsdal naar Art. 37, 9, aan het slot."

Op Beschrijvingspunt 32 antwoordt de Synode : " De Doopgetuige aanvaardt bij den Doop de verantwoordelijkheid van toezigt op de Christelijke opvoeding van het kind ; en de Ouder is voor God gehouden, wanneer hij zijn pligt verzuimt, de Getuige in het uitoefenen van zijne zedelijke verpligtingen niet te hinderen." Dit besluit was voorgesteld door den Predikant van Bloemfontein, en gesecondeerd door dien van Boshof.

Beschrijvingspunt 33 komt in overweging en daarmede Punt 46. Na eenige woordenwisseling wordt besloten, voorgesteld door den Predikant van Edenburg, gesecondeerd door dien van Bloemfontein : " Nadat Art. 48 in de vergadering overwogen is, blijkt het dat dat artiekel duidelijk genoeg is. En op Beschrijvingspunt 46 worde geantwoord, dat de Synode het gebruik in de Kerk van Doopgetuigen wenschelijk acht."

De tijd verstreken zijnde, zoo worden de korte Notulen gelezen en de vergadering gesloten tot op morgen, D.V., op den bepaalden tijd.

De Predikant van Boshof gaat voor in het dankgebed.

Gelezen, goedgekeurd en geteekend op de *vierde zitting* der Synode van 1869, op Zaturdag, den 17 April, 1869.

P. ROUX, *Præses.*
G. VAN DE WALL, *Assessor.*
ALBs. P. MEIRING, *Scriba.*

VIERDE ZITTING.

Deze heeft plaats, als de vorigen in de Ned. Geref. Kerk te Winburg, op Zaturdag, den 17 April, 1869.

De Voorzitter opent de vergadering en verzoekt den Leeraar van Fauresmith in het gebed voor te gaan. Dit geschiedt.

Een drietal leden bij de opening afwezig, komen nu ter vergadering.

De Notulen der vorige zitting worden gelezen. De Predikant van Bloemfontein is zich niet bewust dat door dien van Edenburg op den vorigen dag revisie was verzocht van het Besluit des Transgariepschen Rings betreffende de Speciale Rings Commissie in der tijd, ter bepaling van de Gemeentelijke grenslijn van Edenburg, (p. 110).

Geene verdere aanmerkingen gemaakt wordende, zoo worden de Notulen bekrachtigd en namens de vergadering onderteekend.

De Predikant van Edenburg verzoekt tot eene motie van orde het woord. Dit wordt hem verleend. Hij zou eene tweeledige vraag aan de vergadering willen voorstellen, en zou verlangen het gevoelen der Synode te hooren : Ten

1. Of Beschrijvingspunten, ter tafel gelegd, niet dienen te worden afgehandeld, en zoo ja, of het dan buiten de orde is, wanneer door de voorstellers daarvan, de behandeling van zoodanige Beschrijvingspunten wordt verlangd ? en ten

2. Of Memories, hier op gebruikelijke wijze ingediend en geteekend door zoovelen als 76 mans-ledematen niet dienen gelezen te worden ? Alzoo is noch Beschrijvingspunt 21 (pp. 108—109 etc.) afgehandeld, noch de Memorie van de Gemeente Edenburg, volgens Beschrijvingspunt No. 25 gelezen.

Eene levendige discussie heeft plaats ; terwijl de Predikant van Philippolis inmiddels, gesecondeerd door den Predikant van Edenburg, voorstelt : "Deze vergadering beschouwt het volkomen in de orde, dat het verzoek van den Leeraar van Edenburg, op gisteren gedaan, om revisie van het Besluit des Transgariepschen Rings van 16 September, 1863, wordt toegestaan."

De discussie eindigt en de stemming geschiedt, op verzoek van den Predikant van Edenburg, volgens Art. 12. 19, en de uitslag blijkt te zijn : Afgevaardigden van

Winburg ; Predikant tegen, Ouderling tegen.
Fauresmith ; Predikant vóór, Ouderling tegen.
Smithfield ; Predikant tegen, Ouderling tegen.
Bloemfontein ; Predikant tegen, Ouderling tegen.
Harrismith ; Predikant vóór, Ouderling tegen.
Boshof ; Predikant vóór, Ouderling tegen.
Jacobsdal ; Ouderling tegen.
Kroonstad ; beide Ouderlingen tegen.
Philippolis ; Predikant vóór, Ouderling vóór.
Edenburg ; Predikant vóór, Ouderling vóór.
Heidelberg ; Predikant vóór, Ouderling vóór.

Het voorstel is dus verworpen, hebbende *twaalf* stemmen tegen zich en *negen* voor.

Beschrijvingspunt 34 komt nu in behandeling. En wordt voorgesteld door den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door dien van Edenburg: "De woorden, 'om door gepaste middelen,' voorkomende bij Art. 60, worden geroijëerd."

Een *tweede* voorstel komt ter tafel, van den Predikant van Fauresmith, gesecondeerd door den Ouderling van daar: "De Synode benoeme eene Commissie om de wetsveranderingen, die haar van minder belang toeschijnen, in overweging te nemen, en haar advies aan de vergadering mede te deelen."

Een *derde* voorstel, gedaan door den Predikant van Bloemfontein, gesecondeerd door dien van Boshof, luidt: "De Synode besluit geene verdere duidelijkheid te kunnen geven, dan uit de woorden zelven blijkt."

In omvraag gebragt, wordt dit laatste aangenomen.

Beschrijvingspunt 35, in behandeling genomen zijnde, zoo wordt voorgesteld door den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door den Ouderling van Edenburg, en met algemeene stemmen aangenomen: "De woorden 'van buiten,' voorkomende in Art. 67. 1, zijn te verstaan van eenige kerk, die niet tot de Ned. Geref. Kerk van den Oranje Vrijstaat behoort."

Bij de toelichting van Beschrijvingspunt 36, geeft de voorsteller te kennen, dat Art. 125 hem toeschijnt in dezelfde verhouding te staan tot Art. 67. 2., als zekere twee artiekels in het Reglement der Kaapsche Kerk, waaruit voor haar zoovele moeijelijkheden zijn geboren. Ten opzigte van dit Punt wordt voorgesteld door den Hoog-Eerw. Assessor, gesecondeerd door den Predikant van Philippolis; "De Synode antwoorde: Art. 125 schrijft voor een algemeenen regel; Art. 67. 2., voorziet in hindernissen, die in de werking van dien regel kunnen voorkomen. En de Synode verklaart dus, dat dit laatste Artiekel als uitzondering op Art. 125 dienen moet."

In omvraag gebragt, wordt dit voorstel aangenomen.

Beschrijvingspunt 37 wordt op verzoek van den voorsteller verschoven tot eene volgende zitting. En mitsdien Punt 38 in behandeling genomen.

De gedachtenwisseling over dit Punt bragt aan het licht de belangrijkheid der zaak en de eigenaardige moeijelijkheid om een beslissend antwoord op het Beschrijvingspunt te geven. En de vergadering besluit als volgt: "De verklaring van Artiekel 66. b. worde aan de respectieve Kerkeraden overgelaten." Dit werd voorgesteld door den Predikant van Winburg, gesecondeerd door dien van Boshof."

Beschrijvingspunt 39 wordt behandeld en daaromtrent besloten, *nem. con.*,—voorgesteld door den Predikant van Winburg, gesecondeerd door dien van Edenburg: "De Synode wil bij Art. 176 ver-

staan hebben, dat de wet omtrent de Kerkelijke tucht in hare volle kracht blijft."

Onder de behandeling van Beschrijvingspunt 40, schijnt Art. 190 in verband tot Art. 192, uit kracht van het gebruik in Nederland, en zooals men meent ook in de Kaapkolonie eene plaats in het Reglement der Kerk alhier te hebben gekregen. Het gevoelen schijnt verder, om onder de tegenwoordige omstandigheden des Lands, geen aanzoek in deze bij de Regering te doen. En de vergadering besluit: "De bepaling in Art. 190, betrekkelijk 'een jaar van gratie' wenscht de Synode aan het welbehagen der Hooge Regering dezes Lands over te laten."

Dit was voorgesteld door den Predikant van Edenburg, gesecondeerd door den Ouderling van Philippolis.

Beschrijvingspnnt 41 wordt, met verlof der vergadering, door den voorsteller teruggetrokken.

Omtrent Beschrijvingspunt 42 verklaart de vergadering—voorgesteld door den Predikant van Winburg, gesecondeerd door dien van Bloemfontein:—"Het ligchaam voor hetwelk de aanhangige zaak ter eerster instantie dient."

In antwoord op Beschrijvingspunt 43, betreffende Art. 46. a. der wet, wordt het volgende voorstel—door den Predikant van Boshof, gesecondeerd door den Ouderling van Fauresmith, aangenomen, namelijk: "De Synode besluit dat dit artikel bindend is voor beide partijen."

Betreffende Art. 35. 1. wordt besloten, naar aanleiding van Beschrijvingspunt 44: "Het worde aan de respectieve Kerkeraden overgelaten."

Dit was ter tafel gelegd, door den Predikant van Boshof, en gesecondeerd door dien van Philippolis.

Beschrijvingspunt, 45 is aan de orde, en als in verband daarmede staande, Punt 47.

De Memorie wordt gelezen (zie Bijl. H.) en vervolgens de zaak over en weêr besproken en eindelijk besloten, voorgesteld door den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door den Ouderling van Harrismith: "De Synode antwoordt: 'zwager,' beteekent iemands (mans of) vrouws broêr. En de woorden: zoo veel mogelijk, in Art. 37. 11—bedoelen gevallen waar er geen verkieslijker persoon, naar het oordeel des Kerkeraads in de gemeente te vinden is, dan kunnen zwagers gekozen worden."

"Op Beschrijvingspunt, 48 worde bevestigend geantwoord," zoo luidt het besluit der Synode desaangaande—voorgesteld door den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door den Ouderling van Edenburg.

Beschrijvingspunt 49 vervalt door het besluit der vergadering, getroffen ten aanzien van Punt 29.

De voorsteller van Beschrijvingspunt 50 licht het toe. Daar in zijne ondervinding de gecombineerde Kerkeraadsvergaderingen de oud kerkeraadsleden zeer schraal vertegenwoordigd vinden en mits dien in zekeren zin, de Kerkeraad den Kerkeraad kiest, zoo was zijne bedoeling met het Beschrijvingspunt, om slechts de zaak voor de aandacht der Synode te brengen.

De zaak wordt besproken en, voorgesteld door den Predikant van Boshof, gesecondeerd door dien van Philippolis, besloten: "De Synode besluite dat eene verandering desaangaande niet wenschelijk is."

Beschrijvingspunt 51 wordt kortelijks besproken, en deswege besloten—voorgesteld door den Predikant van Boshof, gesecondeerd door dien van Philippolis: "De Synode besluit dat aan dit beschrijvingspunt gevolg worde gegeven."

Beschrijvingspunt 52 in behandeling genomen zijnde, wordt met betrekking tot dit en eenige volgende, de mogelijkheid van tijdsbezuiniging overdacht, en uit dit oogpunt beschouwd, wordt besloten, voorgesteld door den Predikant van Edenburg, gesecondeerd door dien van Philippolis: "De Synode benoeme, staande de vergadering, eene commissie om eene nieuwe uitgave van het Wetboek voor te bereiden, en om zoodanige veranderingen, als zij zal wenschelijk achten te worden aangebragt, aan de eerstvolgende Synode voor te leggen." Met dit besluit beschouwt de Synode, dat voor het tegenwoordige over Beschrijvingspunten van 52 tot en met 86, en van 90 tot en met 92, beschikt is.

Leden dezer Commissie zullen zijn: De Predikanten van Bloemfontein, Philippolis en Edenburg, als Primarii; en als Secundi: De Predikanten van Winburg, Boshof en Fauresmith.

Het schrijven van de Synode aan die der Kerk in de Kaapkolonie, (Nott. p. 108) wordt toevertrouwd aan eene commissie van al de Predikanten, terwijl zij te beschikken hebben over Beschrijvingspunt 17.

Aangezien de Voorbereiding tot het Heilig Nachtmaal in deze gemeente op morgen, heden namiddag zal plaats hebben, zoo wordt besloten—voorgesteld door den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door dien van Bloemfontein: "Deze Vergadering worde, bij het opbreken, verdaagd tot Maandag morgen, D.V. op den gewonen tijd."

De Ouderling van Edenburg leidt het dankgebed.

Gelezen, vastgesteld en geteekend op de *vijfde zitting* der Synode, op Maandag, den 19 April, 1869.

P. ROUX, *Præses.*

G. VAN DE WALL, *Assessor.*

ALBs. P. MEIRING, *Scriba.*

VIJFDE ZITTING.

Deze neemt plaats als de vorige in de Kerk te Winburg, op Maandag, den 9 April, 1869.

Al de leden zijn tegenwoordig. De HEerw. Assessor gaat voor in het gebed. De Notulen der vorige zitting worden gelezen, goedgekeurd en door onderteekening, namens de leden der Moderatuur, bekrachtigd.

De voorsteller van Beschrijvingspunt 37, kan zijne bedoeling met dat Punt nu niet vatten, alhoewel hij meent iets wezenlijks met zijne vraag te hebben bedoeld. Hij zou derhalve verzoeken om met verlof der vergadering, zijn Beschrijvingspunt te mogen intrekken. Dit wordt hem toegestaan.

Beschrijvingspunt 87 wordt toegelicht. De Predikant van Bloemfontein, wijzende op de wet, bl. 67, *de voetnoot*, stelt voor: "De Synode, lettende op de bedoeling van Art. 63 der wetten, besluit, dat de vraag vervat in B. P. 87, ontkennend beantwoord worde." Dit wordt gesecondeerd door den Predikant van Philippolis, en aangenomen.

Bij de toelichting door den voorsteller van Beschrijvingspunt 88, zegt hij dat zijne ondervinding hem had geleerd, dat door Ouders de plegtige doopsbelofte om onderscheidene onbeduidende redenen wordt ontweken.

Ter tafel komen achtereenvolgens twee voorstellen: 1. Van den Predikant van Boshof, gesecondeerd door dien van Fauresmith: "Dit Beschrijvingspunt worde goedgekeurd." Ten 2. Van den Predikant van Edenburg, gesecondeerd door dien van Heidelberg: "De Synode, met het oog op Beschrijvingspunt 88, beveelt den Kerkeraden ten ernstigsten aan, om met de meeste omzigtigheid te werk te gaan, in gevallen, waar de eigen ouders des kinds de plegtige belofte des Doops niet kunnen doen."

Na eene langdurige en belangrijke discussie, worden de voorstellen ter stemming gebragt en het een na het ander afgestemd. En de vergadering berust er bij, dat met deze uitkomsten het Beschrijvingspunt vervalt.

Beschrijvingspunt 89. De inzender van dit Punt meent zijne goede redenen te hebben om op zijn voorstel aan te dringen, doch gedachtig aan de velerlei pligten, die reeds, staande de vergadering, op hare leden rusten, verzoekt hij om verlof dit Beschrijvingspunt te mogen terugtrekken. De vergadering stemt dit toe met verwijzing naar de (gedrukte) Notulen, Punt viii., op bl. 45.

Beschrijvingspunt 93 wordt toegelicht door den Predikant van Winburg. Hij leest Art. 5 van de Huwelijks Ordonnantie van den Oranje Vrijstaat, dd. 10 Februarij, 1859, en drukt inzonderheid op de woorden: "gemoedelijke bezwaren," daarin voorkomende, ver-

geleken met de woorden : "voor meer dan ééne maand afwezig zijn." Nog een en ander lid voert het woord, waarna de stemming, unaniem, beslist voor een voorstel door den Predikant van Bloemfontein, gesecondeerd door dien van Winburg, luidende : "Aangaande Beschrijvingspunt No. 93, besluit de Synode dat, lettende op den Goddelijken oorsprong des huwelijks, de inzegening deszelven van leden der Gemeenten, in elk geval, kerkelijk zal moeten geschieden."

De voorsteller van Beschrijvingspunt 94, licht het toe. Hij meent dat eene Commissie van toezicht heilzaam werken kan. Want er konden zaken bestaan waarvan zulk eene Commissie, daar zij er niet eerst toe behoeft geroepen te worden—kennis konde nemen. Bij voorbeeld gevallen, als waarop het onmiddelijk volgend Beschrijvingspunt moge doelen.

Het woord wordt gevoerd voor en tegen het Punt, en wordt met eene groote meerderheid van stemmen—voorgesteld door den Predikant van Bloemfontein, gesecondeerd door dien van Edenburg—besloten : "De Synode acht dat de aanstelling van zoodanige Commissie van toezicht wel noodzakelijk is; doch dat de eigenaardige omstandigheden dezes Lands haar beletten, tot dergelijke aanstelling *nu* over te gaan. En zij geeft bij deze volmagt aan de respectieve Ringscommissieën, (volgens Art. 29), om in gevallen, waar zij het moge noodig oordeelen, inzage in de zaken van eenige Gemeente te nemen. En hiermede zal, met toestemming des stellers Beschrijvingspunt 95, als reeds over beschikt, worden voorbijgegaan." Dit geldt den Ouderling van Fauresmith.

Beschrijvingspunt 96, wordt door den voorsteller toegelicht, en door de vergadering overwogen. En desaangaande wordt besloten —voorgesteld door den Ouderling (Cilliers) van Kroonstad, gesecondeerd door den Ouderling van Winburg—als volgt : "De Synode besluite tot de aanname van Punt No. 96, en benoeme eene Commissie tot het schrijven van de Memorie daarin bedoeld."

Deze taak wordt aan den HoogEerw. Assessor toevertrouwd.

De Voorzitter verzoekt de onderscheidene Commissieën om heden namiddag hunne verslagen in gereedheid te hebben.

De Assessor dient nu in, het voorbeeld van de tabèl ter opname van het zielental, enz., der respectieve Gemeenten. De behandeling daarvan wordt voor het tegenwoordige verschoven, en de korte Notulen gelezen.

De vergadering verkrijgt eene pauze tot 3 uur toe.

Na de Pauze,

komt in behandeling Beschrijvingspunt 99.

De Predikant van Winburg in een mondeling rapport, geeft te kennen, dat gedurig zich voordoende verhinderingen, veroorzaakten

dat in de zaak nog niet was gehandeld. De Commissie was evenwel besloten, om ten eerste de aandacht aan de zaak te wijden.

Op de vraag van den HEerw. Assessor, antwoordt de Ouderling van Harrismith, dat het nog de eenparige begeerte was van de inwoners, op en om het dorp Bethlehem, om tot eene afzonderlijke Gemeente te worden gevormd.

De Predikant van Fauresmith geeft te kennen dat op nieuw eene Memorie van daar was ingezonden, welk stuk nu in handen der Regtscommissie is. Ook deze Memorie wordt den Predikant van Winburg, als lid der Winburgsche Ringscommissie, ter hand gesteld. En hierbij beschouwt de vergadering de zaak voor afgedaan.

Beschrijvingspunt 100 wordt ter vergadering ingeleid door den Predikant van Bloemfontein. De spreker leest gedeelte voor van het "Reglement voor de Vereenigde Kweek- en Gouvernement-Scholen," dd. 5 Maart, 1864, om aan te toonen, dat twee der hoofdambtenaren van den Staat, leden moeten zijn der Commissie van de Bloemfonteinsche Kweekschool. Zij die deze betrekking hielden, zijn geene ambtenaren meer. Voorziening dient dus in deze gemaakt te worden.

Op voorstel, evenwel, van den spreker, wordt de benoeming tot later uitgesteld.

Beschrijvingspunt 97 is nu aan de orde. Verslag wordt gedaan, en het Concept Formulier gelezen. Na een en ander woord, mede door den Predikant van Philippolis, die de aan dachttrekt tot een Concept Formulier in der tijd vervaardigd voor gebruik bij de Ned. Geref. Kerk in Noord Amerika, wordt besloten: Voorgesteld door den Ouderling van Philippolis, gesecondeerd door dien van Edenburg: "De Synode betuige haren dank aan de Commissie tot het ontwerpen van het 'Begrafenis Formulier'; doch is van gevoelen dat het besluit der Synode van 1867 in deze genomen, in revisie dient te worden gebragt."

Vervolgens wordt besloten—voorgesteld door den Predikant van Edenburg, gesecondeerd door den Predikant van Bloemfontein: "De Synode gehoord hebbende het 'Concept van een Begrafenis Formulier,' doch gevoelende, dat dat stuk eenigzints te onëenvouding is voor het gebruik, waartoe het Formulier was bestemd—verzoekt bij deze den Predikant van Boshof om een ander Concept op te stellen in den geest der vergadering, daar zij oordeelt dat, instede van eene toespraak, liefst eenige toepasselijke hoofdstukken uit den Bijbel, ter lezing bij de begrafenis, moesten worden uitgekozen en genoemd, en overigens het Concept van de Ned. Geref. Kerk in Noord Amerika moest worden geraadpleegd—en zoodanig Concept aan eene eerstvolgende vergadering voor te leggen."

Verslag der Commissie voor het "Pensioen Fonds" wordt

schriftelijk gedaan, door den Predikant van Philippolis. Dit kwam aan de orde, volgens Beschrijvingspunt 98.

Dit verslag gehoord en overwogen zijnde, wordt besloten, voorgesteld door den Predikant van Bloemfontein, gesecondeerd door den Ouderling van Jacobsdal: "De Synode gehoord hebbende, het rapport der Commissie op het 'Pensioen Fonds' dankt haar voor haren arbeid in deze; en draagt haar deze zaak verder op, om de wenken, daarin aan de hand gedaan, verder uit te werken, het noodige Reglement dienaangaande te maken, en bij de volgende Synode verslag te doen."

Beschrijvingspunt 101 is nu aan de orde, waaromtrent besloten wordt, voorgesteld door den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door den Ouderling van Edenburg: "Aangezien de Predikant van Jacobsdal niet tegenwoordig is, om zijn Beschrijvingspunt, No. 101, toe te lichten, zoo worde het niet behandeld."

Omtrent Beschrijvingspunt 102 heeft eenige discussie plaats, waarna, overeenkomstig Art. 18 der Wet, eenparig besloten werd —voorgesteld door den Predikant van Bloemfontein, gesecondeerd door dien van Edenburg: "De eerstvolgende vergadering der Synode zal gehouden worden, D.V., te Heidelberg (Bethulie)."

Daar het Concept van de Tabèl voor een census—heden morgen ter tafel gelegd—schijnt te voorzien in het beoogde met Beschrijvingspunt 103, "wordt dit Punt van de hand gewezen"—Voorgesteld door den Predikant van Winburg, gesecondeerd door dien van Boshof, en door de vergadering bekrachtigd.

Beschrijvingspunt 104 wordt beschouwd afgehandeld te zijn met Punt 43.

"Beschrijvingspunt 106, worde voor het tegenwoordige voor afgehandeld beschouwd, krachtens de actie door de Synode genomen, met betrekking tot Punt No. 96." Dit besluit der vergadering, geschiedde op voorstel van den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door den Ouderling van Edenburg.

Beschrijvingspunt 107, was gesteld krachtens besluit der Synode op 12 Mei, 1865. Eén lid dier Commissie, de gewezen Scriba en Quæstor Synodi, was nu afwezig. De vergadering neemt overigens genoegen in het mondeling verslag der Commissie-leden, voorhoudende, waarom zij meenden in de zaak niet te moeten handelen.

De korte Notulen van den Namiddag worden gelezen en het dankgebed gedaan, in hetwelk de Broeder Ouderling van Fauresmith de vergadering voorgaat.

Gelezen, goedgekeurd en geteekend op de *zesde zitting* der Synode van 1869, op Dingsdag, den 20 April, 1869.

P. ROUX, *Præses.*
G. VAN DE WALL, *Assessor.*
ALBs. P. MEIRING, *Scriba Synodi.*

ZESDE ZITTING

der HoogEerw. Synodale vergadering van 1869, wordt gehouden ter plaatse, als de vorige, en wel op Dingsdag, den 20 April, 1869.

Al de leden zijn tegenwoordig. De vergadering wordt geopend en het gebed gedaan, terwijl daarin de Predikant van Winburg voorgaat.

De Notulen der vorige zitting worden gelezen, goedgekeurd en onderteekend.

De voorsteller van Beschrijvingspunt 108 betoogt het wenschelijke van eene bepaling als daarin wordt voorgedragen.

Andere leden hebben het woord, terwijl een voorstel ter tafel wordt gelegd en daarna tot wet wordt, gedaan door den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door den Ouderling (Cilliers) van Kroonstad—luidende: "De Synode besluite dat Beschrijvingspunt 108 worde aangenomen."

Wordt vervolgens voorgesteld door den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door den Ouderling van daar, en aangenomen: "De dag voor de conferentie, volgens het pas genomen besluit, zal zijn, de éérste Zaturdag, volgende de opening der Synodale vergadering; terwijl de onderwerpen dan en daar te behandelen, worden overgelaten aan de leden der Synode."

Beschrijvingspunt 109 wordt in overweging genomen. De steller van dat Punt geeft de bedoeling te kennen, die hij daarmede had.

De Predikant van Smithfield verhaalt aangaande het *hoe* en het *waarom* hij zich geroepen meende, om de belangen der Kerk niet op te offeren aan de letter der wet.

De vergadering toont in die verontschuldiging te berusten, door het volgend besluit—voorgesteld door den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door dien van Boshof.—"De Synode hechte hare goedkeuring aan de bevestiging van den Predikant van Winburg in zijne tegenwoordige standplaats, door den Predikant van Smithfield, onder de bestaande omstandigheden."

De voorsteller van Beschrijvingspunt 110 berust bij de opheldering aan de zaak gegeven, door een en ander spreker, met verwijzing naar de (gedrukte) Notulen op bl. 16.

Zoo komt eindelijk Beschrijvingspunt 111 ter overweging aan de orde.

De voorzitter er Scriba des bedoelden Rings zeggen ieder het hunne; waarna wordt voorgesteld door den Predikant van Winburg, gesecondeerd door dien van Boshof, en door de vergadering besloten: "De Synode, in aanmerking nemende, dat de Ring van Fauresmith, door misverstand, ten aanzien van de aankondiging dier vergadering, en om andere redenen meer, niet op den, bij de wet bepaalden tijd, gehouden werd,bekrachtigt bij deze de hande-

lingen der Ringsvergadering van den Ring van Fauresmith, daar ter plaatse gehouden, op 10 Junij, 1868, en volgenden dag."

En hiermede zijn de Beschrijvingspunten afgehandeld. De HoogEerw. Assessor verkrijgt nu verlof, de memorie aan den HoogEd. Volksraad, tegen het intrekken van Staatstoelagen, aan de Ned. Geref. Kerk (p. 123), der vergadering voor te lezen. Zie brievenboek, No. 23.

De Predikant van Philippolis stelt voor, gesecondeerd door dien van Edenburg: "De Synode gehoord hebbende de memorie, aan den HoogEd Volksraad, tegen het intrekken enz. besluit dezelve goed te keuren en te onderteekenen." Dit wordt met algemeene stemmen besloten.

Verslag wordt nu gedaan, gelezen door den Predikant van Fauresmith, van de Regtscommissie (volg. Art. 20—zie Nott. p. 95).

De Predikant van Boshof wenscht aangemerkt te hebben, dat sommige zijner Beschrijvingspunten door de Commissie voor "overtollig" werden beschouwd, *omdat* reeds dergelijke Punten voor de vergadering gediend hebben.

De Predikant van Bloemfontein stelt voor: "Het Rapport worde door de vergadering ontvangen en Punt voor Punt in overweging genomen." Dit voorstel wordt aangenomen, gesecondeerd zijnde door den Predikant van Philippolis. (Zie Bijl. I.)

I. Omtrent dit Punt word besloten—voorgesteld door den Predikant van Bloemfontein, gesecondeerd door dien van Harrismith: "Dat de vergadering in het advies der Commissie, ten aanzien dezer zaak, beruste. (Bijl. I. a.)

II. Betreffende dit Punt, wordt gelezen de brief van den Eerw. D. J. H. Ruijtenbeek, Zendeling der Ned. Geref. Kerk, dd. Wijnberg, 12 Maart, 1869. De aanzoek besproken zijnde, zoo wordt met meerderheid van stemmen besloten—voorgesteld door den Predikant van Bloemfontein, gesecondeerd door den Ouderling (Greijling) van Kroonstad: "De Synode neemt de handeling der Commissie, aangaande den brief van den Eerw heer Ruijtenbeek als informatie aan, en beveelt der Zendingcommissie aan bij voorkomende gelegenheid op dien brief te reflectèren."

III. De Beschrijvingspunten die de Commissie ter Overweging aanbeveelt zijn 1 en 7, luidende:

(1) "De pligten der Consulenten, in hunne respectieve Consulentschappen, bij afwezigheid of ziekte van den Leeraar der Gemeente, worden meer bepaald en duidelijk omschreven," en

(7) "Wanneer de Scriba van den Ring eenigen tijd vóór de Zitting des Rings ongesteld worden mogt; zoodat hij vooruit weet, dat hij die zitting niet bijwonen kan: hoe lang dient hij voor den bij de wet bepaalden tijd ter bijeenroeping van zoodanige Ringsvergadering, aan den Præses des Rings kennis te geven; zoodat hij bij

eene niet-zitting des Rings, van zijne verantwoordelijkheid in deze als Scriba ontslagen."

De vergadering besluit deze twee Beschrijvingspunten in overweging te nemen. Dit werd voorgesteld door den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door dien van Edenburg.

Punt (1) komt gevolgelijk in behandeling. De Predikant van Bloemfontein wijst op de wet, Artt. 181 en 182. Nog andere leden voeren het woord; terwijl aan de vergadering de vraag voor den geest schijnt te staan: Of een Consulent, als zoodanig, ten opzigte eener Gemeente fungèrend kan beschouwd worden in eenig ander geval, dan slechts wanneer eene Gemeente vacant is.

Voorstellen worden te tafel gelegd: 1. Van den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door den Ouderling van Edenburg: "De pligten van den Consulent worden in de Wet genoegzaam omschreven." Ten 2. Van den Predikant van Winburg, gesecondeerd door dien van Boshof: "De Consulent zorgt in het algemeen voor de geestelijke behoeften der Gemeente, ook bij ziekte en afwezigheid van den Predikant, en wanneer Predikant en Gemeente of een van beide hem noodig heeft."

De stemming geschiedt en het *tweede* voorstel wordt tot besluit.

Punt (7) wordt besproken en volgens een voorstel door den Predikant van Edenburg, gesecondeerd door dien van Winburg, besloten: "Ten minste zoo vroeg, als den Præses in staat kan stellen de vergadering bij tijds bijeen te roepen."

IV. De Memorie hier genoemd wordt gelezen. Zij dagteekent: "Elansvontijn, 11 Maart, 1869."

Op de vraag, of deze zaak hier wel dan niet te huis behoort, wordt verwezen naar bl. 11 der (gedr.) Notulen, aldaar onder II. De zaak wordt over en weêr besproken, terwijl voorstellen ter tafel komen; 1. Van den Ouderling van Winburg, gesecondeerd door den Ouderling van Jacobsdal: "Het verzoek van den Heer Joubert, worde naar de Ringscommissie verwezen." Ten 2. Van den Predikant van Edenburg, gesecondeerd door dien van Fauresmith: "Aangezien uit eene Memorie ter tafel, van den Heer Gideon Francois Joubert, blijkt, dat zij gegrond is op zekere bezwaren tegen den WelEerw., den Predikant van Boshof, zoo acht de Synode zich niet bij magte om in de zaak te treden; maar verwijst den Heer Joubert naar den Ring van Winburg, en wel op grond van Art. 147 der Kerkewet."

In omvraag gebragt, wordt het tweede voorstel aangenomen.

V. Ten opzigte van dit Punt, wordt gelezen de Memorie, zijnde van 117 ingezetenen, wonende tusschen Vet- en Modderrivieren, en verzoekende om eene Kerkplaats ten Dorpe Brandfort te mogen stichten.

Een en ander lid voert het woord, waarna de vergadering het besluit neemt om "de Memorialisten te verwijzen naar Artikel 33

der Wet." Dit werd voorgesteld door den Ouderling van Edenburg, gesecondeerd door dien van Fauresmith.

VI. Daar over de Memorie, betreffende Bethlehem reeds is beschikt, zoo wordt eindelijk gelezen, de Memorie van den Heer J. S. de Vletter, dd. Bloemfontein, 13 April, 1869, zijne diensten aanbiedende tot het uitgeven van een Kerkelijk Week- of Maandblad.

Het wenschelijke of niet eener soortgelijke uitgave, gerugsteund door het gezag der Synode, wordt breedvoerig besproken, zijnde ter tafel gelegd, ten 1. Voorstel van den Predikant van Winburg, gesecondeerd door dien van Philippolis : " Het worde aan de Predikanten van Bloemfontein en Edenburg opgedragen, een prospectus te vervaardigen van het bedoelde Maandschrift, ten einde dien den verschillende Predikanten toe te zenden, met het doel om inteekenaren in de Gemeenten te verkrijgen."

Ten 2. Voorstel van den Predikant van Boshof, gesecondeerd door den Ouderling van Jacobsdal: " De Synode besluit, dat om onderscheidene redenen de tijd nog niet daar is, om een eigen kerkelijk week- of maandblad op te rigten."

Deze voorstellen worden in omvraag gebragt, en nadat het tweede was verworpen met *vijf* stemmen er voor, wordt het eerste tot besluit.

De Predikant van Edenburg verzoekt nu het woord, ten afscheid voor den WelEerw. Heer Jooste. Hij heeft het woord en wenscht de vergadering dank te zeggen voor hare besluiten, betreffende zijn persoon en de Kerk in de Transvaal, en hoopt dat hetgeen hij hier mogt hooren, hem ten zegen zijn moge. Om meer dan eene reden zou hij willen instaan voor een *vijftig* inteekenaren op de, door de vergadering beoogte uitgave.

De Voorzitter spreekt dien broeder een kort wederwoord toe, hem, ook namens de vergadering, den zegen des Heeren toebiddende, voor zijn persoon en zijn werk.

De korte Notulen worden gelezen, en de vergadering wordt verdaagd tot 3 uur p.m. toe.

Na de Pauze,

is de vergadering wederom gezeten. De verrigtingen worden voortgezet en de brief gehoord, door den Predikant van Winburg, als Commissie (Nott. p. 102) opgesteld, aan den HoogEd. Volksraad, betreffende de ondersteuning van Kerk en School in het veroverd grondgebied (*cf.* Beschrijvingspunt, No. 14.)

De schrijver eene en andere opmerking vernomen hebbende, zal die overwegen en den brief later weder voorleggen.

De Predikant van Winburg leest nu het verslag der Commissie aangesteld p. 95, overeenkomstig Art. 30. d. bl. 12.

Belangende dit verslag besluit de Synode—voorgesteld door den Predikant ven Edenburg, gesecondeerd door dien van Bloemfonten: " De stukken door Kerkeraden op informeele wijze ingediend, worden aan de afgevaardigden terug gegeven; en de Quæstors der Ringen worden bij deze aanbevolen, om de wet—hun ambt als zoodanig betreffende, naauwkeurig na te komen; en het overige van het Rapport worde aangenomen." (Bijl. J.)

De Predikant van Philippolis, als lid der Commissie, aangesteld p. 111—112, en overëenkomstig Beschrijvingspunt 26, wat de Rings-Quæstors aanbelangt, leest Rapport der Commissie.

De Predikant van Heidelberg leest Rapport der Rationarii, volgens Art. 24, Nott. p. 95 (zie ook p. 98).

Na eenige woordenwisseling, wordt besloten—voorgesteld door den Predikant van Edenburg, gesecondeerd door dien van Philippolis: " De beide laast ingediende verslagen blijven overstaan, tot dat Rapport zal zijn gehoord van de Commissie, aangesteld, om het verslag van den Scriba Synodi (pp. 95—96) in te zien."

De Predikant van Bloemfontein legt nu ter tafel, concept van form voor een census der Kerk, p. 101.

De Predikant van Edenburg, wijzende daarop, dat de Kerk alle gecoleurden binnen hare grenzen onder hare bescherming heeft genomen, en dat zij ten minste hun getal kent; zou verlangen dat één colomn daartoe worde afgezonderd. Andere leden voeren over dit punt, om verschillende redenen, vóór en tegen het woord. En de stemmen der vergadering beslist: " Dat de Tabèl worde aangenomen, zooals ze daar ligt." Dit werd voorgesteld door den Predikant van Boshof, en gesecondeerd door den Onderling van Philippolis. Zie Bijl. K.

Vervolgens wordt ten opzigte van het voorgaande, besloten, achtereenvolgens:

Ten 1.—Voorgesteld door den Predikant van Boshof, gesecondeerd door den Ouderling van Smithfield: " Het verslag in de Tabèl opgenomen, geschiede om de *vijf* jaren."

2.—Voorgesteld door den Predikant van Winburg, gesecondeerd door den Ouderling van Edenburg:—" Dertig Exemplaren *ten minste* worden gedrukt voor *elke* gemeente."

3.—Voorgesteld door den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door dien van Bloemfontein:—" De *eerste* verantwoording van den census worde door de respectieve kerkeraden, bij de volgende Synode ingediend."

De Predikant van Winburg leest op nieuw den brief aan den HoogEd. Volksraad, waarömtrent op de vorige bladzijde. " De brief gehoord zijnde, wordt met dank ontvangen," zoo besloot de vergadering, voorgesteld door den Predikant van Boshof, gesecon-

deerd door dien van Bloemfontein. De onderteekening zal, D.V. op morgen geschieden.

De Predikant van Philippolis leest nu Verslag der Commissie van het onderwijs (p. 101), dat ontvangen wordt, op voorstel van den Ouderling van Kroonstad, gesecondeerd door dien van Philippolis. Bijl. L.

Curatoren voor de Bloemfonteinsche Kweekschool (p. 124) worden nu benoemd. Met algemeene stemmen wordt besloten, de voornoemde betrekking aan te bieden aan Zijn HEd. den Heer J. H. Brand; aan den WelEd. Heer H. Sijbouts en den WelEerw. P. A. C. van Heijningen. En *in geval* de HoogEd. Heer Brand, op grond van de *letter* van het "Reglement" &c.—p. 124, moge weigeren om zich benoembaar te stellen dan zal de keuze der vergadering bepaald zijn, op den WelEd. Heer C. de Jongh Bloem.

De Ouderling van Kroonstad, de Broeder Cilliers, legt ter tafel met een kort inleidend woord, het volgend voorstel: "Aangezien voor de Kerk in den Oranje Vrijstaat van het grootste belang is, om bekwame en getrouwe Leeraren in elke gemeente te verkrijgen en te behouden; aangezien het eene daadzaak is, dat sommigen hunner, ter voltooijing hunner studiën, schulden hebben moeten maken, welke alleen in Koloniaal geld getaalbaar zijn; en aangezien onze Leeraren bovendien in den regel rekeningen in de Kaapkolonie te veröffenen hebben, door het aankoopen van voor hen onmisbare boekwerken, door het inteekenen voor Tijdschriften, Couranten als anderzins; zoo stelt ondergeteekende voor, dat deze Synode den onderscheidene Kerkeraden aanbevele, om de noodige stappen te nemen, dat iedere Leeraar ten minste £100 aan Koloniaal geld jaarlijks ontvange, als een gedeelte van zijn salaris."

Dit voorstel wordt gesecondeerd door den Ouderling van Boshof. Het wordt met levendigheid besproken, voorâl van den kant der Broeders Ouderlingen; terwijl er van de zijde der Predikanten zijn, die liefst over de zaak niet stemden.

In omvraag gebragt, wordt het voorstel tot besluit,

Nog eens heeft de Ouderling (Cilliers) van Kroonstad het woord, en zou willen vragen, of niet ook door de Kerk alhier, gelijk in Natal, de 16 December, 1838, jaarlijks kon worden herdacht, als een dag van dankzegging aan den Heere God, voor de uitredding verleend op dien dag aan de Christenen te Bloedrivier in Natal. Hij doet deze vraag, omdat eenige der mannen aldaar uitgered, nu burgers zijn van den Oranje Vrijstaat.

De Broeder het oordeel van sommige leden verstaan hebbende berust er bij, dat dit bij ons niet *Kerkelijk* geschiede.

De korte Notulen worden gelezen en het dankgebed geleid door den Ouderling van Winburg.

Gelezen, vastgesteld en geteekend op 21 April, 1869.

P. ROUX, *Præses.*

G. VAN DE WALL, *Assessor.*

ALBs. P. MEIRING, *Scriba Synodi.*

DE ZEVENDE ZITTING

der Synode neemt plaats in de Kerk te Winburg, op Woensdag den 21 April, 1869.

Al de leden zijn tegenwoordig. Het gebed wordt gedaan, geleid door den Ouderling van Boshof; en de Notulen worden gelezen en bekrachtigd.

De brief aan den HoogEd. Volksraad (p. 133) wordt geteekend en den Scriba overhandigd. (Zie Brievenboek No. 24.)

De Predikant van Winburg, vóór het lezen der Notulen benoemd tot het opstellen van een brief aan den HoogEd. Volksraad, overeenkomstig besluit op p. 102, leest den brief, die door besluit der Vergadering wordt goedgekeurd, en de ronde voorts doet ter teekening (zie Brievenboek No. 25). Het voorstel ter goedkeuring geschiedde door den Predikant van Boshof, gesecondeerd door dien van Heidelberg.

Het Rapport der Commissie om te advisèren over het Verslag van den Scriba Synodi, wordt gelezen door den Predikant van Winburg (zie Bijl. LL). Het Rapport van den Scriba vindt men Bijl. M.

De Predikant van Bloemfontein stelt voor: "Het Verslag der evengenoemde Commissie worde goedgekeurd en aangenomen." Dit secondeert de Predikant van Philippolis, en maakt de vergadering tot besluit

Vervolgens wordt voorgesteld door der Predikant van Edenburg, gesecondeerd door dien van Philippolis: "De Rapporten der Commissies op gisteren ontvangen, doch toen niet afgehandeld, worden bij deze bekrachtigd." Zie Bijl. Litt. N. en O.

De vergadering brengt hare stem van goedkeuring en aanname van het voorstel uit.

Het Rapport van de Commissie voor het Onderwijs ligt nog ter tafel. Betreffende dit Rapport, wordt voorgesteld door den Ouderling van Philippolis, gesecondeerd door dien van Jacobsdal en aangenomen: "De Synode keure het Rapport goed en bepale dat het bij de Synodale Archieven bewaard blijve." Zie Bijl. P.

De leden dezer vergadering, de Predikanten van Harrismith en Heidelberg, worden benoemd de Boeken van den Quæstor Synodi, namens de vergadering te onderteekennen. Dit geschiedt.

De Predikant van Edenburg, verzoekt verlof om als lid van de Zending-Commissie te mogen bedanken en stelt voor, dat de vergadering dadelyk overga tot het benoemen van een ander lid der Commissie in zijne plaats. Hij legt hierbij over, namens den Kerkeraad van Edenburg, de som van £31 11*s.* 3*d.* ter beschikking van de Zending-Commissie.

De Voorzitter oordeelt dat het bedanken nu buiten de orde is.

Dit geschied zijnde, verkrijgt de Predikant van Bloemfontein het woord en stelt voor als volgt: "De dank der Synode worde gebragt, aan den Eerw. Kerkeraad van Winburg, en bij name aan den Pastor Loci, voor de schikkingen gemaakt ter harer ontvangst; als mede aan de verschillende ingezetenen des dorps, voor de hulp denzelven zoo geredelijk tot het uitvoeren dier schikkingen verleend; terwijl de leden der Synode steeds met erkentelijkheid zullen denken aan de vriendelijke herbergzaamheid hun diensvolgens verschaft."

Dit wordt gesecondeerd door den Predikant van Boshof, en met algemeene stemmen aangenomen.

De Predikant van Fauresmith stelt voor, gesecondeerd door dien van Boshof: "De Synode besluite, dat de Notulen dezer vergadering gedrukt worden." Dit wordt, ter stemming gebragt, aangenomen.

De teekening geschiedt van het Rapport der Broeders in zake het Edenburgsche Kerkgebouw (p. 113) zie Arch.

De vergadering, nadat de korte Notulen waren voorgelezen, wordt verdaagd tot over één uur.

Na de Pauze,

wordt voorgesteld door den Quæstor Synodi, de Rekening van den Kerkbediende *als voor acht dagen* goed te keuren. Dit wordt met unanieme stemmen besloten.

De Predikant van Boshof stelt voor, "dat de brief aan den Hoog-Eerw. Synode (der Ned. Geref. Kerk) van de Kaapkolonie gelezen worde." (*cf.* Nott. pp. 108 119).

Dit wordt gesecondeerd door den Predikant van Heidelberg.

Wordt voorgesteld door den Ouderling van Philippolis, gesecondeerd door dien van Edenburg, en besloten: "De Synode drage den Scriba op, met de Predikanten van Winburg en Boshof om— na het opbreken der vergadering, zoodanig schrijven aan de Synode in de Kaapkolonie te rigten, en worde mits deze het besluit der Synode (p. 119) gerevideerd."

De Ouderling van Smithfield stelt voor "Dat in de toekomst de Beschrijvingspunten zullen gedrukt worden—afzonderlijk—en gezonden aan de verschillende Kerkeraden, ten minste eene maand vóór de opening der Synode." Wordt gesecondeerd door den Predikant van Harrismith en aangenomen.

Dit werk afgedaan zijnde, zoo sluit de Hoog-Eerw. Voorzitter de vergadering, met een bemoedigend woord, naar aanleiding van Gal. VI. vers 9, en met dankgebed, en geschiedt eindelijk de onderteekening der Notulen.

P. ROUX, *Præses*

G. VAN DE WALL, *Assessor.*

ALBs. P. MEIRING, *Scriba Synodi.*

Appendix

Tot de Notulen der HoogEerw. Synodale Vergadering der Ned. Geref. Kerk, in den Oranje Vrijstaat, gehouden te Winburg, op 14 *April,* 1869, *en volgende dagen.*

BESCHRIJVINGSPUNTEN ter behandeling, enz., te vinden in "De Gereformeerde Kerkbode," op bl. 108, van Deel XXI., (No. 7).

DE ZENDING.

1. De Synode hoore het verslag van de Zendingcommissie, en beraadslage nopens haar verder bestaan en werkzaamheid.

Predikant van Bloemfontein.

2. De Synode neme nogmaals de zaak der Zending naar Molappo in overweging.

Predikant van Philippolis.

3. De Synode onderzoeke of door de respectieve kerkeraden is beantwoord geworden aan de verpligting tot de heffing voor het Zendingfonds, volgens Synodaal Besluit van 11 April, 1867.

4. De Synode berame plannen om de kerk van den Vrijstaat op de hoogte der Zending te brengen en van tijd tot tijd daarop te houden.

5. De Synode vrage rapport van de Zendingcommissie—Synodaal Besluit, 15 April, 1867.

6. De Commissie in zake het examen des Heeren Hofstede—Synodaal Besluit, 15 April, 1867—doe verslag.

7. Indien wel, wanneer dan houdt het Synodaal Besluit, 12 Mei, 1865, betreffende de Zendingcollecten, op van kracht te zijn ?

Predikant van Edenburg.

8. Deze vergadering kennis nemende, dat door de onderscheidene Kerkeraden, tot dezen Ring behoorende, niet behoorlijk is voldaan geworden aan den eisch der jongstleden HoogEerwaarde Synodale Vergadering, met betrekking tot de opgave van het zielental der onderscheidene gemeenten, en ook met betrekking tot de opbrengst van minstens £25 door elke gemeente voor de zendingzaak ; besluit bij deze, zich tot de eerstvolgende Hoog Eerw. Synodale Vergadering te wenden met verzoek dat zekere besluiten door haar in herziening moge worden genomen, en wel by name :

a. Besluit met betrekking tot het doen vervaardigd worden van een volledigen blanco vorm ter opname van het zielental, enz., der verschillende gemeenten onzer kerk; en

b. Het besluit betreffende eene geregelde heffing voor de Zendingzaak.

Ring van Fauresmith.

HET ONDERWIJS DER JEUGD.

9. Daar alle pogingen door Zijn HoogEdele den Staatspresident aangewend, tot verbetering van het stelsel van opvoeding en onderwijs, tot dusverre niet gelukt zijn, zoo neme de Synode de zaak van het onderwijs in overweging.

Predikant van Winburg.

10. De Hoog-Eerwaarde Synode neme stappen, door welke de behoeftigen onzer kerk in staat gesteld worden, hunne kinderen een goed onderwijs te laten genieten.

11. De Hoog-Eerwaarde Synode wende zich met een dringend verzoek aan den Hoog-Ed. Volksraad tot sanctie van een wetsartikel, in hetwelk den onderdanen van den Vrijstaat verboden wordt, iemand als huisonderwijzer aan te nemen, die niet behoorlijke getuigschriften voor zijne bekwaamheid kan vertoonen.

Kerkeraad van Fauresmith.

12. De Synode neme ernstige stappen ter bevordering van de opvoeding der jeugd.

Predikant van Jacobsdal.

13. De Synode vrage verslag van de Commissie over het onderwijs Synodaal Besluit, 12 April, 1867.

Predikant van Edenburg.

HET VEROVERD GRONDGEBIED.

14. Van wege de Synode worde de regering dezes lands opmerkzaam gemaakt op de noodzakelijkheid om in het veroverd grondgebied te zorgen voor school en kerk.

Predikant van Winburg.

15. Herhaling—en waar noodig—herziening van het bepaalde bij Synodaal Besluit van 1867, betrekkelijk de herderlyke bezoeken aan de inwoners des veroverden gebieds.

Predikant van Bloemfontein.

16. De Synode besluite dat onmiddellijk *na* de zitting van de HEd. Volksraad, in Mei aanst., een aanvang zal worden gemaakt, zij het dan ook voorloopig bij wijze van *Zendings-reizen*, met het bezoeken van de inwoners van het 'veroverd grondgebied,' volgens Synodaal Besluit, 16 April, 1867.

Predikant van Edenburg.

ZUSTER KERKEN.

17. Daar Gods woord zegt: "Draagt elkanders lasten en vervult alzoo de wet van Christus," Gal. vi: 2—overwege de Synode in den geest van Christelijke liefde een deelneming, den toestand der Ned. Ger. Kerk in de Kaap-kolonie; opdat onze belangstelling in de broeders aldaar levendig blijve; en vruchtbaar zij in vuriger gebed—misschien in nuttigen raad, althans in bemoediging door de uitdrukking van sympathie.

Predikanten van Bloemfontein, Philippolis en Edenburg.

18. De Synode spreke hare betrekking uit tot de drie verschillende kerken, "Nederduitsch Hervormd," "Ned. Gereformeerd" en "Gereformeerd," in de Transvaalsche Republiek.

Predikant van Philippolis.

19. Welke is de betrekking of verhouding van de Ned. Ger. Kerk in den Oranje Vrijstaat tot de Ned. Hervormde Kerk in de Zuid-Afrikaansche Republiek?

20. De Synode zende afgevaardigden naar de eerstvolgende Synoden of Algemeene Vergaderigen van de Ned. Geref. Kerk in de Kaapkolonie, Natal en Zuid Afrikaansche Republiek.

Predikant van Heidelburg.

GEMEENTELIJKE GRENSSCHEIDINGEN.

21. De Synode vrage inzage van de Ringspapieren van den Ring van Fauresmith, voor zoover die betrekking hebben op de grensscheiding in der tijd voor de gemeente Edenburg vastgesteld.

Predikant van Edenburg.

22. De Synode bepale dat van stonde aan de grenslijnen der respectieve gemeenten stiptelijk zullen worden geobserveerd; wel te verstaan dat elk lidmaat der Ned. Geref. Kerk, wonende of woning hebbende binnen de grenslijn van eenige gemeente, gehouden zal zijn zijne kerkelijke voorregten bij zoodanige gemeente te genieten; met dien verstande nogtans dat, waar er leden zijn, die om zekere redenen bij een andere gemeente hunne voorregten van lidmaatschap wenschen te genieten, dat lid of zoodanige leden zulks van de Synode zullen moeten verzoeken, met opgave van redenen voor zoodanig verzoek; dat voorts de Synode, wanneer zoodanige redenen gegrond, en deswege zoodanig verzoek billijk zal worden bevonden, aan ieder zoodanig lid of aan zoodanige leden—*wat zijn of hun persoon betreft*—speciaal verlof daartoe zal geven, bepalende altijd dat de plaatsen zelven zullen blijven aangemerkt worden, als behoorende tot de gemeente, binnen welker grenslijn zij liggen.

23. De Synode stelle vast dat alle landeigendommen of plaatsen beschouwd worden te vallen binnen de kerkelijke grenslijn eener gemeente, wanneer de opstal of de woning des eigenaars of der eigenaren binnen de grenslijn van zoodanige gemeente valt.

Kerkeraad van Edenburg.

24. "Dat deze Vergadering zich tot de Hoog-Eerw. Synode wende

met beleefd verzoek om de kerkelijke grensscheidingen der gemeenten te doen herzien en bepaald met het doel dat de gemeenten evenredig verdeeld worden."

Ring van Fauresmith.

25. Memorie van "Ledematen der Nederduitsch Gereformeerde Gemeente te Edenburg," verzoekende om de handhaving der vastgestelde grenslijnen voor de respectieve gemeenten onzer kerk.

FINANCIEEL.

26. De Synode verneme bij den Quæstor Synodi, en bij die der Ringen, of al de gemeenten—sedert de stichting der Synode—de bijdragen der Synodale kas verschuldigd, naauwkeurig hebben verantwoord en inbetaald.

Predikant van Bloemfontein.

27. De Synode vrage om inzage van de geldboeken der Quæstors der beide Ringen en van alle oorspronkelijke papieren, daarop betrekking hebbende.

28. De Synode bepale dat het *driemaandelijksch verslag* (Art. 43. §3 10d) der respectieve gemeenten,

a. Schriftelijk geschiede;
b. Afschriften daarvan—door den Kerkeraad geauthentiseerd—aan de gewone Ringsvergaderingen per afgevaardigden worde opgezonden, om, ten fine van Rapport, aan de Rings-Rationarii te worden voorgelegd;
c. Door de Rings Quæstors aan den Quæstor Synodi, benevens de gewone Ringspapieren, worde opgezonden;
d. Door den Quæstor Synodi, bij de Synodale Archieven behoorlijk van jaar tot jaar worde ingebonden;
e. Bij elke Synodale Vergadering aan Rationarii ter inzage worde voorgelegd.

Predikant van Edenburg.

WETSVERKLARINGEN.

29. Is de Consulent eener vacante gemeente gehouden de officiëele stukken des Kerkeraads, e. g. Notulen, Beroepsbrieven, enz., als Voorzitter te teekenen?

Predikant van Bloemfontein.

30. De Synode geve eene duidelijke verklaring van Art. 37 (10).

31. De Synode verklare ten genoege van den Kerkeraad van Jacobsdal, in welk geval de Voorzitter, wanneer bij eene kiezing van Kerkeraadsleden de stemmen mogten staken in zijne qualiteit beslissen moet, en in welk geval het lot moet beslissen.

Predikant van Jacobsdal.

32. Welke zijn de verpligtingen en hoever gaat het wettig regt van een doopgetuige?

33. De Synode geve eene nadere omschrijving van Art. 48.

34. Wat beteekenen de woorden: "Om door gepaste middelen," voorkomende in Art. 60?

35. De Synode geve eene nadere verklaring van de woorden in Art. 67 (1,) "van buiten."

36. Hoe is Art. 67 (2) te rijmen met Art. 125?

37. Wat is het onderscheid tusschen "Katechiseermeester," verkomende bij Art, 75, en "Godsdienstonderwijzers," Artt. 55—57, vergeleken met Artt. 53 en 54?

38. De Synode verklare wat zij wil verstaan hebben met de woorden: "In gevallen waar er zwarigheden bestaan," voorkomende bij. Art. 66(b).

39. Welke is de strekking der woorden: "Leden der Synode, als zoodanig," in Art. 176?

40. De Synode geve te kennen op welke gronden de wet, in Art. 190, spreekt van een "jaar van gratie," ook in verband tot Art. 192.

41. Art. 231 worde ook met betrekking tot Synodale Vergaderingen in acht genomen.

Predikant van Edenburg.

42. De Synode verklare door wie de getuigen moeten worden opgeroepen, volgens het slot van Art. 132, in verband beschouwd tot Artt. 119 120 en 135.

43. In hoeverre heeft Art. 46 (a) betrekking op de ouders, bij den doop, en op den kandidaat tot het lidmaatschap, bij de aanneming? En—de Synode verklare of de ouder, by Art. 46(a) ondersteld, als lidmaat wel dan niet censurabel zij, wanneer hij *zonder* het daar voorschreven verlof, zijn kind bij eene andere gezindte dan die der Nederduitsch Gereformeerde Kerk ten doop brengt.

Kerkeraad van Edenburg.

44. De Synode verklare zich omtrent Art. 35, punt 1.

Ring van Fauresmith.

45. Memorie van den Broeder Ouderling J. P. Strauss, van Philippolis, over de beteekenis der woorden: "zoo veel mogelijk," in Art. 37 (11)

46. De Synode verklare Art. 48 van de Kerkewet, waar gezegd wordt, dat ouders van onechte kinderen, wanneer zij van censuur ontheven zijn, geen ander doopgetuige noodig hebben.

47. Art. 37 (11) Wie zijn "zwagers?"

48. Art. 122.—Wordt hier ook gezinspeeld op leden der gemeente, die in oneenigheid met elkander leven?

Kerkeraad van Heidelburg

WETSVERANDERINGEN.

49. Er worde aan het einde van Art. 199 onzer Kerkelijke Bepalingen toegevoegd: "In tegenwoordigheid van mij . . . . gecommitteerde van den Ring."

Predikant van Philippolis.

50. De Synode neme in overweging of het wel dan niet wenschelijk zij, eene verandering tot stand te brengen, ten aanzien der kiezing van nieuwe kerkeraadsleden, en besluite deswege.

51. De Synode doe de wetsveranderingen, enz., enz., in deze en de twee vorige Synodale vergaderingen gemaakt, afzonderlijk publiceren ten gerijfe van bezitters onzer kerkwetten. En worde één exemplaar aan iederen zoodanigen bezitter *gratis* verleend.

52. Bij Art. 12 (11), in stede van de woorden: "in die zitting," worde gelezen: "in zoodanige kerkeraadsvergadering." En in stede van de woorden: "gevraagd zijnde door," "met verlof van."

53. In Art. 13, en elders, waar de uitdrukking "Gereformeerde Kerk" voorkomt, in betrekking tot de "Nederduitsch Gereformeerde Kerk," worde zij in deze laatste veranderd, ten einde misverstand te voorkomen: e. g. Art. 67 (2) vergeleken met Art. 125.

54. Art. 14 worde gelezen, nà: "Predikanten," de woorden: "der Nederduitsch Gereformeerde Kerk."

55. In stede van de woorden: "dezer Gereformeerde Kerk," bij Art. 15, worde gelezen: "der Nederduitsch Gereformeerde Kerk in den Oranje Vrijstaat."

56. De Synode doe het woord "toespraak" (Art. 19 (e), veranderd worden in "aanspraak."

57. In Art. 23 (g), na de woorden: "De Quæstor," worde ingevoegd: "behoudens zijn wettig regt als afgevaardigde."

58. Bij Art. 25, voor "geregelde," stelle de Synode een ander woord, e. g., "betere."

59. Art. 30, voor de woorden: "De Quæstor is belast———," worde een "I," en voor "De Scriba———," een "II" gevoegd.

60. Art. 31. In stede van de woorden: "eenmaal 's jaars," worde gelezen: "om het ander jaar."

61. Aan Art. 31 (b) worde toegevoegd: "Hij roepe de gewone vergaderingen des Rings bijeen."

62. Aan het slot van Art. 35, na het woord "Ringsressort," worde ingevuld: "staande de vergadering."

63. Art. 43 § 3 (2) worde in overeenstemming met Art. 43 § 3, 10 (d) gewijzigd.

64. In Art. 43 § 3, 9, worde gelezen, na de woorden: "Hij houdt," "het dagboek;" en na het woord: "ook," "een journaal en."

65. Artt. 46 en 47 worden in deze volgorde ingedeeld, als 1, 4 en 2, 3. En worde aan Art. 47 toegevoegd: "De doopsbediening, het zij gewone of buitengewone, geschiede voor armen *gratis*."

66. Het woord "Gereformeerde" aan het slot van Art. 55, worde geroijeerd.

67. In Art. 67 (3) worde gelezen: "zoodanige gemeente," in plaats van "de gemeente."

68. Art. 66 tot en met Art. 78, worden gerangschikt onder het algemeen hoofd: "Kerkelijk toezigt," of iets dergelijks.

69. Bij Art. 68 worde toegevoegd: "Als mede aan het bepaalde bij Art. 38 (5)."

70. Aan Art. 105 worde bijgevoegd: "Alsmede op het gedrag en den wandel der leden."

71. Art. 66 (a), aan het slot, instede van de woorden: "tot de gemeenschap van het Heilige Avondmaal," worde gelezen: "tot het genot der Sacramenten." En worde voor: "kerkvergadering," gelezen: "kerkeraadsvergadering." En eindelijk: "uit naam en op last," enz.

72. Aan Art. 66 (b) worde toegevoegd: "Geen 'certificaat' van lidmaatschap zal ontvangen worden, *tenzij* door den kerkeraad ter vergadering, en wel ten minste *twee-derde* der leden tegenwoordig zijnde, cf. Art. 115.

73. Art. 140, na de woorden: "veertien dagen," worde ingevuld: "na de uitspraak des kerkeraads. (Art. 134.)"

74. In Art. 143, na "Voorzitter," worde gelezen: "van den Ring," en na "Scriba," de woorden: "des Rings."

75. Art. 144 worde aldus gelezen: "Het——Voorzitter des Rings, in deszelfs eerstvolgende vergadering worden voorgelegd, terwijl in de bijeenroeping van zoodanige vergadering door den Scriba, melding van de zaak zal worden gemaakt."

76. Art. 145, aan 't slot worde nà "ook," gelezen: "één of."

77. Art. 147 leze men: "zal de Voorzitter die stellen," in plaats van: "zal hij die stellen."

78. Na "Vergadering," aan het slot van Art. 148, worde gelezen: "des Rings."

79. Art. 189. Na de woorden: "Pastor Loci," worde ingevuld; "behoudens het bepaalde bij Art. 12 (11)."

80. In Art. 215, na "Ring," worde ingevoegd: "of Synode."

81. In het "Aanhangsel," No 11, aan het slot, worde gelezen, nà "Weduwenfonds," "der Nederd. Geref. Kerk."

Predikant van Edenburg.

82. Het woord "Zendeling," in Art. 59, *a*, *b*, *c*, voorkomende, worde in dat van "Oefeninghouder" veranderd, en mitsdien alles, verkomende onder Art. 58, strijdig met het bepaalde in Art. 59, *a. b. c.* bij deze geroijeerd. En de Zendeling, volgens Art 59, *d*, verkrijge regt van toegang tot, en adviserende stem, zijn departement rakende, in de synodale vergaderingen der kerk; wordende bij deze, krachtens het onmiddelijk voorafgaande, Art. 14 desoveereenkomstig gewijzigd.

Kerkeraad van Edenburg.

83. Overeenkomstig de onmiddelijk voorafgaande voorgestelde verandering, worden Artt. 125, 147 en 158 gewijzigd.

Predikant van Edenburg.

84. Bij Art 43 (b) worde gevoegd: "zij zijn gehouden bij de katechisatien, huisbezoekingen, en in hunne leerredenen hunne gemeenten ernstig opmerkzaam te maken op de dwalingen des hedendaagschen ongeloofs, om aldus door het verspreiden van de waarheid tegen verkeerde invloeden te waarschuwen."

Predikant van Heidelberg.

WETSONTWERPEN.

85. Onder Art 35 worde opgenomen de vraag: "Wordt het tijdelijk contract tusschen Leeraar en Gemeente getrouw nagekomen?"

Predikant van Bloemfontein.

86 De Synode besluite dat, in Art. 35, bij het kerkelijk onderzoek de volgende vraag gevoegd worde: "Zijn er onderwijzers in uwe gemeente, en zijn die vooraf door den Pastor Loci onderzocht en aanbevolen?"

87 Mag men eene getrouwde vrouw als lid der kerk aannemen, hoewel zij nog niet den vereischten ouderdom van 16 jaren—voor jonge dochters bepaald—bereikt heeft?

88 De Synode bepale dat, ten zij in zeer dringende gevallen, als bij overleden zijn van ouders, of bij het afstaan van een kind aan peet-ouders, geene andere, dan de eigene ouders zelven, de plegtige doopsbeloften mogen afleggen.

89 De Synode besluite, dat de door de onderscheidene kerkeraden afgevaardigden naar de Synode, ook als wettige leden des Rings mogen beschouwd worden; opdat, indien er dringende Rings-werkzaamheden zijn, deze staande de Synode kunnen worden verrigt.

Predikant van Philippolis.

90. Onder Art 35 worde opgenomen de vraag: Worden in uwe Gemeente Zondagscholen gehouden? Hoevele? Hoe groot is de gemiddelde opkomst van iedere school?

91. Na Art. 101, volge een ander *e.g.*: "De betrekkingen van Koster en Voorlezer kunnen—de Kerkeraad eener Gemeente zulks noodig oordeelende—in één persoon vereenigd worden"

Predikant van Edenburg.

92 De Synode bepale: "The Shorter Catechism" van de Schotsche Kerk als fundamenteel handboek bij de aanneming tot het lidmaatschap in de Engelsche taal te gebruiken.

Predikant van Heidelberg.

ALGEMEEN.

93. De Synode bespreke de huwelijks-regulatien van den Oranje Vrijstaat.

94. Is het wenscheijk en noodzakelijk dat er eene kerkelijke commissie van toezigt worde aangesteld, of dat de pligten van zoodanige commissie volgens wet worden opgedragen aan de Ringscommissie?

Predikant van Winburg.

95. De Hoog-Eerwaarde Synode geve volmagt aan de Ringen om in gevallen, waar eene gedurige ontevredenheid tusschen Leeraar en Gemeente bestaat, naauwkeurig onderzoek te doen, op welke zyde de schuld ligt, en, naar bevind van zaken, ernstige pogingen te doen, aan zulke ontevredenheid voor altoos een einde te maken.

Kerkeraad van Fauresmith.

96. De Synode rigte een schrijven aan de wetgevende magt des lands *tegen* het intrekken van staatstoelagen aan de Nederd. Geref. Kerk, waartoe herhaaldelijk pogingen zyn aangewend.

97. Het ontwerp van een " Begrafenis Formulier"—*cf.* Synodaal Besluit, 12 April, 1867—worde gelezen en behandeld.

98 De Synode hoore en overwege het rapport der commissie voor het " Pensioen Fonds"—*cf.* Synodaal Besluit, 10 April, 1867.

99. De Synode onderzoeke de handelingen van de Winburgsche Ringscommissie, in zake het verzoek der inwoners van Bethlehem en omstreken, om als afzonderlijke gemeente te bestaan—*cf.* Synodaal Besluit, 15 April, 1867.

100. De Synode benoeme curatoren voor de Bloemfonteinsche kweekschool.

Predikant van Bloemfontein.

101. De Synode rigte een herdelijk schrijven tot elke gemeente.

Predikant van Jacobsdal.

102. De Synode vergadere in vervolg van tijd te Bloemfontein, en op geen ander dorp.

Kerkeraad van Philippolis.

103. De Synode bepale dat naam en toenaam en datum des overlijdens van afgestorvenen, tot de Nederd. Geref. Kerk behoorende, door de nabestaanden aan de kerkeraden der respectieve gemeenten, waartoe zij behoorden, zoodra mogelijk na het overlijden, zullen worden bekend gesteld.

104. De Synode wende pogingen aan om van de besturen van andere Protestantsche gezindten, hier te lande, de toezegging van medewerking te bekomen, overeenkomstig het bepaalde bij Art. 46 (a); ten einde in de gemeenten onzer kerk te handhaving van orde en tucht te bevorderen.

105. De Hoog-Eerw. Moderator, als Gedeputeerde naar de Synode der Nederd. Geref. Kerk in de Kaapkolonie, geve verslag zijner zending—Synodaal Besluit, 13 April, 1867

106. De Synode beraadslage of het wenschelyk zij dan niet om bedacht te zijn op de oprigting van een Predikanten-Fonds.

107. De commissie tot het vervaardigen van een *eigen* Kerkelijken Almanak—Synodaal Besluit, 11 Mei, 1865—deele hare bevinding aan de Synode mede.

108. Tijdens de zitting der Synode worde eene conferentie met gemeente-leden gehouden, waartoe, bij den aanvang der zitting, een dag worde bepaald.

109. De Synode doe onderzoek naar de wijze, waarop de Leeraar van Winburg in zijne tegenwoordige standplaats is bevestigd geworden, en spreke haar oordeel daarover uit.

Predikant van Edenburg.

110. Wat staat een leeraar te doen wanneer een lidmaat van een ander kerkgenootschap naar de Nederd. Geref. Kerk wenscht over te komen, en zoodanig kerkgenootschap weigert hem zijn attest van lidmaatschap af te geven?

Predikant van Heidelberg.

111. De Synode keure *goed* of *af* de wettigheid der Ringsvergadering van den Ring van Fauresmith, gehouden te Fauresmith op 10 Junij, 1868.

Ring van Fauresmith.

ALBs. P. MEIRING, *Scriba Synodi.*

Edenburg, 11 Maart, 1869.

INDEX.

* De paginas tusschen haakjes verwijzen naar de Notulen van de Eerste en Tweede Synodale Vergaderingen.
† Zie Appendix aan de Notulen dezer Vergadering toegevoegd.

DE VIERDE SYNODALE VERGADERING

VAN DE

NEDERDUITSCH GEREFORMEERDE KERK

VAN DEN

ORANJE VRIJSTAAT,

WORDT GEHOUDEN IN DE KERK TE HEIDELBERG (DISTRICT BETHULIE), OP WOENSDAG, DEN 12DEN APRIL, 1871, EN VOLGENDE DAGEN.

EERSTE ZITTING.

De afgevaardigden komen bijeen in de Consistoriekamer, op den te voren bepaalden tijd, ten einde de Geloofsbrieven te onderzoeken.

De verrigtingen worden aangevangen met gebed door den Moderator. De geloofsbrieven opgeëischt zijnde, blijkt achtereenvolgens, dat ter Vergadering verschenen zijn ; van de Gemeente :

1. Winburg : Ds. P. A. C. van Heijningen en de Br. Ouderling Hendrik Schalk Theron.

2. Fauresmith : Ds. H. J. Lückhoff en de Br. Ouderling Jacob Weideman.

3. Smithfield : Ds. P. Roux en de Br. Ouderling Andries Petrus van Wijk.

4. Bloemfontein : Ds. G. Radloff en de Br. Ouderling Petrus Meyburg.

5. Harrismith : Niemand.

6. Boshoff : De Br. Ouderling Pieter Hendrik Henning en de *Secundus* van den Br. Oud. Gert Jacobus du Plessis, de Diaken Gert Jacobus Johannes du Toit.

De Scriba verzoekt objectie aan te teekenen tegen dezen Geloofsbrief, op grond van Art. 14 der Kerkewet.

Voorts zijn verschenen, van de Gemeente

7. Jacobsdal : De Br. Ouderling Hendrik Petrus van der Merwe. Deze afgevaardigde dient in een brief, dd. Jacobsdal, 8 April, 1871, van den Predikant dier Gemeente, redenen gevende, waarom hij niet ter Vergadering konde verschijnen (Bijl. A).

Wijders zijn verschenen, van de Gemeente

8. KROONSTAD: Ds. H. W. van der Merwe en de Br. Ouderling Johannes Hendrik Nel.

9. PHILIPPOLIS: Ds. C. Frazer en de Br. Ouderling Pieter Jacobus Louw.

10. EDENBURG: Ds Albs. P. Meiring en de Br. Ouderling Schalk Willem Dippenaar.

11. HEIDELBERG: Ds. J. H. Cloete en de Br. Ouderling Louis Adriaan Roux.

12. BETLEHEM: Niemand. De Pred. van Winburg geeft te kennen, dat hij ter Vergadering een woord over deze Gemeente hoopt in het midden te brengen.

Van de Gemeente

13. ROUXVILLE: Niemand. De Voorzitter leest een brief, ontvangen van den *Primarius*, den Br. F. P. Nel, berigtende om welke redenen hij verhinderd werd ter Vergadering te verschijnen.

14. WEPENER: De Br. Ouderling Johannes Hendrik Vorster.

15. LADYBRAND: De Br. Ouderling Hendrik Fredrik Prinsloo.

16. FIKSBURG: Niemand.

Dit afgedaan zijnde, treden de leden, naar den ouderdom der Gemeenten, de kerk binnen en nemen plaats.

De HoogEerw. Moderator verklaart de Vergadering voor wettig geconstitueerd, en houdt vervolgens de Openings rede, naar aanleiding van Num. 16: 48. Men wordt gewezen op het standpunt van Aäron, in den Tekst uitgesproken, als *gewigtvol* en *heerlijk* voor een ieder, die geroepen is in den Wijngaard des Heeren te arbeiden. Het standpunt, met nadruk, van den Evangeliedienaar is niet dat van den Leviet van ouds, maar dat van den Priester. Hij is geroepen om te staan, als tusschen de levenden en de dooden.

Deze dienst geëindigd zijnde, met het zingen van Gez. 156, vrsn. 1 en 3, wordt door den Moderator zijne plaats als Voorzitter wederom ingenomen.

De objectien tegen de Geloofsbrieven zijn nu aan de orde. De Voorzitter besluit, ten genoege der Vergadering, dat volgens Art. 14 der Wet, elke Gemeente slechts één ouderling ter Vergadering zenden kan. Dit geldt mede ter informatie van den Broeder Oud. Jacob Naudé, pas geleden ter Vergadering verschenen, en wel zonder Geloofsbrief, om in de plaats van den Pred. van Jacobsdal zitting te nemen.

Ten aanzien der Gemeente van Bethlehem wordt voorgesteld door den Pred. van Winburg, gesecondeerd door den

Oud. van Winburg en door de Vergadering besloten: "De Synode betuige haar leedwezen aan den Kerkeraad der Gemeente van Bethlehem, dat zij voortdurend in gebreke blijft, zich bij de Hooge Kerkvergaderingen te doen vertegenwoordigen, en wenscht bij die Gemeente aan te dringen op de noodzakelijkheid om in dit opzigt eenen anderen weg in te slaan."

Vervolgens wordt overgegaan tot de kiezing van een *Moderator* en *Assessor*, en het blijkt, dat met volstrekte meerderheid van stemmen gekozen zijn: tot Moderator, de Pred van Philippolis; en tot Assessor, de Pred. van Smithfield. De nieuw gekozen Moderator neemt zijne plaats in.

Der Vergadering zijnen dank betuigende voor het vertrouwen, door deze onderscheiding in hem gesteld, betuigt hij zijne taak te aanvaarden met het oog op den Heer der Kerk. Hij vestigt de aandacht der Vergadering op het verblijdend teeken, dat hier aanwezig zijn, Ds. Lückhoff, van Colesberg, Dr. Kotzé, van Richmond, en Ds. Cormack, van Burghersdorp, en verzoekt van deze broeders te mogen weten, of zij ook als afgevaardigden hier verschenen zijn.

Dr. Kotzé legt over een brief geteekend door den Scriba der HoogEerw. Synode onzer Kerk in de Kolonie, dd. Swellendam 18 January, 1871 (Byl. B.), inhoudende uittreksels uit de Handelingen dier Synode, waaruit blijkt, dat de twee eerstgenoemde broeders gezonden zijn om de Kerk ten hunnent alhier te vertegenwoordigen. De Vergadering betuigt haren wensch, dat deze broeders onder hare leden zullen plaats nemen, door eenpariglijk op te staan. Dr. Kotzé, het woord verzocht hebbende, wijst op de velerlei banden, waarmede deze Kerk en die van de Kaap Kolonie aan elkander verbonden zijn, en gevoelt zich derhalve gedrongen deze Vergadering een hartelijk: Wees gegroet! toe te roepen. Dit doet hij, namens de Synode der Ned. Geref. Kerk in de Kaap Kolonie; dit, met de bede om des Heeren zegen over de Kerk alhier, en het werk der Vergadering in deze dagen.

De Pred van Colesberg zal tot het gezegde niets toevoegen, maar slechts verzoeken, een woord te mogen spreken, wanneer Beschrijvpt. 12 in behandeling zal zijn. Dit wordt met ingenomenheid door de Vergadering vernomen.

Het volgend voorstel, door den Pred. van Bloemfontein, gesec. door dien van Winburg, wordt tot besluit: "De Synode neme dagelijks zitting, gelijk bij de vorige Vergadering (Not. blz. 54)."

De Vergadering wordt verdaagd tot 3 ure in den namiddag.

Na de Pauze wordt der Vergadering, op nieuw gezeten, het Reglement van Orde, Art 12, voorgelezen. Tot Regis-

commissie worden benoemd, de Predikanten van Faure Smith, Bloemfontein, en Smithfield, en de Ouderlingen van Heidelberg, Winburg, en Phillippolis, onder verstandhouding, dat door dezelve stukken van allerlei aard in overweging zullen worden genomen. Zij zal verslag gereed hebben Vrijdag, e.k. Tot Rationarii, Art 24, de Predd. van Winburg en Heidelberg. Verantwoording, overeenkomstig Art. 30 d. zal geschieden op morgen middag, gedurende de pauze. Tot Commissie om de voldoen aan Art. 30 d., het slot, worden benoemd, de Pred. van Kroonstad en de Ouderling van Edenburg. Verslag, overeenkomstig Art. 22 g., zal morgen ochtend worden gedaan.

De Pred. van Bloemfontein stelt voor, als motie van orde: "De Vergadering betuigt aan den afgetreden Moderator haren dank voor de aan onze Kerk bewezen diensten, en in het bijzonder voor de ernstige prediking van dezen voormiddag, waarop de Heer zijnen zegen doe rusten." De Vergadering hecht door eenparig op te staan hare goedkeuring aan deze dankbetuiging.

Tot de behandeling der *Beschrijvingspunten* over gaande, komt ter sprake, Punt 1. De Voorzitter wijst er op, dat, volgens Art. 12. 30, dit beschrijvpt. het eigendom der Vergadering is, niet tegenstaande de afwezigheid van den Voorsteller. De Vergadering oordeelt nogtans, dit Punt stilzwijgend voorbij te gaan.

Beschrijvpp. 2 en *o* komen in behandeling. Na de toelichting komen ter tafel, ten 1. Voorstel van den Pred. van Bloemfontein, gesec. door de Oud. van Philippolis: "De Synode Verandere in No. 9 van het AANHANGSEL de woorden: *worde aanbevolen,* in: *zullen verschijnen in*"; ten 2. Voorstel van den Scriba, gesec. door den Pred. van Winburg: "In de plaats van de woorden: *rok en mantel,* leze de Vergardering: *toga*;" ten 3. Voorstel van den Oud. van Kroonstad, gesec. door den Assessor: "Dat de verandering van *rok, mantel en bef,* in *toga en bef,* overgelaten worde aan iedere Gemeente in dezen Staat." Ter stemming gebragt worden beide amendementen verworpen, en het Voorstel tot besluit.

Beschrijvp. 3 wordt door den Pred van Winburg, den vorigen Leeraar van Kroonstad, toegelicht. Ook de Pred. van Kroonstad zegt het zijne in deze. Ter tafel wordt gelegd, voorstel van den Pred. van Winburg, dat bij de stemming vervalt, door de aanname van het volgende amendement: "De Synode, vernomen hebbende, van de afgevaardigden van Kroonstad en Winburg, dat, namens de Regering, door misverstand, aan de Gemeente van Kroonstad, haar Pastorijgrond zou zijn benomen, verzoeke beleefdelijk van de Rege-

ring, hare aandacht aan deze zaak te willen schenken." Dit was voorgesteld door den Pred. van Edenburg. gesec. door den Pred. van Fauresmith, en ondersteund door den Assessor.

Beschrijvp. 4 wordt, met verlof der Vergadering, door den Voorsteller terug getrokken.

Punten 5 en *n* worden door de Voorstellers toegelicht en vervolgens ter tafel gelegd, ten 1. Voorstel van den Pred. van Winburg, gesec. door dien van Heidelberg: "De Synode neme in overweging de geestelijke behoefte der leden van onze Kerk op de Diamant Velden, en bij gelegenheid van Commandos, en rade den Leeraren der verschillende Gemeenten om in onderling overleg daarin zoo veel mogelijk te voorzien;" ten 2. Voorstel van den Pred. van Philippolis, gesec. door den Oud. van daar: "De Synode neme het beschrijvingspunt aan."

De tijd reeds verstreken zijnde, wordt besloten, voorgesteld door den Pred. van Bloemfontein, gesecondeerd door den Oud. van Philippolis: "De discussie over deze zaak worde morgen voortgezet."

Het dankgebed wordt gedaan door den Pred. van Bloemfontein en de Vergadering verdaagd.

Voorgelezen, goedgekeurd en geteekend op de *tweede* zitting der *vierde* Synodale Vergadering, gehouden ter plaatse als de vorige, op *Donderdag, den* 13 *April,* 1871.

C. FRASER, *Moderator.*
P. ROUX, *Assessor.*
ALBs. P. MEIRING, *Scriba.*
P. A. C. VAN HEIJNINGEN.
H. S. THERON.
J. A. C. WEIDEMAN.
A. P. VAN WIJK,
GUSTAV RADLOFF.
P. MEIJBURG.
P. H. HENNING.
H. P. VAN DER MERWE.
H. W. VAN DER MERWE.
J. H. NEL.
P. J. LOUW.
S. W. DIPPENAAR.
L. A. ROUX.
J. H. VORSTER.
H. F. PRINSLOO.
J. H. CLOETE.
H. J. LUCKHOFF, *Assist. Scriba.*

TWEEDE ZITTING

De *tweede* zitting. Deze heeft plaats in de Kerk, als de vorige, *op Donderdag den* 13 *April*, 1871.

De Vergadering wordt geopend en in het gebed voorgegaan door Dr. Kotzé, van Richmond. Al de leden, op gisteren tegenwoordig, zijn er thans weer, als mede de Predikant van Harrismith.

De Notulen der vorige zitting worden gelezen en vastgesteld. Vervolgens door den Voorzitter opgeëischt de Geloofsbrief der Afgevaardigden van Harrismith. De Leeraar is alleen tegenwoordig, en berigt, dat zijne mede afgevaardigde, de broeder Oud, D. A. Cilliers, niet tegenwoordig zijn kon, noch ook de *Secundus*. Hij zal na de Pauze een schrijven van dien Br. ten opzigte daarvan ter tafel leggen.

De Scriba zou verlangen, dat de Vergadering voor enkele oogenblikken van de geregelde orde afwijke, en voor te stellen, met het oog daarop, dat de Afgevaardigden heden middag in de Pauze, de gelden, geheven in hunne respectieve Gemeenten, moeten verantwoorden; dat de Vergadering, of van de Gemeenten in het Veroverd Gebied, daar zij slechts kortelijks geleden zijn gesticht, ditmaal geene verantwoording eische, of onmiddelijk overga tot de behandeling van beschrijvpt. 29. De Vergadering oordeelt te moeten voortgaan met de discussie van gisteren, naar aanleiding van beschrijvpt. 5.

Dit geschiedt, wordende intusschen drie verschillende voorstellen ter tafel gelegd en, met verlof der Vergadering, die van gisteren terug getrokken. Ter stemming gebragt wordt het tweede voorstel tot besluit, luidende: "De Synode gelaste hare Moderatuur om in onderling overleg en met hare leden en met de andere Predikanten onzer Kerk, zoodanig te zorgen voor de geestelijke behoeften onzer leden aan de Diamant velden, dat elke maand, *gedurende minstens acht dagen* aldaar dienst gedaan worde." Dit werd voorgest. door den Scriba, gesec. door den Pred. van Winburg.

In den loop der belangrijke discussie, zoo even, las, op verzoek van den Moderator, de Pred. van Colesberg, een brief voor, aan dien broeder en zijnen mede gedeputeerden gerigt, door den WelEerw. Heer G. W. Stegmann, Sr., Pred. te Adelaide, thans als Afgevaardigde der Kaapsche Synode, aan de Vaalrivier Diamant-velden. Uit dezen brief bleek, dat de geestelijke nood aan de Delvingen zeer groot is. En hierop drukte ook Ds. Lückhoff, verlangende met sterken aandrang, dat in deze voorziening zou gemaakt worden.

Als in verband tot het voorgaande, wordt voorgest. door den

Pred. van Philippolis, gesec. door dien van Edenburg en besloten: " De Synode drage aan de Moderatuur op om—indien de omstandigheden zulks vereischen—algemeene *dank* en *boete* dagen te bepalen."

Mede het volgend besluit wordt uit de discussie over het *vijfde* der beschrijvpp. geboren, voorgest. door de Pred. van Winburg, gesec. door dien van Kroonstad, naml.: "De Synode acht zich, wegens de finantiëele omstandigheden der Kerk, genoodzaakt voorloopig zich te bepalen bij het zoo even gevallen besluit der Vergadering, ten aanzien der dienstverrigtingen aan de Diamantvelden."

Aan de orde is nu het Rapport van den Scriba, Art. 22, g., (Bijl, C.) Dit wordt voorgelezen, en—ten fine van rapport—gesteld in handen van de Regtscommissie.

Nu komt ter sprake beschrijvp. 6. De Voorsteller verwijst naar de besluiten der Synode, ten aanzien van te heffen *leges* in het Veroverd Gebied, in de (gedr.) Notulen, op blzz. 42 en 61. Nu was de tijd om de beschikken over zoodanige leges gekomen.

De Pred. van Winburg had, vóór de stichting der Gemeenten in het Veroverd Gebied, aldaar £10 geheven. Dit geld heeft hij "ter bewaring" in de kerkekas van Winburg gestort. De Pred. van Fauresmith had ook eenige leges aldaar geheven en dat geld gedeeltelijk aangewend ter tegemoetkoming in zijne reiskosten derwaarts, en gedeeltelijk in de kerkekas van Fauresmith gestort.

Na een en ander kort woord, wordt over deze zaak beschikt door het volgend besluit: "Overeenkomstig Synodale besluiten, 16 April, 1867, en 15 April, 1869, worden de, door de Predikanten van Winburg en Fauresmith in het Veroverd-Grondgebied gehevene Leges, verantwoord aan den Quaestor Synodi."

Beschrijvp. 7 is aan de orde. De Scriba, nu het eenige lid dier Commissie, berigt dat, onder omstandigheden, door hem van stuk tot stuk genoemd, niets aan de zaak heeft kunnen gedaan worden.

Eene breedvoerige discussie wordt gevoerd over het al dan niet wenschelijke, dat de Synode zou besluiten tot de uitgave van een week of maandblad, en wordt eindelijk het laatste van een *vier-tal* ter tafel gelegde voorstellen tot besluit, luidende: "Het Synodaal besluit van 21 April, 1869, betrekkelijk het uitgeven van een week- of maandblad, trede eerst in kracht, nadat de in beschrijvpt. *q* voorgestelde Pastorale Conferentiën in werking zullen zijn gekomen." Dit werd voorgesteld door den Pred. van Bloemfontein en gesec. door den Ouderling van daar.

Punten 8 en *c* roepen aan de orde het Rapport der Commissie ter vervaardiging van een Concept-Wetboek, Not. bl. 71. Dit rapport wordt door den Scriba gelezen en ontvangen (Bijl. D).

Vervolgens komt ter sprake beschrijvpt. *a*. De Pred van Winburg noemt de redenen, die hem noopten dat punt te stellen. De Oud. van Winburg stelt voor eene motie van afkeuring van het gedrag van zoodanige leden, als met het beschrijvingspunt zijn bedoeld, gesecondeerd wordende door den Oud. van Jacobsdal. Doch de Vergadering komt tot het besluit, voorgesteld door den Assessor, gesec. door den Scriba, "dat zij den Predikant van Winburg aanbeveelt, van handelingen, als de zoodanige, welke door hem met het beschrijvpt. zijn bedoeld, officiëel geene notitie te nemen."

Beschrijvpt. *b* wordt door den Voorsteller toegelicht, en door de Vergadering, na eenige korte woordenwisseling besloten, voorgest. door den Pred. van Bloemfontein, gesec. door den Assessor: "Aan het verzoek in beschrijvpt. *b* vervat worde door deze Synode voldaan."

De Voorsteller van beschrijvpt. *d* bepaalt de aandacht der Vergadering by het feit, dat drie plaatsen van het Curatorschap der Bloemfonteinsche Kweekschool vacant staan, twee van Civiele hoofdambtenaren en eene, veroorzaakt door het vertrek van den Predikant van Boshof.

De HoogEerw. Moderator verlangt aan die vacante plaatsen, nog eene toe te voegen, door zijne betrekking als Curator van het evengen. Collegie neer te leggen. De Vergadering oordeelt slechts de drie eersten te willen aanvullen. En zij besluit vervolgens, ten 1. voorgest. door den Predikant van Bloemfontein, gesec. door den Pred. van Philippolis: "De Synode benoeme, krachtens het *Reglement voor de Verëenigde Kweek en Gouvernement Scholen,* tot Curatoren der Bloemfontein Kweekschool, de WelEd. HH. Papenfus, Fung. Staats Procureur, en McCabe, Landdrost te Bloemfontein." En ten 2, voorgest. door de Pred. van Philippolis, gesec. door den Scriba: "De Predikant van Fauresmith worde tot Curator der Bloemfontein Kweekschool benoemd, in de plaats van den Predikant van Boshoff."

Eene Pauze wordt verleend.

Na de Pauze is beschrijvpt. *e* aan de orde. De Pred. van Philippolis leest voor het besluit der Synode in deze, op bl. 77 der (Gedr.) Notulen. Hij kon zelfs nu geene andere gedachten aan de hand geven, dan hij vóór twee jaren gedaan heeft.

Van verschillende zijden wordt het woord gevoerd, en ver-

volgens besloten, voorgest. door de Pred. van Edenburg, gesec door dien van Winburg, "De wenken in 1869 door de Commissie aan de hand gedaan, worden door haar op schrift gesteld en zooveel mogelijk uitgewerkt, en verslag worde gedaan op maandag morgen, e.k."

Wordt nog in deze besloten, voorgest. door den Pred. van Philippolis, gesec. door dien v. Edenburg: "De Synode voege aan de Commissie voor het Pensioen Fonds tot leden toe, de Predd. van Bloemfontein en Winburg."

Beschrijvpt. 9 wordt ter Vergadering ingeleid door het voorlezen uit de Notulen, wat op de zaak betrekking heeft op p. 63–64, en voor het tegenwoordige voorbijgegaan. Alsmede, na eenige gedachtenwisseling; Punten 10 en 11, "totdat eerst de Afgevaardigde naar de Algemeene Kerkvergadering van de Transvaal verslag zal hebben gedaan."

Beschrijvpt. 12 aan de orde zijnde, noemt de Vorsteller de redenen, die hem daartoe bewogen hebben. Hij legt ter Vergadering voor het volgende, gesec. door den Oud. van Jacobsdal, en bekrachtigd door het besluit der Vergadering: "Na den WelEerw. Lückhoff, in verband tot de zending naar de Diamantvelden, heden morgen gehoord te hebben, acht de Synode het overbodig, in de behandeling van dit Punt te treden."

Ds. Lückhoff, gevraagd zijnde, zegt dat hij, na het zooeven gehoorde, het niet meer noodig acht, het woord naar aanleiding van dit Punt te voeren.

Beschrijvpt. *f* wordt aan de overweging der Verg. door den Steller aanbevolen. Deze wordt gevolgd door eene gemoeddelijk ernstige discussie. Na het een er ander geraakt de Vergadering tot besluit, op voorstel van den Pred. van Kroonstad, gesec. door dien van Philippolis. Dit luidt: "De Synode oordeelt, dat Art 67. 1. genoegzaam voorziet in bezwaren, als die van den Voorsteller van het beschrijvingspunt."

Het woord voerende ter toelichting van beschrijvpt. *h*, verwijst de Voorsteller daarvan naar de Notulen op blz. 15-16. Eene levendige discussie wordt geëindigd door het besluit der Verg., overeenkomstig het voorstel, door den Ouderling van Wepener, gesec. door den Oud. van Edenburg: "De Synode oordeelt dat de wet op dit punt onveranderd blijve."

Over Beschrijvpt. 13 wordt beschikt, door det besluit der Vergadering: "De Synode antwoordt op de vraag van den Pred. van Jacobsdal: Ja! mits met in-acht-neming van de Wet op de Tucht."

De Vergadering berust bij het oordeel des Voorzitters,

dat haar besluit, nopens den Pastorie-grond van Kroonstad, genomen naar aanleiding van beschrijvpt. 3, der Hooge Regering zal worden kenbaar gemaakt, door eene Commissie uit deze Vergadering, te bestaan uit de Predd. van Winburg en Kroonstad.

Het dankgebed wordt gedaan door den Ouderling van Smithfield.

Voorgelezen, goedgekeurd en geteekend *op Vrijdag, den* 14 *April*, 1871.

C. FRASER, *Moderator.*
P. ROUX, *Assessor.*
ALBs. P. MEIRING, *Scriba Synodi.*
P. A. C. VAN HEIJNINGEN.
H. S. THERON.
J. A. C. WEIDEMAN.
A. P. VAN WIJK.
GUSTAV. RADLOFF.
P. MEIJBURG.
P. H. HENNING.
H. P. VAN DER MERWE.
H. W. VAN DER MERWE.
J. H. NEL.
P. J. LOUW.
S. W. DIPPENAAR.
L. A. ROUX.
J. H. VORSTER.
H. F. PRINSLOO.
J. H. CLOETE.
D. MACMILLAN.
H. J. LUCKHOFF, *Assist. Scriba.*

DERDE ZITTING.

De *derde* zitting der Synodale Vergadering van 12 April, 1871, en volgende dagen, wordt gehouden, even als de vorige in de Kerk te Heidelberg, *op Vrijdag, den* 14 *April*, 1871. De Voorzitter opent de Vergadering en de Pred. van Fauresmith leidt het gebed.

Tegenwoordig zijn al de leden, benevens de broeders uit de Kaap Kolonie.

De Notulen der vorige zitting worden gelezen, goedgekeurd en geteekend. Ter tafel wordt gelegd en gelezen een brief, dd. Harrismith, 20 Maart, 1871, get. J. F. Mouton (Bijl. E). De Vergadering berust hierin.

Beschrijvpt. *g* is aan de orde. De Pred. van Philippolis, als Afgevaardigde naar de Transvaal, doet verslag. Hij betuigt, door de Broeders aldaar, en bij name op de Algem. Kerkvergadering te Utrecht, als Gedeputeerde van hier, met alle blijken van hartelijkheid en liefde te zijn ontvangen. Die Vergadering heeft ook wederkeerig, een harer leden naar onze Kerk afgevaardigd, dat nogtans blijkt niet verschenen te zijn.

De Pred. van Winburg, als Gedeputeerde naar Natal, doet eveneens verslag. Hij verkreeg zitting in de hoogste Kerkvergadering, aldaar te Pietermaritzburg gehouden, in de maand Junij, 1869. Hij gewaagt met hooge ingenomenheid van de werkzaamheden der Broeders aldaar. En aangezien de Ned. Geref. Kerk van Natal slechts 1200 leden telt, en aldaar vier Predikanten arbeiden, en overigens met ons in leer en tucht op de innigste wijze verbonden is, geeft hij in bedenking, of er geen plan kon beraamd worden, dat ten gevolg hebben kan eene meer innige vereeniging met de Kerk alhier.

Op voorstel van den Assessor, gesec. door den Pred. van Bloemfontein, wordt unaniem besloten: "De Synode betuigt aan hare Afgevaardigden naar de Transvaal en Natal haren dank voor de volbrenging der hun opgelegde taak en wenscht hunne Verslagen, ter bewaring bij de Synodale Archieven te ontvangen." Beide broeders betuigen hunne bereidvaardigheid om aan dezen wensch der Vergadering te voldoen.

Naar aanleiding van het voorgaande wordt ter tafel gelegd, voorst. door den Pred. van Winburg, gesec. door dien van Philippolis, dat vervolgens tot besluit der Vergadering wordt: "Er worde gesproken over eene naauwere vereeniging met de Ned. Geref. Kerk van Natal."

De Pred. van Winburg zou, met het oog op het voorgaande, willen gedacht hebben, aan officiëele Predikanten Conferentiën op gezitte tijden Hij legt ter tafel een Voorstel, gesec. door de Pred. van Bloemfontein, als volgt: "De Synode der Ned. Geref. Kerk van den Oranje Vrijstaat drukt haren wensch uit, dat er van tijd tot tijd vergaderingen worden gehouden, die zullen worden bijgewoond, door Predikanten en Ouderlingen der verschillende Ned. Geref. Kerken in Zuid Afrika, ten einde te spreken over de geestelijke belangen der leden onzer Kerk in de verschillende Gemeenten." Dit wordt met eene groote meerderheid van stemmen tot besluit. Alsmede het volgend voorstel, gedaan door den Scriba en gesec. door den Pred. van Winburg, luidende: "Dat ten gevolge van het voorgaande, ten 1. dat besluit der Vergadering worde overgemaakt aan de Besturen der Ned. Geref. Kerken in de

Kaap Kolonie, Natal, en Transvaal, ter overweging dier Kerken, in de verwachting van hare medewerking; 2. met dien verstande, dat de Afgevaardigden worden gezonden op dezelfde wijze als bij iedere derzelve gebruikelijk is bij de afvaardiging naar hare hooge Kerkelijke Vergaderingen, wordende de kosten door iedere Kerk voor zich gedragen; 3. met dien verstande eindelijk, dat voor zoodanige Vergderingen *centraal* gelegene plaatsen worden gekozen."

De HoogErw. Moderator meent, dat nu aan de orde is, de brief van den Scriba der Ned. Hervormde Kerk in de Transvaalsche Republiek, vermeld door den Scriba in diens Rapport en thans bij de Regtscommissie berustende. Deze brief, dd. Heidelberg (Z. Afr. Rep.), 6 December, 1869, wordt voorgelezen. De Scriba der Regtscommissie leest vervolgens voor, wat deze daaromtrent oordeelde.

De Moderator, zijne plaats verwisseld hebbende, deelt mede, wat hij aangaande de Ned. Hervormde Kerk meent te moeten zeggen. Na eene breedvoerige beschouwing van de zaak, onder behandeling, gestaafd door onderscheidene aanhalingen uit officiëele geschriften, deelt hij als zijne zienswijze mede, dat deze Synode aan geene toenadering denken kan, tenzij dan eerst door officiëele stukken (d.z. afdoende getuigenissen) aan deze Vergadering het bewijs zal zijn geleverd, dat de Ned. Hervormde Kerk in de Transvaal, in leer en tucht met de Kerk hier één is. Hierna komt de Vergadering unaniem tot het volgend besluit, op voorstel van den Pred. van Fauresmith, gesec. door den Scriba, naml.: "Na het gehoorde van den Afgevaardigde naar de Kerk der Zuid Afrikaansche Republiek, vraagt de Scriba der Regtscommissie, onder voorbehoud der toestemming van de overige leden der Regtscommissie, den brief namens de Ned. Hervormde Kerk der Republiek terug, ten einde een beslist aantwoord er op te geven en aan deze Vergadering voor te leggen."

Beschrijvpt. 14 wordt door den Voorsteller ter Vergadering ingeleid. Deze komt, na eenige woordenwisseling harer leden tot het volgend besluit: "Aangezien eene Gecombineerde Kerkeraadsvergadering alleen uit *leden* van dat ligchaam behoort zamengesteld te zijn, kunnen personen, die *opgehouden* hebben leden te zijn, niet aanspraak maken op het regt van zitting in zoodanige vergadering, tenzij zij wederom wettig daartoe zijn toegelaten." Dit was voorgesteld door den Oud. van Fauresmith en gesec. door den Assessor.

De Voorsteller van Beschrijvpt. 15 licht hetzelve toe. Hij zegt, dat er (cf volg. Notulen) thans ruim *twee honderd* personen tot onze Kerk gerekend, in de Gemeente van

Kroonstad zijn, die niet tot leden der Kerk zijn aangenomen en waaronder zijn, die tot tachtig jaren bereikt hebben; sommigen zelfs, die met kinderen en kindskinderen tegader in dienzelfden toestand verkeeren. Hij deed het zijne met vrij goed gevolg; doch er zijn er die volstrekt weigeren, zich te laten onderwijzen en die ook nooit ter Kerke komen.

De *unanieme* stem der Vergadering wordt, na deze mededeeling, uitgebragt in de volgende bewoording: "Deze Verg. verneemt met medegevoel het berigt van den Pred. van Kroonstad; doch moedigt hem bij deze aan, om met lijdzaamheid in zijnen arbeid voort te gaan, hem den zegen Gods op zijne pogingen toewenschende."

Naar aanleiding van beschrijvpt. 16 wordt de Voorsteller er van verwezen naar de Notulen, op bl. 35, *het slot*, en elders.

Beschrijvpt. 17 wordt door eenige voorbeelden toegelicht, en vervolgens besloten, voorgest. door den Pred. van Winburg, gesec. door den Oud. van Kroonstad, "De Synode wende zich tot de Regering des Lands en make haar met beleefdheid opmerkzaam, op de noodzakelijkheid van eene duidelijke verstandhouding met de Authoriteiten van de Zuid Afrikaansche Republiek, ten aanzien van de Wet op het Huwelijk, om te voorkomen, dat voortaan huwelijken te Potchefstroom en elders op onwettige wijze worden gesloten."

En met het oog op het beschrijvpt. zelf besluit de Vergadering, voorgest. door den Oud. van Bloemfontein, gesec. door den Oud. van Winburg: "De Synode antwoorde op Bespt. 17, dat de Kerk niet het regt heeft, de kinderen van het voorregt des H. Doops uit te sluiten, indien al de huwelijken hunner ouders op informele wijze voltrokken zijn."

Beschrijvpt. 18 wordt toegelicht. Na eene breedvoerige discussie geraakt de Vergadering tot het volgend besluit, op voorstel van den Oud. van Heidelberg, gesec. door den Oud. van Jacobsdal: "De Synode beantwoorde de vraag met beschrijvpt. 18 met *Neen!* En op beschrijvpt. 19 ook *Neen, behalve leden van Zusterkerken, in vol genot der Sacramenten.*"

Naar aanleiding van beschrijvpt. 20 verwijst de Voorsteller naar de wet, bij Art. 59, *c*, en naar de Notulen van 15 April, 1869, op bl. 58, en dit om te doen uitkomen, om welke oorzaak de Kerkeraad dit Punt gesteld heeft.

Na eenige gedachtenwisseling wordt de Vergadering verdaagd tot den namiddag.

Na de *Pauze* komt wederom in behandeling het 20ste. der Beschrijvingspunten. De Ouderling van Heidelberg legt een

stuk ter tafel, geteekend door een aantal namen, als "bewijs van ledematen, die ontevreden zijn met het trouwen en doopen van Kaffers door den plaatselijken Leeraar."

Op eene vraag, der Vergadering gedaan, wijst de Voorzitter er op, dat het stuk niet valt onder het bepaalde bij Art. 21, op pag. 9 (van het Wetboek). De Vergadering besluit nogtans, voorgesteld door den Scriba, gesec. door den Assessor: "Dat wegens de belangrijkheid der zaak thans hangende, dat stuk niet summarisch van de hand worde gewezen." Het stuk wordt ontvangen.

Wordt voorgesteld door den Pred. van Edenburg, gesec. door dien van Bloemfontein: "Deze Synode wenscht zich, naar aanleiding van beschrijvingspunt 20, beslistelijk uit te spreken, dat het de pligt is, volgens de wet der Kerk, Art. 59 *c.*, vergel. met Synodaal besluit van 15 April, 1869, op bl. 58, van iederen plaatselijken Leeraar onzer Kerk, om de openbare genademiddelen te bedienen aan de kleurlingen binnen zoodanige Gemeente, waarin hij gesteld is om te arbeiden.

En deze Synode acht, dat ieder kerkeraad, als zoodanig, en de leden deszelven in het bijzonder, ambtshalve verpligt zijn, zoodanigen plaatselijken Leeraar, in de uitoefening van dergelijke diensten, overeënkomstig de wet der Kerk in alles behulpzaam te zijn.

En deze Synode acht, dat de Kerk van den Vrijstaat in het algemeen, en iedere Gemeente in het bijzonder, geroepen is, als mede-arbeiders Gods, zoodanig van hun tijdelijk goed bij te dragen, tot ondersteuning van de Evangelie Bediening aan de gecoleurde bevolking, onder toezigt der Kerk, dat de noodige voorzieningen kunnen gemaakt worden, tot eene geregelde en getrouwe geestelijke bearbeiding van zoodanige zielen." Dit wordt met algemeene stemmen besloten.

Punt 37 komt ter tafel, als in verband staande met het voorgaande. Op verzoek van den Pred. van Heidelberg wordt voorgelezen een brief dd. Britsch Basutoland, 10 Maart 1871, get. J. Maitin, te vinden onder de stukken, in handen der Regtscommissie.

De Predikant van Heidelberg weidt uit over den oorsprong, de bearbeiding en den tegenwoordigen toestand der gekleurde Gemeente alhier, reeds sedert eenigen tijd vacant, en zou voorstellen, dat voorloopig iemand, als de Heer J. Immelman, van wien hij getuigschrijften overlegt, tot Godsdienst Onderwijzer worde aangesteld.

De Pred van Winburg geeft in bedenking, of men het geld gecollecteerd voor de Buitenlandsche Zending, tot doel-

einden eener Binnenlandsche Zending zal kunnen besteden, en het plan eener Buitenlandsche Zending zal laten varen, terwijl toch het Kaffer Opperhoofd Paulus Mopeli nu juist om eenen Zendeling heeft gevraagd.

Na nog een en ander spreker gehoord te hebben, besluit de Vergadering: "Dat de Kerk van den Oranje Vrijstaat voorloopig het zendingwerk binnen dezen Staat aanvaarde, en dat *de wijze waarop* worde overgelaten aan de Synodale zending Commissie." En hiermede zullen afgedaan zijn, Punten 34, 37, *u* en 20.

Beschrijvingsp. 21 is, na bekomen inlichting, terug getrokken.

Bij de toelichting van bescrijvpt. *i* verwijst de Voorsteller naar Art. 37. 18 der Kerkwetten, en besluit de Vergadering, na eenige gedachtenwisseling, ten 1, voorgest. door den Pred. van Fauresmith, gesec. door den Oud. van Philippolis: "Aangezien dit Artiekel der Wet voor den Kerkeraad van Fauresmith niet geheel duidelijk was, zoo bevestige de Synode de herkiezing van den door denzelven bedoelden Ouderling;" ten 2, voorgest. door den Oud. van Jacobsdal, gesec. door den Oud. van Bloemfontein: "De wet blijve onveranderd, ten aanzien van beschrijvingspunt *i*."

De korte Notulen worden gelezen en het dankgebed geleid door den Predikant van Colesberg.

Voorgelezen en vastgesteld, op de *vierde* zitting der Synode van 1871, *op Maandag morgen, den* 17 *April*, 1871.

C. FRASER, *Moderator.*
P. ROUX, *Assessor.*
ALBs. MEIRING, *Scriba Synode.*

VIERDE ZITTING.

De *vierde* zitting van de Synode te Heidelberg wordt gehouden in de Kerk aldaar, *op Maandag, den* 17 *April*, 1871.

De Vergadering wordt tot de orde geroepen op den te voren bepaalden tijd, en het gebed gedaan door den Scriba.

De Notulen der vorige zitting worden gelezen en vastgesteld.

De Pred. van Kroonstad verzoekt aan te teekenen, dat hij in de laatste zitting (Blzz. 112 en 113) meent gezegd te hebben, dat er omtrent 200 bejaarde personen zijn, waarvan ongeveer 70 zijn aangenomen.

Dr. Kotzé brengt ter kennisse der Vergadering, dat zijn

Mede-afgevaardigde, Ds. Lückhoff, zich genoodzaakt zag vóór het opbreken der Vergadering van hier te vertrekken.

De Voorzitter spreekt zijne verwachting uit, dat het den Spreker mogelijk zal zijn, te vertoeven totdat de Vergadering zal opbreken.

Het Rapport der Regtscommissie (Bijl. F) is aan de orde en wordt voorgelezen door den Scriba dier Commissie, den Pred. van Fauresmith. Dit wordt door de Vergadering "met dank ontvangen en besloten, dat het punt voor punt zal gelezen worden." Punt

I. Van het Rapport is een antwoord van den HoogEd. Volksraad op eene Memorie der vorige Synode, dd. Bloemfontein, 17 Mei 1869, (Bijl. G.)

De Pred. van Bloemfontein, brengt in het midden dat door den HoogEd. Volksraad in 1870 aan de zaak van het Onderwijs niets afdoends was gedaan. In verband hiermede wordt beschouwd *beschrijvpt.* 33. De Pred. van Winburg legt over een plan ter overweging, gesecondeerd door den Pred. van Bloemfontein. Verscheidene leden voeren het woord, waarna de Vergadering het volgend besluit nam: "Deze Synode benoemt de Predikanten van Winburg, Philippolis en Bloemfontein, met de magt van bijvoeging van zoovele leden, als zij zullen mogen verkiezen om, na de uitgesprokene gedachten, het ter tafel liggend plan naarmate te wijzigen en op nieuw der Vergadering voor te leggen."

II. (Byl. H.) wordt zonder aanmerking voorbij gegaan, terwijl omtrent punt

III. (Bijl I) van het Rapport voorgesteld wordt, gesec. en besloten: "De Commissie noeme plaats en dagteekening van de 'gedrukte verklaringen' in het Rapport genoemd, en hechte overigens de Vergadering hare goedkeuring aan het oordeel der Commissie."* Dit geschiedde niet, dan eerst nadat de Vergadering had besloten, voorgest. door den Pred. van Winburg, gesec. door dien van Kroonstad, als volgt: "De aanneming door de Ned. Hervormde Kerk te Potchefstroom en elders, van personen tot de Ned. Gereformeerde Kerk van den Oranje Vrijstaat behoorende, worde door deze niet erkend."

IV. (Bijl. J.) wordt stilzwijgend voorbijgegaan. Ten aanzien van punt

V. Wordt de bedoelde Memorie gelezen, zijnde van een 19 tal leden der Ned. Geref. Kerk, wonende op en om het Dorp Reddersburg, verzoekende om met hunne huisgezinnen

*Zie BIJLAGE I aan deze Notulen toegevoegd.

hunne godsdienstige voorregten te Edenburg te mogen genieten; tenzij dan dat de Synode kon besluiten, de grenslijnen van de Gemeenten Edenburg en Bloemfontein in die rigting te wijzigen (Bijl. K.) De Synode besluit: "Het Rapport der Regtscommissie, met betrekking tot de gelezen Memorie, worde aangenomen," voorgest. door den Assessor, gesec. door den Ouderling van Philippolis. Dit Rapport luidt: "Uwe Commissie is van gevoelen, dat het verzoek van Memorialisten—om zich Kerkelijk bij Edenburg te voegen, hen worde toegestaan."

Punt VI. (Bijl. L.) lokt het vorstel uit door den Pred. van Winburg, gesec door den Pred. van Kroonstad: "De bedoelde Beschrijvingspunten* worden thans niet behandeld, wegens derzelver groote belangrijkheid." En een ander, voorgest. door den Oud. van Bloemfontein, gesec. door dien van Fauresmith: "De Beschrijvingspunten van den Kerkeraad van Bloemfontein, worden in deze Synode behandeld." Dit laatste wordt afgestemd en daardoor het eerste aangenomen.

VII. (Bijl. M.) Naar aanleiding van dit Punt komen twee voorstellen ter tafel, waarvan het *tweede* verworpen en het *eerste* aangenomen wordt. Dit voorstel, gedaan door den Pred. van Bloemfontein en gesec. door dien van Fauresmith, luidt: "Er worde van wege deze Synode de som van £25 aan de Redactie van de Kerkbode toegekend, zijnde deze het *Officieel Orgaan* der Kerk."

Punt VIII van het Rapport leidt tot het volgend besluit voorgest. door den Oud. van Bloemfontein, gesec. door den Pred. van Fauresmith: "De Synode verzoeke de Synodale Zending Commissie aan de Broeders van de Fransche Zending het noodige antwoord te doen geworden." Dit doelt op een schrijven van "den President der Conferentie van Fransche Zendelingen," dd. Berea, 10 Maart, 1871, (Bijl. N.)

Punten IX en X (Bijl. O, P.) lokken geene aanmerking uit. En omtrent het Rapport in zijn geheel wordt besloten, "dat het aangenomen worde."

Beschrijvingspt. *k* is aan de orde. Gedurende eenige discussie komen *drie* voorstellen achtereenvolgens ter tafel. Ter stemming gebragt, wordt het *derde* verworpen en het *tweede*, voorgest. door den Oud. van Bloemfontein, gesec. door dien van Wepener tot besluit. Dit luidt: "Aangezien er bij ouders gemoekelijke bezwaren kunnen bestaan, tegen het gebruik van het Avondmaal, zoo zou het onbillijk zijn, aan zoodanige ouders den doop hunner kinderen te weigeren." Eene Pauze wordt verleend.

*Zie Bijlage II aan deze Notulen toegevoegd.

De Vergadering is op nieuw gezeten.

Naar aanl. van beschrijvp. 22 besluit de Vergadering, "dat de Wet, Art. 35, 1, onveranderd blijven zal."

Punt 23 wordt toegelicht en na eenige gedachtenwisseling besloten, voorgest. door den Assessor, gesec. door den Pred. van Harrismith: "De Synode kome in het vervolg eens om de *drie* jaren bijeen, en in het jaar, waarin de Synode vergadert, zal geene Ringsvergadering gehouden worden."

Met betrekking tot Beschrijvpt. *m* wordt het *derde* van een viertal voorstellen tot besluit, luidende: "De Synode vergadere op den laatsten Woensdag van April."

Beschrijvingspunt *p* is afgedaan met het besluit, gevallen omtrent Punt 23.

Omtrent Punt 24 wordt besloten, voorgest. door den Pred van Heidelberg, gesec. door dien van Harrismith: "De Synode besluite, dat eene *drie-maandelijksche* verantwoording van de Kerkekas in elke Gemeente geschieden zal aan den Kerkeraad, en eenmaal des jaars aan de Gemeente, ten tijde der avondmaalsviering op plaats en uren, door den Kerkeraad te bepalen."

Omtrent Punt 25 zegt de Voorsteller het zijne, en wordt desaangaande besloten: "De Synode neme Beschrijvpt. 25 aan en verzoeke, wat betreft het Synodaal besluit op bl. 7, van andere Ned. Geref. Kerken in Zuid Afrika hare medewerking."

Omtrent Punt 26, behoorlijk toegelicht, wordt eene levendige discussie gevoerd, waarna de stem der Vergadering besluit tot de aanname van het *laatste* van drie voorstellen, hetwelk, gedaan door den Pred. van Bloemfontein, gesec. door den Oud. van Winburg, aldus luidt: "De Synode beveelt haren Leeraren en Kerkeraden aan, bijzondere aandacht te wijden aan de opgave van Doopgetuigen, die dikwijls onbedacht geschiedt.

Pnnt *q* leidt tot het volgend besluit: "De Predikanten worden als Commissie benoemd om over de zaak, bedoeld met Beschrijvingsp. *q* te beraadslagen."

De Pred. van Bloemfontein vestigt de aandacht der Vegadering, naar aanleiding van Beschrijvp. *l* op een bijzonder geval in de Gemeente van Bloemfontein. Immers was zeker lidmaat certificaat door den vorigen Leeraar dier Gemeente, nadat het reeds eenigen tijd was erkend, aan den persoon teruggezonden, met de volgende woorden daaraan toegevoegd: "This document was submitted to the Synod of the Ref. Dutch Church of the Orange Free State, and pronounced unacceptable and invalid as a certificate of membership, according to the laws of the Church." Of dit geval aan de Synode bekend is? vraagt de spreker. De Synode aantwoordt:

"Dit geval is naar haar best weten aan de Vergadering onbekend.

De Vergadering wordt gesloten met gebed door den Ouderling van Fauresmith, nadat door haar was bepaald, dat de zitting van morgen (D.V.) ten 9 ure zal aanvangen.

Gelezen, goedgekeurd en geteekend *op* 18 *April,* 1871.

C. FRASER, *Moderator.*
P. ROUX, *Assessor.*
ALBs. P. MEIRING, *Scriba Synodi.*

VIJFDE ZITTING.

De *vijfde* zitting der H.Eerw Synode van de Ned. Ger. Kerk van den Oranje Vrijstaat, wordt gehouden ter plaatse als de vorige, *op Dingsdag, den* 18 *April,* 1871.

Al de leden zijn tegenwoordig.

Het gebed wordt gedaan, door den Pred. van Fauresmith, en de Notulen der vorige zitting gelezen en vastgesteld.

Aan de orde is het Rapport der Rationarii, volgens Art. 24 (pag. 154). Dit wordt voorgelezen en goedgekeurd (Bijl. Q). Vervolgens Verslag der Commissie, naar voorschrijft van Art. 30 *d,* het slot (pag. 154) (Bijl. R). Hieruit blijkt, dat in het verloopen jaar geheven werd :

In den Ring van Fauresmith, voor het Synodale Fonds, £114 ; voor het Pred. Weduwen Fonds, £19 10s.

In den Ring van Winburg, Syn. Fonds, £148 1s. 6d. ; Pred. Wed. Fonds, £5 6s.

Na eenige aanmerkingen over en weêr wordt tot het volgende besloten : " Deze Synode heeft met genoegen gezien, dat de Commissie, overëenkomstig Art. 30 *d,* het slot, hare taak met naauwgezetheid heeft vervuld. De Synode hecht hare goedkeuring aan de uitbetaling door den Ring van Winburg, onder bestaande omstandigheden, van reiskosten terug, aan den Consulent van Bloemfontein. De Synode verwacht eindelijk van elken Kerkeraad, volgens No. 11 van het AANHANGSEL tot het Wetboek, eene getrouwe verantwoording der Leges voor het Pred. Weduwen Fonds, *hetzij de Leeraar lid zij van dat Fonds, dan niet,* en neemt het Rapport aan."

Copij van het Rapport zal door de Commissie bezorgd worden aan de Quaestors der beide Ringen.

In zake der Pastorij-gronden van de Gemeente Kroonstad (p.p. 162 en 155) zal de Commissie hare taak vervullen, door zich direct naar de Hooge Regering des Lands te wenden.

Beschrijvingspunten 27 en 28 worden toegelicht. Eene Gouvernements Kennisgeving, rakende de Pniel gronden, dd. 12 April, 1871, wordt uit het dagblad, *De Tijd*, van 13 April, 1871, voorgelezen. Het blijkt overigens, dat de Plaats, du Toits Pan, onder Boshoff sorteert; de Plaats Bultfontein, onder Jacobsdal. Pniel, de Statie valt onder Jacobsdal en het overige onder Boshoff.

Op een voorstel, dat het beschrijvingspunt worde aangenomen (B. P. 28), volgt een ander, door den HoogEerw. Assessor, gesec. door den Pred. van Winburg, hetgeen tot besluit wordt, naml. " De Synode gelaste hare beide Ringen om den loop der gebeurtenissen gade te slaan en, indien de Oranje Vrijstaat in het bezit der Pniel gronden gehandhaafd wordt, de noodige maatregelen tot stichting eener afzonderlijke Gemeente aldaar te nemen."

Op Beschrijvpp. 29 en *r* wordt besloten: " De dorpen in het Veröverd Gebied zullen sortéren: Wepener onder den Ring van Fauresmith; Ladybrand en Ficksburg onder dien van Winburg.

Ten aanzien der grensscheiding van de evengenoemde Gemeenten, worden achteréénvolgens gelezen:

1. Protest der leden van eene Bouwcommissie der Kerk te Ladybrand, dd. aldaar, 15 November, 1870 (Bijl. S);

2. Memorie van acht personen, ter tafel gelegd door den Afgevaardigde van Ladybrand, dd. 4 April, 1871 (Bijl. T);

3. Memorie (Bijl. U), dd. Smithfield, 8 April, 1871, get. door 19 namen, meestal in hetzelfde handschrift (Bijl. U).

Na eenige woordenwisseling wordt besloten: " De Synode benoeme eene Commissie uit de beide Ringen, ter vaststelling der grenslijnen tusschen de nieuwe Gemeenten Wepener, Ladybrand, en Ficksburg;" voorgesteld door den Pred. van. Bloemfontein, gesec. door dien van Winburg. En vervolgens: " Tot leden der Commissie worden benoemd de Predikanten van Winburg en Edenburg en één Ouderling van de Gemeenten Wepener, Ladybrand, Ficksburg en Smithfield."

Punt 30 wordt ter Vergadering ingeleid en overwogen. De Verg. geraakt tot het volgend besluit, voorgest. door den Pred. van Winburg, gesec. door dien van Edenburg: " Daar het besluit van den vroegeren Ring, omtremt den toestand der Gemeente Edenburg, slechts tijdelijk kon zijn, zoo worde het thans vernietigd."

Ter tafel wordt gelegd door den Pred. van Smithfield een stuk, geteekend door eenige ledematen der Kerk, verzoekende hunne godsdienstige voorregten te Smithfield te mogen genieten (Bijl V). Ten gevolge hiervan wordt besloten, voor-

gesteld door den Pred. van Bloemfontein, gesec. door dien van Smithfield: "Aan Memorialisten worde hun verzoek toegestaan, met de verzekering, dat de Pred. van Edenburg nooit bedoelde, hen in deze Synode *te dwingen* onder Edenburg te resortéren."

Punten 35 en 38 worden in overweging genomen. Eene belangrijke discussie wordt ten gevolge gevoerd, in den loop waarvan twee vorstellen achtereenvolgens ter tafel worden gelegd, welke bij de stemming daarover, het een na het ander worden verworpen. Ten eerste van den Pred. van Winburg, gesec. door dien van Bloemfontein: "Het herhaald Synodaal besluit omtrent de £25 ('s jaars), ten behoeve der Zending, worde gehandhaafd." En ten 2, voorgest. door den Predikant van Fauresmith, gesec. door den Ouderling van Philippolis: "De Synode bepale, dat er eene geregelde heffing geschiede uit al de inkomsten der gansche Kerk ten behoeve der Zending, en wel 1s. van elken Aannemeling, 6d. van elken Doopeling, en 1s. 6d. van elk Huwelijk."

Verslag wordt overëenkomstig Beschrijvp. 36 en *t* van de Zending Commissie gevraagd. De leden dier Commissie zeggen ieder het zijne en het blijkt, dat geene Zending nog was begonnen. Een drietal Voorstellen komen in deze ter tafel, waarvan het *tweede* tot besluit der Vergadering wordt: Dit luidt: "Aangezien het voor deze Synode duidelijk gebleken is, dat eene heffing, noch van £25 des jaars, noch een tiende van de leges, naar den zin dezer Vergadering is, zoo beveelt de Synode haren leden aan, om door vrijwillige bijdragen de Zendingkas te stijven, en besluit dat, met verlof van de leden der Zending-Commissie, die Commissie herkozen worde."

Eene Pauze wordt verleend tot 3 ure toe.

De Vergadering na de Pauze wederom gezeten zijnde, zoo worden tot Synodale Zending Commissie benoemd de Predikanten van Edenberg, Winburg, en Bloemfontein.

Den Quaestor Synodi worden genoemd de afstanden naar de verschillende standplaatsen der Vertegenwoordiges.

Het Rapport der Commissie over het Onderwijs wordt nu ter tafel gelegd, gelezen en door het besluit der Vergadering goedgekeurd (Bijl. W).

In verband hiermede wordt besloten, voorgest. door den Pred. van Bloemfontein, gesec. door dien van Edenberg: "De Synode vaardige den Leeraar van Winburg af, om de wenschen dezer HoogEerw. Vergadering, ten opzigte van onderwijs, zoo in het algemeen, als in het bijzonder, monde-

ling aan den H.Ed. Volksraad in zijne eerstvolgende gewone jaarlijksche Zitting voor te dragen." Deze Afgevaardigde laat zich den wensch der Synode welgevallen. Hem wordt door de Vergadering als zoodanig speciaal opgedragen, eene toelage voor een Predikant te verzoeken, voor eene Gemeente van het District Puiel en, althans voorloopig voor één of meer Gemeenten in het Veroverd Grondgebied.

Rapport wordt gehoord van de Commissie voor het Pensioen Fonds en na eene vrij algemeene gedachtenwisseling *unaniem* tot het volgende besloten : " Het Rapport worde aangenomen en dadelijk de daarin bedoelde Commissie benoemd." Dit heeft voorgest. de Oud. van Edenburg en gesec. de Oud. van Philippolis (Bijl. X).*

Tot Commissie worden benoemd de Predikanten van Fauresmith en Bloemfontein.

De Vergadering vergenoegt zich daarmede, dat het beginsel, uitgesproken in B. Punt 25, haar eigendom geworden is.

Het besluit op gisteren gevallen, omtrent den tijd der zitting van de Synode wordt in revisie gebragt en ten gevolge besloten, " dat de wet in dezen onveranderd blijve *bij den tweeden Woensdag* in April."

Tot *secundi* worden benoemd, van den Moderator, de Pred. van Winburg ; en van den Assessor, de Pred. van Fauresmith.

" De volgende Zitting der Synode zal plaats vinden te Bloemfontein."

Verantwoording van de jaarlijksche telling wordt geëischt. Slechts drie Gemeenten hebben daaraan kunnen voldoen. De overige zullen zich hebben te schikken naar het volgend besluit der Vergadering : " De verantwoording zal tegen het einde van dit jaar den Scriba Synodi ter publicatie worden toegezonden."

Nu wordt besloten tot de afvaardiging van één der leden van deze Vergadering naar de eerstvolgende H.Eerw. Synode van de N. Geref. Kerk in de Kaap Kolonie. De keuze van den Afgevaardigde geschiedt met gesloten stembriefjes en het blijkt, dat gekozen werd de Pred. van Fauresmith.

De Vergadering oordeelt, dat de HoogEerw. Moderator de secundus zal zijn.

Op eene vraag ter tafel gelegd, wordt door de Synode geantwoord : " De kosten der Ringscommissie, afgevaardigd tot de stichting der Gemeente Wepener, worden door den Quaestor Synodi uitbetaald."

Op eene andere vraag door den Quaestor van den Ring

**Zie* BIJLAGE III aan deze Notulen toegevoegd.

van Winburg wordt bepaald: "Aan den Predikant van Kroonstad worde de helft der onkosten zijner reis naar Boshoff vergoed."

Op eene derde: "Hebben afgevaardigden naar Buitenlandsche Koloniën aanspraak op *disconten*"? wordt door de Vergadering geantwoordt: "Naarmate de kosten hunner reis met Buitenlandsch geld moeten gevonden worden."

Op voorstel van den Pred. van Fauresmith, gesec. door dien van Heidelberg, wordt besloten, dat de Notulen dezer Vergadering door den druk het licht zullen zien.

De Vergadering betuigt, door eenparig op te staan, hare ingenomenheid met het volgende: "De Synode spreke haren hartelijken dank uit aan den Afgevaardigde der Kaapsche Synode, den WelErw. Dr. Kotzé, niet slechts voor het genoegen zijner tegenwoordigheid in ons midden, maar ook voor zijne deelneming aan hare verrigtingen ten einde toe, en hoopt, dat door dit een en ander de broederband tusschen de beide kerken zal gesterkt worden."

De werkzaamheden geëindigd zijnde, gaat de Vergadering niet uiteen, alvorens te besluiten, als volgt: "Deze Vergadering wenscht in hare Notulen op te nemen, dat zij aan het einde harer verrigtingen met innig veel genoegen en met dankbaarheid tot den Heere God kan terug zien op den geest der broederlijke gemeenschap, die kenbaar onder hare leden heerschte èn ter Vergadering èn in het privaat. En zij drukt bij deze haren opregten dank uit aan den Leeraar en Kerkeraad alhier in het bijzonder, en aan de geachte Inwoners dezer plaats, door wier goedwilligheid het verblijf harer leden in de ruimste mate werd veraangenaamd."

De Vergadering wordt verdaagd tot heden avond, om dan plegtiglijk gesloten te worden.

In den avond wederom bijeen, worden gelezen de Notulen van heden en gearresteerd.

De HoogEerw. Moderator vestigt de aandacht der Vergadering op het alhier door haar dezer dagen in den naam des Heeren verrigtte. "Wij missen een tweetal Predikanten van ervaren leeftijd, en toch mogen wij met blijdschap aan den ondervonden zegen des Heeren denken." Een woord van vermaning en aanmoediging wordt vervolgens der Vergadering toegesproken, gedachtig aan het: *Rentmeester, geef rekenschap van uwe rentmeesterschap!*

Het gebed wordt gedaan door den Predikant van Kroonstad. Daarna gezongen, vers 4 van Gezang 77.

Na het uitspreken door den Moderator van den Apostolischen zegen, zong men met de gemeente, geleid door eene stem uit haar midden, Psalm 134 : 3, en werden deze Notulen geteekend.

C. FRASER, *Moderator.*
P. ROUX, *Assessor.*
ALBs. P. MEIRING, *Scriba Synodi.*
P. A. C. VAN HEIJNINGEN.
H. S. THERON.
J. A. C. WEIDEMAN.
A. P. VAN WIJK.
GUSTAV. RADLOFF.
P. MEIJBURG.
P. H. HENNING.
H. P. VAN DER MERWE.
H. W. VAN DER MERWE.
J. H. NEL.
P. J. LOUW.
S. W. DIPPENAAR.
L. A. ROUX.
H. F. PRINSLOO.
J. H. CLOETE.
D. MACMILLAN.
J. H. VORSTER.
H. J. LUCKHOFF, *Assist. Scriba.*

APENDIX.

BESCHRIJVINGSPUNTEN

TER OVERWEGING VAN DE HOOG EERWAARDE

SYNODALE VERGADERING VAN DE NED. GER. KERK

VAN DEN ORANJE VRIJSTAAT,

GEHOUDEN TE HEIDELBERG (DISTRICT BETHULIE), OP WOENSDAG, DEN 12DEN APRIL, 1871, EN VOLGENDE DAGEN.

ALGEMEEN.

1. De Synode doe een ernstig verzoek aan den HEd. Volksraad, toch te willen toezien, dat voortaan mannen, zoowel van goed zedelijk gedrag, als van christelijken wandel, in de Gouvernements-dienst worden aangesteld.

2. Daar de Ned. Geref. Kerk in dezen Staat eene echte dochter is van de Ned. Geref. Kerk in de Kaapkolonie; zoo neme de Synode een besluit, dat de Leeraren van genoemde Kerk in dezen Staat, even als die van de Kerk in de Kolonie, in alle hooge kerkelijke vergaderingen, met *toga* en *bef* verschijnen. *Predikant van Jacobsdal.*

3. De Synode neme in aanmerking de handelwijze van de Regering met de Ned. Geref. Kerk van Kroonstad, daar zij de statuta des lands heeft voorbijgezien en der Kerk haren Pastorie-grond heeft benomen.

4. Daar het hier te lande eene volks- niet eene koninklijke regering is; zoo neme de Synode een besluit, hoe te handelen, wanneer de Regering het Vrijwillig Beginsel met geweld wil invoeren, en alzoo Gods rijkswet wil verbreken.

Predikant van Kroonstad.

5. De Synode van den Oranjevrijstaat geve aan hare

Moderatuur de magt, om in voorkomende gevallen, als van een Commando, of als nu, van de Diamantvelden, over de onderscheidene Predikanten der Kerk, alzoo te beschikken, dat zij voor hen diensten bepale en mitsdien elken Predikant gelaste, waar en wanneer hij het hem opgedragen werk, zal moeten verrigten. *Predikant van Philippolis.*

6. De Synode eische op, de Archieven en geheven leges, volgens Synodaal besluit, 16 April, 1867, blz. 42; vergeleken met Syn. besluit, 15 April, 1869, bl. 61.

7. De Commissie voor een Kerkelijk week- of maandblad, bl. 81, doe verslag.

8. De Commissie ter vervaardiging van een concept wetboek, bl. 73, doe verslag. *Predikant van Edenburg.*

*a** Naar dien verschillende leden der Ned. Ger. Kerk zich tot den HoogEd. Volksraad gewend hebben, om de Staats—toelage, van één of meerdere Leeraren te doen ophouden, spreke de Synode haar oordeel over het gedrag van zoodanige leden uit. *Predikant van Winburg.*

b. De Synode wende haren invloed aan om van de Regering te verkrijgen, dat in het vervolg de straf des doods aan misdadigers uitgeoefend, niet meer publiek geschiede, van wege den onzedelijken invloed, daardoor bewerkt.
Predikant van Fauresmith.

c. Er worde verslag geëischt van de commissie, door de vorige Synodale Vergadering belast met eene herziening onzer Kerkwet. *Predikant van Bloemfontein.*

d. De Synode benoeme Curatoren voor de Kweekschool te Bloemfontein.

e. De Commissie over het "Pensioen Fonds," Notulen blz. 77, doe verslag. *Predikant van Philippolis.*

ZUSTER KERKEN.

9. De Synode neme stappen tot de vereeniging van deze Kerk met de Ned. Geref. Kerk van de Zuid-Afrikaansche Republiek. *Predikant van Jacobsdal.*

* De Beschrijvingspunten, gemerkt *a, b, c,* enz., zijn, door oponthoud met de post, later dan de andere ingekomen.

10. Heeft de Kerkeraad van eene of andere Gemeente in den Oranje Vrijstaat het regt om de leden van een of ander kerkgenootschap, op vertoon van Attestatiën hunner kerkbesturen, als leden aan te nemen, zonder dat het door de Synode besloten is, om hen als leden te erkennen? en wat staat der Kerk te doen, wanneer een of ander Kerkeraad zich deze vrijheid veroorlooft?

11. De Synode geve uitspraak, welke de verhouding van onze Kerk, tot de Ned. Hervormde Kerk in de Zuid-Afrikaansche Republiek zij, in de erkenning van leden, huwelijken, enz., en in het al of niet raadzame, om degenen, die uit den Oranje Vrijstaat naar den de Ned. Hervormde Kerk overgaan, uit het kerkboek te schrappen. *Predikant van Kroonstad.*

12. De Synode notulére haar leedwezen over de voorbijzage der Kerk alhier, door de HoogErw. Synode van de Ned. Geref. Kerk in de Kaapkolonie, in de zending dier Kerk naar de Diamantvelden op Vrijstaatcsh grondgebied.
Predikant van Edenburg.

f. De Synode spreke zich daarover uit, welke verhouding zij zal aannemen tegenover kerkelijke verrigtingen van de Predikanten, de WelEerw. Heeren Kotzé van Darling en Burgers van Hanover, in de Kaapkolonie.
Predikant van Fauresmith.

g. De Afgevaardigden onzer Synode naar de zuster kerken in de Transvaal en in Natal, doen verslag van hunne werkzaamheden. *Predikant van Bloemfontein.*

h. De Synode neme in revisie het besluit der Synodale Vergadering van den 13 Mei, 1865, met betrekking tot de "Gereformeerde (Afgscheidene) Kerk" in Zuid-Afrika.
Predikant van Philippolis.

WETSVERKLAKINGEN.

13. Is de Leeraar verpligt kinderen te doopen, van ouders, die door den Landdrost getrouwd zijn?
Predikant van Jacobsdal.

14. Wanneer een lid des Kerkeraads voor zijne betrekking als kerkeraadslid bedankt heeft, heeft hij dan nog het regt om in eene Gecombineerde Vergadering des Kerkeraads te stemmen?

15. Hoe moet men handelen met lieden, die wel gedoopt, doch niet aangenomen zijn, en die, na herhaalde malen uitgenoodigd en aangespoord te zijn, zich te laten aannemen, met aanbieding van alle mogelijke hulp, toch volstandig blijven weigeren, en hunne kinderen als heidenen laten opgroeijen?

16. Hoe moet men die lieden beschouwen, die van andere gemeenten komen, en weigeren, hunne kerkelijke attesten te ontbieden, terwijl zij er op aandringen om in de kerkelijke voorregten te deelen?

17. Hoe moet men de kinderen beschouwen, die uit ouders geboren zijn, van welke de een tot den Oranje Vrijstaat, en de ander tot de Zuid-Afrikaansche Republiek behoort, en die te Potchefstroom gehuwd zijn, zonder dat hunne huwelijks geboden volgens wet, ook in den Oranje Vrijstaat afgeloopen zijn? *Predikant van Kroonstad.*

18. Kunnen gecensureerde leden der Kerk aangenomen worden als Doopgetuigen, gedurende den tijd, dat zij onder censuur zijn?

19. Kunnen personen, geene leden der Kerk zijnde, aangeteekend worden, als Doopgetuigen?

Predikant van Heidelberg.

20. De Synode gave hare goed- of afkeuring te kennen, ten opzigte van de bediening des Heiligen Doops, de aanneming tot leden, en de bevestiging in den huwelijken staat van kleurlingen door den plaatselijken Leeraar.

21. De Synode bepale, wanneer het kerkelijk jaar begint?

Kerkeraad van Heidelberg.

i. Is de wet onverbiddelijk, ten opzigte van wat Art. 37, 18. staat:—"Een Ouderling *vier* jaren achtereen gediend hebbende, zal niet worden herkozen, ten ware hij ten minste één jaar hebbe gerust?"

k, Heeft de Predikant niet volkomen regt, de bediening des H. Doops te weigeren aan de kinderen van ouders, die nimmer van het H. Avondmaal gebruik maken?

Predikant van Fauresmith.

l. De Synode geve eene verklaring van No. 6. c. van het Aanhangsel van het Wetboek.

Predikant van Bloemfontein.

WETSVERANDERINGEN.

22. Aan het einde van Art. 35. 1. worde gevoegd: " die niet invallen ten tijde van de zitting der Rings- of der Synodale Vergadering." *Predikant van Kroonstad.*

23. De Synode bepale, dat de Ringsvergaderingen jaarlijks, zegge in de maand October plaats hebben, ook van het jaar, waarin de Synode vergadert, en doe alle wetsartiekelen, op deze wijziging betrekking bebbende, veranderen.
Predikant van Edenburg.

24. Het Synodaal besluit in 1867 genomen, waarbij Art. 43. § 3. d. van de Kerkwetten gewijzigd werd, worde op nieuw gewijzigd en aldus veranderd: " De kassier zal om de *drie* maanden aan den Kerkeraad verslag geven van den staat der kerkekas, en éénmaal in het jaar, gedurende de laatste week van January, zal hij, gedurende twee dagen in de consistorie-kamer vacéren, om aan leden van de Gemeente, die zulks verlangen, inzage in de Kerkboeken te verleenen."
Kerkeraad van Heidelberg.

m. De Synode bepale eene andere maand dan April voor hare zittingen.

n. Het Synodaal besluit van 1867, met betrekking tot Art. 18. a. worde aldus veranderd: " De Moderatuur zal in zaken, die geen uitstel gedoogen, onverwijld de noodige stappen mogen doen, en aan de eerstvolgende gewone vergadering der Synode verslag doen."

o. De Synode neme No. 9. a. van het AANHANGSEL (tot het Kerkelijk Wetboek) in overweging.
Predikant van Bloemfontein.

WETSONTWERPEN.

25. De Synode doe vormen vervaardigen van Certificaten voor " reizende en trekkende" leden der Kerk (Synodaal besluit, Not. bl. 7); voorts vormen ter oproeping van beklaagden en getuigen, in alle voorkomende gevallen.
Predikant van Edenburg.

26. Er worde een besluit genomen, dat ouders, die doopgetuigen opgeven voor hunne kinderen, een schriftelijk bewijs zullen moeten voorleggen, dat de partijen, wier namen zij

opgeven, genegen zijn om de aansprekelijkheid van doopgetuigen op zich te nemen. *Kerkeraad van Heidelberg.*

p. Tydens de zitting der Synode hebbe er ook eene vergadering der Ringen plaats, in welke, behalve het werk in Art 30. d. voorgeschreven, ook zulke zaken mogen behandeld worden, die naar het oordeel der Vergadering spoed vereischen.

q. De Synode besluite, dat hare Predikanten-leden om de drie maanden pastorale conferentiën houden, tot het aankweken en bevorderen van wetenschappelijke kennis en geestelijk leven in de voorgangers onzer Kerk.

Predikant van Bloemfontein.

GRENSSCHEIDINGEN.

27. De Synode doe onderzoek, indien wel, onder welke gemeente of gemeenten onzer Kerk de plaatsen du Toit's Pan en Bultfontein sortèren.

28. De Synode gelaste één der beide Ringen van de Kerk, om het district Pniel aan de Vaalrivier, tot eene afzonderlijke gemeente te verklaren, en een Consulent voor dezelve te benoemen.

29. De Synode bepale, onder welke der beide Ringen onzer Kerk, de nieuw opgerigte dorpen, Wepener, Ladybrand en Ficksburg, in het Veroverd Grondgebied, behooren te sortèren, en gelaste het noodige, ten aanzien van dezelver stichting tot afzonderlijke gemeenten.

30. De Synode neme in herziening het Synodaal besluit, 16 and 17 April, 1869, naar aanleiding van Beschrijvingspunten 22 and 23 voor de Synode van 1869.

31. De Synode verneme van den Kerkeraad van Bloemfontein, welke de grenslijnsbepaling zij, van de gemeente Bloemfontein, naar den kant van het dorp Reddersburg.

Predikant van Edenburg.

32. Memorie van leden der Ned. Geref. Kerk, wonende op en om Reddersburg, verzoekende om wijziging van de grenslijnen der gemeenten Edenburg en Bloemfontein in dien streek. *Memorialisten.*

r. De HoogEerw. Synode bekrachtige door hare goedkeuring de stichting der gemeenten in het Veroverd Grond-

gebied en neme maatregelen tot vaststelling der grenzen dezer gemeenten. *Predikant van Winburg.*

s. Verzoek om herziening van zeker Synodaal besluit van 1869, ten aanzien der grensbepalingen voor de gemeente Edenburg, door den Transgariepschen Ring in der tijd.
Ring van Fauresmith.

OPVOEDING EN ONDERWIJS.

33. Daar de pogingen der Synode ter verbetering van het stelsel van Opvoeding en Onderwijs tot dusverre nog niet goed geslaagd zijn, neme de Synode andermaal, de zaak van het Onderwijs in overweging, en zoeke, zooveel mogelijk in overeenstemming en zamenwerking met het Gouvernement, aan de dringende behoefte in deze te voldoen.
Predikant van Philippolis.

DE ZENDING.

34. De Synode neme stappen, om het zending-werk onder de Heidenen te beginnen, hetzij binnenslands of buitenslands.
Predikant van Jacobsdal.

35. " De Synode onderzoeke, of door de respectieve Kerkeraden beantwoord is geworden aan de verpligting tot de heffing voor het zending Fonds, volgens Synodaal besluit van 11 April, 1867 " en van 15 April, 1869 (Zie de notulen op bl. 59).

36. De zending Commissie (Not bl. 59) doe verslag.
Predikant van Edenburg.

37. De Synode make voorziening in den herderloozen toestand van de *groote* zending gemeente te Heidelberg (Bethulie). *Predikant van Heidelberg.*

38. Het beslnit van de *tweede* Synodale vergadering (1867, tweede zitting), waarbij bepaald wordt, dat in elke gemeente £25 's jaars zal geheven worden voor de zending zaak, worde gewijzigd. *Kerkeraad van Heidelberg.*

t. De Synode onderzoeke, hoe vele en welke zendelingen

door de Zending-Commissie zijn aangesteld, of wat overigens door de Commissie mogt verrigt zijn.

u. De Synode neme maatregelen tot bevordering der inwendige zending onder de kleurlingen.

Predikant van Winburg.

Voor Copy Conform.

ALBs. P. MEIRING,
Scriba Synodi.

BIJLAGE

TOT DE

NOTULEN DER VIERDE SYNODALE VERGADERING,

GEHOUDEN TE HEIDELBERG (DISTRICT BETHULIE) OP 12 APRIL, 1871, EN VOLGENDE DAGEN.

BIJL. I.

(Vergel. de Not. op bl. 116.)

Rapport der Regtscommissie. Uwe Commissie heeft de eer te berigten dat zij volgens den haar opgedragen taak inzage heeft genomen van de volgende stukken: (*inter alia*),

III. Missive van den Scriba der Algemeene Kerkvergadering der Hervormde Kerk in Z. A. Republiek, dd. 6 Decr., 1869, uitdrukkende de begeerte om in eene naauwe verëeinging met onze kerk te treden.

Volgens oordeel van uwe Commissie moet het antwoord onzer Synode op dit schrijven de verklaring bevatten, dat in het verzoek om naauwe verëeinging met onze Kerk niet kan worden getreden, met het oog op:

1. De verhouding, die de Hervormde Kerk tot de Ned. Geref. Kerk der Z. A. Republiek aanneemt;

2. De *Gedrukte Verklaringen* van voorgangers dier Kerk (cf. brief van Ds. van der Hoff, dd. Marthinus Wessels Stroom, 6 January, 1866; en verdere verklaringen, vervat in het Verslag van Ds. Lion Cachet van 1866) in strijd met Art. I der wetten en Bepalingen der Hervormde Kerk;

3. De besluiten door onze Synode thans genomen aangaande de Zuster Kerken in Zuid Afrika.

BIJL II.

(Vergel. Not. op bl. 117.)

BESCHRIJVINGSPUNTEN "te laat ontvangen om mede ge-

drukt te worden." Rapport der Regtscommissie (als te voren), Punt VI.

" Beschrijvingspunten voor de Synode van 1871 van den Kerkeraad van Bloemfontein.

1.

Indien de noodzaaklijkheid mogt blijken, dat een Leeraar, om andere even gewigtige bezwaren, als in Art. 33 genoemd, zijn ontslag neme, welke zijn de voorwaarden en weerzijdsche verpligtingen voor Leeraar en Gemeente in verband met zoodanig ontslag ?

2.

De Synode spreke haar gevoelen uit over het al of niet wenschelijke om Vrijmetselaren in kerkelijke bedieningen toe te laten.

3.

De Synode bepale, dat voor Huwelijksgeboden vijf shillings *vooruit* betaald worden."

BIJL III.

(Vergel. de Not. op blz. 122.)

VERSLAG VAN DE COMMISSIE VOOR HET PENSIOEN FONDS.

" Uwe Commissie, aangesteld om plannen te beramen tot het daarstellen van een *Pensioenfonds* voor Predikanten, heeft de eer het volgende voor de aandacht van uwe HEerw. Vergadering te brengen :

A. Laat een *Inleg* worden gestort

Door elke Gemeente van £50
Door iederen Predikant van £10

De inleg *bij voorb.* van *twaalf* Gemeenten zou opbrengen de som van. £600
Dito van *twaalf* Predikanten £120

Dit zou beloopen op de som van . . £720

B. Laat eene jaarlijksche Contributie worden betaald :

Door elke Gemeente van. . . . £5
Door iederen Predikant van. . £3

Deze Contributiën zouden dan jaarlijks bedragen, *zeg :*

Door *twaalf* Gemeenten de som van £60
Door *twaalf* Predikanten de som van £36

Te zamen de som van £96

C. Behalve bovenstaande bijdragen, zou uwe Commissie de volgende jaarlijksche heffingen in elke Gemeente willen aanbevelen, naml.:

Van de aaneming van elk lidmaat .. £0 2 0
Van het huwelijk van elk paar.... £0 2 6

Berekend naar het getal Huwelijken en Aannemelingen gedurende het laatste jaar, zou uit deze bron kunnen worden geput, de som van .... £128 10.

Deze som kan als eene geregelde jaarlijksche opbrengst, *min of meer*, beschouwd worden.

Het voorstaande (onder A en B), zou al dadelijk een Kapitaal verzekeren van,

Uit den inleg (boven onder A)....	£720
Uit jaarlijksche Contributiën, *vooruit betaald* (boven onder B)..................	96
Ergo een Kapitaal van	£816

Dit Kapitaal zou na één jaar aanmerkelijk vergroot kunnen zijn, bijvoorb. door

1. De renten op den *inleg* (onder A), gerekend tegen 5 per ct. per annum............	£ 37	10	0
2. De renten op de jaarlijksche Contributiën (onder B), mede tegen 5 per ct. per annum	4	16	0
3. De jaarlijksche Heffingen (onder C)	128	10	0
Makende te zamen de som van	£170	16	0
Hierbij gerekend het Kapitaal bij den aanvang, als boven..................................	£816	0	0
Geeft met het begin van het tweede jaar, de som van.......	£986	16	0

Uwe Commissie zou verder der Synode aanbevelen, om aan de Predikanten en Ouderlingen, leden dezer HoogEerw. Vergadering, op te dragen, om de gegoede ledematen in de respektieve Gemeenten op te wekken, bij het maken van hunne Testamenten, aan dit liefderijk en noodzakelijk doel te gedenken.

Uwe Commissie zou voorts op het noodzakelijke wijzen, dat er dadelijk eene Commissie aangesteld worde om dit geld op de voordeeligste wijze te administréren.

Vervolgens zou uwe Commissie aanraden, dat er geene

uitbetaling zal geschieden, alvorens het Kapitaal de som van minstens £2500 bedraagt.

En, ten einde dit plan spoedig in werking te brengen, oordeelt uwe Commissie, dat de geregelde Contributiën eenen aanvang nemen met het einde van het loopend jaar.

Vertrouwende hiermede aan het ons opgedragen werk te hebben voldaan, noemen wij ons, enz.

C. FRASER.
P. A. C. van HEIJNINGEN.
GUSTAV. RADLOFF.
P. ROUX.

TOEGIFT.

ZIJNDE

VERANDERINGEN

IN DE

WETTEN EN BEPALINGEN

VOOR DE

NEDERDUITSCHE GEREF. KERK IN DEN ORANJE VRIJSTAAT

(ZUID AFRIKA),

ED. 1865,

VASTGESTELD OP DE

EERSTE, TWEEDE, DERDE EN VIERDE

SYNODALE VERGADERINGEN DER KERK VOORNOEMD.

ART. 14.—In plaats van de ww: *twee ouderlingen,* lees: " één ouderling." *Syn. Besl.* 1865.

ART. 18.—Instede van het wd: *Mei,* lees: " April."

ART. 18.—Na de *eerste* paragraaf, vul in de twee volgende: " De Moderatuur zal verpligt zijn eene *buitengewone* vergadering der Synode te beleggen, wanneer *vijf* Predikanten en *vijf* Ouderlingen, met opgave van redenen om dezelve aanzoek doen."

" Het *Quorum* der Synodale Vergaderingen zal bestaan uit *zes* Predikanten en *zes* Ouderlingen." *Syn. Besl.* 1867.

ART. 18.—Na de *tweede* paragraaf aldaar, lees de volgende:

" Tijdens de zitting der Synode, en wel op den éérsten

Zaturdag, volgende de opening der Synodale Vergadering, zal eene Conferentie met Gemeente-leden worden gehouden; terwijl de onderwerpen dan en daar te behandelen, worden overgelaten aan de leden der Synode." *Syn. Besl.* 1869.

Art. 21.—De Synode besloot: "In de toekomst zullen de Beschrijvingspunten gedrukt worden—afzonderlijk—en den verschillenden kerkeraden toegezonden, ten minste eene maand voor de opening der Synode." *Syn. Besl.* 1869.

Art. 25. *a.*—Na de ww: *Kroonstad, Harrismith,* lees: "Bethlehem, Ladybrand en Ficksburg."
Syn. Besl. 1871.

Art. 25. *b.*—Na de ww.: *Edenburg, Smithfield,* lees: "Jacobsdaal, Rouxville, en Wepener." *Syn. Besl.* 1871.

Art. 29.—Aan dit artiekel worde toegevoegd: "In gevallen, waar zij het mogen noodig oordeelen, zal zij inzage nemen in de zaken van eenige gemeente." *Syn. Besl.* 1869.

Art. 30. *d.*—In plaats van 't woord *April,* lees: "Maart."
Syn. Besl. 1867.

Art. 30. *d.*—Na de ww: *binnen de twee eerste dagen der Synode,* vul in: "Alsmede van geanthentiseerde Afschriften van Doop-, Ledematenen- en, zooveel mogelijk, Dood-Registers." *Syn. Besl.* 1867.

Art. 30. *d.*—Aan het slot van dit artiekel lees: "Bij dit artiekel worde in acht genomen, wat bij Art. 35, aan het slot, omtrent Ringsbesturen staat bepaald." *Syn. Besl.* 1867.

Art. 31.—In plaats van *Mei,* lees: "April."
Syn. Besl. 1867.

Art. 31.—Na de ww: "eene *buitengewone* vergadering te beleggen," lees: "Twee-derden der leden eener Ringsvergadering maken een *Quorum* uit." *Syn. Besl.* 1867.

Art. 40.—Onder

Aanneming van Ledematen........

vul in: "Huwelijken op gewonen tijd....."

Syd. Besll. 1867, 1865.

Art. 40.—Vóór de ww: "N.B. er zijn," enz, lees:

"Voor het Pensioen Fonds."

Aannemelingen ....

Huwelijken.... ....

Syn. Besl. 1871.

Art. 43. § 3, *c.*—Instede van hetgeen daar staat, lees: "De Kassier van het Kerke Fonds worde in den regel uit de Diakenen gekozen; echter zal de Kerkeraad, in geval van bezwaar met *algemeene stemmen* eenig ander gemeentelid tot Kassier kunnen benomen. Hij is gehouden zich te gedragen overëenkomstig de navolgende" *Syn. Besl.* 1867.

Art. 43. § 3. *d.*—Lees met *weglating* van punt *d* als volgt: "De Diaken Kassier doet een *driemaandelijksch* verslag van den staat der kerkekas aan den Kerkeraad, waaraan hij verbonden is, en *eenmaal des jaars* aan de Gemeente, op plaats en uren door den Kerkeraad te bepalen en door afkondiging van den kansel bekend te maken." *Syn. Besl.* 1871.

Art. 46. *a.*—"Dit artiekel is bindend voor beide partijen." *Syn. Besl.* 1869.

Art. 49.—Voeg aan het slot bij: "In geene, dan in zeer dringende gevallen, zal men buiten de openbare godsdienst doopen." *"Erratum"—Wetboek, p.* 76.

Art. 49.—Na dit artiekel voeg in:

"Art 49. 2." en lees daar: "Het gebruik in sommige Gemeenten, waar alleen éénmaal in de maand gedoopt wordt, moet ook geacht worden, als te vallen onder het bepaalde bij Art. 44. *a.*" *Syn. Besl.* 1867.

Art. 59, *d.*—Na het woord, *behoorlijk,* lees: "als leeraar." *Syn. Besl.* 1867.

Art. 63.—Na de woorden, *jonge dochter,* lees: "of getrouwde vrouw." *Syn. Besl.* 1869.

Art. 67.—De woorden "van buiten," in dit artiekel voorkomende, wil de Synode, dat beteekenen zullen: "van eenige kerk, die niet tot de Nederduitsch Gereformeerde Kerk van den Oranje Vrijstaat behoort."

Syn. Besl. 1869.

Art. 108.—Bij dit artiekel neme men in aanmerking, hetgeen volgt, nl. : "De Synode beschouwt het voortdurend en moedwillig verzuim der openbare Christelijke bijeenkomsten en der Sacramenten, censurabel." *Syn. Bel.* 1865.

Art. 125.—(cf Art. 67. 2.—Welk "artiekel als uitzondering op Art. 125 dienen moet," *Syn. Besl.* 1869). Lees vóór *ouderlingen*, "dienstdoende." En voeg als een nieuw paragraaf aan Art. 125 toe: "Oud-Kerkeraads leden moeten beschouwd worden als voorwerpen van tucht (ter eerster instantie) bij den Kerkeraad." *Syn. Besl.* 1867.

Art. 189.—Voeg aan dit artiekel bij: "Hij is gehouden de officiëele stukken des Kerkeraads, e.g. Notulen, Beroepsbrieven, enz., als Voorzitter te teekenen. *Syn. Besl.* 1869.

Aanhangsel, No. 8. *a*.—Voeg als een voetnoot bij: *" De Synode, lettende op den Goddelijken oorsprong des huwelijks, besluit, dat de inzegening deszelven van leden der gemeenten, in elk geval, Kerkelijk zal moeten geschieden.

Syn. Besl. 1869.

Aanhangsel, No. 9.—In plaats van de ww: *worde aanbevolen*, lees: "zullen verschijnen in." *Syn. Besl.* 1871.

Aanhangsel, No. 11.—Na afdeeling onder No. 11, lees als eene andere, onder No.

"12. *Pensioen Fonds.*

De Kerkeraad van elke Gemeente verantwoordt aan de Synodale Commissie voor het Pensioen Fonds:

A.	Inleg	£50	0	0
B.	Jaarlijksche Contributie	5	0	0
C.	Van iedere aanneming	0	2	0
	Van elk huwelijk	0	2	6

Ieder Predikant der Kerk verantwoordt aan de Synodale Commissie voor het Pensioen Fonds:

A Inleg £10
B. Jaarlijksche Contributie .. £3

Syn. Besl. 1871.

Namens de Synode voornoemd,

ALBs. P. MEIRING,
Scriba.

21 Julij, 1871.

INDEX

OP DE

NUTULEN

DER

I, II, III & IV SYNODALE VERGADERINGEN

VAN DE

NEDERDUITSCHE GEREFORMEERDE KERK

VAN DEN

ORANJE VRIJSTAAT.

GEDRUKT BIJ GEORGE R. WEAKLEY, "ADVERTISER" KANTOOR, COLESBERG

ERRATA.

Op bl. 28, in pl. van beschrijvingspunt 16, lees : 6.
Op „ 41 „ „ 23, de eerste keer voorkomende, lees : 22.
Op „ 60 „ pag. 61, lees : 32 en 36.

DE VIJFDE GEWONE SYNODALE VERGADERING wordt gehouden in de Kerk te Bloemfontein, op Donderdag, den 9den April, 1874.

Rouxville, de Predikant en Ouderling B. G. Vorster;
Wepener, de Ouderling C. M. van den Heever;
Ficksburg, geene;
Ladybrand, de Predikant en Ouderling D. J. van den Heever;
Frankfort, geene; en eindelijk van de Gemeente Heilbron, geene Afgevaardigden.

De Voorzitter verklaart nu de Vergadering voor wettig geconstitueerd en geeft opening tot het voorbrengen van aanmerkingen omtrent de Geloofsbrieven.

De Scriba wijst er op, dat van de Gemeente Philippolis de Secundus tegenwoordig is, en dat er bij de Wet, Art. 14, geene sprake is van de verkiezing van eenen Secundus.

DE VIJFDE GEWONE SYNODALE VERGADERING wordt gehouden in de Kerk te Bloemfontein, op Donderdag, den 9den April, 1874.

De Afgevaardigden nemen zitting naar den ouderdom der Gemeenten, waarna de verrigtingen worden aangevangen met gebed door den aftredenden Voorzitter.

Vervolgens worden opgeëischt en gelezen de Geloofsbrieven der Afgevaardigden. Tegenwoordig zijn :—van de Gemeente

Winburg, geene Afgevaardigden ;

Fauresmith, de Predikant en Ouderling G. P. Visser ;

Smithfield, geene ;

Bloemfontein, de Predikant en Ouderling J. J. P. Prinsloo ;

Harrismith, geene ;

Jacobsdal, de Predikant afwezig, tegenwoordig de Ouderling H. P. van der Merwe ;

Boshof, geene ;

Kroonstad, geene ;

Philippolis, de Predikant en Ouderling D. G. van den Heever ;

Edenburg, de Predikant en Ouderling S. W. Dippenaar ;

Bethulie, de Predikant en Ouderling Joh. L. Viljoen ;

Bethlehem, geene ;

Rouxville, de Predikant en Ouderling B. G. Vorster ;

Wepener, de Ouderling C. M. van den Heever ;

Ficksburg, geene ;

Ladybrand, de Predikant en Ouderling D. J. van den Heever ;

Frankfort, geene ; en eindelijk van de Gemeente Heilbron, geene Afgevaardigden.

De Voorzitter verklaart nu de Vergadering voor wettig geconstitueerd en geeft opening tot het voorbrengen van aanmerkingen omtrent de Geloofsbrieven.

De Scriba wijst er op, dat van de Gemeente Philippolis de Secundus tegenwoordig is, en dat er bij de Wet, Art. 14, geene sprake is van de verkiezing van eenen Secundus.

Een en ander Lid voert het woord in deze, waarna de Vergadering met eene meerderheid van stemmen, tot het besluit komt:— "Deze Vergadering van gevoelen zijnde, dat er in de Geloofsbrieven Secundi zoowel als Primarii benoemd moeten wezen, neemt den Geloofsbrief van den Afgevaardigde van Philippolis zonder eenige bezwaren aan, als zijnde in behoorlijke orde." Dit was voorgesteld door den Predikant van Rouxville, en gesecondeerd door den Predikant van Bethulie.

Eene aanmerking, dat de Geloofsbrief van de Afgevaardigden van Ladybrand door deze niet was geteekend, wordt met stilzwijgen voorbijgezien.

Op de vraag van den Voorzitter, of er ook Afgevaardigden van Zuster-Kerken tegenwoordig zijn, wordt door den Leeraar van Hope Town, den Wel-Eerw. Ds. Gerrit van Niekerk, een credentiaal ingediend, verleend *namens* de Synode der Nederd. Ger. Kerk van de Kaapkolonie, aan ZWEerw. en den Leeraar van Hanover, den Wel-Eerw. Ds. J. J. Marais, om bij deze Vergadering de Kerk van de Kolonie te vertegenwoordigen. Het document wordt ontvangen en den Predikant van Hope Town, die alleen tegenwoordig is, eene plaats door den Moderator aangewezen.

Worden nu benoemd de Predikant van Bloemfontein en de Ouderling van Fauresmith, als eene commissie om Zijn HEd. den Staatspresident te begeleiden naar de dienst der plegtige opening van de Synode ten 12 ure, en inmiddels wordt eene pauze verleend.

De plegtige opening der Synode geschiedt op den bepaalden tijd, de aftredende Moderator eene leerrede houdende naar aanleiding van de woorden in 1 Cor. 3 : 9a : "Wij zijn medearbeiders Gods."

Deze plegtigheid afgeloopen zijnde, wenscht de Voorzitter aangeteekend te hebben, dat de werkzaamheden niet waren aangevangen op gisteren, zooals was aangekondigd, dewijl, hoogstwaarschijnlijk wegens den gezwollen staat der rivieren na aanhoudende regens, er geen *quorum* tegenwoordig was.

Tot de kiezing overgaande van een Moderator en Assessor, volgens Art. 19d der Kerkewet, worden bij de keuze van een Moderator op het tweetal gesteld de Predikanten van Philippolis en Bloemfontein. Uit dit tweetal wordt de Predikant van Philippolis met volstrekte meerderheid van stemmen gekozen.

Tot Assessor wordt gekozen de Predikant van Bloemfontein, uit een tweetal, bestaande uit de Predikanten van Bloemfontein en Rouxville.

Tot assistent Scriba wordt benoemd de Predikant van Fauresmith.

De Predikant van Hanover, de Wel-Eerw. Ds. J. J. Marais,

Afgevaardigde namens de Kerk van de Kaapkolonie, is thans tegenwoordig. De Moderator rigt tot dezen Broeder en zijn Mede-Afgevaardigde een woord van verwelkoming en heet mede, namens de Vergadering, welkom in ons midden den Wel-Eerw. Ds. Andrew Murray, Predikant te Wellington in de Kaapkolonie. Mogten deze Broeders het woord willen voeren, hij gaf hun daartoe de gelegenheid.

De Wel-Eerw. Ds. van Niekerk betuigt zijne dubbele blijdschap over den welkomstgroet hem en zijnen mede-Gedeputeerde toegeroepen èn om het voorregt van de Broeders, die hier arbeiden, te ontmoeten, èn om den band, die de Kerk der Kolonie nog steeds aan de Kerk in dit Land verbindt, en omgekeerd.

Hij brengt deze Vergadering de zustergroete over van de Kerk, die hem heeft afgevaardigd en eindigt zijne rede, der vergadering Gods zegen toe te wenschen.

De Wel-Eerw. Ds. Marais, zinspelende op de onvermijdelijke scheiding tusschen de Kerken der Kaapkolonie, en van den Oranjevrijstaat en op den band, die deze Kerken nog steeds aan elkaer verbindt, betreurt de scheiding, het werk als van een oogenblik, en ziet hoopvol uit naar eene gewenschte toekomst van hereeniging, het werk van langen duur. Hij sluit met de toewensching van des Heeren zegen op het werk dezer Vergadering.

De Wel-Eerw. Ds. Murray, acht het eene vreugde te dezer Vergadering tegenwoordig te zijn. In eene gemoedelijk ernstige rede geeft zijn Wel-Eerw. eenige indrukken weder, die hij, na verloop van een ruim aantal jaren, thans op zijne reis door den Vrijstaat had ontvangen.

Wijzende op de snelle ontwikkeling van het nationaal volksleven, acht Zijn Wel-Eerw., dat in dit land meer dan elders, de arbeid der Kerk gelijken tred moest houden met de snelle ontwikkeling van het volksbestaan. Dit volk was als in zijne wording en alzoo is deze een kritische tijd voor den arbeid der Kerk en deswege de taak van Evangeliedienaar en Opziener dubbel gewigtig. Dan weder nam zoowel hier als in de Kolonie de welvaart zeer toe. Als een natuurlijk gevolg daarvan was de toenemende weelde in het dagelijksch leven. Hierop dient de arbeid der Kerk bedacht te zijn. Hij eindigt niet, dan na een ernstig woord van waarschuwing en bemoediging aan de Leeraars en Opzieners der Kerk, en besluit met deze Vergadering des Heeren zegen toe te wenschen.

De Voorzitter repliceert met een gepast woord.

De tijd der Zittingen van de Synode wordt met unanieme stemmen der vergadering bepaald van 9 tot 12 uur a.m., en van 1 tot 3 uur p.m.

De korte Notulen worden gelezen en de Vergadering verdaagd

tot D.V. morgen ten 9 ure. Het dankgebed wordt gedaan door den Predikant van Wellington.

Gelezen en vastgesteld ter Synodale Vergadering, op Vrijdag, den 10*den April,* 1874.

C. FRASER, Moderator.
GUSTAV RADLOFF, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba.
H. J. LUCKHOFF, V.D.M.
G. P. VISSER,
J. J. P. PRINSLOO,
H. P. VAN DER MERWE,
D. G. VAN DEN HEEVER,
S. W. DIPPENAAR,
JOHANNES G. OLIVIER, V.D.M.
J. L. VILJOEN,
C. S. MORGAN, V.D.M.
B. J. VORSTER,
C. M. VAN DEN HEEVER,
L. HUGO, V.D.M.
D. J. VAN DEN HEEVER,
J. J. ROETS,
W. A. BADENHORST.

De *tweede* Zitting wordt gehouden in de Kerk te Bloemfontein, op Vrijdag, den 10den April, 1874.

Al de leden van gisteren zijn tegenwoordig.

De Vergadering wordt geopend met gebed door den Ouderling van Fauresmith.

De Notulen der vorige Zitting worden gelezen, vastgesteld en geteekend.

De Voorzitter leest een brief van den Predikant van Smithfield, dd. 6 April, 1874, kennis gevende dat hij wegens " omstandigheden, waarover hij geen beheer had," verhinderd werd ditmaal de vergadering der Synode bij te wonen.

Wordt nu ter tafel gelegd, gelezen en ontvangen :

1. Geloofsbrief van den afgevaardigde van Harrismith. De Ouderling W. A. Badenhorst is tegenwoordig.

2. Van de afgevaardigden van de Gemeente Frankfort. Tegenwoordig is de Ouderling Joh. Jak. Roets. Deze beide Broeders nemen zitting.

ART. 12, het Reglement van Orde wordt door den Voorzitter voorgelezen. Vervolgens wordt gehoord Rapport van den Scriba volgens Art. 22, g. Dit Rapport wordt goedgekeurd en ontvangen.

Tot Regtscommissie, vlg. Art. 20, worden benoemd de Predikanten van Fauresmith, Rouxville en Ladybrand, en de Ouderlingen

van Bloemfontein, Philippolis en Bethulie, met de opdragt om D.V. Maandag ek. rapport uit te brengen. De Voorzitter wilde Rationarii benoemen volgens Art. 24, doch ziet voor het tegenwoordige daarvan af, wegens afwezigheid des Quaestors van den Ring van Winburg.

Ter tafel wordt gelegd een voorstel door den Assessor, gesec. door den Predikant van Bethulie: "Aangezien de Quaestor van den Ring van Winburg nog niet ter vergadering verschenen is, worde door den Moderator een tijdelijke plaatsvervanger benoemd." Dit wordt aangenomen en de Predikant van Bloemfontein als zoodanig aangesteld.

Ten opzigte der verantwoording aan de Rings Quaestors worden de afgevaardigden der verschillende gemeenten aan Art. 30, d. der Kerkewet herinnerd.

Aan de orde zijn nu Beschrijvingspunten 12 en 9. Deze worden toegelicht, eerst door den Assessor als Voorzitter des Kerkeraads van Bloemfontein; vervolgens door den Predikant van Philippolis. Na nog een enkel woord van toelichting wordt ter tafel gelegd, voorstel van den Ouderling van Fauresmith, gesec. door dien van Philippolis: " De Synode ga dadelijk er toe over om in de Ringen van Winburg en Fauresmith Meisjescholen op te rigten." Naar aanleiding van dit voorstel wordt het onderwerp wijdloopig besproken, en eindelijk besloten: " De Synode benoeme eene commissie uit deze vergadering, om in den geest der beide Beschrijvingspunten 12 en 9 en der toelichting daarvan, na de pauze, een voorstel ter tafel te leggen." De commissie wordt benoemd in de personen van de Predikanten van Bloemfontein, Bethulie en Edenburg, en de Ouderlingen van Harrismith en Fauresmith.

Aan de orde komt nu Beschrijvingspunt 35. De Assessor neemt de plaats in van den Moderator, waarop deze als voorsteller van het Bp. de zaak toelicht. Na eenige gedachtenwisseling wordt besloten dat het Beschrijvingspunt worde aangenomen en dat derhalve voortaan de Voorzitter des Rings door elke Ringsvergadering zal worden gekozen. De Voorzitter wil nog, dat aan de orde zal worden beschouwd Beschrijvingspunt 34. Ook dit wordt door den Voorsteller toegelicht. Na een en ander woord wordt besloten: " Het Beschrijvingspunt worde wet."

Door den Predikant van Bloemfontein wordt verzocht dat de stemming geschieden zal overeenkomstig Art. 12, 19 van het Reglement van Orde. Dit heeft plaats met dien uitslag, dat de Predikanten van Bloemfontein en Bethulie in de minderheid stemden.

Beschrijvingspunt 1, komt nu in behandeling. De Predikant van Bloemfontein licht dit toe. De tijd evenwel verstreken zijnde wordt eene pauze verleend.

Na de pauze wordt het een en ander voorstel ter tafel gelegd en besproken, waarna de Vergadering tot het besluit komt: " De Synode draagt aan den Leeraar en Ouderling van Bloemfontein op, dat zij de Commissie in Beschrijvingspunt 1 gewenscht, vormen, met nog vijf andere leden, door henzelven te kiezen, en een hoofddépôt van Bijbels, Ps., Gez. en andere boeken te Bloemfontein daarstellen; voorts beveelt de Synode al den Kerkeraden onzer Kerk aan, met de respectieve Gemeenten werkzaam te zijn tot het oprigten van Takvereenigingen, ter verspreiding van den Bijbel en andere godsdienstige boeken in ons land.

Aan de orde is nu het Rapport der commissie omtrent een op te rigten Meisjesschool. Dit wordt voorgelezen en op voorstel van den Predikant van Rouxville, gesec. door den Ouderling van Edenburg, met algemeene stemmen goedgekeurd en aangenomen. (Zie Bijlage). Dit luidt: " De Commissie aangesteld om te rapporteren over de oprigting van eene of meer Meisjesscholen, heeft de eer het volgende als haar gevoelen uit te spreken.

1. Dat de Synode eene Commissie aanstelle (met magt om haar personeel uit te breiden) om zonder uitstel werkzaam te zijn tot de oprigting van een eerste-klas Opvoedings Instituut voor Meisjes, en wel te Bloemfontein.

2. Dat aan deze Commissie worde opgedragen met de vrienden van een degelijk en echt christelijk Onderwijs te raadplegen over de wijze, waarop de noodige fondsen kunnen gevonden worden.

3. Dat zij tevens, zoodra zij waarborg voor eene genoegzame ondersteuning zal hebben, de noodige onderwijzeressen ontbiede.

4. Mogt het haar noodig voorkomen door kerkelijke Collecten of anderszins, de ondersteuning der Kerk in het algemeen te behoeven, dan zij haar opgedragen bij de eerstvolgende Ringsvergaderingen een aanzoek daartoe in te zenden met overlegging van een breedvoerig verslag van het plan dat door haar mogt zijn aangenomen en de stappen die zij reeds mogt hebben gedaan, ter beoordeeling van de Ringen.

5. De Commissie acht het wenschelijk dat bij de aanname van het bovenstaande aan alle Kerkeraden dringend worde aanbevolen in de verschillende gemeenten te zorgen voor de oprigting van degelijke Meisjesscholen, waar het voorbereidend onderwijs voor de hoogere inrigting kan genoten worden."

Hiermede is afgedaan Beschrijvingspunt 7.

Tot Commisse volgens het voorgaand besluit, wordt benoemd de Predikant van Bloemfontein, met magt om het personeel der Commissie uit te breiden.

Beschrijvingspunt 2 komt nu in behandeling. Dit wordt door

den Voorsteller toegelicht en daarop, na eenige discussie besloten: "De Synode draagt aan hare commissiën voor de Zending en het Pensioen Fonds op, Concept-Reglementen voor de Zending en het Pensioen Fonds ten spoedigste voor deze vergadering ter approbatie voor te leggen."

Aan de orde is Beschrijvingspunt 3. Dit wordt toegelicht, en, na nog een en ander woord, besloten: "De Synode drage aan den Predikant van Edenburg op, zoodanigev orm te vervaardigen, waardoor een behoorlijke staat der kerkelijke inkomsten en uitgaven jaarlijks aan de Ringsvergaderingen kunne geleverd worden." Dit stelde voor de Assessor en sec. de Ouderling van Philippolis.

De Voorsteller van Beschrijvingspunt 4 licht hetzelve toe; maar de tijd is verstreken en worden de kladnotulen gelezen.

Het dankgebed wordt geleid door den Predikant van Ladybrand.

Voorgelezen, goedgekeurd en vastgesteld ter Synodale Vergadering, op heden den 11*den April,* 1874.

C. FRASER, Moderator.
GUSTAV RADLOFF, Assessor.
ALBs. P. MEIRING, Scriba.

DERDE ZITTING.

De *derde* Zitting der *vijfde* Synodale Vergadering, wordt gehouden ter plaatse als de vorige op Zaturdag den 11den April, 1874.

Tegenwoordig zijn al de leden.

De Voorzitter verzoekt den Leeraar van Hanover het gebed te leiden. Dit geschiedt.

De Notulen niet ter tafel zijnde, legt de Voorzitter voor de Vergadering de vraag om verlof naar huis te keeren, wegens bindende huiselijke omstandigheden. Wordt voorgesteld door den Ouderling van Fauresmith, gesec. door dien van Harrismith: "De Predikant van Philippolis stelle het vragen van verlof om naar huis terug te keeren tot maandag morgen ten 9 ure D.V. uit."

Wordt geëmendeerd door den Predikant van Edenburg, gesecondeerd door den Ouderling van daar: "Deze vergadering geeft den Voorzitter verlof naar huis terug te keeren, bij het opbreken van deze zitting."

Ter stemming gebragt, wordt het emendement verworpen, en het voorstel aangenomen.

Tot Rationarii, om de ingekomen rekeningen der verschillende Kerkeraden na te zien, (Art. 30, d, 't slot; Syn. Besluit 1865), worden benoemd de Predikant van Bethulie en de Ouderling van Frankfort.

De Notulen der vorige Zitting worden gelezen, vastgesteld en geteekend en ten 10 ure a. m. de Vergadering verdaagd tot D. V. Maandag-morgen, ten einde straks met gemeenteleden eene Conferentie te houden. (Syn. Besluit 1869).

NB.—Ter Conferentie zijn, onder afwisseling door Gebed en Gezang, de volgende onderwerpen behandeld : De Godsdienst,—*a.* in de Kerk ; *b.* in het huis ; *c.* in het hart.

En werd vervolgens de zaak van het Onderwijs besproken door den Wel-Eerw. Ds. Andrew Murray.

Gelezen, goedgekeurd en geteekend op heden den 13*den April*, 1874.

C. FRASER, Moderator,
GUSTAV RADLOFF, Assessor,
ALBs. P. MEIRING, Scriba.

VIERDE ZITTING.

De *vierde* Zitting der Vde Synodale Vergadering wordt gehouden in de Kerk te Bloemfontein, even als de vorigen, op Maandag-morgen, den 13den April 1874.

Tegenwoordig zijn al de Leden.

De Vergadering tot de orde geroepen, wordt geopend met gebed door den Predikant van Bethulie, waarna aan den Wel-Eerw. Ds. Murray vergund wordt een woord van afscheid der Vergadering toe te spreken.

De Notulen der vorige Zitting worden gelezen en vastgesteld.

Ter tafel komt de Geloofsbrief der Afgevaardigden van Bethlehem. Tegenwoordig zijn de Predikant en Ouderling P. F. Naude.

De Voorzitter meent, dat aan de orde is, de vraag om verlof van afwezigheid voor zich en den Ouderling van Philippolis. De Vergadering besluit: "Den Predikant van Philippolis met den Ouderling van daar, worde verlof gegeven naar huis terug te keeren."

De Moderator vertrokken zijnde, neemt de Assessor den Voorzitterstoel in.

Als motie van orde wordt ter tafel gelegd en met algemeene

stemmen aangenomen: "De Vergadering benoeme een Assessor Secundus." Tot de stemming overgaande, wordt met de volstrekte meerderheid de Predikant van Rouxville gekozen.

De Præses doet nu mededeeling, dat de afgevaardigden van Boshof, wegens den staat der rivieren, niet tegenwoordig konden zijn.

Wegens de groote drukte dezer dagen, bepaalt de voorzitter dat rapporten van de verschillende Commissien D. V. morgen zullen worden gevraagd.

En wordt vervolgens de Ouderling van Bethlehem benoemd tot Lid der Regtscommissie, in de plaats van den Ouderling van Philippolis, die met verlof der Vergadering vertrokken is.

Ten opzigte van Beschrijvingspunt 6, wordt voorgesteld, besproken en besloten: "Deze Vergadering betreurt het, dat wegens den druk der werkzaamheden en het haastig vertrek van den Hoog-Eerw. Moderator naar zijn huis, No. 6 der Beschrijvingspunten niet in behandeling is gekomen."

Beschrijvingspunt 15 wordt nu overwogen. Dit wordt toegelicht door den Predikant van Fauresmith, als Voorzitter des Kerkeraads van die Gemeente. Ook de Ouderling van Fauresmith spreekt ter toelichting van dit Beschrijvingspunt. Naar aanleiding hiervan worden, onder eene vrij levendige discussie, achtereenvolgens een viertal voorstellen ter tafel gelegd en eindelijk besloten: "De behandeling van deze zaak worde uitgesteld tot na de pauze."

Beschrijvingspunt 4 wordt op nieuw ter sprake gebragt en na een en ander woord daaromtrent, "*ten fine* van Rapport," naar de Regtscommissie verwezen.

Naar aanleiding van Beschrijvingspunt 5, wordt met eenparige stemmen besloten: "Deze Synode benoeme eene Deputatie naar de eerstvolgende Syn. Vergadering der Parysche Evangelische Zending Vereeniging, arbeidende in het Basutoland." De Voorzitter zal de Deputatie later benoemen.

Beschrijvingspunt 7 vervalt, daar de voorsteller afwezig is en niemand anders hetzelve overneemt.

Een voorstel, dat Beschrijvingspunt 8 door de Vergadering tot haar besluit zal worden gemaakt, wordt verworpen.

De tijd verstreken zijnde, wordt op voorstel van den Assessor, gesecondeerd door den Predikant van Fauresmith besloten, dat de Vergadering, bij het opbreken met de pauze, verdaagd zal staan tot D. V. morgen ten 9 ure, ten einde de verschillende Commissien de gelegenheid te geven, hare werkzaamheden af te doen.

De Vergadering wordt mitsdien verdaagd en de korte Notulen gelezen.

Voorgelezen, goedgekeurd en geteekend ter Synodale Vergadering op Dingsdag den 14*den April* 1874.

GUSTAV RADLOFF, p. t. Præses,
C. S. MORGAN, Assessor Secundus,
ALB. B. MEIRING, Scriba.

VIJFDE ZITTING.

De *vijfde* Zitting der Vde Synodale Vergadering wordt gehouden in de Kerk te Bloemfontein, op Dingsdag den 14den April 1874.

De Vergadering wordt tot de orde geroepen ten 9 ure, en geopend met gebed door den Predikant van Fauresmith.

De Scriba is niet tegenwoordig.

De Voorzitter kondigt aan, dat de discussie over de zaak, die gisteren tot na de pauze uitgesteld is, niet in behandeling dient genomen te worden, alvorens het Concept Reglement voor de Zending aan de Vergadering zal zijn voorgelegd. Middelerwijl komt de Scriba ter Vergadering en zijn al de leden tegenwoordig.

De Notulen der vorige Zitting worden gelezen en vastgesteld.

Het verlof der Vergadering wordt gevraagd, om het Reglement voor de Zending ter tafel te leggen. Dit wordt toegestaan, op voorstel van den Predikant van Fauresmith, gesecondeerd door dien van Ladybrand: " De Vergadering wijke van de orde, gisteren vastgesteld, af en neme eerst in behandeling het Concept Reglement voor de Zending."

Dit Reglement wordt gelezen; zijnde geteekend, bij afwezigheid van het derde Lid der Synodale Zending Commissie, door den Voorzitter en door den Penning-meester derzelve. Het een en ander wordt daaromtrent geopperd, waarna besloten wordt, voorgesteld door den Ouderling van Jacobsdal, gesecondeerd door den Ouderling van Bloemfontein: " Het Concept-Reglement ter tafel worde punt voor punt overwogen." Dit geschiedt, wordende overwogen en besloten als volgt:

" REGLEMENT OP DE ZENDING.

Dit Reglement worde in het kerkelijk Wetboek opgenomen, onder Art. 59, als Lit. e.

A.—DE ZENDING COMMISSIE.

1.—De Kerk zal eene Zending Commissie hebben, die door de Synode benoemd wordt en den naam dragen zal van *Synodale Zending Commissie.*

2.—Deze Commissie zal bestaan uit drie leden, die onder zich haren Voorzitter, Scriba en Penning-meester kiest.

3.—Zij zal ten taak hebben, in overeenstemming met Art. 59, Zendelingen aan te stellen, mits in het oog houdende den staat der Fondsen, waarover zij zal meenen te kunnen beschikken.

4.—Zij zal, niet voltallig zijnde, slechts uitvoering mogegeven aan reeds door de volle Zending Commissie genomene maatregelen.

5.—Zij zal geen vast goed mogen koopen, dan met toestemming der Synode.

6. Zij zal elk Kwartaal de ontvangsten in het Officieel Orgaan der Kerk, door haren Peningmeester erkennen.

7.—Zij zal aan elke Synodale Vergadering volledig verslag doen van al hare werkzaamheden, en van al de door haar ontvangene en uitbetaalde gelden, alsmede van den staat der Zending Kas.

8.—Zij zal hare boeken doen onderzoeken door Rationarii, speciaal daartoe door elke Synodale Vergadering te benoemen.

9.—Zij zal bij elke Synodale Vergadering, als Zending Commissie aftreden ; doch hare leden zullen herkiesbaar zijn.

10.—In geval van het ontstaan van vakaturen in de Zending Commissie, zal de Moderatuur tijdelijk daarin voorzien.

B.—HET ARBEIDSVELD.

1.—Het Zendingwerk zal geschieden op de wijze voorschreven bij Art. 59, c.d. Nader bepaald : " Zij zal zich alleen met de behartiging van de belangen der Zending binnen de grenzen van den Oranjevrijstaat bezig houden, en buiten Synodaal besluit zal het haar niet geoorloofd zijn hare werkzaamheden verder uit te breiden.

2.—Zending Gemeenten, zoowel binnen de grenzen van gevestigde Gemeenten als buiten dezelve zullen hare eigene Registers van Doopsbedieningen, Ledematen en Huwelijken afzonderlijk hebben.

3.—Zending Gemeenten, als omschreven in het voorgaande (B. 2.) zullen als Gemeenten geen regt hebben afgevaardigden naar de hoogere kerkelijke Vergaderingen der Kerk te zenden.

4.—Copij Registers van Gedoopten en Ledematen van Zending Gemeenten zullen bij elke Synodale Vergadering aan den Scriba Synodi worden verantwoordt, om bij de Synodale Archieven te worden bewaard.

C.—DE ZENDELING.

1.—De Zendeling volgens Art. 59, c. zal staan onder het onmiddelijk toezigt van den plaatselijken Kerkeraad. Hij zal alle zes

maanden aan den Kerkeraad volledig rapport doen van al zijne werkzaamheden en van den staat der zaken.

2.—De Zendeling, volgens Art. 59, d. zal staan onder het onmiddelijk toezigt van de Synodale Zending Commissie. Hij zal alle drie maanden volledig verslag doen van al zijne werkzaamheden aan den Scriba der Zending Commissie.

3.—Met betrekking tot de uitoefening van de tucht zullen Zendelingen staan onder opzigt, òf van den Ring, binnen welks ressort zij arbeiden, òf van den naasten Ring, gerekend van de hoofdstatie van zoodanige Zending naar de kerkplaats van de naaste Gemeente.

4.—Zendelingen, ten einde aangesteld te worden en werkzaam te zijn volgens Art. 59, d. zullen door een der Ringen van de Kerk worden geordend of bevestigd, n.l. door zoodanigen Ring en op zoodanige plaats als de Zending Commissie zal goedvinden.

5.—Zendelingen, vallende onder Art. 59, d. en bevestigd volgens het voorgaande (C. 4,) zullen de gewone Akte van verbindtenis Art. 196, onderteekenen. Omtrent de zoodanigen zullen de gewone vormen van demissie, Art. 209 en 211, worden in acht genomen. Ten opzigte van het demitteren treedt de Zending Commissie in de plaats van den Consulent. Aan de zoodanigen zal de gewone Akte van bevestiging Art. 218, worden uitgereikt. Dit een ander met zoodanige wijzigingen slechts als uit den aard hunner positie zullen noodig zijn."

Als punt 6, onder Lit. C. van dit Reglement was door de Zending Commissie aanbevolen: "Zendelingen vallende onder de wet bij Art. 59, d. zullen, zoolang zij als zoodanig in de dienst der Kerk staan, zitting hebben in de Synodale Vergaderingen der Kerk, *dan* en *daar* met gelijke regten en pligten met de Predikanten van de gevestigde Gemeenten der Kerk." Dit punt lokte eene ernstige en uitvoerige gedachtenwisseling uit, waaraan vooral deel nemen de Ouderlingen van Fauresmith en Bloemfontein, en de Predikanten van Bloemfontein, Bethulie, Fauresmith, Edenburg en Rouxville.

Eindelijk ter stemming gebragt wordt dit punt verworpen; hebbende voor de aanname gestemd de Predikant van Fauresmith, de Ouderlingen van Bloemfontein en Harrismith, de Predikant van Ladybrand, de Ouderling van Frankfort, en de Predikanten van Edenburg en Bloemfontein; tegen de aanname: de Predikant en Ouderling van Rouxville, de Ouderlingen van Fauresmith, Jacobsdal en Edenburg, de Predikant en Ouderling van Bethulie, de Predikant en Ouderling van Bethlehem, en de Ouderlingen van Wepener en Ladybrand.

De Predikant van Bethlehem wilde, dat hier een Artikel in het

Reglement worde opgenomen, betrekking hebbende op de onderneming van zending werk in gevestigde Gemeenten ; doch de tijd verstreken zijnde, wordt dit voor het tegenwoordige daar gelaten.

Als motie van orde wordt voorgesteld, gesecondeerd en besloten : "Aangezien de discussien over de onderwerpen voor de vergadering veel tijd vereischen, zoo besluite deze Vergadering om avondzittingen te houden van 6 tot 8 ure, te beginnen op morgen avond."

De Predikant van Hopetown, de WelEerw. Ds. van Niekerk, heeft het woord en roept de Vergadering een hartelijk afscheid toe. Hij dankt de leden der Vergadering voor het tijdelijk en geestelijk genot dat hij met hen alhier mogt smaken en inzonderheid den plaatselijken Leeraar, voor het genotene in den omgang met hem. Hij doet dit mede in naam van zijnen Medeafgevaardigde.

De HoogEerw. Voorzitter repliceert namens de Vergadering met een gepast woord, tevens de hoop uitsprekende, dat de prediking der broeders ten zegen moge zijn. Voor hunne liefdediensten betuigt hij hen dank.

De Ouderling van Edenburg leidt het dankgebed.

Gelezen, goedgekeurd en vastgesteld, ter Synodale Vergadering op 15 *April,* 1874.

GUSTAV RADLOFF, Præses.
C. S. MORGAN, Assessor Secundus.
ALBS. P. MEIRING, Scriba.

ZESDE ZITTING.

De *zesde* Zitting der *vijfde* Synodale Vergadering heeft plaats in de Kerk te Bloemfontein, op Woensdag, den 15den April, 1874.

Tegenwoordig zijn al de Leden, met uitzondering van den Ouderling van Fauresmith, en den Predikant van Bethlehem.

De Assessor-Secundus doet het gebed.

De WelEerw. Ds. Marais, afgevaardigde namens de Kerk in de Kolonie spreekt de Vergadering een afscheidswoord toe. De *Kerkelijke* eenheid tusschen deze Kerk en die van de Kolonie is wel verbroken; doch de *Geestelijke* eenheid bestaat er nog. Dat wij dezen band steeds naauwer toehalen!

De Voorzitter dankt Zijn WelEerw. namens de Vergadering voor zijne komst herwaarts en voor het genoegen van zijn verblijf in ons midden.

Worden nu gelezen, de Notulen der vorige Zitting. Onderwijl komen de afwezige leden ter Vergadering.

De Notulen worden goedgekeurd en geteekend.

Aan de orde is het Reglement op de Zending. De Predikant van Bethlehem wordt gehoord, en een en ander woord worden gewisseld. Vervolgens wordt besloten, onder het hoofd A. *De Zending Commissie,* bij te voegen: " Wanneer de Zending Commissie door Zendelingen, begrepen onder Art. 59, d. der Kerkewet ook in gevestigde Gemeenten wenscht te arbeiden, wordt het haar aanbevolen, dit in overleg met den plaatselijken Kerkeraad te doen."

Nu komt onder behandeling, Beschrijvingspunt 15. De Voorzitter leest het viertal voorstellen eergisteren in deze ter tafel gelegd aan de Vergadering voor. Met toestemming der Vergadering wordt het tweede voorstel teruggetrokken, en in de plaats van voorstel No. 1, een ander gesteld. Op dit laatste volgt eene levendige discussie. Daar evenwel het bezwaar, reeds vóór dezen geopperd, op nieuw wordt gemaakt, dat de Synode, als zoodanig, niet kennis draagt van de aanstelling en bevestiging van Ds. Maeder, als Zendeling van Witzieshoek, wordt door den Predikant van Edenburg, als Voorzitter der Zending Commissie aan de Vergadering berigt gedaan, dat eene Zending der Kerk te Witzieshoek ondernomen was, en de WelEerw. Zeer Geleerde Heer, Gustave Adolffe Maeder, beroepen Predikant van de Ned. Ger. Gemeente van de Simonstad, in de Kaapkolonie, aldaar was aangesteld.

Na nog eenige gedachtenwisseling wordt het tweede der voorstellen tot besluit, nam.: " Deze Vergadering besluit, dat aan den Predikant Zendeling van Paulus Moperi het regt worde toegestaan, in de Synodale Vergaderingen onzer Kerk zitting te nemen, met eene adviserende stem." Dit stelde voor de Predikant van Rouxville en secondeerde de Predikant van Bethlehem. De stemming geschiedt volgens Art. 12, 19, met dien uitslag, dat vòòr het voorstel gestemd hebben, de Predikant van Rouxville, de Ouderlingen van Fauresmith, Bloemfontein, Jacobsdal, Edenburg en Bethulie; de Predikant van Bethlehem, en de Ouderlingen van Bethlehem, Rouxville, Wepener, Ladybrand en Frankfort; en *tegen* het voorstel, de Predikant van Fauresmith, de Ouderling van Harrismith, en de Predikanten van Bethulie, Ladybrand, Edenburg en Bloemfontein.

De Scriba Synodi zal onmiddelijk kennisgeving doen aan den WelEerw. Ds. Maeder, van het besluit der Vergadering.

In overeenstemming met het voorgaand besluit zal nu punt 6, onder Lit. C., van het Reglement op de Zending, dit zijn: " De Predikant Zendeling van Paulus Moperi heeft, volgens Synodaal besluit van 15 April, 1874, het regt in de Synodale Vergaderingen der Kerk zitting te nemen met eene adviserende stem."

Punt 7, Lit. C, van het Zendings-reglement zal luiden: " Zendelingen volgens Art. 59, d. der Kerkewet, namens de Synode werk-

zaam, zullen mogen deelen in het Pensioen Fonds der Kerk, zonder dat van wege de Zending-gemeente of Gemeenten de gewone contributien tot dat Fonds worden bijgedragen."

Punt 8, luidt: "Ter bijwoning van de Synodale Vergaderingen der Kerk (C. 6), zullen de reis- en verblijfkosten naar gewoon tarief aan den Zendeling worden uitbetaald." En hiermede is het Concept Reglement voor de Zending afgehandeld.

Beschrijvingspunt 10 wordt op last van den inzender, met verlof der Vergadering ingetrokken.

Beschrijvingspunt 11 wordt ingeleid door den Predikant van Fauresmith. De HEerw. Voorzitter zijn stoel verwisseld hebbende, heeft als Voorzitter van de Collegie van Curatoren van de Grey College te Bloemfontein het woord. Hij acht het zich ten pligt wegens de gedeeltelijke of algeheele onbekendheid der meeste leden van deze HEerw. Vergadering met den oorsprong en het bestuur van de Grey College, de voorregten en verpligtingen dezer Synode ten opzigte der gezegde Collegie breedvoerig aan te toonen, en stelt eindelijk voor, gesecondeerd door den Predikant van Fauresmith, om in verband met Beschrijvingspunt 11, een Concept Reglement door Heeren Curatoren opgesteld, "ter betere bestiering van genoemde inrigting," onder behandeling te nemen.

Het Reglement wordt gelezen en besloten: "De Synode gehoord hebbende het Reglement voor de Bloemfontein Grey College, besluit, in zoo verre hare bevoegdheid zich uitstrekt om te beschikken over bepalingen ten opzigte van gezegde College, hare goedkeuring te hechten aan het voorgelezen Reglement, en schenkt Heeren Curatoren, door haar benoemd of te worden benoemd, haar vertrouwen, dat zij het hunne zullen bijdragen om zooveel zij kunnen die inrigting voor te staan."

Het Reglement is niet geteekend. Dit zal de Predikant van Bloemfontein laten doen en het stuk den Scriba Synodi doen toekomen.

Beschrijvingspunten 13 en 18 worden toegelicht. Verscheidene leden voeren het woord, terwijl de vraag voor de Vergadering ligt: of men verpligt is of niet, om *alle* bijdragen voor de Zending ontvangen, aan de Synodale Zending Commissie over te maken?

Eene pauze wordt verleend.

Na de pauze wordt gelezen, antwoord van den WelEerw. Ds. Maeder op de missive der Synode van heden. Deze brief wordt voor kennisgeving aangenomen.

Ten opzigte nu van Beschrijvingspunten 13 en 18 wordt voorgesteld, gesecondeerd, besproken en besloten: "De Synode bepale

dat er in elke Gemeente *tweemaal* des jaars worde gecollecteerd voor het Zending-wezen, en bevele iederen Kerkeraad aan om, benevens bovenstaande, door middel van Bazaars, als anderzints te doen, wat zijne hand vindt om te doen voor deze belangrijke zaak; zullende *alle* bijdragen voor dat doel worden geplaatst in handen der Synodale Zending Commissie." Dit besluit wordt eenparig genomen. Wordt overigens bepaald: "De collecte dagen worden door deze Synode vastgesteld, als zullende zijn *tijdens* of *zoo na mogelijk* bij het Nachtmaal in April en October."

De Voorzitter benoemt nu, als afgevaardigde naar de Conferentie der Fransche Zendelingen in het Basuto-land den Predikant van Edenburg. De Predikant van Edenburg zal deze benoeming in beraad nemen.

Beschrijvingspunt 19 is aan de orde. Hierop wordt besloten: "Beschrijvingspunt 19 worde met stilzwijgen voorbijgegaan, daar twee leden van de vorige Moderatuur thans afwezig zijn."

Beschrijvingspunten 20, 21, 22 en 23 komen nu in behandeling, eischende verslag van, en bepalingen omtrent het Predikanten Pensioen Fonds.

De Predikant van Fauresmith berigt, dat het Rapport omtrent het Pensioen Fonds als ware 't in tweeën gesplitst is, daar de beide leden om te administreren, de taak hen opgelegd, verdeeld hebben met 't oog op de beide Ringen der Kerk. Hij leest Rapport voor, zoo ver dit de Gemeenten geldt resorterende onder den Ring van Fauresmith.* De Predikant van Bloemfontein leest Rapport voor, zoo ver het Gemeenten geldt sorterende onder den Ring van Winburg.†

Een en ander woord wordt gewisseld over deze Rapporten en besloten: "Deze Vergadering heeft het verslag van hare Commissie over het Pensioen Fonds met genoegen gehoord en draagt aan den gecommitteerden voor den Ring van Winburg op om—naar het voorbeeld van den Predikant van Fauresmith—de achterstallige bijdragen èn van de Gemeenten èn van de Predikanten, ook voor het jaar 1872, te innen."

De verslagen worden bij de Archiven gelegd.

Het Concept Reglement voor het Pensioen Fonds wordt nu voorgelezen en besloten, hetzelve punt voor punt te bespreken.

Punt 1, lokt eene wijdloopige discussie uit, die gesloten wordt tot na de pauze heden avond ten 6 ure.

Ten 6 ure p.m. is de Vergadering wederom gezeten.

---

* Zie BIJLAGE I, aan deze Notulen toegevoegd.

† Zie BIJLAGE II, aan deze Notulen toegevoegd.

De Voorzitter noemt nu de Heeren Curatoren van de Bloemfontein Grey College. Dr. Krause was eigenlijk geen Curator; doch was door de Collegie van Curatoren tijdelijk tot hun getal toegevoegd en had der inrigting gewigtige diensten bewezen. Overigens waren Curatoren, de Predikanten van Bloemfontein, Winburg, Philippolis, en Fauresmith, en de WEd. heer L. Papenfus. De Predikant van Philippolis heeft verzocht te mogen aftreden, gelijk meermalen voor dezen. Zoo zouden er slechts vier leden zijn en drie andere tot hun getal moeten worden toegevoegd. Hij zou voorstellen dat de Synode benoeme, Dr. Krause, den WEerw. James Scott en den WEd. heer J. G. Fraser.

Wordt achtereenvolgens door de Vergadering besloten:

" 1.—De Resignatie aan te nemen van den Predikant van Philippolis.

2.—Dr. Krause dank te weten, wegens zijn WEds. diensten in vereeniging met Heeren Curatoren.

3.—Tot Curatoren van de College te benoemen: Dr. Krause, den WelEerw. Ds. James Scott en den WelEd. heer J. G. Fraser."

Ten opzigte der afvaardiging naar Basutoland, geeft de Predikant van Edenburg te kennen, dat hij bezwaarlijk de Conferentie der Fransche Broeders zal kunnen bijwonen op 23 en 29 dezer, daar hij D.V. op 10 Mei aanst., te Wepener dienst doen moet. Nog een en ander lid daartoe aanbevolen, oppert bezwaar tegen zijne afvaardiging. De gedeputeerde wordt derhalve met geslotene stembriefjes gekozen. De uitslag is dat de Predikant van Edenburg wordt afgevaardigd.

Aan de orde is weder het Concept Reglement, op het Pensioen Fonds. Naar aanleiding van Punt 1, worden achtereenvolgens voorgesteld en gesecondeerd, besproken en besloten als volgt:

" (Art. 1.) Lettende op de eigenaardige bedoeling van het Predikanten Pensioen Fonds, en op de verbrokkeling der voordeelen, die uit dat Fonds kunnen voortvloeijen, door predikanten persoonlijk aan dit Fonds te doen deel nemen; zoo besluit deze Synode, uit beginsel, het besluit op het Pensioen Fonds van 1871, in revisie te nemen en bepaalt dat *alleen de Gemeenten* tot gezegd Fonds zullen bijdragen.

" (Art. 2.) Lettende daarop, dat eene wet geene terugwerkende kracht heeft; zoo acht deze Synode, dat al de Predikanten verpligt zijn hunne bijdragen tot op dato in te betalen en beveelt bij deze aan dat dit geschiede; met dien verstande nogtans, dat zij van alle persoonlijke aanspraak op de voordeelen uit dat Fonds volstrektelijk afzien.

" (Art. 3.) De Synode draagt bij deze aan hare Commissien

van Administratie op om, bijaldien er Contribuanten zijn, die hunne bijdragen niet gestort willen laten met volstrekte afstand van alle persoonlijke aanspraak op de eventuele voordeelen van het Predikanten Pensioen Fonds—aan de zoodanigen de terugbetaling van hetgeen zij mogen gestort hebben met of zonder renten aan te bieden."

Punten 2 en 3 van het Concept Reglement worden geschrapt.

De tijd is verstreken en de Notulen worden gelezen.

Als aanmerking op deze, besluit de Vergadering, dat bij Art. 6, onder Lit. C. van het Reglement op de Zending, de woorden: "De Predikant Zendeling, van Paulus Moperi," worde geroijeerd, en daarvoor in de plaats gesteld: "De Zendeling onzer Kerk te Witzieshoek."

Het dankgebed wordt geleid door den Ouderling van Bloemfontein.

Gelezen en geteekend op 16 *April*, 1874.

GUSTAV RADLOFF, Præses.
C. S. MORGAN, Assessor Secundus.
ALBS. P. MEIRING, Scriba.

ZEVENDE ZITTING.

De *zevende* zitting der *vijfde* Synodale Vergadering heeft plaats *op* 16 *April*, 1874.

De Vergadering wordt tot de orde geroepen op den bepaalden tijd, en het gebed gedaan door den Predikant van Harrismith.

De Notulen worden gelezen door den Assistent Scriba, goedgekeurd en vastgesteld.

Al de leden zijn tegenwoordig.

De Predikant van Harrismith erlangt het woord en wenscht de Vergadering te berigten, dat hij na een diensttijd van 12 jaren, nu voornemens is naar zijn geboorteland terug te keeren. Overigens had hij een bejaarden vader, wien hij D.V. nog eens wenscht te zien. Onder vele en velerlei bezwaren had hij gearbeid. Deze zal de laatste Vergadering zijn, die hij zal bijwonen. Hij wenscht zijn ambt in de Kerk neer te leggen, met zijne vurigste wenschen en gebeden voor haar welzijn.

De Voorzitter antwoordt met gepaste bewoording, waarna de Vergadering door eenparig op te staan, hare goedkeuring hecht aan het volgend besluit: "Deze Vergadering, met belangstelling vernomen hebbende van den Predikant van Harrismith, dat hij op het

punt staat naar zijn Vaderland terug te keeren, en dus voor 't laatst zich in ons midden bevindt; voorts in aanmerking nemende zijnen twaalf-jarigen arbeid, als eerste leeraar van Harrismith en een der oudste Predikanten onzer Kerk, in zware tijden en vaak onder moeijelijke omstandigheden werkzaam; geeft haar leedwezen te kennen over het verlies van een bekwaam en nuttig lid dezer Vergadering en wenscht Zijn WelEerw. des Heeren besten zegen toe."

Worden nu, op eene vraag ter tafel gelegd, een Secundus Afgevaardigde benoemd naar de Conferentie der Fransche Synode. Hiertoe wordt de Predikant van Rouxville gekozen.

Aan de orde is nu het Concept op het Predikanten Pensioen Fonds, en worden achtereenvolgens punten 4, 5 en 6 aangenomen, luidende als volgt:

4. "Aangezien volgens besluit in de vorige Synodale Vergadering geene uitbetaling uit dit Fonds mag geschieden, alvorens het kapitaal de som van minstens £2,500 zal bedragen, zoo worde uitgesteld tot eene volgende Vergadering, om nadere bepalingen te maken omtrent de omstandigheden, onder welke, en de som, welke zal moeten worden betaald, en ondertusschen worden mannen, die in dergelijke zaken ondervinding hebben opgedaan, door de Administrateurs over deze punten geraadpleegd.

5. "Voor alle achterstallige bedragen worden van den dag, waarop zij betaalbaar waren, renten tegen 5 percent berekend.

6. "De Synode magtige hare Commissiën voor het Predikanten Pensioen Fonds, ten einde het Fonds voordeeliger te beheeren, met een of andere in ons land bestaande Kamer ter beheer van uit te leenen gelden, eene overeenkomst te treffen, naar het voorbeeld door de bestuurders van het Predikant Wed. Fonds in de Kaapkolonie gegeven."

Worden achtereenvolgens, behoorlijk voorgesteld, gesecondeerd en besloten, aan dit Reglement worde toegevoegd als punt 7. "Zij zal middelerwijl geene gelden uitzetten, dan onder verband van vastgoed en met algemeene stemmen van de Administrateurs."

Als punt 8: "Deze Vergadering benoeme twee Commissiën, ééne voor elken Ring der Kerk. Daartoe worde voor elken Ring nog een lid toegevoegd bij elk der leden van de Commissie van Administratie, één voor den Ring van Winburg en één voor dien van Fauresmith; en worden mitsdien het woord "Commissie" in de voorgaande artikels, veranderd in "Commissiën."

Wordt nu besloten: "De Vergadering betuigt aan de Commissie van Administratie haren dank en ga over de Commissiën aan te vullen." Tot medelid van de Commissie voor den Ring van

Winburg wordt gekozen de Predikant van Boshof, en tot die van Fauresmith, de Predikant van Bethulie

Beschrijvingspunt 24 is aan de orde. Dit handelt over Art. 22, e. Na de toegelichting wordt eenparig besloten. 1. Aan Art. 22, e, worde toegevoegd : "en zal geregtigd en verpligt zijn, ontbrekende Registers door bemiddeling van de Scribas der Ringen op te eischen." Ten 2de, "Overmits de Synode verwacht, dat de Scriba Synodi op de meest doelmatige wijze van Art. 22, e. zal voldoen, zoo beveelt deze Vergadering den kerkeraden aan, te zorgen dat de afschriften van Doop en Ledematen Registers op goed papier en in duidelijk handschrift vervaardigd worden, opdat de Scriba Synodi dezelve kunne doen inbinden ter bewaring in het Synodaal Archief der Kerk."

Beschrijvingspunt 25 is aan de orde, luidende : "Als eerste bestraffingsmiddel worde genoemd eene ernstige broederlijke vermaning." "Dit punt worde in de wet opgenomen," wordt besloten, voorgesteld door den Predikant van Bethulie, en gesecondeerd door den Predikant van Edenburg.

Aangezien Art. 29, voorziet in den wensch van den voorsteller van Beschrijvingspunt 26, zoo wordt dit teruggenomen.

Beschrijvingspunten 28 en 29, worden achtereenvolgens toegelicht, en de behandeling daarvan uitgesteld tot na de pauze.

De pauze verstreken zijnde wordt de behandeling voortgezet. Een voorstel ten opzigte van Beschrijvingspunt 28, dat namelijk de woorden : "gegrond op Gods woord en de belijdenis der Kerk," voorkomende bij Art. 3, der Wet, worde geroijeerd, wordt afgestemd. Ten opzigte van punt 29 wordt besloten : "Art. 18. (Synod. besl. 1867, ten opzigte van een quorum der Synode) blijve zoo als zij is, met de bepaling, dat ter Synodale Vergadering geene besluiten zullen genomen worden, uit kracht van Art. 17 der Wet, tenzij eene meerderheid van al de leden, die de Kerk behoort af te vaardigen, tegenwoordig is."

Naar aanleiding van Beschrijvingspunt 30 wordt besloten, "dat Art. 29 der Wet onveranderd blijve."

"Ten opzigte van Beschrijvingspunt 31, zal de Wet bij Art. 35, 1, 2, onveranderd blijven."

Hiermede zal beschikt zijn over Beschrijvingspunt 43.

Beschrijvingspunt 44, wordt met verlof der Vergadering door den Predikant van Bloemfontein, als lid van den Ring van Winburg, ingetrokken.

Beschrijvingspunten 32 en 33, worden mede door den voorsteller met verlof der Vergadering teruggetrokken.

Beschrijvingspunt 36, wordt op verzoek van den Predikant van Bloemfontein niet in behandeling genomen.

Naar aanleiding van Beschrijvingspunt 37, wordt besloten, dat " het vooruitbetalen voor Huwelijksgeboden of niet, zal geacht worden te vallen onder de bepaling bij Art. 44, a."

" Het Kerkjaar (met het oog op Art. 30, d. en elders) wordt bepaald naar het burgerlijk jaar," zoo luidt het besluit der Vergadering met betrekking tot Beschrijvingspunt 38.

Wordt ten antwoord op Beschrijvingspunt 39, gegeven : " om partijdigheid in de kerkregering te voorkomen."

Beschrijvingspunt 40, is aan de orde. De Vergadering antwoordt op de vraag, aldaar voorkomende : " Neen !"

Beschrijvingspunt 41, wordt toegelicht en de discussie over een voorstel naar aanleiding daarvan ter tafel gelegd, gesloten, wijl de tijd verstreken is, en wordt eene pauze gegeven tot 6 uur p.m.

Op eene motie van orde wordt besloten : " Deze Vergadering blijve heden avond tezamen, totdat, indien mogelijk, al het werk zal zijn afgedaan."

De Vergadering is ten 6 ure wederom bijeen en wordt aan de orde gesteld, het Rapport der Zending Commissie.* Dit Rapport wordt gelezen, alsmede Rapport over de Financien van het Zendingwezen van den Penningmeester der Synodale Zending Commissie.†

Op de vraag van den Ouderling van Fauresmith, wordt door den Penningmeester der Zending Commissie berigt, dat de jaarwedde van den Zendeling onzer Kerk te Witzieshoek was vastgesteld op £250, met en benevens de noodige gereedschappen, enz., voor het aanleggen en bebouwen van de Statie. Alzoo was aangekocht een ossewagen voor £160, enz.

De Predikant van Bethlehem, die met veel genoegen terug zag op de plegtigheid der plaatselijke inzegening van onzen Zendeling, had eene speciale opdragt van het Opperhoofd Paulus Moperi ontvangen, om namelijk de Synode der Kerk van den Oranjevrijstaat dank te zeggen voor den Zendeling hem toegezonden.

Wordt ter tafel gelegd een voorstel van den Ouderling van Fauresmith, gesecondeerd door den Predikant van Harrismith en met algemeene stemmen aangenomen : " Deze Vergadering met blijdschap gehoord hebbende de verslagen der Zending Commissie

---

* Zie Bijlage III, aan deze Notulen toegevoegd.

† Zie Bijlage IV, aan deze Notulen toegevoegd.

bij monde van den Voorzitter en Penningmeester derzelve, betuigt haren dank aan die Commissie en keurt de verslagen goed."

De Predikant van Bloemfontein maakt melding van het zeer verblijdend Rapport door den Zendeling onzer Kerk bij de Zending Commissie ingediend.

Tot Zending Commissie worden nu benoemd, bij volstrekte meerderheid van stemmen, de Predikanten van Edenburg, Bloemfontein en Bethulie.

Aan de orde is wederom Beschrijvingspunt 41 : "Of de Kerkeraad het regt heeft, om meer dan de bij de wet bepaalde som voor de registratie van een gewonen doop te eischen." Hierop antwoordt de Synode : "Met het oog op "Aanhangsel" No, 10, vgl. met Art. 44 der Kerkewet : "Volstrekt niet !"

Beschrijvingspunt 42, komt in behandeling. Naar aanleiding hiervan besluit de Vergadering : "De Synode oordeelt dat beide Artikels, 209 en 211, zien op eervol ontslag."

De Voorzitter, als lid van den Ring van Winburg, verzoekt dat Beschrijvingspunt 45, onbehandeld zal blijven. Dit wordt toegestaan.

Een ander besluit der Vergadering luidt : "Het verzoek van den steller van Beschrijvingspunt 46 worde, als welgegrond, toegestaan."

De Vergadering oordeelt, dat het verzoek van den Voorzitter als Voorzitter van den Kerkeraad van Bloemfontein, ondersteund door den Ouderling dier gemeente : "Dat Beschrijvingspunt 47, niet behandeld worde," worde toegestaan.

Beschrijvingspunt 48, wordt door den Ouderling van Jacobsdal ter Vergadering ingeleid. Deze afgevaardigde vergenoegt zich met de bekomene inlichtingen daaromtrent. Het laatste der Beschrijvingspunten No. 49, zal in behandeling komen bij het Rapport der Regtscommissie, als mede Beschrijvingspunt, No. 4.

Het Rapport der Regtscommissie* wordt nu ontvangen en gelezen, en zal overstaan om punt voor punt te worden overwogen.

De Voorzitter legt ter tafel missiven van den WelEerw. James Scott en den WelEd. heer J. G. Fraser, berigtende, de blijmoedige aanname van het Curatorschap der Bloemfontein Grey College.

De Ouderling van Fauresmith vraagt verlof om, wegens dringende omstandigheden, op morgen naar huis te mogen terugkeeren : Dit verlof wordt hem door de Vergadering toegestaan.

---

* Zie BIJLAGE V, aan deze Notulen toegevoegd.

De Vergadering wordt ten half tien ure verdaagd tot morgen op den gewonen tijd en het dankgebed gedaan door den Ouderling van Fauresmith.

Gelezen, goedgekeurd en geteekend op den 17*den April,* 1874.

GUSTAV RADLOFF, Præses.
C. S. MORGAN, Assessor Sec.
ALBS. P. MEIRING, Scriba.

ACHTSTE ZITTING.

De *achtste* Zitting der *vijfde* Synodale Vergadering van de Kerk van den Oranjevrijstaat, wordt gehouden ter plaatse als de vorigen *op* 17 *April,* 1874.

De Vergadering wordt tot de orde geroepen ten 9 ure a.m. en in het gebed voorgegaan door den Ouderling van Wepener.

De Predikant van Harrismith is afwezig.

Worden gelezen en vastgesteld de Notulen der vorige Zitting. Middelerwijl komt ter Vergadering de Predikant van Harrismith.

Ten opzigte van Art. 22, b. besluit de Vergadering: "De Synode houde zich aan het aangenomen gebruik."

Aan de orde is het Rapport der Regts Commissie. Punten I tot IV worden voorbijgegaan. Punt V wordt besproken en de Memorie gelezen, waarna de Vergadering met algemeene stemmen besluit: "De Synode wenscht volgaarne de Gemeente van Kimberley, op haar verzoek te gemoet te komen; doch is gehouden, volgens de wetten der Kerk, Memorialisten te verwijzen naar een der Ringen en beveelt aan, dat zij zich vervoege bij de Rings Commissie van den Ring van Winburg." Dit stelde voor de Predikant van Fauresmith en secondeerde de Predikant van Bethulie.

Punt VI van 't Rapport, omtrent eene Memorie van bewoners van de plaats Bloemfontein, district Bethlehem, verzoekende hunne kerkelijke voorregten te Bethlehem te mogen genieten. Hierop wordt eenparig besloten: "De Synode doe door haren Scriba deze memorie stellen in handen van den Scriba van den Ring van Winburg, met aanbeveling, dat de Rings Commissie van dien Ring de zaak in gunstige overweging neme."

Punt VII is aan de orde, zijnde een dergelijk verzoekschrift van 18 leden der Gemeente Ficksburg, ook om onder Bethlehem te mogen sortèren. Wordt in deze met algemeene stemmen besloten: "De Synode doe door haren Scriba, enz. (hetzelfde als onder punt VI van 't Rapport.)

Punten VIII en IX komen in behandeling, betreffende verzoekschrift van 96 ledematen der Kerk, woonachtig te Brandfort, dd. 20 Januarij, 1874, verzoekende, dat Brandfort als eene Kerkplaats verklaard moge worden. Na eenige gedachtenwisseling, besluit de Vergadering daarop te antwoorden : "De Synode acht zich geroepen, volgens de Kerkewet, Memorialisten hetzelfde antwoord te geven, als gedaan ter Synodale Vergadering van 1869, (op bl. 80 der gedrukte Notulen), namelijk, door Memorialisten te verwijzen naar Art. 33, der Kerkewet."

Ten opzigte van punt X besluit de Vergadering te berusten bij het berigt der Regts Commissie.

Punten XI tot XIII, worden voorbijgegaan.

Punt XIV leidt tot het besluit : "De Vergadering laat de zaak voor het tegenwoordige rusten; zich vergenoegende, dat de wenk gegeven was."

Punt XV, zijnde antwoord van de Kerk van het Transvaalsche, omtrent algemeene Conferentien wordt met unanieme stemmen aangenomen. Ten gevolge daarvan wordt verder besloten : "De Vergadering gehoord hebbende de antwoorden der verschillende Kerken op Synodaal besluit van 1871, draagt aan hare Moderatuur op, om nadere schikkingen omtrent bedoelde Conferentien te treffen, opdat voornoemd besluit in werking trede."

In verband met punt XVI, wordt op voorstel van den Predikant van Bethulie, gesecondeerd door den Ouderling van Rouxville, het Rapport des Scriba's gelezen. Eene warme woordenwisseling heeft plaats. Wordt voorgesteld door Predikant van Fauresmith, gesecondeerd door dien van Bethulie en eenparig aangenomen : "Met het oog op den wenk van het Rapport des Scriba's ten opzigte van het informele van bevestigingen zonder voorafgaande onderteekening van Art. 196, beveelt de Synode dringend aan, dat voortaan aan dat Art. beter worde voldaan."

Punt XVII wordt voorbijgegaan.

Punt XVIII, in verband met Beschrijvingspunt 4, betrekkelijk het bijeenkomen van de vertegenwoordigers van Zending Kerken, leidt tot het volgend besluit : "De Synode benoeme als hare afgevaardigden den HEerw. Moderator en den WelEerw. Zendeling te Witzieshoek."

Punt XIX is in behandeling, en wordt daaromtrent besloten : "Met het oog op No. XIX, van het Rapport der Regtscommissie beveelt de Synode den Ring van Winburg door deszelfs Scriba aan, dat aan het verzoek van Memorialisten worde voldaan." Dit was voorgesteld en gesecondeerd door vertegenwoordigers der betrokkene Gemeenten, de Predikanten van Bethlehem en Harrismith.

Punt XX van het Rapport der Regtscommissie is nu aan de orde, zijnde memorie dd. district Ladybrand, 24 Maart, 1874, onderteekend door 18 leden, verzoekende enz. Deze memorie wordt gelezen; als mede een stuk ingezonden aan den Kerkeraad van Wepener, enz. Na eenige gedachtenwisseling wordt besloten: "De Synode bepale, dat de grenslijnen tusschen Ladybrand en Wepener, zoo als door de laatste Synodale Commissie vastgesteld, blijven bestaan; doch geve aan Memorialisten verlof om hunne kerkelijke voorregten te Ladybrand des verkiezende te genieten; mets dat zij zonder uitstel hunne kerkelijke getuigschriften aldaar indienen." En hiermede is afgehandeld het Rapport der Regtscommissie.

De Predikant van Harrismith geeft kennis dat hij na de pauze eene vraag wenscht te doen omtrent het stuiten van huwelijken.

Na de pauze wordt ter tafel gelegd eene missive van Dr. Krause, berigtende zijne bereidvaardigheid tot de aanname van het Curatorschap van de Bloemfontein Grey College.

Wordt ter tafel gelegd de voorgestelde Vorm, volgens besluit der Vergadering, naar aanleiding van Beschrijvingspunt 3.

Nu wordt gehoord het Rapport der Rationarii, benoemd om de ingekomene lijsten enz. na te zien. Dit leest het lid der Commissie, de Predikant van Bethulie. Na een en ander woord hierover besluit de Vergadering: "Deze Synode drage aan den Predikant van Bethulie, het eerstondergeteekend lid der Commissie van Rationarii op, om aan de verschillende Quaestors van Ringen de bijzonderheden in de verantwoordingen, die foutief zijn, te noemen; met verzoek aan de Rings Quaestors, namens de Synode, om het foutieve te doen rectificeren." De Voorzitter hoopt dat iedere Kerkeraad zal letten op de aanbeveling der Commissie van Rationarii, naml.: "Ten opzigte van de vorm der ingeleverde stukken, zoowel geauthentiseerde afschriften als verantwoording der leges, acht uwe Commissie het haren pligt aan te merken, dat dit bij meer dan eene Gemeente veel te wenschen overlaat."

Wordt ter tafel gelegd eene vraag van den Ouderling van Jacobsdal, die door het volgend besluit der Synode beantwoordt wordt: "De Synode spreke ten sterkste hare afkeuring uit, dat een Predikant zijne Gemeente zou verlaten zonder verlof van zijn Kerkeraad." Hierop reflecterende, acht de Voorzitter het zijne roepi g in den boezem dezer Vergadering en als namens dezelve zijn leedwezen te betuigen, dat de Predikant van Jacobsdal weêr niet in de Synode tegenwoordig is.

De Predikant van Harrismith spreekt nu in het breede over zijne vraag in den morgen gedaan. De Vergadering hoort hem met genoegen; doch treedt niet verder in de zaak.

Op de vraag waar de volgende Synode zal worden gehouden, wordt door de stemming der Vergadering besloten: "Te Smithfield."

Op voorstel van den Ouderling van Wepener, behoorlijk gesecondeerd, wordt besloten: "Den Assistent Scriba worde £5 uit de Synodale kas toegewezen voor zijne diensten als zoodanig."

Op een wenk van den Predikant van Bethulie, wordt met algemeene stemmen besloten: "De Synode bepale dat de Census der Kerk, volgens de gedrukte vorm, door de verschillende Kerkeraden voor de eerstvolgende Synodale Vergadering worde genomen, en dan en daar ingediend.

Op voorstel des Voorzitters wordt als Afgevaardigde naar de eerstvolgende Synodale Vergadering der Ned. Geref. Kerk in de Kaapkolonie gekozen, "de Predikant van Bloemfontein, en als Secundus de Predikant van Edenburg." "Het Kerkelijk Tarief bij buitengewone aannemingen worde vastgesteld op £2 7s. 6d., in plaats van £2." Zoo luidt het besluit der Vergadering, op voorstel van den Predikant van Ladybrand, gesecondeerd door den Ouderling van Wepener.

Ter tafel wordt gelegd, voorstel van Predikant van Bethulie, dat gesecondeerd wordt en door het opstaan der gansche Vergadering, wordt beäamd, luidende: "De Synode betuigt haren hartelijken dank aan den WelEerw. heer Radloff en den plaatselijken Kerkeraad, voor de hartelijkheid en liefde, waarmede zij hare leden hebben ontvangen; terwijl zij den wensch en de bede uit, dat de Heer, het Hoofd der Kerk, hun rijkelijk daarvoor moge vergelden en hen als opzieners der Gemeente, zoowel als de Gemeente zelve, met zijnen rijksten zegen moge bekroonen."

Wordt voorts met algemeene deelneming ontvangen, voorstel van den Predikant van Rouxville, gesc. door dien van Edenburg: "Deze Vergadering gereed staande hare werkzaamheden te besluiten, wenscht bij deze haren innigsten dank te betuigen aan de inwoners van Bloemfontein, die door hunne christelijke liefde en gastvrijheid de harten der leden verkwikt en hun verblijf alhier veraangenaamd, hebben en draagt bij deze aan den plaatselijken leeraar op, deze hare dankbetuiging aan de zoodanigen over te brengen."

De Vergadering wordt verdaagd ten half-vier ure, tot heden avond ten 8 ure, om alsdan plegtig te worden gesloten.

Ten 8 ure is de Vergadering wederom bijeen en worden de Notulen gelezen en vastgesteld.

De Predikant van Bethulie berigt, dat de boeken des Quaestors Synodi zijn nagezien en dat het hem verblijdend was te berigten,

dat alles in volkomen orde was. Hij stelt voor: "De Synode brenge bij deze haren innigsten dank aan den WelEerw. A. P. Meiring voor de gewigtige diensten, welke hij gedurende zoovele jaren der Kerk, in zijne betrekking als Scriba Synodi bewezen heeft, en koestert de hoop dat hij nog lang na dezen die verantwoordelijke betrekking zal blijven bekleeden." Dit wordt door het opstaan der Vergadering besloten. Vervolgens evenzoo: "De Synode betuige haren dank aan den WelEerw. Ds. H. J. Luckhoff voor zijne diensten als Assistent Scriba aan deze HEerw. Vergadering bewezen."

De Voorzitter heeft nu het woord om tot de plegtige sluiting der Synode over te gaan. Na een kort overzigt gegeven te hebben van de voornaamste verrigtingen dezer Vergadering, waaronder het vaststellen van een Reglement op de Zending, die nu in naam der Synode was begonnen, spreekt hij der Vergadering een hoogst ernstig en hartelijk woord toe, naar aanleiding van Matheus 9: 37, 38.—De oogst is groot en de arbeiders zijn weinige; bidt dan den Heer des oogstes, dat hij arbeiders in zijnen oogst uitstoote;—en sluit met gebed en Dankzegging.

Ten slotte zingt men Psalm 134, en—na het uitspreken van den zegen—verklaart de Voorzitter deze vijfde Synodale Vergadering voor gesloten en verzoekt de leden te blijven om deze Notulen met hunne handteekeningen te bekrachtigen.

Aldus gedaan en besloten op heden *den 17dèn April*, 1874.

GUSTAV RADLOFF, Præses
C. S. MORGAN, Assessor Sec.
ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.
H. J. LUCKHOFF, V.D.M.
J. J. P. PRINSLOO,
D. MacMILLAN, V.D.M.
W. A. BADENHORST.
H. P. van der MERWE,
S. W. DIPPENAAR,
JOHANNES G. OLIVIER, V.D.M.
J. L. VILJOEN,
C. P. THERON, V.D.M.
P. F. NAUDE,
B. J. VORSTER,
C. M. van den HEEVER,
L. HUGO, V.D.M.
D. J. van den HEEVER,
J. J. ROETS.

APPENDIX.

I. BESCHRIJVINGSPUNTEN,

ZIJNDE VOORSTELLEN OVERWOGEN TER HOOG-EERWAARDE

Synodale Vergadering van de Ned. Geref. Kerk

VAN DEN ORANJEVRIJSTAAT.

GEHOUDEN IN DE KERK TE BLOEMFONTEIN, OP DONDERDAG, DEN 9DEN APRIL, 1874, EN VOLGENDE DAGEN.

ALGEMEEN.

1. De Synode neme de noodige maatregelen, dat een Bijbel- en Boek-Genootschap voor de Ned. Geref. Kerk van den Oranjevrijstaat worde opgerigt, en stelle eene Commissie van leden onzer Kerk te Bloemfontein aan, om het bestuur van het Genootschap te vormen en een Hoofd-Depot te Bloemfontein op te rigten.

Kerkeraad van Bloemfontein.

2. De Synode ga over tot het vaststellen van een nieuw Wetboek, en bij name van, *a.* een Reglement voor de Zending; *b.* een Reglement voor het Pensioen Fonds.

Predikant van Edenburg.

3. De Synode berame plannen om een behoorlijke statistiek der Kerk daar te stellen.

Predikant van Edenburg.

ZUTTER KERKEN.

4. De Synode neme in gunstige overweging het verzoek van vertegenwoordigers van verschillende Kerken en Kerkgenootschappen in dit Land, tot het daarstellen van eene "Plaatselijke Conferentie van Vertegenwoordigers van Zending-Kerken arbeidende in den Oranjevrijstaat en de aangrenzende Landen."

Predikant van Bloemfontein.

5. De Synode zende eene Deputatie naar de eerstvolgende Synodale vergadering der Parijsche Evangelische Zending-Vereeniging, arbeidende onder de Basutos.

Predikant van Edenburg..

6. De Synode hoore rapport van haar Afgevaardigde naar de Synode der Ned. Ger. Kerk van de Kolonie, Kaap de Goede Hoop.

Predikant van Edenburg.

SCHOOLWEZEN.

7. De Synode neme zelf de zorg voor de opvoeding onzer jeugd op zich, en berame een plan om in elke gemeente eene Kerkschool op te rigten.

Predikant van Jacobsdal.

8. De Synode stelle in iederen Ring een Inspector van onderwijs aan.

Predikant van Jacobsdal.

9. De Synode berame plannen tot het daarstellen van eene eerste klas School voor Jonge-dochters te Bloemfontein of te Fauresmith.

Predikant van Philippolis.

10. De Synode overwege de vragen door den "Inspector van het Onderwijs" in zijn circulaire gedaan, ten einde zoo veel mogelijk het gevoelen der gansche Kerk in deze te verkrijgen.

Predikant van Philippolis.

11. De Synode benoeme curatoren voor de "Grey College."

Predikant van Philippolis.

12. De Synode bespreke het wenschelijke om eene Meisjes school in verband met de Ned. Ger. Kerk van den Oranjevrijstaat, te Bloemfontein op te rigten.

Kerkeraad van Bloemfontein.

DE ZENDING.

13. De Synode berame een plan dat er in elke gemeente ook onder de gekleurde bevolking gearbeid worde.

Predikant van Jacobsdal.

14. De Zending Commissie en de Commissie voor het Predikant Pensioen Fonds doen verslag.

Predikant van Philippolis.

15. De Synode besluit, dat de Predikant-Zendeling van Paulus

Moperi zal zitting hebben in de Hooge Kerkl. Vergaderingen; doch zonder een zijner Kerkeraadsleden.

Kerkeraad van Fauresmith.

16. De Synode hoore Rapport der Synodale Zending Commissie en ga over tot de wederaanstelling eener zoodanige Commissie.

Predikant van Edenburg.

17. De Synode ga over tot het vaststellen van een nieuw Wetboek, en bij name van, *a.* een Reglement voor de Zending; *b.* een Reglement voor het Pensioen Fonds.

Predikant van Edenburg.

18. De Synode bepale dat op elk Dorp in den Oranjevrijstaat een geregeld Zending-werk namens de Kerk worde verrigt onder de gekleurden van zoodanig Dorp. *Predikant van Edenburg.*

19. De Moderatuur doe verslag ten opzigte van den last haar opgelegd met betrekking tot de Diamantvelden.

Predikant van Edenburg.

PENSIOEN FONDS.

20. De Zending Commissie en de Commissie voor het Predikant Pension Fonds doen verslag.

Predikant van Philippolis.

21. De Synode make vastere bepalingen met betrekking tot het Pensioen Fonds.

Predikant van Fauresmith.

22. De Synodale Commissie voor hen Pensioen Fonds doe bij de Synode verslag van hare verrigtingen en bevindingen. De Synode neme dit verslag in overweging.

Predikant van Edenburg.

23. De Synode ga over tot het vaststellen van een nieuw Wetboek, en bij name van *a.* een Reglement voor de Zending; *b.* een Regelment voor het Pensioen Fonds.

Predikant van Edenburg.

SYNODALIA.

24. De Synode neme maatregelen, dat voldaan kan worden aan den eisch der wet bij Art. 22, *e.*

Predikant van Edenburg.

WETSONTWERPEN.

25. Art. 158. Als eerste bestraffingsmiddel worde genoemd eene ernstige broederlijke vermaning.

Kerkeraad van Bethulie.

26. De Synode benoeme eene Commissie b.v. de Moderatuur, met volmagt om in zaken, die eene dadelijke beslissing vereischen, uitspraak te doen. Bij ontevredenheid van partijen over zoodanige uitspraak, worde aan den e.k. Ring geappelleerd.

Predikant van Fauresmith.

27. De Synode berame plannen om een behoorlijke statiestiek der Kerk daar te stellen.

WETSVERANDERINGEN.

28. Art. 3 dezer Kerk wetten worde gewijzigd.
29. Art. 18 (Synod. besluit 1867), worde gerevideerd.
30. Art. 29 worde zoo veranderd, dat de aldaar genoemde Commissie bestaan zal uit 4 leden waarvan 3 een quorum vormen zallen.
31. Art. 35, 1 en 2 worde gerevideerd.
32. Art. 63, 17 worde veranderd in 18, en 16 in 17.
33. Art. 203, het laatste gedeelte " Het beroep zal den Predikant &c. bekend gemaakt" worde geroyeerd.

Predikant van Bethulie.

34. De Synode bepale dat het onderzoek naar den staat der Gemeenten, volgens Art. 35, ook door de Synode gedaan.

Predikant van Philippolis.

35. Art. 28 worde zoo veranderd dat de Voorzitter des Rings door de leden der vergadering worden gekozen.

Predikant van Philippolis.

36. Art. 5 der Kerkewet worde aldus veranderd : Het bestuur van de Ned. Ger. Kerk van den Oranjevrijstaat worde uitgeoefend, gemeentelijk en door eene Synode, welke jaarlijks vergadert.

Ring van Winburg.

37. De Synode bepale, dat voor Huwelijks geboden vijf shillings vooruit betaald worden.

Kerkeraad van Bloemfontein.

38. Het Kerkjaar worde bepaald naar het Burgerlijk jaar.

Predikant van Edenburg.

39. Art. 198. Met welke doel wordt aan het slot van dit artikel gezegd : "In het zamenroepen van zulk eene Vergadering moet Art. 37, No. 11, in het oog gehouden worden?"

Predikant van Bethulie.

40. Waar men slechts eenmaal in de maand doopt, heeft de Kerkeraad het regt om extra te laten betalen voor het doopen op eenen anderen Zondag?

Predikant van Bethulie.

41. Heeft de Kerkeraad het regt om meer dan de bij de Wet bepaalde som voor de registratie van een' gewoon doop te eischen?

Predikant van Bethulie.

42. Durft de Kerkeraad onder eenige omstandigheid weigeren eenen Predikant, die zijne dienst in de Gemeente neerlegt, zijn ontslag te geven?

Kerkeraad van Bethulie.

43. De Synode omschryve of roijere de woorden : "Belijdenis Predikatien" in Art. 35, 2.

Predikant van Philippolis.

44. Wat moet worden verstaan onder "Belijdenis Predikatien"?

Ring van Winburg.

45. Is het geoorloofd, dat eenige Kerkeraad een Lidmaat eener andere Gemeente tot Lid des Kerkeraads benoeme en als zoodanig doe bevestigen?

Ring van Winburg.

46. In het Kerkelijk Reglement worde onder de uitdrukking "Gereformeerde Kerk,,' gebruikt van de Kerk onder ressort dezer Synode, gelezen en verstaan : "Nederduitsch Gereformeerde Kerk." (Verg. Art. 67, 2).

Predikant van Edenburg.

47. Indien de noodzakelijkheid mogt blijken, dat een Leeraar om andere even gewigtige bezwaren, als in Art. 70 genoemd, zijn ontslag neme, welke zijn de voorwaarden en weerzijdsche verpligtingen voor Leeraar en Gemeente in verband met zoodanig ontslag?

Kerkeraad van Bloemfontein.

PAROCHIAAL.

48. De Synode spreke zich beslist er over uit, of de door den Gouverneur der Kaapkolonie geproclameerde grenslijn ook eenigen inbruik op de kerkelijke lijn van de gemeente Jacobsdal kan maken?

Predikant van Jacobsdal.

49. De Ring van Winburg in deszelfs vergadering te Kroonstad, inzage genomen hebbende van de Notulen der Synodale Commissie, welke zitting gehouden heeft te Ladybrand, tot het bepalen der grenslijnen van de in 't Veroverd Grondgebied gestichtte gemeeten, en voorts gehoord hebbende de vertegenwoordigers dier gemeenten, verzoekt de Hoog-Eerw. Synode zoo mogelijk wijzigingen in derzelver grenslijnen te doen geschieden.

Ring van Winburg.

Voor waar Copij,

ALBS. P. MEIRING,
Scriba Synode.

Edenburg, 4 Maart, 1874.

II.—BIJLAGEN

TOT DE

NOTULEN DER VIJFDE SYNODALE VERGADERING,

GEHOUDEN IN DE KERK TE BLOEMFONTEIN, OP DEN 9DEN APRIL EN VOLGENDE DAGEN.

BIJLAGE I.—(Zie bladz. 18).

VERSLAG VAN DEN STAAT VAN HET PREDIKANTEN PENSIOEN FONDS.

De Tresorier van het Predikanten Pensioen Fonds van den Ring van Fauresmith, heeft de eer te berigten dat hy ontvangen heeft voor het jaar 1872, de som van		£251 4 0
Namelyk als volgt:—		
Inleg van de Gemeente Fauresmith	£50 0 0	
Inleg en contributie van Predikant Fauresmith ...	13 0 0	
„ „ Gemeente Philippolis ...	50 0 0	
„ „ Predikant „ ...	13 0 0	
Inleg en contributie van Predikant Smithfield ...	13 0 0	
„ „ „ Jacobsdal ...	13 0 0	
„ „ Gemeente Bethulie... ...	21 16 6	
„ „ Predikant Bethulie... ...	13 0 0	
„ „ Predikant Edenburg ...	13 0 0	
Heffingen in de verschillende Gemeenten.		
Fauresmith ...	10 17 6	
Philipolis ...	7 5 0	
Smithfield ...	20 1 0	
Rouxville ...	13 5 0	
	£251 4 0	£251 4 0
Voor het jaar 1873, is ingekomen de som van ...		210 19 6
Namelyk: van Fauresmith Gemeente	£11 10 6	
„ Predikant	3 0 0	
Philippolis Gemeente	10 0 0	
„ Predikant	3 0 0	
Edenburg Gemeente	6 2 6	
Smithfield Gemeente	14 0 0	
„ Predikant	3 0 0	
Jacobsdal Gemeente	18 4 0	
„ Predikant	3 0 0	
Rouxville Gemeente	13 5 0	
Wepener Gemeente	8 0 0	
Bethulie Gemeente	7 7 6	
„ Predikant	3 0 0	
Inleg met renten van de Gemeente Smihtfield ...	52 10 0	
„ „ „ Jacobsdal ...	52 10 0	
„ „ „ Edenburg ...	2 10 0	
	£210 19 6	£462 3 6

Van deze som op renten uitgezet tegen 5 percent op 26 September, 1872, de som van...	70 0 0
Op den 7den July, 1873, de som van	150 0 0
Op den 6den Maart, 1874, de som van...	150 0 0
Totaal	£370 0 0

Zoo dat in Kas is overgebleven de som van £92 3 6.

Achterstallig met haar inleg zyn de gemeenten van Edenburg, Rouxville, Wepener; en de Gemeente van Bethulie achterstallig met £33 3 6.

Get. H. J. LUCKHOFF.

———o–o———

BIJLAGE II. (Zie Bladz. 18).

VERSLAG VAN DEN STAAT VAN HET PREDIKANT PENSIOEN FONDS.

Aan de Hoog-Eerwaarde Synodale Vergadering, Zitting houdende te Bloemfontein, April, 1874.

De ondergeteekende heeft de eer te berigten, dat hy in het jaar 1872, ontvangen heeft aan bydragen voor het Predikanten Pensioen Fonds, door Predikanten en Gemeenten behoorende tot den Ring van Winburg, de som van		£185 5 0
Namelyk: Inleg van de Gemeente Bloemfontein...	£50 0 0	
Inleg van den Predikant van „ ...	10 0 0	
Inleg van den Pred. en Gem. van Kroonstad	60 0 0	
Inleg van den Pred. en Gemeente van Boshof	60 0 0	
Leges van Kroonstad	5 5 0	
	£185 5 0	
In het jaar 1873, is ingekomen de som van		£149 15 6
Namelyk :—		
Inleg en contributie van de Gemeente van Winburg	£55 0 0	
Contributie van den Predikant van Winburg ...	3 0 0	
Leges van de Gemeente van Winburg	10 5 6	
Contributie van den Predikant en Gemeente van Bloemfontein	8 0 0	
Leges van Bloemfontein	11 8 0	
Contributie van den Predikant van Harrismith ...	3 0 0	
Contributie van de Predikant en Gemeente van Boshof	8 0 0	
Leges van Boshof	6 19 0	
Contributie van den Predikant en Gemeente van Kroonstad	8 0 0	
Leges van Kroonstad	10 14 0	
Contributie van den Predikant en Gemeente van Ladybrand	8 0 0	
Leges van Ladybrand	3 19 0	
Renten van £180 á 6 percent	13 10 0	
	£149 15 6	

By gelegenheid van deze Synodale vergadering is ontvangen de som van £42 10s. 6d.

Namelyk : Aan contributien en leges van Bloemfontein, ...	£26	15	0
„ „ „ Ladybrand	13	10	0
Aan leges van Frankfort,...	2	5	0

Van deze gelden is tegen voldoende Securiteit op renten van zes percent uitgezet de som van £180.

De ondergeteekende betreurt het, dat zoo vele Gemeenten onder het ressort van den Ring van Winburg, met hare betalingen aan het Pred. Pens. Fonds nog ten achteren zyn, hy neemt de vryheid er de volgende lyst van te geven.

Van Winburg ontbrekt nog de inleg van den Predikant £10.

Van Harrismith zyn achterstallig de inleggelden van Predikant en Gemeente der Jaarlyksche contributien der Gemeente de leges van 1 January, 1872.

Van Bethlehem is nog niets hoegenaamd ontvangen.

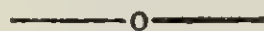
Van Ficksburg evenmin.

Van Ladydrand, Frankfort en Heilbrom, zyn de Inleggelden der Gemeente nog niet aangezuiverd.

De ondergeteekende wenscht het gevoelen der Hoog-Eerw. Vergadering te weten, of hy juist gehandeld heeft of niet, door in het jaar 1872, toen de Inleggelden geheven werden (volgens Synodal besluit van 1871) van Predikanten en Gemeenten *niet tevens* de Jaarlyksche contributien (van respectivelyk £5 en £3) geind te hebben, maar deze laatsten eerst met het jaar 1873 te doen beginnen.

GUSTAV RADLOFF,

Gecom. voor het Pred. Pension Fonds.

BIJLAGE III. (Zie Bladz. 23).

Rapport der Synodale Zending Commissie ter Synodale Vergadering, ingediend op 16 April, 1874.

HOOG-EERW. HEER!—De Synodale Zending Commissie heeft ten taak aan de Hoog-Eerw. Synodale vergadering voor te leggen, verslag van hare verrigtingen ten opzigte van het werk haar door de Synode toevertrouwd.

Het is der Commissie leed, dat een harer leden, de Predikant van Winburg, tot heden toe afwezig blyft, zoodat het Rapport uwer Commissie niet komen kan van hare volle vergadering. Voorts ontbreken de Officieele Acta der Commissie aangezien het afwezig lid de Scriba der Commissie is.

Nogthans zy het gezegd, dat de Commissie in hare Vergadering, gehouden te Bloemfontein, op den 11den July, 1872, overgegaan is, om in overeenstemming met Art. 59, d. der wet een beroep uit te brengen op den Wel-Eerw. Ds. G. A. Maeder, Predikant der Ned. Ger. Gemeente van de Simonstad, in de Kaapkolonie.

Het geschiedde niet, alvorens de Witzieshoek, (want met het doel om het Zending werk aldaar onder 't volk van het Basuto Opperhoofd Paulus Mopeli aan te vangen, was het beroep uitgebragt. Dit geschiedde niet alvorens de plaats) en de eigenaardige behoeften, die daar mogten bestaan, persoonlyk door een der leden uwer Commissie zyn waargenomen; hetgeen plaats had in December, 1871.

Voor het uitbrengen van bovengemeld beroep, had de Commissie zich verzekerd van eene vergunning van een stuk gronds in de Witzieshoek, voor de eerste Zending-Statie, door den HEd. Volksraad.

By gebrek aan de noodige data (als te voren gezegd) kan uwe Commissie nu slechts berigten, dat de beroepene geene vrymoedigdigheid had, het beroep op zyn Wel-Eerw. uitgebragt, te aanvaarden.

Daarop heeft uwe Commissie beroepen den Eerw. H. R. Neethling, candidaat tot de H. Dienst, toen afwezig naar Europa. Zyne terugkomst had eerst eenigen tyd daarna plaats. Ook deze wees het beroep der Commissie van de hand.

Uwe Commissie meende toen de vrymoedigheid te gevoelen, weder een beroep op den Leeraar van Simonstad, den Wel-Eerw. Ds. Maeder uit te brengen. Tot hare innige vreugde gaf Zyn WEerw. aan de tweede roepstem gehoor en wierp zich als in de armen der Synodale Zending Commissie en van de Kerk van den Oranjevrystaat. Wy gelooven, dat de Heer het hart van dien Broeder tot ons geneigd heeft. Hy kwam tot ons over. God bewaarde hem op al zynen weg. In meer dan eene Gemeente van ons Land deed hy dienst en werd zyn liefde-arbeid gezegend.

Op 15 February, 1874, werd de Wel-Eerw. Ds. Gustave Adolf Maeder, in de Kerk te Bloemfontein, openlyk en pligtig in zyn werk bevestigd door uwe Commissie, in de tegenwoordigheid van eene groote schare, terwyl aan die plegtigheid, die in lange herinnering blyven zal, vertegenwoordigers van verschillende Kerk en Zending Genootschappen in ons Land deel namen.

Zyn Wel-Eerws. afreis had kort daarna plaats, en geschiedde zyne voorstelling in de Wietzieshoek, op 15 Maart, 1874, alwaar het werk aan Zyn Wel-Eerw. werd overgedragen door den Leeraar van Bethlehem, daartoe door de Zending Commissie aangezocht en den Wel-Eerw. Ds. Collaird, van de Fransche Zending in Basutoland. Het belangryk verslag van den "Zendeling onzer Kerk te Witzieshoek," maakt van die plegtigheden op aandoenlyke wyze gewag.

Thans mag de Zending Commissie zich verheugen in de tegenwoordigheid te dezer plaatse van den eersten Zendeling der Ned. Geref. Kerk van den Oranjevrystaat.

Het is der Commissie leed dat uwe Hoog-Eerw. Vergadering anders geoordeeld heeft, dan althans de meerderheid harer leden ten opzigte van de positie, die in onze Kerk behooren in te nemen hare Zendelingen, benoemd en aangesteld volgens de wet by Art. 59, d.

Het is uwe Commissie verblydend onder de aandacht uwer Hoog-Eerw. Vergadering te brengen, dat uwe Commissie en de "Zendeling onzer Kerk te Witzieshoek" de gunstige ondersteuning der Hooge Regering des Lands hebben genoten ten opzigte van de vergunning van eene plaats voor de statie onzer Zending.

Uwe Commissie is haren dank verschuldigd aan Zyn Wel-Ed. Kommandant Raath voor persoonlyke liefde door hem en Zyn Wel-Eds. gezin onzen Zendeling bewezen.

Wegens de schynbare werkeloosheid der Zending Commissie, zyn de bydragen ter ondersteuning van het Zending wezen onzer Kerk nagenoeg uitgebleven. Uwe Commissie verwacht derhalve, dat eene stem uit deze Hoog-Eerw. Vergadering zal uitgaan tot de Gemeenten, omtrent de ondersteuning van de Zending onzer Kerk, die nu eene daadzaak geworden is.

Hopende dat het Zending werk onzer Kerk onder Gods zegen voorspoedig moge voortgaan, en dat de Zendeling onzer Kerk in welvaart moge leven—in vrede en met voorspoed moge arbieden, noemen wy ons,

Hoog-Eerw. Heer!
Uwe Hoog-Eerws onderd. Dienaren,

ALBS. P. MEIRING, Voorzitter.
GUSTAV RADLOFF, Penningmeester.

BIJLAGE IV. (Zie Bladz. 23).

Verslag van den Penningmeester der Synodale Zending Commissie, staande de Synodale Vergadering dd. 15 *April*, 1874.

AAN DE HOOG-EERW. SYNODE DER NED. GER. KERK VAN DEN ORANJEVRIJSTAAT.

De ondergeteekende, als Penningmeester der Synodale Zending Commissie, heeft de eer het volgende verslag van den Staat der Fondsen voor de Zending te geven: In de Bloemfontein Bank gedeponeerd sedert 10 July, 1872, de som van £263 4s.

Daarby kwamen in April, 1873, slechts de bydragen van de Gemeenten Bethlehem en Boshof, van eerstgenoemde £17 4s. 9d., van laatstgenoemde £10 0s. 0d., te zamen £27 4s. 9d.

In January, 1874, werd aan renten ontvangen £9 18s. 6d. en aan collectie en bydragen te Bloemfontein en Brandfort, in February, jl., de som van £45 1s. 6. Zynde aldus de geheele som van inkomsten aan het einde van het jongstverstreken Synodale jaar te zamen £345 8s. 9d. De uitgaven uit het Fonds hebben eerst met January, 1874 begonnen, en bedragen aan het einde van het Synodale jaar (31 Maart, jl.) te zamen £273 16s.; zoo dat er in begin van deze maand een batig saldo van £71 12 9d. in kas bleef.

Gedurende het jaar loopende van 1 April, 1873, tot 31 Maart, 1874, zyn uit slechts drie Gemeenten bydragen in de Zending kas gestort.

Angezien de Kerk van den Oranjevrystaat zich echter sedert eenige maanden in het bezit van den lang gewenschten Zending te Witzieshoek verblyden mag, en de noodzakelykheid van Zendingarbeid in vele Gemeenten der Kerk zich voordoet, vertrouwt de ondergeteekende, dat de bydragen der achtien thans gevestigde Gemeenten onzer Kerk niet lang meer achter wege zullen blyven en de Zending Commissie zich in staat gesteld zal zien den pas begonnen arbeid met nadruk voort te zetten.

GUSTAV RADLOFF, Penningmeester.

———o———

BIJLAGE V. (Zie Bladz 187, enz).

RAPPORT DER REGTSCOMMISSIE.

I—IV. Zynde missiven van verschillende aard.

V. Een verzoek-schrift van den Kerkeraad der Ned. Ger. Gemeente te Kimberley, dd. 11 February, 1874, om in de Synode der Ned. Ger. Kerk van den Oranjevrystaat te worden ingelyfd.—(Bl. 171).

X. Handelende over missieven van den Hoog-Eerw. Scriba Synodi der Ned. Ger. Kerk van de Kaapkolonie, dd. 25 Maart, 1874; erkennende ontvangst van de synodale Notulen dezer Kerk; uitsprekende de blydschap der gezegde Kerk over de tegenwoordigheid in hare jongste Synode van een afgevaardigde dezer Kerk, en eindelyk stellende het wenschelyke doch onmogelyke om uitvoering te geven aan het voorstel dezer Synode ten opzigte van Algemeene Conferentien.—(Bl. 172).

XI—XIII. Zynde missiven van weinig belang.

XIV. Zynde Extract uit de Notulen van den Hoog-Ed. Volksraad, dd. 8 Juny, 1872, betrekkelyk, Beschryvpt. No. 17, voor de Synode van 1871.—(Bl. 172).

XVII. Betreffende zeker aanzoek tot deelgenootschap van het Pred. Wed. Fonds, welk aanzoek teruggenomen is.—(Bl. 172).

XIX. Zynde Memorie van 39 Huishouders en Ledematen, verzoekende om onder Harrismith te mogen sorteren.

III.—VERANDERINGEN

IN DE

WETTEN EN BEPALINGEN

VOOR DE

Ned. Ger. Kerk van den Oranjevrijstaat,

ED. 1865,

Vastgesteld op de Vijfde Synodale Vergadering.

ART. 1.—Voeg als een voetnoot by Artikel 1: Waar in dit Wetboek de uitdrukking: "Gereformeerde Kerk" voorkomt, gebruikt van de Kerk onder ressort der Synode van de Ned. Ger. Kerk van den Oranjevrystaat, worde gelezen en verstaan: "Nederduitsch Gereformeerde Kerk." (Syn. Besl. 1874, Nott. bl. 24).

ART. 18.—Aan 't slot van dit Artikel lees: "By elke Synodale Vergadering zal behoorlyk onderzoek worden gedaan naar den staat der gemeenten, behoorende tot de Synode, op de wyze als gebruikelyk by de Ringsvergaderingen, overeenkomstig Artikel 35." (Syn. Besl. 1874, Nott. bl. 7).

ART. 18.—Aan dit Artikel (zyn Besl. 1867, ten opzigte van een quorum der Synode), worde toegevoegd: "Ter Synodale Vergadering, nogtans, zullen geene besluiten genomen worden, uit kracht van Artikel 17 der wet, tenzy eene meerderheid van al de leden, die de Kerk behoort af te vaardigen, tegenwoordig is." (Syn. Besl. 1874, Nott. bl. 22).

ART. 22, *e*.—Aan Artikel 22, *e*. worde toegevoegd: "En zal geregtigd en verpligt zyn ontbrekende Registers door bemiddeling van de Scribas der Ringen op te eischen. Overmits de Synode verwacht, dat de Scriba Synodi op de meest doelmatige wyze aan Artikel 22, *e*. zal voldoen, zoo beveelt deze Vergadering den Kerkeraden aan, te zorgen dat de afschriften van Doop en Ledematen Registers op goed papier en in duidelyk handschrift vervaardigd worden, opdat de Scriba Synodi dezelve kunnen doen inbinden ter bewaring in het Synodaal Archief der Kerk." (Syn. Besl. 1874, Nott. bl. 22).

ART. 28.—In plaats van de woorden: "Zullende men — — hebben gestaan"; lees: "Wordende de Voorzitter door de leden van elke Ringsvergadering uit hun midden gekozen." (Syn. Besl. 1874, Nott. bl. 7).

ART. 40.—Na de woorden: "De Kerkeraad zorgt — — aan de Ringsvergadering"; lees: "(Art. 35) En in het jaar waarin de Synode vergadert, aan de Synodale Vergadering (Art. 18)." (Syn. Besl. 1874, Nott. bl. 7).

N.B.—Het Kerkjaar (met het oog op Art. 30, *d*. en elders) wordt gerekend te eindigen met het Burgerlyk jaar. (Ib. bl. 23).

ART. 44.—Lees, na § 1: "Het vooruit betalen van Huwelyksgeboden of niet, wordt geacht te vallen onder 'de byzondere huishoudelyke reglementen' des Kerkeraads." (Syn. Besl. 1874, Nott. bl. 23).

ART. 50.—Op Synodaal besluit 1876, laat volgen: "N.B.—In gemeenten waar slechts eens in de maand gedoopt wordt, zal voor de registratie van den Doop op eenigen anderen Zondag, niets extras mogen worden geeischt. In geen geval zal meer mogen geeischt worden voor de registratie van een gewonen Doop, dan de leges by de wet bepaald. Aanhangsel No. 10." (Syn. Besl. 1874, Nott. bl. 23 en 24).

ART. 59.—Voeg by Artikel 59, Lit. *e*: (Reglement op de Zending, hetwelk zie in de gedrukte Notulen op bll. 12—14; 16—17; 20, Syn. Besl., 1874.)

ART. 158.—"Als eerste bestraffingsmiddel worde genoemd eene ernstige broederlyke vermaning." (Syn. Besl. 1874, Nott. bl. 22).

ART. 211.—Voeg by: N.B.—"De Synode oordeelt dat Artt. 209 en 211, beide zien op eervol ontslag." (Syn. Besl. 1874, Not. bl. 24).

AANHANGSEL NO. 10.—"Het Kerkelyk Tarief by Buitengewone Aannemingen, worde vastgesteld op £2 7s., in plaats van £2." (Syn. Besl. 1874, Nott. bl. 28).

Geen Kerkeraad heeft het regt om voor de Registratie van den gewonen Doop meer te eischen dan 5s. (Syn. Besl. 1874, bl. 24).

AANHANGSEL No. 12.—Zie de Gedrukte Notulen op bl. 165 tot 168.—(Syn. 1874).

ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

IV.—INDEX

OP DE

Notulen van de Vijfde Synodale Vergadering,

VAN DE

Ned. Ger. Kerk van den Oranjevrijstaat.

—o:o—

ERRATA.

Bladz. 40, Bylage V (zie Bladz., in plaats van "187, enz.," lees: "25 enz. 'Voorts daaronder.

V. Een verzoekschrift, — — — lees aan het slot, "in plaats van bladz. 171, en bladz. 28.

X. Lees aan 't slot, in plaats van 172; 29.

XIV. Lees aan 't slot, in plaats van 172; 29.

XVII. Lees aan 't slot, in plaats van 172 ; 29.

Op Bladzijden 3, 4, enz., schrijf onderaan bij: 149, 150, enz.

DE ZESDE HOOG-EERW. VERGADERING

DER

Synode van de Ned. Gereformeerde Kerk

VAN DEN ORANJEVRIJSTAAT,

wordt gehouden te Smithfield, op Woensdag, den 11den APRIL, 1877 en volgende dagen.

EERSTE ZITTING.

De Zitplaatsen, gerangschikt naar den ouderdom der gemeenten, worden door de Afgevaardigden voorloopig ingenomen.

De Moderator Synodi laat zingen het *zesde* vers van den 25sten Psalm. De Vergadering vereenigt zich in het gebed. Hierin gaat voor de Predikant van Edenburg.

De Geloofsbrieven worden nu één voor één, naar den ouderdom der gemeenten opgeëischt. Uit deze blijkt dat tegenwoordig zijn : van de Gemeente

1. Winburg, de Leeraar en Ouderling H. W. van der Merwe ;
2. Fauresmith, de Leeraar en Ouderling Andries van Schalkwijk ;
3. Smithfield, Ouderling Louis Johannes Wessels ;
4. Bloemfontein. Van deze Gemeente is geen Geloofsbrief ter Vergadering. Evenmin van
5. Harrismith eenig credentiaal.

Voorts zijn tegenwoordig van de Gemeente :

6. Boshof, de Leeraar en Ouderling Gerrit J. J. du Toit ;
7. Jacobsdal, de Leeraar en Ouderling Johannes Nicolaas Botha ;

8. Kroonstad, Ouderling Johannes Gerhardus Dreyer;
9. Philippolis, de Leeraar en Ouderling E. N. Grobbelaar;
10. Edenburg, de Leeraar en Ouderling Schalk W. Dippenaar;
11. Bethulie, de Leeraar en Ouderling Henning Johannes Joubert;
12. Bethlehem, de Leeraar en Ouderling P. F. Naude;
13. Rouxville, de Leeraar en Ouderling Frederik Petrus Nel;
14. Wepener, de Ouderling Jacobus Johannes Kotzee;
15. Ficksburg, de Ouderlingen P. J. M. von Maltitz en P. B. Botha;
16. Ladybrand, de Ouderlingen S. J. van Niekerk en D. J. van den Heever;
17. Frankfort, de Ouderling S. W. Bruwer;
18. Heilbron, de Ouderling W. Smith;

Deze twee laatste stukken dragen geen datum, noch zijn zij door den Consulent geteekend.

19. Bultfontein. Van deze Gemeente is tegenwoordig de Ouderling Joh. Hendrik Viljoen.—Voorts van
20. Brandfort, de Ouderling Hendrik Johannes van der Merwe;
21. Lindley, de Ouderling C. J. Cilliers;
22. Hoopstad. Van deze Gemeente wordt geen Credentiaal ingediend.

Wordt nu ingediend de Geloofsbrief van de Gemeente Bloemfontein. Vandaar zijn tegenwoordig de Leeraar en de Ouderling John Brebner.

Mede is ter Vergadering verschenen Ds. G. A. Maeder, de Zendeling der Kerk, die (Notulen Syn. Ver. 1874, blad. 17), zitting heeft in de Synodale Vergaderingen der Kerk.

De Credentialen aldus ingediend zijnde, verklaart nu de Moderator de *zesde* HoogEerw. Vergadering der Synode van de Ned. Gereformeerde Kerk van den Oranje-Vrijstaat voor wettig geconstitueerd, en geeft deze verlof om aanmerkingen, des noodig, op de ingediende stukken ter tafel te leggen.

De Predikant van Boshof acht zich geroepen, met de Wet der Kerk voor zich, en de bepaling bij Artikel 14, en met de Notulen der Synode van 1871 (bladz. 102) te objecteren tegen de zitting van twee Ouderlingen van de Gemeenten Ficksburg en Ladybrand.

De Predikant van Bethulie meent, verwijzende naar Artikel 27 der Kerkewet, dat hetzelfde regt, dat toegestaan wordt aan eene lagere Kerkvergadering, toch ook mag worden toegestaan aan eene hoogere, aan de hoogste Vergadering.

De Predikant van Winburg, doelende op Artikel 22, b. der Wet, is van oordeel, dat latere besluiten der Synode en de verandering der Wet zelve bij Artikel 14 twijfelachtig zijn.

De Scriba, verwijzende naar de Synodale Notulen op bladzz. 46, 171, eischt dat de Wetsverandering in 1865—Not. blad. 26—geenzins twijfelachtig kan zijn.

Ds. Maeder wijst op het feit, dat, hoewel de Synode van 1871 zich, in het geval van Boshof, aan de veranderde Wetsbepaling had gehouden, zij nogtans, in twee vroegere Vergaderingen (Notulen bladzz. 19 en 54), daarvan was afgeweken. Hij oordeelt evenwel dat deze Vergadering zich dient te houden aan de Synodale Handeling, voorkomende op blad. 102, in verband met de Wetsveranderingen van Artikel 14, in 1865.

Na dit een en ander wordt door den Moderator bepaald, terwijl de Vergadering consenteert, dat èn van de gemeente Ficksburg èn van die van Ladybrand slechts één Ouderling als Afgevaardigde zitting nemen mag. Hij hoopte, dat de Broeders onder zich vinden zullen, wie wel dan niet zich zal verwijderen; en van dezen hoopt hij dat zij nogtans aanwezig zullen blijven en nòch voor zichzelven, nòch voor de Vergadering ongezegend wezen zullen.

De Predikant van Bethlehem meent dat het in den geest des Kerkeraads van Ficksburg zijn zal, zoo de Broeder Ouderling afgevaardigde Von Maltitz zijne plaats in deze Vergadering behouden zal.

De Broeder Ouderling S. J. van Niekerk berigt dat hij, als Afgevaardigde van Ladybrand, zitting nemen zal.

Ten Opzigte der bezwaren tegen de Geloofsbrieven van de Kerkeraden der Gemeenten van Frankfort en Heilbron, wordt gewezen op Artikel 189, en de verandering aan dat Artikel in de Synode van 1869 bijgebragt (zie de Notulen op bladz. 69), waaruit blijkt, dat het gebiedend noodzakelijk is, dat de Consulent mede, als lid des Kerkeraads, de officieele stukken deszelven onderteekenen zal.

De Moderator bepaalt, dat, aangezien de Consulent, de Leeraar van Harrismith, ter vergadering wordt verwacht, de Afgevaardigden voorloopig geene zitting nemen zullen.

De Vergadering wordt nu verdaagd tot ten 3 ure heden na den middag en besloten, dat de plegtige opening der

Synode (Art. 19. *c.*) geschieden zal, ten 12 ure heden middag.

Ten 12 ure is de Vergadering wederom gezeten, en mede eene kleine gemeente van belangstellenden.

De Leeraar van Philippolis, de aftredende Moderator Synodi treedt op voor dit gehoor. Hij doet zingen Ps. 89 : 3 en leest Hand. 20 : 17—32. Na het gebed en gezang, (Ps. 105 : 2.) houdt de Prediker eene krachtige en indrukmakende leerrede, naar aanleiding van den tekst: Hand. 20 : 28, 29, 30 en 32a. Na eene verwelkoming bij deze gelegenheid en de vermelding met enkele woorden van de geschiedenis der Kerk, sedert de Synode van 1874, wijst de Redenaar deze Synodale Vergadering op (1). Het werk door haar te verrigten; (2). De moeielijkheden door haar te bestrijden; (3). De hulp door haar te verwachten. Na dankgebed en gezang (Gez. 96) wordt der gemeente des Heeren zegen toegebeden, en neemt deze plegtige dienst een einde.

Na de pauze ten 3 ure, wordt de Vergadering tot de orde geroepen.

Ter sprake komt, op verzoek des Scribas, de Geloofsbrieven van de gemeenten Frankfort en Heilbron. Hij stelt voor, wijzende op andere en veel grovere informaliteiten, als bijvoorbeeld, dat zeker credentiaal, hier ter tafel gelegd, dragende geene vermelding van plaats of datum der onderteekening, toch wordt geduld, dat in de gevallen der genoemde gemeenten het informeele van haar credentiaal zal worden voorbijgezien en aan hare Afgevaardigden zitting zal worden verleend. Dit wordt ondersteund door den Predikant van Boshof.

Het voorstel wordt tot besluit en de Broeders Afgevaardigden worden verzocht hunne zitplaatsen in te nemen.

Wordt nu gelezen, het credentiaal van den Kerkeraad van Harrismith. Op dit stuk staat niet vermeld waar en wanneer het geteekend is. De Vergadering ziet dit voorbij, en zitting wordt verleend aan den broeder Ouderling M. J. Koen.

De kiezing heeft nu plaats van eenen Moderator Synodi.

De Vergadering bepaalt dat door elk lid één naam zal worden genoemd, en uit deze groslijst een tweetal gevormd.

De aftredende Moderator wordt herkozen.

Middelerwijl komt de Predikant van Harrismith ter vergadering.

De benoemde Moderator oppert als bezwaar tegen deze benoeming het niet wenschelijke, dat de Moderator telkens herkozen worde. Hij had nu reeds sedert 1871 de Kerk

in deze betrekking gediend, en zou verzoeken, dat de Vergadering hem deze keer wilde voorbijgaan en hare keuze vernieuwen.

De Vergadering stemt dit verzoek, hoewel met tegenzin, nogtans toe.

Tot eene herstemming overgaande wordt tot Moderator Synodi, met volstrekte meerderheid van stemmen, gekozen de Predikant van Bethulie.

Vervolgens wordt gestemd ter kiezing van eenen Assessor, en de uitslag toont den Predikant van Bloemfontein tot die betrekking herkozen te zijn.

De Voorzitterstoel wordt door den nieuw benoemden Moderator ingenomen, die deze betrekking aanvaart met een beroep op de toegevendheid der Vergadering en een woord overigens naar de omstandigheid zeer gepast.

Wordt nu besloten, voorgesteld door den Scriba, en gesecondeerd door den Ouderling van Wepener, en met algemeene stemmen aangenomen:—"Deze Vergadering betuigt haren dank aan den afgetreden Moderator en Assessor, voor hunne diensten op bekwame wijze der Kerke in deze verschillende betrekkingen bewezen, en meer bijzonder de Predikant van Philippolis, gedurende jaren achtereen, als Moderator."

Vervolgens wordt besloten, voorgesteld door den Predikant van Bloemfontein, gesecondeerd door dien van Edenburg:—"Deze Vergadering brengt bij deze haren innigen dank toe aan den afgetreden Moderator, voor de hoogst ernstige en gepaste leerrede heden morgen bij de opening door ZWEerw. gehouden, en wenscht de publicatie derzelve hartelijk aan te bevelen."

De Moderator leest nu voor "Het Reglement van Orde," te vinden, Art. 12 onzer Kerkwetten. Naar aanleiding hiervan wordt de Predikant van Fauresmith benoemd tot Assistent Scriba.

Tot Regtscommissie (Art. 20) worden benoemd de Predikanten van Winburg, Boshof, en Rouxville, en de Ouderlingen van Fauresmith, Bethlehem, en Ladybrand.

Tot Rationarii, om mede de Boeken des Quaestors van de Synode na te gaan, worden benoemd de Predikanten van Harrismith en Philippolis en de Ouderling van Bloemfontein.

Over den tijd der zittingen van de Synode worden verscheidene voorstellen ter tafel gelegd en afgestemd, en eindelijk besloten, dat de dagelijksche zittingen zullen plaats hebben van half tien uur a. m., tot half een uur p. m., en weder van half drie uur tot vijf uur p.m.

De korte notulen worden gelezen en goed gekeurd en de vergadering verdaagd tot D.V. morgen ten half tien uur des voormiddags.

Het dankgebed wordt geleid door den Predikant van Winburg.

Aldus gelezen en vastgesteld ter Vergadering van de Synode, gehouden ter plaatse als te voren, op Donderdag, den 12den April, 1877.

JOHANNES G. OLIVIER, V.D.M., Moderator.
GUSTAV RADLOFF, V.D.M., Assessor.
ALBS. P. MEIRING, V.D.M., Scriba Synodi.
P. A. C. VAN HEIJNINGEN, V.D.M.
H. S. VAN DER MERWE.
H. J. LUCKHOFF, V.D.M.
A. J. VAN SCHALKWIJK.
L. J. WESSELS.
JOHN BREBNER, S.S.M.C.
A. A. VAN DER LINGEN, V.D.M.
M. J. KOEN.
J. H. VAN WIJK, V.D.M.
G. J. J. DU TOIT.
E. A. J. DU TOIT, V.D.M.
J. N. BOTHA.
J. G. DREIJR.
C. FRASER, V.D.M.
E. N. GROBBELAAR.
S. W. DIPPENAAR.
H. J. JOUBERT.
C. P. THERON, V.D.M.
P. F. NAUDE.
C. S. MORGAN, V.D.M.
F. P. NEL.
J. J. KOTZEE.
P. J. M. VON MALTITZ.
S. J. VAN NIEKERK.
S. W. BRUWER.
W. A. SMIT.
J. H. VILJOEN.
H. J. VAN DER MERWE.
G. A. MAEDER, V.D.M., Zendeling.
C. J. CILLIERS.

TWEEDE ZITTING.

De *tweede* Zitting der Zesde Synodale Vergadering heeft plaats op Donderdag, den 12den April, 1877.

Al de Leden zijn tegenwoordig.

De Vergadering wordt geopend met gebed door den Ouderling van Bloemfontein. Vervolgens worden de Notulen van gisteren gelezen en gearresteerd.

De Moderator herinnert de verschillende Afgevaardigden aan den pligt der verantwoording aan de Rings-Quaestors van de gelden in de respectieve gemeenten geheven, naar voorschrift van Art. 40 der Kerkewet.

Aan de orde is het onderzoek overeenkomstig Art. 35, en worden allereerst gehoord de Verslagen der Godsdienst.

De Predikant van Fauresmith verlangt vooraf het woord en geeft te kennen, dat de wetsverandering bij Art. 35 hem was ontgaan, en dat hij derhalve geen Godsdienstig Verslag van zijne gemeente kan produceren. Overigens had hij ook geene Ringspapieren mede gebragt, daar deze gewoonlijk aan hem als Quaestor des Rings worden verantwoord, en die van Fauresmith even goed daar gelaten zijn. Hij hoopt, dat de Vergadering toestaan zal, dat hij de noodige stukken aan den Scriba Synodi zende, waarin de Vergadering berust.

Worden gelezen:

1. Verslag des Kerkeraads van Winburg. Door een enkel lid der Vergadering wordt de hoop des Kerkeraads op een beteren toestand van zaken voor de toekomst gedeeld.

2. Verslag des Kerkeraads van Smithfield. Een en ander lid spreekt zijn medegevoel uit met de gemeente, betreffende haren herderloozen toestand, en de Moderator geeft den wensch te kennen, dat de wenken daarin vervat, omtrent dagelijksche diensten, gedurende de Zitting der Synode, door hare leden zullen worden behartigd.

3. Aan de orde is het verslag des Kerkeraads van Bloemfontein. Naar aanleiding hiervan wordt de blijdschap uitgesproken over den vooruitgang der gemeente. Vooral geeft dit verslag aanleiding tot eene uitvoerige gedachtenwisseling omtrent de voorbijzage van Art. 33 der Kerkewet, bij de oprigting van nieuwe gemeenten hier en elders.

De Predikant van Bloemfontein verzoekt de voorlichting der Synode, hoe in dergelijke gevallen te handelen.

De Moderator meent, dat dit punt moest besproken worden nadat eerst al de verslagen zullen gehoord zijn. De Vergadering berust hierbij.

4. Verslag van den Kerkeraad van Harrismith. Dit wordt ontvangen, hoewel niet door den vollen Kerkeraad, wegens eene overzage, men weet niet hoe, geteekend. Van eenen enkelen spreker wordt de opmerking gemaakt, dat omtrent den gunstigen staat van het onderwijs meer positieve mededeelingen hadden kunnen gedaan zijn.

5. Boshof. Door een ander lid wordt de groote vooruitgang, waarvan het Rapport des Kerkeraads van deze gemeente gewaagt, in hartelijke bewoordingen geroemd.

6. De Afgevaardigden van Jacobsdal hebben geen verslag. Dit wordt door de Vergadering afgekeurd; terwijl zij nogtans, na de gegevene inlichtingen, daarbij berust.

7. Kroonstad. Het heeft den Consulent, den Predikant van Boshof, getroffen, eerst nadat hij zijn laatste bezoek had afgelegd bij de consulent gemeenten Kroonstad, Bultfontein en Hoopstad, dat het artikel der wet ook godsdienstige verslagen voor de Synode eischte. Overigens wordt door eenen

anderen Afgevaardigde onder den Ring van Winburg gewezen op de geschiedenis van dien Ring, dat het namelijk dáár de gewoonte niet was op de Ringsvergaderingen godsdienstige verslagen van *vacante* gemeenten te eischen, en dat hieruit zal moeten worden verklaard, waarom de meeste consulent-gemeenten van dien Ring aan deze Synode geen godsdienstig verslag hebben ingezonden.

De Moderator wil wel toegeven, dat de gewoonte tot verontschuldiging dienen kan; doch meent dat men zich nogtans aan de wet houden moest; en hij spreekt namens deze Synode de hoop uit, dat voortaan aan de Wet bij Art. 35 zal worden voldaan, *ook* door Kerkeraden van vacante gemeenten.

8. Philippolis. Naar aanleiding van het verslag van dezen Kerkeraad wordt verschil van gevoelen geopenbaard omtrent het collecteeren aan de zitplaatsen, gedurende de openbare eerediensten, en omtrent de Doopsbediening bij den aanvang en niet aan het einde der dienst. Ook loopen de gevoelens uiteen omtrent het wenschelijke of niet om breedvoerig verslag te doen van den toestand der Gouvernements Dorps- en Wijkscholen. Wat deze laatsten betreft, wordt een zeer gunstig gevoelen geüit, omtrent het personeel aan het hoofd daarvan in deze gemeente.

9. Edenburg. Het rapport des Kerkeraads van deze gemeente wordt ontvangen met de aanmerking door een en ander lid, dat de reflectie daarin *op het gebrek aan ijver voor de Zendingzaak in sommige gemeenten* niet te pas kwam.

De verdere behandeling der Verslagen wordt uitgesteld tot na de pauze ten half 3 uur p. m.

Na de pauze wordt gehoord verslag van de Kerkeraden van

10. Bethulie. Het verslag van deze gemeente wordt door den eenen met blijdschap, wegens den voorspoedigen gang van het werk aldaar, door de anderen met bekommernis wegens het betrekkelijk klein getal Avondmaalgangers aangehoord. Wat dit laatste betreft, schijnt deze gemeente niet alleen te staan; hoewel dit feit, in aanmerking genomen, dat bij elke nachtmaalsviering niet de geheele gemeente opkomt, maar bij de ééne gelegenheid de zoodanigen, die bij eene andere afwezig zijn, en omgekeerd, bij enkelen geene bijzondere bevreemding baart. *

11. Bethlehem. Het verslag van den staat der godsdienst in deze gemeente, vangt aan met de droevige mare van het overlijden van de huisvrouw van den Leeraar; eene gebeur-

---

* Dus de Notulen.—Het zou blijken, dat deze gemeente, ten opzigte van het getal harer avondmaalgangers, gunstig uitstak boven andere gemeenten, en dat juist dit aanleiding tot de beredenering dezer zaak heeft gegeven.—De Scriba.

tenis, die niet alleen binnen de muren der Pastorie een droevig ledig laat, maar ook daar buiten in de gemeente een groot gemis laat gevoelen, en in deze Vergadering met hartelijke deelneming wordt aangehoord, welke per monde van den Voorzitter als de stemming der Vergadering wordt betuigd. Het ontging der Vergadering niet, dat dit verslag gewaagt van zigtbare bekeering.

12. Rouxville. Het verslag van dezen Kerkeraad getuigt van ijverigen arbeid in die gemeente; hoewel het de aandacht niet ontging, dat in den wintertijd voor de gemeente als zoodanig slechts éénmaal dienst gehouden wordt; hetgeen door de Afgevaardigden wordt toegeschreven aan gebrek aan huisvesting op het dorp.

13. Wepener. De vooruitgang, waarvan dit verslag getuigt, wordt met veel deelneming geroemd, en vooral gedrukt op de goede gewoonte aldaar, dat bij afwezigheid des Leeraars de openbare eeredienst door Kerkeraadsleden wordt waargenomen.

Lettende op het feit dat de leeraar der gemeente met goedwillig verlof zijns Kerkeraads thans afwezig is, zoo wordt de hoop uitgesproken, dat het der gemeente mag wel gaan en dat zij haren leeraar van zijne lange reis met vernieuwde krachten terug ontvangen moge.

14. Ficksburg. De Kerkeraad van deze gemeente zich gevoegd hebbende naar het aangenomen gebruik tot hiertoe in den Ring van Winburg gevolgd, met betrekking tot godsdienstige verslagen van vacante gemeenten, heeft zijn rapport als door de wet vereischt, niet ingezonden.

Hierop maakt eene uitzondering de Kerkeraad der gemeente van

15. Ladybrand. Het verslag van dezen Kerkeraad bevestigt het wenschelijke van geregelde godsdienstoefeningen in de Kerk des Zondags, ook dan wanneer geen Leeraar tegenwoordig is. Dit verslag geeft overigens aanleiding tot de opmerking, hoe in deze en andere gemeenten het misbruik van sterken drank aan het afnemen is, en het schijnt te blijken, wat ook al de oorzaak hiervan moge zijn, dat deze toestand niet geweten mag worden aan de schaarschheid van geld.

16—21. Aan dezelfde oorzaak als vroeger vermeld ten opzigte van het gebruik gevolgd door de Ring van Winburg, dat vacante gemeenten geene godsdienstige verslagen behoefden in te dienen, is het te wijten, dat thans de noodige rapporten niet ter tafel worden gelegd van de gemeenten Frankfort, Heilbron, Bultfontein, Brandfort, Lindley, en Hoopstad.

Door den Moderator wordt nu de gelegenheid gegeven om over de ingeleverde Verslagen in het algemeen aanmerkingen te maken. Slechts ééne stem laat zich hooren, dat de verslagen bij deze gelegenheid veel meer bemoedigend zijn dan bij eenige vorige.

De Moderator oppert de vraag of de ontbrekende verslagen niet nog bij den Scriba Synodi behooren ingediend te worden.

Ten opzigte van de gemeente Hoopstad, die hier niet vertegenwoordigd is, wordt berigt gedaan door den Pred. van Boshof, dat de Afgevaardigde van daar wegens ongesteldheid verhinderd is tegenwoordig te zijn, en het bevreemdde den spreker, dat van dezen geene schriftelijke kennisgeving was ontvangen.

Aan de orde is nu de vraag omtrent de inachtneming of niet van Art. 33. De Predikant van Bloemfontein zou door deze Vergadering willen voorgelicht worden wat een Kerkeraad te doen staat, bijaldien in eene gemeente onder deszelfs ressort of door leden van zoodanige gemeente Dorpen worden gesticht met voorbijzage van Art. 33 der Kerkewet, en dit zelfs niet ongewaarschuwd?

De Predikant van Fauresmith meent, dat men van het verledene het beste moest maken, en nu te letten heeft op voorziening in deze voor de toekomst.

De Predikant van Winburg meent, dat men niet te zeer drukken moest op wets-overtredingen in dergelijke gevallen, aangezien veel te wijten is aan onbekendheid van gemeenteleden met de Kerkewet. Hij oordeelt nogtans, dat bij de stichting van nieuwe gemeenten een waarborg moest gesteld worden, dat de verplichting ten opzichte der tijdelijke belangen van zoodanige gemeente kan worden nagekomen.

De Predikant van Philippolis wijst op de noodzakelijkheid van de handhaving der Kerkewet, bij de stichting van nieuwe gemeenten; dat dit van de Kerk behoort uit te gaan. Immers was er verhaal genoeg bij vermeende verongelijking, daar er van eene lagere naar eene hoogere Kerkelijke Vergadering kan worden geappelleerd, waardoor derhalvë aan de vrijheid van het lidmaat geen afbreuk geschiedt.

De Ouderling van Philippolis vestigt de aandacht der Vergadering op de machteloosheid der Kerk in dergelijke gevallen, en dit wegens de gevaren die voortvloeijen kunnen uit eene gestrenge handhaving van Art. 33, wanneer men opzettelijk dat Artikel wil voorbij zien; want dat de Kerk slechts door ondersteuning in dergelijke gevallen te weigeren, dat Artikel toepassen kan, maar ook alzoo den weg open stelt tot het stichten van independente gemeenten.

De Ouderling van Ficksburg meent, dat in gevallen van teugellooze stichting van nieuwe gemeenten, de Kerk weldra zóó verbrokkeld kan worden, dat eerlang voor leden derzelve de Ned. Geref. Kerk veeleer tot een last dan tot een zegen zijn zal.

De Predikant van Boshof beveelt aan, de bekendmaking der gemeenten met de Kerkewet, waartoe de schoonste gelegenheid bestaat voor de leden der Synode, als zij na hunnen terugkeer, verslag doen van de werkzaamheden dezer Vergadering.

Nog andere leden voeren het woord, en onder deze de Predikant van Bloemfentein, die nadrukkelijk wijst op de noodzakelijkheid, dat in alle geval bij de stichting van nieuwe gemeenten, de Kerk behoort geraadpleegd te worden. Wat meer zegt, van den kant der Kerk moesten maatregelen genomen worden om beter te voorzien in de geestelijke behoeften der zielen onder ressort der Synode, door de geschiktste plaatsen uit te kiezen voor Buitenkerken.

De discussie eindigt met 't volgende besluit: "De Synode keurt ten sterkste de handelwijze af van leden der Kerk, die, met voorbijzage van Art. 33 der Kerkewet, zouden bijdragen tot de oprichting van nieuwe Dorpen, en zij betreurt het, dat het geschied is in meer dan één geval, gelijk het haar voorkomt; en drukt haren wensch uit, dat Kerkeraden en Ringen, in gevallen van voorbijzage van genoemd Artikel (33) hunne officieele ondersteuning onthouden zullen aan dergelijke handelingen, door de aanstelling van Kerkeraden, het deelnemen aan Kerkelijke plechtigheden, enz., enz., te weigeren."

De Predikant van Philippolis erlangt het woord, en zou wenschen, dat de Synode, in verband met het voorgaande, bepalingen treffen mogt ten opzigte van de stichting van Kerkplaatsen. Daar evenwel de tijd verstreken is, wordt de behartiging van dezen wenk uitgesteld tot D.V. morgen ochtend, en de Notulen van heden gelezen.

Met verlof der Vergadering wordt kennisgeving gedaan van de dagelijksche diensten in deze gemeente tot Zondagavond, waarna de Vergadering gesloten wordt met gebed, geleid door den Predikant van Jacobsdal.

Gelezen en goedgekeurd ter Synodale Vergadering, ter plaatse als voormeld, op den 13*den April,* 1877.

Johannes G. Olivier, Moderator.
Gustav Radloff, Assessor.
Albs. P. Meiring, Scriba Synodi.

DERDE ZITTING.

De *Derde* Zitting der Synode van 1877, gehouden te Smithfield, heeft plaats op Vrijdag, den 13den April, 1877.

De Afgevaardigden zijn allen tegenwoordig.

De Vergadering wordt geopend, en het gebed geleid door den Predikant van Philippolis.

De Notulen van gisteren worden gelezen. Op deze wordt aangemerkt, dat aan den wensch gisteren geuit, dat de Notulen betreffende de Godsdienstige Verslagen mogten worden verkort, zoodanig is voldaan, dat deze nu *te zeer* verkort zijn.

Op verzoek van de Predikanten van Bloemfontein en Winburg wordt aangeteekend, dat op gisteren, na het lezen van 't Godsdienstig Verslag des Kerkeraads van Bethlehem, de betuiging van deelneming met den Leeraar dier gemeente in zijn smartelijk verlies, was uitgegaan van den Predikant van Winburg.

De Sciba des Rings van Fauresmith wenscht te weten of de Godsdienstige Verslagen nu nog door de Scribas der Ringen behooren gepubliceerd te worden ? Op voorstel van den Predikant van Boshof wordt besloten, "dat de Godsdienstige Verslagen zullen worden gepubliceerd en wel door den Scriba Synodi." Op eene vraag van dezen oordeelt de Moderator, dat de publicatie geschieden moet door middel van het officieel orgaan der Kerk.

Aan de orde is de wenk van den Predikant van Philippolis, op gisteren uitgesproken, ten opzigte van de stichting van nieuwe gemeenten.

De Predikant van Philippolis legt ter tafel het volgende voorstel :—"De Synode bevele den Kerkeraden der grootere gemeenten dringend aan, om in afgelegene streken derzelve lokaliteiten uit te kiezən ter stichting van Buitenkerken, en dat zij dit doen met het oog daarop, dat, als op zulke plaatsen Dorpen zouden gesticht worden, deze ten minste daarvoor geschikte plaatsen zullen wezen en daarenboven zoodanig gelegen, dat de Kerk den waarborg heeft, dat dus gestichte gemeenten hare verpligtingen, ten opzigte harer tijdelijke belangen, zullen kunnen nakomen."

Hierover voeren het woord de Predikanten van Edenburg, Bethlehem en Philippolis. De eerste wijst op de onaangenaamheden, die hieruit kunnen voortvloeijen, bijaldien naburige Kerkeraden, ten opzigte van zoodanige Kerkplaatsen het niet vooraf zullen zijn eens geworden. De Predikant van Philippolis meent, dat dit geen bezwaar behoeft te zijn, daar Kerkeraden de vereischte overeenkomst

konden treffen. De Predikant van Bethlehem acht, dat dit voorstel, tot besluit verheven, meerdere kracht zal bijzetten tot dat omtrent Artikel 33 op gisteren getroffen. Ter stemming gebragt wordt het voorstel aangenomen.

Aan de orde wordt nu gesteld de beantwoording der vragen, overeenkomstig Art. 35.

De Predikant van Boshof verzoekt als Consulent der gemeenten van Kroonstad, Bultfontein en Hoopstad, dat in aanmerking zal worden genomen, dat van deze gemeenten hetzelfde moet gelden omtrent dit Artikel, als omtrent de godsdienstige verslagen op gisteren.

De Consulent der gemeenten Ladybrand en Brandfort verzoekt dat hetzelfde in aanmerking zal worden genomen ten opzigte van deze gemeenten.

De antwoorden op de respectieve vragen, volgens genoemd Artikel, worden nu één voor één door de Afgevaardigden naar den ouderdom der gemeenten gegeven.

Vraag 18 is aan de orde. De Predikant van Bethlehem legt mede over copijen van Doop en Lidmaten Registers van de gemeente Ficksburg over het jaar 1875. De Afgevaardigden van Fauresmith hebben, gelijk als gisteren genotuleerd, geene afschriften om in te dienen.

Al de vragen zijn beantwoord. En de gelegenheid wordt gegeven, om daarop in het algemeen aanmerkingen te maken.

De Predikant van Bethlehem wil niet dat aan de aandacht der Vergadering zou ontgaan dat de gemeente Frankfort, die volgens opgave over de 2,000 zielen telt, slechts 480 leden zou hebben. De Consulent dier gemeente verklaart dat bevreemdend verschijnsel daardoor, dat de opgave slechts naar gissing is geschied, en die gissing wel foutief kan zijn; hetgeen zal aantoonen dat de Kerkeraad de gemeente niet zóó kende als het wel moest. In dezen is thans verandering gekomen. De gemeente als gemeente staat niet lager dan andere gemeenten.

De Ouderling van Frankfort, ondersteund door dien van Ladybrand, wenscht te weten hoe gehandeld moet worden wanneer attestaten, ouder dan één jaar worden aangeboden; dit ziet op vraag 17 van Art. 35.

Over deze vraag worden verschillende gevoelens geuit, en het laatste van twee voorstellen, naar aanleiding daarvan ter tafel gelegd, als antwoord daarop gegeven:—"De Vergadering antwoordt, dat dient gelet te worden op de uitdrukking "attestaten," voorkomende in de vraag. Dat een attestaat, indien het ouder is dan een jaar, door den Kerkeraad der gemeente, waar zoodanig getuigschrift

wordt ingediend, behoort beschouwd te worden als een certificaat, volgens Art. 66.b., en behandeld te worden als alle certificaten."

Verdere aanmerkingen geschieden:

Door de Predikant van Philippolis, die de aandacht bepaalt bij het in 't oogloopend onderscheid, dat er bestaat bij eene vergelijking van de bijdragen der respectieve gemeenten voor de Zending.

De Predikant van Winburg geeft in bedenking of er niet bij Synodaal besluit kan worden bepaald, dat des Zondags ten minsten een vierde des Kerkeraads ter kerke komen moet. Voorts dat men nà de morgendienst het Dorp niet verlaten zal, en alzoo een slecht voorbeeld aan anderen stellen.

De Moderator oordeelt dat deze vraag gevoegelijk later kan gedaan worden, wanneer eerst de gewone werkzaamheden zullen zijn afgedaan.

De Predikant van Rouxville wil deze gelegenheid te baat nemen om de aandacht te trekken tot het verschil van vorm der respectieve stukken. Voorts wijst hij op zekere in het oogloopende onjuistheden; terwijl toch de Kerkeraden door hunne onderteekening die bekrachtigden. De spreker wijst op het schijnbaar gering getal der aangenomenen en gedoopten in de gemeente Rouxville, vergeleken bij het getal door den Kerkeraad van Wepener genoemd. Dit laat zich daaruit verklaren dat het verslag van de gemeente Rouxville in deze slechts loopt over negen maanden. Wat de bijdragen voor de Zending betreft, de sommen door deze en gene gemeente gestort, klinken groot, doch hem blijft de vraag onbeantwoord, of ook Zendingwerk binnen die gemeenten wordt gedaan.

Dit laatste geeft den Predikant van Boshof dadelijk aanleiding om aan te toonen, hoe hart en hand voor het werk der Zending binnen die gemeente heeft open gestaan.

De Predikant van Winburg bepaalt de Vergadering bij de ongenoegzame kennisneming van de inwendige zending door de Kerk als zoodanig, daar in het Artikel (35) voor de Kerk-visitatie slechts ééne vraag daarvan gewaagt.

De Predikant van Edenburg wil de aandacht der Vergadering bepaald hebben bij de verschillende antwoorden op Vraag 27 van Art. 35, betreffende collecten voor de Zending, die zeer indirect gegeven worden.

Den Predikant van Bloemfontein is opvallend de wijze waarop de antwoorden van Kerkeraden hier worden ontvangen. Hij vestigt de aandacht op Vraag 6 van Art. 35, omtrent Zondagscholen, en acht het wenschelijk, dat

voor het vervolg elk gegeven antwoord afzonderlijk zal worden overwogen.

Ten opzigte der aanmerking van den Predikant van Winburg, verwijst de Predikant van Philippolis naar Art. 59, om aan te toonen, dat de Kerk wel degelijk kennis neemt van de Zending binnen de gemeenten.

Eene pauze wordt verleend. Na afloop daarvan worden de aanmerkingen verder gehoord op de antwoorden der vragen bij Art. 35.

Ds. Maeder hoopt wel de gelegenheid te hebben later over de Zending meer opzettelijk te spreken. Thans verwijst hij naar de algemeen bevestigende antwoorden op de vragen 3 en 4 bij Art. 35, ten opzigte der Avondmaalsviering. Dit is zeker eene lichtzijde. Maar of het, naar het Avondmaal gaan, niet te zeer zoo veel beteekent als, ter Kerke gaan. Op eene motie van orde wordt van dit punt (de antwoorden op Art. 35) afgestapt.

Ten opzigte der ontbrekende godsdienstige verslagen beveelt de Synode, dat dezelve binnen drie maanden den Scriba Synodi zullen worden toegezonden.

Aan de orde is de genomene census der verschillende gemeenten. Het blijkt, dat de gedrukte vorm voor het nemen daarvan aan sommige Afgevaardigden geheel onbekend is, en dat mitsdien overeenkomstig dezelve geene verslagen zullen kunnen worden overgelegd.

Om het werk te bespoedigen wordt het volgende besloten:—"De Synode bevele den Scriba Synodi, andere vormen voor de telling der gemeenten naar de onderscheidene Kerkeraden te zenden met het bevel, ze in te vullen en binnen drie maanden aan den Scriba Synodi wederom te doen geworden, die dan in het officieël orgaan der Kerk den uitslag dier telling zal moeten mededeelen."

Slechts door de gemeenten Jacobsdal, Philippolis en Bethulie wordt de census *overeenkomstig de voorschrevene vorm* ingediend.

De stukken overeenkomstig Art. 35 worden door den Moderator opgeëischt.

De Beschrijvingspunten* komen nu in behandeling, en wordt No. 1 daarvan aan de orde gesteld. De Predikant van Philippolis geeft zijne redenen op waarom hij dit voorstel gedaan heeft.

De Predikant van Edenburg leest uit de Notulen der Synode van 1874, op bladzz. 18, 19 en 21, hetgeen op deze zaak betrekking heeft, om aan te toonen, dat de opdragt

* Zie Bijlagen, onder I.

van die Synode opgehouden heeft te rusten op den eerst gedeputeerde.

De Predikant van Rouxville, als Secundus benoemd, heeft gewigtige redenen gehad, destijds aan de Synode voorgehouden, waarom ook hij aan den opgedragen last niet kon voldoen. "De Synode heeft met leedwezen vernomen dat de Afgevaardigden naar de Conferentie der Fransche Zendelingen niet aan de hun opgedragen zending konden voldoen." Met dit besluit is over het Beschrijvingspunt beschikt.

De Scriba geeft kennis dat door een privaat schrijven berigt was ontvangen van den Afgevaardigde van Hoopstad, den Broeder Ouderling P. C. Scholtz, dat deze hier niet tegenwoordig kon zijn.

Beschrijvingspunt 2 is aan de orde. De Predikant van Philippolis, als Afgevaardigde naar de Synode der Nederd. Geref. Kerk van de Kaapkolonie, leest zijn rapport. Door het afstemmen van een drietal voorstellen, na het hooren van dit rapport ter tafel gelegd, blijkt, dat de Synode volgens betuiging van den Moderator daarop geen antwoord wenscht te geven. Het is ZHEerw. leed, dat voorstellen van dezen aard het een na het ander worden afgestemd.

Beschrijvingspunt 3 komt in behandeling. De Moderator stelt te zamen met Beschrijvingspunt 3 aan de orde Beschrijvingspunten 4 en 56. Bij de toelichting daarvan geeft de inzender van twee derzelven, de Predikant van Jacobsdal, te kennen, dat hij namens de vele leden der gemeente van Jacobsdal, die door de politieke schikking buiten de grenzen van den Vrijstaat zijn gevallen, van deze Synode zou willen weten, of zij nog kerkelijk onder Jacobsdal mogen sorteren. De Predikant van Philippolis geeft zijne bevinding in deze te kennen. Zijn bezwaar, bijaldien op de vraag van den Leeraar van Jacobsdal bevestigend zal worden geantwoord, zal blijven bestaan met betrekking tot de bevestiging van huwelijken. De Predikant van Boshof, een voorstel ter tafel leggende, namelijk: "Aan de bedoelde leden van de gemeente van Jacobsdal worde geantwoord, dat naar het oordeel van deze Vergadering er geene moeijelijkheid bestaat, waarom zij niet aan de Kerk van den Oranje-Vrijstaat kunnen blijven behooren," meent dat de Synode de leden onzer Kerk op de Diamantvelden onder hare vleugelen nemen moest.

Een ander voorstel wordt ter tafel gelegd door den Predikant van Winburg: "De Synode rade den Predikant van Jacobsdal, met zijn werk onder de gemeenteleden, vroeger

sorterende onder Jacobsdal, voort te gaan. Hij schikke zich echter in alle burgelijke dingen naar de wetten van Grikwaland West." Een en ander lid voert over deze zaak het woord. Het ware te wenschen, dat de uitgevallene Jacobsdalsche gemeenteleden eene memorie naar deze Vergadering hadden gezonden. Een ander spreker acht, dat de leden onzer Kerk in het tegenwoordig Grikwaland West maar al te zeer zijn verwaarloosd, zoowel door de Kerk van de Kaapkolonie, als door de Kerk van den Oranjevrijstaat. Naar aanleiding van dit laatste wordt eene korte geschiedenis opgehaald van de bemoeijing der Vrijstaatsche Kerk met hare leden op de Diamantvelden. Ten opzigte van hetgeen nu te doen staat, meent nog een ander spreker, dat er geen bezwaar bestaat, waarom leden onzer Kerk, wonende in Grikwaland West, hunne geestelijke voorregten niet te Jacobsdal zouden genieten; doch dat er wel bezwaren bestaan, wanneer zij als gemeente bij de Kerk van den Oranjevrijstaat zouden worden ingelijfd. Na eene aanbeveling van het tweede voorstel, door weder een ander spreker wordt, daar de tijd reeds verstreken is, de verdere behandeling dezer zaak uitgesteld tot D. V. morgen.

Nadat op eene motie van orde de tijd van zittingnemen der Synode van 10 tot 1 des morgens, en van 3 tot 5 des namiddags, was gewijzigd, worden de Notulen van heden gelezen en de Vergadering met gebed gesloten. Hierin gaat de Ouderling van Philippolis voor.

Gelezen en geteekend ter Vierde Zitting der Synode op den 14den April, 1877.

JOHANNES G. OLIVIER, Moderator.
GUSTAV RADLOFF, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

VIERDE ZITTING.

De *Vierde* Zitting der Zesde Synodale Vergadering heeft plaats op Zaturdag, den 14den April, 1877. Tegenwoordig zijn al de leden.

De Voorzitter roept de Vergadering tot de orde, en verzoekt den Predikant van Rouxville in het gebed voor te gaan. Dit geschiedt.

Worden gelezen en gearresteerd de Notulen van gisteren.

De Scriba legt ter tafel een tweetal stukken heden ontvangen, zijnde eene memorie uit de gemeente Heilbron, en eene missive van den Wel-Eerw. Jooste, uit de Transvaal. De Moderator stelt deze in handen van de Regtscommissie.

Als eene motie van orde wordt ter tafel gelegd een voorstel van den Predikant van Bloemfontein, gesecondeerd door dien van Rouxville, en door de Vergadering aangenomen :

"De Moderator benoeme eene commissie van twee of drie leden dezer Vergadering, om een programma der verdere Synodale werkzaamheden op te stellen, en vooral de Beschrijvingspunten op zoodanige wijze te rangschikken, dat de verschillende onderwerpen met de meeste vrucht en het minste tijdverlies zullen kunnen behandeld worden."

Dit afgedaan zijnde, verwijst de Moderator naar het Synodaal besluit van 1869, voorschrijvende *dat* en *wanneer* Synodale Conferentien moeten gehouden worden. De tijd alzoo bepaald was thans aangebroken. Conferentien hebben haar eigenaardig nut; dat de nu te houdene eene vruchtbare zij.

Zijn Hoog-Eerwaarde had het genoegen, namens de Moderatuur, en mitsdien namens de Synode en de gemeente hier tegenwoordig, den hooggeachten Landdrost van Smithfield, den Wel-Edelen heer J. Harvey, te verzoeken, gedurende deze Conferentie der Synode met gemeenteleden, den voorzitterstoel te bekleeden. Aan dit verzoek wordt voldaan.

De heer Harvey den voorzitterstoel ingenomen hebbende, rigt een gepast woord tot de aanwezigen. Hij was tot de plaats ingenomen, ongezocht geroepen. Hij schaamde zich des Evangelies van Jezus Christus niet, en verheugde zich, dat de band van broederschap tusschen verschillende Gezindten alzoo aan het licht komt. Thans meer dan ooit, was het noodig, dat Christenen elkander de broederhand reikten.

NB.—Het onderwerp, door de Conferentie thans behandeld, was: "De roeping van onze Kerk."

I. Met het oog op de Jeugd.
II. Met het oog op de Volwassenen.

De verschillende onderdeelen, het een na het ander overwogen, waren:—1. Opvoeding. Vanwaar de toekomstige arbeiders in des Heeren Wijngaard? 2. De Zondag School; 3. Jongelings-Vereenigingen. Voorts: 1. Persoonlijke Godsdienst; 2. De Opbouw der Gemeente: Openbare Eerediensten en in verband tot deze, het Gezang; 3. Uitbreiding van Gods Koningrijk—de Zending.

Eene groote mate van levendigheid en ernst kenmerkten de verschillende sprekers.

Nadat de onderwerpen waren afgehandeld, en toen de tijd verstreken was, eindigde deze Conferentie met eene motie van dankbetuiging door den Predikant van Bloem-

fontein aan den geachten Voorzitter, die, aléér den Voorzitterstoel te verlaten, verklaarde: Ik kan van harte zeggen, het was mij goed hier te zijn geweest, en betuigde: wij hebben veel te leeren, wij hebben veel te doen.

De Moderator zijne plaats ingenomen hebbende, verdaagt de Vergadering ten 1 ure tot D. V. Maandag morgen op den bepaalden tijd.

De Predikant van Fauresmith doet het dankgebed.

Gelezen, goedgekeurd en geteekend ter Vijfde Zitting der Synode van 1877, *gehouden ter plaatse als de vorigen, op Maandag, den* 16*den April*, 1877.

Johannes G. Olivier, Moderator.
Gustav Radloff, Assessor.
Albs. P. Meiring, Scriba Synodi.

VIJFDE ZITTING.

De *Vijfde* Zitting heeft plaats op Maandag, den 16den April, 1877.

Afwezig zijn de Ouderlingen van Fauresmith, Philippolis en Bethulie. De Vergadering wordt tot de orde geroepen. De Predikant van Bethlemen opent met gebed. De Notulen der vorige zitting worden gelezen en geteekend.

Wordt ontvangen en gelezen verslag van de Commissie van Bezigheid, in de laatste Zitting benoemd.

Wordt aan de orde gesteld de toestand der gemeente Jacobsdal. De Predikant van Winburg wenscht, dat op de gemeente van Boshof van toepassing zou worden gemaakt, hetgeen nu de gemeente van Jacobsdal geldt. Het voorstel van den Predikant van Boshof in deze zaak ter tafel gelegd, wordt met toestemming van zijn secondant, den Predikant van Jacobsdal, en het verlof der Vergadering teruggetrokken. De Predikant van Jacobsdal heeft het eerst het woord, en meent dat deze Vergadering de zaak in rijpe overweging behoort te nemen. De Predikant van Winburg had liefst gezien, dat in de zaak besloten was, zonder dat er veel over gezegd werd, terwijl het der Vergadering niet ontgaan moet, dat zeer tegenstrijdige belangen hier in het spel komen.

De Notulen op deze zaak betrekking hebbende, worden gelezen (bl. 235). Na nog een en ander woord, wordt het voorstel ter tafel in omvraag gebragt, met die verstandhouding, dat hetgeen de gemeente van Jacobsdal geldt, ook betrekking heeft op de gemeente van Boshof. Dit voorstel wordt aangenomen.

Onder de discussie op dit punt verschijnen de afwezige Broeders Ouderlingen ter Vergadering.

Beschrijvingspunt 56 wordt aan de orde gesteld.

De Predikant van Jacobsdal voert het woord ter opheldering daarvan. De Ouderling van Bloemfontein wijst op Art. 26. Er wordt een voorstel ter tafel gelegd, om de zaak naar den Ring van Fauresmith te verwijzen. Dit geschiedde door den Predikant van Boshof, gesecondeerd door den Ouderling van Bloemfontein.

Daar evenwel de Predikant van Jacobsdal bij de toelichting van zijn Beschrijvingspunt ook Boshof noemt, eene gemeente in den Ring van Winburg—bijaldien de vergadering afwijkt van dit Beschrijvingspunt—behoort deze zaak ook voor de Synode (vergelijk Art. 176). Na nog een en ander woord wordt besloten :—" Deze Vergadering neme op den wensch van den Predikant van Jacobsdal, de gemeente van Boshof op in Beschrijvingspunt 56." En wordt vervolgens besloten, voorgesteld door den Predikant van Boshof, gesecondeerd door den Ouderling van Bloemfontein :—" De Predikant van Jacobsdal worde verwezen, voor zoo ver zijn verzoek de grensscheiding tusschen de gemeenten Jacobsdal en Fauresmith geldt, naar den Ring van Fauresmith, en waar het de lijnsbepaling tusschen de gemeenten Jacobsdal en Boshof aangaat, worde eene Commissie uit deze Synode benoemd, ten einde eene betere lijnsbepaling te bewerkstelligen."

Als eene motie van orde wordt ter tafel gelegd : " Voorstel van den Ouderling van Ficksburg, gesecondeerd door den Predikant van Edenburg, en aangenomen ; verzoekende om revisie van den uitslag der behandeling van het Rapport des afgevaardigden naar de Kaapsche Synode. En wordt ter tafel gelegd door den Predikant van Bethlehem, gesecondeerd door dien van Harrismith, het volgend voorstel, dat met algemeen stemmen wordt aangenomen :—" De Synode brenge haren afgevaardigde naar de Kaapsche Synode haren dank toe voor de wijze waarop hij zijne zendiug heeft volbracht, blijkens het van hem gehoord verslag."

Aan de orde is nu : Rapport der Rationarii. Dit wordt met dank ontvangen, en verder besloten, dat het bij de Synodale Archieven zal worden bijgelegd, en dat gecertificeerde copijen daarvan staande de Vergadering zullen worden vervaardigd, en aan ieder der Ringsquæstors ééne van deze in handen zal worden gesteld, en dat onmiddelijk het Rapport van stuk tot stuk zal worden behandeld.

Het eerst komt aan de orde, de boeken van den Quæstor Synodi. Deze worden correct bevonden. Vervolgens wordt op de vraag, of ook niet de boeken van den Quæstor Synodi met het einde van het burgerlijk jaar behooren afgesloten te worden, bepaald :—" De Synode wil verstaan hebben, dat volgens Artikel 30, d. (vergel. Notulen van 1874, bl. 23), alle kerkelijke Rekeningen, behalve die van den Quæstor Synodi, met het einde van het burgerlijk jaar afgesloten zullen worden."

Het Rapport* van den Scriba en Quæstor Synodi wordt gelezen, waarna de Vergadering voortgaat met de behandeling van het Rapport der Rationarii. De Predikant van Bloemfontein berigt,

* Zie Bijlagen, onder II.

dat de rekeningen betreffende het Predikanten Pensioen Fonds van de gemeenten Winburg, Brandfort en Ladybrand in zijn bezit waren, en de gelden voor dat Fonds door de genoemde gemeenten geheven, aan hem als eenen der Rationarii waren verantwoord. Naar aanleiding hiervan wordt besloten, dat alle stukken, die per abuis niet in handen der Rationarii zijn geweest, naar deze Commissie zullen worden verwezen om daarover te rapporteren.

Ten opzigte van het opgebragte van zitplaatsgelden wordt besloten :—" Aangezien het blijkt, dat wegens gewoonte van den Ring van Winburg bij de afgevaardigden van dien Ring, een misverstand bestond over de opvatting van Artikel 230, a. (vergl. met het N. B., Artikel 40) beveelt de Synode aan, dat het ontbrekende onder dit hoofd door middel van Ringsquæstors worde aangevuld."

Ten opzigte van de copijen van Lidmaten Registers, wordt gewezen op Art. 35, punten 18 en 16, waaruit blijkt, dat zoowel van aangenomenen als aangekomenen verantwoording behoort gedaan te worden.

Op de vraag, hoe gehandeld moet worden ten opzigte van gemeenten waar geene zitplaatsen zijn verhuurd, wordt een voorstel ter tafel gelegd, daarna de Vergadering verdaagd tot na de pauze, toen met verlof der Vergadering, in de plaats daarvan wordt gesteld en aangenomen een ander voorstel, luidende :—" De Synode besluite, dat het verhuren of niet van zitplaatsen valt onder bepaling van Artikel 44 ; maar aangezien het beginsel der regtvaardigheid eischt, dat de gemeentelijke heffingen naar evenredigheid geschieden ; zoo bepaalt deze Vergadering, dat Kerkeraden van gemeenten, waar geene zitplaatsen verhuurd worden, jaarlijks onder dit hoofd £10 voor het Synodale Fonds opbrengen."

Nadat een voorstel ter tafel was gelegd, om niet verder in de bijzonderheden van het verslag der Rationarii te treden, wordt een ander als amendement daarop aangenomen :—" Daar de wet duidelijk spreekt omtrent de heffingen voor het Predikanten Pensioen en Weduwen Fonds, zoo worde het defectieve in sommige rekeningen op deze punten door de Quæstors der Ringen den verschillenden Kerkeraden aangewezen, met last om zoo spoedig mogelijk het ontbrekende aan te vullen."

Wat aangaat de heffingen uit Registratien voor Doopsbedieningen, blijkt de wet voor meer dan eene opvatting vatbaar te zijn.

De HoogEerw. Moderator heeft in deze het woord, terwijl de Voorzitterstoel door den Assessor wordt ingenomen. De gedachten-wisseling over dit punt leidt tot het volgend besluit :—" De Synode wil verstaan hebben, dat voor de Registratie van Doopsbedieningen die *gratis* geschiedt, niets behoeft opgebragt te worden."

Ook omtrent de opvatting der wet, ten opzigte van huwelijks leges, schijnt er verschil te bestaan. Een voorstel op dit punt ter tafel gelegd, om onder het hoofd : Huwelijken op gewonen tijd, Artikel 40 (Synodale Besluiten van 1865

en 1867), de woorden "gewone tijd," met het oog op Artikel 230, d. te roijeren, afgestemd zijnde, wordt besloten:—"De Synode wil verstaan hebben, overeenkomstig Artikels 40 en 230, d., dat de heffingen voor huwelijksbevestigingen zullen geschieden als volgt:—"Voor het Synodale Fonds, huwelijken alleen op gewonen tijd; voor het Predikanten Weduwen Fonds, huwelijken op buitengewonen tijd; en voor het Predikanten Pensioen Fonds huwelijken, zoowel op gewonen als buitengewonen tijd." Dit was voorgesteld door den Predikant van Philippólis, gesecondeerd door den Predikant van Boshof.

Voorts wordt besloten, dat op de aanbeveling der Rationarii: dat vormen voor de gemeentelijke heffingen zullen worden vervaardigd, gedrukt en verspreid, actie zal worden genomen. Overigens, dat de reiskosten en vacatiegelden der Curatoren van de Grey College en van de Zending Commissie uit het Synodale Fonds behooren betaald te worden; doch dat dit besluit geene terugwerkende kracht hebbe.

In verband met dit Rapport en op eene vraag van den Quæstor Synodi, wordt besloten, voorgesteld door den Predikant van Boshof, gesecondeerd door dien van Bethlehem, "dat alle bij den Quæstor Synodi ingediende verslagen door dezen behooren te worden nagezien en bepaaldelijk, dat het gehevene voor het Synodale en Predikanten Weduwen Fonds onder elk hoofd behoorlijk worde verantwoord." Nog eenige gedachten worden gewisseld over dit laatste rapport, en de Vergadering verdaagd tot morgen (D.V.), daar de tijd reeds verstreken is; terwijl aan de Rationarii dezer Vergadering wordt opgedragen eene aanbeveling te doen, welke stukken volgens Artikel 23 d. aan den Quæstor der Synode behooren toegezonden te worden.

Op eene motie van orde, omtrent het houden van Avondzittingen, werd geen besluit genomen.

De Vergadering sluit met dankgebed, nadat de Notulen zijn gelezen, geleid door den Predikant van Harrismith.

Gelezen, goedgekeurd en vastgesteld ter Vergadering, op 17 *April*, 1877.

Gustav Radloff, Voorzitter.
C. S. Morgan, Assessor Secundus.
Albs. P. Meiring, Scriba Synodi.

ZESDE ZITTING.

De *Zesde* Zitting van de Zesde Synodale Vergadering wordt gehouden op Dingsdag, den 17den April, 1877.

Al de leden zijn tegenwoordig.

De HoogEerw. Assessor roept de Vergadering tot de orde en doet mededeeling, dat de Moderator Synodi gisteren avond naar huis geroepen is, wegens ernstige ongesteldheid van ZHEerw.'s echtgenote. Hij doet de mededeeling thans, opdat deze Vergadering haren Voorzitter onder deze omstandigheden in het

bijzonder in den gebede gedenken zal. Hij zelf gaat in het gebed voor.

Eene motie van orde ter tafel gelegd, wordt met unanieme stemmen aangenomen, luidende als volgt:—" Deze Vergadering vernam met hartelijk leedwezen per monde van haren Assessor, dat haar Moderator onverwachts huiswaarts geroepen is, onder de genoemde pijnlijke omstandigheden, en spreekt bij deze hare innige deelneming met hem uit."

Aan de orde wordt gesteld, de benoeming van eenen Assistent Assessor. Met volstrekte meerderheid wordt gekozen de Predikant van Rouxville.

Op eene motie van orde, besluit de Vergadering dat van heden af avondzittingen zullen worden gehouden van half acht tot 9 ure toe.

Wordt nu ter tafel gelegd en gelezen, het " Supplement Rapport" van de Rationarii. Dit wordt ontvangen. Ten opzigte van de vraag door den Quæstor Synodi in zijn Rapport, welke stukken door Ringsquæstors aan hem behooren te worden bezorgd, wordt aanbevolen, die welke genoemd zijn in Artikel 30, b, bladzijde 12. De Synode besluit deze aanbeveling over te nemen met de bepaling, dat daarbij zal worden gevoegd de stukken onder lit. d. van hetzelfde Artikel. Een tweede aanbeveling in het genoemd " Supplement Rapport" is omtrent de vorm voor de gemeentelijke heffingen, volgens besluit van gisteren. Deze wordt gelezen en aangenomen.

Nu komt in behandeling het Rapport der Rationarii, ten opzigte der heffingen voor het Predikanten Weduwen Fonds in verband met dat van den Quæstor Synodi. Deze heeft het woord, en, wijzende op de Rapporten van Rationarii van deze en de vorige Synodale Vergadering, en op de stukken voorhanden, toont aan, dat in den Ring van Winburg, sedert het jaar 1866, de heffingen voor het Predikanten Weduwen Fonds niet afzonderlijk van die voor het Synodale Fonds waren verantwoord. Na hem voeren het woord in deze, de Predikanten van Winburg, Bloemfontein, Philippolis en andere, en wordt eindelijk besloten:—" De Quæstor des Rings van Winburg doe gespecificeerd verslag van het gehevene voor het Predikanten Weduwen Fonds sedert 1875, van de gemeenten sorterende onder dien Ring; en deze Synode stelle onmiddelijk uit afgevaardigden behoorende tot den Ring van Winburg in deze Vergadering, eene Commissie aan, ten einde een onderzoek in deze zaak in te stellen, welke Commissie volledig Rapport zal leveren aan den Quæstor Synodi, van het gehevene in den Ring van Winburg voor het Predikanten Weduwen Fonds sedert 1866 tot en met 1875." Op voorstel van den Predikant van Bloemfontein, gesecondeerd door dien van Edenburg, wordt besloten voor afgehandeld te beschouwen èn het Rapport van de Rationarii èn dat van den Quæstor Synodi.

De HoogEerw. Assessor neemt weder den Voorzitterstoel in en stelt aan de orde, in verband met het Rapport der Rationarii, Beschrijvingspunten 5, 6 en 53. Wat het Predikanten Pensioen

Fonds betreft, wordt de Predikant van Jacobsdal, op eene vraag door hem gedaan, verwezen naar Artikels 1, 2 en 3 van het Reglement op het gezegd Fonds, te lezen op bl.19—20 van de Notulen der Synode van 1874.

Voorts worden gelezen Rapporten van de Commissie van Administrateurs :—

(*a.*) Van die voor den Ring van Fauresmith, door den Predikant van die gemeente;

(*b.*) Van die voor den Ring van Winburg, door den Predikant van Bloemfontein.*

Deze Rapporten worden aangenomen. Op eene vraag volgens Beschrijvingspunt 6, berigten de Administrateurs, dat zij aan de aanbeveling bij Artikels 4 en 6 van het Reglement op het Pensioen Fonds—Notulen, bl. 21, Synode 1874—om verschillende redenen, geen gevolg hebben gegeven. Op de vermelding, dat zeker deel van het geld in de Bloemfontein Bank is gedeponeerd, wordt in overeenstemming met een wenk van den Ouderling van Ficksburg gewezen op Artikel 7 van gezegd Reglement. Deze Verslagen worden, op voorstel van den Predikant van Winburg, ten fine van rapport daarover, in handen gesteld van eene Commissie. Deze Commissie zal bestaan uit de Predikanten van Jacobsdal en Bethlehem.

Ten opzichte van Beschrijvingspunt 53, geldende de oprigting van een eigen Predikanten Weduwen Fonds, wordt besloten:— " Deze Synode blijve in dezelfde verhouding tot de Synode van de Kerk in de Kaapkolonie, ten opzigte van het Predikanten Weduwen Fonds als tot heden toe."

Eene pauze wordt verleend.

Wederom gezeten, wordt gehoord het Rapport der Regtscommissie. Dit Rapport wordt ontvangen en besloten hetzelve stuk voor stuk te behandelen. Aan de orde is : Punt I. Hetgeen vermeldt wordt omtrent *De Fakkel.* Hierbij komen in behandeling Beschrijvingspunten 49, 50 en 51. Eene Memorie van de Redactie, op dit punt betrekking hebbende, wordt gelezen. Wat de aanbeveling der Regtscommissie betreft, wordt het woord van verschillende zijden gevoerd voor en tegen het wenschelijke en uitvoerbare der publicatie van *De Fakkel* om de 14 dagen. Het wensehelijke wordt beaamd ; maar het uitvoerbare betwijfeld. Eindelijk wordt besloten:—" De Synode neme de aanbeveling der Regtscommissie met betrekking tot *De Fakkel* aan; zijnde de verklaring van dit tijdschrift als het officieel orgaan onzer Kerk met de bepaling, dat aan de Redactie eene subsidie zal worden toegekend van £60 des jaars ; dat van elk nummer een exemplaar aan elken Kerkeraad onzer Kerk *gratis* zal worden toegezonden ; eindelijk dat den Predikant van Bloemfontein, éénen der leden van de Redactie, het officieel gedeelte van dat orgaan zal zijn toevertrouwd."

---

* Zie Bijlage, onder III.

Onder de behandeling in het voorgaande wordt door den Scriba de aandacht van den HoogEerw. Voorzitter getrokken tot het feit, dat hier aanwezig is Ds. Rossouw, de Leeraar van de Gemeente Simonsstad, van de Kerk in de Kaapkolonie. De Voorzitter verzoekt den Assistent Scriba dezen Broeder namens de Vergadering uit te noodigen een plaats in haar midden in te nemen. Dit geschiedt. Een woord van verwelkoming van den Hoog-Eerw. Voorzitter wordt van een gepast antwoord van dien Broeder gevolgd.

Punt II. van het Rapport der Regtscommissie is aan de orde, handelende over een verzoek van Ds. J. H. Cloete, om hem behulpzaam te zijn, ten einde ook in de Kerk van de Kaapkolonie beroepbaar te worden gesteld. De woordvoerder dezer Commissie, de Predikant van Winburg, spreekt in het breede ter verduidelijking van het verzoek en van de aanbeveling der Regtscommissie daarop gegrond. De Predikant van Philippolis heeft bezwaar tegen de bewoording in de aanbeveling "voldoende *behoort* geacht te worden." Hetzelfde bezwaar deelt met hem de Predikant van Edenburg. Het verzoekschrift zelf was aan Ds. Cloete, die nu vertrokken is, teruggegeven. Na nog een en ander woord, wordt besloten : "De Synode neme de aanbeveling der Regtscommissie aan." (Zie Bijlagen).

Punt III geldt eene missive van afgevaardigden door de Kerk van de Transvaal, Ds. Jooste en zijn medegedeputeerde. Hierop wordt besloten de aanbeveling der Regtscommissie aan te nemen, zijnde eene betuiging van leedwezen daarover, dat gedeputeerden hier niet tegenwoordig konden zijn, enz.

Punt IV., zijnde eene memorie van eenige leden van de gemeente Lindley, om onder Heilbron te behooren. Deze wordt verwezen naar den Ring van Winburg. Hiermede is het Rapport afgehandeld, en wordt voor haren arbeid door den Voorzitter namens deze Vergadering der Commissie dank gezegd.

Aan de orde zijn nu Beschrijvingspunten 33—35. De Predikant van Winburg spreekt, als Voorzitter van den Ring van Winburg, ter opheldering van het eerste en het derde, en de Ouderling van Bloemfontein ter opheldering van het tweede der genoemde Beschrijvingspunten. Verschillende voorstellen worden ter tafel gelegd en de zaak breedvoerig besproken, zijnde de vraag omtrent jaarlijksche Synodale en Ringsvergaderingen, en eindelijk besloten : "Beschrijvingspunt 34 worde aangenomen met de bepaling, dat de Ringen slechts ééns per jaar vergaderen en literae b, c, en d, voorschrijvende tijdsbepalingen, worden weggelaten." Dit besluit is niet gevallen dan eerst na de pauze.

Als in verband staande tot het vorig besluit, heeft een uitvoerige gedachtenwisseling plaats, gedurende welke verschillende voorstellen ter tafel worden gelegd, en wordt achtereenvolgens besloten :—

1. De Ringen vergaderen op den 3den Donderdag van October.

2. De Synode vergadere op den 2den Woensdag van Mei.

3. De reis- en verblijfkosten aan afgevaardigden naar de Ringen blijven bepaald als tot hiertoe.

4. De reis- en verblijfkosten ten opzigte van Synodale Vergaderingen blijven als te voren.

5. De Synode vergadere te Bloemfontein.

De WelEerw. Zendeling verkrijgt verlof, later eene vraag omtrent de oproeping, enz , van de Ringsvergaderingen, volgens het voorgaand besluit, ter sprake te brengen.

Nog eene motie van orde door den Predikant van Fauresmith, nopens de gevolgen van het besluit dezer Vergadering ten opzigte van het verklaren van *De Fakkel*, als het orgaan der Kerk, wordt tot later verschoven.

Op verzoek van den Predikant van Philippolis, wordt door den HoogEerw. Voorzitter, met toestemming der Vergadering, verlof verleend om op morgen naar huis terug te keeren wegens dringende familie aangelegenheden, en overigens, vóór het opbreken van deze zitting, het een en ander ten opzigte van hetgeen nog behandeld moet wordeu, in het midden te brengen. De spreker, in eene geänimeerde aanspraak, wijst achtereenvolgens op Beschrijvingspunt 45, omtrent het verleenen van meerdere magt aan de Moderatuur; op Beschrijvingspunt 29, geldende de handhaving der tucht tegenover de bemoeijingen der Engelsche Episcopale Kerk; op Beschrijvingspunt 15, ten opzigte van het aanstaande Pan-Presbyteriaansch concilie, te worden gehouden te Edenburg, Schotland; eindigende met aan de Vergadering des Heeren zegen toe te wenschen.

De tijd is reeds lang verstreken en de Notulen worden gelezen.

Een woord van hartelijke deelneming met den Leeraar van Philippolis, van wege de omstandigheden, waaronder hij geroepen wordt de Vergadering zoo vroegtijdig te verlaten, wordt gevolgd door het dankgebed, waarin de WelEerw. Zendeling onzer Kerk voorgaat.

Gelezen en geteekend, goedgekeurd zijnde, op de 7de Zitting der Synode van 1877, *te Smithfield, op den* 18*den April*, 1877.

GUSTAV RADLOFF, Voorzitter.
C. S. MORGAN, Assessor Secundus.
ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

ZEVENDE ZITTING.

De *Zevende* Zitting der *Zesde* Synodale Vergadering, wordt gehouden op Woensdag, den 18den April, 1877.

De leden zijn tegenwoordig. De Ouderling van Edenburg doet het gebed. De Notulen van gisteren worden gelezen en vastgesteld.

Beschrijvingspunt 45 is aan de orde. Dit wordt door den W.Eerw. Ds. Maeder ingeleid. Twee voorstellen komen ter tafel,

waarover verschillende sprekers het woord voeren, en welke voorstellen achtereenvolgens worden aangenomen :

1. Door den Predikant van Winburg :—" De Synode benoeme bij elke Vergadering eene Synodale Commissie;"

2. Door den Predikant van Bloemfontein :—" De Synode benoeme eene Commissie, die staande deze Vergadering rapport doen zal over de werkzaamheden, die aan eene Synodale Commissie zullen worden toevertrouwd."

Deze Commissie zal bestaan uit den Predikant van Winburg en de Ouderlingen van Bloemfontein en Ficksburg.

Aan de orde is: Rapport der Afgevaardigden naar de bijeenkomst van Vertegenwoordigers van Zendingskerken (Notulen 1874, bl. 26). Dit Rapport wordt gelezen door Ds. Maeder, en is geteekend door Z.W.Eerw. en den Predikant van Philippolis. De Vergadering besluit, dat dit Rapport, met genoegen gehoord, met dank worde ontvangen.

Den Ouderling van Philippolis wordt toegestaan eene vraag te doen, omtrent de inwendige Zending, daar hij vreesde wegens ligchaamsongesteldheid niet lang tegenwoordig te zullen kunnen zijn. De vraag luidt:—"Is de plaatselijke Predikant eener gemeente geroepen en verpligt eene gekleurde gemeente te dienen, of is het hem slechts toegestaan."

Doelende op het Rapport zoo even gelezen, beveelt de Predikant van Bethlehem het aan als wenschelijk, dat voor de Synode, van de voortdurende Handelingen der genoemde Zending Conferentie telkens een rapport worde gelezen. Een voorstel, dat de Predikant van Bloemfontein daarmede belast worde, wordt afgestemd; en vervolgens besloten, op voorstel van den Predikant van Boshof, dat de aanbeveling der afgevaardigden in het Rapport zoo straks gelezen, worde aangenomen. Er zal mitsdien voortaan naar de voornoemde Conferentie geen afgevaardigde worden gezonden (zie Bijlage).

Op suggestie van den HoogEerw. Voorzitter wordt besloten, en wel met algemeene stemmen :—" De Predikant van Rouxville worde afgevaardigd, om onze Kerk bij de eerstvolgende Conferentie van de Fransche Zendelingen in Basutoland te vertegenwoordigen."

Ten opzigte van de vraag van den Ouderling van Philippolis, verwijst de HoogEerw. Voorzitter naar de Notulen, bl. 114. De afgevaardigde neemt genoegen met dit antwoord.

Beschrijvingspunt 15, vragende om de afvaardiging van een' vertegenwoordiger onzer Kerk naar het aanstaand Pan-Presbyteriaansch Concilie, komt nu in behandeling. De Predikant van Edenburg, wijzende op het wenschelijke in deze zaak, leest eene missive daarop betrekking hebbende, van den Scriba der Kerk in de Kaapkolonie aan den Moderator onzer Kerk, dd. Kaapstad, 31 December, 1875, voor. Hij refereert overigens naar de aanspraak van den Predikant van Philippolis gisteren, nopens deze zaak, en beveelt de aanname aan van dit Beschrijvingspunt. Onderscheidene voorstellen komen ter tafel, naar aanleiding

waarvan verschillende sprekers het woord voeren voor en tegen de afvaardiging; terwijl als bezwaren daartegen worden genoemd, o.a. de ontoereikende staat der kerkelijke finantien, en vooral in dezen drukkenden tijd. Het laatste van die voorstellen door den Predikant van Bloemfontein, gesecondeerd door dien van Edenburg, wordt aangenomen, namelijk:—"De Synode late zich vertegenwoordigen op het aanstaand Pan-Presbyteriaansch Concilie te Edenburg, in Schotland, onder voorwaarde, dat de onkosten niet gevonden worden uit de Synodale kas." Tengevolge hiervan wordt een drietal voorstellen ter tafel gelegd, het laatste waarvan aangenomen wordt; zijnde voorgesteld door den Predikant van Edenburg:—"Deze Vergadering benoeme den Predikant van Philippolis als haren afgevaardigde naar het aanstaand Pan-Presbyteriaansch Concilie, behoudens de bepaling omtrent de onkosten, zegge £150, en als Secundus, den Ouderling van Bloemfontein." Op eene vraag van den Ouderling van Bloemfontein wordt besloten, dat, ingeval ook de Secundus gaat, deze dan van een Credentiaal als medeafgevaardigde, tezamen met den Predikant van Philippolis, zal worden voorzien.

Beschrijvingspunt 29 is aan de orde. De Ouderling van Bloemfontein meent, dat de bedoelde explicatie in het Beschrijvingspunt genoemd, onnoodig is; de Predikant van Rouxville, dat zij wel noodig is. Door dezen en den Predikant van Fauresmith worden gevallen genoemd van soortgelijken aard, als waarvan het Beschrijvingspunt vermeldt; terwijl nogtans de laatste redenen heeft om te meenen, dat aan den wensch, in het Beschrijvingspunt uitgedrukt niet voldaan worde. Er wordt eene pauze verleend.

Na de pauze is Beschrijvingspunt 29 weêr aan de orde, en wordt daaromtrent besloten, op voorstel van den Ouderling van Bloemfontein, gesecondeerd door den Ouderling van Ficksburg:—"De Synode beschouwt het onnoodig de in Beschrijvingspunt 29 bedoelde explicatie aan den Bisschop der Anglicaansche Kerk te vragen."

Beschrijvingspunten 31 en 32, handelende over de afschaffing der buitenkantienen, zijn aan de orde. Op een wenk des Voorzitters, besluit de Vergadering, dat aan den Predikant van Simonsstad de gelegenheid zal worden gegeven om in zake *het misbruik van sterken drank* de Vergadering toe te spreken. Deze broeder maakt van de gelegenheid gebruik. Hij is Voorzitter van eene Synodale Commissie over de dronkenschap, en treedt in eene beschouwing van de noodzakelijkheid van en de middelen waardoor het misbruik van sterken drank tegen te gaan.

Na dit woord en den dank der Vergadering daarvoor, per monde van den HoogEerw. Voorzitter, verwelkomt, op een voorstel van dezen, de Vergadering haren Moderator, weder ter Vergadering verschenen, door eenpariglijk op te staan.

Een voorstel, dat het Beschrijvingspunt (31) worde aangenomen, wordt gevolgd door een ander, dat beide Beschrijvingspunten, 31 en 32 worden aangenomen. Verscheidene leden

hebben het woord, terwijl de gedachten-wisseling hierop neerkomt, dat het misbruik van sterken drank wel op de dorpen hier en daar schijnt af te nemen; doch eenpariglijk is men het eens omtrent het zeer verderfelijke van de buitenkantienen (buitenwinkels) alwaar sterke drank wordt verkocht: "Tempels der onmatigheid," en bij welke namen deze plaatsen ook al genoemd worden. In omvraag gebragt, wordt het tweede voorstel tot besluit, waardoor Beschrijvingspunten 31 en 32 worden aangenomen. De Predikanten van Winburg, Boshof en Harrismith worden benoemd als Commissie ter vervaardiging, staande de Vergadering van eene Concept Memorie aan den HoogEdelen Volksraad.

Aan de orde zijn: Beschrijvingspunten 40 en 42. De Assessor neemt de Voorzitterstoel in. De Predikant van Bethulie heeft het woord. Ten opzigte van Beschrijvingspunt 40 wordt besloten, na een en ander woord:—"Het Beschrijvingspunt 40 worde aangenomen en bepaald, dat ten opzigte van leden der Afgescheidene Kerk, die uit die Kerk tot de onze wenschen over te komen, gehandeld zal worden met inachtneming van Artikel 67, 1; mits dat zij den vereischten ouderdom hebben verkregen." Ten opzigte van Punt 42 wordt, na eenige gedachtenwisseling, besloten: "Dit Beschrijvingspunt worde aangenomen."

Beschrijvingspunt 14 komt in behandeling. De Predikant van Winburg wenscht, als woordvoerder van een groot en belangrijk gedeelte onzer Kerk, en slechts als zoodanig, dat actie zal worden genomen op het Beschrijvingspunt. De Vergadering besluit dat het Beschrijvingspunt worde aangenomen. Een en ander woord wordt op dit Punt, zijnde de verhouding tusschen Kerk en Staat, gewisseld, en ten 5 ure eene pauze verleend.

Na de pauze wordt een en andere stem gehoord, dat men van het laatste Punt zal afstappen. Evenwel worden een drietal voorstellen achtereenvolgens ter tafel gelegd. Verscheidene leden voeren het woord. Onder deze de Ouderlingen van Bethulie, Boshoff, Ficksburg, en Bloemfontein. In omvraag gebragt, wordt het tweede dier voorstellen tot besluit. Dit luidt: "De Synode besluit dat zij, aangezien de Ned. Geref. Kerk van den Oranjevrijstaat, sedert haar zelfstandig bestaan in dit land en tot heden toe, de ondersteuning en het vertrouwen van den Staat op kenbare wijze genoten heeft—geene reden ziet om ongeroepen te treden in de vraag omtrent eene nadere bepaling van de verhouding tusschen Kerk en Staat." Dit stelde voor de Ouderling van Bethulie, ondersteund door dien van Bethlehem.

Beschrijvingspunt 10, omtrent de verandering van sommigen onzer Psalmwijzen, wordt aan de orde gesteld. De Predikant van Fauresmith licht het toe. Hem volgt de Ouderling van Bloemfontein, die er op wijst, dat het Gezang dat gedeelte is der openbare eeredienst, waaraan de gemeente deel neemt, en dat sommige dierbare versjes, als Psalm 23 en 51, ongezongen

blijven. De Predikant van Harrismith is van oordeel, dat de verandering, in het Beschrijvingspunt voorgesteld, in de gemeente welkom zal zijn. Nog spreken ten gunste van het Beschrijvingspunt de Ouderling van Bethulie en de Predikanten van Jacobsdal, Boshof, Bloemfontein, Rouxville, en Edenburg. In deze wordt besloten :—" Beschrijvingspunt 10 worde aangenomen, en de Predikanten van Bloemfontein, Fauresmith, Rouxville en de Ouderling van Bloemfontein benoemd tot de commissie daarin vermeld, *ten fine* van Rapport aan de eerste Synodale Vergadering."

Op Beschrijvingspunt 30 wordt geantwoord : " Bij den Ring volgens Artikel 164."

" De wet blijve onveranderd ;" zoo luidt het besluit der Vergadering op Beschrijvingspunt 36.

De Vergadering antwoordt op Beschrijvingspunt 37 : " Ja !"

Op Beschrijvingspunt 54 antwoordt de Synode, " Dat zij geen lid der Gecombineerde Kerkeraadsvergadering ter wille van het bepaalde bij Artikel 37, 11, van die Vergadering wenscht geweerd te hebben ; aangezien de bepaling bij Artikel 37, 11, ziet op gewone Kerkeraadsvergaderingen."

Op Artikel 37, 3, antwoordt de Synode, naar aanleiding van Beschrijvingspunt 55 :—" De oudste Ouderling, volgens Artikel 37, 3, is die Ouderling, lid des Kerkeraads, daar tegenwoordig, die het langst in de dienst van die gemeente zal gestaan hebben."

Beschrijvingspunt 44 is aan de orde, waaromtrent besloten, wordt, dat Artikel 203 onveranderd blijve.

De Notulen van heden worden gelezen en de Vergadering gesloten ten 10 ure. De HoogEerw. Assessor gaat de Vergadering voor in het dankgebed.

Gelezen en, na goedgekeurd en vastgesteld te zijn, geteekend op Donderdag, den 19den April, 1877.

JOHANNES G. OLIVIER, Moderator,
GUSTAV RADLOFF, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

ACHTSTE ZITTING.

De *Achtste* Zitting der Zesde Vergadering wordt gehouden op Donderdag, den 19den April, 1877.

Tegenwoordig zijn al de leden. In het gebed gaat de Ouderling van Heilbron voor. De Notulen van de vorige zitting worden gelezen en geteekend.

Op aanbeveling van Ds. Maeder, besluit de Vergadering, voorgesteld door den Predikant van Bloemfontein, gesecondeerd door den Ouderling van daar :—" De Synode stelle eene Commissie aan, om staande de Vergadering rapport te doen, omtrent de wijze waarop en den tijd wanneer, de verschillende Ringen in functie zullen treden en wat daarop wijders betrekking heeft."

Tot Commissie worden benoemd de Predikanten van Winburg, Harrismith, Jacobsdal, en Rouxville, benevens de Scribas der tot hiertoe bestaande Ringen.

Een voorstel door den Ouderling van Ficksburg, gesecondeerd door den Predikant van Bloemfontein :—"Om heden geene Namiddag Zitting te houden, ten einde de verschillende Commissien in staat te stellen haar werk behoorlijk te kunnen afdoen," wordt verworpen.

Op voorstel van den Predikant van Edenburg, gesecondeerd door den Ouderling van Edenburg, wordt besloten tot de benoeming van eene Verantwoordelijke Commissie in zake de bijeenbrenging van het benoodigde geld voor de kosten des Afgevaardigden naar Schotland. Tot Commissie worden benoemd de Ouderlingen van Bloemfontein en Ficksburg, en de Predikant van Bethlehem. De Predikant van Edenburg berigt, dat hij last ontvangen had, om namens den Kerkeraad van Smithfield, tot dat Fonds bij te dragen £10.

Beschrijvingspunt 11 is aan de orde. De Voorsteller, in zijne toelichting, wil vooral gelet hebben op de woorden: "één zeker uur," voorkomende bij Artikel 51. Het tweede van vier voorstellen in den loop der discussie over dit punt ter tafel gelegd, wordt tot besluit, naml.: "De Synode wil, dat volgens Artikel 51, *één zeker uur* moet bepaald worden voor het inzegenen van Huwelijken *op gewonen tijd;* doch dat het aan de discretie van den Leeraar en den Kerkeraad zal worden overgelaten, het Huwelijk op een ander uur bevestigd, als *gewoon* te beschouwen, wanneer er gegronde redenen mogen bestaan, waarom òf de partijen zelven òf de leeraar niet tegenwoordig konden zijn."

Aan de orde wordt gesteld het Onderwijs, en in verband daarmede Beschrijvingspunten 21—27. Beschrijvingspunten 21 en 22 worden eerst overwogen; het eerste toegelicht door den Predikant van Bloemfontein, en het tweede door dien van Bethulie. Deze wijst tot vinding van de noodige Fondsen op een en ander plan, bijv., de verhooging van enkelen der leges, en op de vermoedelijke kosten voor ieder leerling. Hij legt een voorstel ter tafel, hetwelk na eenige gedachtenwisseling, waaraan de Predikanten van Rouxville, Bethlehem, Edenburg, en de Ouderling van Ladybrand deel namen, met algemeene stemmen wordt aangenomen, namelijk, dat;—"Deze Vergadering eene Commissie benoeme om plannen te beramen tot het daarstellen van een Fonds tot opleiding van behoeftige jongelingen tot het Leeraarsambt." Tot commissie volgens dit besluit, worden benoemd de Predikanten van Rouxville en Bethlehem, en de Ouderlingen van Bloemfontein, Bethulie, en Ladybrand.

Aan de orde komen Beschrijvingspunten 25 en 23.

Aan de orde komen Beschrijvingspunten 25 en 23. Deze worden toegelicht door den Ouderling van Philippolis, daar door den voorsteller van Beschrijvingspunt 25, de overtuiging, door hem gedeeld, pas te voren was uitgesproken. Een voorstel wordt

ter tafel gelegd door den Predikant van Winburg, gesecondeerd door dien van Bethulie, waarna de gedachten en ondervindingen, ten opzigte van Wijkscholen en Rondgaande Onderwijzers vrij algemeen worden medegedeeld. Het blijkt, dat Wijkscholen goed beantwoorden; dat Wijkscholen in de kleinere wijken beter beantwoorden dan in de grootere; terwijl weder in de grootere wijken Rondgaande onderwijzers minder goed beantwoorden; dat met betrekking tot Rondgaande onderwijzers, de waarschuwing behoort ter harte genomen te worden, tegen de aanstelling van wie zich maar komt aanbieden, terwijl toch de Rondgaande Onderwijzer een getuigschrift verkrijgen kan bij den Inspector van Onderwijs, of van de Commissie van Examinatoren; wat kinderen leeren in hun jeugdigen leeftijd, oefent een invloed uit in lateren ouderdom. Het voorstel, in omvraag gebragt, wordt aangenomen. Dit luidt: "De Synode bevele hare afgevaardigden aan, om pogingen aan te wenden tot het oprigten van Wijkscholen in hunne verschillende gemeenten." Op eene vraag van den Predikant van Edenburg, in welke betrekking de Consulent eener gemeente van het district staat tot de Gouvernements Schoolcommissie van zoodanig district, daartoe wijzende op het bepaalde bij Artikel 15, Hoofdstuk 2, van de Ordonnantie No. 1, 1874, vergeleken met Artikel 189 onzer Kerkwetten, oordeelt de Moderator, dat deze vraag bij de Regering te huis behoort.

Volgens Beschrijvingspunt 24, wordt * de aandacht bepaald bij de Grey College, Bloemfontein. Een Rapport ter tafel, namens Heeren Curatoren, wordt door den Predikant van Bloemfontein gelezen, waarna een voorstel ter tafel gelegd wordt, namelijk: "Het Rapport worde met dank aangenomen, en de aanbeveling daarin vervat, ten opzigte van den WelEd. Gestrengen Regter Reitz, bekrachtigd."—Een pauze volgt.

Na de pauze wordt het verlangen vernomen, dat het een en ander omtrent het Onderwijs in die Inrigting gegeven, mogt worden uitgesproken. De Predikanten van Winburg en Bloemfontein en de Ouderling dezer gemeente deelen het hunne daaromtrent mede. Het blijkt, dat deze Inrigting in zeer bloeijenden staat verkeert; dat sommige jongelingen aldaar zelfs geldelijke ondersteuning verkrijgen; dat het daarin in de laatste jaren meer systematisch dan vroeger, toegaat, vooral met de examina. Het voorstel, vóór de pauze ter tafel gelegd, wordt met algemeene stemmen aangenomen. Voorts even alzoo een voorstel, ter tafel gelegd op een wenk van den Moderator, dat de Wet onzer Kerk van geen Rapport van Curatoren vermeldt: "De Synode verzoeke Heeren Curatoren van de Grey College, de goedheid te hebben, aan elke Synodale Vergadering een volledig Rapport toe te zenden."

De Voorsteller van Beschrijvingspunt 26 licht dit toe, wijzende op bladz. 7 en 8 der Notulen van 1874. Vervolgens wordt het

* Zie Bijlagen onder IV.

Rapport der Commissie * voor het oprigten van een eerste klas Meisjesschool te Bloemfontein (bladz. 8) door de Predikant van Bloemfontein gelezen. Deze legt mede over de rekeningen aan dat Instituut verbonden, tot ultimo December, 1876. Tot de stichting daarvan had de HEd. Volksraad goedgunstiglijk bijgedragen de som van £3,000, onder voorwaarde dat nog £3,000 zal worden gevonden. Slechts £1,490 17s. 11d. waren aan contributien ontvangen. Op het gebouw rust eene schuld van £2,500. Een voorstel wordt ter tafel gelegd door den Predikant van Edenburg, gesecondeerd door dien van Boshof:—"Het Rapport worde met dank ontvangen, en de zaak in verband daarmede en met het Beschrijvingspunt overwogen." Dit voorstel wordt tot besluit. Uit de discussie, die volgt, blijkt, dat niet alleen eene schuld op het gebouw rust, maar ook dat hetzelve noodzakelijkerwijze uitbreiding vereischt; dat dit een en ander den bloei der inrigting eenigzins tegenhoudt; dat vooral daarom de kostgelden, thans zoo laag mogelijk, op £58 per annum gesteld, niet nog lager kunnen gesteld worden; dat uit kracht der benoeming van de Commissie in 1874, de Synode de verpligting heeft het ontbrekende van de £3,000 te vinden; dat eindelijk op achterstallige inteekeningen niet veel te rekenen viel. Een tweetal voorstellen in den loop dezer gedachtenwisseling ter tafel gelegd, worden achtereenvolgens in omvraag gebragt en aangenomen:—"De Synode brenge haren dank toe aan den HEd. Volksraad voor de milde ondersteuning aan het Instituut "Eunice" geschonken; *a.* door de bijdrage van £3,000; *b.* door de jaarlijksche bijdrage van £250." 2. "De Synode brenge haren hartelijken dank toe aan de mannen, die als leden der Commissie den Voorzitter zoo getrouw bijgestaan hebben in het tot stand brengen van deze Inrigting." Dit laatste was voorgesteld door den Ouderling van Bloemfontein, gesecondeerd door dien van Ladybrand; en het eerste door den Predikant van Winburg, gesecondeerd door den Ouderling van Kroonstad.

De Predikant van Bloemfontein heeft eindelijk het woord, zich verheugende over de gelegenheid, die hij heeft, zijn hart omtrent deze zaak te ontboezemen. Hij treedt in eene opsomming van de pogingen sedert het Synodaal besluit in het werk gesteld; hoe moeijelijkheden zich hebben voorgedaan; hoe die van stuk tot stuk zijn overwonnen; en eindigt met de hoop uit te spreken, dat de Kerk bereid zal zijn eene jaarlijksche bijdrage, geëvenredigd aan haar ledental, tot het daarstellen van een Opvoedings Fonds te storten.

Eene pauze wordt verleend. Wederom gezeten, wordt het laatste van twee voorstellen, na eenige gedachtenwisseling, tot besluit gemaakt. Het luidt:—"De Synode, zich overtuigd houdende, dat de tijd gekomen is om de zaak van het Onderwijs met kracht te behartigen, beveelt door hare leden den Kerkeraden aan, met de gemeenten te raadplegen over de oprigting van een

* Zie Bijlagen, onder V.

Algemeen Opvoedings Fonds." Wordt vervolgens in omvraag gebragt een voorstel, vóór de pauze ter tafel gelegd, hetwelk aangenomen wordt, luidende:—"De Synode stelle in iederen Ring éénen der Predikanten aan, om in de gemeenten onder dien Ring sorterende, te collecteren, ter delging van de schuld nog op het Instituut "Eunice" te Bloemfontein, rustende." Een ander voorstel, met algemeene stemmen aangenomen, luidt:—"De Synode spreekt bij deze hare overtuiging uit, dat het lid der Commissie, door de Synode van 1874 benoemd, om werkzaam te zijn tot de oprigting van een Eerste Klas Meisjesschool te Bloemfontein, in medewerking met anderen, met ijver en succes heeft gearbeid en spreekt mede haren dank jegens hem uit." Op eene vraag door den Predikant van Boshof, in welke betrekking nu de Synode onzer Kerk tot het Gesticht "Eunice" staat, daar nu de Commissie, door haar in 1874 benoemd, feitelijk aftreedt, voeren kortelijks de Predikanten van Bloemfontein en anderen het woord, waarna de Vergadering besluit, voorgesteld door den Predikant van Winburg, gesecondeerd door den Ouderling van Ficksburg:—"De Predikant van Bloemfontein en de Leden, die met hem tot de Commissie van het Instituut "Eunice" behoorden, worden door deze Vergadering benoemd om de Kerk ten opzigte van gezegd Instituut te vertegenwoordigen."

Beschrijvingspunt 27 wordt door den steller daarvan kortelijks toegelicht, en de Vergadering berust bij de mededeeling door den Predikant van Fauresmith, dat aldaar eene Meisjesschool is gesticht geworden, en door dien van Winburg, dat aldaar ter plaatse twee Meisjesscholen bestaan. De Notulen dezer Zitting worden gelezen. Nadat de Vergadering besloten heeft, als het kan, morgen hare werkzaamheden te eindigen, wordt het dankgebed gedaan, waarin haar de Ouderling van Jacobsdal voorgaat.

Gelezen en vastgesteld op de 9de Zitting der Synodale Vergadering van 1877, *op den* 20*sten April*, 1877.

JOHANNES G. OLIVIER, Moderator.
GUSTAV RADLOFF, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

NEGENDE ZITTING.

De *Negende* Zitting der Synode van 11 April 1877 en volgende dagen wordt gehouden op 20 April, 1877.

Al de leden zijn tegenwoordig. De Ouderling van Harrismith opent met gebed, waarna de Notulen van gisteren gelezen worden. De Ouderling van Bloemfontein wenscht aangeteekend te hebben met referte naar het Instituut "Eunice" te Bloemfontein, dat de kostgelden voor elke leerling beloopen op £50, en de schoolgelden *voor de lagere vakken op* £8 *per jaar.* De Notulen worden geteekend.

Aan de orde komt Concept-Memorie over de dronkenschap. Dit wordt gelezen en daaromtrent besloten, voorgesteld door den

Predikant van Bloemfontein, gesecondeerd door den Ouderling van Smithfield :—" Deze Vergadering betuigt haren dank aan de commissie die de Concept-Memorie heeft ontwoıpen en hecht hare goedkeuring daaraan, besluitende dat deze memorie, na ter Vergadering behoorlijk geteekend te zijn, door den Scriba Synodi aan den HoogEd. Volksraad worde toegezonden."

Als eene motie van orde wordt besloten, voorgesteld door den Predikant van Rouxville, gesecondeerd door dien van Winburg : —" Aan niemand zal worden toegelaten meer dan vijf minuten te spreken."

Het Rapport over de Synodale Commissie wordt ter tafel gelegd en door den Moderator gelezen. Dit wordt op voorstel van den Predikant van Boshof, door de Vergadering met dank ontvangen en goedgekeurd. Het laatste van drie voorstellen, naar aanleiding daarvan ter tafel gelegd, wordt aangenomen, luidende :—" De Synode besluite, dat de Moderatuur de Synodale Commissie zal uitmaken." Dit was voorgesteld door den Predikant van Jacobsdal, en gesecondeerd door den Ouderling van Kroonstad.

Aan de orde is het Rapport over de wijze, waarop een Fonds zal daargesteld worden ter ondersteuning van minvermogende jongelingen, in de opleiding tot de predikdienst. Dit Rapport wordt in overweging genomen. Eene breedvoerige gedachtenwisseling heeft plaats over de wijze, waarop dit Fonds tot stand kan worden gebragt. Het eerste van een viertal voorstellen ter gelegd, wordt aangenomen :—" Er worde door deze Synode besloten, dat er éénmaal des jaars, bij gelegenheid van het Nachtmaal, gecollecteerd zal worden, ten einde minvermogende jongelieden, die zich voor het Leeraarsambt wenschen voor te bereiden, te ondersteunen ; en zoo er geene zoodanige jongelieden worden gevonden, het gecollecteerde alsdan te voegen bij een op te rigten algemeen Opvoedings Fonds." Dit stelde de Predikant van Boshof voor, en secondeerde de Ouderling van Kroonstrd.

Aan de orde wordt gesteld het Rapport over de Ringen. Uit dit Rapport vloeijen voort de volgende besluiten :—

1. Op voorstel van den Predikant van Bloemfontein :—" De Synode neme de aanbeveling der Commissie aan met de bepaling, dat de oude Ringen tot October aanstaande in functie blijven.

2. Voorgesteld door Predikant van Winburg :—" Bij den Oostelijken Ring hebbe de Zendeling onzer Kerk te Witzieshoek zitting met eene adviserende stem."

Op eene vraag van den Ouderling van Bloemfontein, wordt het Rapport over het Fonds ter ondersteuning van minvermogende jongelingen noch eens gelezen. Met het oog daarop wordt besloten :—

1. Op voorstel van den Ouderling van Ficksburg :—" De administratie der te heffen gelden worde den Quaestor Synodi toevertrouwd."

2. Op voorstel van den Predikant van Rouxville :—" De aanbeveling omtrent de toelage van £50 worde aangenomen."

3. Op voorstel van den Predikant van Winburg:—" De aanbeveling in het Rapport omtrent huishoudelijke bepalingen worde aangenomen."

4. De dank der Vergadering worde aan de Commissie toegebracht.

Wederom komt in behandeling het Rapport over de Ringen. Drie voorstellen worden ter tafel gelegd, waarover verscheidene leden het woord voeren. Het tweede daarvan wordt tot besluit: Voorgesteld door den Predikant van Fauresmith, gesecondeerd door dien van Jacobsdal:—" De godsdienstige verslagen worden alleen bij de Synodale Vergadering ingediend en bij de Ringen slechts het onderzoek volgens Artikel 35." Vervolgens wordt besloten:—

1. Het godsdienstig verslag loope van Synode tot Synode.
2. Het Kerkelijke jaar eindige met ultimo September.

Het Verslag van de Commissie over de Rapporten betreffende het Predikanten Pensioenfonds, wordt door den Predikant van Bethlehem gelezen, en door de Vergadering ontvangen om te worden overwogen. De Predikant van Bloemfontein zal aan de uitgesprokene wenken gevolg geven. De Predikant van Fauresmith had maar onlangs eerst ontdekt, dat het geld, dit Fonds competerende, in de Bank geen renten deed, weshalve hij het toen eerst elders op rente heeft uitgezet. Op eene vraag van dezen Administrateur wordt besloten:—" De renten niet betaald zijnde, behooren, benevens het kapitaal, renten te doen." Nog wordt naar aanleiding van dit Rapport bepaald:—

1. " De Synode besluite, dat de gemeenten, die niet voldaan hebben aan hare verpligting in deze, het ontbrekende aanzuiveren vóór de eerste Ringzitting."
2. " De Administrateurs van het Predikanten Pensioenfonds worden verzocht de wenken der Rationarii te behartigen, totdat dit Fonds door de eene of andere Kamer zal kunnen geadministreerd worden."

De Moderator benoemt tot Rationarii, volgens Artikel 7 van het Reglement op de Zending, (bladz. 13, Synode 1874) den Predikant van Jacobsdal en den Ouderling van Bloemfontein.

Den Predikant van Rouxville wordt om redenen, door hem genoemd, verlof verleend heden naar huis terug te keeren. Eene pauze wordt verleend, en daarna aan de orde gesteld het Verslag der Zending Commissie, en in verband daarmede Beschrijvingspunten 17, 18, 19, en 16. De Moderator is afwezig wegens ongesteldheid.

Wordt gehoord Rapport over de bijeenbrenging van Fondsen voor de kosten des afgevaardigden naar 't Pan-Presbyteriaansche Concilie te Edinburgh, en besproken. De Ouderling van Bloemfontein zal de lijsten uitmaken en overigens voor de administratie van in te zamelen gelden zorgen.

Het Rapport der Zendingcommissie wordt, op voorstel van den Predikant van Winburg, gesecondeerd door den Ouderling van

Wepener, met dank ontvangen en overwogen.* Het Rapport der Rationarii over de boeken dezer Commissie is nog niet gereed. Ds. Maeder geeft in het breede verslag van het Zendingwerk tot hiertoe : hetgeen binnen 's lands gedaan is geworden en hetgeen door hem is verrigt. De Vergadering hoort hem met blijkbaar veel genoegen aan. Na hem voert het woord de Predikant van Harrismith.

Daar de Moderator afwezig is, en mede de Assessor Secundus, en de Hoog-Eerw. Voorzitter in belang dezer zaak het woord voeren wilde, werd besloten, dat de Predikant van Winburg het Voorzitterschap zal aanvaarden. De Predikant van Bloemfontein voert het woord; na hem anderen, die voor de zaak der Zending in de bresse traden. Een voorstel om het Beschrijvingspunt 18 aan te nemen, ter tafel gelegd door den Predikant van Bloemfontein, en een ander door den Ouderling van Edenburg, dat iedere gemeente £25 's jaars voor het Zendingsfonds zal bijbrengen, worden beiden afgestemd. Nog een en ander, doelende op de uitoefening van invloed in deze bij de gemeenten door Kerkeraden, wordt afgestemd. De Vergadering vereenigt zich met een vierde voorstel, namelijk :—" Deze Vergadering gelast de verschillende Kerkeraden, om aan het Synodaal besluit van 1874 (Notulen blz. 17—18) gevolg te geven, en spreekt hare afkeuring uit over de nalatigheid van die Kerkeraden, die alsnog in deze hoogst gewigtige zaak zoo zeer hun pligt hebben verzuimd." Het Rapport is nu afgehandeld. Ten opzigte van Beschrijvingspunt 16, wordt met algemeene stemmen besloten, dat de wet bij Artikel 59. d., onveranderd blijve.

Een voorstel, ter tafel gelegd door den Predikant van Winburg wordt aangenomen, luidende :—" De behandeling der overige Beschrijvingspunten, behalve die van Nommers 12, 13 en 46, worde uitgesteld."

Na de pauze des avonds is de Moderator wederom in den Voorzitterstoel. De Scriba erlangt het woord en leest voor een gedeelte van een brief van Ds. S. J. M. van Niekerk, den beroepen Leeraar van Smithfield, dd. 11 April, 1877, vermeldende, dat hij het beroep herwaarts had aangenomen. De Moderator spreekt een woord van hartelijke deelneming, namens de Vergadering met de gemeente uit, en hoopt, dat de komst van den aanstaanden Leeraar voor deze en voor de Kerk ten zegen zal zijn.

Beschrijvingspunt 13 is ter sprake. Op voorstel van den Predikant van Winburg wordt besloten, dat eene nieuwe uitgave der Kerkewet van de Kerk van den Oranjevrijstaat worde bezorgd. Vervolgens dat de Redaktie daarvan worde opgedragen aan de Synodale Commissie.

Beschrijvingspunt 46 wordt aangenomen.

De Rationarii over het Zending Fonds doen verslag. Het Rapport wordt aangenomen en goedgekeurd. Een wenk, omtrent de behartiging van Punt 6, van " Het Regelment op de

---

* Zie Bijlagen, onder VI.

Zending," (Notulen, Vergadering 1874, bladz. 13) wordt ter Vergadering uitgesproken. De Zending Commissie hoopt daaraan te voldoen. Hiermede is het verheven onderwerp: "De Zending der Kerk," afgehandeld.

Met betrekking tot het Rapport van den Scriba Synodi, over eene niet uitgereikte Acte van Bevestiging, wordt het laatste van drie voorstellen tot besluit, en dit luidt:—"De Synode neme dit gedeelte van het Rapport voor kennisgeving aan."

Worden door den Moderator benoemd, tot Commissie over de Grensbepaling, tusschen de gemeenten Jacobsdal en Boshof, de Predikanten en Ouderlingen dier gemeente hier tegenwoordig, benevens den Predikant van Fauresmith. Op besluit der Vergadering, wordt de Predikant van Jacobsdal benoemd tot Voorzitter dier Commissie. Op eene vraag van den Predikant van Boshof, oordeelt de Moderator, dat men zich, omtrent de onkosten dier Commissie te houden hebbe aan de Wet.

De kiezing van een Zending-Commissie is aan de orde. De Predikanten van Bloemfontein, Bethulie en Edenburg noemen, de een na den ander, de redenen op, waarom zij bij de kiezing wenschen te worden voorbijgegaan. Nadat een voorstel, dat de Zending-Commissie met gesloten stembriefjes zal worden gekozen, was afgestemd, wordt besloten:—"De Zending-Commissie worde herkozen."

Tot Commissie in zake de Rekening van den Ex-Quaestor van den Ring van Winburg worden benoemd, de Predikanten van Boshof en Bethlehem.

Tot Commissie om voor het Instituut "Eunice" te collecteren, worden benoemd:—Voor den Oostelijken Ring, de Predikant van Bethlehem; voor den Noordelijken, die van Winburg; voor den Westelijken, de Predikant van Fauresmith; en voor den Zuidelijken, de Predikant van Rouxville.

De Beschrijvingspunten ter tafel per memorie van den Ouderling Spies, van Wepener, zullen, evenals de andere onafgehandelde, blijven overstaan.

"De Synode bevele," op voorstel van den Ouderling van Ficksburg, gesecondeerd door den Predikant van Winburg, "den Kerkeraden der Gemeenten, wier Afgevaardigden hier geene zitting hebben bekomen, aan de reiskosten van dezen te vergoeden."

De Predikant van Winburg neemt genoegen in de verwijzing naar Artikel 44 der Kerkewet, op zijne vraag omtrent de verpligting tot het bijwonen van de diensten, door ten minste *een-vierde* der Kerkeraadsleden van vacante gemeenten.

Een voorstel van den Predikant van Fauresmith:—"De Synode drage aan den Scriba op, om van wege de Kerk van den Oranjevrijstaat, de erkentelijkheid van deze te betuigen aan de Redactie van den "Gereformeerde Kerkbode," wegens de diensten, gedurende zoo vele jaren haar door dat blad, als officieel orgaan der Kerk bewezen," wordt tot besluit.

Op voorstel van den Predikant van Bloemfontein wordt met

algemeene stemmen bepaald, "dat deze Vergadering, genaderd tot het einde harer werkzaamheden, niet uiteen kan gaan, zonder te notuleren hare dankbaarheid voor genotene vriendschap en gastvrijheid, van den Kerkeraad, gemeenteleden en vrienden onzer Kerk te Smithfield, en onder dezen inzonderheid van den WEd. heer J. Harvey, den Landdrost van het district en de zijnen, en dat zij deze plaats verlaat met de bede, dat des Heeren zegen op hen in rijke mate ruste, en des Heeren werk alhier met Gods zegen bekroond moge worden."

De Predikant van Fauresmith legt ter tafel:—"De Synode betuige haren dank aan den HoogEerw. Scriba voor zijne gewigtige diensten tot hiertoe der Kerk bewezen, en besluite, het honorarium, aan die betrekking verbonden, te stellen op £35 des jaars." De Scriba, wien dit geldt, verzoekt dat de Vergadering dit voorstel niet ter stemming zal brengen. Het geschiedt evenwel, en wordt tot besluit. De Scriba hoopt, dat de Vergadering hem verlof zal geven voor dit blijk harer erkentelijkheid beleefdelijk te bedanken, en hem toe te staan van haar aanbod geen gebruik te maken.

Op voorstel van den Predikant van Winburg wordt besloten, den dank der Vergadering den Assistent Scriba te betuigen, voor de haar, in die betrekking, bewezene diensten, en dat hem, als bewijs daarvan, worde toegekend de som van £7 10s. stg.

Op eene vraag van den Predikant van Jacobsdal, of namelijk bij de uitreiking van een certificaat van lidmaatschap aan een gecensureerd lid der gemeente, dit feit op zoodanig stuk behoort bekend gesteld te worden, meent de HoogEerw. Moderator dat dit van zelf spreekt. De Vergadering berust hierbij.

De tijd is reeds verstreken en de Vergadering wordt verdaagd tot D. V. morgen ten half acht ure, a.m., om dan plegtig te worden gesloten. Het gebed wordt gedaan door den Predikant van Boshof.

Deze Notulen worden *gelezen en goedgekeurd, op Zaturdag morgen, den* 21*sten April*, 1877, en wel ter plaatse als te voren vermeld. De verrigtingen werden aangevangen met gebed, door den Ouderling van Bethulie.

Afwezig zijn: de Predikant en Ouderling van Winburg; de Predikant en Ouderling van Fauresmith; de Ouderling van Bloemfontein, de Ouderling van Jacobsdal en de Ouderling van Wepener.

Met een woord van hartelijke deelneming legt de Predikant van Bloemfontein ter tafel, het volgend voorstel, gesecondeerd door den Predikant van Boshof:—"Deze Vergadering, op het punt staande van uiteen te gaan, wenscht als uit éénen mond, hare blijdschap en dankbaarheid te kennen te geven, over de tegenwoordigheid en hartelijke zamenwerking in deze Synodale Vergadering, van den WelEerw. heer G. A. Maeder, den Zendeling onzer Kerk te Witzieshoek, en bidt hem de genade en kracht des Heeren toe in zijnen moeijelijken, doch heerlijken werkkring." Nadat nog de Predikant van Edenburg een woord

gesproken had over de strekking van het voorstel ter tafel, wordt dit tot besluit, en wel met algemeene stemmen.

Deze Vergadering acht zich voorts geroepen, met het oog op de orde in alles, te besluiten, op voorstel van den Predikant van Bloemfontein, gesecondeerd door dien van Bethlehem:—"De Synode besluit, dat, naar het voorbeeld onzer Moederkerk, en met het oog op de jaarlijksche zittingen te Bloemfontein, de Synodale Vergadering, gelijk deze door eene Leerrede opzettelijk wordt geopend, dezelve ook gesloten zal worden met het uitspreken eener Leerrede, door eenen der Predikanten, te worden benoemd door de Ringen bij beurten."

Op de vorige Notulen wordt aangemerkt, dat voor het Fonds ter afvaardiging naar Schotland, *plus minus* £50, staande de Vergadering, zijn bijeen gebragt. Voorts, dat de Predikant van Winburg, met zijne vraag bedoeld heeft zoo wel vacante als andere gemeenten.

De HoogEerw. Voorzitter sluit nu deze ZESDE Synodale Vergadering der Kerk van den Oranjevrijstaat met een gepast en hoogst ernstig woord. Terug ziende op de dagen hier te zamen beleefd, neemt hij een kort overzigt van de gevallene besluiten; let hij op de broederlijke en eensgezinde stemming, die hier heerschte; en wijst hij, met 1 Cor. 3 : 9, voor zich, op onze vele en velerlei gebreken; op de door ons ondervondene hulp, en op de heerlijke bemoediging voor allen. Hij eindigt met gebed, en sluit deze Synode (de 6de) van de Nederduitsch Gereformeerde Kerk van den Oranjevrijstaat, op heden, den 21sten April, 1877.

Deze Notulen worden geteekend,

JOHANNES G. OLIVIER, V.D.M., Moderator.
GUSTAV RADLOFF, V.D.M., Assessor.
ALBS. P. MEIRING, V.D.M., Scriba Synodi.
L. J. WESSELS.
A. A. VAN DER LINGEN, V.D.M.
M. J. KOEN.
J. H. VAN WIJK, V.D.M.
G. J. J. DU TOIT.
E. A. J. DU TOIT, V.D.M.
J. G. DREIJR.
E. N. GROBBELAAR.
S. W. DIPPENAAR.
H. J. JOUBERT.
C. P. THERON, V.D.M.
P. F. NAUDE.
P. J. M. VON MALTITZ.
F. P. NEL.
S. J. VAN NIEKERK.
S. W. BRUWER.
W. A. SMIT.
J. H. VILJOEN.
H. J. VAN DER MERWE.
C. J. CILLIERS.
G. A. MAEDER, V.D.M., Zendeling.

BIJLAGEN.

I.

BESCHRIJVINGSPUNTEN,

ZIJNDE VOORSTELLEN TER OVERWEGING VAN

De Hoog-Eerw. Vergadering der Synode,

gehouden te Smithfield, op Woensdag, den 11den April, 1877, en volgende dagen.

A.

1. De Synode hoore rapport van haren Afgevaardigde naar de Conferentie der Fransche Synode in Basutoland.

De Predikant van Philippolis.

2. Beschrijvingspunt No. 6, voor de Synode van 1874. vergel. Notulen blz. 11, worde in behandeling genomen.

De Predikant van Edenburg.

B.

3. Aangezien de Gemeente van Jacobsdal, wegens de schikking der politieke Grensquaestie, de groote meerderheid harer Ledematen verloren heeft; zoo neme de Synode den toestand dier Gemeente in overweging.

De Predikant van Philippolis.

4. De Synode berame een plan, waardoor de Leden der Jacobsdalsche Gemeente, die aan West Griqualand geannexeerd zijn, onder Jacobsdal kunnen blijven sorteren.

De Predikant van Jacobsdal.

C.

5. De Commissiën van Administratie van het Predikanten Pensioen-Fonds doen verslag aan de Synode.

De Predikant van Jacobsdal.

6. De Commissiën van Administratie van het Predikanten Pensioen-Fonds leggen ter Synodale Vergadering voor, verslag van hare pogingen en bevindingen, overeenkomstig opdragt der Synode van 1874, bij Artikels 4 en 6 van het Reglement op het Pensioen-Fonds.

De Predikant van Edenburg.

7. De Commissie benoemd door de Synode van 1874 tot oprigting van een Hoofd-Depôt van Bijbels, Psalm-, Gezang- en andere Boeken, doe verslag.

De Predikant van Philippolis.

8. De Afgevaardigden der Synode van 1874 om de Bijeenkomst van Vertegenwoordigers van Zendingkerken (Notulen blz. 26, punt XVIII) geven verslag.

De Predikant van Edenburg.

9. De Census der Kerk worde, overeenkomstig Synodaal besluit van 1874 (Nott. blz. 28) door deze Synode gevraagd.

De Predikant van Edenburg.

D.

10. De Synode benoeme eene commissie uit haar midden, om in correspondentie te treden met de Commissie, door de laatste Kaapsche Synode aangesteld tot het zoeken naar zingbare wijzen voor de meesten onzer Psalmen.

De Predikant van Fauresmith.

11. De Synode onderzoeke in hoeverre de verschillende Kerkeraden, bij de bepaling van den tijd voor de inzegening van Huwelijken, aan Artikel 51 voldoen.

De Predikant van Bethulie.

12. In hoeverre is er tot hiertoe voldaan aan Artikel 22*b*?

De Predikant van Bethulie.

13. De Synode zorge, dat om de *drie* jaren eene nieuwe uitgave van de Kerkelijke Wet worde bezorgd.

De Ring van Winburg.

14. De Synode bespreke de verhouding tusschen Kerk en Staat.

De Ring van Winburg.

15. De Synode der Kerk van den Oranjevrijstaat late zich vertegenwoordigen op het aanstaande Pan-Presbyteriaansch Concilie te Edinburgh in Schotland.

De Predikant van Edenburg.

E.

16. De Synode neme in revisie het Synodaal besluit van 1867 (Art. 59*d*), om namelijk door behoorlijk *als Leeraar* geordende Zendelingen hare buitenlandsche Zending te behartigen.

De Predikant van Philippolis.

F.

17. De Synode berame plannen tot eene meer geregelde heffing ter ondersteuning van Kerken, Scholen en het Zendingwezen.

De Predikant van Philippolis.

18. De Synode bepale, dat de Kerkeraad van elke Gemeente zorg drage, dat eene jaarlijksche bijdrage van ten minste Vijf Ponden sterling (zegge £5) voor elk Honderdtal Leden der Gemeente onder deszelfs ressort, geregeld in de Zendingkas gestort worde.

De Penningmeester der Synodale Zendingcommissie.

19. De Synode bepale, dat iedere Gemeente onzer Kerk, minstens £20 's jaars tot de Zending bijdragen zal, en dat, bijaldien deze som niet in den loop van elk jaar aan de Synodale Zending Commissie wordt toegezonden, dezelve dan verantwoord zal moeten worden bij de eerstvolgende Vergadering van den Hoog-Eerwaarden Ring.

De Predikant van Bethulie.

20. De Synode neme kennis van de jaarlijksche bijdragen voor de Zending der Kerk, sedert 1874, door de respektieve Gemeenten onder haar ressort, volgens Reglement op de Zending (Art. A. 7,—Notulen Vergadering 1874, op blz. 13).

De Predikant van Edenburg.

G.

21. De Synode neme stappen tot 't daarstellen van een Fonds, ten einde min- en onvermogende jongelieden, die zich aan de Evangeliebediening wenschen te wijden, tegemoet te komen.

De Predikant van Bethulie.

22. De Synode stelle een Fonds daar tot ondersteuning van behoeftige jongelingen, die gewilligheid en bekwaamheid toonen, om voor het Leeraarsambt opgeleid te worden.

De Kerkeraad van Bloemfontein.

23. De Synode wekke hare Ledematen, door middel van eenen Herderlijken brief of door hare Afgevaardigden op, om in alle wijken des Lands, Wijkscholen op te rigten, en alzoo voordeel te trekken van het milde aanbod der Regering om zulke scholen te ondersteunen.

De Predikant van Philippolis.

24. De Synode neme kennis van den bloeijenden staat, waarin de Grey College te Bloemfontein verkeert.

De Predikant van Edenburg.

25. De Synode drage het hare bij tot de bevordering van het Onderwijs des Volks—door opzettelijk de zaak van het Onderwijs te overwegen.

De Predikant van Edenburg.

26. De Synode neme kennis van de stichting en de werking der Meisjesschool,—"Het Eunice Gesticht"—te Bloemfontein, en overwege hare verhouding in deze tegenover;

a. de mannen, die op hare aanbeveling deze Inrigting tot stand hebben gebragt;

b. de Hooge Regering des Lands, opzigtens Hoogst derzelver royale bijdrage tot stichting dezer school;

c. het Volk des Lands, dat zijne milde bijdrage voor deze Inrigting heeft geleverd;

d. Vaders en Moeders, Zonen en Dochteren, in wier belang dit Instituut is daargesteld;

e. En de Synode overwege eindelijk hetgeen dient aangewend te worden, om deze *nobele* Inrichting—onder Gods zegen—te bevoordeelen.

De Predikant van Edenburg.

27. De Synode onderzoeke in hoevere heeft kunnen beantwoord worden aan hare "dringende aanbeveling" AAN KERKERADEN omtrent de oprigting van degelijke Meisjesscholen in de verschillende Gemeenten, volgens Synodaal besluit van 1874 (Not. blz. 8, onder punt 5).

De Predikant vau Edenburg.

28. De Synode onderzoeke, welke boeken bij het Godsdienstig Onderwijs in de verschillende Gemeeuten onzer Kerk gebruikr worden, en overtuige zich, of in alle gevallen aan het in Art. 54 daaromtreut bepaalde voldaan werd.

De Predikant van Bloemfontein.

H.

29. De Synode doe onderzoek bij den Bisschop der Anglikaansche Kerk hier te lande, om explicatie van de handelingen van ZEerws. onderhoorige geestelijken te geven, die onechte kinderen van leden der Ned. Gereformeerde Kerk, alsmede kinderen van gecensureerde lidmaten dezer Kerk doopen; dewijl toch in die Kerk voorziening gemaakt is voor de toediening des Doops aan zoodanige kinderen.

De Kerkeraad van Philippolis.

30. De Synode bepale bij welke Kerkelijke Vergadering een Lidmaat voorwerp van tucht is, die den Kerkeraad, of deszelfs Voorzitter, in zijne betrekking als zoodanig, beleedigt.

De Kerkeraad van Philippolis.

31. Met het oog op de toenemende dronkenschap in ons land, wende de Synode zich tot de Hooge Regering des lands, met een dringend en beredeneerd verzoek, om een kwaad, dat jaarlijks een grooter getal slachtoffers eischt, met krachtige hand tegen te gaan, door vermindering of, zoo mogelijk, geheele afschaffing van buitenkantieneu en door beperking en regeling vau den zoo gemakkelijk geworden verkoop van sterken drank bij de kleine maat.

De Kerkeraad van Bloemfontein.

32. De Synode doe andermaal aanzoek bij de Wetgeving des Lands ter afschaffing der buitenkantienen.

De Predikant van Philippolis.

I.

33. Het Bestuur van de Ned. Gereformeerde Kerk van den Oranjevrijstaat worde uitgeoefend, gemeentelijk en door eene Synode, die jaarlijksch vergadert. Zie Artikel 5 der Kerkelijke Wet. *De Ring van Winburg.*

34. De Synode vergadere jaarlijks, de Ringen om de zes maanden, de Kerkeraad maandelijks. Te dien einde worden er de volgende bepalingen gemaakt:—

a. In Artikel 25 leze men:—Er zellen *vier* Ringen der Kerk zijn, namelijk:—

I.—De Oostelijke Ring, waartoe behooreu zullen de Gemeenten van Harrismith, Bethlehem, Ficksburg, Ladybrand, Lindley en Frankfort.

II.—De Noordelijke Ring, waartoe behooren zullen de Gemeenten van Winburg, Kroonstad, Heilbron, Bultfontein en Hoopstad.

III.—De Westelijke Ring, waartoe behooren zullen de Gemeenten van Fauresmith, Jacobsdal, Boshof, Bloemfontein, en Brandfort.

IV.—De Zuidelijke Ring, waartoe behooren zullen de Gemeenten van Smithfield, Philippolis, Edenburg, Bethulie, Rouxville en Wepener.

b. In Art. 18*a*. De Synode komt jaarlijks in de Hoofdstad bijeen, op den *tweeden* Woensdag in Mei, enz.

c. In Art. 31*a*. De gewone vergaderingeu worden op den *tweeden* Woensdag van Januari en Juli, op eene bij elke zitting te bepalen plaats gehouden.

d. In Art. 37, 2. De leden van eenen Kerkeraad, houden maandelijks hunne gewone vergaderingen, enz.

De Kerkeraad van Bloemfontein.

35. De Synode bepale eenen geschikteren tijd dan de maand April voor onze Hooge Kerkvergaderingen.

De Ring van Winburg.

36. De Synode verandere Artikel 37, No. 18, alzoo, dat "de diensttijd van Ouderlingen en Diakenen bepaald worde op *drie* achtereenvolgende jaren, waarna zij zullen moeten aftreden en niet herkiesbaar zijn, dan na een rusttijd van minstens één jaar."

De Predikant van Philippolis.

37. Kan een Diaken, voordat zijn diensttijd, als bij de wet bepaald, verstreken zal zijn, ook tot Ouderling verkozen worden?

De Predikant zan Edenburg.

38. De Synode berame een plan, waardoor de Gemeenten, bij de kiezing von Predikanten en Kerkeraadsleden, meer tot haar regt zullen komen.

De Predikant van Bethulie.

39. Art. 63 luide aldus :—

Alle personen, die leden der Kerk wenschen te worden, zullen zich aan de volgende bepalingen hebben te houden :—

a. dat zij het bewijs leveren van gedoopt te zijn en den ouderdom van ten minste 15 jaren te hebben bereikt ;

b. dat zij deel nemen aan eene catechisatie van minstens 14 dagen, door den leeraar of diens plaatsbekleeder te houden ;

c. dat zij zich onderwerpen aan een openlijk onderzoek, dat door den Leeraar, onder toezicht van éénen of meer Ouderlingen, geleid wordt, dat niet alleen mondeling, maar zoo ver mogelijk ook, schriftelijk behoort te geschieden, en dat zich over de Bijbelsche Geschiedenis, de Leer der Zaligheid en de hoofdfeiten der Kerkgeschiedenis zal moeten uitstrekken.

d. dat allen, die bij zulk onderzoek voldoende blijken van bekwaamheid hebben gegeven, aan de gemeente worden voorgedragen als "Candidaten tot het Lidmaatschap" en, zoo er geene bezwaren tegen hen worden ingebragt, drie maanden later plechtig voorgesteld.

In gevallen waar, naar het oordeel der Leeraren en Opzieners, voldoende redenen bestaan, zal van deze bepalingen kunnen afgeweken worden.

De Predikant van Bloemfontein.

40 Het Synodaal besluit van 1865. ten opzigte van de Gereformeerde of Afgescheidene Kerk, worde gerevideerd, met het doel, om de overkomst van leden dier kerk tot de onze te vergemakkelijken.

De Predikant van Bethulie.

41. In plaats van de aanbeveling bij No. 5 van het Aanhangsel tot het Kerkelijk Wetboek, kome er eene uitdrukkelijke bepaling, dat de Leeraren onzer Kerk malkander bijstaan bij Nachtmaals-gelegenheden.

De Kerkeraad van Bloemfontein.

42. Artikol 3 der Kerkelijke Wetten worde aldus veranderd : "Deze allen blijven tot het Nederduitsch Gereformeerde Kerkgenootschap behooren, zoolang zij zich niet de kerkelijke gemeenschap onwaardig gemaakt of in geschrifte kennis gegeven hebben, van hunne vrijwillige afscheiding.

De Predikant van Bethulie.

43. Art. 35, 2, worde òf geheel geroijeerd, òf zoodanig gewijzigd, dat de uitdrukking "ten minste twaalf maal in het jaar," en de bepaling omtrent "belijdenis predikatiën," wegvallen.

De Predikant van Bethulie.

44. Het laatste gedeelte van Artikel 203 worde geroijeerd.

De Predikant van Edenburg.

K.

45. De Synode verleene hare Moderatuur meerdere magt, opdat zij, onder nadere approbatie der Synode, in zaken, die van groot belang zijn en spoedige attentie vorderen, moge handelen.

De Predikant van Philippolis.

46. De Synode bepale, dat de Scriba Synodi, in zijne kennisgeving van de zitting der Synode, tevens herinneren zal aan het bepaalde bij Artikel 21, omtrent den tijd voor het inzenden der Beschrijvingspunten.

De Predikant van Philippolis.

47. De Synodi bepale, dat van wege den Kerkeraad, na elke Doopsbediening, aan de ouders een Doopcertificaat voor hun kind worde uitgereikt; en dat aan een ieder der bevestigde leden der Kerk eene Acte van Toelating tot het lidmaatschap der Gemeente worde overhandigd.

De Predikant van Bloemfontein.

48. De Synode late het houden van een "Doodregister" niet langer aan willekeur over, maar bepale, dat in elke Gemeente aan den Koster of Kerkeraad behoorlijk kennis worde gegeven van elk sterfgeval, met opgaaf van Naam, Datum, enz.

De Predikant van Bloemfontein.

49. No. 2 van het Aanhangsel tot het Kerkelijk Wetboek leze aldus: *De Fakkel* wordt beschouwd als het Officieel Orgaan onzer Kerk.

De Predikant van Bloemfontein.

50. De Synode verklare *De Fakkel* het Officieel Orgaan der Kerk, en geve ter vergoeding aan de Redactie eene jaarlijksche subsidie van £30.

De Predikant van Bethulie.

51. Bijaldien *De Fakkel*, minstens om de *veertien* dagen verschijnen kan, zoo neme de Synode maatregelen dat dit tijdschrift het Officieel Orgaan der Kerk worde en besluit desovereenkomstig.

De Predikant van Edenburg.

52. De Synode bevele den Predikanten en Kerkeraden aan, bij de Avondmaalsviering na elke aanneming van lidmaten, de laatste tafel af te zonderen voor de nieuwe Leden

ten einde hun een dieperen indruk te geven van het gewigt van de Belijdenis, die zij gedaan hebben, en van den beginne aan, aan te moedigen tot een getrouw gebruikmaken van hunne hooge voorregten.

De Predikant van Fauresmith.

53. Zal de Synode der Nederduitsch Gereformeerde Kerk van den Oranjevrijstaat niet in overweging nemen, hare verhouding als Kerk, tot het Predikanten Weduwen en Weezen Fonds, onder het beheer der Nederduitsch Gereformeerde Kerk van de Kaapkolonie en bedacht zijn op de oprigting van een eigen dusdanig Fonds ?

De Predikant van Edenburg.

L.

54. De Synode verklare, hoe zij Art. 198, als in verband met Art 37, 11, van het Wetboek, wil verstaan hebben.

De Predikant van Edenburg.

55. Wie is de oudste ouderling, Artikel 37, 3 ?

De Predikant van Edenburg.

M.

56. De Synode benoeme eene Commissie om de grenslijn tusschen Jacobsdal en Fauresmith op een gelijken afstand van beide dorpen te maken.

De Predikant van Jacobsdal.

Namens de Synode der Ned. Ger. Kerk
van den Oranjevrijstaat,

ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

Edenburg, 7 Maart, 1877.

APPENDIX.

Wepener, 1 Maart, 1877.

Den WelEerw. Heer A. Meiring,
Scriba Synodi.

WelEerw. Heer,—Ik heb de eer u toe te zenden de volgende Beschrijvingspunten, om voor de aanstaande Synode te brengen.

1. Dat des Heeren Avondmaal op 25 December van elk jaar zal gevierd worden.

2. Dat het Doopsformulier geheel zal voorgelezen worden, zoocals het in den Bijbel opgegeven wordt.

3. Dat de Tien Geboden des Heeren letterlijk iederen Zondag voorgelezen zullen worden.

4. Dat de gemeenten het regt zullen hebben, wanneer ten minste tweederden er voor stemmen, gezegd leden der gemeenten, haren leeraar te bedanken.

5. Dat een leeraar, wanneer hij een beroep aanneemt, zich verbinden moet voor den tijd van vijf jaren de gemeente niet te verlaten.

Ik ben, WelEerwaarde Heer,

Uw dw. dienaar en vriend,

J. J. Spies, Ouderling.

II.

(*Vergelijk* de Notulen der Synode, 1877, op bladz. 212, enz.)

RAPPORT van den Scriba Synodi, volgens Art. 22, g., ter Synodale Vergadering van 11 April, 1877, en volgende dagen.

De Scriba Synodi heeft van zaken, in verband tot zijne roeping als zoodanig en als Quaestor der Synode, sedert de Synode van 1874, weinig of niets te berigten. Dit weinige evenwel meent hij ter behartiging dezer HoogEerw. Vergadering te moeten aanbevelen, als beginselen inhoudende, die behooren te worden uitgesproken.

Als Scriba Synodi, wijst hij heen naar de bevestiging van een Kandidaat tot de Heilige Dienst, namelijk van den tegenwoordigen Predikant van Harrismith, aan welken broeder tot heden toe geene "Acte van Bevestiging" volgens Artikel 218 is uitgereikt, op grond daarvan, dat aan den Scriba Synodi niet zijn vertoond de stukken in dat Artikel genoemd. Men vergelijke het Brievenboek der Synode, No. 122.

Als Quaestor Synodi zou de verslaggever door deze HoogEerw. Vergadering als beginsel wenschen uitgesproken te hebben:—

Of de Quaestor Synodi, volgens Artikel 23, vergeleken met No. 11 van het "Aanhangsel," gehouden is de Rekeningen van Ringsquaestors te ontvangen en de opbrengst te boeken *zoo als* deze door de Ringen waren goedgekeurd; *dan of* de Quaestor Synodi desniettegenstaande zelf ze heeft na te gaan, of ten minste toe te zien heeft, dat de verschillende posten onder de beide hoofden: het Synodale en het Predikanten Weduwen Fonds behoorlijk zijn opgebragt.

Indien ja, of dan de Ringsquaestors gehouden en verpligt zijn de noodige aandacht aan de missiven des Quaestors van de Synode te wijden.

Voorts zou de Quaestor Synodi, door deze HoogEerw. Vergadering wenschen bepaald te hebben welke van de bij den Ring ingediende stukken (volgens Artikel 23, *d.*) aan hem behooren verantwoord te worden.

Overigens zijn de boeken en andere stukken van den Scriba en Quaestor Synodi aan uwe HoogEerw. Vergadering voorgelegd en in handen van Commissiën en Rationarii.

Met de meeste hoogachting, uw HoogEerw.
onderd. dienaar,
De Scriba en Quaestor Synodi,
ALBS. P. MEIRING.

III.

RAPPORTEN over het Predikanten Pensioen Fonds.

A.

Wij ondergeteekenden, Administrateurs van het Predikanten Pensioen Fonds voor den Ring van Fauresmith, hebben de eer het volgende Verslag te doen van den Staat van dit Fonds aan uwe HoogEerw. Vergadering.

Toen laatst verslag gedaan werd aan uwe Vergadering bevond zich een saldo van £92 3s. 6d. in kas.

In het jaar 1874 is ingekomen de som van … …		£219 16 4
In het jaar 1875 „ „ … …		85 12 6
In April 1876 terug ontvangen de door den Kerkeraad van Philippolis opgenomene som met renten van twee jaren en negen maanden, ten bedrage van … … … … … …		170 12 6
makende een totaal uit van … … …	£568 4 10	
Hierbij komt nog renten op £70 voor vier jaren @ 6 percent. … …	16 16 0	
		£585 0 10
Uitgegeven dato 19 September, 1874 :—		
Aan Di. Roux en Cloete terugbetaald	£32 0 0	
Den 3den October 1876 op rente gezet	170 12 6	
Den 3den October 1876 „ „	365 12 4	
	£568 4 10	
Saldo in kas … … … … …	16 16 0	
		£585 0 10.

De Gemeenten van Edenburg en Wepener hebben nog geen inleg betaald, doch betalen jaarlijks de renten.

H. J. LUCKHOFF.
JOHANNES G. OLIVIER.

B.

Aan de HoogEerw. Synodale Vergadering zitting houdende te Smithfield, April, 1877.

De ondergeteekenden, als Commissie van Administratie voor den Ring van Winburg, hebben de eer het volgend Verslag van den Staat van het Predikanten Pensioen Fonds in de gemeenten onder het ressort van genoemden Ring, aan uwe Hoog Eerw. Vergadering voor te leggen.

In Januari 1874......Saldo in kas	£155	0	6
„ April 1874.........Aan Contributien	42	10	0
„ September 1874 „ Renten	10	16	0
In 1875 werd ontvangen aan Contributien	219	19	0
„ „ Renten	12	16	0
„ 1876 „ „ Contributien	104	7	9
„ „ „ Renten	33	16	0
Van Januari 1874 tot 31 December, 1876, alles te samen	£587	19	3
Van dit bedrag staat op Renten tegen 6 percent ...	580	0	0
Rekenen wij hierbij in 1872 op Renten gezet ...	180	0	0
Dan hebben wij het totaal thans op Renten staande	£760	0	0

Uwe Commissie moet rapporteeren, dat de heffingen uit sommige Gemeenten niet of niet geregeld zijn geschied. Van de Gemeente Harrismith is tot dato nog niets ontvangen; van Frankfort en Bultfontein geen inleg; van Ficksburg geene bijdragen voor 1876; van Frankfort voor 1874 wel de Leges, maar niet de jaarlijksche contributie.

GUSTAV RADLOFF.
J. H. VAN WIJK.

Smithfield, 13 April, 1877.

IV.

RAPPORT over het Grey College, April 1877.

(*Vergelijk* de Syn. Not. op bladz. 224, enz.)

Aan de HoogEerw. Synode der Ned. Geref. Kerk van den Oranjevrijstaat, zitting houdende te Smithfield, op 11 April, 1877, en volg. dagen.

De ondergeteekende, namens zijne mede-curatoren van het Grey College te Bloemfontein, heeft veel genoegen

onder de aandacht uwer HoogEerw. Vergaderiug te brengen het volgende in verband met genoemd College.

1. Sedert de laatste zitting van de HoogEerw. Synode is de toestand van het Grey College te Bloemfontein onder de bekwame leiding van zijnen Rector, Dr. J. Brill, van stap tot stap zoo verbeterd, dat het thans in een bloeienden en gezegenden staat verkeert. Nevens den Rector is er een bekwame Conrector, die het Onderwijs mede in de Hoogere Afdeeling voorstaat en tevens de Kostschool met meer dan 30 kostleerlingen onder zijn toezicht heeft. De Lagere Afdeeling wordt door twee bekwame onderwijzers voorgestaan, de een voor het Engelsch is een gecertificeerde Onderwijzer uit Schotland, de ander voor het Hollandsch een jonge man uit de Kaapkolonie. Daarbenevens is onlangs de voorziening gemaakt, op voorstel van den Rector, dat Leerlingen, die voor den landbouw of handel of eene of andere betrekking van het praktische leven wenschen opgeleid te worden, in eene afzonderlijke handelsklasse worden onderwezen, terwijl er eene afzonderlijke klasse of een Gymnasium voor eene klassieke opleiding bestaat. Het getal leerlingen in het College aan het einde van 1876 bedroeg 97, waarvan drie Kweekelingen zijn.

2. De Curatoren hebben het verlies door den dood van een uit hun midden te berichten, namelijk den WelEd. heer Lodewijk Papenfus, Staatsprocureur, die in October 1874, overleed.

Aangezien de Curatoren voor het verrichten van de gewone werkzaamheden niet wel de hulp van een hunner konden missen tot deze zitting der HgEerw. Synode, hebben zij den WelEdel Gestr. Heer F. W. Reitz, onzen Hoofdrechter, verzocht de ledige plaats provisioneel te willen innemen, en in de gewone werkzamheden, vooral in verband met de jaarlijksche schriftelijke examens, de overige Curatoren bij te staan. De Edele Heer heeft gaarne en getrouw aan dien wensch voldaan. En het is uit naam van de Curatoren, dat de ondergeteekende uwe HoogEerw.Vergadering verzoekt, om officieel den genoemden Heer als Curator van het Grey College te benomen.

Namens de Commissie van Curatoren van
het Grey College, Bloemfontein,

GUSTAV RADLOFF, Voorzitter.

Bloemfontein, 31 Maart, 1877.

V.

Rapport over het Instituut "Eunice."

(*Vergelijk* de Notulen, Synode 1877, op bladz 225, enz.)

Aan de HoogEerw. Vergadering der Synode der Ned. Geref. Kerk van den Oranjevrijstaat, zitting houdende te Smithfield op 11 April en volgende dagen 1877.

De ondergeteekende, Predikant bij de Ned. Geref. Gemeente te Bloemfontein, neemt de vrijheid, met 't oog op Synodaal besluit van 10 April, 1874, (zie bl. 8 der Notulen), het volgende bij wijze van verslag aan uwe HoogEerw. Vergadering voor te leggen :—

1. Op 24 April, 1874, heeft hij eene bijeenkomst te Bloemfontein gehouden met vrienden van een degelijk Protestantsch en Nationaal onderwijs, ten einde met hen aanvankelijk te raadplegen over de bijzonderheden in verband met de oprichting van eene Eerste Klasse Meisjesschool te Bloemfontein, en de samenwerking tot dat doel te verkrijgen van verdere Commissieleden.

2. Als Commissie, met den ondergeteekende, hebben zich vervolgens geconstitueerd de volgende heeren :—WelEd. Heeren R. Innes, G. W. Austin, J. G. Fraser, O. J. Truter, C. J. Vels, M. Steijn, G. A. Fichardt, R. Palmer, Dr. Krause, Dr. Exton, en de Eerw. Heeren James Scott en Paul Winter.

3. Genoemde Commissie vestigde hare aandacht *a.* op het doel der op te richten School, nl., een echt Protestansche en Nationale Inrichting tot stand te brengen, waarin onze dochters niet alleen naar de behoeften van ons volk en inzonderheid onzer kerk onderwezen, maar ook, zoo velen harer daartoe bereid zouden willen zijn, tot onderwijzeressen, als in eene Normaalschool, opgekweekt zouden worden ; *b.* op de beraming van het noodige bouwplan en de berekeningen van de bijzonderheden in verband daarmede ; *c.* op de middelen, door welke het geheel tot stand zou kunnen komen. Als resultaat dezer werkzaamheden bleek, 1. dat ten minste drie hoofdonderwijzeressen vereischt werden, respectievelijk uit Holland, Duitschland en Schotland, indien behoorlijk gekwalificeerde dames in Zuid-Africa niet verkrijgbaar zouden zijn ; 2. dat een behoorlijk gebouw voor 50 dagscholieren, 25 kostleerlingen, 3 onderwijzeressen, en ééne huishoudster ten minste £6,000 zou kosten, met inbegrip van een kompleet stel meubelen, en de reiskosten

der onderwijzeressen; 3. dat de noodige middelen gevonden konden worden door eene gelijkelijke ondersteuning van beide Staat en Kerk.

4. Correspondentien ter verkrijging van het personeel van onderwijs werden onmiddelijk geopened, eerst naar de Kaapkolonie en, na louter vergeefsche pogingen, naar Schotland en het vaste land van Europa. Bouwkundigen werden geraadpleegd en bouwplannen ontboden. Eene breedvoerige Memorie werd bij het Wetgevend Bewind ingediend. En ten einde de leden onzer Kerk tot belangstelling en medewerking op te wekken werden circulaires verspreid.

5. Ten einde echter intusschen aan de dringende behoefte des oogenbliks te voldoen, werd als een tijdelijke maatregel, eene dagschool voor Meisjes opgericht, onder leiding eener bekwame en beproefde vrouw.

6. Bij Raadsbesluit van 14 Juni, 1874, werd de som van £3000 door den HEd. Volksraad toegestaan, met de verstandhouding, dat de Inrichting, na hare voltooiing, met eene behoorlijke "Acte van Oprichting" of "Trust Deed" het eigendom der Regeering worde.

7. Op 10 Mei, 1875 werd op plechtige wijze, onder deelneming eener groote schare van belangstellenden, door de echtgenoote van onzen Staatspresident, de hoeksteen gelegd van het *Oranjevrijstaatsche Dames Instituut "Eunice."*

8. In de tweede helft van het jaar 1875, werden in alle Gemeenten onzer Kerk collecten gehouden, en wel in dier voege, dat de Predikant van Philippolis de Gemeenten onder het ressort van den Ring van Winburg, en de ondergeteekende de Gemeenten behoorende tot den Ring van Fauresmith, tot dat doeleinde bezochten. Het resultaat dezer bemoeingen is, dat, hoewel enkele Gemeenten en verscheidene ijverige leden onzer Kerk ruime bijdragen hebben gestort, in 't geheel aan collecten slechts de som van £1,490 17s. 11d. werd bijeengebracht.

9. Na vele teleurstellingen en langdurig wachten werd eindelijk, in December, 1875, uit Schotland het bericht ontvangen, dat eene Directrice voor ons Instituut verkregen was en weinige maanden later te Bloemfontein haar werk zou willen aanvaarden. De eerste Directrice moest echter met zoo veel tegenspoed op haar reis worstelen, dat zij eerst tegen 't einde van Mei, 1876, op de plaats harer bestemming arriveerde.

10. Daar het gebouw sedert Februari nagenoeg voltooid

en sedert April ook eene huishoudster en eenige Kostleerlingen aanwezig waren, kon het Instituut op 5 Juni plechtig geopend en ingewijd worden.

11. In weerwil van vele moeielijkheden, is de School sedert zoo toegenomen, dat het gebouw nu reeds te klein geworden is, en men zich zoo goed mogelijk behelpen moet. Vier Onderwijzeressen, de Huishoudster, en zes-en-twintig Kostleerlingen hebben in het Instituut huiswesting. Het personeel van Onderwijs bestaat uit Acht personen voor een Tachtigtal Scholieren, waaronder twee Kweekelingen zich bevinden.

12. Door de vereeniging van eene drie jaren geleden opgerichte Bewaarschool met eene klasse van voorbereidend onderwijs, onder de leiding eener bekwame en beproefde dame uit Engeland, met het Instituut "Eunice" onder 't bestuur van ééne Commissie, hebben wij niet alleen eene krachtige hulp voor de Directrice in het gedurig toezicht over de Kostleerlingen verkregen, maar tevens de best mogelijke gelegenheid tot ontwikkeling van Kweekelingen in het *geven* van onderwijs onder de leiding eener geëxamineerde Onderwijzeresse.

13. De moeielijkheden, waarmede de School thans voornamelijk te kampen heeft, zijn de volgenden :—

a. twee behoorlijk gekwalificeerde onderwijzeressen uit Holland en Duitschland zijn nog niet ter plaatse; en hoewel de Commissie geene moeite en kosten ontziet in de tijdelijke aanstelling van de beste personen die verkrijgbaar zijn, wordt de bestaande leemte toch pijnlijk gevoeld.

b. Er bestaat bij vele niet alleen Engelsche, maar zelfs Afrikaansche ouders een vooroordeel tegen het Hollandsch, hoewel dit slechts gedurende een halfuur per dag onderwezen wordt.

Het Instituut zou een veel grooter getal leerlingen hebben, indien er volstrekt geen Hollandsch onderwezen werd. De Commissie zal echter getrouw blijven aan het gestelde doel van voor een Nationaal Onderwijs te zorgen en koestert de hoop, dat genoemd vooroordeel verminderen zal, naarmate de kwaliteit van het Onderwijs in vervolg van tijd verbetert.

c. Het gebrek aan ruimte, dat zich voornamelijk ten opzichte van de vele klassen der dagscholieren doet gevoelen, maar dat zich ook, bij het toenemend getal kostscholieren, voor het overige gedeelte van het Instituut dreigt te doen

gevoelen. De Commissie zou het gebouw reeds hebben vergroot, indien er niet een

d. vierde moeijelijkheid bestond, nl. de schuld, die nog op de Inrichting rust. Gelijk uit de nauwkeurige Rekeningen, die tevens aan uwe HoogEerw. Vergadering bij dezen worden voorgelegd, blijkt, heeft de Commissie fondsen ten bedrage van £2,500 moeten leenen. Zij heeft zulks gedaan in het vertrouwen, dat de Ned. Geref. Kerk van den Vrijstaat spoedig toonen zal, de tot nog toe zoo kleine bijdrage van bijna £1,500 te willen verdubbelen. Zij verwacht dan ook, dat uwe HoogEerw. Vergadering krachtige maatregelen nemen zal tot het eendrachtig samenwerken van al de verschillende gemeenten onzes lands in dezen.

14. De ondergeteekende acht het een aangenamen plicht, de HoogEerw. Synode daarop te wijzen, dat onze Kerk haren bijizonderen dank verschuldigd is aan de Heeren der Commissie boven vermeld, en vooral aan den Tresorier, den Heer R. Innes, zonder wiens ijver en opoffering het werk ongetwijfeld meer dan eens gestaakt zou hebben; tevens aan den Heer J. G. Fraser, die als Secretaris der Commissie, meer dan eenig lid derzelve voor de Inrichting gewerkt heeft: voorts aan den geachten Inspector van Onderwijs, die veel ten behoeve van onze school heeft gecorrespondeerd en aan de veelvuldige werkzaamheden verbonden aan het tot stand brengen dezer zaak, een ijverig aandeel heeft genomen. Doch eindelijk verdienen ook de namen van Dr. Smeaton en Dr. Morrison met innigen dank te worden genoemd wegens de moeite, die zij zich zoo gaarne getroost hebben en die ook met den allergunstigsten uitslag bekroond is, nl. om allergeschiktste Onderwijzeressen voor 't 'Eunice' Instituut ons uit Schotland over te zenden.

15. Ten slotte verklaart de ondergeteekende met een dankbaar hart: tot hiertoe heeft de Heer geholpen, Hem zij al de eer!—Onze Inrichting werd reeds aanvankelijk gezegend en is zelfs in haar jeugdig bestaan voor velen ten zegen. Zij zal, onder Gods zegen, zoo onze handen haar biddende en helpende ondersteunen, in steeds grooteren kring en op ruimere schaal voor ons volk en voor onze Kerk ten zegen wezen.

GUSTAV RADLOFF,
Predikant van Bloemfontein.

Bloemfontein, 31 Maart, 1877.

VI.

RAPPORT van de Synodale Zending Commissie.

(*Vergelijk* Notulen, blz. 229, enz.)

De Synodale Zending Commissie, geroepen om volgens No. 7, van het Reglement op de Zending, verslag te doen van hare werkzaamheden, heeft de eer het volgende te rapporteren. De hoop ter laatste Synodale Vergadering uitgesproken, dat het Zendingwerk eenen gezegenden voortgang mogt hebben, heeft de Heer tot nu toe genadiglijk vervuld.

De tegenwoordigheid van den Zendeling onzer Kerk in ons midden is een krachtige getuigenis, dat de Heer hem in zijn werk niettegenstaande vele moeijelijkheden, tot hiertoe heeft staande gehouden, en geeft deze HEerw. Vergadering de beste gelegenheid bij de opzettelijke behandeling van de groote zaak der Zending uit zijn eigen mond het een en ander aangaande zijn werk te hooren.

De Zending Commissie had met vele en velerlei moeijelijkheden te kampen.

1. Ten opzigte van de Statie zelve, waardoor de Zending Commissie en de Zendeling met kommer en zorg vervuld werden, zoo zelfs, dat de Zendeling zich in zijn werk aldaar tot heden toe nog niet geheel te huis kan gevoelen.

2. Ten opzigte van de Finantien; de ongelijke bijdragen der respectieve Gemeenten, hetgeen blijken kan uit een enkelen blik in het Kassaboek der Commissie, zoo zelfs, dat sommige Gemeenten nagenoeg niets hebben bijgedragen; dat een zeer dringende Circulaire der Zending Commissie omtrent haren geldelijken nood, slechts hier en daar weerklank gevonden heeft, waardoor uwe Commissie in de pijnlijke noodzakelijkheid gebragt werd om den Zendeling *zeven* maanden op zijn salaris te laten wachten.

Wij leggen onze boeken en papieren ter Vergadering over en hopen dat dit heerlijk werk, de dure roeping onzer Kerk met verhoogden ijver en vermeerderden voorspoed, moge worden voortgezet, en dat de Zendeling onzer Kerk met de zijnen en al degenen, die hem behulpzaam zijn in zijnen arbeid, deelen moge in rijke mate in den zegen des Heeren.

Met de meeste hoogachting,

ALBS. P. MEIRING, Voorzitter.
JOHANNES G. OLIVIER, Scriba.
GUSTAV RADLOFF, Penningmeester.

VII.

(Vergelijk Notulen op bl. 216, *enz.)*

Verslag van de Regtscommissie.

Wij, de ondergeteekenden, Leden der Regtscommissie door deze HEerw. Vergadering benoemd om zekere stukken bij deze HEerw. Vergadering ingediend, na te zien en daarover te rapporteren, hebben de eer te berigten dat de volgende zaken onder onze aandacht gebragt zijn geworden :—

I.—Een schrijven van de Redactie van de *Fakkel*, gedateerd Bloemfonten 2 April, 1877, vragende om ondersteuning.

De Commissie is van oordeel dat aan het verzoek van de Redactie voldaan kan worden, door dat blad te verklaren tot het officiëele orgaan onzer Kerk en beveelt deze HEerw. Vergadering aan eene jaarlijksche bijdrage van £60 sterling te geven tot ondersteuning van hetzelve, en wel onder de volgende voorwaarden :

1. De Redactie van het officiëele gedeelte worde toevertrouwd aan den Predikant van Bloemfontein, en zoo mogelijk, verschijne het tijdschrijft tweemaal in de maand.
2. Eén exemplaar worde aan elken Kerkeraad der verschillende gemeenten toegezonden.

II.—Eene memorie van Ds. J. H. Cloete zijnen wensch te kennen gevende andermaal in de bediening des Evangelies werkzaam te zijn, en deze HEerw. Vergadering verzoekende, met het oog op de wetsbepalingen in de Kerk van de Kolonie een plan te beramen waardoor hij in de Kaapsche Kerk zoowel als in die van den Ovanjevrijstaat beroepbaar verklaard kan worden.

Deze zaak in rijpe overweging genomen en van alle kanten beschouwd hebbende, beveelt de Commissie aan, dat van wege deze HEerw. Vergadering een schrijven aan den HEerw. Actuarius Synodi van de Nederd. Geref. Kerk in de Kaapkolonie gezonden worde, inhoudende dat de wetten der Ned. Geref. Kerk van den Oranjevrijstaat geen ontslag uit de Evangeliebediening kennen als vermeld in Art. 319 der Kaapsche Kerkwetten, en dat zoodanige demissie niet kan gevorderd worden, maar voldoende behoort geacht te worden het eervol ontslag verleend volgens de wetten van de Kerk van den Oranjevrijstaat. Overigens wat aangaat het verzoek van memorialist dat hij zou in staat gesteld

worden om te kunnen voldoen aan Art. 320 der Kaapsche Kerkwetten, beveelt uwe Commissie aan hem te verwijzen naar den Burgersdorpschen Ring.

III.—Een schrijven van den WelEerw. Heer Jooste, Predikant bij de Neder. Geref. Gemeente van Potchefstroom, dd. 3 April, 1877, en den Ouderling dier gemeente J. G. Schoombee, vermeldende dat zij afgevaardigd waren door het Kerkbestuur der Neder. Geref. Kerk in de Zuid Afrikaansche Republiek om de zustergroete dier kerk ons over te brengen, maar dat zij door dringende omstandigheden belet werden aan de zending gevolg te geven.

Uwe Commissie oordeelt, dat van wege onze Synode op dit hartelijk schrijven geantwoord worde met betuiging van leedwezen over den staat van zaken waardoor de afgevaardigden verhinderd werden aan het besluit des Kerkbestuurs hunner kerk gevolg te geven.

IV.—Eene memorie van leden der nieuw gestichte gemeente van Lindley, die vroeger ressortteerden onder Heilbron, inhoudende verzoek om onder de gemeente Heilbron te mogen blijven.

Uwe Commissie oordeelt dat dit verzoekschrift verwezen moet worden naar het Ringsbestuur van Winburg.

Meenende hiermede de ons opgelegde taak te hebben volbragt,

noemen wij ons, enz., enz.,

P. A. C. van HEIJNINGEN,
C. S. MORGAN,
J. H. van WIJK,
S. J. van NIEKERK,
P. F. NAUDE,
A. J. van SCHALKWIJK.

Smithfield, 17 April, 1877.

INDEX

OP DE

NOTULEN

DER

EERSTE TOT DE ZESDE

SYNODALE VERGADERINGEN

VAN DE

Nederduitsch Gereformeerde Kerk

VAN DEN

ORANJEVRIJSTAAT.

ERRATA.

NOTULEN DER SYNODE VAN 1877.

Bladzijde 195, regel 19 van boven, lees: Wetsverandering.

,, 199, regel 11 van onderen, lees, in plaats van "een ander": een en ander.

,, 199, regel 1 van onderen, lees, in plaats van "eenen": een en ander.

,, 201, regel 19 van boven, lees, in plaats van "der": dier.

,, 201, regel 6 van onderen, lees: *den* Ring.

,, 217, regel 1 van boven, in plaats van "in," lees: van.

,, 221, regel 5 van boven, in plaats van (buitenwinkels) alwaar sterke drank wordt verkocht, lees: "Buitenwinkels alwaar sterke drank wordt verkocht."

,, 223 laat weg regel 5 van onderen.

,, 227, regel 25 van boven, na "ter" vul in: tafel.

,, 229, regel 14 van onderen, in plaats van: "Leeraar van," lees: Leeraar der Gemeente van.

,, 237, regel 12 van boven, lees: zullen, in plaats van "zellen."

,, 239, regel 2 van boven, lees: Bethulie, in plaats van Edenburg.

,, 239, regel 14 van boven, lees Synode, in plaats van Synodi.

,, 243, regel 13 van boven, in plaats van "£12 16s 0d., lees: £21 16s 0d.

,, 247, regel 21 van boven, vul in: en geoevende.

,, 249, onder, lees: Smithfield 20 April, 1877.

De Scriba Synodi,

ALB. P. MEIRING.

Edenburg, 19 September, 1877.

DE ZEVENDE H.-EERW. VERGADERING

DER

Synode van de Nederd. Gereformeerde Kerk

VAN DEN ORANJEVRIJSTAAT,

wordt gehouden in de Noodkerk te Bloemfontein, op Woensdag, 8 Mei, 1878, en volgende dagen.

EERSTE ZITTING.

De Afgevaardigden worden tot de orde geroepen ten 10 ure des voormiddags, en wel door den Moderator Synodi, die, na een kort woord van verwelkoming, de vergaderden oproept tot het gebed en zelf hierin voorgaat.

Nu worden de credentialen opgevraagd en ingediend, het een na het ander, volgens den ouderdom der gemeenten. Volgens deze zijn verschenen van de gemeenten :—

1. Winburg, de Predikant en de Ouderling P. Theron.
2. Fauresmith, de Predikant en de Ouderling Rudolf van Wijk.
3. Smithfield, de Predikant en de Ouderling J. H. Kruger.
4. Bloemfontein, de Predikant en de Ouderling J. J. P. Prinsloo.
5. Harrismith. Van deze gemeente is geen afgevaardigde tegenwoordig.

De HoogEerw. Voorzitter evenwel leest een Officieel Schrijven, gisteren ontvangen, van den afgevaardigden, den ouderling C. F. Grabe, berigtende, dat hijzelf op het onverwachts verhinderd is geworden, de reis herwaarts te ondernemen en zijnen *Secundus* geene tijdige kennisgeving daarvan heeft kunnen doen. Voorts een brief van den Predikant van Harrismith, vermeldende, dat hij, wegens ernstige ongesteldheid van ZWEerw's. echtgenoote, niet naar de Synode heeft kunnen opkomen.

Voorts zijn verschenen van de gemeenten :

6. Boshof, de Predikant en de Ouderling G. J. J. du Toit.
7. Jacobsdal, niemand.
8. Kroonstad, de Predikant en Ouderling M. P. W. Combrinck.
9. Philippolis, de Predikant en Ouderling A. J. Strans.
10. Edenburg, de Predikant en Ouderling R. Robinson.
11. Bethulie, de Predikant en Ouderling J. F. Combrinck.
12. Bethlehem, niemand.
13. Roxville, de Predikant en Ouderling Jozua Joubert.
14. Wepener, de Predikant van die gemeente alleen.
15. Ficksburg, de Predikant en Ouderling S. F. de Jager.
16. Ladybrand, de Predikant en Ouderling D. J. van den Heever.
17. Frankfort. Eene vakante gemeente, de Ouderling A. H. Lategaan.
18. Heilbron, eveneens vacant, de Ouderling G. S. J. Scheepers.

Overigens van de vacante gemeenten :

19. Bultfontein, de Ouderling Jan A. Cronje.
20. Hoopstad, de Ouderling Francois J. Joubert.
21. Lindley, de Ouderling C. J. Cilliers. En eindelijk van de gemeente :
22. Brandfort, de Ouderling Abr. H. Le Roux.

De Moderator verklaart thans, deze *de Zevende* HoogEerw. Vergadering der Synode van de Kerk van den Oranje Vrijstaat voor wettig geconstitueerd en verleent den leden verlof aanmerkingen op de ingediende getuigschriften, indien zij er te maken waren, ter tafel te leggen. Niemand neemt het woord.

De Moderator oppert dan de vraag, of hier ook tegenwoordig zijn, afgevaardigden van zuster kerken. Niemand meldt zich aan. De HoogEerw. Assessor evenwel doet berigt, dat hem door den Voorzitter der Parijsche Evangelische Zending in het Basutoland, den WelEerw. Ds. A. Mabille, was medegedeeld, dat sommigen van de broeders daar arbeidende waren verhinderd op te komen ; maar dat twee hunner hier konden worden verwacht. De spreker hoopt, dat deze nog heden kunnen aankomen.

De HoogEerw. Voorzitter benoemt nu—wijzende op een gegeven van vroeger—tot eene commissie om ZHEd. den Staatspresident ter bijwoning van de dienst bij de plegtige opening dezer Synodale Vergadering af te halen, den Predikant van Philippolis en den Ouderling van Bloemfontein ; en berigt tegelijk, dat de plegtige opening der Synode zal ge-

schieden in het Wesleyaansche Kapel, en wel heden middag ten kwartier over twaalven.

De Predikant van Philippolis verzoekt dat aanteekening mogt geschieden van de betuiging van medegevoel dezer Vergadering met den Predikant van Harrismith, wegens de treurige omstandigheden, waaronder hij verhinderd werd de reis herwaarts te ondernemen. De Voorzitter verleent namens de Vergadering verlof daartoe. Hij ontvangt voorts nog een voorstel, ter tafel gelegd door den Predikant van Ladybrand, en gesecondeerd door dien van Bloemfontein, betreffende den tijd der zittingen van deze Synode, waardoor bepaald wordt, dat de Vergadering dagelijks zitting nemen zal van 10 tot 1 uur des voormiddags, en van 3 tot 5 uur des namiddags. Hiermede eindigen de verrigtingen voor het tegenwoordige.

Ten kwartier over twaalf ure, terwijl de Moderator den kansel optreedt, laat zich een talrijk en welgeoevend zangkoor, onder de leiding van den plaatselijken Leeraar, hooren, het lied aanheffende: Hoe lievelijk zijn op de bergen de voeten desgenen, die 't goede boodschapt, die vrede doet hooren— waarna de prediker voorleest Math. 5: 1—16, het gebed doet, en zingen laat, Gez. 89: 11, en—na eene gepaste inleiding, eene ernstige redevoering uitspreekt, naar aanleiding der woerden: Gij zijt het licht der wereld (Matth. 5: 14); wijzende op de roeping des Christens en inzonderheid van den voorganger in de gemeente des Heeren om het licht der wereld te zijn; met het oog op den driedubbelen nacht, van onkunde, ellende, en onreinheid.

Ten half vier ure des namiddags is de Vergadering weder gezeten. De Geloofsbrief wordt ingediend van den Predikant der gemeente Bethlehem. Vandaar is ter Vergadering verschenen, de Ouderling A. C. Pelser. Voorts is ter Vergadering verschenen de Ouderling van Wepener, de broeder J. M. de Wet.

Aan de orde is nu, de kiezing van eenen Moderator der Synode, als voorschreven bij Art. 19*d*. der Kerkewet.

Op de vraag van den Predikant van Bloemfontein, of bij de stemming de Scriba Synodi behoort te worden voorbijgegaan, oordeelt de Moderator, dat de Vergadering met de stemming zal voortgaan, daar de wet in dit geval geene voorziening maakt. De stemming geschiedt. Uit het tweetal, de Predikanten van Bethulie en Philippolis, wordt de eerstgenoemde gekozen. Hij aanvaardt zijne taak met een kort woord ter zake.

Als Assessor wordt gekozen de Predikant van Philippolis. Ook deze aanvaardt zijn plaats met een woord tot de Vergadering.

De Vergadering neemt genoegen in de benoeming door den Voorzitter van den Predikant van Fauresmith tot assistent Scriba. De benoemde berust hierbij.

De Voorzitter leest nu voor, het Reglement van Orde, Art. 12 der Kerkewet en benoemt voorts tot Regtscommissie (Art. 20) :

de Predikanten van Winburg, Boshof en Smithfield, en de Ouderlingen van Bloemfontein, Bethlehem en Wepener; en tot Rationarii (Art. 23*b*) :

de Predikanten van Rouxville, Ficksburg en Kroonstad.

Volgende het voorbeeld der laatste Synodale Vergadering, worden door den Voorzitter benoemd,

de Predikanten van Ladybrand en Wepener, en de Ouderling van Smithfield tot eene commissie van Bezigheid.

De korte Notulen worden gelezen en de Vergadering verdaagd tot D.V. morgen voormiddag ten 10 ure. De Predikant van Bloemfontein gaat in het dankgebed voor.

Gelezen en vastgesteld op heden den 9den Mei, 1878.

JOHANNES G. OLIVIER, Moderator.
C. FRASER, Assessor.
P. A. C. VAN HIJNINGEN, V.D.M.
P. J. THERON.
H. J. LUCKHOFF, V.D.M.
R. D. VAN WIJK.
S. J. M. VAN NIEKERK, V.D.M.
C. J. H. KRUGER.
GUSTAV RADLOFF, V.D.M.
J. J. P. PRINSLOO.
J. H. VAN WIJK, V.D.M.
G. J. J. DU TOIT.
G. W. B. VAN DER LINGEN, V.D.M.
M. P. W. COMBRINCK.
A. J. STRAUS.
R. ROBINSON.
J. F. COMBRINCK.
A. C. PELSER.
C. P. THERON, V.D.M.
C. S. MORGAN, V.D.M.
J. JOUBERT.
J. W. LOUW, V.D.M.
J. M. DE WET.
R. H. VAN DE WALL, V.D.M.
S. H. F. DE JAGER.
G. A. MAEDER, V.D.M.
D. J. VAN DER HEEVER.
A. M. LATEGAAN.
G. S. J. SCHEEPERS.
A. H. LE ROUX.
F. J. JOUBERT.
C. J. CILLIERS.
J. A. CRONJE.
ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

TWEEDE ZITTING.

De *tweede zitting* der Synode van 1878 heeft plaats even als de vorige, in de temporaire Kerk te Bloemfontein, op Donderdag, den 9den Mei, 1878.

Tegenwoordig zijn al de leden, die gisteren hier verschenen.

De Vergadering tot de orde geroepen zijnde, wordt het gebed gedaan, geleid door den Scriba.

De Notulen der vorige Zitting worden gelezen en, na goedgekeurd te zijn, door al de leden onderteekend.

Daar de Predikant van Bethlehem op gisteren, gedurende de namiddagzitting, ter Vergadering was verschenen, geschiedt bij deze aanteekening daarvan.

De HoogEerw. Moderator rigt, voor dat de eigenlijke werkzaamheden aanvangen, een woord tot de Vergadering met het oog op het verloopen jaar. Gewigtige veranderingen hebben plaats gegrepen. Hij heeft te gewagen van den dood van den WelEerw. Cloete, juist toen hij op het punt stond den herderstaf in de Gemeente van Ladybrand op te nemen. Die vacature is evenwel aangevuld. Verscheidene andere vacaturen blijven nog bestaan. Nu evenwel heeft hij in deze Vergadering te verwelkomen die jonge Broeders, die thans voor het eerst als leden der Synode hier tegenwoordig zijn. Zij worden bij deze hartelijk verwelkomd.

Hij rigt vervolgens de aandacht der Vergadering op de tegenwoordigheid van eenen der Broeders van de Parijssche Evangelische Zending in het Basutoland. Deze, de WelEerw. H. Dieterlen, Zendeling te Hermonstatie, wordt aan de Vergadering voorgesteld door den Predikant van Ladybrand.

De afgevaardigde overhandigt den Moderator een credentiaal, hetgeen door dezen der Vergadering wordt voorgelezen.

Het speet Ds. Dieterlen, dat hij-alleen de Fransche Zending moest komen vertegenwoordigen, daar anderen zijner Medearbeiders waren verhinderd hierheen te komen. Hij wees vervolgens op de eenheid van het werk, dat door hunne Kerk en de onze wordt verrigt; op de banden, die beide kerken aan elkander binden en op de roeping, die beide hadden. Eenige statistieke opgaven door den spreker toegelicht, toonen aan dat, niettegenstaande den tegenstand van den kant des Heidendoms, het werk hunner Zending eenen verblijdenden vooruitgang vertoont. Hij gewaagt overigens van de groote moeijelijkheid waarmede de WelEerw. heer Collaird, van de Banyai Zending, te kampen had, waardoor het werk dier Zending niet weinig gestremd werd. Eindelijk hoopte hij met de leden dezer Vergadering te deelen in de plegtigheid der hoeksteenlegging

van de nieuwe Kerk alhier ter stede, en wees op *dat* Gebouw waarvan de Heer Jezus Christus is de uiterste Hoeksteen.

De Moderator dankt, namens de Vergadering den Spreker voor zijne gewigtige mededeelingen.

Wordt gelezen rapport der Commissie van Bezigheid op gisteren benoemd, volgens hetwelk de werkzaamheden gerangschikt zijn onder een *dertigtal* hoofden.

Dit rapport wordt aangenomen. Aan de orde is *punt* 1, handelende over het verzoek om ontslag uit zijne betrekking, als zoodanig, van den Scriba Synodi, zijnde Beschrijvingspunt No. 54.

Na eenige woordenwisseling hierover, wordt besloten: "De Synode, met dank erkennende de diensten van den Scriba, verzoeke hem zijn aanzoek om ontslag in te trekken en zijne betrekking te blijven bekleeden."

Beschrijvingspunt 48 is aan de orde, vragende om de afzondering van éénen dag tijdens de zitting der Synode, tot een broederlijk onderhoud harer leden.

De Predikant van Winburg meent dat de behandeling van een of ander wetenschappelijk onderwerp, volgende zekere gewoonte in Nederland, in de plaats van het voorgestelde verkieselijker zijn zou. De Moderator meent dat de Predikant van Winburg vrijheid heeft een voorstel in dien geest te doen, nadat de Beschrijvingspunten zullen zijn afgehandeld; waarin deze genoegen neemt. Nog een en ander spreker laat zich over het Beschrijvingspunt hooren, waarna besloten wordt:— "Deze Vergadering zondere aanstaanden Maandag namiddag af tot een Broederlijk onderhoud harer leden, en bepale als onderwerp: "De toegewijdheid van den Evangeliedienaar en Opziener der Gemeente aan het werk des Heeren"; terwijl de Moderator benoemen zal één lid der Vergadering om het onderwerp in te leiden en *twee* andere tot referenten.

Aan de orde komen de Verslagen van den Staat der Godsdienst. Wordt gelezen *dat* van den Kerkeraad der Gemeente Winburg.

Na eenige gedachtenwisseling wordt besloten: "De verslagen van den Staat van den Godsdienst worden eerst allen gelezen en *dan* als één geheel besproken."

Vervolgens worden gelezen de Verslagen der Kerkeraden van de Gemeenten Fauresmith, Smithfield, Bloemfontein, Harrismith, Boshof, Kroonstad, Philippolis, Edenburg, Bethulie, Bethlehem, Rouxville, Wepener, Eicksburg, Ladybrand, Frankfort, Heilbron, Bultfontein, Hoopstad, Lindley en Brandfort.

De tijd is verstreken. De Moderator leest eene uitnoodiging aan de Vergadering door den Kerkeraad der plaatselijke Ge-

meente, tot bijwoning, D.V., op morgen ten *twee* ure, van de plegtigheid der legging van den Hoeksteen der nieuwe Kerk alhier, en stelt ter beschikking van de leden het Programma.

Met het oog hierop wordt besloten, dat de morgenzitting op den volgenden dag zal opbreken ten *twaalf* ure.

Na de pauze wordt de Vergadering gehoord over de ingediende verslagen van den Staat der Godsdienst. Hierover voeren het woord achtereenvolgens de Predikanten van Winburg, Rouxville, Ficksburg, Boshof, Philippolis, Ladybrand, Bethulie, Bethlehem, Smithfield, Wepener, de Ouderlingen van Brandfort en Edenburg, en de Predikant van Edenburg.

Den Predikant van Winburg, op eene vraag door hem gedaan, in hoeverre de plaatselijke Kerkeraad verpligt is den Leeraar in het Zendingwerk binnen de Gemeente te ondersteunen, verwijst de Voorzitter naar het bepaalde daaromtrent op *bladz.* 114 der Synodale Notulen.

Door de sprekers voornoemd werd er gewezen *zoowel* op de licht-, *als* de schaduwzijden der verschillende Verslagen. Hetgeen stellige aanbeveling verdient is onder anderen het prediken in het Engelsch, waar de behoefte daartoe bestaat. Hieromtrent trouwens maakt de Kerkewet voorziening bij Art. 43, *g*.

Dan, de arbeid op de Zondagschool; het wenschelijke van de oprigting van Jongelings-vereenigingen; het aanbevelenswaardige van de huisgodsdienst en den bedestond; het behartigen van de belangen van het onderwijs op de Dagscholen. Hetgeen als eene schaduwzijde in het oogloopend is, moet beschouwd worden het weinige, dat in de Verslagen vermeld wordt opzigtens het geestelijk leven in de gemeenten. Van de Zending, die getrouwe behartiging vereischt, had meer kunnen gezegd zijn. Onder anderen werd gewaagd van het wenschelijke, dat van de Vergadering uitga een deelnemend schrijven aan de weduwe van wijlen Ds. Cloete.

De Moderator, ten slotte, oordeelt, dat bij hetgeen wel bedroevend heeten moet, er veel in de Verslagen gevonden wordt dat verblijdend is.

Punt 4 van het Rapport der Commissie van Bezigheid is aan de orde, en daarmede Beschrijvingspunt 1, en in verband hiermede B. punt 51; omtrent de legitimatie van Predikanten.

B. punt 1 wordt aangenomen, en daarmede Art. 195, *a*. der Kerkewet, overeenkomstig de aanbeveling der Synodale Commissie gewijzigd. Na eenige gedachtenwisseling, wordt ten fine van haar advies daarover, Beschrijvingspunt 51 naar de Regtscommissie verwezen.

Aan de orde worden gesteld Beschrijvingspunten 37 en 49. Deze worden toegelicht, hebbende betrekking op de uitgave

van eene nieuwe Kerkwet. Een *tweetal* voorstellen worden ter tafel gelegd; doch aangezien de tijd verstreken is, wordt de verdere discussie uitgesteld tot D.V. morgen ochtend.

De Notulen worden gelezen en het dankgebed gedaan door den Predikant van Winburg.

Gelezen en vastgesteld op 10 *Mei,* 1878.

JOHANNES G. OLIVIER, Moderator.
C. FRASER, ASSESSOR.
ALBS. P. MEIRING, Scriba.

DERDE ZITTING.

De *derde* zitting der *zevende* Synodale Vergadering heeft plaats op 10 Mei, 1878.

Afwezig is de Predikant van Bloemfontein. De Voorzitter roept de Vergadering tot de orde ten 10 ure *a. m.* en verzoekt den Predikant van Rouxville in het gebed voor te gaan.

De Notulen van gisteren worden gelezen en vastgesteld.

De Scriba legt ter ter tafel eene missive van den Kerkeraad der Ned. Geref. Gemeente te Kimberley, dd. 4 Mei, 1878, handelende over het wenschelijke al dan niet van eene vereeniging met de Kerk van den Oranjevrijstaat.

De Voorzitter leest dit stuk en verwijst het naar de Regtscommissie.

Als motie van orde wordt voorgesteld en besloten: "Deze Vergadering benoeme eene Commissie om gevolg te geven aan den wenk op gisteren uitgesproken, namelijk een brief van sympathie te rigten aan de weduwe van wijlen Ds. Cloete." Tot leden dezer Commissie worden benoemd de Predikanten van Borhof, Philippolis en Ficksburg.

Aan de orde worden nu gesteld Beschrijvingspunten 37 en 49, reeds op gisteren onder behandeling genomen. De voorstellen ter tafel worden gelezen. Dit geldt de uitgave van eene nieuwe Kerkewet. Het voor en het *tegen* van zulk een maatregel wordt uitvoerig besproken, en eindelijk met algemeene stemmen besloten: "Eene commissie worde benoemd om aan de eerstvolgende Synodale Vergadering een Concept van een nieuwe Kerkwet voor te leggen." De Predikant van Wepener, daartoe verlof verkregen hebbende, stelt voor: "De leerrede van den Moderator Synodi worde, met ZHEerw's. verlof, in het Officieel Orgaan onzer Kerk gepubliceerd. Hoewel de prediker dit liefst niet zou zien, werd nogtans het voorstel met algemeene stemmen aangenomen."

Beschrijvingspunt 42, vragende om de publicatie van de Acta Synodi *alleen,* instede van de Synodale Notulen, wordt

door den voorsteller toegelicht. Vorscheidene leden voeren het woord ter aanbeveling van het publiceren der Notulen *in haar geheel*, en wordt met algemeene stemmen besloten, dat deze (de Notulen), als naar gewoonte, zullen worden gedrukt.

Beschrijvingspunten 43 en 44 worden aan de orde gesteld. Deze worden achtereenvolgens door de voorstellers toegelicht, handelende over de uitgave van een Begrafenisformulier. Het wenschelijke daarvan wordt van verscheidene kanten aangeprezen; vooral door Ouderlingen van verschillende gemeenten. Gedurende de discussie wordt de aandacht der Vergadering bepaald bij hetgeen vermeld staat in de Synodale Notulen op bladz. 32 en 76. De discussie over de zaak wordt uitgesteld daar de tijd verstreken is; terwijl in deze drie voorstellen ter tafel zijn gelegd.

De Moderator verleent nu aan den WEerw. James Scott, den Superintendent van de Wesleyaansche Kerk van het district Bloemfontein, het woord. In een korte aanspraak geeft hij het doel van zijne komst te kennen, om namelijk ter tafel te leggen, copij van een besluit genomen ter jaarlijksche vergadering van de Wesleyaansche Predikanten van het district Bloemfontein, alhier vergaderd op 22 Januarij, 1878. Dit stuk wordt overgelegd en door den Moderator gelezen. Het gewaagt van de dankbare waardering der hartelijke betrekking en broederlijke zamenwerking, die er gedurende het laatste jaar bestaan hebben tusschen hen en de Ned. Geref. Kerk, en de hoop uitsprekende op eene eendragtige en ernstige zamenwerking, als verschillende Protestantsche Kerken, tot bevordering van het Christendom in Zuid Afrika. Na dezen spreker, erlangt de WEerw. heer Daniel van hetzelfde kerkgenootschap het woord, de Vergadering toesprekende in den geest van het ingediende stuk.

De HEerw. Voorzitter spreekt deze broeders een hartelijk woord van welkom in ons midden toe; een dergelijk woord rigtende tot den WEerw. Coetzee, van de Geref. gemeente te Reddersburg.

Eene pauze wordt verleend.

Tien *vier* ure des namiddags, onmiddelijk na afloop der verrigtingen bij het leggen van den hoeksteen der nieuwen kerk alhier, is de Vergadering wederom bijeen.

De Voorzitter, met het oog op het Broderlijk Onderhoud op aanstaande Maandag namiddag, benoemt den Predikant van Wepener om het genoemd onderwerp in te leiden, en de Predikanten van Philippolis en Fauresmith tot referenten.

Met het oog op de Conferentie met gemeenteleden, Art. 18, wordt besloten, dat de werkzaamheden zullen aanvangen met

het aanhooren van het verslag van den Afgevaardigde door de laatste Synodale Vergadering naar het Pan-Presbijteriaansch Concilie in Schotland.

De Vergadering besluit de werkzaamheden voor heden hierbij te laten; terwijl alleen nog bepaald wordt, dat het Rapport van de Commissie van Bezigheid in druk aan de leden der Vergadering zal worden voorgelegd. De publicatie wordt opgedragen aan den Predikant van Ladgbrand.

De korte Notulen worden gelezen, en het gebed gedaan door den Predikant van Boshof.

Gelezen en vastgesteld op 11 *Mei*, 1878.

JOHANNER G. OLIVIER, Moderator.
G. FRASER, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

VIERDE ZITTING.

De *vierde* zitting der *zevende* Synodale Vergadering heeft plaats op Zaturdag, den 11 Mei, 1878.

Tegenwoordig zijn al de leden, behalve de Predikant van Winburg.

De Voorzitter opent de Vergadering en benoemt den Ouderling van Edenburg om in het gebed voor te gaan. Dit geschiedt.

Vervolgens worden de Notulen van gisteren gelezen, goedgekeurd en geteèkend.

De Ouderling afgevaardige van Jacobsdal is verschenen en dient zijn credentiaal in. Dit wordt door de Vergadering ontvangen; zijnde van den broeder Piet Wilman.

Deze legt voorts over eene missive, dd. 6 Mei, 1878, van den Predikant van Jacobsdal, vermeldende dat hij "wegens huiselijke omstandigheden" niet tegenwoordig konde zijn, aandringende nogtans op de behandeling van het Beschrijvingspunt, betreffende de inlijving der Diamantveldsche Kerk bij die van den Oranje Vrijstaat.

De HoogEerw. Voorzitter stelt nu aan de orde de met gemeenteleden te houdene Conferentie (Art. 18). Een aanzienlijk getal leeken, mannen en vrovwen, is tegenwoordig.

Het Rapport wordt gehoord van den Afgevaardigde naar het Pan-Presbyteriaansche Concilie, gehouden te Edenburg, Schotland, den Predikant van Philippolis.

Die bijeenkomst dáár duurde van 3 tot 10 Julij, 1877. De Afgevaardigde was op reis gegaan den 16den Mei, en teruggekeerd den 14den December, 1877.

Na eenige inleidende aanmerkingen, bepaalt de WelEerw.

Rapporteur de vergaderden, ten 1sten. bij het ontstaan en de zamenroeping van het Concilie; voorts, ten 2den. bij hare werkzaamheden; en eindelijk, ten 3den bij hare vruchtgevolgen. Het Rapport wordt met blijkbare aandacht en ingenomenheid aangehoord.

Nu wordt er gezongen, Gez. 48 : 2. Bij den aanvang was er gezongen, Gez. 79 : 2, en las de Voorzitter Psalm 25.

Ds. Morgan sprak eerst een woord. Na hem sprak Ds. Dieterlen van de Parijssche Evangelische Zending en na dezen Ds. Theron.

De Voorzitter laat zingen, Gez. 46 : 52.

Het woord wordt achtereenvolgens gevoerd door Di. van Wijk, Winter, van de Luthersche Kerk, en Scott, van de Wesleyaansche Kerk alhier; voorts door Di. Louw, Maeder en Meiring.

De Vergadering betuigt haren dank den Afgevaardigde voor het belangrijk rapport door hem geleverd en haar medegevoel met ZWEerw., zijne gade en de zijnen, wegens het afsterven, gedurende hunne afwezigheid, van hun dierbaar zoontje Allen James.

De Vergadering brengt hare stem uit door eenparig op te staan.

Na nog een woord van den Moderator, worden de verrigtingen der Conferentie geëindigd met dankzegging en gebed; waarin de Predikant van Ficksburg voorgaat, en het gezamenlijk zingen van Gez. 154 : 5.

De Synodale Vergadering als zoodanig is nu wederom gezeten. De Afgevaardigde van de Fransche Zending in Basutoland erlangt het woord en roept der Vergadering een hartelijk afscheid toe.

Nu wordt met algemeen stemmen besloten, op voorstel van den Predikant van Rouxville, gesecondeerd door den Predikant van Wepener: "Deze Vergadering met belangstelling het verslag van den Afgevaardigde naar het Pan-Presbyteriaansche Concilie aangehoord hebbende, besluite, dat hetzelve in druk verschijnen en, tegen eene geringe betaling, in de gemeenten verspreid zal worden.

De Vergadering wordt verdaagd tot D.V. aanst. Maandag morgen op den bepaalden tijd.

Het nagebed wordt gedaan door den Predikant van Fauresmith.

Gelezen en vastgesteld op 13 *Mei*, 1878.

Johannes G. Olivier, Moderator.
C. Fraser, Assessor.
Albs. P. Meiring, Scriba Synodi.

VIJFDE ZITTING.

De *vijfde* zitting der *zevende* Synodale Vergadering vindt plaats op Maandag, 13 Mei, 1878.

De Voorzitter roept de Vergadering tot de orde op den bepaalden tijd. Het gebed wordt gedaan door den Predikant van Wepener.

De Notulen der vorige Vergadering worden gelezen, goedgekeurd en geteekend.

De Ouderling van Hoopstad geeft te kennen, dat hij op Zaturdag niet ter Vergadering is geweest.

Beschrijvingspunten 43 en 44 worden weder in behandeling genomen. De voorstellen in de derde zitting ter tafel gelegd, worden gelezen. Deze gelden de vervaardiging van een Begrafenisformulier. Het woord wordt kortelijks van meer dan eenen kant gevoerd. Onder de verstandhouding dat het op te stellen Formulier niet van bindende kracht zal zijn, wordt het volgende besluit genomen :—" De Synode benoeme eene commissie om een Concept-Begrafenisformulier te ontwerpen voor de Ned. Geref. Kerk van de Oranje Vrijstaat, en bevele ten sterkste aan, dat de godsdienstigste, aanzienlijkste en kundigste personen bij gelegenheid van begrafenissen als kosters ageren."

Het rapport van den Quaestor Synodi wordt nu ontvangen en gelezen, en daarna dat van het ex-lid der Synode, den Ouderling van Bloemfontein, den WEerw. J. Brebner.

Eenige woordenwisseling heeft plaats, waarna besloten wordt : 1. " De gemeenten die nog niet tot het Fonds voor de afvaardiging naar het Pan-Presbyteriaansche Concilie hebben bijgedragen, worden verzocht, hunne bijdragen binnen den tijd van drie maanden den Quaestor Synodi toe te zenden. 2. " Het geld, dat alzoo opgebragt zal worden, worde den Afgevaardigde ter bestrijking zijner reiskosten ter hand gesteld."

Het rapport des Quaestors wordt, op voorstel van den Predikant van Winburg, met dank ontvangen.

Beschrijvingspunten 25 en 26 komen nu aan de orde, handelende over Zondagscholen en Zondagschoollessen.

De Predikant van Philippolis, als Voorsteller van Beschrijvingspunt 25, licht dit toe. Hij wilde niet alleen de lessen eenigzints uitgebreid hebben; maar ook ingerigt naar de bevatting der verschillende klassen.

De Predikant van Winburg kan zich vereenigen met de strekking van het voorstel; maar wil nogtans gelet hebben op het gevaarlijke, dat de kerk *als kerk* zich daarvoor verantwoordelijk zou stellen. De Predikant van Ficksburg en anderen

spreken in den zelfden geest. De Predikanten van Bethlehem en Rouxville hebben daartegen bezwaren van anderen aard. De Ouderlingen van Heilbron en Brandfort, de Predikant van Boshof en anderen spreken voor de aanname van het voorstel. Na nog eenige gedachtenwisseling wordt besloten: "De Synode benoeme jaarlijks eene Commissie die zorge voor een jaargang van Zondagschoollessen en de aankweeking van meer belangstelling in dit gewigtig werk."

De Predikant van Bloemfontein wordt met eenparige stemmen benoemd om het voorgaand besluit ten uitvoer te brengen, met magt om het personeel der commissie te vermeerderen.

Beschrijvingspunt 26 wordt nu toegelicht. De Vergadering besluit daarop: "De Synode acht dat met het vorig besluit mede beschikt is over punt 26."

Ceschrijvingspunt 33 wordt, na door den Voorsteller te zijn toegelicht en na eenige gedachtenwisseling tot besluit; met de bepaling, dat de commissie daarin genoemd in de plaats treden zal van de Ringsvergadering als bij Art. 56 bepaald; en werd alzoo besloten: "De Synode benoeme eene Commissie tot het afnemen van het examen van Godsdienstonderwijzers en Zendelingen."

Wordt nu ontvangen en gehoord, Rapport van de Synodale Commissie, volgens punt 5 van het schema der werkzaamheid, en dadelijk in overweging genomen. Punten 1 tot 7 worden goedgekeurd, en omtrent de nieuwe uitgave der kerkewet aan de Commissie de hartelijke dank der Vergadering betuigd.

Punt 8 is aan de orde; doch de tijd is verstreken, en deswege ook worden moties omtrent avondzittingen niet in behandeling genomen.

Een voorstel dat de Notulen dezer zitting heden namiddag, na afloop der broederlijke Conferentie zullen gelezen worden, wordt afgestemd, en mitsdien de Notulen dadelijk gelezen en vastgesteld.

Na het voorlezen door den Voorzitter van eene uitnoodiging aan de Vergadering om D.V. morgen van 11 tot 1 uur een examen van de leerlingen van het Instituut "Eunice," bij te wonen, worden de verrigtingen gesloten met gebed, waarin de Predikant van Kroonstad voorgaat.

Gelezen, goedgekeurd en geteekend op Dinsdag, den 14den Mei, 1878.

JOHANNES G. OLIVIER, Moderator.
C. FRASER, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

ZESDE ZITTING.

De *zesde* Zitting der *zevende* Synodale Vergadering, heeft plaats op Dinsdag, den 14den Mei, 1878.

Al de leden zijn tegenwoordig, behalve de Ouderling van Bloemfontein, die met verlof afwezig is.

De Vergadering wordt geopend en het gebed gedaan door den Ouderling van Bethulie.

De Notulen van gisteren worden gelezen en vastgesteld. Als motie van orde wordt voorgesteld en besloten, dat de namiddagzitting plaats zal hebben van 3 tot 6 uren.

Punt 8 van het rapport der Synodale Commissie wordt in behandeling genomen. De Notulen der Commissie daarop betrekking hebbende, en de correspondentie, zijnde in zake aanzoek van Ds. R. de Jongh van Arkel, om te worden gelegitimeerd, worden gelezen. De handelingen der Commissie worden goedgekeurd, maar de zaak zelve uitgesteld, totdat het rapport van de Regtscommissie ter tafel zal zijn.

Punten 9, 10 en 11 van het voornoemd rapport worden achtereenvolgens gehoord en goedgekeurd.

De uitnoodiging om het examen aan het Instituut "Eunice" bij te wonen wordt nog eens door den Voorzitter gelezen en eenpariglijk met blijdschap aangenomen; waarop de Vergadering verdaagd wordt tot heden namiddag.

Na de pauze wordt het Rapport der Regtscommissie gehoord, voorgelezen den Scriba derzelve, den Predikant van Boshof. Dit rapport wordt aangenomen om te worden behandeld.

Punt I is aan de orde. Dit betreft eene missive van den Kerkeraad van Winburg, nopens de opdragt der Synode van 1877, aan den Leeraar dier gemeente om, als lid eener Commissie daartoe benoemd, voor het Instituut "Eunice" te collecteren. De Predikanten van Edenburg, Ladybrand, Fauresmith, Bloemfontein, en anderen voeren daarover het woord; terwijl intusschen ter tafel gelegd worden:

1. Voorstel van den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door dien van Ladybrand:—"De Synode doe den Kerkeraad van Winburg door den Scriba Synodi hare ontevredenheid bekend stellen, wegens het niet collecteren door den Leeraar dier gemeente voor het Instituut "Eunice," en den Kerkeraad zijne verpligting onder het oog brengen om in het vervolg aan de bepalingen der Synode te voldoen."

2. Voorstel van den Predikant van Kroonstad, gesecondeerd door dien van Philippolis:—"De aanbeveling der Regtscommissie, namelijk dat ieder Predikant in zijne eigene gemeente collectere, worde aangenomen."

De Voorzitter oordeelt dat Beschrijvingspunt 53 eerst afzon-

derlijk behoort behandeld te worden, verzoekende namelijk om verslag van de Commissie aangesteld om voor het Instituut "Eunice" te collecteren. Dit geschiedt. De leden der Commissie doen achtereenvolgens verslag. De Predikant van Winburg had tot dusverre nog geene gelegenheid om aan het besluit der Synode te voldoen, waaraan hij nogtans gaarne zou voldoen. De andere leden der Commissie waren ieder voor zich begonnen te collecteren; doch hadden, wegens bijkomende omstandigheden, het werk hun opgedragen niet kunnen voltooijen.

Nu wordt de aanbeveling der Regtscommissie aan het oordeel der Vergadering onderworpen. De Ouderling van Wepener, seconderende die van Bloemfontein, stelt voor:—"De Synode gehoord hebbende de verslagen van de verschillende collectanten, besluit, om in het vervolg ieder Predikant in zijne eigene gemeente te doen collecteren." De Predikant van Kroonstad verkrijgt verlof zijn voorstel terug te trekken. De Predikant van Bethulie wijst op de ongelijkheid der bijdragen van de verschillende gemeenten en pleit, met het oog op het reeds bijgedragene, voor de toewijzing aan elke gemeente van de som die zij zal moeten opbrengen.

De discussie over dit punt wordt gesloten, door de aanname van het volgend voorstel, door den laatsten spreker ter tafel gelegd, namelijk: "Dit Punt blijve overstaan, totdat het rapport der bestuurders van het Instituut 'Eunice' zal zijn gehoord en overwogen."

Punt II van het Rapport der Regtscommissie is aan de orde, geldende eene memorie van eenige leden der gemeente Winburg, om onder Brandfort te sorteren.

Een voorstel dat het verzoek van memorialisten worde toegestaan, wordt verworpen, en vervolgens besloten, dat de aanbeveling in het Rapport der Regtscommissie worde aangenomen, dat namelijk memorialisten worden verwezen naar den Noordelijken Ring.

Punt III van het Rapport der Regtscommissie, handelende over de toelating tot de predikdienst van Ds. R. de Jongh van Arkel, wordt nu besproken. De discussie kenmerkt zich door een hoogst ernstigen toon, en wordt door verschillende leden gevoerd. Ten opzigte van eene commissie om het *colloquium doctum* te houden wordt een *vijftal* voorstellen ter tafel gelegd. In omvraag gebragt worden de vier laatsten afgestemd, en wordt het eerste tot besluit. Dit luidt: "De Synode neme de aanbeveling der Regtscommissie, in zake Ds. Van Arkel aan, en besluite dat de Commissie, door welke het *colloquium doctum* zal worden afgenomen, bestaan zal uit de drie oudste Predikanten onzer Kerk." Dit was ter tafel gelegd door den Predi-

kant van Bloemfontein en gesecondeerd door den Predikant van Ladybrand.

Punt IV van bet Rapport is aan de orde. Dit geldt de vraag omtrent de inlijving bij de Kerk van den Oranjevrijstaat, van de gemeente op de Diamantvelden. Van verschillende kanten wordt het woord gevoerd, en er vindt eene levendige discussie plaats; terwijl intusschen twee voorstellen ter tafel zijn gelegd:

1. Van den Predikant van Philippolis: "Met oog op Artikel 4 onzer Kerkelijke bepalingen, en met het oog op het verzoek vervat in den brief van den Kerkeraad van Kimberley, dd. 4 Mei, 1878, drage de Synode aan de Synodale Commissie op, om te onderzoeken, onder welke voorwaarden aan het verzoek des genoemden Kerkeraads kan worden voldaan, en aan de eerstvolgende Synodale Vergadering rapport in te leveren."

2. Van den Predikant van Boshof: "De Synode advisere ten antwoord op den brief van den Kerkeraad van Kimberley, dat in Grikwaland West een zelfstandig Kerkbestuur worde gesticht en drage aan hare Synodale Commissie op, dat werk te doen, *indien begeerd*. Tot stemming gebragt, wordt het laatste verworpen en het eerste tot besluit."

De Predikant van Ladybrand verzoekt dat de stemming geschieden zal volgens Artikel 12, punt 19. De uitslag is dat gestemd hebben vóór het voorstel: De Ouderling van Fauresmith; de Predikant en de Ouderling van Bloemfontein; de Ouderling van Jacobsdal; de Predikant en de Ouderling van Kroonstad; de Predikant en de Ouderling van Philippolis; de Ouderling van Edenburg; de Ouderling van Bethulie; de Predikant en de Ouderling van Rouxville; de Predikant van Bethlehem; de Predikant en de Ouderling van Wepener; de Predikant en de Ouderling van Ficksburg; de Ouderling van Heilbron en de Ouderling van Bultfontein; tegen: de Predikant en de Ouderling van Winburg; de Predikant van Fauresmith; de Predikant en de Ouderling van Smithfield; de Predikant en de Ouderling van Boshof; de Predikanten van Edenburg en Bethulie; de Ouderling van Bethlehem; de Predikant en de Ouderling van Ladybrand; en de Ouderlingen van Frankfort, Brandfort, Lindley en Hoopstad.

De Notulen worden gelezen en aanvankelijk goedgekeurd. Het gebed wordt gedaan door den Predikant van Smithfield.

Gelezen en vastgesteld op 15 *Mei,* 1878.

JOHANNES G. OLIVIER, Moderator.
C. FRASER, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

ZEVENDE ZITTING.

De *Zevende* zitting der Synodale Vergadering van 1878, wordt gehouden, den 15den Mei, deszelven jaars.

Tegenwoordig zijn al de leden.

De Vergadering wordt geopend, en de Ouderling van Smithfield verzocht in het gebed voor te gaan.

De Notulen der vorige zitting worden gelezen en gearresteerd.

Ten opzigte der Notulen van gisteren wenscht de Predikant van Ladybrand, dat aangeteekend mogt worden, dat onder de voorstellen in zake de legitimatie van Ds. van Arkel, er een was, voorstellende, dat het personeel der Moderatuur het examinerend ligchaam mogt zijn. De Vergadering meent dat het genomen besluit voldoende is.

Het rapport van de Scriba Synodi wordt aan de orde gesteld en gelezen. Dit wordt, op voorstel van den Ouderling van Frankfort, met dank ontvangen en dadelijk in behandeling genomen.

Punt 1 wordt voor kennisgeving aangenomen.

Punt 2 blijft overstaan totdat de Afgevaardigde naar de Fransche Zending in het Basutoland verslag zal hebben gedaan.

Punt 3 betreft het antwoord van den HEd. Volksraad op de memorie van 1877, over de dronkenschap.

De Predikanten van Winburg, Ladybrand, Bethlehem, Ficksburg en anderen deelen hunne bevinding over de zaak mede. "De Synode laat de zaak voor het tegenwoordige *in statu quo*"; zoo luidt het besluit der Vergadering overeenkomstig een van *vier* voorstellen gedurende de discussie ter tafel gelegd.

Punt 4 is aan de orde. De Predikant van Bethulie oppert de vraag, in hoever Art. 196, betreffende de akte van toelating kan worden toegepast, daar de Scriba der Synode niet in alle gevallen vóór de bevestiging eens leeraars kan worden bereikt. De Vergadering besluit: "De onderteekening van Art. 196 geschiede, waar zulks noodig is, voorloopig bij den Consulent, en later in het Kerkboek bij den Scriba Synodi, tijdens de Synodale Vergadering."

Punt 5 van het Rapport des Scribas handelt over het nemen van den Census der gemeenten, volgens Synodaal besluit van 1877. Aan dit besluit was door meeste Kerkeraden niet voldaan.

Eene breedvoerige gedachtenwisseling heeft plaats, gedurende welke een *vyftal* voorstellen ter tafel wordt gelegd, het

laatste waarvan tot besluit wordt: "De Synode heeft met leedwezen vernomen, dat om verschillende redenen niet is voldaan geworden aan het Synodaal besluit omtrent het nemen van een Census der gemeenten, en verzoekt dat daaraan voldaan zal worden vóór de eerstvolgende Vergadering der Synode, en besluit dat middelerwijl door eene aan te stellen Commissie eene andere vorm zal worden vervaardigd." Tot leden dezer Commissie worden benoemd : de Predikanten van Rouxville, Ladybrand, Ficksburg en Smithfield.

Punt 6 van het Verslag is nu aan de orde. De onderdeelen daarvan, a. b. c. d. e. f. g. worden voor kennisgeving aangenomen; zijnde expeditieën uit de Notulen van de vorige Vergadering. De correspondentie, betrekking hebbende op punt h, betreffende uitbetaling aan afgevaardigden van Ficksburg en Ladybrand, die in de Synode van 1877 geene zitting gekregen hebben, wordt gelezen. De Kerkeraad van Ladybrand heeft aan de aanbeveling der Synode niet voldaan; die van Ficksburg wel, doch volgens eigen berekening van den afstand.

De Ouderling van Bloemfontein verwijdert zich, met verlof der Vergadering.

Punten i. tot o. gelden ook de expeditieën uit de vorige Notulen. Het overige gedeelte van het rapport handelt over andere missieven. Het vermelde onder punt l. van de velerlei diensten der Synode, met het drukken der Synodale Notulen, als anderzints, door den Predikant van Bloemfontein bewezen, wordt met blijdschap en dankbaarheid vernomen. De mededeeling onder de overige punten wordt voor kennisgeving aangenomen.

Nu wordt aan de orde gesteld Rapport van den Afgevaardigde naar de Fransche Zending in Basutoland. Dit wordt met dank ontvangen en gelezen. In verband hiermede wordt de correspondentie des Scribas gelezen, die verlangt, dat de Synode als beginsel mogt uitspreken, of zij *wel* dan *niet* andere Zuster Kerken uitnoodigt om afgevaardigden naar hare Vergadering te zenden. Het antwoord des Scribas wordt goedgekeurd; en vervolgens besloten: "Dat de officiëele aankondiging der Synodale Vergadering zal vergezeld gaan van een Nota, dat de Synode verblijd zal zijn vertegenwoordigers van Zuster Kerken, die zich mogten willen laten vertegenwoordigen, te ontvangen."

Een voorstel door den Predikant van Ladybrand, dat deze Synode eenen Afgevaardigden zende naar de Conferentie der Fransche Zendelingen, die staat gehouden te worden te Mabolela, district Ladybrand, op 16 dezer en volgende dagen

wordt afgestemd, daar *die* Conferentie en *deze* Vergadering nagenoeg gelijktijdig worden gehouden.

Met referte naar punt 6, k. van het Rapport des Scribas, wordt gehoord het Rapport der Commissie in zake de rekeningen van den Ex-quaestor van den Ring van Winburg. Na een enkel woord wordt besloten: "De Synode spreekt haren dank uit jegens de Commissie voor haren arbeid, blijkens rapport zoo even gelezen, en besluit de zaak hierbij te laten berusten; aan dezelfde commissie opdragende een duidelijk verslag, *alleen* omtrent het gehevene voor het Predikanten Weduwen Fonds, den Quaestor Synodi te bezorgen."

Aan de orde is punt 9, a. van het schema der Commissie van Bezigheid, en in verband daarmede Beschrijvingspunt 27. Dit punt handelt over de juiste verhouding, waarin het Instituut "Eunice" tot het Gouvernement en tot de Kerk staat.

Het Rapport over het Instituut "Eunice" wordt gelezen, met dank ontvangen, en in behandeling genomen.

Punt I van dit Rapport wordt voor kennisgeving aangenomen. Met het uitgesprokene onder punt II betuigt de Vergadering hare hartelijke instemming. Punt III doet, op eene vraag van den Predikant van Rouxville uitkomen, dat het getal leerlingen steeds was toegenomen. Punt IV wordt voor kennisgeving aangenomen. Punten V en VI worden in verband beschouwd, en hiermede in behandeling genomen, Punt I van het Rapport der Regtscommissie op gisteren uitgesteld. Het voorstel *toen* ter tafel gelegd, wordt gelezen. De tijd is verstreken, en wordt de Vergadering verdaagd tot 3 uur in den namiddag.

Na de pauze wordt besloten: "De Synode beruste bij het genotuleerde over punt I van het Rapport der Regtscommissie, voor zoo ver het den Kerkeraad van Winburg geldt.

De Vergadering verleent verlof, dat de origineele Acten der Synode den Editeur van *De Express* tot heden avond worden toevertrouwd.

De Quæstor Synodi krijgt verlof nog eens terug te komen op de aanbeveling der laatste Synode, aan de Kerkeraden der Gemeenten van Ladybrand en Ficksburg (Punt 6 h.) van het Rapport des Scribas, en verklaart den toedragt van zaken. Hierin wordt hij ondersteund door den Quæstor des Rings van Winburg en den Voorzitter der Commissie van Rationarii dezer Vergadering. De Synode berust bij de gegevene explicatie.

Punten V en VI van het Rapport der Commissie over het Instituut "Eunice" worden wederom in behandeling genomen. Na eenige gedachtenwisseling, wordt op voorstel

van den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door dien van Winburg besloten: "De Synode neme de aanbeveling van de Commissie over het Instituut "Eunice" over, en benoeme eene Commissie uit deze Vergadering om, staande dezelve, eene indeeling der twee-en-twintig gemeenten onzer Kerk te maken, daarover rapport te doen en voorts, dat van deze Vergadering een dringend verzoek aan de verschillende gemeenten uitga, dat nog dit jaar de bestaande schuld worde uitbetaald." Als Commissie om het gevallen besluit ten uitvoer te leggen, worden benoemd, de HoogEerw. Assessor benevens de Predikanten van Bloemfontein en Boshof.

Punt VII is aan de orde, en wordt gelezen Concept van een *Trustdeed*, waardoor de gebouwen aan het Gouvernement zullen worden getransporteerd. Eene ernstige discussie heeft plaats. Een voorstel dat het stuk naar eene Commissie worde verwezen *ten fine* van rapport, afgestemd zijnde, wordt besloten, hetzelve punt voor punt te behandelen.

Punt 1 wordt aangenomen. Zoo ook Punt 2. Punt 3 wordt eenigzints gewijzigd aangenomen. Punt 4 draagt ook de goedkeuring der Vergadering weg. Punt 5 wordt, als het gewichtigste van het geheele stuk, met ernst overwogen, en eindelijk goedgekeurd. Punt 6 draagt ook de goedkeuring der Vergadering weg. Voorts wordt besloten: "De Synode bevele der Commissie van het bestuur van het Instituut "Eunice" aan om te overwegen of, volgens Art. 3 van de Trustdeed, de Curatoren niet moesten worden benoemd even als de Curatoren van het Grey College. Met dit besluit is mede afgehandeld Beschrijvingspunt 22. Nog wordt besloten: "De Synode drage aan de Commissie van het Instituut "Eunice" op om, zoo spoedig mogelijk, den HoogEd. Volksraad over den Trustdeed te raadplegen, en *zoo mogelijk*, nog tijdens de zitting dezer Synode hare bevinding mede te deelen."

Het Rapport der Rationarii over de boeken des Quæstors wordt gehoord en met dank ontvangen. Dit Rapport wordt van stuk behandeld en aangenomen.

Het Rapport over het Pensioen Fonds wordt ter sprake gebragt; doch wegens de afwezigheid, met verlof, van eenen der Administrateurs, tot morgen uitgesteld.

Aan de orde wordt gesteld het Rapport der Synodale Zending Commissie. De Vergadering ontvangt met dank en neemt hetzelve, punt na punt, in behandeling. Na een en ander woord, wordt de behandeling ook van dit rapport uitgesteld tot morgen ochtend, wegens de afwezigheid van den Penningmeester der Zending Commissie.

Beschrijvingspunt 28, omtrent nadere bepalingen tot leid-

draad voor de Rings-Quæstors, wordt toegelicht door den Voorsteller en kortelijks besproken, waarna het, op voorstel van den Predikant van Rouxville wordt aangenomen.

Beschrijvingspunt 11 wordt nu behandeld. De inzender daarvan oppert zijne bezwaren met verwijzing naar Art. 37—14 en 125 der Kerkewet. Na eenige discussie wordt besloten: "Op grond van Art. 37. 17, behoort eene klagte tegen een Kerkeraadslid, die nog Kerkeraadslid zijnde, herkozen wordt, volgens Artikels 125 en 147 bij de Ringsvergadering."

De Commissie om een deelnemend schrijven te rigten aan de weduwe wijlen Ds. Cloete, doet per monde van den HoogEerw. Assessor verslag. De brief wordt voorgelezen en overgenomen.

De Notulen worden gelezen en goedgekeurd. Het gebed wordt gedaan door den Predikant van Ficksburg.

Gelezen, vastgesteld en geteekend op den 16 *Mei,* 1878.

JOHANNES G. OLIVIER, Moderator.
C. FRASER, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

ACHTSTE ZITTING.

De *achtste* zitting heeft plaats op 16 Mei, 1878.

Afwezig zijn de Predikanten van Ficksburg en Bloemfontein.

De Ouderling van Rouxville doet het gebed.

De Notulen der vorige zitting worden vastgesteld.

Beschrijvingspunten 19, 9 en 43.*a*. van 1877 worden in behandeling genomen, betrekking hebbende op de prediking over den Heidelbergsche Katechismus in overeenstemming met Art. 35. 2. Het *derde* van *zeven* voorstellen, gedurende eene uitvoerige discussie ter tafel gelegd wordt tot besluit: "Naar het oordeel dezer Vergadering is het prediken over den Heidelbergschen Katechismus, *twaalf* malen des jaars verplichtend, volgens Art. 35. 2; hetwelk, even als al de andere vragen onder Art. 35, kracht van wet hebben.

Op de vraag om eene definitie van het woord "gezet" voorkomende bij Art. 35. 2, worden *drie* voorstellen ter tafel gelegd. In omvraag gebragt, worden zij allen afgestemd; waaruit blijkt dat de Vergadering op deze vraag geen antwoord wenscht te geven.

Dit zelfde lot treft Beschrijvingspunten 9 en 43*b*. van 1877; vragende om eene definitie van de woorden "Belijdenis predikatien," voorkomende bij Art. 35. 2, door dat de Vergadering

een *zestal* voorstellen, over de zaak ter tafel gelegd, het een na het ander had afgestemd.

Beschrijvingspunt 39 wordt door den voorstellen daarvan met verlof der Vergadering teruggetrokken.

Beschrijvingspunt 36, over de behartiging van het nuttig en gezegend werk van colportage, wordt nu behandeld. De Predikant van Wepener, benevens den Voorsteller en de Ouderlingen van Kroonstad, Lindley en anderen bevelen dit werk met hartelijkheid aan. De Vergadering besluit daaromtrent: "De Synode bevele den Leeraren en Leden onzer gemeenten aan, om het werk van colportage onder blanken en gekleurden, in dezen Staat reeds begonnen door eene Commissie der Zending Conferentie, van harte te ondersteunen en voort te helpen."

Beschrijvingspunt 38 der Synode van 1877, is aan de orde. Na eene toelichting door den inzender daarvan, voldoet de Vergadering aan zijnen wensch, de zaak daarbij te laten.

Beschrijvingspunt 6 wordt door den voorsteller teruggetrokken.

De Predikant van Rouxville spreekt ter verduidelijking van Beschrijvingspunt 23. Na eene geänimeerde discussie wordt het laatste van *vier* voorstellen tot besluit, n. l: "De wet blijve onveranderd."

Punt 24 wordt kortelijks besproken. Daarop wordt besloten: "De Predikant, als huwelijksbevestiger, moet *een* shilling op elk huwelijk, van wege het Gouvernement opgelegd, heffen"

Beschrijvingspunt 15 wordt toegelicht en is voortgevloeid, gelijk ook Beschrijvingspunten 16 en 17, uit bezwaren, geopperd door eenen Ouderling van eene der vakante Gemeenten. Op Beschrijvingspunt 15 wordt besloten: "Wanneer de huwelijksgeboden in orde zijn, kan in den Oranjevrijstaat het huwelijk bevestigd worden door eenigen Leeraar." De tijd is verstreken en de Vergadering wordt verdaagd tot 3 ure 's namiddags.

Na de pauze wordt het Rapport gehoord namens Heeren Curatoren van het Grey College, gelezen door den Predikant van Bloemfontein, die thans tegenwoordig is. Dit rapport wordt met dank ontvangen en in behandeling genomen. Paragraphen 1 en 2 worden voor kennisgeving aangenomen; terwijl de Vergadering haar medegevoel betuigt, met Heeren Curatoren in hunne moeielijkheden.

§ 3. gewaagt van de toelage van £2,800 voor het College, verleend door den HEd. Volksraad. Hierop wordt, na korte woordenwisseling, besloten: "De Synode betuigt haren op-

regten dank aan den HoogEd. Volksraad, voor de som geschonken tot vergrooting der gebouwen van het Instituut "Eunice" en van die van het Grey College." "De Vergadering beveelt deze inrigtingen den leden en gemeenten onzer Kerk aan."

§ 4 spreekt van veranderingen der huishoudelijke inrigtingen van het Grey College. De Predikant van Bloemfontein licht het een en ander toe. Het besluit der Vergadering hieromtrent is, de goedkeuring van deze paragraaf, uit kracht van Synodaal besluit van 15 April 1874, genomen in zake eens herzienen Reglement voor het College.

§ 5 wordt voor kennisgeving aangenomen.

§ 6 leidt tot het besluit dat de leden der Synode D.V. op morgen van 9 tot 10 uur het Grey College gaan bezigtingen, en dat de Synode zitting nemen zal ten half 11 ure.

Het bijvoegsel tot het Rapport, zijnde het Financiëel Vergadering, wordt gelezen en voor kennisgeving aangenomen. Dit Rapport wordt ter zijde gelegd met het volgend besluit: "Den Heeren Curatoren van het Grey College worde de dank der Synode toegebragt, voor de moeite en opofferingen die zij zich in zake het Onderwijs in verband tot het Grey College hebben getroost."

Aan de orde is weder het Rapport der Zendingcommissie. Dit wordt nog eens gelezen. De Predikant van Ladybrand verwijst naar "De Fakkel," No. 28, pag. 79. De Scriba der Zending Commissie geeft te kennen dat de som van £30 wel gestemd, maar niet uitbetaald was voor reparatie aan het Zendinghuis.

De Predikant van Ladybrand antwoordt op eene vraag ter tafel gelegd, dat gebouwen en ander eigendom op de statie door den Zendeling onder behoorlijke zorg waren gelaten. Het door de Zending Commissie gedane zoo als voormeld, wordt goedgekeurd. Punt 2 is aan de orde. Het verslag van den Penningmeester wordt gelezen en besproken. Punt 3 wordt voorbijgegaan. Punt 4 lokt eene warme gedachtenwisseling uit, wegens het in het oogloopende van de ongelijke bijdragen der gemeenten voor de Zending. Het resultaat is, dat de leden dezer Synode beloven vóór het einde van de maand July de bijdragen hunner gemeenten aan de Zending Commissie te bezorgen. *Dit geldt de gemeenten die dit jaar nog geene bijdragen hebben gestort.*

Punt 5 wordt gelezen. Een *tweetal* voorstellen wordt achtereenvolgens tot besluit: 1. "De Synode deelt in het leedwezen door de Synodale Zendingcommissie uitgesproken, wegens het verlies van haren bekwamen Zendeling, en ver-

trouwt dat de Kerk weldra er in slagen zal eenen waardigen Zendeling tot een opvolger te verkrijgen." 2. "De Synode denkt met dankbaarheid aan de groote opoffering en de moeite die zich de Predikant van Ladybrand als Zendeling der Kerk in zijn werk heeft getroost, en wenscht hem in zijnen nieuwen werkkring des Heeren besten zegen toe."

De Predikant van Ladybrand verzoekt zijnen dank te mogen uitspreken èn jegens de Synode èn jegens de Zending Commissie, gelijk hij dan ook doet, voor de ondersteuning hem in zijnen vorigen werkkring betoond.

Punten 6 en 7 worden gelezen en voor kennisgeving aangenomen.

Beschrijvingspunt 2 komt nu in behandeling. Na eenige gedachtenwisseling wordt besloten: "De Synode acht dat de omstandigheden èn vereischen èn gedoogen, dat de woorden 'als Leeraar,' bij Art. 59*d*. geschrapt worden, en besluit daartoe."

Beschrijvingspunt 7 wordt, met verlof der Vergadering, teruggetrokken.

Beschrijvingspnnt 32, handelende over de Zending binnen de gemeenten der Kerk, geeft aanleiding tot eene uitvoerige maar belangrijke gedachtenwisseling. De Predikanten van Rouxville, Philippolis, Wepener, Bethlehem en anderen voeren het woord. Een *viertal* voorstellen, ter tafel gelegd, wordt in omvraag gebragt, en achtereenvolgens afgestemd, en blijven daarmede de zaken zoo als zij zijn.

De Ouderling van Bethulie vraagt en krijgt verlof om huiswaarts te keeren. Eene motie van orde van den Predikant van Ladybrand om op morgen eene avondzitting van 8 tot 10 uur te hebben, blijft, daar de tijd reeds verre verstreken is, overstaan.

De Notulen worden gelezen en het gebed gedaan door den Predikant van Bloemfontein.

Gelezen en vastgesteld op 17 *Mei*, 1878.

JOHANNES G. OLIVIER, Moderator.
C. FRASER, ASSESSOR.
ALBS. P. MEIRING, Scriba.

NEGENDE ZITTING.

De *negende* zitting heeft plaats op Vrijdag, den 17den Mei, 1878. De Ouderling van Bethulie is heden ter Vergadering. Al de leden zijn tegenwoordig. De Ouderling van Bloemfontein doet het gebed. De Notulen van gisteren worden gelezen en vastgesteld.

Een voorstel om heden avond eene avondzitting te hebben, wordt afgestemd.

De afgevaardigden van Winburg verzoeken, doch krijgen geen verlof om morgen huiswaarts te keeren.

Verslag wordt gehoord van de Commissie van Administrateurs van het Predikanten Pensioen Fonds. *Dat* voor den Ring van Winburg wordt gelezen door den Predikant van Bloemfontein en wordt in handen gesteld eener Commissie van Rationarii om morgen verslag te doen; bestaande uit de Prekanten van Smithfield en Wepener. Voor den Ring van Fauresmith brengt de Predikant van Fauresmith in het midden, dat hij wel het geld had medegebragt; doch het verslag verlegd had. Hij deelt nogtans den staat van het fonds mede, en vraagt en ontvangt verlof om verantwoording te doen aan de Synodale Commissie. De Quæstor van den Westelijken Ring leest *zijn* Rapport over het jaar van October 1877, tot dato. Dat van den Oostelijken Ring was door den Voorzitter ontvangen en wordt gelezen, loopende over hetzelfde tijdperk. Voor de Zuidelijke en Noordelijke Ringen was reeds verantwoording geschied door den Quæstor Synodi en door Rationarii zijner boeken geauthentiseerd. Op voorstel van den Predikant van Ladybrand worden alle deze stukken in handen gesteld der Commissie van Rationarii zoo even benoemd.

Beschrijvingspunt 22 is aan de orde. Eenige gedachtenwisseling heeft over dit punt plaats. Eén van twee voorstellen wordt tot besluit; namelijk: "Dat het Beschrijvingspunt worde verworpen"; zijnde de vraag omtrent eene indeeling naar evenredigheid van de verschillende gemeenten onzer Kerk met het oog op den inleg voor het Predikanten Pensioen Fonds.

Beschrijvingspunt 29 wordt behandeld. De voorsteller kende het personeel van de Commissie van Administrateurs niet. Hunne namen zijn hem heden eerst bekend geworden. Hij heeft het met de zaak te doen. Hierop wordt besloten: "De Synode drage aan de Synodale Commissie op om met de ééne of andere kamer in onderhandeling te treden ten einde op de meest voordeelige wijze, zoowel het Predikanten Pensioen, als het Synodale Fonds te doen administreren."

Beschrijvingspunt 4 is aan de orde. Wordt besloten, zoowel Beschrijvingspunt 4 als al de andere, die betrekking hebben op wetsveranderingen, in handen te stellen der te benoemen Commissie, om een Concept Kerkewet te vervaardigen.

De Voorsteller van Beschrijvingspunt 3 krijgt verlof zijn voorstel later weder in te zenden. Dit geldt de wijze waarop gecollecteerd wordt voor het Fonds ter ondersteuning van min- en onvermogende jongelieden, die zich voor de Evangeliebediening wenschen voor te bereiden.

Beschrijvingspunt 47 (1877), over het uitreiken van Doopzegels na doopsbedieningen en Akten van toelating van ledematen, wordt nu besproken. De uitslag is het besluit der Synode, luidende : " De Synode acht, dat hetgeen beöogd wordt met Art. 47 van 1877 zeer wenschelijk is waar het uitvoerbaar is, en laat het aanbevolene dus aan de Kerkeraden over, om dit te rekenen onder huishoudelijke aangelegenheden.

Beschrijvingspunt 28 (1877), handelende over Handboeken bij het godsdienstig onderwijs, leidt tot het volgend besluit : " Het Beschrijvingspunt worde wet en opgenomen bij de vragen voorkomende onder Art. 35.

Beschrijvingspunt 39 (1877), beoogende nadere bepalingen voor de aanneming, wordt overwogen en naar aanleiding daarvan besloten : " Aangezien de bloei der Kerk vereischt, dat de kandidaten tot lidmaatschap onzer Kerk beter voorbereid worden dan thans misschien het geval is, wordt dit Beschrijvingspunt der aandacht van de Commissie ter vervaardiging van een nieuw Wetboek aanbevolen.

Beschrijvingspunt 52 (1877), over de Avondsmaalviering met het oog op jonge Ledematen, lokt een *drietal* voorstellen uit; waarvan het *derde* tot besluit wordt, namelijk : " De Synode acht, dat hetgeen verlangd wordt met Beschrijvingspunt 25 (1877) aan de discretie van iederen Kerkeraad worde overgelaten."

Beschrijvingspunt 7 (1877) komt in behandeling. Hiermede wordt gevraagd, verslag der Commissie tot oprigting van een Boek- en Bijbel Depôt. In deze zaak is in zooverre gehandeld, dat Bijbels verkocht worden bij het Kantoor van *De Express* voor nagenoeg inkoopsprijs. De Synode besluit de Predikanten van Bloemfontein en Edenburg tot eene Commissie te benoemen, " om pogingen aan te wenden ten einde, indien doenlijk, te Bloemfontein, een Hoofd Depôt van Bijbels, Psalm, Gezang en andere boeken tot stand te brengen."

Eene pauze wordt verleend, en na de pauze gehoord het Rapport der Commissie van Rationarii over de Finantiën der

Zending Commissie. Dit Rapport wordt ontvangen, en van stuk tot stuk overwogen.

Punt 1 zal gerectificeerd worden. Punt 2 wordt genoegzaam opgehelderd. Punt 3 wordt voor kennisgeving aangenomen. Punt 4 geldt de schuld, rustende op de Zending Commissie van £193 4d. Tot delging dezer schuld heeft de Synode reeds besloten, dat alle bijdragen zullen gestort worden vóór July.

De Voorzitter stelt aan de orde de benoeming eener Zending Commissie, daar de vorige nu heeft opgehouden te bestaan. Meer dan een voorstel komt ter tafel. Wordt besloten: "De Commissie zal zijn de Predikanten van Ladybrand, Bethlehem en Ficksburg.

De Commissie om een Vorm voor het nemen van een *census* der gemeenten te vervaardigen, is met haar verslag niet gereed.

De Commissie ter indeeling der gemeenten met het oog op de schuld der Kerk (zie Notulen Synodi 1877) op het Instituut "Eunice" rustende, legt nu Rapport over. Dat er eene schuld bestaat, wordt erkend; ook de noodzakelijkheid der afbetaling daarvan ten spoedigste; doch de gevoelens loopen uiteen over de werkelijke *hoe grootheid* dezer schuld. Verscheidene leden, zoowel Predikanten als Ouderlingen, voeren het woord. Eén voorstel vragende om eene nadere specificatie der sommen verschuldigd: kapitaal met renten en kosten, verworpen zijnde; wordt besloten: "De Synode keure het Rapport van de Commissie tot het classificeren der gemeenten goed, en beroepe zich op de verschillende Kerkeraden, met aanbeveling, dat de respektieve sommen zoo spoedig mogelijk worden inbetaald." In verband hiermede wordt besloten: "Een brief worde aan de verschillende gemeenten gerigt, de bijzonderheden der zaak naar het vorig besluit mededeelende, en ruim verspreid."

Beschrijvingspunt 35 geeft aanleiding tot een en ander woord. Dit betreft de binnenlandsche Zending. Hierop wordt besloten: "De Synode bevele der Zending Commissie aan, zich met Fransche Broeders in Basutoland in correspondentie te stellen, ten einde door hen bekeerlingen uit de Heidenen te bekomen, die als Evangelisten in de gemeenten, waar zulks verlangd wordt, kunnen arbeiden."

Beschrijvingspunt 21 wordt in behandeling genomen. De Synode besluit daarop: "Er bestaan geene redenen om in de behandeling van dit Punt te treden."

Naar aanleiding van Beschrijvingspunt 16 wordt besloten de woorden: *na afkondiging van geboden,* te rooijeren.

Beschrijvingspunt 34 wordt overwogen en daaromtrent besloten : De Leeraren handelen in dit opzigt volgens wet."

Rapport wordt gevraagd, volgens Beschrijvingspunt 41, van de Commissie aangesteld, Notulen bl. 222, in zake de verbetering der Zangwijzen. De Commissie had hare aandacht aan de zaak gewijd. De Predikant van Rouxville doet daaromtrent de ingewonnen mededeelingen : "De Synode draagt aan de bestaande Commissie wederom op de zaak verder te behartigen en bij eene volgende Vergadering verslag te doen."

Over Beschrijvingspunten 40 en 50 zijn reeds beschikt bij de behandeling van het Rapport der Regtscommissie en van de missieve des Kerkeraads van Kimberley.

Ter inleiding van Beschrijvingspunt 45 voert de inzender daarvan, de Predikant van Rouxville, het woord. In waardigen en hoogst ernstigen toon geeft hij te kennen, wat het Ritualisme is en waarnaar het hier te lande schijnt te streven. De discussie wordt tot morgen (D.V.) verdaagd.

De Predikant van Fauresmith krijgt verlof morgen ochtend huiswaarts te keeren ; en de Ouderling van daar *na* de morgen zitting.

Aan den Predikant en Ouderling van Ladybrand kan de Vergadering geen verlof geven om heen te gaan.

De Moderator bepaalt, dat de plegtige sluiting der Synodale Vergadering plaats hebben zal D.V. op morgen avond ten 7 ure. Het gebed wordt gedaan door den HoogEerw. Assessor.

Gelezen, goedgekeurd en geteekend op Zaturdag, den 18*den Mei*, 1878.

JOHANNES G. OLIVIER, Moderator.
G. FRASER, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

TIENDE ZITTING.

De *tiende* zitting heeft plaats op Zaturdag, den 18den Mei, 1878.

Tegenwoordig zijn al de leden, behalve de Ouderling van Bethulie en de Predikant van Fauresmith, beiden met verlof vertrokken. De Vergadering wordt geopend en het gebed gedaan door den Ouderling van Fauresmith.

De Notulen van gisteren worden gelezen, goedgekeurd en geteekend.

De Predikant van Winburg vraagt verlof om huiswaarts te keeren met den Ouderling van daar; terwijl hij ook hoopt om morgen dienst te doen te Brandfort. De Scriba, aangezien de Predikant van Winburg lid is der Commissie aangesteld om met Ds. Van Arkel het Colloquium te houden, verzoekt vooraf eene verklaring van het besluit der Synode, goedkeurende de aanbeveling der Rechtscommissie, in zake het "colloquium doctum." Van eene en andere zijde wordt het woord gevoerd. De Synode vereenigt zich met het oordeel van den H.Eerw. Voorzitter, dat bij de aanname van de aanbeveling der regtscommissie *in zake* het "Colloquium Doctum" met Ds. Van Arkel, verstaan moet worden, "dat de aangestelde Commissie verplicht is zelve al de stukken in te zien en naar bevind van zaken te handelen."

De Synode besluit overigens *in deze* dat de Commissie door deze HoogEerw. Vergadering benoemd om in het geval van Ds. R. de Jongh van Arkel het "colloquium doctum" te houden, zelve een dag bepalen zal, na den afloop der Synodale werkzaamheden, waarop de Commissie haar werk zal kunnen verrichten.

Beschrijvingspunt 45 komt weder aan de orde. De Predikant van Rouxville voert in deze het woord. Hij wordt door andere sprekers gevolgd. Eindelijk wordt besloten: "Deze Vergadering, met het oog op Beschrijvingspunt 45, bevele hare leden aan, de gemeenten waar zulks vereischt wordt, zoo getrouw mogelijk te waarschuwen tegen de Onbijbelsche leeringen der Anglicaansche Kerk in den Oranjevrijstaat."

Beschrijvingspunt 46, handelende over Gez. 98 : 2, wordt door den Predikant van Rouxville toegelicht. Reeds lang had hij bezwaren opgevat over den *tweeden* regel van genoemd vers. Verscheidene voorstellen worden ter tafel gelegd en van dan eenen en anderen kant het woord gevoerd. Eindelijk wordt besloten: "De Synode ziet geene noodzakelijkheid, om te voldaan aan dit Beschrijvingspunt."

Beschrijvingspunt 30 wordt door den inzender ter Vergadering ingeleid en op besluit der Vergadering te zamen met Beschrijvingspunt 31 naar de Commissie voor de nieuwe Wet verwezen.

Beschrijvingspunt 38, vragende om de bepaling van een Dag van Verootmoediging, wordt kortelijk besproken. "De Vergadering meent dat aan het verlangen van den inzender genoegzaam voldoet, het besluit aangaande Boet- en Dankdagen, Notulen bl. 107." Hiervan gesproken bericht de HEerw. Voorzitter, dat door den HoogEd. Volksraad, op voorstel van ZHEd. den Staatspresident, wien deze Vergade-

ring het genoegen en de eer heeft hier tegenwoordig te zien, een Dankdag was bepaald op 16 Junij aanstaande. Hij hoopte dat door Kerkeraden geredelijk aan deze bepaling zal worden voldaan.

De Predikant van Bloemfontein wil de aandacht van de Vertegenwoordigers der Kerk getrokken hebben tot het geschiedkundig feit, dat op 17 Julij aanstaande den Dankdag gevierd wordt van de herstelling van ZHEd. den Staatspresident.

Beschrijvingspunt 8, over de woorden "al de gewone predikbeurten," Art 35, wordt naar de Commissie om een Concept Kerk Wet op te stellen verwezen; zoo ook Beschrijvingspunt 10, over het "jaar van Gratie."

De inzending van Beschrijvingspunt 12 wordt door de verklaring van den Voorzitter te vreden gesteld. Dit handelt over den diensttijd van Kerkeraadsleden.

De Vergadering oordeelt dat Art. 46b. der Kerkewet voorziet in het verlangde met Beschrijvingspunt 13, over ongeregeldheden bij de Doopsbediening.

De Voorsteller van Beschrijvingspunt 14 neemt, even als de Vergadering, genoegen met de heenwijzing naar Art. 37, 15.

Beschrijvingspunt 17 is aan de orde. Hierop wordt besloten: "De Synode antwoordt op de vraag met Beschrijvingspunt 17, 'Neen! Alle wettig geordende Leeraren onzer Kerk, of onzer Zuster-Kerken, die met ons in leer en tucht en Christelijke gemeenschap vereenigd zijn."

Op Beschrijvingspunt 18 wordt besloten: "De Synode verklaart dat de Voorzitter eener Vergadering eene stem heeft *als lid dier Vergadering,* en *als Voorzitter* nog eene beslissende stem.

Beschrijvingspunt 20, vragende of bij de loting ook een blanco briefje behoort te worden ingedaan, antwoordt de Synode: "Neen."

Beschrijvingspunt 47 is aan de orde, over het antwoord op beroepsbrieven. Na eene toelichting door den Voorsteller en een en ander kort woord, wordt besloten: "De Synode antwoordt, dat er bij haar geene klachten tegen eenigen Predikant onzer kerk in deze bekend staat, en dat zij daarom dit Beschrijvingspunt niet in behandeling nemen kan."

Wordt in behandeling genomen Beschrijvingspunt 41 (1877). De Voorsteller spreekt over het wenschelijke dat Ambtsbroeders elkander bij Avondmaals gelegenheden bijstaan; doch hij zelf wilde geene wetsbepaling daarover, evenwel dringt hij op de zaak aan in belang der gemeente door hem vertegenwoordigd. Het besluit der Synode hierover

luidt: "De aanbeveling onder het hoofd, Aanhangsel No. 8 onzer Kerkelijke Bepalingen, worde met meerdere belangstelling behartigd opdat er, indien mogelijk, geen Avondmaalsviering voorbij ga, zonder dat de plaatselijke Leeraar door een of ander Ambtsbroeder worde bijgestaan."

Beschrijvingspunt 5 wordt naar de Commissie over de Wet verwezen.

Beschrijvingspunt 48 (1877), over het houden van Doopregisters handelende, geeft aanleiding tot eenige woordenwisseling. Het besluit der Vergadering hierover is: "De Synode acht dat het verlangde met Beschrijvingspunt 48 (1877) onder de huishoudelijke aangelegenheden dient gerekend te worden."

Een pauze wordt verleend.

Na de pauze worden gemist de Predikanten en Ouderlingen van Ladybrand en Winburg.

Wordt gehoord het Rapport der Commissie aangesteld om een vorm voor den census der kerk te vervaardigen, ingediend door den Predikant van Rouxville. Hierop wordt besloten: "Deze vorm worde goedgekeurd en aan de commissie terug gewezen, met verzoek 100 exemplaren daarvan te doen drukken en aan den Quaestor en Scriba Synodi ter verzending te doen toekomen."

De Commissie over de Rapporten van het Predikanten Pensioen Fonds legt verslag over. Dit wordt ontvangen en punt voor punt behandeld. Den Quaestor van den Westelijken Ring wordt opgedragen, bij den Synodale Commissie eene gespecificeerde opgave in te dienen.

Worden achtereenvolgens benoemd: Tot Commissie voor het Concept-Begrafenis Formulier, de Predikanten van Rouxville en Wepener. Tot Commissie om het Examen van Godsdienst Onderwijzers af te nemen, de Predikanten van Philippolis, Fauresmith en Bethulie. Tot Commissie voor het Nieuwe Wetboek, de Predikanten van Winburg, Edenburg, Boshof en Ladybrand.

"De Noordelijke Ring benoeme een der Predikanten, daaronder sorteerende, om de volgende Synodale Vergadering met gepaste Leerrede te sluiten."

Tot Synodale Commissie worden benoemd de leden der Moderatuur.

De Afgevaardigde van Jacobsdal had nog bij zich het verslag van den staat der Godsdienst van den Kerkeraad dier gemeente. Dit wordt ter tafel gelegd, gelezen en, na enkele opmerkingen, naar de Archieven verwezen.

De Predikant van Bloemfontein legt een schrijven, door hem onderteekend, ter tafel, waarin hij vermeldt dat de leden der Redactie van den "Fakkel," de een na den anderen, zijne resignatie had ingezonden en hijzelf verzoekt nu om ontslag uit de betrekking van verantwoordelijke Redacteur der Synode. (Notulen bl. 216). Een en ander lid der Vergadering spreekt zich over de zaak uit. De Synode besluit eindelijk aan de Synodale Commissie op te dragen, pogingen in het werk te stellen, ten einde den Predikant van Bloemfontein en de overige leden der redactie van den "Fakkel" te bewegen hunne betrekkingen als zoodanig te blijven behouden en bijaldien dezen op den ingeslagen weg volharden, verklaart de Synode dat zij wederom de "Kerkbode" als het Officieel Orgaan der Kerk wil beschouwd hebben.

De Ouderling van Lindly verkrijgt verlof om dadelijk huiswaarts te keeren.

De Vergadering betuigt hare instemming met eenparig op te staan en alzoo het volgend voorstel, ter tafel gelegd door den Predikant van Rouxville, tot besluit te maken: "Zij gevoelt zich, op het punt staande hare werkzaamheden ten einde te brengen, gedrongen haren innigen dank aan den Predikant van Bloemfontein, aan den WEerw. Kerkeraad van Bloemfontein en aan de hooggeachte Inwoners van Bloemfontein, die hen gedurende den tijd der Synodale Zittingen zoo groote gastvrijheid en Christelijke liefde hebben bewezen, te betuigen, en draagt aan den plaatselijken Leeraar op deze dankbetuiging over te brengen."

De Voorzitter bericht nog dat de plechtige sluiting der Synode plaats hebben zal heden avond ten 7 ure alhier, waarna de Notulen van heden zullen worden gelezen en geteekend.

Ten 7 ure heeft de plegtige sluiting der Synode plaats. Een vrij talrijk gehoor is tegenwoordig, en wordt ook deze dienst opgeluisterd door het koorgezang.

De Predikant van Boshoff neemt deze beurt waar. Na het lezen van 1 Petr. 5; het zingen van Ps. 122 : 2, en het gebed, spreekt hij eene hoogst ernstige Leerrede uit, naar aanleiding van de woorden 1 Petr. 5: 1—4, wijzende, achtereenvolgens op 1. de Pligten van Opzieners; 2. gezindheid des harten, waarmede deze verrigt moeten worden; 3. bemoediging en vertroosting die hen wachten in hun moeijelijk en verantwoordelijk werk. Het nagebed wordt gevolgd door het zingen van Ps. 134 : 1 en 2.

Na de dienst is de Vergadering weder gezeten. De Moderator betuigt, in naam van den WelEerwaarde Ds. Scott, het leedwezen van dezen, dat hij, wegens ambtspligten de beraad-

slagingen der Synode niet geregeld heeft kunnen bijwonen. De WEerw. Ds. Radloff, de Predikant van Bloemfontein, verkrijgt nog het woord en spreekt op hartelijke wijze èn den HEerw. Moderator èn de Vergadering toe. Overigens omtrent den "Fakkel" was spreker bereid te doen, wat hij zal vermogen en hoopt ook de andere leden der Redactie. De Predikant van Bloemfontein trekt nu, met verlof der Vergadering, zijne bedanking terug.

De Predikant van Philippolis spreekt een woord van hartelijken dank den vorigen spreker toe, en berigt tevens, dat de overige leden van de Redactie van den "Fakkel" hunne bereidwilligheid hebben te kennen gegeven, dit Tijdschrift te zullen blijven voortzetten, en rekenen op de ondersteuning van leden dezer Synode.

De Notulen van heden worden gelezen en vastgesteld.

De HEerw. Moderator verklaart nu deze *zevende* HEerw. Vergadering van de Synode der Kerk van den Oranje Vrijstaat voor gesloten, en verzoekt de leden hunne naamteekeningen onder deze Notulen te plaatsen.

P.S.—De Predikant van Rouxville spreekt een woord van dank, namens de Vergadering tot de leden der Moderatuur en de Moderator een wederkeerig woord.

Gedaan en geteekend in de Noodkerk te Bloemfontein, op heden den 18 *Mei,* 1878.

JOHANNES G. OLIVIER, Moderator.
C. FRASER, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.
S. J. M. VAN NIEKERK, V.D.M.
C. J. H. KRUGER.
GUSTAV RADLOFF, V.D.M.
J. J. P. PRINSLOO.
J. H. VAN WIJK, V.D.M.
G. J. J. DU TOIT.
P. J. WILMAN.
G. W, B. VAN DER LINGEN, V.D.M.
M. P. W. COMBRINCK.
A. J. STRAUS.
R. ROBINSON.
C. P. THERON, V.D.M.
A. C. PELSER.
C. S. MORGAN, V.D.M.
J. JOUBERT.
J. W. LOUW, V.D.M.
J. M. DE WET.
R. H. VAN DER WALL, V.D.M.
J. J. F. DE JAGER.
A. H. LATEGAAN.
G. E. J. SCHEEPERS.
A. M. LE ROUX.
C. J. CILLIERS.
J. A. CRONJE.
P. J. JOUBERT.

BIJLAGEN

TOT DE

HANDELINGEN

DER

SYNODALE VERGADERING

van 1878.

N.B.

DE BESCHRIJVINGSPUNTEN,

ZIJNDE

VOORSTELLEN, OVERWOGEN TER HOOGEERW. VERGADERING DER SYNODE VAN 8 MEI, 1878, EN VOLGENDE DAGEN,

ZIJN TE VINDEN IN HET

OFFICIEEL ORGAAN DER KERK "DE FAKKEL,"

OP BLADZIJDE 57 ENZ.

DERDE JAARGANG.—APRIL, 1878.

I.

RAPPORT van den Scriba Synodi ter Synodale Vergadering van 8 Mei, 1878, en volgende dagen.

(Zie blz. 277).

Als Scriba Synodi heeft de ondergeteekende de eer uwe HoogEerw. Vergadering te berigten :—

1. Dat van den Scriba Synodi der Ned. Geref. Kerk van de Kaapkolonie, benevens eenen begeleidenden brief, is ontvangen 1 exemplaar van de Handelingen der jongste Synodale Vergadering der Kerk voornoemd.—Zie Brievenboek, No. 134.

Deze missive en andere zijn te vinden bij de Synodale Archieven van 1877 tot 1878.

Overigens is Synodale correspondentie te vinden onder :

a. Verantwoording van Ringsquaestors ;
b. Geldelijk Verslag van den Quaestor Synodi,
c. en de Bijlagen bij de Notulen der Synodale Cammissie.

2. Credentialen zijn uitgereikt aan uwe HEerw. afgevaardigden:

a. Naar de Parijssche Evangelische Zending in het Basutoland.—Brievenboek, blz. 150;

b. Naar het Pan Presbyteriaansch Concilie in Schotland.—Brievenboek, blz. 157 en 158.

Van uwe HoogEerw. Afgevaardigden naar het Pan Presbyteriaansch Concilie heeft reeds een Rapport gediend. Van de Fransche Broeders in Basutoland werd een schrijven ontvangen, betuigende hun broedergroete aan deze Synode. Daarop heeft uw Scriba ten antwoord gediend, brief No. 162 in het Brievenboek.

3. Uwe HoogEerw. Memorie aan den HoogEd. Volksraad, over de dronkenschap, is behoorlijk verzonden (Brievenboek No. 135) en antwoord daarop ontvangen.

4. Eene Acte van Bevestiging is door uwen Scriba op den 30sten April, 1877, uitgereikt aan den WelEerw. Heer Aart Anthony van der Lingen.—Brievenboek, blz. 154.

5. Op 2 Mei, 1877, heeft uw Scriba aan al de Gemeenten, krachtens Synodaal besluit van 13 April, 1877, (gedr. Notulen pag. 207) een vorm voor de telling der Gemeenten toegezonden en daarvan in het officieel orgaan der Kerk kennis gegeven. De Scriba Synodi kon evenwel niet aan het besluit zoo even genoemd voldoen, om den uitslag der telling te publiceren, aangezien hij slechts van weinige gemeenten verslag had ontvangen en tot heden toe op verre na niet van al de gemeenten.—Brievenboek, blz. 155.

6. Voorts zijn verdere expeditien uit de Notulen der laatste Synodale Vergadering gedaan, als:—

a. Rapport van Rationarii ter Synode van 1877, aan de Quaestors der Ringen van Winburg en Fauresmith.—Brievenboek, blz. 156.

b. Dankbetuiging der Synode van den HoogEd. Volksraad voor de milde ondersteuning het Instituut Eunice verleend.—Brievenboek, blz. 141.

c. Dankbetuiging aan HH. Bestuurders van het Instituut Eunice.—Brievenboek, No. 142.

d. Besluit omtrent de benoeming der Synode van voortdurende vertegenwoordigers der Kerk ten opzigte van het Instituut Eunice.—Brievenboek, blz. 161.

e. Benoeming van den EdelAchtbaren Regter F. W. Reitz, tot Curator van het Grey College.—Zie Brievenboek, No. 144.

f. Verzoek van HH. Curatoren van 't Grey College om een jaarlijks volledig verslag aan de Synode.—Brievenboek, No. 145.

g. Aan den Actuarius Synodi Kaapkolonie, bedankende voor diensten van "De Gereformeerde Kerkbode" als officieel orgaan der Kerk.—Brievenboek, blz. 165.

h. Missiven van de Kerkeraden der Gemeenten van Ladybrand en Ficksburg, aanbevelende de uitbetaling van hunne reiskosten aan afgevaardigden, die in de Synodale Vergadering van 1877 geene zitting hebben gekregen.—Brievenboek, No. 148.

i. Aan den Quaestor des Rings van Winburg, omtrent heffingen in de gemeenten van zitplaatsen.—Brievenboek, No. 150.

j. Aan de Quaestors van beide de Winburgsche en de Fauresmitsche Ringen, omtrent heffingen voor het Predikanten Pensioenfonds.—Brievenboek, No. 157.

k. Aan de Predikanten van Bethlehem en Boshof, in zake de Rekeningen van den Ex. Quaestor des Rings van Winburg.—Brievenboek, No. 153.

l. Officieel ter publicatie in "De Fakkel" aan den verantwoordelijken Redacteur van het officieel orgaan der Kerk. Brievenboek Nos. 155; 160, 164, 165, 166, 168.

Uwe HoogEerw. Scriba, gelijk ook blijkt uit zijne missive, No. 160, mag deze gelegenheid niet laten voorbij gaan, zonder te gewagen van de velerlei en onvermoeide diensten der Synode bewezen, door den Predikant van Bloemfontein, met het drukken der Synodale Notulen als anderzints.

m. Voorts het antwoord der jongste Synode aan zekere Memorialisten van de Gemeente Heilbron.—Brievenboek, No. 156.

n. Kennisgeving van de verklaring van "De Fakkel" tot officieel orgaan der Kerk.—Brievenboek, No. 157.

o. Antwoord der jongste Synodale Vergadering aan Deputatie van de Kerk in de Transvaal.—Brievenboek, No. 158.

p. Missiven aan 'De Express,' en 'Friend of the Free State,' in zake drukwerk voor de Synode en rekeningen.—Brievenboek, Nos. 159, 170.

q. Andere missiven, over Synodale Notulen (No. 161); om inzameling voor 't Fonds ter afvaardiging (No. 163, 167); over Bankrekeningen (No. 171, 172, 173).

r. Eindelijk Missiven en Verantwoording van heffingen voor het Predikanten Weduwen Fonds aan den HoogEerw. Algemeenen Quaestor van dat Fonds in de Kaapkolonie.—Brievenboek, No. 169.

Gelijk reeds gezegd, worden andere brieven en stukken gevonden onder de reeds te voren genoemde Hoofden gerangschikt.

Vertrouwende hiermede, in afwachting van volledige Rapporten van de Regtscommissie en de Commissie van Rationarii, een volledig verslag van zijne verrigtingen, als Scriba der Synode voor uwe HoogEerw. Vergadering gelegd te hebben, heb ik de eer te zijn, uw HEerw. onderd. dienaar,

ALBS. P. MEIRING,
Scriba Synodi.

Bloemfontein, 14 Mei, 1878.

II.

RAPPORT van den Quaestor Synodi aan de HoogEerw. Synodale Vergadering van 8 Mei, 1878, en volgende dagen.

(Zie blz. 272.)

De Quaestor Synodi heeft de eer voor de aandacht uwer Hoog Eerw. Vergadering te brengen, en dit met overlegging zijner Boeken en Rekeningen dat door hem, benevens de gewone Ringsgelden, was ontvangen :—

1. Voor het fonds ter afvaardiging naar Schotland blijkens verantwoording door den Ouderling van Bloemfontein den WelEerw. John Brebner, d.d. 10 Mei, 1878, de som van £117 11s. 6d., en later de som van £5 5s., tezamen £122 16s. 6d.

2. Voor het Fonds tot ondersteuning van min—en onvermogende studenten in de Godgeleerdheid, de som van £34 17s. 3d. zijnde van de gemeenten :

Bethulie	£6	2	0
Edenburg	6	4	0
Philippolis	16	10	0
Boshof	6	1	3

3. Voor het Predikant Pensioen Fonds de som van £83 8s. 6d. ; zijnde het verantwoordde op de laatste vergadering van den Noordelijken en Zuidelijken King. Voorts ten

4.—Dat de som van £27 3s. 6d, zijnde eene balans op het Predikanten Weduwen Fonds, aan den algemeenen Quaestor van dit Fonds *niet* is verantwoord, wegens redenen opgenoemd in de Missive des Synodalen Quaestors, Brievenboek No. 123 en 169.

Uw HoogEerws. Onderd. Dienaar,
ALBS. P. MEIRING
Quaestor Synodi.

Bloemfontein, 13 Mei, 1878.

III.

RAPPORT van de Rationarii.

(Zie blz. 280.)

De Commissie, door deze HEerw. Vergadering benoemd om de boeken des HEerw. Quaestors na te zien, heeft de eer bij deze, het volgende aan deze HEerw. Vergadering te rapporteren :

1. Dat zij, zooveel mogelijk is, de boeken en andere finantieele stukken nagezien heeft.

2. Dat onder het hoofd Synodale en Predikants Weduwen Fonds, de somma van £6 15s. stg., medeopgebracht is, zijnde dat bedrag voor het *Pred. Pensioen Fonds* van de gemeente Hoopstad.

3. Dat de Commissie aanbeveelt dat de bijdragen tot het Fonds voor behoeftige jongelingen, die zich tot het Leeraarsambt wenschen te laten opleiden, in een afzonderlijk Folio worden opgenoemen, en dat de behartiging daarvan aan den HEerw. Quaestor Synodi toevertrouwd wordt.

4. Dat de boeken overigens volkomen in orde en correct zijn, aantoonende een Batig Saldo in handen van den HEerw. Quaestor van £611 18s. 2d. stg. voor het Synodale Fonds.
27 3s. 6d. voor het Pred. Wed. Fonds.
83 8s. 6d. voor het Pred. Pensioen Fonds.

Te zamen £722 6s. 8d.

Vertrouwende aldus aan den haar opgedragen last voldaan te hebben,

heeft UHEerw. Commissie de eer enz., enz.
C. S. MORGAN, Pred. Rouxville.
G. W. VAN DER LINGEN, Pred. Kroonstad.
R. H. VAN DER WALL, Pred. Ficksburg.

Bloemfontein, 15 Mei 1878.

IV.

(Zie blz. 272.)

Bloemfontein, den 10den Mei, 1878.

Den HoogEerw. Voorzitter der Synode der Nederd. Gereform. Kerk in den O.V.S.

HoogEerw. Heer,—Ik heb de eer rapport te doen van hetgeen door mij verricht is, als Penningmeester van het fonds tot dekking der reiskosten van den afgevaardigde onzer Kerk naar het Prebyteriaansche Concilie te Edenburg, sedert de laatste zitting der Synode.

Inteekeningslijsten werden vervaardigd, staande de Synode, en aan al de Ouderlingen daar tegenwoordig overhandigd, met het verzoek dat iedereen in zijne gemeente zou collecteren, en de ontvangene gelden aan den ouderling van Bloemfontein opzenden.

Hieraan wordt gehecht eene lijst van de gelden die ontvangen zijn en aan den Quaestor Synodi verantwoord, ten bedrage van £117 11s. 6d. Daar dit bedrag niet voldoende was de beloofde som van £150 vol te maken, werden op advies des Quaestors Synodi circulaires verleden maand iederen Kerkeraad toegezonden, waarin het bedrag der tot dien datum ontvangene gelden vermeld werd, en een ernstig en dringend verzoek aan de Kerkeraden werd gericht om nog voor de zitting der Synode het ontbrekende aan te vullen.

Eene copie van deze circulaire werd hieraan gehecht.

Het strekt geenszins tot eer onzer Kerk dat eene som zoo betrekkelijk klein als £150 niet kan gevonden worden voor een doel dat door de Synode goedgekeurd is, en door haar aan hare gemeenten is aanbevolen. De volgende gemeenten hebben geen gevolg aan het besluit der Synode gegeven, t.w.:— Winburg, Boshof, Philippolis, Rouxville, Ladybrand, Brandfort, Ficksburg, Heilbron, Hoopstad, Lindley, en Wepener; en andere hebben zeer zwak bijgedragen.

Meenende dus aan de mij opgedragene taak voldaan te hebben, heb ik de eer te zijn,

HoogEerw. Heer,

Uw. Eerw. d. w. Dienaar,

(Get.) JOHN BREBNER,

Ouderling van Bloemfontein en Penningmeester van het Fonds voornoemd.

V.

Rapport van de Synodale Commissie om te dienen voor de HEerw. Synodale Vergadering van 8 Mei, 1878, en volgende dagen.

(Zie blz. 272.)

Uwe HEerw. Commissie is gedurende het verloopen jaar vier malen vergaderd geweest. Aangezien de Notulen harer werkzaamheden door den druk voor de aandacht der Kerk zijn gebragt, meent uwe Commissie zich te kunnen vergenoegen met slechts kortelijks naar het een en ander te refereren. Zij doet dit met overlegging van hare origineele handelingen met en benevens de bijlagen.

1. Uwe Commissie heeft het noodig geacht den Voorzitter der Ringsvergaderingen te benoemen, ten einde die te constitueren, (bladz. 2).

2. Te bepalen dat de Westelijke Ring een zijner leden zal benoemen om deze Synodale Vergadering met gepaste leerrede te sluiten, (bladz. 3).

3. Te adviseren omtrent het werkend aandeel dat de Zendeling der Kerk te Witzies Hoek in de Ringsvergadering hebben zal, (bladz. 3).

4. Tot Curator van het Grey College te benoemen in de plaats van den WelEd. Heer J. G. Fraser, den WelEd. Heer I. Bisseux, den Registrateur van Acten, en namens de Synode den heer Fraser eene dankbetuiging te doen geworden, (bladz. 4).

5. De predikbeurten te Philippolis, tijdelijk vacant wegens de afvaardiging naar Schotland, te vervullen, (bladz. 4).

6. Zich van tijd tot tijd onledig te houden met de nieuwe uitgave van de Kerkewet, sedert October ll. in het licht verschenen, (bladz. 5 & 12).

7. Zich te bedienen van eene gelegenheid die zich voordeed in zake Kareefontein (zie Notulen van 1877, bladzijden 199 & 202) te advizeren, (bladz. 6).

8. In overweging te nemen zekere correspondentie betreffende de toelating van den WelEd. heer de Jongh van Arkel tot de Evangelie-bediening in onze Kerk (bladz. 6 & 10.)

9. De behartiging van een klagtschrift ingediend door den Predikant van Jacobsdal wegens vermoedelijke pogingen om leden van de Jacobsdalsche gemeente wonende in Griqualand West, van Jacobsdal af te trekken, tegen den Predikant der N. G. Kerk van Du Toits Pan, (bladz. 8 & 11).

10. Tijdelijk voorziening te maken met betrekking tot de heffingen voor het Predikanten Pensioen Fonds sedert de Synode van 1877, (bladz. 8).

11. Aan te dringen op de uitvoering van Synodaal besluit van 19 April 1877 (Synodale Notulen bladz. 226) betreffende de Kerkelijke Collectie ter afdoening van de schuld rustende op het Instituut Eunice te Bloemfontein, (bladz. 12).

Uwe Commissie heeft in het voorstaande slechts het belangrijkste genoemd.

Wij hebben de eer ons te noemen met verschuldigde hoogachting,

De Synodale Commissie,

JOHANNES G. OLIVIER, Voorzitter.
GUSTAV RADLOFF, Assessor.
ALBS. P. MEIRING. Scriba.

VI.

RAPPORT der Synodale Zending Commissie over het jaar 1877—1878, ter Synodale Vergadering van 8 Mei, 1878, en volgende dagen.

(Zie blzz. 280, 283.)

1. Uwe HoogEerw. Commissie heeft de eer te rapporteren, dat zij in het afgeloopen jaar *vier* malen is vergaderd geweest.

2. Het Zendingwerk heeft eenen gezegenden voortgang gehad. De Commissie heeft zich geroepen geacht te stemmen voor eene bijdrage van £100 voor het bouwen eener Zendingkerk, en te waarborgen eene jaarlijksche bijdrage van £20 voor de Evangelisatie der Kaffers, wonende op de plaats van den heer C. de Villiers, in het district Harrismith. Andere uitgaven zijn noodig geacht, als bijvoorbeeld £30 voor reparatie aan het Zendinghuis.

3. Dit een en ander zal uwe HEerw. Vergadering kunnen blijken uit het Rapport van den Penningmeester der Commissie.

4. Tegelijk ook zal het uwe HEerw. Vergadering blijken, dat de inkomsten uwer Commissie op verre na niet toereikend zijn geweest om hare noodigste uitgaven te bestrijken; terwijl er nog een oude schuld van £100 op de Commissie bleef rusten en de Commissie zich op hare laatste Vergadering genoodzaakt zag deze som uit de Bank op renten te nemen; aangezien opzegging van dit kapitaal gedaan was.

5. Tot leedwezen der Commissie, achtte zich de Zendeling onzer Kerk te Witzieshoek geroepen zijn werkkring voor eenen anderen te verwisselen, en heeft mitsdien de Commissie den WelEerw. heer G. A. Maeder, zijne demissie doen ter hand stellen door den Predikant van Harrismith. Dit is geschied op 31 Maart, 1878. Tot dezen stap heeft uwe HEerw. Commissie besloten, daar geen harer leden het mogelijk vond in persoon daar tegenwoordig te zijn.

6. Sedert 21 Januarij ll. heeft uwe HEerw. Commissie zich beijverd eenen opvolger van Ds. Maeder te verkrijgen en eingelijk op 18 Maart jl. den WelEerw. Proponent Ds. J. H. Krige tot Zendeling beroepen. Op dit beroep is een weigerend antwoord ontvangen.

7. Aangezien de voormalige Zendeling der Kerk te Witzieshoek, thans in uwe HoogEerw. Vergadering als Predikant van Ladybrand zitting heeft, zoo achten wij het onnoodig in ver-

dere bijzonderheden te treden, daar de Synode nu de gelegenheid heeft hemzelven te hooren.

Hopende hiermede voldaan te hebben aan de verpligting, die op ons rust, noemen wij ons met verschuldigden eerbied en hoogachting,

Uwe HoogEerw. onderd. dienaren,
ALBS. P. MEIRING, Voorzitter.
GUSTAV RADLOFF, Penningmeester.
JOH. G. OLIVIER, Scriba

Bloemfontein, 14 Mei, 1878.

VII.

Aan de HEerw. Synode der Neder. Geref. Kerk, O.V. S., zitting houdende te Bloemfontein, op 8 Mei, 1878, en volgende dagen.

(Zie blz. 283.)

De ondergeteekende, Penningmeester der Synodale Zending Commissie, heeft het volgende over den staat der fondsen voor de Zending te berichten.

De bijdragen uit de verschillende gemeenten kwamen zoo ongeregeld in, dat het dikwijls onmogelijk was, het salaris aan den Zendeling maandelijks uit te betalen. Van sommige gemeenten hebben wij in het afgeloopen jaar niets, van anderen zeer weinig, van enkelen ruime bijdragen ontvangen. Dit een en ander blijkt uit het kassaboek. Het kan niet bevreemden, dat, bij zulken staat van zaken, de schuld nog steeds niet afbetaald is; want per bankwissel moest het geleende bedrag opgebracht worden.

Het salaris van Ds. Maeder, is tot 1 Januari l.l. betaald, alsmede zijne rekening, voorleden jaar ingediend. Het is te hopen, dat bij gelegenheid van de zitting uwer HoogEerw. Vergadering de verschillende afgevaardigden zóó ruime contributien zullen medebrengen, dat het nog aan Ds. Maeder verschuldigde salaris tot 1 April, l.l., en ook de schuld aan de Nationale Bank kunnen vereffend worden.

GUSTAV RADLOFF,
Penningmeester.

Bloemfontein, 30 April, 1878.

LIJST van bijdragen uit de verschillende gemeenten van 1 Januari, 1877, tot 1 Januari, 1878:

Winburg.........£	2	2	0	Bethlehem ......£	45	11	0
Fauresmith......	59	15	0	Rouxville	5	0	0
Smithfield	30	5	9	Wepener.........	12	16	0
Bloemfontein ...	51	16	0	Ficksburg	0	0	0
Harrismith......	10	8	0	Ladybrand	22	10	0
Boshof...........	50	11	3	Frankfort	3	10	0
Jacobsdal	30	11	3	Heilbron.........	26	6	0
Kroonstad	8	10	0	Bultfontein......	7	13	6
Philippolis	31	10	6	Brandfort	2	12	0
Edenburg	30	4	7	Lindley	6	14	0
Bethulie	20	15	3	Hoopstad	0	0	0

VIII.

VERSLAG van den Rationarius over de Rekeningen van den Penningmeester der Zending Commissie.

(Zie blz. 286.)

Uwe HoogEerws. Rationarius heeft de eer bij deze te rapporteren dat hij de boeken en papieren van den Penningmeester der Zending Commissie behoorlijk heeft nagezien en bevonden

Dat de rekening loopende van Mei 1877 tot Mei 1878 in orde zijn, behalve dat

1. Een klein batig saldo van het voorledene jaar, bedragende £0 8s. 1d. niet op de rekening van dit jaar is opgebragt.

2. Dat het niet duidelijk blijkt uit het boek wat eigentlijk de schuld der Zending Commissie is, daar er geene schuldbewijzen aanwezig zijn van een Bankwissel van £100, en van een ander £100 door de Zending Commissie toegestaan voor het Kerkgebouw te Witzieshoek.

3. Het salaris van den Zendeling is uitbetaald tot op datum van zijn demissie te Witzieshoek, doch eene kleine rekening van £2 7s. 0d. is nog niet vereffend.

4. Worden 2 schuldbewijzen ieder van £100 als korrekt bevonden en ingediend, de bovengemelde kleine rekening uitbetaald, het kleine batig saldo van £8 14s. 11d., afgetrokken dan blijft de schuld der Zending Commissie £193 4s. 0d.

Meenende aan U HoogEerws. verzoek voldaan te hebben,

Noemen wij ons,
Uwen HoogEerws. Rationarius,
GUSTAVE ADOLPH MAEDER.

IX. A.

Aan de HoogEerw. Synode der N. G. Kerk van den Oranjevrijstaat, zitting houdende te Bloemfontein op 8 Mei, 1878, en volgende dagen.

(Zie blzz. 280, 285.)

De ondergeteekenden, als Commissie van Administratie van het Predikanten Pensioen Fonds voor den Ring van Winburg, hebben de eer het volgende te rapporteeren.

Bij een saldo van	£17 7s. 3d.
werd bij gelegenheid der Synode te Smithfield ontvangen aan leges ...	117 5s. 6d.
Later nog contributien ten bedrage van ...	13 5s. 4d.
Eindelijk aan renten tot 1 Mei j.l.	66 12s. 0d.
Te zamen	£214 10s. 1d.

Hiervan zijn £150 tegen 6 per cent op renten uitgezet en is er thans eene balans in handen van £64 10d. 1d. Behalve de acceptatien door sommige gemeenten gepasseerd ter voldoening der bij de wet vereischte inleggelden, staat nu op renten uitgezet de som van £900.

Vertrouwende, dat de HoogEerw. Synode voortaan dit Fonds door eene der bestaande kamers zal doen administreeren, hebben wij de eer ons te noemen

Uw. HoogEerws. Dw. Dienaren,

De Commissie van Administratie voor den Ring van Winburg,

GUSTAV RADLOFF.

J. H. VAN WIJK.

Bloemfontein, 15 Mei 1878.

IX B.

De Verantwoording voor het Predikanten Pensioen Fonds door Administrateurs voor den voormaligen

RING VAN FAURESMITH,

al geschieden bij de Synodale Commissie.

(*Zie* Synodale Notulen, op bladz. 285).

IX c.

Aan de HoogEerw. Synode, zitting houdende te Bloemfontein, op 8 Mei, 1878, en volgende dagen.

(Zie blz. 285.)

HoogEerw. Heer,—De ondergeteekende heeft de eer aan UHEerw. te berigten dat hij, krachtens besluit van de Synodale Commissie, als Quaestor van den Westelijken Ring,, van de Gemeenten tot dien Ring behoorende, ontvangen heeft de som van Drie en Vijftig Ponden en Zestien Shill. stg. (£53 16s. 0d.).

Bovengenoemde som is op renten uitgezet en moet terug betaald worden (volgens schuldbewijs) op drie maanden kennisgeving.

Vertrouwende dat dit uw HEerw. goedkeuring moge wegdragen, heb ik de eer mij te noemen,

Uw HEerw. dw. Dienaar en Medebroeder,

J. H. VAN WIJK,

Quaestor van den Westelijken Ring.

Pagina 306—IX D.—(Zie blz. 285.)

Heffingen voor het Predikanten Pensioen Fonds der Ned. Ger. Gem., O.V.S., in den Oostelijken Ring, gedurende het Kerkjaar van 1 Januari tot ult. September, 1877, verantwoord in de Ringsvergadering, gehouden te Bethlehem op den 18den October, 1877, en volgende dagen. (Volgens data zie verder).

1877.	ONTVANGEN:	£	s.	d.	1877.	UITBETAALD:	£	s.	d.
Oct. 19.	—Bethlehem	13	19	6					
„	Harrismith	5	19	6					
„	Harrismith, rente voor 9/m @ 5 perct. op £50 inlegpenningen	1	17	6					
	Ficksburg	2	16	0					
	Lindley	6	18	6					
„ 29.	—Frankfort	9	18	6					
Dec. 4.	—Ficksburg, jaarlijksche contributie voor 9 maanden ...	3	15	0					
„	Ficksburg, rente voor 9/m. @ 5 perct. op £50 inlegpenningen	1	17	6					
Jan. 31, 1878.	—Ladybrand	10	6	0					
April 26 „	Ladybrand, rente voor 9/m. @ 5 pct. op £50 inlegpenningen	1	17	6					
	Van de gemeente Ladybrand ontvangen voor 6 maanden wachten op betaling van wissel, groot £24 9s. 3d.	0	10	0					
	(De wissel werd op 19 Oct., 1877, aan den Quaestor des O. Rings overhandigd voor verschillende heffingen in de gemeente Ladybrand).					Aan contant heden in handen ...	59	15	6
		£59	15	6			£59	15	6

Voor ware copie van pag. 1 van boek van den Quaestor des Oostelijken Rings, gemerkt "Kassaboek voor Predikanten Pensioen Fonds voor den O. R."

Harrismith, 29 April, 1878.

A. A. VAN DER LINGEN, Quaestor des O. Rings.

X.

Uwe HEerw. Commissie, aangesteld om de onderscheidene documenten in verband met het Predikanten Pensioen Fonds na te zien, heeft de eer het volgende te rapporteeren :—

1. Dat zij voor zich had het Rapport der Administrateurs van den Ring van Winburg;

2. Het Rapport der Administrateurs van den Ring van Fauresmith had de Commissie niet voor zich, om redenen gisteren genoemd door den Predikant van Fauresmith;

3. Voorts hadden wij voor ons de Rapporten der Quaestors van de Westelijke, Oostelijke, Noordelijke en Zuidelijke Ringen;

4. Het Verslag van den Quaestor des Westelijken Rings was niet gespecificeerd;

Voorts doet het ons genoegen te kunnen verklaren, dat wij alles correct en in orde bevonden hebben, en dat dit Fonds thans tot de som van p.m. £2,000 gestegen is.

Vertrouwende dat de Synodale Commissie de administratie van dit Fonds, volgens Synodaal Besluit, zoo spoedig mogelijk aan de eene of andere Kamer zal toevertrouwen,

Noemen wij ons met de meeste hoogachting,
Uwe HEerw. geh. D. en Brs. in Christus,
J. W. LOUW.
S. J. M. van NIEKERK.

Den HEerw. Moderator Synodi.

GREY COLLEGE.

XI A.—(Zie blz. 282.)

Aan de HoogEerw. Synode der Ned. Ger. Kerk van den Oranjevrijstaat, zitting houdende te Bloemfontein, op 8 Mei, 1878, en volgende dagen.

De ondergeteekende heeft de eer aan uwe HoogEerw. Vergadering het volgende te rapporteeren betrekkelijk het Grey College te Bloemfontein.

1. De school verkeerde in het afgeloopen jaar, wat het getal scholieren en het onderwijs in de Hoogere Afdeeling betreft, in bloeienden toestand. Het register toont een gemiddeld getal aan van 108 leerlingen (82 in de voorbereidende, 26 in de Hoogere Afdeeling.) En hoewel de accommodatie geheel onvoldoende is, waren er meestal 40 kostleerlingen gehuisvesd.

De Hoogere Afdeeling werd op bekwame wijze door den Rector (Dr. Brill) en den heer Masson voorgestaan.

2. De Lagere Afdeeling verloor de diensten van den heer van Heerde, die aan 't einde van den cursus naar de Kaap is teruggekeerd. Zijn opvolger, de heer Kirchner heeft onlangs ook reeds zijne bedanking ingediend en zal met de winter-vacantie vertrekken. Bovendien is de Hoofd Onderwijzer dezer Voorbereidende Afdeeling (de heer Carmichael) sedert eenige maanden ernstig ongesteld en daardoor buiten staat zijn werk te doen. Het behoeft geen nader betoog, dat dit gedeelte van het Grey College onder zulke omstandigheden veel stof tot klagen en zuchten geeft, hoe zeer ook de Curatoren door tijdelijke benoemingen de moeielijkheden trachten te verhelpen. Wij verwachten weldra een beteren toestand te zullen aanschouwen.

3. De Hoog Edele Volksraad heeft aan het Grey College, op verzoek der Curatoren, in zijne laatste zitting de som van £2,800 toegestaan, ten einde de gebouwen aanzienlijk te vergrooten. Uit hoofde der dure vrachtprijzen kon echter het vereischte bouwmateriaal nog niet, tegen de bepaalde berekening iu den tender, verkregen worden. Doch wanneer deze vergrooting zal voltooid zijn, zal tevens eene belangrijke verbetering in alle opzichten plaats grijpen.

4. Op voorstel van den Rector en van den Inspecteur van onderwijs hebben de Curatoren besloten, dat twee aparte schoolkamers zullen gebouwd worden, waarin, meer afgescheiden en minder gestoord dan tot dus ver, de Rector met eenen Assistent de Hoogere Afdeeling (het eigenlijk Gymnasium) zal hebben; voorts dat de Hoofd Onderwijzer der Lagere Afdeeling (of der Voorbereidende School) door twee hulponderwijzers (eenen voor 't Hollandsch en eenen voor 't Engelsch) zal worden bijgestaan; en eindelijk dat deze Hoofd Onderwijzer der Lagere Afdeeling, als verantwoordelijke huisvader met zijne beide hulponderwijzers, in het Grey College wonen zal en het stipt toezicht houden over de jongelingen die er zich als kostleerlingen bevinden.

5. De heer Masson, thans aan het hoofd der kostschool heeft zijne bedanking ingediend.

In de plaats van onzen ijverigen mede-curator, J. G. Fraser, die met Juni l.l., de Gouvernementsdienst verliet en alzoo de Regeering niet meer kon geacht worden te vertegenwoordigen, werd door de Hoog Eerw. Synodale Comissie benoemd de heer I. Bisseux, Registrateur van Acten.

6. Wij vertrouwen, dat de leden uwer Hoog Eerw. Vergadering, tijdens hun verblijf te Bloemfontein, gelegenheid mogen vinden om het Grey College eenigzins te inspecteren.

GUSTAV RADLOFF, Voorzitter

Bloemfontein, 15 Mei, 1878. Commissie van Curatoren.

GREY COLLEGE.

XI B.—(Zie blz. 282.)

VERSLAG van den STAAT der INKOMSTEN en UITGAVEN van het Grey College, te Bloemfontein, O.V.S., loopende van primo Januari tot en met ult Dec. 1877.

ONTVANGSTEN:	£	s.	d.	UITGAVEN:	£	s.	d.
1. Aan Gouvernements toelaag	1400	0	0	1. Aan nadeelig saldo van 1876 ...	280	1	6
2. „ Huishuur	100	0	0	2. „ Instandhouding van Gebouwen en Nieuwe Gebouwen... ...	237	6	0
3. „ Renten	105	0	0	3. „ Boeken...	9	6	4
4. „ Voorschot voor Schoolbehoeften terugbetaald...	33	11	3	4. „ Salarissen	1525	0	0
5. „ Schoolgelden ..	436	16	9	5. „ Drukwerk en Advertenties ..	33	11	3
				6. „ Renten	96	14	9
Somma ...	£2075	8	0	7. „ Voorschot op Schoolbehoeften en Meubels	47	13	0
Nadeelig saldo	154	4	10				
Somma totaal ...	£2229	12	10	Somma totaal ..	£2229	12	10
				STAAT DER KAS:			
				Nadeelig saldo op bovenstaande rekening	154	4	10

Aldus opgemaakt te Bloemfontein, in den Oranjevrijstaat, op heden den 2den Januari, 1878, door mij

C. J. G. KRAUSE,
Thesaurier van het Grey College.

XII.

VERSLAG van de Commissie aangesteld om de Classificatie van de verschillende Gemeenten te maken, met het oog op de schuld nog op het Instituut "Eunice" rustende.

(Zie blzz. 272, 287.)

HoogEerw. heer,—Uwe Commissie heeft bevonden dat de schuld, nog op het Instituut "Eunice" rustende, minstens £2,500 bedraagt.

Wij hebben de Gemeenten in drie klassen verdeeld en in aanmerking nemende wat de verschillende Gemeenten reeds gegeven hebben, hebben wij, naar het best van ons vermogen, de volgende indeeling gemaakt:—

Klasse	Gemeente	Bedrag	Totaal
1ste	Winburg	£195	
	Bloemfontein	295	
	Fauresmith	155	
	Smithfield	175	
	Harrismith	145	
	Boshof	145	
	Kroonstad	145	
	Philippolis	145	
	Bethlehem	125	£1525
2de	Wepener	£ 55	
	Ficksburg	95	
	Ladybrand	85	
	Heilbron	95	
	Edenburg	70	
	Bethulie	75	
	Rouxville	115	£590
3de	Jacobsdal	50	
	Frankfort	78	
	Bultfontein	58	
	Brandfort	88	
	Lindley	73	
	Hoopstad	38	£385
			£2,500

Aangezien bovengenoemde som in naam der Nederd. Geref. Kerk opgenomen is tegen een hoogen rentekoers en aangezien de delging daarvan niet langer kan worden uitgesteld, zoo drage de Synode aan de verschillende Kerkeraden op om zonder verzuim, hetzij bij beleening als anderzins, de sommen achter hunne namen aan den Penningmeester van het Comité te overhandigen.

Meenende hiermede te hebben voldaan aan de ons opgedragen last, hebben wij de eer ons te noemen,

Uw HEerw. dw. Dienaren en Medebroeders,

C. FRASER,

GUSTAV RADLOFF,

J. H. van WIJK.

XIII.

VERSLAG van de Regtscommissie.

(Zie blz. 274, enz.)

HoogEerw. Heeren,—Uwe Commissie heeft de eer het volgende verslag van de stukken aan haar voorgelegd, aan UHEerw. voor te leggen.

1. Een schrijven van den Kerkraad van Winburg, bij wien de Predikant van daar zich heeft beklaagd over het besluit der Synode, hem gelastende in den Noordelijken Ring voor het "Eunice Instituut" te Bloemfontein, te collecteren. De Kerkeraad adviseert "dat elke leeraar in zijne eigene gemeente met die taak belast worde." Uwe Commissie beveelt het advies van den Kerkraad van Winburg aan de Synode aan, en geeft aan de hand hetzelve te behandelen in verband met beschrijvingspunt 53.

2. Eene Memorie van eenige leden van de gemeente Winburg, verzoekende onder Brandfort te mogen sorteren. Uwe Commissie stelt voor "Memorialisten naar den Noordelijken Ring te verwijzen."

3. Verzoek van Ds. de Jongh van Arkel, om het Colloquium Doctum af te leggen voor eenige Predikanten uit den Vrijstaat, ten einde als Leeraar in dit land te kunnen worden beroepen. Uwe Commissie ingezien hebbende de Documenten van Ds. de Jongh van Arkel, bestaande uit vijf bewijzen van afgelegde Examina :—1. Mathesis, 2. Propaedeutische, 3. Candidaats, 4. Doctoraal, en 5. Toelating tot de Predikdienst en voorts uit Beroepsbrieven van verschillende gemeenten en eervol ontslag van zijne laatste gemeente, benevens bewijs van zedelijk gedrag beveelt aan, aan bovengemeld verzoek te voldoen en eene Commissie daartoe te benoemen.

4. Eindelijk, een brief van den Kerkeraad van Kimberley (Griqualand West), vragende: Of er eenige mogelijkheid bestaat voor de gemeente in de Vrijstaatsche Synode ingelijfd te worden—zoo ja, welke de voorwaarden zijn volgens welke zij zoude kunnen worden opgenomen in de Ned. Ger. Kerk van den Oranjevrijstaat. Uwe Commissie beschouwt het onraadzaam de Diamantvelden in te lijven in onze Kerk, omdat zij het onveilig acht de grenzen der Kerk verder uit te breiden dan de grenzen van den Staat en zij het voorregt hoog waardeert leden te zijn van de Ned. Ger. Kerk van den Oranjevrijstaat, zooals die door de Regering wordt beschermd en ondersteund.

Meenende hiermede voldaan te hebben aan den last ons opgedragen, hebben wij de eer ons te noemen,

UHEerw. Dw. Dienaren en medebroeders,

P. A. C. van HEIJNINGEN, Voorzitter.
S. J. M. van NIEKERK.
J. H. van WIJK, Scriba.
J. M. de WET.
A. C. PELSER.

XIV.

RAPPORT van den afgevaardigde naar de Jaarlijksche Vergadering der Eerw. Zendelingen van het Fransche Zendeling Genootschap in Basutoland.

(Zie blz. 278.)

Uw HEerw. Afgevaardigde, vergezeld door één der leden van den Eerw. Kerkeraad der Gemeente Rouxville, begaf zich in voldoening aan den last hem door de HEerw. Synode onzer Kerk opgelegd, op den 25sten April, naar de Zendelingstatie Siloe, waar de Fransche Broeders hunne zittingen houden zouden. 's Avonds daar aangekomen zijnde, werd hij, te zamen met zijnen reisgezel, met hartelijke vriendelijkheid en gastvrijheid door den hooggeachten plaatselijken Zendeling, den Eerw. heer Maeder en zijne waardige echtgenoote verwelkomd.

Eenige leden van de Conferentie waren reeds aangekomen, maar de meerderheid maakte eerst op den volgenden ochtend hare verschijning, toen ongeveer 10 leden vergaderden. Met innige deelneming werd melding gemaakt van één der Fransche Broeders, die wegens gevaarlijke krankheid in zijn huisgezin de Vergadering niet bijwonen kon. Kort daarna kwam het treurig berigt ter hand dat hij door den onverbiddelijken dood van twee geliefde kinderen beroofd was.

Na het openen der Conferentie door haren waardigen Voorzitter, den Eerw. A. Mabille, werd aan uw HoogEerws. afgevaardigde eene gelegenheid gegeven zijn credentiaal te overhandigen. Zulks geschiedde, waarop uw HEerw. afgevaardigde de hartelijke zustergroete en opregte heilwenschen van onze Kerk, de Ned. Ger. Kerk in den Oranjevrijstaat, overbrengen mogt. Ik verzekerde de Vergadering van de hartelijke belangstelling welke door deze Kerk in haren bloei en werkzaamheden gevoeld wordt, en sprak het vertrouwen der Kerk uit dat in deze dagen van strijd, de wederzijdsche sym-

pathie en zamenwerking zich hoe langer zoo meer openbaren zouden.

Op hartelijke wijze werd, door den gemelden Voorzitter der Conferentie, hare blijdschap daarover uitgesproken, dat de Ned. Ger. Kerk van den Oranjevrijstaat zich daar heeft laten vertegenwoordigen. Hij sprak op ernstige wijze over het geloof dat ons allen dierbaar is, en over de liefde welke wij jegens elkander betoonen moeten, en verheugde zich te weten dat zij nog de hoogachting en het vertrouwen der Ned. Geref. kerk in dit land genieten mogten.

Uw afgevaardigde is tot den namiddag van den 26sten April, te Siloe overgebleven en zou met groot genoegen de zittingen der Fransche Broeders veel langer hebben bijgewoond, ware het niet, dat de werkzaamheden in eene hem bijna geheel onverstaanbare taal voortgezet werden, en veelvuldige bezigheden in zijne eigene parochie hem noodzaakten voor het einde der week zich huiswaarts te begeven.

Naar aanleiding van het leedwezen door uwen afgevaardigde uitgesproken, dat de Parijssche Evangelische Zending op de jongst gehoudene Synodale Vergadering onzer Kerk te Smithfield niet vertegenwoordigd was geweest, heeft hij, de Voorzitter, ter harer verschooning in deze te kennen gegeven dat geene officieele uitnoodiging van wege onze Kerk geworden was; waarop uw afgevaardigde beloofde zorg te dragen dat eene zoodanige uitnoodiging hem geworden zoude, vóór de eerstkomende Synodale Vergadering in Mei, 1878.

Meenende aldus de hem opgelegde taak te hebben volbragt, heeft uw HEerw. afgevaardigde de eer zich bij deze te noemen, enz.,

C. S. MORGAN,

Predikant Rouxville.

Bloemfontein, 15 Mei, 1878.

INDEX

OP DE

SYNODALE NOTULEN

DER

ZEVENDE VERGADERING,

gehouden 8 Mei, 1878, en volgende dagen.

ERRATA.

SYNODALE NOTULEN, 1878.

O. A.

Bladz.	262,	regel	6 van boven, lees A. J. Strauss.
„	264,	„	32 van onder, lees v. Heijningen.
„	266,	„	8 van boven, lees Rapport.
„	268,	„	16 van onder, lees Boshof.
„	269,	„	9 van onder, lees Ten *vier*.
„	270,	„	8 van boven, lees Ladybrand.
„	273,	„	15 van boven, lees Beschrijvingspunt.
„	274,	„	24 van boven, lees voorgelezen door den [Scriba.
„	276,	„	5 van boven, lees Gemeenten.
„	277,	„	4 van onder, lees door de meeste.
„	297,	„	10 van onder, lees Ring.
„	298,	„	2 van onder, lees Pan-Presbyt. Conci- [lie te Edinburgh.
„	300,	„	24 van boven, lees WelEerw.
„	300,	„	10 van onder, lees Collecte.
„	301,	„	6 van boven en elders, lees HoogEerw's.
„	306,	„	2 van boven, lees Ned. Ger. Kerk.

BIJLAGE

TOT DE

NOTULEN DER SYNODALE VERGADERING

VAN 1878.

BESCHRIJVINGSPUNTEN

ZIJNDE

Voorstellen overwogen ter HoogEerw. Vergadering der Synode, D.V., op 8 Mei, 1878, en volgende dagen.

I.

Beschrijvingspunten, die in 1877 bleven overstaan, namelijk, Nos. 7, 20, 28, 38, 39, 41, 43, 47, 48 en 52, te vinden bij de Synodale Notulen, op bladz. 233 en vervolgens.

II.

A. Wetsverandering.

1. De Synode verleene revisie en wijziging van Artikel 195*a* der Kerkewet, en wel in dezer voege: Geen Predikant of Candidaat tot de Heilige dienst zal in de Nederduitsch Gereformeerde Kerk van den Oranjevrijstaat beroepbaar zijn, tenzij hij bij den Actuarius Synodi der Kerk van de Kaapkolonie, volgens bepalingen der Synode van die Kerk, of van wege de Synode van de Kerk van den Oranjevrijstaat—met het oog op de Koloniale Kerkewet, bl. 123, onder ix. 4*b*.—gelegitimeerd zij.

De Synodale Commissie.

2. In Artikel 59, lit. d., worden de woorden: "Zoodra mogelijk door behoorlijk als Leeraar geordende Zendeling," geroijeerd.

Predikant van Philippolis.

3. Art. 61*a*. het slot: "Ter ondersteuning, enz., gecollecteerd worden," worde in revisie gebragt.

Predikant van Philippolis.

4. Artikel 37, punt 11, worde geroijeerd.

Predikant van Bethulie.

5. De Synode neme Artikel 225 der Kerkwet in revisie.

Predikant van Edenburg.

6. Aangezien 't betalen van zitplaatsgelden vele onaangenaamheden in de Kerk veroorzaakt; verschillende Gemeenten ongelijkelijk deze belasting dragen en dit gebruik niet tot stichting of bevordering van de openbare Eeredienst strekt, zoo besluite de Synode de heffingen op zitplaatsen af te schaffen en liever de Gemeenten op eene andere wijze te belasten.

Beroepen Predikant van Ladybrand

7. De Zendeling van Witzieshoek, als hij den vollen status van Predikant heeft, neme zitting *met stem* in de Synodale vergaderingen en van den Oostelijken Ring.

Beroepen Predikant van Ladybrand.

B. Wetsverklaring.

8. De Synode verklare, wat bij Artikel 35, 1, der Kerkwet, moet verstaan worden, door de uitdrukking: "Al de gewone predikbeurten."

Zuidelijke Ring.

9. Daar het blijkt, dat de woorden bij Artikel 35, 2: "Belijdenis predikatiën," eene juiste omschrijving vereischen, zoo wordt verzocht, dat dit door de Synode gegeven worde.

Zuidelijke Ring.

10. De HoogEerw. Synode geve uitleg, wat bedoeld wordt met "het jaar van gratie" (Artikel 190).

Kerkeraad van Ladybrand.

11. Wanneer een *dienstdoende* Diaken herkozen wordt, en er komen klachten of bezwaren in tegen zijne bevestiging, waar behooren die klachten of bezwaren onderzocht te worden?

Predikant van Smithfield.

12. Wanneer een Diaken gekozen wordt in de plaats van een, anderen, die bedankt, en die reeds twee achtereenvolgende jaren gediend heeft, hoe lang kan de nieuw gekozene nog dienen?

Predikant van Smithfield.

13. Wanneer ouders een kind ten doop brengen en slechts één dier ouders (vader of moeder) op de vragen voorkomende in het Dorpsformulier antwoorden, wat staat den Leeraar te doen?

Predikant van Smithfield.

14. Hoe moet gehandeld worden, wanneer een Diaken, gekozen op eene gekombineerde Kerkeraadsvergadering, nadat zijn naam drie malen onverhinderd is afgekondigd geworden, bedankt?

Predikant van Smithfield.

15. De Synode verklare, of de wet: AANHANGSEL, No. 8, lit. a., eischt, dat in elk geval het huwelijk moet bevestigd worden door den Leeraar der Gemeente, waartoe een of beide partijen behooren en, of deze bepaling meer bijzonder ziet op leden onzer Kerk.

Predikant van Edenburg.

16. De Synode bepale, of onder het AANHANGSEL, punt 8, lit f., de woorden: "Na afkondiging van geboden," niet behooren geschrapt te worden.

Predikant van Edenburg.

17. Moeten aan de Handoplegging, Artikel 216 der Kerkewet, alleen leden van den Ring deel nemen?

Predikant van Edenburg.

18. De Synode geve eene duidelijke verklaring van Artikel 12. 11: Heeft de Voorzitter eener Kerkelijke Vergadering eene stem, behalve eene beslissende stem?

Predikant van Rouxville.

19. De HoogEw. Synode geve te kennen of het te eenmale verplichtend is, over den Heidelbergschen Catechismus 12 malen in het jaar gezet te prediken.

De Oostelijke Ring.

20. Waar het lot tusschen twee partijen beslissen moet, is het ook geoorloofd gebruik te maken van een blanko briefje?

Beroepen Predikant van Ladybrand.

21. Mag een lid der Kerk die bekend staat bij het Wesleyaanch Genootschap als "local preacher" en in zoodanige capaciteit zending en ander werk voor die Gezindte doet, nog desnietegenstaande als lid onzer Kerk beschouwd en toegelaten worden als rustend of dienstdoend Kerkeraadslid zijne stem uit te brengen in het beroepen van eenen Predikant of bij de kiezing van Kerkeraadsleden?

Beroepen Predikant van Ladybrand.

C. Kerkelijk Tarief.

22. De Synode, met het oog op het Predikanten Pensioen Fonds, verdeele de onderscheidene gemeenten der Kerk in klassen, zoodat elke gemeente eene som naar evenredigheid van haar ledental, als inlegpenningen betaalt.

Zuidelijke Ring.

23. De Synode make de volgende veranderingen in het Kerkelijk tarief (bladz. 60, § 10):—

Aanneming van Lidmaten op *buitengewonen* tijd, £1; instede van £2 7s. 6d.

Huwelijksbevestiging op *buitengewonen* tijd, £3; instede van £3 17s. 6d.

En de heffingen voor het Predikanten Weduwen Fonds (bladz. 61, § 11):—

Voor iedere huwelijksinzegening op buitengewonen tijd, £1; instede van £1 17s. 6d.

Voor ieder aannemeling op buitengewoon tijd, 10 shillings; instede van £1 17s. 6d.

Voor het Predikanten Pensioen Fonds: B. Jaarlijksche contributie, £3; instede van £5. C. Van iederen aannemeling, 1s.; instede van 2s. Van elk huwelijk, 1s. 6d.; instede van 2s. 6d.

Predikant van Rouxville.

24. De Synode wijzige het Kerkelijk Tarief:—AANHANGSEL, No. 10—in dier voege, dat betaald worde:—

Voor elke huwelijksbevestiging op *gewonen* tijd £2 1s., en voor elke huwelijksbevestiging op *buitengewonen tijd*, £3 18s. 6d., en deze verandering met het oog op de heffing des Gouvernements van één shilling op elke huwelijksbevestiging.

Predikant van Wepener.

D. Het Onderwijs.

25. De Synode stelle eene Commissie aan, om telkens een jaargang van Zondagschool-lessen, òf in *De Fakkel*, òf afzonderlijk uit te geven, en bevele dan die lessen der Kerk tot algemeen gebruik aan.

Predikant van Philippolis

26. De Synode—ter meerdere heiliging van den Dag des Heeren en ter vermeerdering van Godsdienst kennis, wekke de Leeraren en Ouderlingen op, om pogingen in het werk te stellen, dat op plaatsen, waar eenige huisgezinnen te zamen, of niet ver van elkander wonen, Zondagscholen tot stand worden gebracht.

Predikant van Philippolis.

27. De Synode doe onderzoek naar de juiste verhouding, waarin het Instituut "Eunice" tot het Gouvernement en tot de Kerk staat.

Predikant van Philippolis.

E. Finantieel.

28. De Synode bepale, met het oog op Synodaal besluit van 17 April, 1877 (Nott. bldz. 215)—ten opzigte der verantwoording van gemeentelijke heffingen door Rings-Quæstors aan den Quæstor Synodi, dat aan den Quæstor Synodi worde verantwoord:—

1. Eene rekening courant [d.i. *copij uit het Kassa-Boek des Rings,* VAN ELK FONDS AFZONDERLIJK] van ontvangsten en uitgaven, aanduidende den tijd waarover zoodanige rekening courant loopt, *tijdens elke Ringzitting opgemaakt en door den Ring geauthentiseerd.*

2. Rapport der Commissie, volgens Artikel 35, 't slot; copij van alle correspondentien met Kerkeraden in zake die verantwoording gevoerd, indien dit noodig was; alsmede alle quitanties en de diverse verslagen van gemeentelijke heffingen, volgens Artikel 40 der Kerkwet.

3. Dat dit een en ander zal worden verantwoord, behoorlijk gerangschikt, en volgens den ouderdom der gemeenten, en van een duidelijke tijtelblad voorzien.

Predikant van Edenburg.

29. De Synode drage de administratie van het Predikanten Pensioen Fonds aan de eene of andere Kamer op.

Predikant van Wepener.

F. Wetsontwerpen.

30. Bij Artikel 213 worde gevoegd: "De Kerkeraad drage zorg, dat de algemeene kennisgeving van de bevestiging, minstens eene maand vooraf geschieden zal."

Predikant van Rouxville.

31. Daar er bij sommige Ringen secundi voor de Rings-commissie benoemd worden, en bij anderen niet, zoo besluite de Synode dat voor elk een van de drie leden der Rings-commissie een secundus benoemd moet worden.

Beroepen Predikant van Ladybrand.

G. Zending.

32. De Synode berame een plan waardoor de belangen der Binnenlandsche Zending beter kunnen behartigd worden, zelfs wanneer dit ten koste der Buitenlandsche Zending geschieden moet.

Predikant van Rouxville.

33. De Synode benoeme eene commissie tot het afnemen van het examen van Godsdienst-Onderwijzers en Zendelingen.

Predikant van Bethulie.

34. Wanneer er bij een Leeraar, dienstdoende in eene Gemeente waar er geene Zending-gemeente in verband met onze Kerk bestaat, aanzoek wordt gedaan door zich goed gedragende kleurlingen, om in het huwelijk te worden bevestigd, zoo achte zich deze Leeeraar niet bevoegd, zonder grondige redenen, om het verzoek te weigeren, en registrere hij het huwelijk in een afzonderlijk Huwelijks Registerboek afzonderlijk van dat der blanke Gemeente.

Beroepen Predikant van Ladybrand.

35. De Synode berame maatregelen om vele naturellen in den Staat, die bearbeid worden door bekeerlingen uit het heidendom, uitgaande van onze Zusterkerk der Fransche Zendelingen in Basutoland, in kleine kleurling-gemeenten te organizeren in verband met onze Kerk, vóór dat zij in handen vallen van andere Genootschappen.

Beroepen Predikant van Ladybrand.

36. Onze Kerk behartige het nuttig en gezegend werk van Colportage onder blanken zoo wel als gekleurden in dezen Staat.

Beroepen Predikant van Ladybrand.

H. Algemeen.

37. De Synode geve, zoo spoedig mogelijk, een nieuwe Kerkwet uit.

Zuidelijke Ring.

38. De Synode drage aan de Synodale Commissie op, jaarlijks een dag van verootmoediging te bepalen.

Predikant van Boshof.

39. De Synode bevele den Leeraren onzer Kerk aan, elk jaar het Hervormingsfeest door eene gepaste leerrede te vieren.

Predikant van Boshof.

40. De Synode berame een plan om hare vleugelen ook over de Diamantvelden uit te strekken.

Predikant van Jacobsdal.

41. De Commissie aangesteld tot verbetering der zangwijzen, doe verslag aan de Synode van hare werkzaamheden.

Predikant van Jacobsdal.

42. Met het oog op bezuiniging, doe de Synode voortaan, instede van de Synodale Notulen, slechts de verschillende besluiten publiceren.

Predikant van Edenburg.

43. De Synode stelle een Begrafenis-formulier op, en bevele ten sterkste aan, dat de godsdienstigste, aanzienlijkste en kundigste personen bij gelegenheid van begrafenissen als Kosters ageren.

Predikant van Rouxville.

44. De Synode benoeme eene Commissie om een "Concept Begrafenis-Formulier" voor de Nederduitsch Gereformeerde Kerk in den Oranjevrijstaat te ontwerpen. Het "Concept Begrafenis-Formulier" van de Moederkerk in de Kaapkolonie worde als grondslag aangenomen, doch met een paar toespraken of lijk-predikatiën vermeerderd.

Predikant van Wepener.

45. De Synode, lettende op de leeringen der Anglikaansche Kerk in den Oranjevrijstaat in verband met hare aanmatigende houding tegenover de Nederduitsch Gereformeerde Kerk, en in verband met haar streven om de belangen dezer Kerk, zoo mogelijk, te ondermijnen; rigte eene ernstige en waarschnwende stem tot al de gemeenten, en bevele ten sterkste aan, dat waarschuwingen geschieden zullen, waar en wanneer zulks noodig zij: van den kansel, bij de catechisatien en bij het huisbezoek.

Predikant van Rouxville.

46. Vers 2 van No. 98 der Evangelische Gezangen worde geschrapt.

Predikant van Rouxville.

47. De Synode onderzoeke in hoever Artikel 200 der Kerkwet nagekomen wordt.

Predikant van Rouxville.

48. De Synode zondere, tijdens hare Vergadering, éénen dag af tot een broederlijk onderhoud harer leden.

Predikanten van Wepener en Edenburg.

49. Eene Commissie van vijf leden, bestaande uit één Predikant uit elken Ring met en benevens den Scriba Synodi, worde benoemd om nog ééns de Kerkwetten te herzien, in betere orde te brengen en rapport te doen aan de volgende Synode, ten einde deze in staat te stellen ze stiptelijk na te gaan en eene juiste en beknopte uitgave der Kerkwetten te laten drukken.

Beroepen Predikant van Ladybrand.

I. Speciaal.

50. De Synodale Commissie doe een volledig verslag aan de Synode in zake Ds. Kuhn en de gemeente van Jacobsdal.

Predikant van Jacobsdal.

51. Aanzoek van Ds. R. de Jongh van Arkel, om legitimatie ten einde "tot het Leeraarsambt in Zuid-Afrika te kunnen worden beroepen."

Scriba Synodi.

52. De Synode neme kennis van hetgeen door haren afgevaardigde naar het Pan-Presbyteriaansch Concilie ondervonden en verricht is geworden.

Synodale Commissie.

53. De Synode vrage verslag aan de Commissie, aangesteld (Nott. blz. 226 en 230) om de collecteren ter delging van de schuld op het Instituut, Eunice rustende.

Synodale Commissie.

54. De Synode verleene den Scriba en Quæstor Synodi ontslag uit zijne betrekking als zoodanig.

Scriba en Quæstor Synodi.

ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

Edenburg, 12 Maart, 1878.

NOTULEN

VAN DE

ACHTSTE VERGADERING

DER

SYNODE

VAN DE

NEDERDUITSCH GEREFORMEERDE KERK

VAN DEN

ORANJEVRIJSTAAT.

BLOEMFONTEIN:

GEDRUKT TEN KANTORE VAN DE O. V. S. NIEUWSBLAD MAAT-
SCHAPPIJ (BEPERKT).

1879.

DE ACHTSTE SYNODALE VERGADERING

DER

Nederduitsch Gereformeerde Kerk

VAN DEN

ORANJEVRIJSTAAT,

Wordt gehouden, ingevolge Art. 18 der Kerkewet, te Bloemfonteln, op op Woensdag, den 14 Mei, 1879, en volgende dagen.

EERSTE ZITTING.

De Afgevaardigden komen ten bepaalde tijde bijeen in de temporaire kerk te Bloemfontein, alwaar zij zitting nemen op de hun aangewezene plaatsen, volgens den ouderdom der gemeenten.

De Voorzitter roept de vergaderden een woord van hartelijk welkom toe, laat zingen Ps. 118 : 1, en verzoekt den Assessor in het gebed voor te gaan. Na deze verrigtingen worden de credentialen opgevraagd, waaruit blijkt dat verschenen zijn van de gemeenten :—

1. Winburg, de Predikant.

2. Fauresmith, de Ouderling, J. Weydeman, die nogtans geen credentiaal kan overleggen, daar dat stuk in handen is van den leeraar dier gemeente, die nog niet was aangekomen.

Van de gemeente

3. Smithfield zijn verschenen de Predikant en de Ouderling Andries Petrus van Wijk.

Voorts van de gemeenten :

4. Bloemfontein, de Predikant en de Ouderling Casper Jan Hendrik Kruger.

5. Harrismith. Van deze gemeente is niemand verschenen.

In de orde volgen de gemeenten :

6. Boshof, van waar tegenwoordig zijn de Predikant en de Ouderling Jan Frederick Jacobs.

7. Jacobsdal, de Predikant en de Ouderling Gabriel Herholdt.

8. Kroonstad, de Predikant en de Ouderling Barend Johannes Zwart Wessels.

9. Philippolis, de Predikant en de Ouderling Evert Nicolaas Grobbelaar.

10. Edenburg, de Predikant en de Ouderling Schalk Willem van der Merwe.

11. Bethulie, de Predikant en de Ouderling Roelof Daniel McDonald.

12. Bethlehem, de Predikant en de Ouderling J. S. Marais.

13. Rouxville, de Predikant en de Ouderling Johannes Petrus Jonker.

14. Wepener, de Predikant en de Ouderling Jacobus Adriaan Naudé.

15. Ficksburg, de Predikant en de Ouderling S. H. F. de Jager.

16. Ladybrand, de Ouderling S. J. van Niekerk. Eene missieve ter tafel van den Predikant dier gemeente zal later worden voorgelezen.

Van de gemeenten

17. Frankfort, is de Ouderling verschenen; doch zijn credentiaal had de Consulent dier gemeente, die nog afwezig was.

Van de gemeente

18. Heilbron, is verschenen de Ouderling Johannes Jacobus Scheepers.

Van die van

19. Bultfontein, de Ouderling H. J. le Roux;

20. Brandfort, de Ouderling Cornelis Johannes Roodt.

21. Lindley, de Ouderling D. R. de Wet; en, eindelijk,

Van de gemeente

22. Hoopstad, de Ouderling J. C. Welman.

De Voorzitter verklaart nu deze—de achtste HoogEerw. Vergadering der Synode van de Kerk van den Oranjevrijstaat voor wettig geconstitueerd, en verleent den leden de gelegenheid omtrent de ingediende Geloofsbrieven hunne aanmerkingen voor te dragen. Niemand oppert eenig bezwaar.

Op de vraag of er ook afgevaardigden van Zusterkerken tegenwoordig zijn, deelt de Predikant van Bloemfontein mede dat eene deputatie was aangekomen van de Conferentie der Parijsche Evangelische Zendelingen in het Basutoland. Hierop wordt door Dr. Casalis van daar een Credentiaal ingediend, inhoudende de hartelijke zegenwenschen dier Conferentie, terwijl de Afgevaardigde, met verlof, bij de Vergader-

ing introduceert een vriend en broeder thans in deze gewesten, op reis, den student in de theologie te Geneve, den heer Theodore Vernet. De Voorzitter verzekert den Gedeputeerde dat hij van harte welkom is, en de Vergadering hem op een later tijdstip gaarne hooren zal.

De Predikant van Bloemfontein en de Ouderling van Bethulie worden benoemd tot een commissie om ZHEd. den Staats President te begeleiden naar de dienst der plegtige opening dezer Synodale Vergadering, die plaats hebben zal in de Wesleyaansche Kerk (D.V.) ten *kwartier over twaalven* heden middag.

De tijd der zittingen van deze Vergadering wordt bepaald en zal zijn des voormiddags van 10 tot 1 uur, en des namiddags van 3 tot 5 uur, en mitsdien deze vergadering verdaagd tot 3 uur heden namiddag.

N.B.—De Synodale Leerrede werd door de aftredenden Moderator uitgesproken naar aanleiding der woorden: Wij zijn Gods mede-arbeiders; 1 Cor. 3 : 9. Wijzende op den toebetrouwden arbeid, bepaalt de prediker de aanwezigen bij het hoogheerlijke, en eervolle; bij het gewigtige en verantwoordelijke; en eindelijk bij het moeielijke maar bemoedigende van dat werk.

Na de pauze

Is de Vergadering weder gezeten, en worden ontvangen de Geloofsbrieven,

1. des Afgevaardigden van de gemeente Harrismith.—De Predikant dier gemeente, thans tegenwoordig, legt benevens den geloofsbrief over een schrijven van den Primarius afgevaardigde, den Ouderling W. A. Odendaal, dd. 30 April, 1879, meldende dat hij wegens den drang der omstandigheden niet kon tegenwoordig zijn. Op de vraag des Voorzitters, die meent dat de redenen der afwezigheid door dezen Afgevaardigde hadden behooren genoemd te worden, geeft de Predikant van Harrismith te kennen dat de Plaatsvervanger in het Credentiaal genoemd, wegens ziekelijkheid en werkzaamheden—als bestuurder der Zondagschool, enz.—niet heeft kunnen komen. Hij had nogtans den Primarius tot op het laatst verwacht.

Wordt voorts overgelegd,

2. Het Credentiaal des Afgevaardigden van de gemeente Frankfort. Tegenwoordig van daar is de Ouderling Willem Naudé.

Aan de orde is nu de missive van den Predikant van Ladybrand. Deze dagteekent op 16 April jongstleden. De berigtgever was " ter wille van de versterking zijner krachten en van den gezondheidstoestand zijner echtgenoote en een ziek

kind," op reis gegaan "naar de Kaapstad." In gevolge hiervan wordt besloten :—" Deze Vergadering betreurt zeer de afwezigheid van den Predikant van Ladybrand, te meer wegens zulke gewigtige redenen als door hem in den brief genoemd."

De Voorzitter stelt nu aan de orde de kiezing van eenen Moderator en een' Assessor, volgens Art. 19*a* der Kerkwet.

Onder de stemming wordt bezwaar geopperd tegen de deelname aan de stemming van den Afgevaardigde van Fauresmith, aangezien zijn Credentiaal nog niet was ingediend. Dat hij mede gestemd zou hebben was door den Voorzitter niet opgemerkt. Eenige gedachten worden gewisseld, en een drietal voorstellen ter tafel gelegd. Wordt besloten den Ouderling zitting te verleenen. Terwijl over de bedoeling van het genomen besluit, waartegen ook de Predikant van Rouxville aanteekening heeft verzocht, een en ander stem wordt gehoord, verwijdert zich de Broeder Weideman uit den kring der Vergadering, en geschiedt naar het oordeel des Voorzitters de stemming op nieuw.

Achtereenvolgens worden nu met volstrekte meerderheid van stemmen gekozen, tot Moderator, de Predikant van Rouxville ; en tot Assessor de Predikant van Winburg.

De gekozenen nemen hunne plaatsen in, een gepast woord achtereenvolgens tot de Vergadering rigtende.

De Vergadering betuigt door eenparig op te staan haren dank den aftredenden Moderator en Assessor voor de gewigtige diensten in hunne respectieve betrekkingen der Kerke bewezen, en inzonderheid den Predikant van Bethulie voor de hoogst ernstige leerrede heden morgen door hem als Moderator uitgesproken.

De tijd reeds verstreken zijnde, worden de korte notulen gelezen, en de Vergadering verdaagd tot D.V. morgen, ten 10 ure des voormiddags.

De Predikant van Bloemfontein gaat in het dankgebed de Vergadering voor.

Voorgelezen en gearresteerd ter tweede Zitting der Synodale Vergadering van 14 *Mei,* 1879, *en volgende dagen, op* 15 *Mei,* 1879.

C. S. Morgan, Moderator,
P. A. C. van Heyningen, Assessor,
Alb. P. Meiring, Scriba.
H. J. Luckhoff, V.D.M.
J. A. C. Weideman,
S. J. M. van Niekerk, V.D.M.

A. P. van Wijk.
C. J. H. Kruger.
Gustav Radloff, V.D.M.
A. v. d. Lingen, V.D.M.
J. F. Jacobs.
J. H. van Wijk, V.D.M.
E. A. J. du Toit, V.D.M.
G. S. Herholdt.
G. W. B. v. d. Lingen, V.D.M.
B. J. Wessels.
C. Fraser, V.D.M.
E. N. Grobbelaar.
S. W. v. d. Merwe.
Johannes G. Olivier, V.D.M.
R. D. McDonald.
C. P. Theron, V.D.M.
J. S. Marais.
J. P. Jonker.
J. W. Louw, V.D.M.
J. A. Naude.
R. H. van de Wall, V.D.M.
S. H. F. de Jager.
S. J. van Niekerk.
J. J. Scheepers.
W. J. Naude.
H. J. le Roux.
D. R. de Wet.
J. C. Welman.
C. J. Roodt.

TWEEDE ZITTING.

De *Tweede* Zitting der *achtste* Synodale Vergadering wordt gehouden ter plaatse als de vorige op Donderdag, den 15 Mei, 1879.

De werkzaamheden worden aangevangen met gebed, waarin de Assessor voorgaat.

De notulen der vorige zitting worden gelezen, en na eenige wijzigingen der namen van de Afgevaardigden van de gemeenten Hoopstad en Bultfontein goedgekeurd, en door al de leden geteekend.

Terwijl dit geschiedt wordt het Credentiaal van den Afgevaardigde van Fauresmith opgevraagd, gelezen, en in orde bevonden.

Op de vraag van den Predikant van Bloemfontein, wordt door dien van Winburg geantwoord dat de Primarius Afgevaardigde hier niet verschenen is, en dat de Secundus geene zitting zal kunnen nemen, omdat hij als Volksraadslid in de HoogEdele Vergadering van dat lichaam thans zitting neemt. Wordt op voorstel van den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door dien van Winburg, besloten : Daar er door den afgevaardigde Ouderling van Winburg van zijne Afwezigheid van deze Vergadering geene kennisgeving hoegenaamd is geschied, zoo besluit de Synode hem op zijne verpligting in deze, overeenkomstig art. 12, 4 der Kerkewet te wijzen.

De Voorzitter benoemt tot Assistent Scriba den Predikant van Fauresmith. Voorts tot Regtscomissie, (Art. 20) : De Predikanten van Bloemfontein, Boshof, en Philippolis, en de Ouderlingen van Bethlehem, Bethulie, en Bultfontein.

De Predikant van Wepener oppert als bezwaar tegen deze benoeming dat in zake Kareefontein twee Predikanten betrokken zijn, één waarvan nu tot lid der Regtscommissie benoemd was. Na een en andere opheldering besluit de Voorzitter, de Vergadering daarbij berustende, dat de benoeming onveranderd zal blijven. De Predikant van Wepener neemt genoegen hierin.

De Hoog-Eerwaarde Moderator geeft nu aan Dr. Casalis, den Afgevaardigde van de Conferentie der Zendelingen van de Parijsche Zending in Basutoland, de gelegenheid de Vergadering toe te spreken. Hij bedient zich hiervan met genoegen, en wijst op den band tusschen beide Kerken als afstammelingen der Hugenoten, en hoe beide, als Protestantsche Kerken, hand in hand behooren te werken om de banier van Christus omhoog te houden. Wijzende op den strijd dien de Kerk in Frankrijk te voeren heeft, wil hij doen opmerken hoe èn zijne Kerk èn de onze hier in Afrika, niet als in Frankrijk gebonden zijn. Den zegen Gods der Vergadering toewenschende in haren arbeid, drukt hij op de behartiging der geestelijke belangen van de vele naturellen op onze grenzen. Om het welslagen der Fransche Zending voor de aandacht te brengen deelt de spreker mede dat men in Basutoland thans telt 3954 leden, 1770 candidaten tot het lidmaatschap, 3100 kinderen op de elementaire scholen, 130 jonge mannen op de voorbereidende scholen, 116 medewerkers, catechiseermeesters, en zendelingen. Dat in het afgeloopen jaar de Zending-zaak was bijgedragen £1300, en voor de waarde van £655 15s. aan boeken verkocht. Hij beveelt het werk der Zending in de gebeden dezer Kerk aan. Na een woord van den Voorzitter tot de Vergadering en den Afgevaardigde,

geeft de Predikant van Philippolis kennis dat hij met betrekking tot het gesprokene een voorstel heden namiddag ter tafel leggen zal.

Wilde de Broeder Vernet de Vergadering toespreken, de Voorzitter geeft hem daartoe verlof. Hij bedient zich van de gelegenheid. Hoewel hij geen Credentiaal kan overleggen, kan hij als lid der Kerk van Genève deze Vergadering niet toespreken zonder uit het voorleden het een en ander voor den geest te roepen. Hij wijst op de vroegere en latere betrekking tusschen de Kerken van Genève en Holland; op de betrekking tusschen Kerk en Staat in deze landen vroeger en later; op de banden van geloof en Christelijke zamenwerking waardoor beide Kerken thans verbonden zijn, en eindigt met een zegenbede tot de Vergadering op hare werkzaamheden thans en van hare leden elders.

De Voorzitter voor het gesprokene dank zeggende, herinnert de Vergadering aan het feit dat Genève de werkplaats is geweest van den grooten Hervormer Calvijn.

De Predikant van Bloemfontein besluit eene ernstige aanspraak, met betuiging van de hoop dat een besluit zal worden genomen zooals aangekondigd door den Predikant van Philippolis, ook onzen jongen Broeder Gods zegen op zijnen loopbaan toebiddende.

De Voorzitter leest voor het Reglement van Orde, art. 12, en besluit dat de Verslagen van Godsdienst in de verschillende gemeenten zullen worden gehoord. Dat van Winburg wordt voorgelezen. Wordt besloten dat eerst al de verslagen zullen worden gehoord, en dat *daarna* het geheel zal worden besproken. Worden achtereenvolgens gelezen de verslagen van de overige 21 gemeenten. Na eenige aanmerkingen door de Predikanten van Boshof en Bloemfontein, wordt de verdere bespreking uitgesteld tot na de pauze.

Worden tot Rationarii benoemd de Predikanten van Bethulie en Bethlehem, benevens de Ouderling van Kroonstad; en tot Commissie van Bezigheid, de Predikanten van Kroonstad, Wepener en Ficksburg.

Na de pauze

Wordt door den Predikant van Philippolis, na een ernstig woord, het volgende voorstel ter tafel gelegd: "Deze Synode geeft bij deze den Broeder, Dr. Casalis, gedeputeerde der Fransche Zending in Basutoland de verzekering van haar innig genoegen over zijne tegenwoordigheid, en wegens de broedergroete, die hij van daar overbragt, en de mededeelingen omtrent het werk des Heeren in Basutoland gedaan. Als één in leer en tucht met de Fransche Protestantsche Kerk,

betuigt deze Vergadering hare innige deelneming met die Kerk wegens den strijd dien zij thans ter wille van de vrijheid der godsdienst te strijden, en de moeielijkheden die zij te verduren heeft. De Synode bidt en vertrouwt dat de dag niet ver mag zijn waarop de vrijheid die hare zonen, die in het Evangelie der Verlossing onder de heidenen in Zuid Afrika arbeiden, genieten, ook haar beschoren moge worden, en dat een betere tijd voor de Protestanten in Frankrijk moge aanbreken. Tevens is het der Synode van harte aangenaam den heer Vernet, student in de Godgeleerdheid aan de Hoogeschool te Genève, die stad voor alle gereformeerden zoo belangrijk, als werkplaats van den grooten hervormer Calvijn, thans in ons midden te hebben mogen begroeten, en van hem te vernemen dat een overblijfsel van het getrouwe volk Gods nog aldaar ijveren voor de heilswaarheden door de vaderen overgeleverd. De Synode bidt dat de Heer hem in veiligheid naar zijn vaderland terugbrenge, en hem, als een bevoorregt kweekeling van den beroemden en vromen Godet, stelle tot een getrouwen dienstknecht van Jezus Christus, en tot zegen in het Koningrijk onzes Heilands." Het voorstel wordt met algemeene stemmen, en door het opstaan der leden, tot besluit der vergadering.

De gedachtenwisseling over de ingediende Verslagen wordt nu voortgezet. De Predikant van Philippolis neemt een overzigt van het geheel. Na hem voeren het woord de Predikant van Bethlehem, de Ouderlingen van Philippolis en Fauresmith, de Predikanten van Jacobsdal, Bloemfontein, en Winburg; de Ouderling van Lindley, de Predikant van Wepener, de Ouderlingen van Ficksburg, Bloemfontein, en Ladybrand, en de Predikanten van Harrismith en Edenburg. Door dezen laatsten worden twee voorstellen ter tafel gelegd.

De tijd is verstreken, en nadat door den Voorzitter het verslag van den Quæstor Synodi aan de orde voor de werkzaamheden van morgen D.V. was gesteld, worden de Notulen gelezen en het dankgebed gedaan, geleid door den Ouderling van Edenburg.

Voorgelezen en vastgesteld op 16 *Mei,* 1879.

C. S. Morgan, Moderator.
P. A. C. van Heijningen, Assessor.
Albs. P. Meiring, Scriba Synodi.

DERDE ZITTING.

De *Derde* Zitting der Synode voor 1879 heeft plaats op den 16 Mei deszelven jaars. Al de leden zijn tegenwoordig, behalve de Ouderling van Philippolis.

De Voorzitter opent de Vergadering, en verzoekt den Predikant van Fauresmith het gebed te doen. Vervolgens worden de Notulen der vorige zitting vastgesteld en geteekend.

Aan de orde wordt gesteld de verdere bespreking van de gehoorde Verslagen van den staat der Godsdienst in de verschillende gemeenten. De Voorzitter verwisselt plaatsen met den Assessor, en voert het woord in deze. Onderwijl komt het afwezig lid ter Vergadering. Voorts voeren het woord de Predikant van Bethulie en de Ouderling van daar. De laatste spreker zou, wegens eene aanmerking zoo even gevallen, wenschen ingelicht te worden, of onder het bespreken der Verslagen geene voorstellen ter tafel kunnen worden gelegd, waardoor het besprokene tot resultaten zou kunnen leiden. De Voorzitter oordeelt dat voorstellen zouden kunnen worden ontvangen, doch later kunnen worden besproken. Deze afgevaardigde voert nu het woord over heteen en ander, waarna de gedachtenwisseling over de Verslagen een einde neemt. Voorstellen liggen ter tafel van de Predikanten van Edenburg, Winburg, Bloemfontein, en Jacobsdal. Het voorstel van den Predikant van Jacobsdal heeft ten doel in elke gemeente een Schoolopziener aan te stellen. Op dit punt worden achtereenvolgens en gedurende eene uitvoerig en belangrijke debat nog vier voorstellen ter tafel gelegd. Verscheidene leden voeren het woord. De voorstellen, in omvraag gebragt, worden, het een na het ander afgestemd.

Ter sprake komt nu het volgende voorstel: "Van deze Synode ga een Herderlijke schrijven uit tot de gemeenten, haar wijzende op het een en ander dat door de Godsdienstige Verslagen voor de aandacht der Hoog-Eerw. Synode zijn gebragt geworden, en de Synode benoeme eene commissie om dat Herderlijk schrijven hoe eer hoe liever op te stellen, hetgeen gedrukt en gratis verspreid zal worden." Dit wordt met algemeene stemmen aangenomen.

Wordt besloten: "de Synode wende zich met eerbiedige memorie naar den HEd. Volksaad, ten einde aan te dringen op het afschaffen der Buitenkantienen."

Nog een voorstel dat ten doel had den HEd. Volksraad te petitioneren omtrent den tijd, vastgesteld voor Schutvenduties op Dorpen, wordt door de Vergadering voorbijgegaan.

Een ander voorstel, voortgevloeid uit het verslag van den Kerkeraad van Bloemfontein, leidt tot eene lange en deelnemende discussie, vóór en nà de pauze, waaraan verscheidene leden deelnemen, en gedurende welke een 7tal voorstellen ter tafel worden gelegd, het laatste waarvan tot besluit wordt; namelijk: "Met het oog op den wensch uitgesproken door den Kerkeraad van Bloemfontein in het Verslag van den Staat van Godsdienst, dat deze HoogEerw. Vergadering dat ligchaam met advies mogt willen dienen in zake de benoeming of aanstelling van een Hulpprediker, besluite de Synode den genoemden Kerkeraad te berigten, dat in het belang der Kerk het niet alleen wenschelijk is, maar door haar uiterst noodzakelijk wordt geacht, dat een tweede Leeraar voor deze gemeente worde benoemd, en raadt den Kerkeraad tot de aanstelling van een tweeden Predikant over te gaan. Intusschen doet deze Synode door haren Scriba de zaak onder de aandacht der verschillende gemeenten brengen, opdat de Kerkeraad van Bloemfontein langs dezen weg te weten kome, of men—indien de Kerkeraad dit zou verlangen—op geldelijke ondersteuning van de overige gemeenten zou kunnen rekenen."

De Commissie van Bezigheid levert haar Rapport in, gelezen door den Predikant van Wepener. Dit wordt ontvangen en goedgekeurd.

De aandacht wordt bepaald bij de Gemeente-Conferentie, Art. 18 der Kerkewet, dat trouwens, door de Commissie was voorbijgezien. De Voorzitter bepaalt met tostemming der Vergadering, dat de gemeentelijke Conferentie zal plaats hebben morgen avond ten zeven ure, tot welken tijd deze Vergadering wordt verdaagd. Voorts, dat de notulen van heden (D.V.) Maandagmorgen zullen gelezen worden.

Tot Commissie om het Herderlijk schrijven op te stellen, worden benoemd de Predikanten van Fauresmith, Boshof en Bethulie. De verrigtingen worden gesloten met gebed.

Ten 7 ure des avonds heeft de Conferentie met de gemeente leden plaats.

Tot onderwerp dient: De Kerk. En wordt achtereenvolgens besproken; de grond waarop ztj staat; de verpligtingen, waaronder zij gesteld is; en de vruchten die zij dragen moet. De HoogEerw. Moderator bekleedt het Voorzittergestoelte, en aan de bespreking nemen deel de Predikanten van Winburg, Philippolis, Edenburg, Bethlehem en Wepener.

Gelezen en vastgesteld ter Vergadering op Maandag morgen, den 16*den Mei*, 1879.

C. S. Morgan, Moderator.
P. A. C. van Heijningen, Assessor.
Albs. P. Meiring, Scriba.

VIERDE ZITTING.

De *Vierde* Zitting heeft plaats den 19den Mei, 1879. Al de leden zijn tegenwoordig, behalve de Ouderling van Fauresmith. De Voorzitter opent de Vergadering en het gebed wordt gedaan door den Predikant van Edenburg.

De Predikant van Fauresmith berigt dat de Ouderling van Fauresmith wegens ongesteldheid afwezig is.

De Voorzitter betuigt namens de Vergadering haar leedwezen daarover.

De notulen der vorige Zittingen worden gelezen en vastgesteld.

Aan de orde zijn de Rapporten van den Scriba en van den Questor Synodi. Deze worden gelezen en ontvangen om punt voor punt behandeld te worden. (*Zie* Bijlagen II—III.)

De Voorzitter berigt dat de Scriba der Synodale Zending-Commissie ter kennis der Vergadering brengt, dat hij bereid is bij afwezigheid van den Tresorier heffingen voor de Zending te ontvangen.

Punt 1 van het Rapport des Scribas wordt voor kennisgeving aangenomen.

Punt 2 eveneens; terwijl naar aanleiding hiervan met algemeene stemmen besloten wordt, den heer J. G. Fraser de dankbetuiging der Vergadering te doen, voor de assistentie door hem bewezen met het publiceren der Circulaire betreffende het Instituut "Eunice."

Punt 3 is aan de orde. Wordt hierop voorgesteld door den Predikant van Bethulie, gesecondeerd door dien van Smithfield: "In verband met Punt 3 van het Rapport van den Scriba hecht de Synode hare volkomene goedkeuring aan hetgeen door hem volgens het daar vermelde gedaan is." Op verzoek nogtans van den Scriba wordt de verdere behandeling van het Rapport, alsook de behandeling van het Rapport des Quaestors, voor het tegenwoordige uitgesteld, omdat het Brieven- en Kassaboek der Synode niet ter Vergadering zijn, zijnde deze in handen der Rationarii.

De Voorzitter stelt nu aan de orde het Rapport der Synodale Commissie, Beschrijvingspunt 1 *, lit. d. (*Zie* Bijlage V.) Dit wordt gelezen, met dank ontvangen en in behandeling genomen. Punten 1—5 van dit Rapport worden overgenomen. Punt 6 geeft aanleiding tot de vraag, of kennisgeving in 't Officieel Orgaan der Kerk alleen, voldoende moet beschouwd worden. Dit ziet op kennisgeving der Synodale Commissie aan heeren Ad-

---

* De Beschrijvingspunten *zie* Bijlage 1.

ministrateurs van het Predikanten Pensioenfonds, De *Fakkel* No. 33; bl. 152. In deze worden *drie* voorstellen ter tafel gelegd, het tweede waarvan tot besluit wordt, namelijk: "De Synode acht dat het gansch natuurlijk is en van zelf spreekt, dat de kennisgevingen van den Scriba in het Officieel Orgaan der Kerk genoegzaam zijn." Wat het punt zelve betreft, wordt besloten: "Punt 6 van het Verslag der Synodale Commissie worde uitgesteld tot de behandeling van Beschrijvingspunt 1, lit. l." Hiermede is het Rapport afgehandeld.

Wordt nu gehoord, met dank ontvangen en in behandeling genomen het Rapport der Synodale Zending Commissie. (*Zie* Bijlage VI.) Punt 1. gewaagt van de vacature te Wietzieshoek en van de herhaalde doch vergeefsche pogingen om dezelve aangevuld te krijgen. Het blijkt dat het laatste beroep reeds bijna drie maanden geleden was geschied; terwijl dit punt overigens voor kennisgeving wordt aangenomen. Punt 2, gewagende van zes vergaderingen der Commissie in het afgeloopen jaar, wordt met betuiging door den Voorzitter van de erkentelijkheid der Vergadering aangehoord. Punt 3 leidt tot de vraag door den Predikant van Bethulie, wat onder den term *Consulent* verstaan wordt. De Predikant van Ficksburg beantwoordt deze vraag ten genoege der Vergadering. Punt 4 spreekt van Heffingen en Uitgaven. Op eene gedane vraag blijkt, dat ter tafel zal gelegd worden een apart Finantieel Rapport. Punt 5 bevat eene klagte tegen de Gemeenten Fauresmith, Hoopstad en Lindley. Het blijkt nogtans, dat deze Gemeenten aan de verpligtingen ten opzigte van deze zaak op haar rustende, hebben getracht te voldoen. Eene gedachtewisseling vindt plaats met het oog op het aangeteekende in de Notulen blzz. 163—164, of wel dan niet de Zending Commissie kennis dragen moet van *alle* pogingen die in het werk gesteld worden ter bevordering van het Plaatselijke Zendingwerk. Voorts wordt gelezen het Finantieël Verslag der Commissie, ter tafel gelegd door den Predikant van Ficksburg. (*Zie* Bijlage VI. b.) Dit wordt ontvangen en —ten fine van rapport daarover, verwezen naar eene Commissie van Rationarii, bestaande uit de Predikanten van Kroonstad en Jacobsdal en den Ouderling van Bethlehem. Punt 6 geeft aanleiding tot eene nog al uitvoerige gedachtenwisseling, ten einde waarvan besloten wordt: "Op de vraag van de Zending Commissie, *nl.* wat haar te doen staat, bijaldien kerkeraden aanzoek doen om ondersteuning eener Plaatselijke Zending—worde geântwoord: "de wet maakt de pligten en regten der Zending Commissie duidelijk." Over Punt 7 van

het Rapport is beschikt door het pas genomen besluit. Punt 8 is aan de orde, gewagende van den ordentlijken staat van de Statie en van het daaraan behoorend vee te Witzieshoek. Voorts van de goede diensten aan de Zending aldaar bewezen door zijn WelEd., den Kommandant Jacobs; en van den voortgang van het werk aldaar in kerk en school. Naar aanleiding van dit Punt wordt besloten: "De Synode betuige waren dank, *door middel der Zending Commissie,* aan den heer Jacobs voor zijne belangstelling in het Zendingwezen te Witzieshoek betoond."

Eene motie van dankbetuiging aan de Zendingcommissie, gevolgd door een woord van aanmoediging in belang der Zending door den Voorzitter, maakt een einde aan de behandeling van het Rapport ter tafel.

Volgens Beschrijvingspunt 1, f. wordt gehoord en met dank ontvangen het Rapport der Commissie voor het Examen van Godsdienst Onderwijzers en Zendelingen. Daaruit blijkt dat op den 18 December, 1878, tot Godsdienst Onderwijzers zijn toegelaten de heeren Willem Daniel van Alphen en Daniel François du Toit.

Het werk der Commissie in deze wordt door de Vergadering met dankbaarheid erkend, en de hoop uitgesproken dat spoedig de toelating van anderen volgen moge.

Na de pauze komt in behandeling het Rapport der Commissie tot het houden van het Colloquium Doctum, Beschrijvingspunt 1, lit. g. Dit wordt ontvangen, waaruit blijkt dat aan de opdragt der Synode van 1878 was voldaan, met dien uitslag, dat de WelEerw. heer Remmet de Jongh van Arkel door de Commissie toegelaten werd tot de predikdienst.

De Boeken, in handen der Rationarii zullen met het Rapport dier Commissie worden overgelegd D.V. Woensdag morgen.

Het Rapport omtrent het Grey College wordt gelezen door den Predikant van Bloemfontein. Dit wordt met dank ontvangen en aangenomen. (*Zie* Bijlage VIII.)

De Scriba brengt ter kennise der Vergadering dat juist een Telegram was ontvangen van de Wel-Eerw. heeren Keet en Kuhn van Kimberley, aan hem gerigt, doch belangende eene zaak die de Synode geldt. De Voorzitter leest dit voor. Een voorstel om de ontvangst te erkennen, en te berigten, dat een officieel schrijven zal worden te gemoet gezien, draagt de goedkeuring der Vergadering niet weg; maar wordt besloten, dat de inhoud van het Telegram morgend ochtend aan de orde zal worden gesteld.

De Concept-Memorie aan den HoogEd. Volksraad, betreffende de afschaffing der Buitenkantienen, wordt door den Pre-

dikant van Winburg voorgelezen. Dit leidt tot eene vry uit voerige discussie, die geëindigd wordt met de terugwijzing der Memorie naar de Commissie ten *fine* van wijziging in den geest van het besprokene.

Op verzoek van den Predikant van Bloemfontein wordt het Rapport, naar aanleiding van Beschrijvingspunt 1, litt. i, j.k. eerst morgen gehoord.

Lit. l. van Beschrijvingspunt 1 zal blijven overstaan totdat het Rapport van den Quaestor Synodi op nieuw in behandeling zal komen.

Aan de orde is, de vraag omtrent den gehouden Census der Kerk, Beschrijp. 1, *lit.* m. De Voorzitter leest hetgeen hierop betrekking heeft uit de Notulen, Blzz. 277, 278, en 291 voor. Nadat de Assessor den Voorzitterstoel had ingenomen, voert de Predikant van Rouxville het woord om aan te toonen, waarom de Commissie in gebreke gebleven is, aan het Synodaal besluit, ten opzigte van het laten drukken en verspreiden van den Vorm voor het nemen van den Census te voldoen. Andere leden voeren het woord, mede de overige leden van de Commissie. Drie voorstellen worden ter tafel gelegd, en, eindelijk in omvraag gebragt, het één na het ander afgestemd.

Motiën van orde, betreffende den tijd van de zittingen der Synode worden den Voorzitter aangeboden; doch deze oordeelt dat—daar de tijd reeds verstreken is—de Notulen van heden zullen worden gelezen. Dit geschiedt. De Ouderling van Bethulie gaat voor met dankgebed.

Gelezen, goedgekeurd en geteekend ter 5*de Zitting, op Dingsdag, den* 20 *Mei,* 1879.

C. S. Morgan, Moderator.
P. A. C. van Heijningen, Assessor.
Albs. P. Meiring, Scriba.

VIJFDE ZITTING.

De *Vijfde* Zitting heeft plaats den 20sten Mei, 1879.

Afwezig zijn, de Predikanten van Wepener en de Ouderling van Fauresmith, beiden wegens ongesteldheid; en de Ouderling van Edenburg.

De Notulen der vorige zitting worden gelezen en geteekend.

Omtrent den tijd der zittingen wordt een viertal voorstellen ter tafel gelegd, met dien uitslag, dat de uren der zittingen zullen blijven zooals bij den aanvang der Vergadering bepaal.

Aan de orde is de Memorie aan den HoogEd. Volksraad. Deze wordt gelezen en besloten: "De Vergadering hecht hare goedkeuring aan de Memorie ter tafel gelegd met dankbe-

tuiging aan de opstellers derzelve." Over de bezorging daarvan wordt besloten : "Een 50tal exemplaren worde gedrukt en den leden van den HoogEd. Volksraad ter hand gesteld."

Wordt gehoord het Rapport, volgens B. Punt 1, litt. i. j. k.; gelezen door den Predikant van Bloemfontein. Dit betreft het Opvoedings Instituut Eunice; de Trust Deed waartoe de laatste Syn. Vergadering besloten had; en de bijdragen van de verschillende kerkeraden voor de inrigting. (*Zie* Bijlage IX.)

"De Synode besluit dat zij het gelezen Rapport met genoegen heeft aangehoord, en hetzelve met dank ontvangt en in overweging neemt."

Punt 1 wordt in overweging genomen. Hierover wordt het woord gevoerd door de Predikanten van Bethlehem en Philippolis, rakende de opiniën over deze Inrigting buitenaf, en het minder wenschelijke van de gedurige afwisseling van Onderwijzeressen.

De Predikant van Bloemfontein acht dat het volmondig uitspreken van vermeende bezwaren èn aan de Inrigting èn aan de Bestuurders groote dienst bewijst. Hij brengt voorts in het midden den toedragt van zaken en den toeleg om in het Instituut aan te kweeken de liefde voor Vaderland, Godsdienst, Eenvoudigheid, en Natuurlijkheid. Plaatselijke omstandigheden vereischen bijzondere maatregelen. Nogtans zal het der Inrigting dienstig zijn, indien vermeende bezwaren grondig zouden worden onderzocht; aangezien alle betrokkene partijen hun uiterst vermogen aanwenden om het Instituut zoowel godsdienstig als maatschappelijk te doen bloeijen.

Een voorstel, in den loop dezer gedachtenwisseling ter tafel gelegd, wordt tot besluit: "De moeijelijkheden, die het Bestuur van het Instituut Eunice ondervindt, wegens het gedurig verwisselen vau Onderwijzeressen, doet de Synode aan de hand geven of het niet mogelijk en wenschelijk zou zijn, om opengevallen plaatsen te doen aanvullen door Onderwijzeressen van Mount Holy Oak, Amerika, of van Wellington, die voorzien zijn van de vereischte getuigschriften."

De Predikant van Bloemfontein verzoekt en verkrijgt verlof de leden der Synode met hnnne echtgenooten en dochters, die hier tegenwoordig zijn, uit te noodigen, gelijk hij dan ook minzaam doet—om D.V. morgen ochtend ten 9 ure, het Instituut te komen bezigtigen.

Punt 2 is aan de orde. De Predikant van Bloemfontein gewaagt van de belanglooze diensten, door zijne Mede-Curatoren der Inrigting bewezen. Om slechts *dit* te noemen, heeft de Commissie in het afgeloopen jaar 48 vergaderingen gehouden. Op een voorstel ter tafel besluit de Vergadering

met algemeene stemmen haren hartelijken dank der Commissie van Bestuur te betuigen, en bij name den heer Karel Krause, voor de diensten door hem als waarnemenden Thesaurier bewezen.

Op de vraag van den Predikant van Bethulie wordt door dien van Bloemfontein geantwoord, dat aan de aanbeveling der Synode, Notulen, blz. 280, omtrent de wijze van benoeming van Curatoren, was voldaan.

Punt 3 wordt in overweging genomen. Er was van de verschillende Kerkeraden—zie Nott. blz. 310—ontvangen £1844 2s. 6d., en was dus nog uitstaande £655 17s. 6d. Twee voorstellen worden achtereenvolgens ter tafel gelegd. Eene uitvoerige gedachtenwisseling heeft plaats, waaraan deel nemen de Predikanten van Winburg, Ficksburg, Bloemfontein, en Edenburg; de ouderling en Predikant van Bethulie; en de ouderlingen van Lindley, Ladybrand, en Bultfontein. Het discuseren loopt over het al of niet verpligtende van kerkeraden om te voldoen aan de besluiten der Synode. Het blijkt intusschen dat in de opgave aan het Rapport gevoegd eene vergissing van cijfers heeft plaats gehad. In deze zijn betrokken de Predikanten van Ficksburg en Bloemfontein, die op zich nemen de zaak nader te onderzoeken.

. . . .

Verscheidene leden voeren over de zaak het woord, het regtmatige van de handelwijze van de Synoden van 1877 en 1878 bepleitende, en drukkende op het aandeel dat Predikanten en Kerkeraden hebben aan de uitvoering of niet van Synodale besluiten.

Na eene uitvoerige gedachtenwisseling is het Rapport afgehandeld met het volgend besluit: "De Synode betreurt het diep, dat sommige gemeenten niet hebben voldaan aan haar besluit om bijdragen te leveren voor het Instituut Eunice, en besluit dat daaraan ten spoedigste zal worden gedaan." Zij draagt aan de Synodale Commissie op, om daaromtrent met de respectieve kerkeraden, in deze betrokken, te corresponderen.

De Predikant van Winburg verkrijgt verlof een voorstel ter tafel te leggen, als voortvloeijende uit het besprokene; doch wordt in zijne poging niet ondersteund.

Aan de orde is het Concept Begrafenis Formulier, Beschrijvingspunt 1, lit. n. Dit wordt gelezen door den Predikant van Rouxville, met dank ontvangen, en in behandeling genomen. Door dit Rapport wordt aanbevolen, het Begrafenis Formulier in gebruik der Kerk van de Kaapkolonie. Het Formulier zelf wordt van stuk tot stuk gelezen en besproken, vóór en na de pauze. Aan de gedachtenwisseling nemen verscheidene leden

deel, en vooral Broeders Ouderlingen. Deze neemt een einde met het besluit der Vergadering: "dat zij het voormeld Formulier ten gebruike ook voor de Kerk van den Oranjevrijstaat aanbeveelt."

Aan de orde is nu het ontvangen berigt per Telegraaf op gisteren. In den loop van eene uitvoerige discussie worden, achtereenvolgens een *vijftal* voorstellen ter tafel gelegd. Het blijkt dat verscheidene leden onzer Kerk, vroeger van de gemeenten Jacobsdal en Boshof, binnen de tegenwoordige grenzen van Grikwaland West wonen, en van de eerstgenoemde gemeente meer dan een kerkeraadslid; dat elders het begrip wordt voorgestaan dat de politieke grenslijn nu ook de grenslijn der Kerk moet uitmaken. Overigens heeft de gedachtenwisseling plaats over de houding die deze Kerk tot de Kerk nu in West Grikwaland gesticht, moet aannemen. Het laatste voorstel wordt tot besluit: "Deze Vergadering rigte een schrijven aan de Kerk van Grikwaland West, de ontvangst van het telegram erkennende, en drage voorts aan hare Synodale Commissie op, om in onderhandeling te treden met het Kerkbestuur van Grikwaland West, over de verhouding die er bestaan zal tusschen de beide Kerkbesturen."

Op een voorstel ter tafel gelegd, worden—naar aanleiding van het zoo even besprokene—eenige gedachten gewisseld, doch door de Vergadering daarop geene aktie genomen.

Ter tafel ligt nu het Rapport van de Commissie over Zondagschool lessen, Beschrijvingspt. 1. o. Een voorstel ter tafel gelegd, wordt van verschillende zijden besproken en daarna tot besluit der Vergadering gemaakt. Dit luidt: "De Synode ontvangt het Rapport met dank, en spreekt hare goedkeuring uit over het werk door de Commissie verrigt, aan deze, bij voortduring, de taak, om voor de Zondagschool lessen te zorgen, toevertrouwende."

Beschrijv. Punt 1. p., wordt in behandeling genomen, en het Rapport der Commissie, over de oprigting van een Hoofd Depôt voor Bijbels, Psalm- en Gezangboeken, gehoord en besproken. Hierop wordt besloten: "Het Rapport worde voor kennisgeving aangenomen en de Commissie blijve in functie."

De Notulen worden gelezen en het gebed gedaan door den Predikant van Kroonstad.

Gelezen en vastgesteld, 21 *Mei,* 1879.

C. S. Morgan, Moderator Synodi.
P. A. C. van Heijningen, Assessor.
Albs. P. Meiring, Scriba Synodi.

ZESDE ZITTING.

De *Zesde* Zitting heeft plaats op Woensdag, den 21 Mei, 1879.

De Voorzitter opent de Vergadering, en het gebed wordt gedaan door den Ouderling van Rouxville.

Afwezig zijn de Predikanten van Bloemfontein, Ficksburg, en Winburg, en de Ouderlingen van Bultfontein en Fauresmith. De laatstgenoemde Broeder is nog steeds ongesteld.

De Notulen worden gelezen en vastgesteld. De afwezige leden komen ter Vergadering.

Aan de orde wordt gesteld het Rapport der Rationarii over de Boeken en Rekeningen des Quaestors. Dit wordt gelezen door den Predikant van Bethulie en daarna ontvangen, om punt na punt te worden behandeld. (*Zie* Bijlage IV).

Punt 1 is aan de orde. Dit geeft aanleiding tot eenige gedachtenwisseling over het al dan niet plaatsen van de gelden van *het Synodale Fonds* als vaste Deposit. "Het wordt den Quaestor overgelaten naar bevind van zaken te handelen."

Punt 2 brengt aan de orde den staat van het Predikanten Pensioen Fonds, en dit in verband met het Rapport der Synodale Commissie. De discussie over dit Punt wordt geëindigd met het besluit der Vergadering : "De Synode draagt aan HH. Administrateurs van het Prededikanten Pensioen Fonds van de voormalige Ringen der Kerk op, om te voldoen aan de aanvrage der Synodale Commissie (volgens punt 6 van het Rapport dier Commissie) om toezending van gelden en stukken op het Predikanten Pensioen Fonds betrekking hebbende, en drage aan de Synodale Commissie op om, na gedaan onderzoek, een Rapport van hare bevinding in het Officieel Orgaan der Kerk te publiceren."

De Predikant van Bethulie vraagt of dan de bedoeling der Synode van 1878 (Bladz. 285) geweest is, om *alle* uitgezette gelden op te eischen, of het goed versecureerde onder verband te laten? Na een en ander woord wordt besloten: "Deze Synode bepaalt, dat, volgens besluit van 1878—Nott. blz. 285—aan de discretie van de Synodale Commissie worde overgelaten de Synodale gelden, te doen administreren door eene Kamer, of dezelve in de Nationale Bank te Bloemfontein als vaste deposita te plaatsen, en voorloopig alle sommen op degelijke schepenkennissen uitgezet, onder zoodanige verbanden te laten."

De Predikant van Ladysmith, Natal, Ds. H. J. Kriel, is aanwezig, en wordt door den Voorzitter ZWelEw. eene plaats in den kring der Vergadering aangewezen.

Punt 3 van het Rapport der Rationarii komt nu in behandeling, over het Fonds ter ondersteuning van min- en onvermogende Jongelieden, die in de Theologie studeeren. In verband hiermede worden Beschrijvingspp. 5, 8, en 26 in overweging genomen. Ook thans gaat de discussie over het betamende, dat aan Synodale besluiten uitvoering worden gegeven. De Kerkeraad van Ficksburg had zijn Beschrijvingspunt, No. 26 gesteld, omdat de wet toch, wegens nalatigheid in deze van de meeste kereraden eene doode letter was gebleken. Met dezen spreker stemt de Predikant van Bethulie in. Nog andere leden voeren het woord.

Worden in deze *drie* voorstellen ter tafel gelegd, het *laatste* waarvan tot besluit wordt: "De Synode, Art 61-a handhavende, wenscht de verschillende afgevaardigden door middel van het Kerkelijk Orgaan daaraan te herinneren."

Het verzoek, om eene toelage, volgens Beschr. Punt 5, is nu aan de orde. Twee voorstellen worden gedurende eene uitvoerige discussie ter tafel gelegd. Het punt in overweging is, of de Synode, al dan niet, de teruggave van toegestane sommen, wanneer de ontvangers daarvan eenmaal daartoe in staat zullen zijn, verpligtend zal worden gemaakt. "De Synode besluit aan het verzoek vervat in B. Punt 5 te voldoen, met dien verstande, echter, dat indien de bedoelde persoon eenmaal tot de Predikdienst zal zijn bevorderd, en daartoe in staat zal zijn, hy het geld aan het Fonds zal terug betalen."

In verband met het voorgaande wordt besloten: "De Synode drage aan de Synodale Commissie op, in zake de ondersteuning van min- en onvermogende Jongelieden, die voor de Evangeliebediening studeren, naar discretie te handelen."

Punt 4 van het Rapport wordt voor kennisgeving aangenomen. Over Punt 5 wordt besloten: "De wenk van Rationarii omtrent Rings-Quaestors, worde door dezen behartigd, en meer naauwgezet op de wet gelet." Hiermede is het Rapport afgehandeld.

Aan de orde is op nieuw het Rapport van den Scriba Synodi. Punt 3 komt in behandeling. Ter tafel ligt het voorstel vroeger hieromtrent gedaan. De correspondentie wordt gelezen en daarna besloten: "De Synode hechte hare volkomene goedkeuring aan hetgeen door den Scriba in deze zaak is gedaan."

Punt 4 komt ter sprake. Dit geldt het publiceren der Synodale notulen. Na eenige gedachtenwisseling wordt besloten: "Dit Punt worde voor kennisgeving aangenomen."

Punten 5, 6, 7, 8, 9, 10, worden voor kennisgeving aangenomen, in zoo verre daarover door deze Vergadering nog niet is beschikt, en hiermede is het Rapport des Scribas afgehandeld.

Na de Pauze is aan de orde het Rapport van den Quaestor Synodi. (*Zie* Bilage III.) Punt 1 wordt aangenomen. Punten 1. a. b. c. zijn reeds over beschikt. Punt 1. d. leidt tot eenige discussie. Dit handelt over het Fonds ter Afvaardiging) Notulen, blz. 220 en 272.) Een onderzoek wordt ter plaatse ingesteld omtrent de Kerkeraden, die nog niet aan het Synodaal besluit hadden voldaan. Het *tweede* van drie voorstellen wordt tot besluit: "De Kerkeraden, die tot het Fonds ter Afvaardiging nog niets hebben bijgedragen, worden dringend verzocht hunne bijdragen ten spoedigste aan den Quaestor der Synode toe te zenden." De Voorzitter oordeelt dat de verschillende afgevaardigden *hier* kennis van het gevallen besluit zullen nemen.

Over punt 2 is reeds beschikt. Het behartigen van punt 3 wordt aan het goedvinden van den Kwestor overgelaten. Op Punt 4 wordt besloten: "De Rekeningen voor het Rapport des Afgevaardigden worden den Kerkeraden toegezonden." Punt 5 wordt voor kennisgeving aangenomen, en hiermede is het Rapport des Quaestors afgehandeld.

Beschrijvingspunt 1, lit. e. is aan de orde. Het Rapport der Rationarii over de Boeken van de Synodale Zending Commissie wordt gelezen. (*Zie* Bijlage VII.) Een voorstel wordt ter tafel gelegd, vragende dat bij de afwezigheid van den Penningmeester der Zending Commissie, diens Verslag tot na zijn terugkeer moge blijven overstaan.

De Moderator wenscht aan het oordeel der Vergadering te onderwerpen of, op morgen D.V., zijnde Hemelvaartsdag, de gewone zittingen der Synode *wel* dan *niet* zullen plaats hebben. De Predikant van Philippolis, de Ouderling van Bethulie, de Predikant van Wepener en anderen voeren het woord, het *niet* wenschelijke van de eene zijde, en van de andere zijde het wenschelijke dat de Synode zitting houden zal besprekende. Drie voorstellen ter tafel gelegd worden verworpen.

Op eene motie van orde wordt besloten, heden avond van 8 tot 10 uur eene Avondzitting te hebben.

Des Avonds gezeten, wordt het voorstel, in zake de Boeken en Rekeningen van den Penningmeester der Zending Commissie, vóór de Pauze ter tafel gelegd, in behandeling genomen. En wordt besloten, "dat de Penningmeester der

Zending Commissie, nà zijn terugkeer, rapport zal inleveren aan de Synodale Commissie."

Het Rapport, volgens B. Punt 1, q. (Notulen, blz. 288), was ter Vergadering; doch gedurende de Pauze verwijderd. Dit zal handelen over de verbetering van Psalm- en Gezang wijzen, en later worden voorgelegd.

Na het lezen van het Rapport der Commissie, over een Concept van een nieuwe Kerkewet, wordt met eenparige stemmen besloten: "De Synode spreekt haar leedwezen uit dat de Commissie, daartoe benoemd, geen Concept heeft kunnen indienen, en draagt de uitvoering van het werk aan dezelfde Commissie op, met last, dat *twee* gedrukte exemplaren daarvan *twee* of *drie* maanden vóór de zitting der volgende Synodale Vergadering, aan iederen Kerkeraad zullen worden toegezonden."

Aan de orde wordt nu gesteld het Rapport der Regtscommissie. (*Zie* Bijlage X) Het wordt der Vergadering voorgelezen door den Predikant van Bloemfontein. Met dank ontvangen, wordt het Rapport in behandeling genomen. Omtrent punt 1 worden eenige gedachten gewisseld. Het gewaagt van de dagelijksche Bedestonden, gedurende de eerste week des jaars, en beveelt de waarneming daarvan in onze gemeenten aan. Wordt besloten: "De aanbeveling der Regtscommissie, vervat in punt 1 van haar Rapport, worde aangenomen."

In verband met het voorgaande wordt besloten: "De onderwerpen, volgens de Evangelische Aliantie voor de Week des Gebeds worden zoo spoedig mogelijk vóór 1 Januarij in *De Fakkel* gepubliceerd.

Punten 2 en 3 van het Rapport komen te gelijk in behandeling. In deze wordt gewaagd van te laat ontvangene Beschrijvingspunten, en derzelver behandeling aanbevolen. Volgens een voorstel ter tafel wordt deze aanbeveling aangenomen.

Punt 4 van het Rapport handelt over eene memorie van de plaats: Kareefontein. Het eerste gedeelte daarvan wordt aangenomen. De Commissie ter bepaling van de grenslijn zal later worden benoemd.

Het tweede gedeelte van punt 4 leidt tet eene uitvoerige gedachtenwisseling, loopende over de aanname of niet van de aanbeveling aldaar gedaan, en wordt, onder anderen, gelet op het behandelde, in zake Karreefontein, in de Notulen, bladzz. 202—205.

Vier voorstellen, achtereenvolgens ter tafel gelegd en besproken, worden behalve het *eerste*, dat teruggetrokken werd, in omvraag gebragt. Volgens het *derde* wordt besloten: "De aanbeveling der Regtscommissie worde aangenomen, voor zoo verre zij eene vermaning bevat aan de leden onzer

Kerk, om zich te houden aan de Kerkelijke verordeningen, waartoe zij zich, bij het doen hunner Belijdenis, zoo plegtig hebben verbonden." En hiermede is over het Rapport der Regtscommissie beschikt.

De HoogEerw. Moderator legt andermaal aan den Vergadering de vraag voor, of deze hare gewone werkzaamheden op morgen wenscht voor te zetten. Verscheidene leden voeren het woord, waarna besloten wordt: "Deze Vergadering besluit dat het aan de beslissing van den Moderator worde overgelaten, of de Synode zitting zal houden, al dan niet." De Voorzitter zou verlangen dat de Vergadering op den gewonen tijd bijeenkome, en dan onder den indruk van den dag zelven de vraag beslisse. Maar na nog een en ander woord, geeft hij zijn wensch te kennen dat op morgen geene gewone zitting zal worden gehouden, dan alleen eene Broederlijke Conferentie, D.V., morgen namiddag.

De Predikant van Boshof leidt het nagebed.

Gelezen en vastgesteld op de 7de zitting der Synode van 1879, den 23 Mei, deszelven jaars.

C. S. MORGAN, Moderator.
P. A. C. VAN HEIJNINGEN, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

ZEVENDE ZITTING:

De *Zevende* Zitting. Deze heeft plaats den 23 Mei, 1879.

De HoogEw. Assessor neemt den voorzitterstoel in en berigt dat de Moderator Synodi verhinderd is geworden juist bij de opening tegenwoordig te zijn.

Het gebed wordt gedaan, daartoe door den Voorzitter opgeroepen, door den Predikant van Boshoff.

De Notulen der vorige Zitting worden gelezen en, goedgekeurd zijnde, geteekend.

Met verlof der Vergadering wordt door den Voorzitter de Predikant van Bloemfontein benoemd tot Vice-Assessor.

Het voorstel op den 21sten ter tafel gelegd, vragende, dat deze Vergadering heden namiddag gesloten worde, komt nu aan de orde. Na een en ander lid gehoord te hebben, besluit de Vergadering, op een voorstel van den ouderling van Bethulie, dat de stemming over de motie ter tafel zal worden uitgesteld tot ten 12 ure.

Aan de orde komt het Rapport, volgens Beschr. punt 1. q. Dit wordt door den Predikant van Bloemfontein voorgelezen. Hij berigt voorts, dat antwoord was ontvangen, na

het opstellen van het Rapport. Op voorstel van den Predikant van Kroonstad, wordt het Rapport voor kennisgeving aangenomen en aan dezelfde Commissie het werk opgedragen. Dit geldt de verbetering der Pzalm- en Gezangwijzen.

Wordt na een en ander woord besloten: " Aangezien de Synode besloten heeft, dat het Concept eener Nieuwe Kerkewet gedrukt al den Kerkeraden ter hand gesteld zal worden eenigen tijd voor de Zitting (D.V.) der volgende Synodale Vergadering; en aangezien verschiedene der nog onafgehandelde Beschrijvingspunten, of wetsbepalingen, of wetsveranderingen vragen; zoo besluit deze Vergadering naar de Commissie over de Nieuwe Kerkewet te verwijzen: Beschrijv. Punten, 10, 11, 13, 14, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25."

Het beschikken over deze Beschr. Punten houdt de Vergadering niet weinige oogenblikken bezig.

De Scriba verkrijgt verlof, ter tafel te leggen eene missive, juist ontvangen. Deze is een aanzoek van den WelEw. heer Paul Winter, van de Duitsch Luthersche Kerk te Bloemfontein, om tot de Evangeliebediening in de Ned. Gereformeerde Kerk te worden toegelaten.

Wordt besloten: " Het aanzoek van Ds. Winter worde in overweging genomen."

Op een voorstel ter tafel, voeren het woord, de Predikanten van Bloemfontein, Rouxville, Philippolis, Bethlehem, Wepener, en de ouderling van Bloemfontein en die van Ficksburg.

Met algemeene stemmen wordt besloten: " De Synode gehoord hebbende, het aanzoek van den WelErw. heer Paul Winter, besluit, aan eene Commissie op te dragen, ten spoedigste de documenten en getuigschriften van genoemden heer te onderzoeken en het bij de Wet vereischte Colloquium Doctum met hem te houden."

Intusschen was het 12 uur geworden en werd de motie van den morgen in omvraag gebragt en verworpen.

Wordt voorts het *laatste* van twee vorstellen, ter tafel gelegd en opgehelderd, tot besluit, nl., " De Commissie om met Ds. Winter het Colloquium Doctum te houden, zal bestaan uit de Predikanten van Philippolis en Winburg en den HoogErw. Moderator.

De Voorzitter benoemt nu, tot Commissie, in zake de grenslijn van Kareefontein, de Predikanten van Bethulie en Ladybrand en den ouderling van Edenburg.

Aan de orde is, de Herderlijke Brief. Deze wordt door den Predikant van Fauresmith voorgelezen. Twee voorstellen worden in deze verworpen, en de tijd voor de pauze is daar.

Na de pauze wordt de Herderlijke Brief in behandeling genomen. Paragraafsche wijze besproken worden wijzigingen voorgesteld, en eindelijk der Commissie over deze zaak opgedragen: "Den Herderlijken Brief ten eerste in druk te geven en den verschillenden Kerkeraden *gratis* toe te zenden, in evenredigheid, één exemplaar voor elke tien leden;" nadat vooraf was bepaald, "datde Moderatuur den Herderlijken Brief zal onderteekenen,"

Beschrijvingspunt 3 is aan de orde; zijnde een verzoek van den Kerkeraad van Harrismith, dat de Synode aldaar een Meisjes School van den eersten rang gelieve te stichten.

Deze zaak wordt door den voorsteller toegelicht en daarna besproken, terwijl daarover een *viertal* voorstellen ter tafel gelegd zijn. Maar de tijd is verstreken, en wordt, op eene motie van orde, besloten, dat heden avond Zitting zal worden gehouden, van 8 tot 10 uur.

Voorts verkrijgen de Predikanten van Fauresmith en Smithfield, en de ouderling van Smithfield, verlof om morgen huiswaarts te mogen keeren. Een dergelijk verlof wordt aan andere leden geweigerd.

Ten 8 ure wordt de behandeling van Beschrijvingspunt 3 voortgezet. Nog twee voorstellen worden ter tafel gelegd. De zaak wordt uitvoerig besproken. De redenering loopt over het dringend noodzakelijke, dat op alle dorpen goede inrigtingen voor het onderwijs voor Meisjes worden tot stand gebragt (Nott. blz. 154); en over de uitzondering, die een dorp als Harrismith in deze maakt en daardoor aanspraak zou hebben op de hulp der Kerk in het algemeen.

In omvraag gebragt wordt het *eerste* voorstel tot besluit. "De Synode kan tot haar leedwezen aan het verzoek in Beschrijvingspunt 3 vervat niet voldoen; maar raadt den Predikant van Harrismith aan, alle pogingen aan te wenden, tot het stichten eener goede School voor Meisjes aldaar."

Beschrijvingspunt 4 is aan de orde. Dit wordt toegelicht en besproken; terwijl de Vergadering daarop geen besluit neemt. Het geldt de daarstelling van een Fonds voor Engelsch Predikenden.

Beschrijvingspunt 6 komt in behandeling, vragende om eene Synodale Commissie ter vaststelling der grenslijnen voor de nieuwe gemeente—Senekal. Drie voorstellen worden ter tafel gelegd. Het verschil van gevoelen hier blijkt, dat de Oostelijke Ring in zake de stichting dezer gemeente niet was gekend, en: of dit door de Kerkewet wel wordt vereischt. Wordt besloten: "Beschrijvingspunt 6 worde aangenomen."

Beschrijvingspunt 7 wordt in overweging genomen. Dit geldt het vergaderen der Synode ééns om de drie jaar. Vier voorstellen worden, in den loop van een zeer uitvoerig debat, ter tafel gelegd. Verscheidene leden voeren het woord. Vóór eene driejarige zitting pleiten de Predikanten van Kroonstad, Ficksburg en Harrismith. Vòòr eene *jaarlijksche* zitting, de Predikanten van Boshof, Wepener, Rouxville, Phillippolis, en anderen. Bij afwezigheid van den HoogErw. Assessor, bekleedt, *pro. tem.*, de Predikant van Bethulie diens plaats. In omvraag gebragt, wordt het tweede voorstel tot besluit, nl.: "De Wet blijve onveranderd, dat de Synode *jaarlijks* zal vergaderen."

Eene motie van orde, omtrent de sluiting dezer Synodale Vergadering, wordt verworpen.

De Vergadering wordt besloten, nadat de Notulen van heden waren gelezeu en goedgekeurd, en het gebed wordt gedaan door den Predikant van Wepener.

Gelezen en vastgesteld op 24 *Mei,* 1879.

C. A. MORGAN, Moderator.
P. A. C. VAN HEIJNINGEN, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

ACHTSTE ZITTING.

De *Achtste* Zitting der ACHTSTE Synodale Vergadering heeft plaats, als al de vorigen, in de Noodkerk te Bloemfontein, op Zaturdag, den 24sten Mei, 1879.

Het gebed wordt geleid door den Predikant van Harrismith, en de Notulen der vorige Zitting gelezen en vastgesteld.

Afwezig is de Ouderling van Edenburg, benevens de leden, die gisteren *ter vergaderiug* verlof verkregen om heden huiswaarts te keeren.

De WelEerw. G. W. Stegmann, junior, van de Kaapstad, is aanwezig, en wordt door den Voorzitter verwelkomd en door den Assessor eene plaats aangeboden.

Het Rapport der Commissie om met den Wel-Eerw. heer Winter het Colloquium Doctum te houden wordt door den HoogEerw. Moderator voorgelezen. De Predikant van Bethulie stelt, na een inleidend woord, voor: "dat het Rapport met dank worde ontvangen." Dit wordt tot besluit.

De Voorzitter spreekt nog een woord over den gunstigen uitslag van het onderhoud met Ds. Winter.

Beschr. Punt 9 is aan de orde, en wordt door den Voorsteller, den Predikant van Harrismith, toegelicht. Na een enkel

woord wordt besloten: "De Synode vestige de aandacht der respektieve Kerkeraden, *door middel van het Officieel Orgaan,* op de noodzakelijkheid om Kerkelijk Eigendom op naam des Kerkeraads te doen transporteren."

Beschrijvpt. 12 wordt in verband met Beschrijvingspt. 18 in behandeling genomen. Gedurende eene beredenering, waaraan verscheidene leden deel nemen, wordt besloten: 1. "Op het *eerste* gedeelte van de vraag, vervat in Beschrijvpt. 12, antwoordt de Synode, dat zoodanig persoon niet alleen *voorgesteld,* maar ook en *vooraf* moet worden aangenomen." Ten 2. "Deze Synode verwijze den Inzender van Beschrijvingspunt 18 naar het bepaalde in de Kerkewet bij Art. 67, en naar het Aanhangsel, No. 6, *litera* c, in verband met Art. 4; en oordeelt, dat de wijze van handelen in bijzondere gevallen aan de Opzieners van Gemeenten behoort te worden overgelaten."

Beschrijvingspunt 15 wordt niet in overweging genomen, daar de Inzender niet tegenwoordig is.

Beschr. Punt 16 is aan de orde, en wordt door den Inzender toegelicht. Na gewezen te zijn op Art. 23, e, en na een woord van den een en ander, wordt den Predikant van Harrismith toegestaan zijn Beschrijvingspunt terug te trekken, *op grond* zijner betuiging dat hij niet bedoeld heeft eenige verdenking tegen iemand, belast met Synodale gelden daardoor uit te spreken. Overigens was het hem leed dat hij niet had gelet op de Kerkewet, bij Art. 23. e.

Naar aanleiding van Beschr. P. 27 wordt het *tweede* van drie voorstellen, ter tafel gelegd en besproken, met algemeene stemmen tot besluit: "De Synode wil zulke schikkingen als met B. Punt 27 voorgesteld, ten opzigte van ééne Avondmaalviering des jaars, aan de afspraak der Herders en Leeraars van Gemeenten overlaten."

B.Punt 28, handelende over het wenschelijke van eenvormigheid in de Godsdienstige verslagen, leidt tot het volgend besluit: "De Synode drage het aan de Synodale Commissie op een Vorm te vervaardigen, om tot leiddraad te dienen bij het opstellen der Godsdienstige Verslagen, en dezen in het Officieel Orgaan der Kerk te publiceren *drie* maanden vóór de volgende zitting der Synode."

De Predikant van Rouxville licht het tweede der door hem te laat ingezondene Beschrijvingspunten, volgens Rapport der Regtscommissie, § 3, toe, en verzoekt de zaak, *handelende over de aanstelling van eene Regtscommissie des Kerkeraads,* nu slechts voor de aandacht der Synode te brengen. Hij doet

dit met verwijzing naar het Kerkelijk Reglement van de Vrije Kerk van Schotland. Hierop wordt besloten : " Beschrijvingspunt No. 2 van den Predikant van Rouxville, te laat ingezonden, blijve overstaan tot de eerstvolgende Synodale Vergadering."

De Voorzitter benoemt nu tot Commissie ter bepaling van de grensscheidingen der Gemeente van Senekal, de Predikanten van Kroonstad en Ficksburg en den Ouderling van Ladybrand.

Met algemeene stemmen worden achtereenvolgens benoemd : ten 1. tot Zending Commissie, de *drie* leden der Commissie van verleden jaar ; ten 2. tot Synodale Commissie, het personeel van de Moderatuur.

Den Oostelijken Ring wordt opgedragen eenen der Predikanten daaronder sorterende te benoemen om de volgende Synodale Vergadering met eene leerrede te sluiten.

Een voorstel van den Ouderling van Bethlehem, dat de som door den Kerkeraad van Harrismith verschuldigd aan het Instituut, Eunice, worde gelaten om te worden aangewend voor de stichting eener Meisjes School aldaar, wordt met eene groote meerderheid van stemmen verworpen.

De Voorzitter bepaalt, in overeenstemming met den plaatselijken Leeraar, dat de plegtige sluiting der Synode, geschieden zal, D.V. heden Namiddag ten 6 ure, en dat daarna de Notulen zullen worden onderteekend.

Op een wenk van den Voorzitter wordt door den WelEerw. heer Stegmann der Vergadering een woord toegesproken. Dit geschiedt op hartelijk Broederlijken en hoogst gernstigen toon. Daarop wordt door den Moderator der Synode gepastelijk gerepliceerd.

De WelEerw. heer Winter is ter Vergadering, en hem wordt de gelegenheid gegeven haar toe te spreken. Dit geschiedt, en daarna rigt de Voorzitter tot zijn WelEerw. en tot de Vergadering een woord naar de gelegenheid.

De Vergadering hecht, door op te staan, hare goedkeuring aan het volgend voorstel : " De leden der Synode erkennen met opregten dank hunne verpligting wegens de gastvrijheid en liefde van Christen vrienden, gedurende deze Synodale Vergadering alhier genoten, en vertrouwen dat de band der Christelijke liefde versterkt is geworden. Zij wenschen deze Christen vrienden Gods zegen toe."

De Notulen van heden worden gelezen en goedgekeurd, en daarna de Vergadering verdaagd tot 6 uur heden Avond.

Ten 6 ure heeft de plegtige sluiting der Synode plaats, toen de Predikant van Winburg voor de Synode en een vrij talrijk

gehoor van belangstellenden optrad. De rede wordt uitgesproken naar aanleiding van 1 Cor. 3: 11—15, en handelt over de getrouwheid in de Evangeliebediening.

Na de dienst wordt eene Motie van dankbetuiging aangenomen, jegens den Redenaar in deze ure, voor de Redevoering door hem gehouden.

Kennis wordt gegeven door den Voorzitter van het antwoord van den Hoog-Ed. Volksraad op de memorie der Hoog-Eerw. Synode van 20 dezer.

Gelezen, goedgekeurd, en geteekend ter Vergadering, op heden, den 24 Mei, 1879.

C. S. Morgan, Moderator,
P. A. C. van Heyningen, Assessor,
Alb. P. Meiring, Scriba.
C. J. H. Kruger.
J. H. van Wijk, V.D.M.
J. F. Jacobs.
E. A. J. du Toit, V.D.M.
G. S. Herholdt.
G. W. B. v. d. Lingen, V.D.M.
B. J. Wessels.
C. Fraser, V.D.M.
E. N. Grobbelaar.
Johannes G. Olivier, V.D.M.
R. D. McDonald.
C. P. Theron, V.D.M.
J. S. Marais.
J. P. Jonker.
J. W. Louw, V.D.M.
J. A. Naude.
R. H. van de Wall, V.D.M.
S. H. F. de Jager.
S. J. van Niekerk.
J. J. Scheepers.
W. J. Naude.
C. J. Roodt.
D. R. de Wet.
J. C. Welman.

BIJLAGEN

TOT DE

HANDELINGEN DER SYNODALE VERGADERING

VAN 1879.

I.

BESCHRIJVINGSPUNTEN

ZIJNDE

Voorstellen overwogen ter HoogEerw. Vergadering der Synode, 14 Mei, 1879, en volgende dagen.

1.—De Synode neme kennis van

a. De verslagen van den Staat der Godsdienst in de verschilschillende gemeenten. Art. 40a.

b. Het Rapport van den Scriba Synodi.

c. Het Rapport van den Quæstor Synodi.

d. Het Rapport van de Synodale Commissie. Nott. blz. 276, 285, 291, 304.

e. Dat van de Synodale Zending Commissie. Nott. blz. 287.

f. Van de Commissie voor het Examen van Godsdienst Onderwijzers en Zendelingen.

g. Der Commissie tot het houden van " Het Colloquium Doctum." Blzz. 275, 289.

h. Der Commissie van HH. Curatoren van " Het Grey College."

i. Het Rapport der Commissie van Bestuur voor het Opvoedings Instituut, Eunice.

j. Van dezelfde Commissie over " De Trustdeed." Nott. blz. 280.

k. De bijdragen der verschillende Kerkeraden voor het Instituut Eunice. Nott. blzz. 280, 287, 310.

l. De Rapporten over de Administratie van het Predikanten Pensioen Fonds.

m. Den gehoudenen census der Kerk. Nott. blzz. 277, 278, 291.

De Rapporten der Commissien over:—

n. Een Concept Begrafenisformulier. Nott. blzz. 272, 291.

o. Zondagschool-lessen. Nott. blzz. 273.

p. Een Hoofddepót van Bijbels, Psalm- en Gezang Boeken. Nott. blz. 286.

q. De verbetering der Psalm- en Gezang wijzen. Nott. blzz. 288.

r. Een Concept van een Nieuwe Kerkelijk Wet Boek. Nott. blzz. 268, 291.

De Scriba Synodi.

2. Synode, zondere eenen dage af, tijdens hare zittingen, tot een broederlijk onderhoud harer leden.

De Predd. van Wepener en Edenburg.

3. De Synode gelieve te besluiten een Opvoedings Instituut van den eersten rang, voor jonge Dames te Harrismith te stichten.

De Kerkeraad van Harrismith.

4. De Synode benoeme eene Commissie om ter volgende Synodale Vergadering te rapporteren of het niet wenschelijk zij dat er een Speciale Commissie opgerigt worde, ten einde in staat gesteld te zijn om beter en geregelder te voorzien in de geestelijke behoeften onzer Engelsch sprekende leden.

De Predikant van Wepener.

5. De Synode besluite dat, uit het fonds ter ondersteuning van minvermogende studenten in de Godgeleerdheid de som van dertig ponden, zeggen £30, worden toegestaan aan eenen jongeling uit den Oranjevrijstaat, die thans te Stellenbosch in de Theologie studeert.

De Predikant van Wepener.

6. De Noordelijke Ring zijne toestemming gegeven hebbende tot het stichten eener Gemeente tusschen de Gemeenten van Winburg, Lindley, en Bethlehem ; zoo benoeme de Synode eene Commissie uit de Noordelijke en Oostelijke Ringen, om de grenslijnen dier Gemeente te bepalen.

De Noordelijke Ring.

7. De HoogEerw Synode vergadere in vervolg van tijd om de drie jaar.

De Predikant van Harrismith.

8.—De Synode onderzoeke in hoever er tot hiertoe voldaan is geworden aan hare bepaling omtrent de jaarlijksche collecten, vooral met het oog op de collecte voor on- en minvermogende jongelieden, die zich aan de Evangelie-Bediening wenschen te wijden.

De Predikant van Bethulie.

9. De Synode stelle eene Commissie aan, ten einde te onderzoeken of de gronden, welke aan de verschillende gemeenten der Ned. Ger. Kerk in dezen Staat toebehooren, behoorlijk op den Kerkeraad van iedere gemeente getransporteerd zijn.

De Predikant van Harrismith.

10. De vragen bij de Kerkvisitatie worden door de Synode verbeterd, en door de verschillende Kerkeraden breedvoeriger dan met "ja" en "neen" beantwoord.

De Oostelijke Ring.

11. Bij den doop worden Doopcedels uitgemaakt, geschreven op perkament papier, in prachtschrift, waarom de datum wanneer, de plaats waar, de Predikant door wien het kind gedoopt is, en de namen der ouders en getuigen vermeld worden. Zoo ook bij de bevestiging tot lidmaat der gemeente.

De Kerkeraad vau Bethlehem.

12. Is het noodig dat iemand, die tot de Wesleyaansche Kerk behoord hebbende, geen "Ticket of Membership" kan produceeren, doch zijn kind bij zijn Genootschap kon laten doopen, lid bij de Ned. Kerk willende worden, voorgesteld worde?

Mag men zoodanig persoon bij het doopen van zijn kind, zijne echtgenoote lid onzer Kerk zijnde, als vader (getuige) laten staan?

De Kerkeraad van Ladybrand.

13.—Is het volstrekt noodzakelijk dat de Duplicaten van Doop- en Ledematen Registers door al de leden van den Kerkeraad moeten geteekend worden, of kan de Kerkeraad zulks door eene Commissie laten doen?

De Oostelijke Ring

14. De Synode verklare, of zij wil, dat de verschillende Kerkeraden zich stipt zullen houden aan de bepaling, om geene jongelieden aan te nemen die niet den vollen ouderdom van respectiefelijk 17 en 18 jaar bereikt hebben, dan of zij het den Kerkeraden vrijlaat, in bijzondere gevallen daarvau af te wijken.

De Predikant van Fauresmith.

15. Wat staat den Predikant te doen, wanneer hij gemoedelijke bezwaren heeft personen in het huwelijk te bevestigen, hoewel zij aan al de vereischten der burgerlijke wet hebben voldaan? De Huwelijks Ordonnantie toch laat personen toe gemoedelijke bezwaren tegen den Predikant te hebben, maar niet den Predikant tegen hem.

De Predikant van Fauresmith.

16. De Synode zorge, dat er door den ontvanger en bewaarder van Synodale gelden, borgtogt voor de sommen, die zij in bewaring hebben, gegeven worde.

De Predikant van Harrismith.

17. Hoevele Diakanen moeten er bij iederen Ouderling benoemd worden, wanneer een Kerkeraad vergroot wordt. Art. 37, 6?

De Westelijke Ring.

18. Wanneer personen, tot een ander Kerkgenootschap behoorende, zich aanmelden om kerkelijke voorregten in het onze te genieten, in hoeverre kan de Kerkeraad zich schikken naar het gebruik van zoodanig Kerkgenootschap?

De Kerkeraad van Bethlehem.

19. De wet op de kiezing van Kerkeraadsleden en Predikanten worde zoodanig veranderd dat het Kiescollegie voortaan bestaan zal uit den dienstdoenden Kerkeraad en een gelijk getal door de gemeente gekozene personen.

20. De diensttijd van Kerkeraadsleden worde bepaald op *drie* achtereenvolgende jaren, na welken diensttijd niemand hunner zal worden herkozen.

21. Art. 18 der Kerkwet worde zoo veranderd dat het quorum der Synode bestaan zal uit de *helft* harer leden.

22. De laatste helft van Art. 9 der Kerkwet worde geroijeerd, nam., van de woorden: "Tenzij er inmiddels," enz., af aan.

De Predikant van Bethulie.

23. Doop- en Ledematen Certificaten worden *gratis* of tegen *verminderde* leges uitgereikt.

De Kerkeraad van Bethlehem.

24. No. 9 van het "Aanhangsel" tot het Kerkelijk Wetboek worde gewijzigd:—"De Predikanten zullen bij het openbaar dienstwerk, enz., rok, mantel, en bef, of, desverkiezende, eene toga en bef dragen."

De Predikant van Wepener.

25. Eene dringende aanbeveling ga van deze Vergadering uit aan den HoogEerw. Synode dat Art. 35 : 3, in deze voege worde veranderd: "Wordt er jaarlijks gezet over den Heidelbergschen Catechismus gepredikt en op de gewone tijden de lijdenstoffen behandeld"; alsook, dat Art. 35 : 8, het woord "behoorlijk" worde geschrapt.

De Zuidelijke Ring.

26. Art. 61, punt a, worden de volgende woorden geschrapt:—"Ter ondersteuning, enz."

De *Kerkeraad van Ftcksburg.*

27. De Synode bepale eenen dag in het jaar waarop zooveel mogelijk elke gemeente het Avondmaal viere, en de aandacht op één onderwerp bepaald worde.

De Kerkeraad van Bethlehem.

28. Tot leiddraad, zoowel bij het opstellen ter Kerkeraads-, als bij de overweging ter Synodale Vergadering van de verslagen van den staat der godsdienst in de gemeenten, worde door de Synode een vorm voorgeschreven.

De Predikant van Edenburg.

29.—Memorie van " leden der Ned. Ger. Kerk in den Oranjevrijstaat, wonende op en in de nabijheid van de erkende kerkplaats Kareefontein, district Bloemfontein," verzoekende om tot een afzonderlijke gemeente te worden verklaard.

ALBS. P. MEIRING,
Scriba Synodi.

II.

(Nott. blz. 337 *et alibi.*)

VERSLAG van den Scriba Synodi, volgens Art. 229, ter HoogEerw. Vergadering der Synode van 14 Mei, 1879, en volgende dagen :—

1.—Volgens het Brievenboek zal het uwe HoogEerw. Vergadering blijken dat de gewone expeditien uit de Notulen der vorige Vergadering zijn geschied. Stukken ontvangen zijn te zamen gesteld, onder het hoofd : Synodale Archieven sedert de Synode van 1878.

2. Aan het besluit der Synode betreffende eene Circulaire, opzigtens de schuld toen hechtende op het Opvoedings Instituut Eunice is uitvoering gegeven. Uwe HoogEerws. berigtgever wil doen opmerken dat bij de uitvoering aan dit besluit gegeven de heer J. G. Fraser der Kerk zijne gerede en belangrijke hulp heeft verleend. Een 2,200 eemplaren van de Circulaire zijn afgedrukt, en onder al de gemeenten verspreid. Zie Brievenboek No. 180 en elders.

3. Uwe HoogEerw. Vergadering zal kennis kunnen doen nemen van eene correspondentie, gevoerd in verband met zekere voorschotten van geld door den Quæstor der Synode gedaan.—Brievenboek No. 182 en elders.

4. Correspondentie gevoerd met betrekking tot het publiceren der Synodale Notulen, als anderzints,—Brievenboek Nos. 179, 188, en elders—spreekt voor zichzelf.

5. Overigens zal uwe HEerw. Vergadering kennis kunnen doen nemen van correspondentie gevoerd met de Scribas der Ringen en met de Nationale Bank, betreffende kerkelijke finantien.

6. Uwe HoogEerw. Vergadering zal kennis kunnen nemen van correspondentie gevoerd door een der leden van de Commissie in zake het Colloquium Doctum, gehouden met den WelEerw. Ds. De Jongh van Arkel.

7. Eene latere correspondentie heeft plaats gehad tusschen de Moderatuur der Synode en kerkeraden van Grikwaland West, die in verband kon behandeld worden met het Rapport der Synodale Commissie van het afgeloopen jaar—voor zoover dit de stichting van een eigen Kerkbestuur in Grikwaland West betreft.—Zie Brievenboek No. 209.

8. Eene correspondentie met den HoogEerw. Algemeenen Quæstor van het Predikanten Weduwen Fonds in de Kaap-Kolonie, Dr. P. E. Faure—Brievenboek, No. 24—zal aantoonen dat de lang hangende zaak van Verantwoording voor het genoemd Fonds, ten einde is gebragt. Geen antwoord was nog ontvangen.

9. Dat geen antwoord nog was ontvangen is duidelijk uit het feit dat nog naauwelijks antwoord kon worden verwacht, daar de verzonden missieve eerst den 17 April jl. dagteekent, en eerst op 1 dezer kon worden verzonden. En waarom nu eerst ? De beantwoording dezer vraag, meent de Scriba, die tevens Quæstor der Synode is, dat door uwe HEerw. Vergadering moest geschieden, en gevoegelijk geschieden kan in den vorm eener dringende aanbeveling, dat voortaan naauwgezetter worde voldaan aan het voorschrift der Kerkewet en bij name van Art. 30. 6.

10. Twee "Acten van Bevestiging" zijn uitgereikt, en wel tijdens de Synode van 1878, naml., aan de WEw. heeren Rutger Hendrik Van de Wall en Gotlieb Wilhelm Bruckner van der Lingen. Een derde lag sedert dien tijd in gereedheid en zou zijn uitgereikt geworden, indien den Scriba Synodi de "Acte van Admissie" tot de Predikdienst ware vertoond.

Uwe HoogEerw. onderd. diennar

ALBS. P. MEIRING,
Scriba Synodi.

III.

(Nott. blz. 337, 346 *et alibi.*)

VERSLAG van den Quæstor Synodi ter Synode van 1879.

De Quæstor Synodi heeft bij deze de eer zijne Boeken en Rekeningen over te leggen. De staat der verschillende Fondsen zal blijken uit een hierbij gevoegde "Korte Staat" der Synodale Fondsen.

1. Op het een en ander valt aan te merken, dat de gewone Heffingen voor het Synodale, het Predikanten Weduwen en het Predikanten Pensioen Fonds zijn geschied en verrekend, blijkens de Rekeningen en Boeken.

a. Alle heffingen voor het Predikanten Weduwen Fonds zijn bij den HoogEerw. Algemeenen Quæstor van dit Fonds in de Kaapkolonie verantwoord.

b. De ontvangsten voor het Predikanten Pensioen Fonds, voor zoover zij bij den Quæstor Synodi zijn verantwoord, en loopende tot de som van £1245 2s. 10d. zijn in de Nationale Bank als "vaste Deposita" geplaatst.

c. Voor het Studenten Ondersteunings Fonds zijn bijdragen van slechts *drie* gemeenten ontvangen, sedert de Synode van 1878, en in het geheel nog maar van *zes* gemeenten

d. Voor het Fonds ter Afvaardiging is, sedert de Synode van 1878 slechts ontvangen de som van £5, en dit van *twee* gemeenten. Op het minimum door de Synode gesteld komt dus nog te kort de som van £17 13s. 6d.

2. De Quæstor der Synode zou hier als eene wenk, en slechts als zoodanig willen uitspreken, dat zijn werk zeer zou worden vergemakkelijkt, bijaldien—over het algemeen—de Heffingen bij de Ringsvergaderingen op den tijd en volgens de wijze bij de wet voorschreven worden verantwoord.

3. Uwe HoogEerws. verslaggever zou in bedenking willen geven, of de tijd niet gekomen is dat de Synode haar Journaal en Ledger, en, misschien ook haar Bank Bill-Boek zal aanleggen, daar het Kassa Boek alleen niet meer aan de vereischten der Administratie voldoet.

4. Voor het verslag van onzen Afgevaardigde naar het Pan-Presbyteriaansche Concilie te Edinburgh, gedrukt en verspreid, volgens Syn. besluit, blz. 271, is nog van slechts twee gemeenten iets ontvangen.

5. De Quæstor Synodi acht het zich ten pligt, de aandacht van uwe HoogEerw. Vergadering bij nog eene zaak te bepalen. . . . . . Gij leest, bij voorb. HoogEerw. heer! op blz. 298 der Syn. Notulen, aldaar § 2.— Dit is het Rapport van Rationarii ter Synode van 1878:—" Dat onder het hoofd Synodale en Predikanten Weduwen Fonds de somma van £6 15s. mede opgebragt is, zijnde het bedrag voor het *Predikanten Pensioen Fonds* van de gemeente Hoopstad." Maar ook leest men, t.a.p., § 4, " Dat de boeken overigens volkomen in orde en correct zijn, aantoonende," enz.

Aan deze laatste uitspraak is het waarschijnlijk toe te schrijven dat het Rapport, na van stuk tot stuk te zijn behan-

deld, werd aangenomen (Nott. blz. 280), en—den Quæstor Synodi geene zorg aangedaan. . . . . . .

Deze HoogEerw. Vergadering gelieve inzage te nemen van de stukken des Rings Quæstors van dien tijd. In zijn Hoog Eerws. Verslag leest men uitdrukkelijk, onder dagteekening 5 December, 1877, "Aan den Administrateur van het Predikanten Pensioen Fonds £6 15s."; terwijl op dezelfde blz. te lezen staat:—

April 20 (1877) "Overhandigd aan den Quæstor Synodi te Smithfield £246 18s. 9d.;"

October 15 (1877) "Aan den Scriba Synodi verantwoord £40;"

Decr. 5 (1877) "Aan Scriba Synodi verantwoord 14s. 7d.;"

Welke sommen

(Zie Syn. Kassa Boek, op blz. 23 en 27, vergeleken met blz. 28 en 211, en voorts met de correspondentie, loopende over eenige Maanden—stukken, die allen aan heeren Rationarii van de Synode van 1878 in behoorlijke orde waren voorgelegd—)

welke sommen, veroorloof mij te zeggen, ter bestemde plaatsen staan verantwoord.

Het Resultaat

nu is, dat de somma van £6 15s. stg. in de gemeente Hoopstad voor het Predikanten Pensioen Fonds geheven, volgens de Notulen op blz. 298, d.w. zeggen, volgens Rapport van Rationarii van de Synode van 1878,

noch door den Quæstor Synodi was ontvangen; noch door hem onder eenige Fonds—denkbeeldig of werkelijk—was opgebragt.

ALBS. P. MEIRING,

Quæstor Synodi.

14 Mei, 1879.

IV.

(Nott. blz. 34A.)

RAPPORT van de Commissie van Rationarii.

UHErws. Commissie heeft de eer te rapporteren dat zij de Boeken van den HErw. Quæstor Synodi zoo naauwkeurig mogelijk nagezien, en met de stukken daarop betrekking hebbende, heeft vergeleken, en alles correct bevonden heeft.

Het is UHEerws. Commissie gebleken dat het *Synodale Fonds* een batig saldo heeft van £393 13s. 3d., van welk bedrag £387 6s. 8d. in de Nationale Bank te Bloemfontein zijn gedeponeerd, en £6 6s. 7d. in de handen van den Quæstor Synodi zijn.

Het *Predikanten Pensioen Fonds* bedraagt £1245 2s. 10d., welke som als vaste Deposit in de Nationale Bank geplaatst is, en renten opbrengt gedeeltelijk à 5 en gedeeltelijk à 6 per cent, per annum

Het *Fonds voor on- en minvermogende jongelingen* die zich aan de Evangelie Bediening wenschen te wijden is op dit oogenblik slechts £55 12s. 9d. sterk.

De gelden behoorende tot het *Pred. Weduwen Fonds* zijn allen aan den HEerw. Algemeenen Quæstor van dat Fonds verantwoord.

De Commissie acht het haren plicht UHEerw. opmerkzaam te maken op ongeregeldheden in de verantwoording van Heeren Rings Quæstors, waardoor èn aan den Quæstor Synodi èn aan de Rationarii onnoodige moeielijkheden worden veroorzaakt.

Meenende hiermede voldaan te hebben aan de ons opgedragene taak, hebben wij de eer te zijn

UHEerws. Dw. Dienaren

JOHANNES G. OLIVIER.

B. J. WESSELS.

C. P. THERON.

V.

(Nott. blz. 337.)

RAPPORT van de Synodale Commissie.

De Commissie heeft de eer aan de HEerw. Synode te rapporteren dat zij tweemaal vergaderd is geweest, en het volgende door haar verrigt is geworden.

1. Vernomen hebbende dat de Acte van Overeenkomst (Trust Deed) ten opzigte van het Opvoedings Instituut (Eunice) te Bloemfontein, door den HEd. Volksraad aangenomen en bekrachtigd was, heeft UHEerws. Commissie goed gevonden tot Curatoren namens de Kerk te benoemen de WEd. heeren R. Innes, Dr. Krause, en J. G. Fraser.

2. Heeft zij het haren plicht geacht den dank der Synode toe te brengen aan de heeren leden van het Bestuur, die tot dus verre de Kerk in deze zaak hebben gediend.

3. Heeft de Commissie het noodig geacht de verschillende gemeenten der Kerk te herinneren aan het besluit der Synode en haar te verzoeken, de haar door de Synode opgelegde sommen, ten behoeve van het Instituut Eunice, ten spoedigste in te betalen.

4. Heeft de Commissie zich in correspondentie gesteld met de Ned. Geref. gemeenten van Griqualand West, met betrekking tot de door haar begeerde inlijving in onze Kerk; uit welke correspondentie het gebleken is dat, wegens het besluit van genoemde gemeenten om zich tot eene zelfstandige Kerk te organiseren, die inlijving niet langer noodig geoordeeld werd.

5. Met betrekking tot het administreren der Kerkelijke Fondsen heeft de Commissie, na ingewonnen advies, goed gevonden van geene Kamer van Koophandel gebruik te maken, maar wel om de gelden als vaste Deposita in de Nationale Bank te plaatsen.

6. Heeft de Commissie de heeren Administrateurs van het Predikanten Pensioen Fonds aangeschreven, en verzocht de by hen berustende gelden van genoemd Fonds, benevens de stukken daarop betrekking hebbende, aan den Quæstor Synodi te doen toekomen. Aan dit verzoek werd slechts ten deele voldaan; en uwe Commissie is van oordeel dat het hoogst wenschelijk is dat de Synode hiervan kennis neme.

Meenende hiermede een kort overzigt gegeven te hebben van het werk door ons verrigt, hebben wij de eer ons te noemen.

UHEerws. Dw. Dienaren en Broeders in Christus,

JOHANNES G. OLIVIER,
Voorzitter.
C. FRASER,
ALBS. P. MEIRING, Scriba.

VI.

(Nott. blz. 338.)

JAARLIJKS VERSLAG der Synodale Zending Commissie.

Uw Hoog Eerws. Commissie heeft de eer het volgende te rapporteren :—

1. Tot hiertoe is de Zending Commissie niet geslaagd in het verkrijgen van eenen Zendeling voor Witsieshoek. Reeds driemalen is er beroepen geworden, en wel op de Eerw. Heeren Dieterlein, Fransche Zendeling in Basutoland; Dempers, Zendeling van het Sions Kapel, Paarl; en Schröeder, vroeger werkzaam onder de Korannas. Beide eerstgenoemden hebben bedankt, en van laatstgenoemden hebben wij tot hiertoe geen antwoord ontvangen.

2. De Zending Commissie heeft zes malen in het afgeloopen jaar vergaderd.

3. De WelEerw. G. A. Maeder, onze Tresorier, ageert als Consulent van Witsieshoek. Hij heeft de Zending gemeente aldaar driemalen bezocht in het afgeloopen jaar. Ook zijn de beide andere leden der Commissie aldaar geweest.

4. De bydragen der gemeenten waren niet bemoedigend. Wij waren verpligt ter afbetaling van oude schulden eene nieuwe leening van £50 te sluiten. De ontvangsten van Mei 17, 1878 tot Mei 14, 1879, beliepen op £261 18s., uitgave £224, latende een batig saldo van £37 9s. 4d.

5. De gemeenten van Fauresmith, Hoopstad, en Lindley droegen niets bij. Laatstgenoemde besteedde hare bijdragen aan de plaatselijke Zending aldaar.

6. Hoe heeft de Zending Commissie te handelen indien Kerkeraden aanzoek doen ter ondersteuning der plaatselijke Zending?

7. De Zending Commissie beveelt aan dat de plaatselijke Zending ondersteund worde, en dat er tot dat doel gekollekteerd worde, deze bijdragen te worden gestort in de Syn. Zending Kas.

8. De Voorzitter der Commissie was onlangs te Witsieshoek. Hij vond de statie en het vee behoorende aan de Zending in redelijken orde.

De Commandant, de WelEd. heer Jacobs, houdt een goed oog over de statie, ook stelt hij belang in de scholen. Hij ver-

dient den dank der Kerk voor zijne hartelijke medewerking. Des Zondags wordt er geregeld dienst gehouden door eenen der ouderlingen der zending gemeente. De opkomst is goed, ook worden de klassen geregeld gehouden. De school te Lefika is achteruitgegaan. Te Manonsa is de onderwijzer wegens wangedrag afgezet; tijdelijk is er een aangesteld, totdat de onderwijzer van Morija ontboden zal aangekomen zijn. De school bij Rantsani (Nanahadi) in bloeijenden toestand.

Wij hebben de eer ons te noemen

Uwe HoogEerws. onderdanige Dienaren en Broeders,

C. P. THERON, Voorzitter.

R. H. VANDEWALL, Scriba.

VIb.

(Nott. blz. 338.)

VERSLAG van den Tijdelijk Waarnemenden Penningmeester der Synodale Zending Commissie.

UHEerws. T.W. Penningmeester heeft de eer het volgende omtrent den finantieele toestand der Commissie te rapporteren:

De bijdragen der verschillende gemeenten waren over het algemeen geringer dan zelfs die van het verleden jaar. Enkelen hebben ons niets toegezonden.

Ter dekking onzer schulden waren wij verplicht eene nieuwe leening te sluiten van £50.

Wij verblijden ons echter te kunnen melden dat o.a. de Bank Wissel van £100, alsmede de £100 aan den WelEerw. heer Maeder verschuldigd, met de renten zijn afbetaald.

Wij kunnen niet nalaten vóor UHEerws. aandacht te brengen dat er personen waren wier harten voor de Zending Zaak geopend waren, en nieuwe bijdragen toezonden. O.a. dienen vermeld te worden, bijdragen als van den WelEd. heer J. G. Fraser £5 3s. 6d. en van den WelEd. heer T. Maeder £10. Mogen er velen gevonden worden die hun voorbeeld volgen.

De volgende zijn de bijdragen der verschillende gemeenten van 1 Jan., 1878, tot 30 April, 1879:

Winburg	£15	15	0	Bethlehem	£25	1	0
Fauresmith	25	0	0	Rouxville	4	3	0
Smithfield	12	12	0	Wepener	7	0	0
Bloemfontein	47	16	9	Ficksburg	7	5	0
Harrismith.........	12	0	0	Ladybrand	20	11	0
Boshof	4	6	0	Frankfort	4	16	3
Jacobsdal	10	14	3	Heilbron	0	0	0
Kroonstad	10	0	0	Bultfontein	3	17	6
Philippolis	17	13	4	Brandfort	0	11	0
Edenburg	13	5	6	Lindley	0	0	0
Bethulie	19	3	6	Hoopstad	2	10	0

Met hoog achting, UHEerws. Dw. Dr.,

R. H. VANDEWALL,

Tydelijk. Waarnm. Penningmeester.

Bloemfontein, 16 Mei, 1879.

VII.

(Nott. blz. 346.)

VERSLAG van de Rationarii om de Boeken van den Quæstor der Zending Commissie na te zien.

HoogEerw. Heer!

Uwe commissie tot het nazien van de boeken van den Quæstor der Zending Commissie heeft de eer het volgende te rapporteren.

1. Dat zij geene quitanties kan vinden die betrekking hebben op het laatste jaar, waarnaar zij de al dan niet correctheid der posten op de Credit zijde voorkomende zou kunnen beoordeelen.

2. Dat zij gevonden heeft dat op rekening van uitgaaf £5 te veel is opgebracht, zijnde renten tegen 5 per cent., over de maanden Januarij en Februarij, 1878, op een kapitaal van £100, in plaats van £5 16s. 8d., slechts 16s. 8d.

Overigens is de optelling naauwkeurig.

Meenende hiermede aan de ons opgedragene taak te hebben voldaan, hebben wij de eer te zijn,

HoogEerw. Heer,

UHEws. Dinstw. Dienaren en Broeders,

E. A. J. du TOIT, V.D.M.
G. W. B. van der LINGEN.
J. MARAIS.

VIII.

(Nott. blzz. 339.)

RAPPORT.—Grey College—1879.

Aan de Hoog-Eerw. Synode der N.G. Kerk, zitting houdende te Bloemfontein op 14 Mei, 1879, en volgende dagen.

De ondergeteekende heeft de eer aan uwe HoogEerw. Vergadering het volgende verslag te geven over het Grey College :

Het afgeloopen jaar was in sommige opzichten misschien een der ongunstigste in de geschiedenis van genoemde Inrichting.

De ongesteldheid van den Hoofdonderwijzer der Lagere School, den heer Carmichael, waarvan wij in ons vorig verslag melding maakten, duurde nog geruimen tijd voort. De Hulp-onderwijzer voor het Hollandsch, de heer Kirchner, nam zijn ontslag aan 't einde van het eerste half-jaar. De kweekeling-onderwijzer F. P. Naudé verliet de Inrichting onverwachts ; en de heer J. L. Masson, Con-Rector en Hoofd der Kostschool moest aan 't einde van het derde kwartaal door de Curatoren worden ontslagen. Hoewel geen moeite en kosten werden ontzien, de leemten die aldus ontstonden, telkens door tijdelijke aanstellingen zóó goed mogelijk aan te vullen, kon toch de zóó dikwijls herhaalde verwisseling van personeel niet anders dan ongunstig werken ; hetgeen uit de getallen reeds blijkt. Want het aantal leerlingen op het Register dat gedurende het eerste kwartaal des jaars 1878 reeds tot 107 was geklommen, daalde in de laatste helft tot 78 ; en het aantal kostleerlingen insgelijks van 28 tot 13.

Terwijl de Lagere School door genoemde omstandigheden op gevoelige wijze benadeeld werd, heeft de Hoogere School het voornamelijk aan den onvermoeiden ijver en de bekwaamheid des Rectors te danken dat zij hare reputatie bleef handhaven. Trouwens twee leerlingen derzelve hebben het Matriculatie-Examen der Kaapsche Universiteit met goed gevolg mogen afleggen, de een zelfs onder de met lof vermelden.

Het is den Curatoren eindelijk gelukt bekwame onderwijzers te vinden en aan te stellen, die voor de hun toegewezen vakken volkomen bevoegd zijn, en ons doen hopen dat zij in hun werk zullen volharden, en, onder de leiding en met het voorbeeld van den geachten Rector, het College in toenemende mate doen bloeien. In de Hoogere School is den Rector als Assistent voor de Engelsche en Mathematische vakken ter zijde gesteld de heer J. Samuel, die sedert 1 October ll. werkzaam is. De leiding der Lagere School, alsmede het beheer

over de Kostschool, zijn aan den heer Carmichael opgedragen, die volkomen hersteld is, en bijgestaan wordt door den heer Hosking voor 't Engelsch, en den heer Van der Post voor 't Hollandsch. Deze twee hulponderwijzers zijn met de voorwaarde aangesteld, dat zij mede in het College gehuisvest zijn, en aan het toezicht houden over de kostleerlingen deelnemen. Het getal leerlingen is dan ook reeds in het eerste kwartaal van dit jaar (1879) tot 85, en het getal kostleerlingen tot 20 aangegroeid. Het verdient zeker opgemerkt te worden dat er slechts één Gouvernements kweekeling in het College is.

De nieuwe gebouwen konden, uit hoofde der ongunstige tijdsomstandigheden, niet worden voortgezet. Doch de materialen zijn thans van Port Elizabeth op weg, en wij hopen dat deze uitbreiding en verbetering onzer Inrichting weldra voltooid zal zijn. Het verslag van den Thesaurier wordt hierbij gevoegd, en toont, tot onze voldoening aan, dat de financieele toestand van het Grey College in den laatsten tijd ontegenzeggelijk verbeterd is. Terwijl het vorig jaar met een nadeelig saldo van £154 4s. 10d. sloot, was er nu aan het einde van het laatste jaar een batig saldo in kas van £130 18s. 5d.

Wij hebben goede reden te verwachten dat ons volgend verslag veel gunstiger zal kunnen zijn.

Namens de Commissie van Curatoren,

GUSTAV RADLOFF, Voorzitter.

Bloemfontein, 1 Mei, 1879.

VIIIB.

VERSLAG van den Staat der Inkomsten en Uitgaven van het Grey College te Bloemtein, O.V.S., loopende van primo Januar tot en met ultimo December, 1878.

INKOMSTEN.

1.	Aan Gouvernements toelaag	£1400	0	0
2.	,, Huishuur	100	0	0
3.	,, Renten	93	0	0
4.	,, Voorschot op Schoolbehoeften, terugbetaald	57	17	10
5.	,, Schoolgelden	485	18	3
6.	,, Waterbelasting, terugbetaald door Mr. Masson	6	0	0
	Somma	£2142	16	1

UITGAVEN.

1.	Aan Nadeelig Saldo van 1877	£	154	4	10
2.	„ Schoolbehoeften		81	15	10
3.	„ Salarissen		1601	6	8
4.	„ Renten		67	19	0
5.	„ Instandhouding van Gebouwen		40	12	0
6.	„ Municipale belasting		36	0	0
7.	„ Bank Cheque Book en Zegels		0	9	10
8.	„ School meubels		25	1	6
9.	„ Advertentien		4	8	0
	Batig Saldo in Kas		130	18	5
	Somma ...	£	2142	16	1

BOUW FONDS.

Nieuwe College gebouwen, gecontracteerd voor	£3080	0	0				
Toelaag door den HoogEd. Volksraad voor deze gebouwen ...	2800	0	0				
Meer kosten als Gouvernements-Toelaag ...				£	280	0	0
Reeds ontvangen van de Gouvernements-Toelaag	£933	6	8				
Betaald aan den metselaar, 1ste paaijement	354	15	0				
Batig saldo in kas				£	578	11	8

NOTA.—Aangezien het transport van Port Elizabeth naar Bloemfontein, tot dus verre, veel hooger geweest is als waarvoor gecontracteerd werd, is het voortgaan met de nieuwe gebouwen uit gebrek aan toereikende fondsen tijdelijk moeten gestaakt worden.

STAAT DER KAS.

1. Kapitaal schuldig sedert 1875 op College gebouwen	£1000	0	0				
2. Batig saldo in Kas	130	18	5				
Totaal der schuld				£	869	1	7

Aldus opgemaakt te Bloemfontein, in den Oranjevrijstaat, op heden den 2 Januari, 1879,

door mij,

DR. C. J. G. KRAUSE,

Thesaurier Grey College.

IX.

(Nott. blz. 341 *et alibi.)*

RAPPORT over het Instituut "Eunice," 1879.

Aan de HoogEerw. Synode der N. G. Kerk van den Oranjevrijstaat, zitting houdende te Bloemfontein, op 14 Mei en volgende dagen.

De ondergeteekende, namens de Commissie van Curatoren, voor het Instituut "Eunice" heeft de eer het volgend rapport aan Uwe HoogEerw. Vergadering voor te leggen.

1. Het werk in genoemde Inrichting werd in het afgeloopen jaar, in weerwil van onophoudelijke moeilijkheden van allerlei aard, geregeld en gezegend voortgezet. Hoewel er verscheidene malen veranderingen in het onderwijzend personeel plaats vonden, en er telkens tijdelijke schikkingen moesten gemaakt worden, die, gelijk in den aard onzer plaatselijke omstandigheden ligt, niet altijd naar wensch en eisch konden zijn, is onze school toch meer en meer bevestigd geworden in hare positie als de beste Meisjesschool in deze stad. Meermalen is zulks gebleken uit het getuigenis van deskundigen (zelfs vijanden) die opzettelijk de verschillende Inrichtingen van Onderwijs hier ter stede hebben bezocht, en uit de schriftelijke en openbare examens door de leerlingen afgelegd. Veel hebben wij te danken aan de bekwame Directrice, die dikwijls hare krachten overeischt, en aan eenige harer secondanten, die met de meeste getrouwheid in haar werk volharden. Sedert het begin van dit jaar heeft het Instituut een groote aanwinst ontvangen in Mejuffvr. Rittman, die, behalve het gewoon werk, de voorbereiding eeniger leerlingen in de classieke vakken voor het Matriculatie-examen voorstaat. De dame die vooral het onderwijs in de Muziek zal leiden, Mejuffvr. Von Stettler, is eerst voor eenige dagen gearriveerd. Zoodra de secondante, die nog uit Engeland wordt verwacht, aangekomen zal zijn zal het getal onderwijzeressen volledig wezen; en wanneer er eerst gewerkt kan worden zonder de hulp van tijdelijk-benoemde externen, zal menige moeilijkheid, waarmede thans nog gekampt wordt, overwonnen zijn.

De Bewaarschool verloor in October ll. de diensten harer eerste Onderwijzeres, die nog steeds gemist wordt, omdat de tijdelijke plaatsvervangster niet in alle opzichten beantwoordt, en de uit Europa verwachte opvolger nog niet ter plaatse is.

Het getal kostleerlingen en dagscholieren is tot dus ver nagenoeg hetzelfde gebleven, gelijk in ons vroeger verslag opgegeven, nl., altijd grooter dan de ruimte zonder ongemak gedoogt. De nieuwe vertrekken, zóó lang geleden reeds begonnen, wachten nog steeds op hunne voltooing, omdat de noodige materialen eerst onlangs hier zijn aangekomen.

2. Het is ons aangenaam te mogen berichten dat de "Trust Deed," welke door de vorige vergadering der HoogEerw. Synode (zie Nott. van 1878, bl. 280) werd behandeld, voorleden jaar door den HoogEd. Volksraad is vastgesteld geworden, en wel in volkomene overeenstemming met de wenschen onder Synode dienaangaande. Krachtens de bepalingen van genoemd document, werden door het Wetgevend Bewind in dezelfde zitting ten vorige jare, tot Curatoren van het Instituut benoemd, ten einde de Regeering te vertegenwoordigen: de WelEerw. heer J. Scott en de WelEd. heeren W. W. Collins en B. O. Kellner, M.D. En, onder datum van 30 Juli, 1878, door de HoogEerw. Synodale Commissie, ten behoéve der Ned.Ger. Kerk van den Oranjevrijstaat, de WelEd. heeren J. G. Fraser, R. Innes en Dr. Krause. De Commissie, welke sedert April, 1874, werkzaam geweest was, trad dien tengevolge af, en de genoemde zes heeren met den ondergeteekende als Voorzitter, volgens Trust Deed, aanvaarden hunne verantwoordiglijkheid. Daar de Tresorier, de heer R. Innes, echter bijna het geheele jaar op eene reis naar Europa afwezig was, de heer Collins wegens den zwakken toestand zijner gezondheid en Dr. Kellner wegens zijne drukke praktijk zeer zelden aan de werkzaamheden der Commissie konden deelnemen, viel de last te zwaarder op de vier overige leden. De heer Carel Krause heeft als plaatsvervanger van den Tresorier tot op den huidigen dag ons belangrijke diensten bewezen, en verdient den hartelijken dank onzer Kerk.

Tot ons leedwezen kunnen wij het Reglement van het Instituut, dat wel ontworpen, maar nog niet door onze geheele Commissie goedgekeurd is, aan Uwe HoogEerw. Synodale Vergadering nog niet ter bekrachtiging voorleggen.

3. Overeenkomstig Synodaal besluit van 17 Mei, 1878, hebben de Curatoren van verschillende gemeenten onzer Kerk bijdragen ontvangen tot delging der schuld van £2,500. Uit bijgaande lijst blijkt dat tot heden ontvangen werd de som

van	£1844	2	6
en dat dus nog verschuldigd is	655	17	6
	£2,500	0	0

Van harte willen wij hopen, dat het nog ontbrekend bedrag ons spoedig zal worden ter hand gesteld; en dat de dag niet verre is dat deze kostbore Inrichting, zoo nauw aan onze Kerk verbonden, van den schuldenlast bevrijd zal zijn.

Over de loopende inkomsten en uitgaven van het Instituut is het den ondergeteekende niet mogelijk Uwer HoogEerw. Vergadering eene Rekening Courant voor te leggen. De waarnemende Tresorier heeft er geen tijd toe kunnen vinden. Doch het is met innige voldoening dat hij verzekeren kan, dat de inkomsten de uitgaven ruim dekken, indien de achterstallige schoolgelden slechts inbetaald worden.

Wij eindigen met den wensch dat de leden uwer HoogEerw. Vergadering, vooral dezulken die nog onbekend zijn met het Instituut, deze gelegenheid te baat mogen nemen en de Inrichting zelven gaan inspecteeren.

GUSTAV RADLOFF,

Voorzitter der Commissie van Curatoren van het Instituut "Eunice."

Bloemfontein, 16 Mei, 1879.

IXb.

Overzicht der bijdragen van de verschillende gemeenten voor het Instituut "Eunice."

Juni,	1878,	Bethulie	...	...	...	£ 75	0	0
Juli,	„	Smithfield	...	...	...	75	0	0
„	„	Brandfort	...	...	...	81	0	0
„	„	Lindley	...	...	...	20	0	0
„	„	Rouxville	...	...	...	49	4	0
Aug.	„	Edenburg	...	...	...	70	0	0
„	„	Winburg	...	...	...	195	0	0
„	„	Boshof	...	...	...	16	0	0
„	„	Bloemfontein	...	...	...	17	10	0
Sept.	„	Philippolis	...	...	...	145	0	0
„	„	Bethlehem	...	...	...	125	0	0
„	„	Bloemfontein	...	...	...	19	12	6
„	„	Rouxville	...	...	...	65	16	0
Oct.	„	Hoopstad	...	...	...	38	0	0
„	„	Ficksburg	...	...	...	30	0	0
„	„	Wepener	...	...	...	32	0	0
„	„	Boshof	...	...	...	10	0	0
„	„	Fauresmith	...	...	...	50	0	0
„	„	Heilbron	...	...	...	30	0	0
Decr.	„	Bloemfontein	...	...	...	198	0	0
Nov.	„	Wepener	...	...	...	20	0	0
„	„	Fauresmith	...	...	...	75	0	0
Febr.	1879	Fauresmith	...	...	...	30	0	0
April	„	Lindley	...	...	...	53	0	0
Mei	„	Smithfield	...	...	...	100	0	0
„	„	Boshof	...	...	...	119	0	0
„	„	Kroonstad	...	...	...	80	0	0
„	„	Jacobsdal	...	...	...	25	0	0
						£1844	2	6

IXc.

Overzicht der op 16 *Mei,* 1879, *nog verschuldigde bijdragen voor het Instituut "Eunice."* (Zie Synodaal besluit van 17 Mei, 1878. Vergl. de lijst, Synod. Nott. van 1878, blz. 310.)

Bloemfontein	£ 59	17	6
Harrismith	145	0	0
Kroonstad	65	0	0
Wepener	3	0	0
Ficksburg	65	0	0
Ladybrand	85	0	0
Heilbron	65	0	0
Jacobsdal	25	0	0
Frankfort	78	0	0
Bultfontein	58	0	0
Brandfort	7	0	0
	£655	17	6

X.

(Nott. blz. 347.)

RAPPORT.—Rechtscommissie.

Bloemfontein, 18 Mei, 1879.

Aan de HoogEerw. Synode der N. G. Kerk van den O.V.S.

De ondergeteekenden, leden der Rechtscommissie, hebben de eer het volgende verslag aan de HoogEerw. Synodale Vergadering te doen.

§ 1. Een schrijven, gedateerd Elandspruit, 24 Feb., 1879, en geteekend door C. J. Cilliers, bevat het voorstel, dat door de Synode de eerste dagen van Januari als biddagen bepaald worden, overeenkomstig het gebruik in de Kaapkolonie, en dat zulks, benevens het onderwerp van elken dag, telkens in December vooraf officieel worde bekend gemaakt.

Uwe Commissie wenscht aan te raden dat in den Herderlijken brief aan onze gemeenten aanbevolen worde, de week des gebeds in het begin des jaars, met de onderwerpen voor iederen dag, gelijk die wege de Evangeliesche Alliantie worden vastgesteld, waar te nemen.

§ 2. Twee beschrijvingspunten door den Predikant van Rouxville, te laat ontvangen.

§ 3. Een Beschrijvingspunt door den Kerkeraad van Kroonstad, eveneens te laat ontvangen. Ten opzichte dezer Beschrijvingspunten oordeelt uwe Commissie dat men zich te houden heeft aan hetgeen Art. 21 onzer Kerkwet dienaan-

gaande bepaalt; doch, ziende dat twee der voorgestelde onderwerpen door de Beschrijvingspunten 7 en 23 onder de aandacht der Synode zullen gebracht worden, zoo heeft Uwe Commissie met meerderheid van stemmen besloten, de behandeling van het gewichtig onderwerp dat vervat is in het tweede der genoemde te laat ontvangen Beschrijvingspunten door den Predikant van Rouxville in deze zitting der Hoog-Eerw. Synode aan te bevelen.

§ 4. Eene Memorie, dd. Kareefontein, 17 Maart, 1879, met 88 naamteekeningen, bevattende, eerst het verzoek om de stichting eener afzonderlijke gemeente te Kareefontein, en daarna in een "Nota Bene" den wensch om vooreerst voor 4 of 5 jaren als Kerkplaats onder de gemeente Wepener te mogen behooren.

Na lang en rijp beraad heeft Uwe Commissie gemeend het volgende antwoord op deze Memorie aan Uwe Hooge Vergadering te moeten voorleggen, naml. :—

"Hoewel de Synode de willekeurige stichting, zonder inachtneming der kerkelijke verordeningen, van nieuwe gemeenten, ten sterkste moet afkeuren, zoo besluit zij nochthans in zóóverre aan de wenschen van Memorialisten van Karreefontein te voldoen, dat zij kerkelijk mogen sorteeren onder Wepener, en besluit zij verder eene Commissie aan te stellen om eene lijn te bepalen tusschen de gemeenten Wepener, Bloemfontein, en Smithfield, en aan den Kerkeraad van Wepener op te dragen zoodanige schikkingen te maken, waardoor in de behoeften van Memorialisten zal kunnen worden voorzien."

Eindelijk neemt uwe Commissie de vrijhuid. in verband met deze zaak, aan de hand te geven, dat, met 't oog op de willekeurige en onvoorzichtige wijze waarop er telkens in het belang van speculateurs nieuwe Dorpjes worden aangelegd, die, vooral zoodra het Vrijwillig Beginsel zou worden ingevoerd, onzer Kerk groote moeielijkheden zullen baren, onze gemeenteleden in den herderlijken brief tevens tegen dit gevaar gewaarschuwd worden.

Meenende hiermede de ons opgelegde taak te hebben volbracht, noemen wij ons,

enz., enz.,

C. FRASER, Voorzitter.
J. H. VAN WYK.
GUSTAV RADLOFF, Scriba.
J. I. MARAIS.
R. D. McDONALD.
D. J. LEROUX.

BESCHRIJVINGSPUNT.

(Zie de Syn. Notulen op bladz. 347, 352).

2. Er worde uit elken Kerkeraad eene Regtscommissie benoemd, bestaande uit den Voorzitter en twee Ouderlingen, om in geval van ontucht, *zaken die van bijzonder delicaten aard zijn,* in behandeling te nemen, en daarover uitspraak te doen.

Dezelfde Commissie onderzoeke naar de echtheid van het berouw van gecensureerde leden, die van kerkelijke censuur begeeren ontheven te worden, en rapporteere aan den vollen Kerkeraad, die alsdan ontheffing van censuur verleenen zal, of niet, naar gelang van omstandigheden.

Predikant van Rouxville.

INDEX

OP DE

NOTULEN DER ACHTSTE

SYNODALE VERGADERING,

GEHOUDEN

14 MEI, 1879, en volgende Dagen.

DE NEGENDE
HOOG-EERW. VERGADERING
DER
SYNODE VAN DE NED. GEREFORMEERDE KERK
VAN DEN ORANJEVRIJSTAAT

WORDT GEHOUDEN IN DE KERK TE BLOEMFONTEIN, OP Woensdag, den 12den. Mei 1880 en volgende dagen.

EERSTE ZITTING.

Ingevolge kennisgeving in het Officieel Orgaan der Kerk, nemen Afgevaardigden zitting, volgens den ouderdom der gemeenten, ten tien ure des voormiddags.

De Hoog Eerw. Moderator bekleedt den Voorzitterstoel.

Hij doet zingen Gez. 46: 52, 55; leest Efez. 4: 1--16. en gaat in het gebed voor.

Hij leest vervolgens de kennisgeving ter oproeping dezer Vergadering voor, en eischt de Credentialen op.

Verschenen zijn van den Kerkeraad der gemeente van;

1. WINBURG: de Predikant en de Ouderling S. F. du Plessis;
2. FAURESMITH: de Predikant en de Ouderling C. J. Visser;
3. SMITHFIELD: de Predikant en de Ouderling L. J. Wessels;
4. BLOEMFONTEIN: de Predikant en de Ouderling J. J. P. Prinsloo;

5. HARRISMITH: de Predikant en de Ouderling Samuel Beukes;
6. BOSHOF: de Predikant en de Ouderling G. F. Joubert;
7. JACOBSDAL: de Predikant en de Ouderling N. F. Pretorius;
8. KROONSTAD: de Ouderling Phil. Botha;
9. PHILIPPOLIS: de Predikant en de Ouderling Christ. C. Snyman;
10. EDENBURG: de Predikant en de Ouderling S. W. Dippenaar;
11. BETHULIE: de Predikant en de Ouderling G. van Niekerk;
12. BETHLEHEM: de Predikant en de Ouderling J. C. Muller;
13. ROUXVILLE: de Predikant en de Ouderling W. F. Joubert;
14. WEPENER: de Ouderling O. D. J. du Toit;
15. FICKSBURG: de Predikant en de Ouderling A. Olivier;
16. LADYBRAND: van hier is niemand verschenen;
17. FRANKFORT: de Ouderling J. J. Roets;
18. HEILBRON: de Predikant en de Ouderling A. M. Horak;
19. BULTFONTEIN: de Predikant en de Ouderling J. H. Viljoen;
20. BRANDFORT: de Ouderling A. H. le Roux;
21. LINDLEY: de Ouderling C. J. Cilliers;
22. HOOPSTAD: de Ouderling C. J. Welman; en
23. SENEKAL: niemand.

De Voorzitter verklaart nu de Vergadering, *de Negende*, voor wettig geconstitueerd en verleent gelegenheid, aanmerkingen op de ingediende Geloofsbrieven voor te dragen. Op den Geloofsbrief van Bethlehem wordt aangemerkt dat als Secundus een Diaken was benoemd; en gewezen op eene informaliteit in het Credentiaal van den Kerkeraad der gemeente van Frankfort.

De Voorzitter heet nu de Vergadering welkom, inzonderheid de Predikanten van Heilbron en Bultfontein, die voor de eerste maal zitting nemen en vermeldt met dankbare herinnering het vertrek van den Predikant van Wepener.

Van den Predikant van Ladybrand had de Voorzitter te

berigten dat hij met zijn Afgevaardigde was aangekomen en spoedig ter Vergadering hoopte te verschijnen; dat ook de Afgevaardigde van Senekal hier wordt verwacht.

Het is het voorregt der Vergadering, tevens aanwezig te zien de Predikanten van De (Zuider) Paarl, Colesberg en Philipstown, in de Kaapkolonie, tot welke Broeders de HoogEerw. Moderator, namens de Synode een gepast woord van verwelkoming en zegenwensch rigtte.

De Vergadering wordt verdaagd tot kwartier over twaalven heden middag, als wanneer de plegtige opening geschieden zal; en de HoogEerw. Assessor met den Afgevaardige van Bloemfontein benoemd om ZHEd. den Staatspresident af te halen.

Voorts bepaalt de Voorzitter dat na de Openingsdienst zal worden te kennen gegeven wanneer de namiddag zitting zal aanvangen.

De Openingsdienst heeft plaats op den bepaalden tijd. De leden gaan de Kerk binnen naar den ouderdom der gemeenten en nemen hunne plaatsen in. De Voorzitter treedt voor de Vergadering en een aanzienlijk gehoor op, en houdt de Openingsrede naar aanleiding van 1. Cor. 15. 58. De verrigtingen worden opgeluisterd door een welgeoefend koor en orgelspel.

Handelende over het ons *toevertrouwde werk* neemt hij achtereenvolgens in beschouwing het *heerlijke* daarvan; de *vereischten* daartoe; de *verzekering* daarbij.

Wordt nu ontvangen en gelezen de Geloofsbrief van den Kerkeraad der gemeente van Ladybrand. Vandaar zijn verschenen, de Predikant en de Ouderling, Jan Jacobus de Villiers. De Vergadering wordt verdaagd tot ten drie ure heden namiddag.

Na de Pauze worden met volstrekte meerderheid van stemmen achtereenvolgens gekozen: tot Moderator, de Predikant van Bethulie en tot Assessor, de Predikant van Winburg.

De Moderator den Voorzitterstoel innemende rigt een woord naar de gelegenheid tot de Vergadering. Na hem ook de Assessor.

Wordt met eenparige stemming achtereenvolgens besloten,—1: "Deze Vergadering betuigt haren dank aan den

afgetreden Moderator en Assessor voor de diensten der Kerk in deze betrekkingen bewezen en aan den eerste tevens voor de Openingsleerrede door hem uitgesproken;" 2: "De Openings Leerrede worde met goedgunstig verlof van den Redenaar in het Officieel Orgaan der Kerk gepubliceerd."

De Voorzitter leest missive van den Predikant van Kroonstad, d. d. Paarl, 5 Mei, 1880, kennisgevende dat hij wegens ongesteldheid van ZWEerw. echtgenoote verhinderd werd de Vergadering bij te wonen. Hierover betuigt bij monde van den HEerw. Voorzitter de Vergadering haar leedwezen.

Tot de werkzaamheden overgaande worden benoemd, achtereenvolgens: tot Regtscommissie (Art. 20) de Predikanten van Bloemfontein, Winburg en Ladybrand, en de Ouderlingen van Fauresmith, Rouxville en Edenburg; tot Rationarii (Art. 24) de Predikanten van Ficksburg, Bultfontein, Jacobsdal en Smithfield. Op voorstel van den Predikant van Ladybrand wordt besloten, geen "Commissie van bezigheid" te benoemen. Tot assistenten Scribas worden benoemd de Predikanten van Fauresmith en Boshof.

Het Reglement van orde, Art. 12. wordt der Vergadering voorgelezen en daarna de tijd der zittingen bepaald, die plaats hebben zullen van 10 tot 1 en van 3 tot 5 uur dagelijks.

Op een wenk des Voorzitters wordt de Vergadering toegesproken door den Predikant van De Paarl. Gewagende van het droevig verleden in de geschiedenis der Kerk sedert 1862, wijst hij op het Godsbestuur, blijkbaar uit den vooruitgang, zigtbaar in Kerk en Staat; en wil ten slotte dat deze Synode bedacht zal zijn op het benoemen van eene Commissie tot het afnemen van het Admissie Examen tot de Theol. Kweekschool voor de Kerk van den Vrijstaat, en op de voordeelen te trekken uit de inrigting ter opleiding van Onderwijzers aan de Normaalschool, door de Koloniale Kerk te Kaapstad gesticht. Hij eindigt met eene zegenbede dat de Heilige Geest rijkelijk wone en werke in de Kerk alhier.

De Moderator dankt den Spreker voor het woord in den boezem der Vergadering neêrgelegd en mede den Predikant van Colesberg, die ook kortelijks de Vergadering had toegesproken.

De Predikant van Rouxville gewaagt van een schrijven door Broeders van het Basutoland, dat evenwel nu niet ter Vergadering is, en verzoekt vervolgens om verlof naar huis te mogen keeren wegens ernstige ongesteldheid van zijn bejaarden vader. Dit wordt hem gereedelijk toegestaan.

De Notulen van heden worden gelezen en de verrigtingen geeindigd met dankzegging en gebed door den Predikant van Philippolis.

Gelezen en vastgesteld ter *tweede* zitting der Synode van 1880, op Zaturdag, den 13Mei, 1880.

JOHS. G. OLIVIER, MODERATOR.
P. A. C. van HEYNINGEN, ASSESSOR.
ALBS. P. MEIRING, SCRIBA.
S. F. DU PLESSIS.
H. J. LUCKHOFF, V.D.M.
C. J. VISSER.
S. J. M. VAN NIEKERK, V.D.M.
L. J. WESSELS.
G. RADLOFF, V.D.M.
J. J. P. PRINSLOO.
A. A. VAN DER LINGEN, V.D.M.
S. BEUKES.
J. H. VAN WYK, V.D.M.
G. F. JOUBERT.
E. A. J. DU TOIT, V.D.M.
N. F. PRETORIUS.
PHIL. BOTHA.
C. FRASER V.D.M.
C. C. SNYMAN.
S. W. DIPPENAAR.
G. VAN NIEKERK.
C. P. THERON, V.D.M.
J. C. MULLER.
W. F. JOUBERT.
O. D. J. DU TOIT.
R. H. VAN DE WALL, V.D.M.
A. OLIVIER.
G. A. MAEDER, V.D.M.
J. J. DE VILLIERS.
J. J. ROETS.
D. J. MINNAAR, V.D.M.
A· M. HORAK.
P. A. WINTER, V.D.M.
J. H. VILJOEN.
A. H. LE ROUX.
C. J. CILLIERS.
C. J. WELMAN.

TWEEDE ZITTING.

De *tweede* zitting heeft plaats in de Kerk als de eerste op Donderdag, 13 Mei, 1880.

Tegenwoordig zijn al de leden op gisteren verschenen, behalve de Predikant van Rouxville.

De Voorzitter opent de Vergadering op het tevoren bepaalde uur. Het gebed wordt geleid door den Predikant van Bultfontein.

De Notulen der vorige Zitting worden gelezen, goedgekeurd en door onderteekening van al de leden (Art. 12, punt 24) vastgesteld.

Aan de orde wordt gesteld het Verslag van den Staat der godsdienst in de verschillende gemeenten, Art. 40. De Voorzitter leest in verband hiermede aan de Vergadering het Synodaal besluit, Notulen bladz. 352 voor; mede verwijzende naar de Fakkel op bladz. 48, jaargang 1880, welke Schets aldaar gesteld, door de Synodale Commissie werd goedgekeurd (t. a. p. bladz. 62). De Vergadering heeft te overwegen hoe te handelen.

Wordt na eenige gedachtenwisseling besloten: "De Synode hoore en bespreke elk Verslag in geregelde volgorde afzonderlijk." Worden vervolgens voorgelezen en besproken de Verslagen van den Staat der godsdienst van de Kerkeraden der gemeenten: Winburg, Fauresmith, Smithfield, Harrismith, Boshof, Jacobsdal, Kroonstad, Philippolis, Edenburg, Bethulie. En na de Pauze, die van: Rouxville, Wepener, Ficksburg, Ladybrand, Frankfort, Heilbron, Bultfontein, Brandfort en Lindley.

Het Verslag van den Kerkeraad der gemeente van Bloemfontein, was niet ter Vergadering; en dat van Bethlehem werd niet voorgelezen, daar het volgens berigt van den Leeraar van daar niet was onderteekend. Gedurende het lezen en bespreken dezer Verslagen zijn twee voorstellen ter tafel gelegd, welke, nadat al de Verslagen zullen zijn gehoord en besproken, met nog andere, die uit het besprokene mogen voortvloeijen zullen worden behandeld.

De Voorzitter stelt aan de orde voor morgen (D.V.) nadat al de Verslagen zullen zijn gelezen, de Rapporten van den

Scriba en Quæstor Synodi. De korte Notulen worden gelezen en de verrigtingen met gebed geeindigd door den Ouderling van Boshof.

Gelezen en gearresteerd op Vrijdag den 14 *Mei,* 1880.

JOH. G. OLIVIER, MODERATOR.
P. A. C. van HEYNINGEN, ASSESSOR
ALBS. P. MEIRING, SCRIBA.

DERDE ZITTING.

De *derde* Zitting heeft plaats op Vrijdag, 14 Mei, 1880.

Al de leden zijn tegenwoordig behalve de Ouderling van Bloemfontein. Deze met kennisgeving.

De Voorzitter opent de Vergadering. De verrigtingen worden aangevangen met gebed, waarin de Predikant van Fauresmith voorgaat. De Notulen van gisteren worden gelezen en vastgesteld.

Aan de orde zijn weder de Verslagen van den Staat der godsdienst. Wordt gehoord het Verslag van den Kerkeraad der gemeente van (4) Bloemfontein. Daarna die van Hoop stad en Senekal. Deze Verslagen worden achtereenvolgens wijdloopig besproken. Drie voorstellen, gisteren en heden ter tafel gelegd, komen in behandeling.

Vooraf vindt eene discussie plaats over het wenschelijke, eene mededeeling te hebben van den Staat der godsdienst in de gemeente Bethlehem. Meer dan één voorstel wordt ter tafel gelegd en eindelijk besloten: "Den Predikant van Bethlehem worde vergund de gewenschte mededeeling te doen."

Deze het woord nemende maakt met dankbaarheid van de gelegenheid gebruik, en wenscht de Vergadering toe te spreken als Leeraar van Bethlehem en niet namens den Kerkeraad. Na deze mededeeling wordt besloten: "Deze Synode betreurt het, dat van den Kerkeraad der gemeente van Bethlehem geen Verslag heeft kunnen worden ontvangen en verzoekt bij deze dat de Kerkeraad een geauthentiseerd Verslag bij den Scriba Synodi indiene."

Wordt door den Predikant van Winburg ter tafel gelegd, eene Motie betrekking hebbende op de afwezigheid van den Ouderling van Senekal, welke nogthans voor het tegenwoordige niet in behandeling wordt genomen.

Wordt besloten: "Deze Vergadering gehoord hebbende de Verslagen van den Staat der godsdienst in de verschillende

gemeenten besluit, aan eene Commissie uit haar midden op te dragen, in den geest van het gehoorde en besprokene, een Herderlijk schrijven op te stellen, met het oog op de Zending en andere gewigtige onderwerpen, die onder de aandacht van de leden onzer Kerk dienen gebragt te worden."

Voorts wordt besloten: "De Kerkeraad van Winburg worde op zijne vraag voorkomende in het Verslag van den Staat der godsdienst gewezen op hetgeen daaromtrent door de Synode is besloten; Notulen pp. 114 en 287."

Verlof wordt nu verleend om over de Verslagen in het algemeen het woord te voeren.

De Predikant van Bloemfontein, wijzende op den voorspoed kenbaar in de Kerk in het algemeen, waarschuwt tegen de eigenaardige gevaren daaraan verbonden. Het uiterlijke verblinde ons niet; want bij de teekenen van geestelijk leven hier en daar, valt er niettegenstaande in dit opzigt veel te klagen. Dat wij daarop bedacht zijn, om den tijdelijken voorspoed dienstbaar te maken aan den geestelijken opbouw der gemeenten.

De Predikant van Philippolis beaamt ten volle hetgeen door den vorigen spreker was geopperd, en acht dat wij redenen hebben onszelven getrouw te onderzoeken, zich het woord te binnen brengende, Hos. 8: 14. "Israel heeft zijn Maker vergeten en tempelen gebouwd." Spreker zou verlangen te weten wat mogt geworden zijn van het Synodaal besluit van verleden jaar opzigtens een Hulpprediker voor de gemeente van Bloemfontein. Daar deze zaak in de Verslagen niet vermeld werd, hoopt hij later daarop terug te komen. Intusschen vermeldt de Predikant van Bloemfontein dat deze zaak alleen wegens eene overzage in het Verslag van den Kerkeraad van daar niet was opgenomen.

De Predikant van Winburg is van oordeel, dat de Verslagen dit jaar in één enkel opzigt niet zoo gunstig zijn als die van verleden jaar. En hiermede is deze zaak afgehandeld.

Wordt nu gehoord (Beschrijvingspunt 1. lit. *b*.) het Rapport der Algemeene Synodale Commissie.

Dit Rapport wordt op voorstel van den Predikant van Boshof met dank ontvangen en naar het personeel der Regtscommissie, ten einde daarover te rapporteren, verwezen.

Aan de orde is (B. P. I. lit. *c*.) het Rapport van den Scriba Synodi. Dit wordt gelezen en aan de Regtscommissie toevertrouwd.

Voorts wordt gehoord (B. P. I. lit. *d.*) het Rapport van den Quæstor Synodi. Dit wordt ontvangen en naar de Rationarii der Synode verwezen.

Ter tafel is nu het Rapport (B. P. I. lit. *e.*) van de Synodale Zending Commissie. Dit wordt met dank ontvangen en in behandeling genomen. Het Rapport wordt uitvoerig besproken en gelet zoowel op de aanvulling der vacature, als op het werk te Witsieshoek. Het blijkt dat de Kerk zich verheugen mag in de aanwinst voor haar van den Zendeling die daar arbeidt.

Wat de Zending aldaar betreft wordt aangetoond dat de Kaffers van Witsieshoek betrekkelijk ruime bijdragen leveren ter instandhouding van het werk aldaar. De behandeling dezer zaak heeft plaats zoowel voor als na de Pauze. Wordt besloten dat in het Herderlijk schrijven de gemeenten worden opgewekt tot ruimere bijdragen voor de Zending.

Het Financieel Rapport der Synodale Zending-Commissie zal (D.V.) morgen worden ingediend.

Wordt gehoord en met dank ontvangen, het Rapport (B. P. I. lit. *f.*) van de Commissie voor het afnemen van het Examen van Godsdienstonderwijzers en Zendelingen. Eén aanzoek tot het afleggen van het Zendelings–Examen was ontvangen en zou plaats hebben tijdens de zitting der Synode.

Beschrijvings punt. 1. lit. *i.* betreffende een te houden Census der Kerk is nu aan de orde. De Voorzitter verwijst naar de Synodale Notulen en meent dat de zaak, volgens het besluit op bladz. 340 voor afgedaan moet worden beschouwd. Na een en ander gevoelen gehoord te hebben besluit de Vergadering : "De bestaande Commissie over een vorm van een Census, legge aan deze Vergadering zoodanige vorm voor."

Beschringspunt 1. litt. *g.* en *h.* wordt voor het tegenwoordige voorbijgegaan.

De Vergadering oordeelt dat een Verslag omtrent Zondagschoollessen (B. P. 1. lit. *j.*) aan haar niet behoeft te worden voorgelegd.

Het Verslag (B. P. 1. lit. *k.*) omtrent een Hoofd Depôt van Bijbels en andere boeken ; alsmede dat omtrent eene nieuwe Kerkewet (B. P. 1. lit. *m.*) zal morgen worden gehoord, en wordt voor het tegenwoordige het Rapport omtrent de verbetering van Psalm en Gezangwijzen (B. P. 1. lit. *l.*) uitgesteld.

Beschrijvingspunt 2 is aan de orde. Hierover wordt een enkel woord gewisseld.

De tijd is verstreken ; doch wordt nog bepaald, op voorstel van den Predikant van Bloemfontein: "Met het oog op al de plegtigheden in verband met de Inwijding der nieuwe Kerk alhier, waaraan de meeste leden der Synode, te zamen met de gemeente hebben deelgenomen, besluit deze Vergadering ditmaal de Gemeente Conferentie en het Synodale Avondmaal niet te hebben."

Eene Memorie omtrent "De Fakkel," juist ontvangen, wordt aan het personeel der Regtscommissie *ten fine van Rapport* toevertrouwd.

Eindelijk nog wordt de Predikant van Philippolis benoemd tot het opstellen van den Herderlijken brief, met regt, de hulp van andere leden in te roepen.

De korte Notulen worden gelezen en de verrigtingen van heden met gebed gesloten. Hierin gaat de Predikant van Harrismith de Vergadering voor.

Voorgelezen en vastgesteld ter vierde *Zitting der Vergadering van* 1880, *op Zaturdag, den* 15 *Mei,* 1880.

JOHANNES G. OLIVIER, Moderator.
P. A. C. van HEYNINGEN, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba.

VIERDE ZITTING.

De Synode van 1880 houdt de *vierde* zitting van hare Vergadering op 15 Mei deszelven jaars.

Tegenwoordig zijn al de leden, die gisteren waren verschenen.

De Vergadering wordt geöpend en de verrigtingen met gebed begonnen door den Predikant van Boshof.

De Notulen van gisteren worden gelezen en geärresteerd.

Aan de orde is het Financieel Verslag van de Synodale Zending Commissie. Dit wordt door den Penningmeester dier Commissie gelezen en overgelegd. De Vergadering ontvangt het Rapport met dank, volgens gebruik tot nog toe gevolgd, met de opmerking dat het Rapport dient te komen van de Zending Commissie *als zoodanig*.

Punt I, meldende, dat het Verslag loopt over twee jaar, wordt voor kennisgeving aangenomen.

Punt II, gewagende van de gehoudene Collecten, lokt eenige discussie uit, in den loop waarvan ter tafel wordt gelegd en tot besluit gemaakt, voorstel van den Predikant

van Philippolis: "De Synode bepale dat elke collecte volgens kerkewet gehouden ten behoeve van onze Zending te Witsieshoek in de verschillende gemeenten, *onmiddelijk na ontvangst derzelve* aan den Penningmeester der Zending Commissie zal worden toegezonden ten einde in het Officieel Orgaan te worden gepubliceerd."

Punten 3 en 4 zijn nu aan de orde, gewagende van de verschillende bijdragen en van de ondersteuning der Plaatselijke Zending. In verband hiermede wordt behandeld, Beschrijvingspunt 4. Eene uitvoerige gedachtenwisseling over deze onderwerpen wordt geeindigd met het volgend besluit: "De Synode, met het oog op het Synodaal besluit, Nott. pp. 163—164, spreekt het als haar gevoelen uit dat al het bijëengebragte *voor de Zending in het Algemeen*, moet worden verantwoord aan de Synodale Zending Commissie; terwijl het aan iederen Kerkeraad vrijstaat ten behoeve eener Plaatselijke Zending te collecteren en de opbrengst *naar eigen goedvinden* te besteden."

In verband met het voorgaande wordt besloten: "Dat ieder Kerkeraad *jaarlijks* twee maanden *voor* de Zitting der Synode aan de Synodale Zending Commissie verslag zal doen, aangaande het Zendingwerk in de gemeente, en dat door de Commissie een beknopt algemeen verslag aan de Synodale Vergadering zal worden voorgelegd; ten einde de Synode alzoo een overzigt krijge van het Zendingwerk in de geheele Kerk."

Punt 5 van het Rapport wordt voor kennisgeving aangenomen.

Het Rapport afgehandeld zijnde wordt dit toevertrouwd aan de Rationarii.

Wordt nu gehoord het Rapport der Regtscommissie, voorgelezen door den Predikant van Winburg. Dit Rapport is voor alsnog onvolledig; doch wordt voorloopig ontvangen en punt voor punt behandeld.

Punt I handelt over het Rapport der Synodale Commissie ten opzigte der Grensscheidingen voor de Kerkplaats, Karreefontein.

Het Rapport wordt gelezen en het punt in behandeling toegelicht door den Predikant van Bloemfontein. Het eerste gedeelte *over de Grensscheidingen* wordt aangenomen; vervolgens het laatste gedeelte, vragende om eene Synodale Commissie tot de herziening van zekere andere Grensscheidingen.

Punt II betreft de nieuw gestichte gemeente Senekal en het Rapport der Synodale Commissie ten opzigte der Grensscheidingen voor die gemeente.

Eenige gedachtenwisseling heeft plaats, en wordt ter tafel gelegd door den Predikant van Bethlehem, gesecondeerd door dien van Ladybrand, een voorstel: "Punt II van het Rapport der Regtscommissie worde aangenomen."

Daar de tijd verstreken is, leest de HoogEerw. Voorzitter eene Memorie van de gemeente Lindley, verzoekende om een Predikantsalaris voor die gemeente. De Vergadering vertrouwt dit stuk aan het personeel harer Regtscommissie *ten fine van Rapport* toe.

Eene motie van orde om heden na den middag geene zitting te hebben, wordt verworpen.

Na de Pauze wordt de beraadslaging over punt II van het Rapport der Regtscommissie voortgezet, waaraan deelnemen de Ouderling van Lindley en de Predikanten van Ladybrand, Philippolis, Winburg, Bethelem, Boshof, Ficksburg, Harrismith, Bloemfontein en andere leden.

Een voorstel om het Rapport der Commissie van de Synode aan te nemen verworpen zijnde, wordt dat van den Predikant van Bethlehem, vóór de Pauze ter tafel gelegd, tot besluit.

Punt III beveelt aan dat zeker Applikant voor het Examen van Godsdienstonderwijzer wordt verwezen naar de Commissie om Godsdienstonderwijzers en Zendelingen te examineren.

Punt IV van het Rapport der Regtscommissie houdt de Vergadering niet weinige oogenblikken bezig. Dit punt houdt in eene aanbeveling van het verzoek vervat in eene Memorie van den heer Borckenhagen & Co., opzigtens *De Fakkel.*

De Memorie wordt uitvoerig toegelicht door den Predikant van Bloemfontein. Na hem voeren verscheidene leden het woord; zoowel Predikanten, als Ouderlingen. Eindelijk wordt besloten: "Deze Vergadering benoeme eene Commissie uit haar midden, ten einde een onderhoud met den heer Borckenhagen te hebben en zich te informeren, of hij voor de som van £220, een zeker-getal-exemplaren van de Fakkel (zonder gekleurd omslag) van acht en meer bladzijden omvang (naar dat er stof voor handen zal zijn) om de 14 dagen aan iederen Kerkeraad *gratis* bezorgen kan;

en hoeveel exemplaren *naar evenredigheid* aan iederen Kerkeraad;—aan dezelfde Commissie opdragende om te berekenen, hoeveel ieder Kerkeraad, naar evenredigheid van het ledental der gemeente, voor het doel zal moeten betalen."

Beschrijvingspunt 16, in verband met punt 4 van het Rapport, als te voren, mede in overweging genomen, wordt niet beschouwd, met het zooëven genomen besluit afgehandeld te zijn.

De Moderator benoemt tot Commissie volgens het besluit zooeven genomen, de Predikanten van Bloemfontein en Edenburg.

De Notulen van heden worden gelezen en het dankgebed gedaan door den ouderling van Edenburg.

Voorgelezen en goedgekeurd zijnde, geteekend op Maandag den 17 *Mei*, 1880.

JOHANNES G. OLIVIER, MODERATOR.
P. A. C. VAN HEYNINGEN, ASSESSOR.
ALBS. P. MEIRING, SCRIBA.

VIJFDE ZITTING.

De *vijfde* Zitting der *Negende* Synodale Vergadering heeft plaats op *Maandag den* 17*den Mei*, 1880.

Tegenwoordig zijn al de leden.

De Voorzitter opent de Vergadering en het gebed wordt gedaan door den Predikant van Heilbron.

Punt V van het Rapport der Regtscommissie is aan de orde.

§ a. Wordt na eene toelichting van den Predikant van Winburg zonder discussie aangenomen.

Naar aanleiding hiervan wordt bosloten: "De Synode bepale dat voor Copieëerwerk zes pence per bladzijde kan worden betaald."

§ b., Zijnde een verzoek van den Kerkeraad der gemeente Kroonstad, om terugbetaling van £9 18s. 6d., voor te veel betaalde zitplaatsgelden, wordt door den Predikant van Winburg, als Voorzitter van den Noordelijken Ring, toegelicht en de aanbeveling der Regtscommissie: "Dat het geld worde terug betaald," wordt aangenomen.

§ c., Handelende over eene correspondentie tusschen leden der Zending Commissie en den Scriba Synodi, komt in overweging en hiermede B. P. 5.

Hierop wordt besloten: "Het advies van de Regtscom-

missie, betreffende eene Acte van Onderteekening door den Eerw. Schröder bij zijne bevestiging gepasseerd, worde aangenomen, en eene Commissie benoemd, om, in overeenstemming met Beschrijvingspunt 5, eene Acte van Bevestiging op te stellen, indien noodig; en een Reglement op de Zending, voor zoover dit vereischt wordt, voor te stellen." Hiermede is het Rapport der Regtscommissie, voor zoover dit loopt, afgedaan.

Beschrijvingspunt I. lit. *k*. is nu aan de orde. Het Rapport wordt gehoord der Commissie voor een Hoofdepôt van Bijbels, Psalm, Gezang en andere boeken, en daarop besloten: "De behandeling dezer zaak worde hervat, wanneer de nieuwe Kerkewet onder de aandacht der Synode komt."

Wordt gehoord het Rapport der Commissie over een Concept eener nieuwe Kerkewet.

Dit wordt voorgelezen door den Predikant van Winburg. Het Rapport wordt ontvangen en besproken; zijnde naar aanleiding van Beschrijvingspunt I. lit. *m*. Hierop wordt besloten: "Het doet der Synode leed dat de Commissie ter vervaardiging van eene nieuwe Kerkewet aan de haar opgedragene taak, niet in tijds heeft voldaan. Daar echter blijkt dat een Concept thans ter perse is, zoo besluit de Synode, dat dadelijk na de publicatie, de Scriba Synodi twee Exemplaren daarvan aan iederen Kerkeraad, ter overweging voor de eerstkomende Synodale Vergadering, zal toezenden."

Aan de orde is nu het Rapport der Rationarii, dat voorgelezen wordt door den Predikant van Smithfield. Dit wordt ontvangen, om punt voor punt besproken te worden.

Punt I wordt voor kennisgeving aangenomen; zijnde eene vermelding van de balans van het Synodale Fonds.

Op punt II, betreffende het Predikanten Pensiöen Fonds, wordt besloten: "Deze zaak worde uitgesteld om met het Rapport der Regtscommissie te worden behandeld."

Punten III en XII gewagen van het Studenten-Ondersteuningsfonds. Naar aanleiding hiervan wordt besloten: "De Synode bepale, dat de Collecte ten behoeve van het Studenten Ondersteunings Fonds zal gehouden worden tijdens het Nachtmaal in December of Januarij; en het geld naar den Quæstor Synodi verzonden en in het Officieel Orgaan der Kerk gepubliceerd."

Punt IV vermeldt dat het geld ontvangen voor het Predikanten Weduwen Fonds behoorlijk is verantwoord.

Punt V vermeldt aangaande openstaande rekeningen ter waarde van £50. 0s. 6d.

Punt VI vermeldt dat van de gemeente Bethlehem geene bij den Ring verantwoorde gelden waren ontvangen. De Predikant van Bethlehem noemt zijne redenen voor het verzuim en zal het geld inbetalen bij den Quæstor des Oostelijken Rings.

Punt VII wordt besproken, en gewezen op een informaliteit bij de verantwoording van gelden in den Noordelijken Ring.

Punten VIII en IX worden voor kennisgeving aangenomen.

Volgens Punt X, vermeldende de Kerkeraden van de gemeenten, die de rekeningen voor het verslag van den Afgevaardigde naar het Panpresbijteriäansch Concilie nog niet hebben voldaan, wordt besloten: "Dat de Afgevaardigen dier gemeenten nog staande de Vergadering deze zullen voldoen."

Volgens Punt XI waren er nog Kerkeraden, die tot het Fonds ter Afvaardiging in 1877 niet hebben bijgedragen.

De Commissie van Rationarii wordt verzocht een onderzoek in te stellen, welke die gemeenten zijn.

Punt XIII wordt voor kennisgeving aangenomen, vermeldende dat de Boeken en Stukken des Quæstors in orde zijn bevonden. En hiermede is het Rapport afgehandeld.

Wordt besloten op voorstel van den Predikant van Bloemfontein, gesecondeerd door dien van Philippolis: "Deze Vergadering, gehoord hebbende het Rapport der Rationarii, wenscht op nieuw haren dank te betuigen aan den Quæstor Synodi, hem eene gratificatie van £30—toekennende." Aan de orde is het Rapport van de Rationarii over de Financiën van de Synodale Zending Commissie.

Punt I aangaande een batig Saldo van £120 10s. 10d., wordt voor kennisgeving aangenomen.

Punt II waaronder, eene opgave gedaan wordt van zekere gemeenten, lokt eenige discussie uit, in den loop waarvan *drie* voorstellen worden ter tafel gelegd. Deze worden in omvraag gebragt, en achtereenvolgens verworpen; oordeelende de HoogEerw. Moderator dat daardoor de Vergadering het punt voor kennisgeving aanneemt.

Eene Motie van Orde om Avondzittingen te hebben, wordt verworpen.

Beschrijvingspunt 3 wordt aan de orde gesteld, maar de tijd is verstreken; terwijl nog de Predikant van Fauresmith verlof krijgt, te verzoeken dat aan de orde gesteld worde, het verzoek van den Kerkeraad der gemeente van Lindley, om een Predikantssalaris.

Na de Pauze verzoekt de Predikant van Fauresmith, wegens door hem genoemde redenen, dat de behandeling van het verzoek van Lindley nog wat worde uitgesteld.

Op eene Motie van Orde wordt besloten: "Dat de namiddag Zittingen duren zullen tot 6 uur."

Beschrijvingspunt 3 wordt kortelijks besproken en aangenomen, met dien verstande, dat elke Kerkeraad zorgen zal dat de Grensscheidingen der gemeente bij denzelven bekend staan.

Beschrijvingspunt 8, wordt door den Predikant van Ladybrand toegelicht en daarop bestoten: "De Kerkeraden van Senekal en Ladybrand worden ten antwoord verwezen naar de Notulen, bladz. 43."

Beschrijvingspunt 9 wordt met verlof der Vergadering teruggetrokken.

Beschrijvingspunt 10, omtrent eene Regtscommissie des Kerkeraads wordt overwogen, en *het eerste* van *twee* voorstellen, gedurende het debat ter tafel gelegd, tot besluit gemaakt, luidende: "De verdere behandeling van het onderwerp in Beschrijvingspunt 10 aangevoerd, worde uitgesteld tot wanneer het nieuwe Wetboek voor de Synode zal liggen."

Beschrijvingspunt 12, ten doel hebbende om te onderzoeken dat Afgevaardigden naar de Synode, leden der respectieve gemeenten zullen zijn, wordt van meer dan eene zijde besproken. Het *derde* van drie voorstellen wordt tot besluit: "De Vergadering oordeelt, dat Art. 37. 10 behoort te voorzien in den wensch geuit met Beschrijvingspunt 12."

Beschrijvingspunt 13, wordt aangenomen; bepalende eene wijziging van Art. 225 der Kerkewet, in dier voege, dat voortaan ook de Predikant der gemeente, waar de Hooge Vergaderingen der Kerk plaats hebben, schadeloosstelling der verblijfkosten hebben zal.

Beschrijvingspunt 14, over eene wijziging van Art. 35. 2 der Kerkewet, lokt eene zeer uitvoerige discussie uit, ten slotte waarvan besloten wordt, dat de wet onveranderd blijve.

Beschrijvingspunt 15, wordt mede uitvoerig besproken en eindelijk bepaald, dat de Ringen der Kerk voortaan op den *derden* Vrijdag der maand October vergaderen zullen.

Beschrijvingspunt 17, komt in behandeling. Dit wordt toegelicht. Het blijkt dat de Archiven behoorende aan de voormalige twee Ringen der Kerk, bij de Quæstors dier Ringen berusten, en dat het Notulenboek van den Fauresmithschen Ring en het Brieven-en Kassa-boek van den Ring van Winburg bij den Westelijken Ring in gebruik zijn. Wordt besloten: "De Synode oordeelt dat al de Boeken en Ringsstukken der voormalige Ringen van de Kerk bij de Synodale Archiven dienen te berusten."

Aan de orde is nu Beschrijvingspunt 6. Dit wordt door den voorsteller toegelicht, terwijl hij aantoont hoe de tegenwoordige kiezing van Kerkeraadsleden, niet alleen *onbijbelsch* maar ook *onbillijk* is. Hij legt ter tafel het voorstel: "De Synode, het regtmatige van het verzoek in Beschrijvingspunt 6 vervat, erkennende, besluit, de wet op de kiezing van Predikanten en Kerkraadsleden zoo te veranderen, dat het Kiescollegie zal bestaan uit den dienstdoenden Kerkeraad en een met het personeel van dit ligchaam gelijkstaand getal leden door de gemeente gekozen, welke laatsten evenlang in functie blijven zullen als de leden des Kerkeraads.

De Predikant van Ladybrand ondersteunt dit voorstel. De Predikant van Winburg bestrijdt de aangevoerde argumenten en legt ter tafel een voorstel "om het Beschrijvingspnnt van de hand te wijzen."

Deze zaak wordt nog kortelijks van eene en andere zijde besproken en voorgesteld door den Predikant van Philippolis: "Aangezien de zaak ter tafel van groot belang is, zoo besluit deze Vergadering, met het oog tevens op de nieuwe Kerkewet, Beschrijvingspunt 6, tezamen met 7, ter overweging naar de onderscheidene Kerkeraden te verwijzen; ten einde den wensch der Kerk in deze te weten te komen vóór de volgende zitting der Synode." De Notulen worden gelezen en het gebed gedaan door den Predikant van Jacobsdal.

Gelezen en geärresteerd ter zesde *Zitting der Synode van* 1880, *gehouden op Dingsdag, den* 18 *Mei, deszelven jaars.*

JOHANNES G. OLIVIER, MODERATOR.
P. A. C. VAN HEYNINGEN, ASSESSOR.
ALBS. P. MEIRING, SCRIBA.

ZESDE ZITTING.

De *zesde* Zitting der Synodale Vergadering van 12 Mei, 1880 en volgende dagen, heeft plaats *op den* 18den *Mei*, van het jaar voornoemd.

De leden, die gisteren verschenen waren, zijn tegenwoordig.

De Moderator roept de Vergadering tot de orde op den bepaalden tijd en verzoekt den Ouderling van Heilbron om in het gebed voor te gaan.

De Notulen der *vijfde* zitting worden gelezen, goedgekeurd en geteekend.

Wordt ingediend het Credentiaal van den Afgevaardigde, den Ouderling van Senekal. Dit wordt gelezen en ontvangen; zijnde verschenen de Broeder S. P. E. Jacobs.

Aan de orde is wederom Beschrijvingspunt 6. Drie voorstellen, gisteren ter tafel gelegd, worden gelezen. Dit punt heeft betrekking op de wijziging der wet op de kiezing van Predikanten en Kerkeraadsleden. In den loop van een uitvoerig debat, waaraan verscheidene leden deel nemen, worden nog een viertal voorstellen ter tafel gelegd.

In omvraag gebragt wordt het laatste der gisteren ingediende tot besluit: " Aangezien de zaak onder behandeling van groot belang is, zoo besluit de Synode, Beschrijvingspunt 6, tezamen met het zevende ter overweging naar de onderscheidene Kerkeraden enz. (Zie vorige Notulen.)

De Voorzitter leest aan de Vergadering voor eene missive van de Hooge Regering des Lands. d. d. 18 Mei, 1880, juist nu ontvangen en bepaalt dat de behandeling daarvan geschieden zal *na* de Pauze.

Beschrijvingspunt 11 wordt door den voorsteller toegelicht; zijnde omtrent de beteekenis van Art. 4 der Kerkewet. Na een en ander woord, wordt besloten : " Beschrijvingspunt 11 worde behandeld, wanneer het Concept der nieuwe Kerkewet voor de Vergadering zal zijn."

Op eene vraag van den Moderator wordt, op voorstel van den Predikant van Winburg besloten : " Beschrijvingspunt 18—23, te laat ontvangen, in behandeling te nemen" en mitsdien wordt Punt 18 aan de orde gesteld.

Na eenige gedachten wisseling wordt besloten : " De Synode wende zich tot de Hooge Regering dezes lands, met verzoek, zich in zake de bevestiging van huwelijken in door de Landswet verboden graden van bloedverwantschap elders,

met de Regeringen der naburige Staten in correspondentie te stellen."

Beschrijvingspunt 19 wordt, met verlof der Vergadering, teruggetrokken.

Beschrijvingspunt 20 wordt door den Predikant van Philippolis toegelicht; zijnde eene vraag omtrent de bevoegdheid van iemand, die in de Couranten een Apologie gemaakt heeft, als Kerkeraadslid te dienen.

Na eene korte gedachtenwisseling wordt op dit punt besloten: "De Inzender van Beschrijvingspunt 20, wordt verwezen naar Art. 37. 10; en aan de discretie der Kerkeraden overgelaten, hoe te handelen in dergelijke gevallen."

Met betrekking tot het onderwijs aan Arme Kinderen, volgens Beschrijvingspunt 21, wordt eenige discussie gevoerd en, op voorstel van den Predikant van Philippolis besloten: "De Synode bepale dat in iedere gemeente der Kerk, bij gelegenheid van het Nachtmaal in Julij, eene Kerkelijke Collecte gehouden zal worden ten behoeve van Onderwijs en Opvoeding van *arme kinderen* der respectieve gemeenten. En de Synode besluite verder, bij den HoogEd. Volksraad, bij Memorie aanzoek te doen om: a. "Aan de Districts Rondgaande en Wijks-onderwijzers, zekere bezoldiging te geven voor elk behoeftig kind, voor hetwelk de ouders zelven of belangstellende vrienden de gedeeltelijke verzorging op zich hebben genomen." En, b. "Indien in eene gemeente, eene zekere somma gelds ten behoeve van een of meer arme kinderen gecollecteerd worde, eene gelijkstaande som voor zoodanig kind of kinderen door de Regering moge worden verleend."

Met het oog op het zooëven gevallen besluit wordt verordend, dat in de Kerkewet, onder de vragen bij Art. 35 voorkomende, eene zal worden gevoegd, aangaande de ondersteuning van behoeftige kinderen.

Beschrijvingspunt 22 wordt, na eene toelichting door den Steller, den Predikant van Bethulie, aangenomen: "De Synode neme stappen ten einde de legitimatie door de Kerk van den Oranje Vrijstaat, door die van de Kaapkolonie te doen erkend worden."

Beschrijvingspunt 23, over eene Commissie tot het afnemen van het Admissie Examen tot de Theol. Kweekschool voor de Kerk van den Oranje Vrijstaat, wordt toegelicht en door de Vergadering tot besluit gemaakt.

Aan de orde is nu, het Rapport der Commissie over eenen Vorm van den Census der Kerk.

Deze zaak wordt besproken *vóór* en *na* de Pauze. Het laatste van twee voorstellen wordt tot besluit: "Aangezien de fondsen der Kerk niet toelaten den vorm te doen drukken, zoo besluit de Synode aan de Afgevaardigden dezer Vergadering op te dragen, een naauwkeurigen Census der respectieve gemeenten, bij de *eerstvolgende* Ringsvergaderingen in te dienen, betreffende zielen-en leden-tal en inkomsten en uitgaven van iedere gemeente; en dat de Ringsscribas daarvan verslag doen aan den Scriba Synodi."

Eene Motie van Orde om, overeenkomstig het eerste Synodale besluit in deze, de namiddag zittingen slechts tot ten vijf uur aan te houden, wordt verworpen.

Aan de orde wordt gesteld het Rapport der Regtscommissie. Dit wordt ontvangen, om punt voor punt te worden behandeld.

Punt IV wordt in beraad genomen en, in verband hiermede de missive van Zijn WelEd. den Gouvernements Secretaris. De missive wordt nog eens gelezen. De zaak in behandeling wordt door den Predikant van Bloemfontein uitvoerig toegelicht en daarna van verscheidene kanten besproken en overwogen.

De beraadslaging wordt geeindigd met het besluit: "De Synode erkenne de ontvangst der missive ter tafel en diene daarop ten bescheiden antwoord:

1. Dat de Quæstor Synodi de bevoegde persoon is, om Synodale gelden te ontvangen en onder zekere bepalingen der Synode te administreren;

2. Dat evenwel in dit bijzonder geval de Synode ZHEd. den Staatspresident verzoeke, de in de missive genoemde £6,000, te doen uitbetalen aan den Quæstor Synodi, of aan zoodanigen persoon of personen, als door hem, namens de Synode per Speciale Procuratie zal of zullen zijn of worden gevolmagtigd;

3. Dat de Synode ZHEd. den Staatspresident verzoeke, dat de gezegde som van £6.000, maandelijks, of kwartaalschgewijze, of jaarlijks in ééns, naar dat het der Regering best geriefelijk zijn zal, te doen uitbetaald worden;

4. Dat het ZHEd. moge goedvinden die toelage van £6.000, in kortere, of langere termijnen of in ééns, telkens vooruit, te doen uitbetaald worden;

5. En aangezien het der Synode gebleken is dat sommige

Predikanten der Kerk, het honorarium van Regeringswege over de maand April jongstleden reeds hebben ontvangen, zoo biedt de Synode bij deze aan, door haren gevolmagtigde, het alzoo uitbetaalde met het minste verzuim te restitueren, aan de verschillende Landdrosten alwaar die uitbetalingen hebben plaats gehad."

Op verzoek van de Predikanten van Winburg en Harrismith vindt eene Hoofdelijke stemming plaats met dezen uitslag, dat vóór het voorstel stemden: de Predikant en Ouderling van Fauresmith, de Ouderling van Smithfield, de Predikant en Ouderling van Bloemfontein, de Predikant en Ouderling van Boshof, de Predikant van Jacobsdal, de Ouderling van Kroonstad, de Predikant en Ouderling van Philippolis, de Predikant en Ouderling van Edenburg, de Predikant en Ouderling van Bethulie, de Ouderling van Rouxville, de Ouderling van Wepener, de Predikant en Ouderling van Ficksburg, de Predikant en Ouderling van Ladybrand, de Ouderling van Frankfort, de Predikant en Ouderling van Heilbron, de Predikant en Ouderling van Bultfontein, de Ouderling van Lindley, de Ouderling van Senekal.

Tegen Stemden : de Predikant en Ouderling van Winburg, de Predikant van Smithfield, de Predikant van Harrismith, de Ouderling van Jacobsdal, de Predikant en Ouderling van Bethlehem, de Ouderling van Brandfort en de Ouderling van Hoopstad. De Ouderling van Harrismith was bij de stemming afwezig.

Wordt voorts in deze zaak besloten : "De Synode drage aan eene Commissie uit haar midden op, in overweging te nemen en haar te adviseren, omtrent *de wijze der* administratie van de toelage van de £6,000." Tot Commissie worden door den HoogEerw. Voorzitter benoemd de Predikanten van Philippolis, Bloemfontein, Harrismith en Fauresmith, en de Ouderlingen van Boshof en Ladybrand.

Aan de orde is Punt I van het Rapport der Regtscommissie. Dit geldt het Predikanten Pensionen Fonds.

Op eene vraag van den Predikant van Edenburg, verklaart de HoogEerw. Assessor, als lid der Regtscommissie, dat slechts *bij vergissing* gewaagd werd van het niet inbetalen van Renten en Leges door de gemeenten van Edenburg en Wepener.

Na nog een en ander woord wordt besloten: "De Synode bepale dat de Kerkeraden, die den inleg van £50, tot het Predikanten Pensioen Fonds nog niet hebben betaald, *voor zoover het nog niet geschied is*, een Schuldbewijs, ten gunste van gemeld Fonds, met renten tegen 6 per cent., passeren of dat zij het geld storten."

Voorts wordt besloten: "De behartiging der zaak betreffende de Afrekening omtrent het Predikanten Pensioen Fonds (zie Notulen bladz. 344), aan de Algemeene Synodale Commissie over te laten."

Punt II van het Rapport betreft de Kerk van Griqualand West. Dit punt wordt van meer dan eene zijde besproken, met inächtneming ook van het bepaalde in de Synodale Notulen op bladz. 344 en de besluiten der Synodale Commissie van 2 April, 1880, en wordt besloten: het advies der Regtscommissie in deze aan te nemen: "Dat de wensch van de Kerk van Griqualand West tot meerdere toenadering of vereeniging met de Kerk van den Vrijstaat worde Afgewacht."

Punt III van het Rapport der Regtscommissie handelt over de afvaardiging van eenen Vertegenwoordiger onzer Kerk bij het Pan Presbijteriaansch Concilie te worden gehouden te Philadelphia (Amerika).

De Regtscommissie adviseert: "Deze Kerk kon zich laten vertegenwoordigen, doch zij meent dat de middelen tot zulk eene Zending moeijlijk zullen te vinden zijn." De Synode besluit: "Deze aanbeveling der Regtscommissie aan te nemen en, per missive aan den Afgevaardigde van de Kerk in de Kolonie, op te dragen, mede die van den Oranje Vrijstaat bij het Concilie te vertegenwoordigen."

Het Rapport der Regtscommissie is afgehandeld.

Aan de orde is het Rapport van de Heeren Curatoren van het Grey College. Dit wordt voorgelezen door den Predikant van Bloemfontein.

De tijd is verstreken. Tot Commissie, om eene Memorie op te stellen aan den HEd. Volksraad, in zake *het Onderwijs van behoeftige kinderen*, worden benoemd de Predikanten van Philippolis en Winburg.

De Synode besluit: "Dat de leden dezer Vergadering de gelegenheid hebben zullen om (D.V.) morgen, ten twaalf ure, het Instituut Eunice gezamentlijk te bezoeken en thans omtrent de plegtige sluiting niets vast te stellen."

Het nagebed wordt gedaan door den Predikant van Bethlehem, nadat de Notulen van heden gelezen zijn.

Gelezen en geärresteerd op de zevende *Zitting der Synode, den* 19*den Mei,* 1880.

JOHANNES G. OLIVIER, MODERATOR.
P. A. C. VAN HEYNINGEN, ASSESSOR.
ALBS. P. MEIRING, SCRIBA.

ZEVENDE ZITTING.

De *zevende* Zitting heeft plaats op 19 Mei, 1880.

Al de leden zijn tegenwoordig. De Vergadering wordt geopend en het gebed gedaan door den Ouderling van Fauresmith.

De Notulen der *zesde Z*itting worden gelezen en geärresteerd. Aan de orde is het Rapport der Heeren Curatoren van het Grey College. Dit Rapport wordt, op voorstel van den Predikant van Ladybrand, ontvangen en in behandeling genomen.

Punten I—IV worden met enkele opmerkingen voorbijgegaan. Naar aanleiding van Punt V wordt besloten: "Aangezien een der Curatoren, de WelEerw. heer Scott afwezig en zijn terugkeer onzeker is, zoo besluit deze Synode in ZWEerw. plaats tot Curator te benoemen, den Heer C. Borckenhagen."

Op Punt VI wordt met unanieme stemmen besloten: "De Synode heeft met blijdschap vernomen uit het Rapport van de Heeren Curatoren van het Grey College, aangaande den onvermoeiden ijver, waarmede de Rector van het College, Dr. Brill, zich van zijne taak blijft kwijten en spreekt bij deze in het belang van Opvoeding en Onderwijs hare blijdschap daarover en hare dankbaarheid jegens hem uit."

Naar aanleiding van Punt VII wordt besloten: "De Synode betuigt haren dank aan de Heeren Curatoren van het Grey College, voor hunne getrouwe pligtsbetrachtingen, in de behartiging van deszelfs belangen, blijkens het Rapport ter tafel, en wenscht bij deze hen aan te moedigen, onder de velerlei bezwaren, waaronder zij hun werk moesten voort zetten; en bij name haren dank uit te spreken jegens den Tresorier, Dr. Krause, voor de gewigtige diensten der Inrigting door hem bewezen." In verband met het Rapport wordt voorgesteld door den Predikant van Philippolis, en, nadat de Predikanten van Winburg en Fauresmith, Curatoren van het Grey College, hunne volkomene instemming met het

voorstel hadden betiugd, besloten: " Daar de inkomsten van het Synodale Fonds, betrekkelijk gering zijn, verklaart de Synode, aan Heeren Curatoren, hier ter stede *niet* woonachtig voortaan geene reis en vacatie gelden te kunnen toekennen."

Nog een voorstel door den Ouderling van Fauresmith, wordt tot besluit: "De Synode geeft haar leedwezen te kennen over de resignatie van den Heer Carmichaël, wegens zijne falende gezondheid en vertrek van hier."

Aan de orde is nu het Rapport over het Instituut Eunice. Wordt besloten, op voorstel van den Predikant van Philippolis, het Rapport met dank te ontvangen en te behandelen. Dit Rapport wordt punt na punt gelezen en besproken.

Punt IV betreffende achterstallige bijdragen van sommige gemeenten houdt de Vergadering het langst bezig. Eén van *vier* voorstellen wordt tot besluit: "Uit de gedeeltelijke afbetaling, van de sommen van de verschillende gemeenten verlangd, blijkt der Synode derzelver gewilligheid om aan haren wensch te voldoen; en bepaalt zij derhalve andermaal, dat aan die gemeenten een schrijven zal gerigt worden om, vóór 1 October, aanstaande, het nog verschuldigde aan te zuiveren.

Ten oprigte van het Financieel Verslag, "Betreurt de Synode, dat er hier geen ter tafel is gelegd en hoopt, dat zoo spoedig mogelijk dat Verslag zal worden gepubliceerd."

Voorts wordt besloten: "De Synode haren hartelijken dank betiugende aan Mej. van Pommeren, voor hare zelfverloochenende pligtsbetrachting, in hare betrekking als Directrice van het Instituut Eunice, spreekt het als haren ernstigen wensch uit, dat zij nog lang aan het hoofd dier Inrigting moge blijven. Tevens verblijdt zich de Synode over de vlijtige medewerking der andere Onderwijzeressen ter bevordering van den bloei van dit Opvoedings Instituut." Nog wordt besloten: "De Synode betuigt haren dank aan Heeren bestuurders van het Opvoedings Instituut "Eunice" voor hunnen onvermoeiden ijver in de behartiging der belangen dier Inrigting aan den dag gelegd."

Het is nu 12 uur, en wordt aan de leden de gelegenheid gegeven, volgens besluit van gisteren, het Instituut Eunice, te bezoeken.

Na de Pauze is aan de orde het Verslag der Commissie ter verbetering van Psalm en Gezangwijzen. Dit wordt ter tafel gelegd door den Predikant van Bloemfontein: ont-

vangen, gelezen en naar aanleiding daarvan besloten: "De Synode beruste in het Rapport ter tafel, en het werk worde aan dezelfde Commissie opgedragen."

Het Rapport over de herziening van het Reglement op de Zending komt in behandeling.

De aanbeveling onder § 1 wordt aangenomen; zijnde, dat de Acte van Toelating voor Zendelingen met eenige wijzegingen, naar den aard der omstandigheden, behoort te dienen tot Acte van Bevestiging.

Punt 2 wordt voor kennisgeving aangenomen.

Op Punt 3 wordt besloten: De Synode geve den Zendeling van Witsieshoek de gelegenheid de Vergaderingen van den Oostelijken Ring en die der Synode bij te wonen, en deze, des verlangd, in zaken de Zending der Kerk betreffende te adviseren, zonder regt van stemming en met schadeloosstelling zijner reiskosten en vacatiegelden, volgens gewoon Synodaal Tarief.

Aan de orde is de Herdelijke Brief. Deze wordt gelezen door den Predikant van Philippolis en aan hem toevertrouwd ten einde elken Kerkeraad van één Exemplaar te voorzien.

De Predikant van Bloemfontein erlangt het woord en deelt aan de Vergadering mede, dat hem juist nu per Telegram berigt was gedaan van het overlijden op gisteren namiddag van den WelEerw. George Morgan, den Vader van den Predikant van Rouxville. De HoogEerw. Moderator, geeft, namens de Vergadering, hare deelneming te kennen met den Predikant van Rouxville, en oordeelt dat een deelnemend schrijven aan hem zal worden gerigt.

Het Rapport der Commissie, om na te gaan welke gemeenten nog in gebreke waren gebleven tot het Fonds ter Afvaardiging in 1877 bij te dragen, wordt nu gehoord, en naar aanleiding daarvan besloten: "Dat, staande de Vergadering de gezamentlijke som van £13 3s. 6d., door deze zal worden inbetaald en dat met de ontvangst belast worde de Commissie van Rationarii." Deze gemeenten zijn die van Winburg, Ficksburg, Heilbron, Brandfort, Hoopstad, en Lindley.

De Memorie aan den HoogEd. Volksraad, met het oog op het Onderwijs aan behoeftige kinderen wordt der Vergadering door den Predikant van Philippolis voorgelezen en

wordt besloten: "Dezelve met dank te ontvangen en, door de Moderatuur geteekend, ZHEd. den Staats President toe te zenden, met beleefd verzoek dezelve aan den HEd. Volksraad voor te leggen."

Aan de orde is nu het Rapport der Commissie, in zake de toelage van £6,000. Dit wordt ingediend door den Predikant van Fauresmith en gelezen; daarna van punt tot punt overwogen en aangenomen, met uitzondering van Art. 6 onder Punt II, alwaar nader bepaald wordt dat het jaarlijksch verslag zal geschieden vóór 1 Mei.

Omtrent de beschikking over £200, onder lit. *d.* van het Rapport heeft eenige discussie plaats over de vraag, of £200 aan de gemeente Lindley zal worden toegekend, dan of die som voorloopig zal worden verdeeld tusschen de gemeenten Lindley en Senekal. Op verzoek van den Ouderling van Senekal heeft eene Hoofdelijke stemming plaats.

Vóór de verdeeling stemden, de Predikant en Ouderling van Winburg, de Ouderling van Fauresmith, de Predikant van Edenburg, de Ouderling van Ficksburg, de Predikant van Ladybrand, de Ouderling van Hoopstad en de Ouderling van Senekal. *Tegen* de verdeeling en vóór de teekening van de geheele som aan de gemeente Lindley, stemden de andere leden der Vergadering.

Hiermede is het Rapport afgehandeld.

Wordt besloten: "Dat aan de Commissie van Financiën op gelijke wijze ter behoorlijke administratie, ook het Predikanten Pensioen Fonds zal worden toevertrouwd."

Eindelijk wordt bepaald, dat de Synode (D.V.) morgen ten 9 ure zal vergaderen, en dat de plegtige sluiting plaats hebben zal den 12 ure. Het gebed wordt gedaan door den Predikant van Ladybrand.

Gelezen en vastgesteld ter zitting van 20 *Mei*, 1880.

JOH. G. OLIVIER, MODERATOR.
P. A. C. van HEYNINGEN, ASSESSOR
ALBS. P. MEIRING, SCRIBA.

ACHTSTE ZITTING.

De *Achtste* en laatste Zitting der *Negende* Synodale Vergadering heeft plaats, *den* 20*sten*, *Mei*, 1880.

Al de leden zijn tegenwoordig. Het gebed wordt geleid door den Predikant van Smithfield.

De Notulen der *zevende* zitting worden gelezen en geteegend. Aan de orde is het Rapport der Commissie over het verzoek van den Heer Borckenhagen, met betrekking tot de Fakkel.

Dit wordt ingediend en gelezen door den Predikant van Bloemfontein. Naar aanleiding hiervan wordt een viertal voorstellen ter tafel gelegd, het laatste waarvan tot besluit wordt: "De Fakkel blijve als tot hiertoe voortbestaan, *i. e.* (1.) Van wege de Kerk ontvange de Redactie voor het Officieel gedeelte £60. 'sjaars; (2.) Belove elk lid dezer Vergadering, op alle mogelijke wijze het zijne te doen, tot den bloei van dit Blad, dat door velen gaarne gelezen wordt en ook voor velen reeds tot zegen is geweest."

Omtrent de Herderlijke Brief wordt besloten, dat deze gedrukt zal worden in het Officieel Orgaan der Kerk en in iedere gemeente tijdens het eerstkomend Nachtmaal van den Kansel zal worden voorgelezen.

De Voorzitter bepaalt dat de Zuidelijke Ring aan de beurt zal zijn een zijner Predikanten te benoemen om de volgende Synodale Vergadering met eene leerrede te sluiten.

Wordt besloten: "Dat het personeel der Synodale Zendingconmissie als zoodanig in functie blijve; dat de Algemeene Synodale Commissie zal bestaan uit het personeel van de Moderatuur; dat de Commissie tot het afnemen van het Examen van Godsdienst onderwijzens en Zendelingen worde herkozen; dat de Commissie voor de Grensscheidingen tusschen de gemeenten Smithfield, Edenburg en Bloemfontein, bestaan zal uit de Predikanten dier gemeenten.

Met het oog op het Synodaal besluit, naar aanleiding van Beschrivingspunt 17 wordt besloten: "Dat het Notulen boek van den voormaligen Ring van Fauresmith en het Kassaboek van dien van Winburg, thans in gebruik bij den Westelijken Ring bij de Archiven van dien Ring zullen mogen berusten."

Op eene vraag van den Predikant van Ladybrand, blijkt

dat nog geen antwoord was ontvangen op de missive der Synode omtrent de toelage van £6,000.

Omtrent de vraag aangaande een Hulpprediker voor de gemeente van Bloemfontein worden belangstellenden verwezen naar de Notulen op Bladz. 336.

De Predikant van Harrismith, op eene vraag omtrent huwelijken in een verboden graad van Bloedverwantschap, wordt gewezen op de Landswet in deze.

De Predikant van Bethulie wijst op het bepaalde bij Art. 22, lit. *b.*; maar de Vergadering berust in vroeger genomen besluiten omtrent dit Artikel.

Met het oog op Art. 228 wordt besloten, op voorstel van den Predikant van Philippolis, dat de Bode dezer Vergadering, daggelden zal ontvangen tegen tien shillings per dag.

De Predikant van Winburg stelt voor, hetgeen door de Synode wordt besloten: "Deze Vergadering betuigt haren hartelijken dank aan den Leeraar en Kerkeraad der gemeente van Bloemfontein en belangstellende Vrienden voor betoonde gastvrijheid, door leden der Vergadering genoten en spreekt hare blijdschap uit over de voltooijing en Inwijding van dit Kerkebouw.

De Vergadering wordt verdaagd tot heden middag ten 12 ure.

N.B. Door de Rationarii dezer Vergadering is ontvangen en overgelegd de gezamentlijke som van £13 3s. 6d., nog verschuldigd op het Fonds der Afvaardiging; Voorts het Verschuldigde op het Verslag van het PanPresbijteriaansche Concilie.

De plegtige sluiting heeft plaats ten 12 ure terwijl de Predikant van Ficksburg de Sluitingsrede houdt. Gelezen, 2 Cor. 10. Gezongen, Ps. 89. 4.; Gez. 77. 1, 4; Gez. 69. 3., 6.

Naar aanleiding van 2 Cor. 10: 4 en 5, wijst de Redenaar op,

1. Den Strijd, welken wij te strijden hebben;
2. De Wapenen, die ter onzer beschikking zijn;
3. Het heerlijke doel en de groote voordeelen aan de overwinning verbonden.

Deze dienst Afgeloopen zijnde, leest de Voorzitter een schrijven, juist ontvangen, van den WelEerw. heer Charles Hole, Secretaris van het Zuid Afrikaansche Hulp Bijbelgenootschap, en drukt zijn hoop uit, dat de lezing daarvan

een gezegenden invloed zal uitoefenen op al de leden der Vergadering. Hij besluit daarna met een kort woord, en meent, dat allen redenen hebben tot dankbaarheid jegens God, voor hetgeen men hier mogt verrigten en voor de wijze waaröp zulks mogt geschieden.

Per monde van den HoogEerw. Moderator, wordt den Predikant van Ficksburg den dank der Synode betuigd voor de gehoudene Sluitings Leerrede.

De Predikant van Bloemfontein gaat in het slotgebed voor.

Gelezen en vastgesteld op 20 *Mei*, 1880.

JOHANNES G. OLIVIER, Moderator.
P. A. C. van HEYNINGEN, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba.

BESCHRIJVINGSPUNTEN.

1. De Synode neme kennis van:
   - *a.* De Verslagen van den Staat der Godsdienst in de verschillende gemeenten (Art. 40);
   - *b.* Het Rapport der Algemeene Synodale Commissie;
     De Rapporten van
   - *c.* Den Scriba Synodi;
   - *d.* Den Quæstor Synodi;
   - *e.* De Synodale Zending Commissie;
   - *f.* De Commissie voor het examen van Godsdienst Onderwijzers;
   - *g.* De Commissie van H.H. Curatoren van het Grey College;
   - *h.* De Commissie van H.H. Bestuurders van het Instituut Eunice;
   - *i.* Den gehouden Census der Kerk;
   - *j.* Der Commissie voor de Zondagschool-lessen; der Commissie omtrent
   - *k.* Een Hoofddepôt van Bijbels, Psalm- Gezang- en andere boeken;
   - *l.* De verbetering der Psalm- en Gezangwijzen;
   - *m.* Een Concept van een nieuwe Kerkwet.

De Scriba Synodi.

2. De Synode benoeme eene nieuwe Commissie, tot het bepalen der grenslijnen tusschen de Gemeenten van Winburg en Senekal, en beslisse tevens, tot welken Ring Senekal zal moeten behooren.

De Noordelijke Ring.

3. De Synode bepale, dat de grenslijnen van elke Gemeente behoorlijk opgeteekend zullen zijn op het eerste blad van het Notulen Boek des Kerkeraads.

Predikant van Ladybrand.

4. De Synode geve eene duidelijke omschrijving, van de verhouding tusschen de Synodale Zending Commissie en de plaatselijke Zendingen onder de Kerkeraden die op het oogenblik onbepaald, onduidelijk, zeer delicaat is.

De Penningmeester der S. Zending Commissie.

5. De Artikelen over het Zendingwezen worden duidelijker en bepaalder gemaakt, opdat be betrekking waarin de tegenwoordige Zendeling van Witzieshoek staat, verstaanbaar zij.

Penningmeester der S. Zending Commissie.

6. De Synode berame een plan, waardoor de Gemeenten der Kerk bij de kiezing van Predikanten en Kerkeraadsleden, meer tot haar regt zullen komen.

De Predikant van Bethulie.

7. De diensttijd van Kerkeraadsleden worde bepaald op *drie* achtereen volgende jaren, waarna zij minstens één jaar zullen rusten, alvorens weder te kunnen worden gekozen.

Predikant van Bethulie.

8. Wat staat een Kerkeraad te doen wanneer hij van eene andere Gemeente een certificaat vraagt van een persoon, die jaren lang in de Gemeente woont, doch wiens naam door eene of andere nalatigheid niet op het Register der Gemeente staat, waar hij voorgesteld is en dus geen Certificaat krijgt?

Kerkeraden van Senekal en Ladybrand.

9. Hoe moet een Leeraar handelen, wanneer hij herhaalde malen en aan den Predikant en aan den Koster eener andere Gemeente om certificaten, met het noodige geld ingesloten, schrijft, en geen antwoord ontvangt?

Predikant van Ladybrand.

10. De Zuidelijke Ring, het voorstel van den Predikant van Rouxville, op blz. 377 der Synodale Notulen, in beraad genomen hebbende, meent dat de algemeene strekking daarvan zeer wenschelijk is, en beveelt de behandeling van dat Voorstel dringend der overweging van de HoogEerw. Synode aan.

De Zuidelijke Ring.

11. De Synode spreke zich duidelijk uit, omtrent de beteekenis van Art. 4 der Kerk wetten.

De Predikant van Bethulie.

12. De Synode onderzoeke of alle afgevaardigen, Leden zijn der respektieve Gemeenten.

De Predikant van Ladybrand.

13. Artikel 225 worde aldus gewijzigd:
Afgevaardigden van die Kerk waar de Vergadering gehouden wordt zullen geene rekening voor reiskosten, maar wel voor dag gelden mogen inbrengen,,enz.

De Predikant van Rouxville.

14. Deze Vergadering bevele der HEw. Synode aan, Art. 35, No. 2, aldus te wijzigen, nl., wordt er wel over den Heidelbergschen Catechismus gepredikt, en hoe vele malen is zulks in het afgeloopen jaar in uwe Gemeente geschied ? " enz.

De Zuidelijke Ring.

15. De Ring verzoeke de HoogEw. Synode eerbiediglijk om den tijd van de Vergadering der Ringen zoodanig te veranderen dat deze in het vervolg vergaderen zullen, of op den derden *Woensdag* of op den derden *Vrijdag* van de maand October.

De Zuidelijke Ring.

16. Dar het zeer moeielijk valt *De Fakkel* in het leven te houden, zoo neme *De Christen*, thans het Officieel Orgaan der Kerk van Zuid Afrika, hare plaats in.

De Predikant van Ladybrand.

17. Wat mogt geworden zijn van de Boeken, Archieven, enz., der voormalige twee Ringen der Kerk ?

Predikant van Edenburg.

BESCHRIJVINGSPUNTEN TE LAAT ONTVANGEN.

---

18. De Synode bepale hoe gehandeld moet worden met lidmaten der Kerk, die hun huwelijk in Griqualand West lieten bevestigen, omdat zij hetzelve, wegens een door de Landswet verbeden graad van bloedverwantschap hier niet konden bevestigd krijgen.

19. De Synode spreke haar ordeel uit of zij het huwelijk met het kind eener overledene vrouws zuster beschouwt te zijn in een verboden graad van bloedverwantschap, en vestige hare aandacht op de Landswet in deze.

20. Is iemand, die eene Apologie in de couranten gemaakt, en zichzelven tot leugenaar verklaard heeft nog verkiesbaar tot Ouderling of diaken ?

De Kerkeraad van Philippolis.

21. De Synode bespreke den toestand van de arme kinderen onzer Kerk, en berame plannen om het onderwijs binnen hun bereik te brengen.

Predikant van Philippolis.

22. De Synode neme stappen ten einde de legitimatie van predikanten door de Kerk van het Oranjevrijstaat door die van de Kaapkolonie te doen erkend worden.

23. De Synode der Kerk van den Oranjevrijstaat spreke zich uit om het al of niet wenschelijke dat het Admissie Examen tot het Theologisch Seminarie te Stellenbosch ook door eene Commissie, door haar aangesteld worde afgenomen, en stelle zich in correspondentie met de Kerk der Kaapkolonie over de vraag of zoodanig examen, ingerigt volgens de eischen dier Kerk, door haar als zoodanig zal worden erkend.

Predikant van Bethulie.

ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

Edenburg, 26 Maart, 1880.

INDEX

TOT DE

Notulen der Negende Synodale Vergadering,

Gehouden op 12 Mei, 1880 en volgende dagen.

ERRATA
IN
Synod. Notulen, Vergadering, 1880.

Blz. 397, regel 8 v. ond., na de ww: "wordt van," vul in: de ontvangsten van.
,, 398, reg. 16 v. bov., lees: besloten.
,, ,, ,, 25 ,, ,, aangeroerd.
,, 399, ,, 12 ,, ,, na: "voormalige," twee.
,, 400, ,, 16 v. ond. na "Lands," voor. een,
,, 406, reg, 21 v. ond. lees: opzigte.
,, ,, reg. 6 v. ond., lees, na: "leden": der Vergadering
,, 409, ,, 19 v. bov,, voeg aan het paragr. bij; Hiermede is ook Beschrijvp, 16 afgehandeld.
,, 410, reg. 15 v. ond., na "Concilie.," lees: , van de gemeenten Lindley en nog drie anderen.
,, 412, Na BESCHRIJVINGSPUNTEN., lees: , overwogen ter Syn. Vergadering van 12 Mei, 1880: en volgende dagen.
,, 414, reg. 11 v. ond:, in plaats van: "zuster," , lees: zuster's kind.
,, 415, reg. 13 v. bov., laat weg: Edenburg, 26 Maart, 1880.

3. **SMITHFIELD: De Predikant en de Ouderling Hendrik Mentz;**
4. **BLOEMFONTEIN: De Predikant en de Ouderling J. J. Venter.**

DE TIENDE
HOOG-EERW. VERGADERING

DER

Synode van de Ned. Gereformeerde Kerk

VAN DEN

ORANJEVRIJSTAAT

Wordt gehouden in de Kerk, Bloemfontein, op WOENSDAG den 11den MEI, 1881, en volgende dagen.

EERSTE ZITTING.

De afgevaardigden nemen de hun aangewezene plaatsen in. De Hoog-Eerwaarde Assessor opent als Voorzitter de vergadering. Hij doet zingen Psalm 89: 7; leest Phil. 2 : 1–18, en gaat in het gebed voor.

De geloofsbrieven worden opgeeischt, en het blijkt dat verschenen zijn van de gemeenten :

1. WINBURG : De Predikant en de Ouderling H. S. Theron.
2. FAURESMITH : De Ouderling Jacob Weydeman ;
3. SMITHFIELD : De Predikant en de Ouderling Hendrik Mentz ;
4. BLOEMFONTEIN : De Predikant en de Ouderling J. J. Venter.

5. HARRISMITH : Niemand.
6. BOSHOF : De Predikant en de Ouderling J. Jacobs ;
7. JACOBSDAL : De Ouderling Petrus Welman ;
8. KROONSTAD : De Predikant en de Ouderling J. G. Dreyer ;
9. PHILIPPOLIS : De Predikant en de Ouderling N. E. Grobbelaar ;
10. EDENBURG : De Predikant en de Ouderling S. W. van der Merwe ;
11. BETHULIE : De Ouderling R. D. McDonald.
12. BETHLEHEM : De Ouderling J. C. Muller.
13. ROUXVILLE : De Predikant en de Ouderling P. H. Pietersen.
14. WEPENER : De Predikant en de Ouderling A. Lombaard ;
15. FICKSBURG : De Ouderling H. F. de Jager ;
16. LADYBRAND : De Predikant en de Ouderling D. J. Kriel ;
17. FRANKFORT : De Ouderling T. L. Steijn ;
18. HEILBRON : De Predikant en de Ouderling M. J. Uijs.
19. BULTFONTEIN : De Predikant en de Ouderling H. J. le Roux ;
20. BRANDFORT : De Predikant en de Ouderling P. A. Dreijer ;
21. LINDLEY : Niemand.
22. HOOPSTAD : De Ouderling P. E. Scholtz ; en
23. SENEKAL : Niemand.

De Voorzitter verklaart nu de Vergadering voor wettig geconstitueerd, en leest aan dezelve voor, missieven : *(a)* van den Predikant van Bethulie, den Hoog-Eerwaarden Moderator Synodi berigtende dat hij wegens ernstige ongesteldheid van zijn Wel-Eerws. echtgenoote bij de opening der Synode niet tegenwoordig kon zijn ; doch hij hoopte D.V. aanstaanden Maandag ter Vergadering te kunnen verschijnen ; *(b)* van den Predikant van Fauresmith,

vermeldende dat hij, wegens bindende familie omstandigheden, genoodzaakt werd eene reis te ondernemen, doch hij hoopte den 18 dezer in de Vergadering zitting te nemen; *(c)* van den Predikant van Harrismith, mededeelende dat ook hij wegens omstandigheden van Zijn Eerws. huisgezin genoodzaakt werd eene reis te ondernemen, en derhalve belet zou zijn de Synodale Vergadering dit jaar bij te wonen; (*d*) eindelijk van den Predikant van Bethlehem, te kennen gevende dat hij, vooral ter wille van de gezondheid van Zijn Eerws. echtgenoote voor eenige maanden op reis zou gaan.

Een en andere aanmerking worden gemaakt over een viertal der Geloofsbrieven, welke aanmerkingen de Vergadering stilzwijgend voorbij gaat.

Ten opzigte der voorgelezene brieven, wordt door een enkelen spreker de hoop uitgedrukt dat alle Predikanten en Afgevaardigden, zooveel mogelijk, het als een eerste pligt zullen beschouwen de Vergadering der Synode bij te wonen.

De Voorzitter rigt een enkel woord tot de Vergadering, *onder anderen,* zijne blijdschap te kennen gevende over de aanwezigheid, als een nieuw lid der Vergadering, van den Predikant van Wepener, en zijn leedwezen over het vertrek van dien van Ficksburg.

Ter Vergadering was verschenen, als Afgevaardigde der Kerk van de Kaap Kolonie, de WelEw. Heer J. H. Hofmeyr, Predikant van Somerset Oost. Deze broeder overhandigt zijn Credentiaal, geteekend G. van de Wall, Moderator Synodi. Dit wordt voorgelezen, en de Afgevaardigde door den Voorzitter hartelijk verwelkomd. De Afgevaardigde vergenoegt zich voorloopig met een kort woord van repliek.

De Predikant van Philippolis en de Ouderling van Winburg worden benoemd als Commissie om Zijn HEd. den Waarnemenden Staatspresident naar de plechtige opening der Synode af te halen. De Vergadering wordt verdaagd tot kwartier over twaalven, als wanneer de Openingsdienst plaats hebben zal. Op den bepaalden tijd

heeft de Openingsdienst plaats, en wordt door den Hoog-Eerw. Assessor eene leerrede uitgesproken naar aanleiding der woorden bij Psalm 127 : 1, 2. Wijzende op den arbeid in de dienst des Heeren, toont hij aan hoe deze geschieden moet, in *afhankelijkheid van, vertrouwen op,* en *geloof in* God, met gezindheden van nederigheid, zachtmoedigheid, moed, en ijver. Nog een woord tot den Fungeerenden Staatspresident en tot de Volksraadsleden tegenwoordig, met gezang en gebed, brengt dezen dienst ten einde.

De Vergadering wordt verdaagd tot drie ure.

Na de pauze wordt ingediend en ontvangen, Geloofsbrief van den Kerkeraad van Senekal. Van daar is verschenen, de Ouderling S. P. E. Jacobs.

Wordt nu met volstrekte meerderheid van stemmen gekozen : tot Moderator, de Predikant van Winburg ; tot Assessor, de Predikant van Philippolis. De benoemden nemen hunne zitplaatsen in en rigten een gepast woord tot de Vergadering.

De tijd der zittingen wordt bepaald van 10 a.m. tot 1 p.m., en van 3 tot 5 p.m.

De Voorzitter leest nu voor het reglement van orde, en benoemt tot assistenten des Scribas de Predikanten van Boshof en Heilbron. Hij oordeelt vervolgens dat de Commissien volgens Art. 20 en 24 D.V. op morgen zullen worden benoemd.

Worden nu gehoord de Verslagen van den Staat der Godsdienst achtereenvolgens van de gemeenten Winburg, Fauresmith, Smithfield, Bloemfontein, Boshof, Jacobsdal, Kroonstad, Philippolis, Edenburg, Bethulie, Bethlehem, en Rouxville.

De korte Notulen worden gelezen, en het gebed gedaan door den Predikant van Bloemfontein.

Voorgelezen en goedgekeurd zijnde, door al de leden

tegenwoordig onderteekend, overeenkomstig Art. 12, 24, op den 12 Mei, 1881.

P. A. C. VAN HEIJNINGEN, MODERATOR.
C. FRASER, ASSESSOR.
H. S. THERON.
J. A. C. WEIDEMAN.
S. J. M. VAN NIEKERK, V.D.M.
H. MENTZ.
GUSTAV RADLOFF, V.D.M.
J. J. VENTER.
S. J. ODENDAAL.
J. H. VAN WIJK, V.D.M.
J. F. JACOBS.
P. J. WELMAN.
G. W. B. VAN DER LINGEN, V.D.M.
J. G. DREYER.
E. N. GROBBELAAR.
S. W. VAN DER MERWE.
R. D. McDONALD.
J. C. MULLER.
E. A. J. DU TOIT, V.D.M.
P. A. DREIJER.
J. J. CILLIERS.
P. E. SCHOLTZ.
S. P. E. JACOBS.
C. S. MORGAN, V.D.M.
P. H. S. PIETERSEN.
G. R. KEET, V.D.M.
A. A LOMBAARD.
G. A. MAEDER, V.D.M.
S. H. G. DE JAGER.
D. J. KRIEL.
T. L. STEIJN.
M. J. UIJS, M.ZOON.
D. J. MINNAAR, V.D.M.
P. A. WINTER, V.D.M.
H. J. LE ROUX.
ALBS. P. MEIRING, SCRIBA SYNODI.

TWEEDE ZITTING.

De *tweede* zitting der Synode wordt gehouden ter plaatse als de vorige, op den 12 Mei, 1881. Het gebed wordt geleid door den HEerw. Assessor.

Al de leden zijn tegenwoordig.

De notulen der zitting van gisteren worden gelezen en vastgesteld.

Wordt eenpariglijk besloten: "Deze vergadering deelt hare innigste sympathie mede met den Scriba, wegens het droevig verlies door hem geleden in het overlijden zijner dierbare en beminde gade, zij verheugt zich dat de geachte broeder niet treurt als die zonder hoop is en wenscht hem de vertroostingen Gods in zijn hart en huisgezin."

Wordt ingediend en ontvangen Geloofsbrief van den Kerkeraad der Gemeente Harrismith, en is verschenen de Ouderling S. J. Odendaal. Voorts die van den Kerkeraad van Lindley, van waar verschenen is de Ouderling J. J. Cilliers.

De Eerw. Heer Schröder, de Zendeling der Kerk te Witzieshoek is ter vergadering aanwezig, en wordt hartelijk verwelkomd door den Voorzitter.

De Voorzitter leest eene kennisgeving namens het Wijksbestuur van de stad Bloemfontein, aangaande de oprigting van een Afrikaner Bond, en eene uitnoodiging tot bijwoning eener vergadering aanstaanden Maandag.

Een en ander voorstel wordt ter tafel gelegd en besloten: "Deze vergadering erkent met dank de ontvangst der uitnoodiging."

Op eene motie van orde wordt besloten al de stukken gedurende de zittingen der Vergadering ter tafel te worden gelegd, aan de Regtscommissie toe te vertrouwen. Tot Regtscommissie wordt benoemd de Predikanten van Philippolis, Rouxville, Smithfield, en de Ouderlingen van Kroonstad, Bloemfontein, en Winburg; tot Rationarii, de Predi-

kanten van Bultfontein, Ladybrand, en Brandfort, en de Ouderling van Bethulie.

Worden nu gelezen de verslagen van den Staat der Godsdienst in de gemeenten: Wepener, Ficksburg, Ladybrand, Frankfort, Heilbron, Bultfontein, Brandfort, Lindley, Hoopstad, Senekal en Harrismith.

De Voorzitter leest kennisgeving van den Predikant van Jacobsdal, d.d. Stellenbosch, 4 Mei, 1881; zijn innig leedwezen betuigende, dat hij niet in staat zal zijn deze Vergadering bij te wonen.

De Voorzitter geeft de gelegenheid, om de voorgelezene Verslagen te bespreken. Verscheidene leden maken van dit verlof gebruik om het hunne in het midden te brengen Eene breedvoerige gedachtewisseling heeft plaats, terwijl een vijftal voorstellen ter tafel wordt gelegd. Deze worden vervolgens afzonderlijk in overweging genomen en besloten:

A.—De Vergadering rigte ook ditmaal een Herderlijken Brief aan de gemeenten der Kerk en stelle eene Commissie aan om zoodanig schrijven op te stellen, en dat tegen het einde der Vergadering ter goedeuring aan haar voor te leggen.

B.—De Synode in hare jaarlijksche zitting, op nieuw uit de gemeentelijke Verslagen klagten vernemende, over het algemeen gebrek aan Onderwijzers en innig overtuigd, dat indien de voorziening in deze behoefte nog langer wordt uitgesteld, de gevolgen allernoodlottigst zullen moeten zijn; besluit door haren Voorzitter een schrijven te rigten aan den HEd. Volksraad, haar genoegen te kennen gevende over het voorgestelde plan der afvaardiging van zijn WEerw. den Inspecteur van Onderwijs; de hoop uitdrukkende dat het plan door den HEd. Volksraad zoo spoedig mogelijk moge worden ten uitvoer gebragt.

C.—De Synode benoeme eene Commissie van drie leden uit deze Vergadering ten einde eene memorie op te stellen, den HEd. Volksraad verzoekende, om te bepalen, dat in gevallen waar er gene Wijkscholen bestaan, de gelden, ge-

A

woonlijk aan zulke Wijkscholen door de Ordonnantie op het Onderwijs toegekend, aan de Schoolcommissie van het Distrikt worden uitbetaald: opdat ouders die hunne kinderen uit zoodanige Wijken naar de Districtschool zenden, dusdanig worden ondersteund.

Een voorstel ten inhoud hebbende den HEd. Volksraad te petitioneren, omtrent het toezicht over de uitreiking van Dranklicentien, wordt afgestemd.

Nog ligt ter tafel het volgend voorstel van den Predikant van Ladybrand, gesecondeerd door dien van Bloemfontein: "Eene Commissie worde uit deze Vergadering benoemd, ten einde eene Memorie op te stellen, om den HEd. Volksraad bescheidenlijk te wijzen op de wenschelijkheid eener meer duidelijke bewoording van de Huwelijks Ordonnantie des Lands."

In den loop der gedachtewisseling *voor en na de pauze* werd van een en anderen kant de wenschelijkheid uitgesproken, dat door deze Vergadering maatregelen zullen worden genomen, ten einde te voorzien in de geestelijke behoeften der Engelsch sprekenden in sommige gemeenten en over het algemeen in de geestelijke behoeften der delvers te Jagersfontein en te Koffijfontein.

Voor de pauze is bepaald dat de Afgevaardigde van de Kerk der Kaapkolonie, des verkiezende, D.V. morgen ten kwartier over Twaalven de Vergadering zal toespreken.

Tot Commissie, volgens besluit omtrent toelage aan Wijkscholen, worden benoemd, de Predikanten van Wepener en Ladybrand en de Ouderling van Bethulie; en tot Commissie, om het Herderlijk schrijven aan de Vergadering voor te liggen de Predikanten van Philippolis en Bloemfontein.

Eene motie omtrent avondzittingen blijft overstaan, daar de tijd vorstreken is. Deze wordt voor morgen D.V., aan de orde gesteld en daarna het Concept der nieuwe Kerkewet.

De korte Notulen worden gelezen en het gebed gedaan door den Ouderling van Bethulie.

Voorgelezen en vastgesteld op den 13den Mei, 1881.

P. A. C. VAN HEIJNINGEN, Moderator.

C. FRASER, Assessor.

ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

DERDE ZITTING.

De *derdė zitting* der HEerw. Vergarding der Synode heefts plaats op den 13den Mei, 1881.

Al de leden zijn tegenwoordig op eene uitzondering na. De ouderling van Ficksburg gaat in het gebed voor. De notulen van gisteren worden gelezen en vastgesteld; terwijl intusschen het afwezig lid ter Vergadering verschijnt.

Aan de orde is het voorstel dat gisteren is blijven overstaand. Dit wordt na eenig debat gewijzigd *aldus* tot besluit: Deze Vergadering benoeme eene Commissie, om de wet op het huwelijk te overwegen en zoodanige wijzigingen en bijvoegingen als haar wenschelijk voorkomen zullen, aan de eerstvolgende Synodale Vergadering voor te leggen.

De motie van orde in de vorige Zitting ter tafel gelegd omtrent Avondzittingen, komt nu onder behandeling en wordt afgestemd.

Met het oog op de Verslagen der Godsdienst wordt door den Predikant van Rouxville en anderen aangedrongen op de ondersteuning der Zuid-Afrikaansche Boekvereeniging; waarna besloten wordt: Deze HEew. Vergadering lettende op de aankweeking van den leestlust, waarop in eenige Verslagen van den Staat der Godsdienst gezinspeeld werd, acht het hoogst wenschelijk, ja dringend noodzakelijk, dat de Opzieners van elke gemeente, *zooveel mogelijk is,* de belangen van de Zuid-Afrikaansche Bookvereeniging ondersteunen.

Volgens aankondiging gisteren is aan de orde, het Concept eener nieuwe Kerke-wet. De Voorzitter wenscht dat slechts het Rapport der Commissie voor de vervaardiging daarvan, zal worden gehoord en het Concept in het algemeen toegelicht. Dit een en ander geschiedt; waarna met eenparige stemmen, op voorstel van den Predikant van Philippolis, besloten wordt: De Synode betuige haren hartelijken dank aan de Commissie voor de vervaardiging van het Concept der Kerke-wet voor haren belangrijken arbeid; ontvangt het Concept en neme het, nadat eerst de beschrijvingspunten zullen zijn afgehandeld, in overweging.

Ter tafel ligt nu de memorie, betreffende de toelagen aan wijkscholen. Deze wordt gelezen, besproken, en naar de Commissie ter wijziging terugverwezen.

De beschrijvingspunten komen nu in behandeling. De Voorzitter bepaalt dat alle verslagen nog overstaande, volgens beschrijvingspunt 1. (D.V.) op aanstaanden Maandag aan de orde zullen zijn. Beschrijvingspunt 2 wordt door den Ouderling van Ficksburg toegelicht; doch wordt, ter regeling der werkzaamheden besloten: beschrijvingspunt 2 en alle andere, die betrekking hebben op wetsveranderingen en wets-bepalingen, worden in verband met het Concept der Kerke-wet, en wanneer dat Concept in behandeling zal zijn, overwogen. Dientengevolge worden voor het tegenwoordige voorbijgegaan Beschrijvingspunten 3, 4, 5, 6.

Volgens Beschrijvingspunt 6 worden gevraagd, Rapporten van Kerkeraden omtrent de *vrije verkiezing.* Het blijkt dat slechts van twee Kerkeraden schriftelijk rapport is toegezonden, namelijk van die van Kroonstad en Winburg. Deze worden gelezen.

Beschrijvingspunt 7, luidende: De Synode verwacht dat elke gemeente jaarlijks wat bijdragen zal tot ondersteuning van het Theologisch Simenarium te Stellenbosch, wordt van verscheidene zijden, naar aanleiding van een voorstel, dat het Beschrijvingspunt worde aangenomen, besproken. Ter stemming gebragt wordt het voorstel tot besluit.

Beschrijvingspunt 8, handelende over de werking van de nieuwe Ordonnantie over het verkoopen van sterken drank wordt niet behandeld, aangezien over deze zaak door de vergadering reeds is beschikt.

Beschrijvingspunt 9 wordt door den Voorsteller toegelicht, en een voorstel naar aanleiding daarvan ter tafel gelegd. Dit handelt over het wenschelijke der betooning van belangstelling in den toestand der verschillende Hollandsche Kerken in de Transvaal. Nadat door den Ouderling van Heilbron op den treurigen toestand in deze was gewezen, wordt de discussie voor het tegenwoordige uitgesteld, ten einde de Afgevaardigde van de Kaap Kolonie, desverkiezende, de gelegenheid hebbe de Vergadering toe te spreken.

De Wel-Eerw. Heer Hofmeyr heeft het woord. Terug ziende op zijn bezoek ter dezer plaatse, 21 jaar geleden, treft het den spreker hoe groote vooruitgang er op te merken is bij stad, en staat, en kerk. Maar gedurende dit tijdperk heeft ook de Kerk der Kaap Kolonie hare bewijzen van vooruitgang te toonen. Had men in 1862 de scheiding der kerk aan deze en gene zijde van de Oranje Rivier te betreuren, de bewegingen van dat jaar hebben ook hare vruchten afgeworpen, als bijvoorbeeld de handhaving der zuivere leer.

De kerken van de Kolonie en van den Vrij Staat zijn één in roeping, belijdenis, regeeringsvorm, doel, en taal. Zij gevoelen de behoefte aan zamenwerking. De broederband moest zoo naauw mogelijk worden toegehaald.

Het geeft den spreker geene geringe blijdschap, als Afgevaardigde hier te hebben mogen verschijnen. Zamenwerking kan in meer dan een opzicht geschieden, althans zeker het voortarbeiden in *dezelfde rigting*; terwijl de kerk van den Vrij Staat, niet aan banden gelegd door eene Ordonnantie, in menig opzicht meer dan de Kerk der Kolonie de handen vrij heeft.

Na eenige praktische wenken, omtrent de verbetering van het stelsel van Onderwijs, én daar én hier, eindigt de spreker met den wensch dat waarachtige en ongeveinsde

godsvrucht het sieraad dezer kerk en een Gode toegewijd leven, het kenmerk van ieder lid derzelve zijn moge.

Na de pauze, wordt nog eens de Memorie, betreffende de Wet op het Onderwijs, ter tafel gelegd, en trof haar hetzelfde lot als bij de vorige gelegenheid. Althans de Commissie werd verzocht daarin te doen uitkomen dat de Toelagen voor Wijken bestemd, zullen worden aangewend ten voordeele van zoodanige Wijken.

Aan de orde is weder Beschrijvingspunt 9, betreffende de Transvaalsche Kerken, en wordt besloten dat twee Predikanten der kerk naar de Transvaal zullen worden afgevaardigd.

Omtrent de schadeloosstelling der Afgevaardigden, ten opzichte hunner reiskosten, worden drie voorstellen ter tafel gelegd en besproken, maar geen daarvan tot besluit gemaakt. Tot Afgevaardigden worden met volstrekte meerderheid van stemmen gekozen, de Predikanten van Boshof en Philippolis.

Op een vraag van den Predikant van Philippolis, betreffende den gedragslijn der Deputatie, heeft, op grond van een voorstel ter tafel, eenige gedachtewisseling plaats. De vraag hier is, of de Deputatie den tijd afwachten zal waarop de Algemeene Vergaderingen bijeenkomen, dan of men de verschillende gemeenten zal bezoeken. Het voorstel ter tafel verlangt *het eerste.* Dit wordt nogthans afgestemd, en wordt de zaak hierbij gelaten.

Op herhaald verzoek van den Predikant van Ladybrand, wordt het Rapport der Synodale Zending Commissie aan de orde gesteld (D.V.) morgen ochtend.

Wordt nog ter tafel gelegd het volgend voorstel : " Deze Vergadering betuigt hare blijdschap over de tegenwoordigheid van een Afgevaardigde der Kerk van de Kaap Kolonie. Zij spreekt haren dank uit voor het woord in de morgen zitting door ZWEerw. haar toegesproken, en wenscht hem persoonlijk, en der Kerke door hem vertegenwoordigd, van harte Gods zegen toe. Wederkeerig uit zij den wensch dat ware godsvrucht het sieraad dier Kerk, en een Gode

toegewijd leven het kenmerk van ieder lid derzelve moge zijn."

Na een enkel woord, naar aanleiding van dit voorstel, wordt de Vergadering verdaagd tot (D.V.) morgen ochtend.

De korte notulen worden gelezen, en gebed gedaan door den Predikant van Rouxville.

Gelezen en vastgesteld op den 14 Mei, 1881.

P. A. C. VAN HEIJNINGEN, MODERATOR.

C. FRASER, ASSESSOR.

ALBS. P. MEIRING, SCRIBA SYNODI.

VIERDE ZITTING.

De *vierde* zitting van de HEerw. Vergadering der Synode heeft plaats op den 14den Mei, 1881.

Vijf leden, bij de opening afwezig, komen weldra ter Vergadering.

De Ouderling van Hoopstad gaat in het gebed voor.

De Notulen der *derde zitting* worden gelezen en vastgesteld.

Het voorstel van gisteren, betreffende de Deputatie van de Kerk der Kaapkolonie, wordt door het opstaan der leden *met algemeene stemmen* tot besluit.

Aan de orde is nu het Rapport der Synodale Zending Commissie :

I.—Omtrent het werk te Witzieshoek.

II.—Betreffende het Zending werk in de respectievelijke gemeenten, en daarna

III.—Het Finantieel Rapport.

Het een en ander wordt der Vergadering voorgelezen, door het lid dier Commissie, den Predikant van Ladybrand.

Wordt met eenparige stemmen, op voorstel van den predikant van Rouxville, besloten: Het verslag van de Zending Commissie worde ontvangen en der Commissie den dank der Vergadering toegebragt, voor den belangstellende ijver door haar, in de behartiging van de taak haar opgedragen aan den dag gelegd.

De Voorzitter geeft nu het woord aan den Eerw. Schröder, den Zendeling der Kerk te Witzieshoek. Spreker bedient zich van de gelegenheid. Hij was Zendelingszoon, en later als Zendeling onder de Korannas werkzaam in dienst der Kerk van de Kaapkolonie. Wat het zending werk te Witzieshoek betreft, wijst hij op velerlei moeijelijkheden, die den bloei der Zending verhinderen. Naar buiten schijnt het werk meer belovend te zullen zijn, indien de eigenaars van plaatsen hunne belangstellende medewerking zouden betoonen. De Voorzitter dankt den spreker voor het openhartig verslag door hem van het Zending werk gedaan, waarin hij een gunstig teeken ziet. De verslaggever moest zich voor de aandacht brengen het woord: "Ga heen in deze uwe kracht," enz. (Rich. 6, 14.)

Een en ander spreker rigt een bemoedigend woord tot den geachten Zendeling; terwijl een en ander voorstel met het oog op zijn Eerws. pogingen ter tafel wordt gelegd, en leidende tot het volgend besluit: Deze vergadering, met het oog op het belangrijk verslag der Zending Commissie en de openhartige mededeelingen van den geachten Zendeling van Witzieshoek, besluit dat een schrijven gerigt worde aan het Opperhoofd Paulus Mopeli, hem wijzende op de moeijelijkheden, door welke het Zending werk onder zijn volk belemmerd wordt en op de ondersteuning, die hij dat werk, door zijn invloed en medewerking, kon verschaffen ten goede van zijn volk en tot eer van den Heer; hem tevens berigtende dat de Synode aan eene Deputatie heeft opgedragen Witzieshoek te bezoeken.

De Deputatie in het besluit genoemd zal bestaan uit de leden, afgevaardigd naar de Transvaal.

Een voorstel ter tafel gelegd door den Predikant van Wepener, blijft voor het tegenwoordige overstaan. Dit

luidt: De Synode verblijdt zich over hetgeen door den Eerw. broeder Schröder, met betrekking tot de Zending onzer Kerk gedaan wordt; bidt hem in zijn moeijelijken arbeid des Heeren zegen toe, en beveelt de zaak der Zending *met nadruk* aan in de belangstelling van elke gemeente der Kerk

De Memorie betreffende het Onderwijs wordt ter tafel gelegd, gelezen, aangenomen en door de Moderatuur, namens de Synode, onderteekend.

Nadat door den HEerw. Moderator was bekend gesteld, dat de Synodale Conferentie D.V. heden na den middag van 3—5 zal worden gehouden, worden ten 12 ure de korte Notulen gelezen.

De Predikant van Boshoff leidt het nagebed.

Ten 3 ure is men ter Conferentie bijeen. De opkomst der gemeente is niet groot.

Bij afwezigheid van den Moderator, wordt de Voorzitterstoel door den Assessor ingenomen.

Na op het doel van de bijeenkomst gewezen te hebben, leest de Voorzitter Rom. 12. De werkzaamheden worden begonnen met gezang en gebed. Het onderwerp ter behandeling is: DE ARBEID VOOR DEN HEER.

1. *Wat tot dien arbeid behoort*; 2. *De drangredenen daartoe*; 3. *Wie tot dien arbeid geroepen zijn*; 4. *Van waar de kracht daartoe*; 5. *De voordeelen aan denzelfden verbonden.* Deze gedachten worden achtereenvolgens besproken door de Predikanten van Rouxville, Brandfort, Edenburg, Bultfontein, Kroonstad, Wepener, Philippolis en Somerset Oost; afgewisseld met gezang.

Het dankgebed wordt gedaan door den leeraar van Lady Grey in de Kaapkolonie, den WEerw. Ds. David Ross.

Gelezen en vastgesteld ter Vijfde Zitting der Synodale Vergadering van 1881, op Maandag, den 16den Mei, 1881.

P. A. C. VAN HEIJNINGEN, Moderator.

C. FRASER, Assessor.

ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

VIJFDE ZITTING.

De *vijfde* zitting van de Hoog-Eerw. Vergadering der Synode heeft plaats op den 16 Mei, 1881.

Al de leden zijn tegenwoordig, met uitzondering van twee leden, die later ter Vergadering verschijnen.

Het gebed wordt gedaan door den Predikant van Kroonstad.

De Notulen der vorige zitting worden gelezen en vastgesteld.

Wordt gelezen, missive van den HEd. Volksraad, in antwoord op het schrijven der Synode, in zake de afvaardiging van ZWEerw. den Inspecteur van Onderwijs.

De Voorzitter neemt op zich het Synodaal schrijven aan het Opperhoofd Paulus Moperi, met behulp van den Predikant van Ladybrand en den Zendeling van Witzieshoek op te stellen.

Ter Vergadering is aanwezig de Predikant van Lady Grey, in de Kaap Kolonie. Hij wordt door dien van Somerset Oost als Scriba der Kerk aldaar, als zijn Mede-Afgevaardigde, geintroduceerd. De Voorzitter heet ZWEerw., namens de Vergadering, hartelijk welkom, en zal hem op zijn verzoek, later de gelegenheid geven, de Vergadering toe te spreken.

Aan de orde is het voorstel in de laatste zitting ter tafel gelegd, betreffende den Zendeling van Witzieshoek. Een en ander lid voert naar aanleiding daarvan het woord. In omvraag gebragt, wordt het voorstel met algemene stemmen aangenomen.

Het verslag der Zending Commissie komt nu in behandeling.

Punt A., gewagende van het tal gehoudene vergaderingen der Commissie in het verleden jaar, wordt voor kennisgeving aangenomen.

Punt B., omtrent de werkzaamheden te Witzieshoek, Colportage en dergelijke, lokt eenige discussien uit; gedurende welke een tweetal voorstellen ter tafel wordt gelegd, besproken en aangenomen.

1.—De Synode besluit dat de Zending Commissie in alle noodige behoeften, die voor de Zending onzer Kerk te Witzieshoek bestaan, of nog mogten bestaan, *zooveel mogelijk* voorzien zal, vooral wat betreft het aanschaffen van een kar voor de Zending.

2.—De Synode, met dankbaarheid erkennende, het werk der Colportage tot dusverre bestuurd door de Predikanten van Bloemfontein en Ladybrand en den WelEerw. Mabille, draagt dit werk bij deze aan de Zending Commissie op, vertrouwende dat de genoemde Broeders, te zamen met de Zending Commissie aan dit heerlijk werk zullen blijven voort arbeiden.

Het naastvoorgaande besluit werd door de Synode genomen, ten gevolge van den uitdrukkelijken wensch der Predikanten van Bloemfontein en Ladybrand, in deze ook namens den WEerw. Mabille sprekende; terwijl de leden van het vorig bestuur aan de Zending Commissie hunne medewerking bij dezen beloven.

Punt C. van het Rapport der Zending Commissie, handelende over de Zending in de respectieve gemeenten, geeft aanleiding tot een uitvoerig debat.

Het blijkt dat in sommige gemeenten het Zending werk gedaan wordt door andere gezindten; dat weder in andere geen aanvang met het werk nog was gemaakt. In de meeste gemeenten wordt het Zending werk door onze Kerk behartigd; in enkelen is het werk in een zeer bloeijenden staat. Betreurenswaardig is, dat in sommige gemeenten, het Zendingwerk, vroeger door onze Kerk behartigd, thans in andere handen is overgegaan.

Eenige discussie heeft plaats omtrent het wenschelijke of niet, dat te Witzieshoek, voor zooverre de Zending-kas

dit zou toelaten, eene Industrieele School zal worden begonnen. De meerderheid dezer Vergadering acht het niet wenschelijk.

Aan de orde is het rapport van H. H. Curatoren van het Grey College. Dit wordt gelezen door den Predikant van Bloemfontein. In antwoord op eene vraag, geeft deze te kennen, dat er 45 kostscholieren in het College worden gehuisvest en dat gezamenlijk 101 worden onderwezen. Het Rapport wordt met dank ontvangen. Worden nog aan de Vergadering voorgelezen en overgelegd de "Trust Deed," Copij van het origineel en vertaling daarvan, en eene Concept Ordonnantie, om met advies van de Synode aan den HEd. Volksraad te worden voorgelegd.

Na een uitvoerig debat, *voor en na* de pauze, wordt besloten: De verdere behandeling der aanbeveling van Curotoren, worde tot eene latere gelegenheid uitgesteld, en eene commissie benoemd om intusschen het Concept in overweging te nemen en hare bevinding aan de Vergadering voor te leggen.

Wordt gehoord Rapport van Rationarii, omtrent het Finantieel Verslag der Zending Commissie, dat met dank wordt aangenomen.

De Rapporten van den Scriba en Quæstor Synodi worden achtereenvolgens gelezen en ontvangen. Het eerste wordt verwezen naar de Regtscommissie en het laatste naar de Commissie van Rationarii.

Van de Synodale Commissie is, volgens de afwezigheid van den Predikant van Bethulie, nog geen verslag opgesteld. De Voorzitter oordeelt dat de Notulen der Vergadering van de Synodale Commissie, te vinden in het Officieel Orgaan der Kerk, blz. 225, in de plaats zullen treden van het Rapport. Deze worden gelezen. De vergadering besluit, dit Rapport te verwijzen naar de Regtscommissie.

Het Rapport van de H. H. Bestuurders van het Instituut Eunice is nog niet gereed. Dat van de Commissie omtrent de verbetering van Psalm en Gezang wijzen kan ook niet worden voorgelegd. Aan dit werk zijn eigenaardige

moeijelijkheden verbonden. Nogthans zou de Commissie trachten een Rapport aan de Vergadering voorteleggen.

De Commissie over zekere grensschiedingen. (Syn. Not. blz. 409), heeft de haar opgedragene taak niet uitgevoerd.

Beschrijvingspunt 1 let. K., vragende informatie omtrent legitimatie van Predikanten en het Admissie Examen tot het Theologisch Seminarium (Not. blz. 401), wordt door den Afgevaardigde van de Kerk in de Kaap Kolonie als Scriba der Synode dier Kerk toegelicht.

Hij had, wegens redenen door hem genoemd, omtrent deze zaken de vereischte expeditien niet kunnen doen. Het Admissie Examen door de Kerk van den Vrijstaat afgenomen, zal, onder zekere bepalingen elders worden erkend. Het andere punt meent hij is naar eene Commissie verwezen.

Beschrijvingspunt 10 is aan de orde. Bij de toelichting door den voorsteller geeft deze te kennen dat omstandigheden, wat betreft leden der Koloniale Kerk, aanmerkelijk veranderd zijn; dat nogthans iets kon gedaan worden. In dezen zin legt hij een voorstel ter tafel, mede vragende om een broederlijk schrijven aan en, indien de deur daartoe geopend wordt, eene Deputatie naar de broeders der Fransche Zending in Basutoland te zenden.

De Vergadering besluit een hartelijk schrijven, te rigten aan de Fransche Broeders in Basutoland hare sympathie uitdrukkende met hen wegens de moeijelijke omstandigheden waarin zij door den tegenwoordigen oorlog verkeeren.

Tot Commissie, in zake het Grey College, worden benoemd de Predikanten van Rouxville, Wepener, en Brandfort, en tot Synodale Zending Commissie: De Predikanten van Harrismith, Bethlehem en Ladybrand.

In het dankgebed gaat op verzoek voor de Eerw. Zendeling van Witzieshoek.

Gelezen en vastgesteld op de Zesde Zitting der Synode van 1881, den 17den Mei, 1881.

P. A. C. VAN HEIJNINGEN, Moderator.
C. FRASER, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

ZESDE ZITTING.

De *zesde* zitting der Synode van 1881, heeft plaats op den 17 Mei deszelfden jaars.

Tegenwoordig zijn al de leden met enkele uitzonderingen.

Het gebed wordt gedaan door den Predikant van Bultfontein.

De Notulen der zitting van gisteren worden gelezen en vastgesteld.

De Predikant van Lady Grey, als Mede-Afgevaardigde van de Kerk der Kaap Kolonie, is tegenwoordig, en erlangt de gelegenheid de Vergadering toe te spreken. Zich daarvan bedienende, berigt spreker dat hij als *secundus* van den Predikant van Somerset Oost was verschenen. Het deed hem genoegen het aangezicht der broeders hier bijeen te zien en een bezoek te brengen aan de hoofdstad des lands, en de inrichtingen van Onderwijs. Hij hoopt dat deze Inrichtingen niet alleen op papier bekend staan, maar in werkenden staat zullen gezien worden. Hij was te dezer Vergadering getuige daarvan, dat de handen aan het werk worden geslagen, en bijname had hij gehoord hoe de Zendingzaak met ijver en belangstelling wordt behartigd. Met een zegenwensch besluit hij.

De Voorzitter spreekt den broeder naar de gelegenheid een gepast woord. Copij wordt overgelegd, en door den Voorzitter gelezen, van het schrijven aan het Opperhoofd Paulus Mopeli. Dit schrijven wordt, op voorstel van den Ouderling van Ficksburg, overgenomen, en de Predikant van Ladybrand, namens de Vergadering, verzocht een copij daarvan in het Sesuto te vervaardigen.

De Predikant van Ladybrand, als lid der Zending Commissie, wil dat de Vergadering dezelve toelate om den Zendeling de noodige ondersteuning te verleenen, wanneer hij de naturellen een of ander ambacht wil aanleeren. Dit ziet op de zaak door de Vergadering gisteren afgestemd.

Een voorstel door hem ter tafel gelegd volgt een uitvoerige gedachtenverwisseling, waaruit blijkt dat de stem-

ming der Vergadering is tegen het raadzame van zoodanigen maatregel.

Het voorstel wordt met verlof teruggenomen.

Wordt nu ontvangen missive, &c., van den HEd. Volksraad, in zake de toelagen aan Wijkscholen, waaruit blijkt dat de Raad de inzichten van de Synode niet deelde.

Aan de orde is nu het rapport der Finantieele Commissie der Kerk. Dit wordt ontvangen, gelezen, en in behandeling genomen.

Paragraphen A. B. worden naar de Commissie van Rationarii verwezen, zoo ook het eerste gedeelte van § C, terwijl de Synode inzonderheid de aandacht van de Rationarii daarbij bepaalt.

Omtrent gelden op schepenkennis uitgezet, wordt de opmerking gemaakt dat dit geschiedt is, niet door den Quaestor Synodi, maar door vroegere Administrateurs van het Fonds.

Wat aangaat de vraag omtrent het uitbetalen van salarissen vindt eene geanimeerde discussie plaats. Van twee voorstellen ter tafel gelegd, wordt tot besluit: "Deze Vergadering gelast de Commissie van Finantien om bij het vertrek van Predikanten den zoodanigen een cheque aan te bieden voor zoodanig bedrag als den Predikant wettig toekomt *tot op den dag* waarop hij zijn ontslag van den Kerkeraad ontvangt."

Betreffende Assurantie van gebouwen, als waarborg van beleeningen, wordt besloten dat zoodanige gebouwen overeenkomstig aanbeveling der Commissie, tegen brand schade behooren te worden verassureerd. De Voorzitter oordeelt dat dit besluit geen terugwerkende kracht heeft.

Omtrent een Honorarium aan den Rekenmeester der Commissie wordt besloten: "De Vergadering spreekt haren dank uit jegens hare Commissie van Finantien voor de allezins bekwame wijze waarop zij de haar opgedragen taak, in het belang der Kerk, tot hiertoe heeft volbragt, en zij biedt den Rekenmeester aan het voorgestelde Hono-

rarium van 1 per cent. op het kapitaal onder administratie."

Met een enkel woord waarmede het slot van het verslag overeenstemt is dit afgehandeld.

Aangezien het der Vergadering bekend is dat een der leden van de Commissie van Finantien voor eenige maanden op reis zal gaan, zoo bepaalt de Voorzitter dat diens tijdelijke plaatsvervanger D.V. op morgen zal worden benoemd.

Aan de orde zijn de Beschrijvingspunten.

B. P. 11 wordt naar het Concept verwezen. Punt 12, betreffende de vraag van het Predikant-salaris voor Senekal, zal eerst in behandeling komen nadat het Rapport der Rationarii over het Sustentatie Fonds zal worden afgehandeld.

Beschrijvingspunt 13, vragende om de toelagen uit het Studenten Ondersteunings Fonds gratis te verleenen, wordt toegelicht, en op een voorstel dat dit punt tot besluit worde, wordt het uitvoerig besproken, vooral van den kant der Afgevaardigden. Nog twee voorstellen worden er ter tafel gelegd; in omvraag gebragt, toont de uitslag dat de Vergadering zich met geen der drie voorstellen vereenigen kan.

Beschrijvingspunt 14, over de vraag dat de Synode voortaan om de *twee* of *drie* jaar vergadert, wordt toegelicht, en naar aanleiding van een tweetal voorstellen door verscheidene leden besproken, en eindelijk besloten de Wet blijft onveranderd.

In verband hiermede wordt ter tafel gebragt het voorstel: "De Synode houdt hare jaarlijksche Vergadering beurtelings in de verschillende meest centrale gemeenten onzer kerk." Dit voorstel wordt besproken, en met bijna unanieme stemmen verworpen.

De Commissie over het Rapport van het Grey College legt verslag over. Hierop wordt door een enkel lid inlichting gevraagd en gegeven, en, daar de tijd verstreken is, de verdere behandeling daarvan uitgesteld.

De Predikant van Ladybrand vraagt en verkrijgt voor zich en den ouderling van die gemeente verlof wegens ziekte in zijn huisgezin om op morgen huiswaarts te keeren.

In de plaats van de Predikant van Ladybrand wordt benoemd de Ouderling van Senekal.

Het nagebed wordt gedaan door den Ouderling van Winburg.

Gelezen en vastgesteld op den 18 Mei, 1881.

P. A. C. van HEIJNINGEN, Moderator.
C. FRASER, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

ZEVENDE ZITTING.

De *Zevende Zitting* heeft plaats op 18 Mei, 1881.

Afwezig zijn de Predikanten van Boshof en Smithfield.

De Notulen der vorige zitting worden gelezen en vastgesteld.

De Predikant van Edenburg gaat in het gebed voor.

Ter vergadering is heden morgen nog aanwezig de Predikant van Ladybrand.

Aan de orde is het rapport over het Grey College. Het verslag der Commissie (vorige Notulen) wordt in behandeling genomen.

De Predikant van Ladybrand legt een voorstel ter tafel, verlangende dat de aanbeveling van de Curatoren van het College met eene wijzing van Art. 3 van het Concept, worde aangenomen. Dit wordt door hem aanbevolen. Intusschen komt de Predikant van Smithfield ter Vergadering.

Een ander voorstel komt ter tafel: Hen Rapport der Commissie over dat van Curatoren van het Grey College,

worde door de Vergadering aangenomen en des overeenkomstig gehandeld. Het Rapport der Commissie voornoemd waarschuwt tegen overhastig handelen in eene zaak, als die ter tafel; beveelt aan, dat de Synode zich ten opzichte der zaak allereerst wenden zal tot de Regeering van den Staat, die zich tot hiertoe steeds de belangen van het Grey College aangetrokken en de noodige ondersteuning verleend heeft, en in geval van een ongunstig antwoord, aan de Synodale Commissie op te dragen een beroep op de Kerk te doen, en overigens intusschen datgene te doen, wat zij in deze haren pligt zal achten.

Voor dit laatste voorstel spreken de Predikanten van Edenburg, Rouxville, Wepener, Bultfontein en Philippolis, en de Ouderling van Bloemfontein. Ter ondersteuning van het eerste de Predikant van Edenburg en de Ouderling van Bethulie. Hiermede werd de Vergadering eenigen tijd bezig gehouden en eindelijk het amendement tot besluit gemaakt.

Een voorstel van den Predikant van Bultfontein, gedurende het debat ter tafel gelegd, wordt nu overwogen en met algemeene stemmen aangenomen, luidende: "Deze Vergadering betuigt haren hartelijken dank aan den Voorzitter, en de overige leden van het Curatorium van het Grey College, voor de ijverige en bekwame wijze waarop zij tot dus verre deze Inrigting hebben bestuurd; de Synode vertrouwt dat zij in den zelfden geest en op de zelfde wijze den bloei dezer school zullen blijven bevorderen en de belangen der Kerk zullen blijven behartigen; terwijl het hoogste Bestuur der Kerk voor als nog geene noodzakelijkheid ziet om eene verandering in de "Trust Deed" te doen ontstaan."

De Predikant van Bloemfontein spreekt zijnen dank uit, jegens de Vergadering voor het genomen besluit; ter wille van de Curatoren die gene leden der Synode, en derhalve hier niet tegenwoordig zijn; maar vooral wegens de betoonde belangstelling. Hij zou overigens verlangen, dat de Scriba der Synode zijn aandacht wijden zal aan het voorschrevene bij Arts. 8 en 12 van de Trust Deed. Dit wordt den Scriba opgedragen.

In verband hiermede wordt door den Predikant van Bloemfontein de Synode uitgenoodigd tot een bezoek aan het College, waaromtrent later de tijd wordt bepaald.

De Predikant van Kroonstad verzoekt en bekomt inligting betreffende de godsdienstige rigting van de Onderwijzers aan het Grey College.

Het Rapport omtrent het Grey College komt nu in behandeling.

Punt 1, sprekende van den staat de Inrigting, wordt voor kennisgeving aangenomen.

Punt 2, gewagende van het onderwijzend personeel en eenige verblijdende resultaten van het onderwijs in de Inrigting, wordt eveneens voor kennisgeving aangenomen.

In verband hiermede wordt, op voorstel van den Predikant van Ladybrand, besloten : "Deze Vergadering brengt haren hartelijken dank toe aan den WEd. heer Dr. Brill, voor de pogingen welke hij, aan het hoofd van het Grey College staande, in het geven van onderwijs, en in zoovele andere opzichten in verband tet deze Inrigting, die hij op het hart draagt, en met kracht ondersteunt, aan den dag legt."

Punt 3, sprekende van de Kostinrigting, enz., wordt mede voor kennisgeving aangenomen, zoo ook

Punt 4, omtrent gebouwen.

Punt 5, handelende over uiterlijke verbeteringen aangebracht aan de gebouwen en wat nog vereischt wordt, enz., neemt de Vergadering voor kennisgeving aan.

Punt 6, rekenschap gevende van de redenen die H. H. Curatoren hebben bewogen eene Concept-Ordonnantie aan de overweging der Vergadering voor te leggen, is door het besluit der Synode over het verslag der Commissie over dat der Curatoren, reeds afgehandeld.

Krachtens het genoemd besluit, wordt aan den HEerw. Moderator, met behulp des Assessors opgedragen eene Con-

cept Memorie aan den HEd. Volksaaad der Vergadering voor te leggen.

Aan de orde is het Rapport van de H. H. Bestuurders van het Dames Opvoedings Instituut Eunice. Dit wordt door den Predikant van Bloemfontein voorgelezen, en de behandeling daarvan tot na de pauze uitgesteld.

De Voorzitter leest een privaat schrijven voor van den Predikant van Bethulie, vermeldende dat zijn WEerw.'s Echtgenoote nog in zeer zwakken gezondheidstoestand verkeert.

Na de Pauze staat de zitplaats ledig van den Predikant van Ladybrand.

De Voorzitter benoemt Dr. Brill tot tijdelijken plaatsvervanger, in de Commissie van Financien, van den WEerw. heer Brebner, en bepaalt dat de leden dezer vergadering, het Grey College bezoeken zullen V.D. Vrijdag morgen ten 9 ure, en het Eunice, op dien zelfden dag, ten 10 ure, en ten 11 ure ter Vergadering verschijnen zullen.

Op voorstel van den Predikant van Rouxville wordt het Rapport omtrent Eunice in behandeling genomen.

Punten 1, 2 en 3, worden voor kennisgeving aangenomen

Naar aanleiding van Punt 4, wordt besloten : De Synode betreurt het dat Mej. van Pommeren, de Directrice van het Instituut Eunice, hare betrekking als zoodanig heeft nedergelegd en zou haar gaarne langer aan het hoofd van gemelde Inrigting hebben behouden ; de Synode wenscht haar met het oog op haar aanstand vertrek en toekomstige loopbaan, Gods besten zegen toe, haar bij deze dank zeggende voor de diensten, die zij gedurende drie jaren met onvermoeide vlijt en erkende bekwaamheid der zake van het onderwijs heeft bewezen.

Punt 5, berigt aangaande eene opvolgster van Mej. van Pommeren. De wensch wordt uitgesproken, dat zij eene waardige plaatsvervangster zijn zal.

In verband met het voorgaande wordt besloten, den dank der Vergadering voor der Inrigting bewezene diensten aan Mej. Rittman, naar elders op vertrek staande, te betuigen.

Punt 6, toont aan, dat op £11 7s. na, door de Kerk de van haar in 1877 verlangde som van £2500 was opgebracht.

De Gemeente Wepener zou nog £3 verschuldigd zijn; doch het blijkt dat deze som reeds is verantwoord. Heilbron zal nog opbrengen £1 7s. en Brandfort £7.

Volgens Punt 7, worden eenige gedachten gewisseld over achterstallige schoolgelden en overigens het punt voor kennisgeving aangenomen.

Punt 8, gewaagt van het Finantieel Rapport der Inrigting. Dit laatste wordt gelezen. In verband hiermede words besloten: De Synode verwijst het Finantieel Rapport der Bestuurs-Commissie van het O. V. S. Instituut Eunice, ten opzigte dezer Inrichting, met een begeleidend schrijven naar den HEd. Volksraad bescheidenlijk verzoekende dat het de Regeering behagen moge het Rapport in gunstige overweging te nemen, en aan de bezwaren der Commissie daarin neergelegd goedgunstiglijk te gemoet te komen.

Op eene vraag wordt bericht dat het doel der Commissie is, uit de inkomsten verkregen door de schoolgelden, indien fondsen voorhanden zijn, allengskens van het verschuldigd kapitaal af te dragen.

Puncen 9 en 10 worden voor kennisgeving aangenomen, en, na eenige inlichting omtrent reiskosten van Onderwijzeressen, is het Rapport afgehandeld met het volgend besluit, nl.: "Deze Vergadering betuige hare erkentelijkheid voor de ijverige en gewichtige diensten, gedurende het verloopen jaar door H.H. Bestuurders van het Instituut Eunice, in het belang dier Inrichting bewezen, en spreekt bij deze haren dank uit jegens hen voor hunnen belangrijken arbeid."

Het Rapport der Rechts Commissie is nog niet gereed; ook niet dat der Rationarii. Aan de orde wordt dus gesteld: Het Concept der Kerke Wet omtrent de te volgen orde, die bij de behandeling het meest geschikt zal zijn, worden vier voorstellen ter tafel gelegd, de bespreking waarvan,

aangezien de tijd verstreken is, tot (D.V.) morgen wordt uitgesteld.

De Ouderling van Ficksburg gaat in het dankgebed voor.

Gelezen en geärresteerd ter zitting van 19 Mei, 1881.

P. A. C. VAN HEIJNINGEN, Moderator.
C. FRASER, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

ACHTSTE ZITTING.

De *achtste* zitting der Synode heeft plaats op den 19den Mei, 1881.

Eenige leden bij de opening afwezig komen straks ter Vergadering.

Het gebed wordt gedaan door den Ouderling van Philippolis.

De notulen der zitting van gisteren worden gelezen en gearresteerd.

Op verzoek van den Scriba wordt besloten, dat de Moderatuur een Extract zijner aanstelling uit de Notulen zal verleenen; hetgeen vereischt wordt, ten einde schepenkennissen van beleeningen door vroegere Administrateurs van het Pensioen Fonds gepasseerd te roijeren.

Aan de orde is het Concept der Kerke Wet. De voorstellen, gisteren ter tafel gelegd, worden kortelijks besproken, en besloten dat het Concept van voren aan in Artikelsche wijze zal worden gelezen en overwogen. De Voorzitter leest vooraf aan de Vergadering voor:—1. Missive dd. 5 Mei, 1881, van den Wel-Eerw. W. Murray, Worcester, erkennende de ontvangst van £20 door de Synodale Commissie uit eene gifte ter harer beschikking gesteld, Zijn Wel-Eerw. ter ondersteuning van de Doof-Stommen Instituut toegezonden, en die Inrigting der Kerke aanbevelende.

2. Missive dd. Hermon, 5 Mei, 1881, van den Secretaris van de Fransche Zending in Basutoland, den WEerw. heer Dieterlen, erkennende de ontvangst van £50, ter ondersteuning dier Zending, door de gezegde Commissie uit de voornoemde gifte toegezonden.

Beide missiven worden voor kennisgeving aangenomen. Voorts wordt gelezen, Telegram van den Predikant van Fauresmith, dat hij, op reis herwaarts zijnde, wegens zware regens en volle rivier, heeft moeten terugkeeren.

Tot de behandeling van het Concept overgaande, wordt ten eerste gelezen en aangenomen, zoowel het Titel Blad als de schets van het Wet Boek.

Worden achtereenvolgens aangenomen: Artikels 1, 2, 3, 4, 5 en 6.

Van een en andere zijde wordt bezwaar geopperd tegen het laatste gedeelte van Art. 7. De Vergadering besluit aldaar, in plaats van "Kerk," "Kerkgenootschap," te lezen.

Art. 8 wordt aangenomen; ook Art. 9, met weglating van de woorden: *en Grikwaland West.*

Voorts worden aangenomen Artikels 10, 11 en 12.

Art. 13 wordt aangenomen; doch dit zal misschien eene plaats moeten vinden onder het hoofd: *Bestuur der Kerk.*

Voorts wordt aangenomen Artikels 14 tot en met 19.

Bij Art. 20, aan het slot, worden de woorden "den Leeraar" ingevuld tusschen "andere" en "bekende taal."

Art. 21 zal lezen: "Predikanten hebben het regt, in overleg met hunne Kerkeraden te bepalen," enz.

Art. 22 wordt aangenomen; ook Artikel 23, met de bijvoeging: "Waar er geen geordende Zendeling werkzaam is."

Voorts worden aangenomen, Art. 24 tot en met 34; zullende bij Art. 34, letter *i*, na "te houden," worden

ingevuld: "Waar het vereischt wordt." Diezelfde woorden zullen worden geplaatst als begin van Art. 34, letter *l*; en in datzelfde Art. letter *m*, zullen na "ambtshalve" worden ingelascht "waar zulks wenschelijk is."

Art. 35, na "Leeraar," lees: "En van minstens éénen der Ouderlingen." Overigens wordt dit Artikel aangenomen, alsmede Art. 36, tot en met 50; met uitzondering van de volgende wijzigingen in Art. 50, nam.: Punt 2, vóór de woorden "in geschrifte," vul in "zooveel mogelijk." Punt 1, wat aangaat de Kerkeraad Vergaderingen, zal gerekend worden te vallen onder het Artikel over: *Huishoudelijke Bepalingen*.

De Vergadering besluit dat onder de uitdrukking "permanente Commissien," bij Art. 50, punt 32, ook zullen gerekend worden te behooren, de Commissien van het Grey College en van het Instituut Eunice.

De behandeling van het Concept tot hiertoe hield de Vergadering bezig tot na de pauze. In den voormiddag werd besloten een deelnemend schrijven te rigten aan den Predikant van Bethulie.

Art. 51 wordt aangenomen zooals het er staat, met de bijvoeging "en Kerkeraadsleden, in betamelijk zwart gekleed."

Art. 52 wordt aangenomen.

Art. 53 leidt tot eenige gedachtenwisseling omtrent het Officieel Orgaan der Kerk, en wordt voorloopig verwezen naar eene Commissie om de Vergadering te adviseren. Deze Commissie zal bestaan uit de Predikanten van Rouxville, Philippolis, en Smithfield.

Art. 54 wordt aangenomen.

Art. 55 nog in behandeling zijnde, blijkt het dat de tijd verstreken is, en worden mitsdien de werkzaamheden voor het tegenwoordige gestaakt.

De HEerw. Moderator laat aan den Afgevaardigde van de Kaap Kolonie, dewijl deze broeder op morgen (D.V.)

vertrekt, de gelegenheid, des verkiezende, de Vergadering toe te spreken.

Het deed hem genoegen dit voorrecht te hebben, en hij spreekt de Vergadering een hartelijk woord van afscheid toe; daarna leidt hij op verzoek des Voorzitters, het dankgebed.

Gelezen en vastgesteld ter 9de zitting, op 20 Mei, 1881.

P. A. C. VAN HEIJNINGEN, Moderator.
C. FRASER, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

NEGENDE ZITTING.

De *Negende Zitting* der Synode heeft plaats op den 20sten Mei, 1881.

Het gebed wordt gedaan door den Predikant van Heilbron.

De vorige Notulen worden gelezen en geresumeerd.

Intusschen komen verscheidene Leden ter Vergadering.

Aan de orde is nu het Concept der Kerkewet. Hierover heeft eenige discussie plaats. De zaak hier besproken, in verband beschouwd met de wet op de tucht en bijname met Art. 66, van dit Reglement, geldt het beginsel, dat het Kerkelijk Opzicht behoort te berusten bij de opzieners der gemeenten en niet ook bij de Diakenen. Dit artikel wordt aangenomen. Daarna, Art. 56.

Art. 57 wordt aangenomen, met de bijvoeging van de woorden: "met raadpleging van den wensch der gemeente," bij §1, tusschen de woorden: "Kerkeraads" en "aangesteld."

Omtrent Art. 58, § 1, wil men, óf dit Art. zooals dit is, óf de bepaling van twee in plaats van drie jaar, óf de bestaande Kerkewet, bij Art. 37, punt 18.

§ 2 wordt aangenomen, met verandering van *drie* in *twee* jaar.

Art. 59, §1, wordt aangenomen en gelezen: *Veertig* in plaats *Vijf-en Veertig*.

§2 wordt aangenomen; ook §3; terwijl in deze het laatste gedeelte: *ziende,* enz., wordt geschrapt.

§4 wordt ook aangenomen, en daar gelezen, in plaats van de woorden: "al hebben zij ook," "als zij"; en: "hebben" tusschen de woorden: " bereikt" en "verkiesbaar."

Wordt voorgesteld en besloten: Deze vergadering houde heden avondzitting, van 7 tot 9 uur; morgen ochtend van half 10 tot 1 uur; 's namiddags van 3 tot 5; en 's avonds van 7 tot 9 uur. Eene Pause wordt verleend.

Art. 60 wordt aangenomen, ook Arts. 61, 62 en 63; terwijl in deze laatste voor het woord: "Kies College," zal gelezen worden: "Gecombineerde Kerkeraad."

Worden voorts aangenomen Arts. 64 en 64—64. Onder latter a., 64—64, zal na "koster," worden gelezen: "waar zulks vereischt wordt."

Art. 65 wordt aangenomen, en onder letter b., geschrapt "overledenen."

Art. 66 lokt eene uitvoerige discussie uit, en wordt eindelijk *ter fine van* Rapport verwezen naar eene Commissie. Deze zal bestaan uit de Predikanten van Bultfontein en Wepener.

Worden voorts aangenomen Arts, 67, 68, 69, 70, tot en met 77; behoudens de volgende veranderingen, nam.: Art. 74, No. 10, lees voor: "Oranjevrijstaat" "Zuid Africa"; No. 16 van het zelfde Artikel, schrap de woorden: "en tegen brandschade verzekerd." Voorts Art. 76, §2, voeg bij: "tenzij in bijzondere gevallen", en Art. 77, §2, schrap de woorden: "en op het kortst" tot: "Ring zitting."

Naar aanleiding van Art. 78 worden twee voorstellen ter tafel gelegd, (1) door den Predikant van Kroonstad: "Art. 35 der oude Kerkewet worde gesteld in plaats van Art. 78 van het Concept;" (2) door den Predikant van Edenburg: "Art. 78, over de Kerk visitatie, blijve overstaan tot dat eerst het gedeelte van het Concept onder het hoofd: De

ARBEID DER KERK (Art. 163, enz.), zal zijn afgehandeld." Deze voorstellen blijven overstaan tot *na* de pauze, toen zij besproken werden.

Tot stemming gebragt wordt het eerste voorstel tot besluit.

Op verzoek van den Predikant van Edenburg geschiedt eene hoofdelijke stemming; hebbende daarvoor gestemd: de Predikant en Ouderling van Winburg; de Ouderling van Fauresmith; de Predikant en Ouderling van Smithfield; de Ouderlingen van Bloemfontein, Harrismith, Boshof, en Jacobsdal; de Predikant en Ouderling van Kroonstad; de Ouderlingen van Philippolis en Bethlehem; de Predikant en Ouderling van Rouxville; de Ouderlingen van Wepener, Ficksburg, Frankfort, Heilbron, Bultfontein, Brandfort, Lindley en Hoopstad. Tegen stemden: de Predikanten van Bloemfontein en Edenburg; de Ouderling van Edenburg; de Predikanten van Wepener, Heilbron, Bultfontein, en Brandfort. Waren nog niet ter vergadering verschenen, de Predikanten van Boshof en Philippolis, en de Ouderlingen van Bethulie en Senekal.

Bij de heropening der vergadering na de pauze, wordt met derzelver toestemming op verzoek van den Voorzitter, de stoel van den HEw. Assessor tijdelijk ingenomen door den Predikant van Bloemfontein.

Art. 79 en 80 worden aangenomen. Naar aanleiding van Art. 81 heeft eenige gedachtenwisseling plaats. Een vijftal voorstellen worden ter tafel gelegd. Het tweede daarvan wordt tot besluit; nl.: "De behandeling van Art. 81 worde uitgesteld, totdat eerst de afdeeling Art. 413, enz. aan de orde zal zijn."

Bij Art. 82, § 1, regel 1, lees "één," en aan het slot, "een voor het onderwijs van behoeftige kinderen ten platten lande." Bij § 2 lees aan het slot, "en de derde blijft in de gemeente kas."

Art. 84 en 85 worden aangenomen. Over Art. 86 heeft eene uitvoerige discussie plaats en worden voorstellen ter tafel gelegd: 1. van den Predikant van Rouxville: "Art. 86 blijve onveranderd;" 2. van den Predikant van Philippolis: "In de plaats van Arts. 86 en 87 worde geplaatst, "De

Synode verwacht van hare Leeraren en Kerkeraden dat zij een wakend oog zullen houden over het onderwijs in de Distrikt, Wijks en Rondgaande Scholen, en dat zij jaarlijks in het verslag van den Staat der Godsdienst aan de Synode een overzicht zullen geven van dit belangrijk werk;" 3. door den Ouderling van Heilbron: "Art. 86 blijve zooals het is, met verandering van het woord "Inspecteur" in dat van "Schoolopziener.'

De Ouderling van Brandfort gaat in het dankgebed voor nadat de voorstellen ter tafel waren afgestemd en de verdere discussie over Art. 86, § 3, was uitgesteld.

Gelezen en vastgesteld op den 21 Mei, 1881.

P. A. C. VAN HEIJNINGEN, MODERATOR.

C. FRASER, ASSESSOR.

ALBS. P. MEIRING, SCRIBA SYNODI.

TIENDE ZITTING.

De *tiende* zitting der *tiende* Synodale Vergadering heeft plaats op den 21 Mei, 1881.

Afwezig zijn de Predikanten van Boshof, Bloemfontein, Bultfontein, en Brandfort, en de Ouderlingen van Fauresmith, Bultfontein, Brandfort, en Senekal; welke leden alle behalve den Predikant van Boshof later ter vergadering verschijnen.

De notulen der zitting van gisteren worden gelezen en vastgesteld. Worden gelezen: 1. Memorie aan den HEd. Volksraad, betreffende het Grey College; 2. Schrijven aan de Regeering, betreffende het Opvoedings Instituut Eunice.

Daar het Rapport over Art. 66 van het Concept nog niet gereed is, wordt aan de orde gesteld Art. 86 enz. van het Concept.

Na eenig beraad en overeenkomst omtrent de wijze van stemmen wordt de algemeene strekking van Art. 86 afgestemd, en komt in het wetboek daarvoor in de plaats Art.

61 der bestaande Kerkewet. Hiermede is ook beschikt over Artikel 87.

Art. 88 komt in behandeling. Omtrent § 1 spreekt de Predikant van Winburg als zijn verlangen uit dat vertegenwoordigende Synoden worden gevonden uit Afgevaardigden door de Ringen; bijv., van de helft der leden van dezen. Na een en ander woord wordt Art. 88 aangenomen; wordende bij § 2 geroijeerd de woorden, "en zal moeten plaats hebben op het kortst, enz."

Worden voorts gelezen en aangenomen Art. 82 tot en met 118; wordende onder Art. 93, onder let *b* toegevoegd, Senekal; bij Art. 94, § 1 regel 1, gelezen "Ringsvergadering;" onder Art. 100 na "volgende" gelezen, "der gemeenten," en na "Art. 98, § 1," onder Art. 102, let. *a*, punt 1, gerooijeerd de woorden, "Inspecteurschap van het onderwijs," en onder punt 2, t.a.p. de woorden, "en van den staat van het onderwijs."

Bij Art, 105 wordt besloten: Indien bij Art. 99 en elders geen voorziening is gemaakt tot het kiezen van een Vice-Voorzitter, dan worde dit gedaan, en mitsdien de daaruit volgende wijzigingen in het Concept aangebracht. Art. 116. Men voege bij: (vergelijk Art. 171—172).

Artt. 119, 121 worden gelezen en na eenige woordwisseling de algemeene strekking daarvan afgestemd. Mitsdien worden Artt. 119, 120, en 121 geroijeerd.

Bij Art. 122, onder lit. *c*, worden geroijeerd de woorden "van den Rings Inspecteur, enz," en voor 119 gelezen 120.

Worden voorts aangenomen Art. 133 tot en met 148, met de volgende wijzigen. Bij Art. 134 lees "Donderdag" in plaats van "Woensdag." Onder Art. 137, onder § 2, lees: Art. 50, punt 25. Na Art. 136 voeg in: Art. 13. Bij Art. 140, na de woorden "vangt de verrigtingen aan met," lees: "Gezang, lezen van Gods Woord, enz." Bij Art. 147, punt 1, schrap de woorden "voor als nog."

Art. 149 wordt aangenomen met de bepaling dat het personeel der Regtscommissie de Commissie van Bezigheid zal uitmaken, en Rapport zal uitbrengen, en volgens Art. 148, en volgens Art. 149.

Worden aangenomen Artt. 150 en 151, ook Art. 152, alwaar onder punt 2 worden geroijeerd de woorden "en een ander lid der Synodale Vergadering door dezelven te kiezen. Onder punt 5 lees na de woorden "bepalen zal," "zooveel mogelijk." Onder punt 7, voeg bij letter *i*, "In bijzondere gevallen Afgevaardigden na andere Kerken te benoemen."

Art. 153. In verband hiermede komt in behandeling Beschrijvingspunt 4, en wordt besloten na de woorden onder § 1 "tot taak hebben zal" in plaats van hetgeen volgt tot het einde van § 2 te lezen, "een schriiven te rigten aan de Kerkeraden, ten einde inlichtingen te bekomen omtrent hetgeen aan Zondagscholen in de verschillende Gemeenten gedaan wordt, welke Commissie aan eene eerstvolgende Synodale Vergadering een algemeen verslag zal voorleggen.,'

Voorts worden aangenomen Artt. 154—157. Onder Art. 157 vul in : 310.

Art. 158 geeft in verband beschouwd met Art. 148 aanleiding tot eene zeer uitvoerige discussie. De moeijelijkheid hier is of de Synode *als zoodanig* verantwoordelijk kan gehouden worden voor de handelingen der Synodale Regtscommissie ; *tenzij* dan dat de Synode altijd aan zich het regt voorbehoudt zelve klagten voor haar gebragt te onderzoeken, met het oog op punten 4 en 5 van Art. 148.

Na de pauze wordt op zijn Eerw's. verzoek aan den heer Schröder en den Ouderling van Harrismith, verlof verleend om op Maandag, D.V. huiswaarts te keeren. Ook wordt aan den Ouderling van Bethulie met het oog op de ziekte aan de pastorie aldaar, hetzelfde verlof verleend.

Rapport der Commissie over Art. 66 wordt gelezen. Dit wordt beschouwd in verband tot Art. 347. Na eene beredenering der zaak beveelt de Commissie aan : *a*. De Regtscommissie handelt in alle zaken van aanklagt of bezwaar tegen eenig persoon, *namens* den Kerkeraad om voorloopig onderzoek te doen, en schriftelijk verslag aan den Kerkeraad in te leveren. *b*. De Regtscommissie doet geene uitspraak, maar beveelt slechts het een en ander den Kerkeraad aan.

Na nog eenige discussie over deze zaak wordt besloten: dat de Synode zich voorloopig in deze aan de bestaande Kerkwet houden zal.

Art. 158 wordt dus aangenomen. Voorts ook Art. 159, terwijl dit Art. zal aanvangen met de woorden, "De Synode beveelt aan dat" enz.

Voorts worden aangenomen Artt. 160, 161, en 162 en, met het oog op de woorden "suspensie" en "dispensatie" wordt besloten dat deze en alle andere uitheemsche woorden in het reglement zullen worden omschreven.

Art. 163 tot en met 167 worden aangenomen. Bij Art. 167 lees in plaats van de woorden "om de beurt," deze: "volgens onderlinge schikking en in dergelijke gevallen gemaakte voorziening door den Kerkeraad.

Na de pauze ten 7 ure, worden ontvangen en gelezen:

1. Missive, namens den Predikant van Boshof, die wegens ongesteldheid ook heden niet ter vergadering heeft kunnen zijn, verzoekende om op Maandag tezamen met den Ouderling van Boshof huiswaarts te mogen keeren.

2. Missive van den WelEd. heer Dr. Brill, berigtende dat hij zich de benoeming tot tijdelijk lid der Commissie van Financien liet welgevallen en der Synode dank betuigende voor het woord van vertrouwen zijn WelEd. toegezonden. Dit berigt wordt voor kennisgeving aangenomen.

Ten opzichte der Missive van den Predikant van Boshof, betuigt de Synode haar leedweezen over ZWEerw's. afwezigheid, wegens ongesteldheid, en hoopt indien hij tegen Maandag mogt hersteld zijn dat hij de Vergadering nog zal blijven bijwonen.

Met verlof der Vergadering wordt door den Voorzitter de Predikant van Bloemfontein tot Waarnemend Assessor benoemd.

Worden voorts van het Concept aangenomen Artt. 168 tot en met Art. 186, met uitzondering dat bij Art. 171, § 1, worden geroijeerd de woorden, "door den Kerkeraad, de

Ringscommissie per." Bij Art. 178 worde bijvoegd : (verg. Art. 212).

Art. 187 wordt aangenomen, behoudens de bepaling "voor zooverre dit Artikel niet strijdt met de Landswet op het Huwelijk." Onder let. *e* zal men zich wat de kennisgeving aangaat rigten naar het gebruik ter plaatse.

Voorts worden aangenomen : Artt. 188 tot en met 201.

Art. 202 zal aldus lezen : "Omtrent de Zondagschool wordt het volgende aanbevolen," enz. Het gestelde onder let. *b*. vervalt wegens vroeger genomen besluiten. Onder letter *d* vul in : 201. Onder letter *e* schrap de woorden "van den kansel." Onder let. *g* na "penningen" lees "door elken Kerkeraad naar goedvinden zullen worden besteed."

Aan Art. 202 voeg toe "zooveel mogelijk" en (verg. Art. 195).

Artt. 204 en 205 geven aanleiding tot een zeer uitvoerig debat, waarna zij in hun geheel worden aangenoemen, en hiermede is tevens beschikt over Beschrijvingspunt 2.

Het gebed wordt gedaan door den Ouderling van Bloemfontein.

Voorgelezen en vastgesteld op den 23 Mei, 1881.

P. A. C. VAN HEIJNINGEN, Moderator.
C. FRASER, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

ELFDE ZITTING.

De Elfde Zitting der Synode heeft plaats den 23 Mei, 1881.

Het gebed wordt gedaan door den Ouderling van Boshof.

De notulen van eergisteren wordt gelezen en gearresteerd.

De Predikant van Rouxville legt een motie van orde ter tafel, omtrent de sluiting der Synode. Hij zal deze heden avond weder voorbrengen.

Wordt ontvangen en voorgelezen missive van Mej. M. E. van Pommeren, de ontvangst der missive van de Synode met dank erkennende. De Scriba legt namens Mej. Rettmann een dergelijke dankbetuiging voor de Vergadering.

Aan de orde is het Concept der Kerkewet en wel Art. 206,

Worden aangenomen Artt. 206 tot 218. Op Art. 211 wordt besloten dat de Registratiegelden van Aannemelingen, zullen betaald worden in die Gemeente waar de aanneming geschied is. Onder Art. 208 vul in : 207. Onder Art. 213 vul in : 76.

Art, 219 is reeds afgestemd.

Voorts wordt aangenomen Art. 220. Onder Art. 221 lees "eenmaal" in plaats van "tweemaal." Voeg hierbij in Art. 221, § 2. "omtrent collecten voor arme kinderen in de Gemeente." Voorts worden aangenomen Artt. 222, 223, en 224. Onder Art. 224 lees 223.

Hetgeen voorkomt bij Art. 225 onder let. *a*, wordt geroijeerd. Overigens wordt dit Artikel aangenomen en mede Art. 225 tot en met 234.

Onder Art. 233, let. *i* lees 32, in plaats van 31. Onder Art. 234 lees Art. 38.

Voorts worden aangenomen Artt. 235 tot en met 244. Onder Art. 238 lees 229, in plaats van 225; en vul in in plaats van "elke maand" "alle drie maanden."

Art. 245 lees 418, 2. Aldaar worden geroijeerd de woorden "terwijl de Synode" enz.

Onder Art. 246 in plaats van "verwacht" lees "bevele aan."

Onder Art. 247 lees in plaats van "zending" "zending te Witzieshoek (i.e. de buitenlandsche zending)."

Worden voorts aangenomen Artt. 248, 249, en 250. Van dit Art. worden geroijeerd de laatste woorden: "en stellen zich alzoo," enz.

Voorts worden aangenomen Artt. 251 tot en met 274, terwijl onder Art. 253 worden ingevuld in plaats van " Art. *d* : Art. 251. d. Voorts 122 l. 383, en aan het slot 398 b. Onder Art. 261 lees " den Quæstor Synodi " in plaats van " het Gouvernement " Onder 272 vul in 274.

Wordt aangenomen Art. 275, en na de woorden " Art. 274 " vul in (indien de Ring goedvond eervol ontslag te verleenen), terwijl aan het slot te lezen is 278 in plaats van 272.

Met deze zelfde verandering van cijfer wordt Art. 276 aangenomen.

Voorts worden aangenomen Artt. 277 tot en met 279, en aan dit laatste Artikel toegevoegd " en in dergelijke gevallen zoo spoedig mogelijk met inachtneming van het bepaalde bij Art. 265."

Worden voorts aangenomen Artt. 280, 281, en 282, met bijvoeging aan dit laatste van de woorden " tenzij schikkingen zijn gemaakt (Art. 265) ten einde de vervulling der vacature te bespoedigen (verg. Art. 279)."

Art. 283 wordt aangenomen en daaronder in plaats van X gelezen IX.

Ook worden aangenomen Artt. 284 tot en met 305, behoudens de volgende wijzigingen:—onder Art. 287 lees 62 in plaats van 61; na *Consulent* (Art. 114) en in plaats van 114 lees 116, op bladzijde 111, regel 6 van onder lees " van wege de Synode " in plaats van " Gouvernements salaris."

Wordt ontvangen en gelezen eene missive van den HEd. Volksraad eene uitnoodiging bevattende om de oefening van het Artillerie Corps op morgen desverkiezende bij te wonen.

Bl 115 lees H. *Christelijke Genootschappen*; en daaronder I. *Jongelings Christelijke Vereenigingen.* Voorts lees II. *Colportage*; III. *Bijbel en Boek Vereenigingen.*

Worden aangenomen Artt. 306 tot en met 312; behoudens hetgeen volgt: nam. 308 na " verkoopen " lees " en

verspreiden." Voor de woorden "of ten" lees "of gedeelten." Onder Art. 309 lees in plaats van de woorden "reeds begonnen Zending Conferentie," dit—"thans onder toezicht der Synodale Zending Commissie." Onder Art. 312 wordt geroijeerd het *Post scriptum.*

Voorts worden aangenomen wat volgt na Art. 312, 313, tot en met 333. Onder Art. 317 lees 6 in plaats van 2. Onder Art. 319, 50 in plaats van 39. Onder Art. 320 worden geroijeerd de woorden "en bij de Commissie des Kerkeraads." Onder Art. 331 vul in 341.

Met het oog op de bepalingen (voor zoo ver deze niet zijn afgekeurd) bij Artt. 347, 362, 403, laat weg Art. 334.

Voorts worden aangenomen Artt. 335, tot en met 346, behoudens de invulling van de woorden (zie Art. 46), onder Art. 342, en onder Art. 343, de invulling van 342 boven, en 325 onder. En lees boven Art. 346 B. Bepalingen voor den Kerkeraad.

Onder Art. 347, regel 3, van boven, lees "eene commissie" in plaats van de Regts-, en schrap al hetgeen voorkomt onder lett. *a.b.c.*

Bij Art. 348 lees in plaats van de woorden "doet naar bevind van zaken uitspraak," dit—"handelt naar bevind van zaken." Onder Art. 349 lees "verder in de zaak te moeten treden," in plaats van "tot een uitspraak te kunnen of te mogen overgaan."

Worden aangenomen Artt. 350 tot en met 363, doch lees bij Art. 353 in plaats van 351, 352; en onder Art. 354 schrap (verg. Art. 66, *l. d*). Onder Art. 356 lees 351.

Na de pauze worden aangenomen Artt. 364 tot en met 412, en gelezen onder Art. 367: 366; onder Art. 375 vóór de woorden "tevens geacht worden:" "zal;" onder Art. 383 *onderling* in plaats van *Ouderling*; onder Art. 386, in plaats van 367 lees 385; onder Art. 390 lees 343 in plaats van 342; en in het volgend Art. aan het slot: 357; bij Art. 403, vergelijk Art. 158, 148, en 326; onder Art. 412 lees (Art. 152 7 *d*)

Aan de orde is nu het hoofd: *De Kerkelijke Finantien.* Het woord "slotbepalingen" wordt geroijeerd. Al de Artikels onder dit hoofd voorkomende worden aangenomen met de volgende wijzigingen: Onder Art. 415 lees in plaats van *a*: A; onder Art. 416 lees 414, en na "2 Zendingfonds," vul in 3. "de collecten voor arme kinderen (plaatselijk);" onder Art. 417 lees in plaats van 416, 415; onder Art. 418 aan het slot, schrap de woorden "en Juli," en voeg na afdeeling 2: 3. "Collecten voor arme kinderen in de maand Julij." Bij Art. 417, onder "4. Predikanten Sustentatie Fonds," lees in plaats van *acht shillings en negen pence*—*vier shillings*, met de bepaling dat "voorloopig" ééne speciale poging worde aangewend door persoonlijke aanvrage om het Sustentatie Fonds te stijven. Onder Art. 419, lees 414; onder Art. 420 in plaats van 414 zeg 415; aldaar voorts £2 1s. in plaats van £2, en £3 18s. 6d. in plaats van £3 17s., en 5 shillings in plaats van 50 shillings. Onder Art. 321 lees na "Zending Fonds:" "en Collecten voor arme kinderen." De vorm bij Art. 81 wordt goedgekeurd en besloten, dat een voorraad dezer zal worden gedrukt. Bij Art. 422, onder 3. *b*, lees 82 in plaats van 64—64; onder 4 voeg bij ("of Art. 82") Na 4 vul in: "5. Door elken Kerkeraad de collecten voor arme kinderen naar goedvinden." In plaats van 5 lees 6, en aan het slot (zie Art. 83, § 2). Art. 423 vul in "omtrent collecten voor arme kinderen," vóor de laatste paragraaf. Onder Art. 424 vul in 50, 31. Onder Art. 426 in plaats van (Art. 424 *a*, en *e*) lees (Art. 424, *a*. 1, 2, en *c*.) Aldaar onder § 2 lees 424 *a* 2 en *e* in plaats van 426, 1. Onder Art. 426, No. 6 lees "zes" in plaats van "vier." Onder No. 3 lees in plaats van *vijf shillings*—*zeven shillings en zes pence*. Onder No. 4. *a*. lees *zeven pond en tien shillings* in plaats van *vijf pond* Ten opzichte van No. 6 het N.B. bepaalt de Synode dat voor copijen van expeditien die Scribas doen vervaardigen zal worden betaald.

Voor de pauze wordt gelezen het gestelde onder "slotbepalingen, en *na de pauze* daarover beschikt wordende deze aangenomen behalve dat onder lit. *b* het slot "aldus besloten" enz., door een voorstel ter tafel gelegd door den HEerw. Assessor, en aangenomen: "De Synode besluite dat

het Concept der Kerkewet nu afgehandeld, voor zoover dit met veranderingen en wijzigingen aangenomen werd verklaard worde tot wet der Kerk, met de bepaling dat de publicatie derzelve zal worden uitgesteld tot D.V. na de Synodale Vergadering van 1882."

Met het oog op Beschrijvingspunt 3 besluit de Vergadering dat ter Ringsvergaderingen *ook* afschriften van aangekomene lidmaten door Kerkeraden geauthoriseerd zullen worden verantwoord (verg. de oude Kerkewet, Artt. 39, 41 en 35, pp. 16 en 18).

Wordt nu gehoord, met dank ontvangen en in behandeling genomen het Rapport der Regtscommissie voorgelezen door den Predikant van Smithfield. Punten 1, 2, en 3, worden voor kennisgeving aangenomen. Punt 4 aanbevelende dat aan de Gemeente Senekal Predikantsalaris worde toegestaan, zal in behandeling komen in verband met het Rapport van de Rationarii. Punt 5 omtrent collecten voor arme kinderen, wordt van een en andere zijde toegelicht. Punt 6 omtrent eene memorie aan de Synode om een Onderwijzer verzoekende van iemand in de Gemeente Ficksburg wordt verwezen naar den Kerkeraad dier Gemeente. Punt 7, ten opzichte van het Pensioen Fonds wordt aan de Synodale Commissie ter behartiging toevertrouwd. Punt 8 gewaagt van collecten ter ondersteuning van behoeftige jongelingen. Op eene vraag ter tafel of ondersteuning wordt verleend voor of *nadat* men aan het Seminarium studeert, wordt geantwoord, dat het overgelaten is aan de discretie van de Synodale Commissie. De Predikant van Brandfort legt een verzoek ter tafel om eene jaarlijksche toelage van £40 voor zekeren jongeling uit die Gemeente. Hij wordt naar de Synodale Commissie verwezen krachtens besluit: Aanzoeken om ondersteuning uit het Theologisch Studenten Ondersteunings Fonds, worden gedaan bij de Synodale Commissie. Punt 9 handelt over zekere kennisgevingen omtrent eene te Amsterdam in Nederland gestichte Vrije Universiteit. Na een en ander woord wordt besloten de ontvangst met dank te erkennen . Volgens punt 10 zal de Commissie om een Herderlijk schrijven aan de Vergadering voor te leggen daarin wijzen op de vermaking van

legaten, enz. enz. Punt 11 lokt eenige explicatien uit van Vertegenwoordigers omtrent het ingebreke blijven van dit jaar bij te dragen tot het Theologisch Studenten Ondersteunings Fonds. Hiermede is het Rapport der Rechtscommissie afgehandeld.

Aan de orde is nu het Rapport van de Rationarii voorgelezen door den Predikant van Bultfontein. Dit wordt met dank ontvangen en in behandeling genomen Punt 1 geeft aanleiding tot verklaring van de Kerkewet omtrent de uitbetaling van daggelden ter Ringsvergadering.

De tijd is verstreken en wordt na eene motie van dankbetuiging voor den arbeid door haar verrigt, aan de Commissie ter vervaardiging van het Concept der Kerkewet besloten, D.V. op morgen avond deze Synodale Vergadering te sluiten.

Het dankgebed wordt gedaan door den Ouderling van Bethlehem.

Gelezen en vastgesteld op 24 Mei, 1881.

P. A. C. VAN HEIJNINGEN, MODERATOR.
C. FRASER, ASSESSOR.
ALBS. P. MEIRING, SCRIBA SYNODI.

TWAALFDE ZITTING.

De *Twaalfde* zitting der Synode heeft plaats op den 24sten Mei, 1881.

Verscheidene leden zijn afwezig en komen weldra ter Vergadering.

De Ouderling van Kroonstad gaat in het gebed voor.

De notulen van gisteren worden gelezen en vastgesteld, met de aanmerking dat Art. 426, 1 en 2 van het Concept

was afgestemd en daarvoor in de plaats gesteld, het tarief volgens de oude wet.

Aan de orde is alweder het Rapport der Rationarii. Dit wordt van punt 2 af aan in behandeling genomen. Dit en de vier volgende worden als kennisgeving aangenomen. Onder punt 7 is sprake van het Theologisch Studenten Ondersteunings Fonds. De Predikant van Winburg en anderen brengen in het midden waarom de collecten ten hunnent gedaan, nog niet zijn verantwoord.

Andere Afgevaardigden van Kerkeraden die in dit opzicht nog ten achteren zijn, worden bij deze verzocht hunne aandacht aan de zaak te wijden.

Ten opzichte van de Predikanten Pensioen Fonds is de Vergadering van oordeel dat in het vervolg door Rationarii niet de personen die beleeningen hebben aangegaan, noch hunne plaatsen maar alleen de Districten, en het getal plaatsen in elk District zullen worden genoemd.

De Synode oordeelt dat de renten op een schepenkennis voor beleening aan den Kerkeraad van Edenburg van £400 vooruit zullen betaald worden. Het blijkt uit het Rapport dat niet door den Quæstor Synodi, maar wel door vroegere Administrateurs vóór dat het Fonds werd toevertrouwd aan de Synodale Commissie van Finantien, gelden op renten waren uitgezet.

Wordt ter tafel gelegd door den Ouderling van Senekal, en met algemeen stemmen aangenomen, een voorstel verzoekende dat aan de Gemeente Senekal het Predikant salaris van £200 uit het Sustentatie Fonds zal worden toegekend.

Wordt besloten: Deze Vergadering spreke bij deze haren dank uit jegens hare Commissie van Finantien voor den arbeid door haar verrigt, welken arbeid de Synode op zeer hoogen prijs stelt. Hiermede is het Rapport afgehandeld.

De Herderlijke Brief is nog niet gereed.

De Commissie omtrent "De Fakkel" doet bij monde

van den Predikant van Philippolis verslag van haar doen en hare bevinding. Een drietal voorstellen wordt ter tafel gelegd en de zaak overwogen voor en na de pauze.

Eene pauze wordt verleend ten 11 ure, om de leden der Synode in de gelegenheid te stellen om desverkiezende de oefeningen van het Artillerie Corps bij te wonen.

Na de pauze wordt besloten: "De Fakkel" blijve voort bestaan als vroeger, en ten einde den Predikant van Bloemfontein te hulp te komen, worde eene Commissie benoemd die zorgen zal voor stukken enz., ter publicatie.

Wordt verder besloten: Deze Synode benoemt den Predikant van Bultfontein met ZEerw's. goedvinden tot corresponderend lid voor "De Fakkel" om te handelen in verstandhouding met den Predikant van Bloemfontein als verantwoordelijken Redacteur der Synode. Hem wordt door den HEerw. Moderator eene lijst ter hand gesteld van Predikanten die beloofd hebben mede te werken of van wie verwacht kan worden dat zij medewerken zullen, opdat een ruime voorraad van stoffen voor "De Fakkel" steeds voor handen zij.

De Predikant van Bloemfontein leest den Herderlijken Brief der Vergadering voor. Deze besluit dat het stuk in zijn geheel zal worden aangenomen, in het Orgaan der Kerk gepubliceerd en van den kansel der Gemeenten worde voorgelezen.

De Voorzitter bepaalt dat de Noordelijke Ring aan de beurt zijn zal een zijner Predikanten te benoemen om de volgende Synodale Vergadering met gepaste leerrede te sluiten.

Tot Secundi der Afgevaardigden naar de Transvaal worden benoemd, de Predikanten van Bloemfontein en Bultfontein.

Wat aangaat de vinding van het benoodigd geld ter schadeloosstelling der naar de Transvaal gedeputeerden van hunne reiskosten; als anderzins de wenschelijkheid dat het Synodale Fonds op de eene of andere wijze worde gesteund, besluit de Vergadering dat er een schrijven worde gericht

aan de verschillende Kerkeraden, verzoekende om eene geldelijke bijdrage van gemeenten ter bestrijking van de kosten der Afvaardiging naar de Transvaal, en tot stijving van het Synodale Fonds.

De Ouderling van Fauresmith legt een tweetal vragen ter tafel, en ontvaugt de noodige inlichting. Na dezen ook de Predikanten van Bloemfontein en Rouxville. Ten opzichte van de vraag van den laatsten wordt besloten: De Kerkeraad heeft het recht niet om namen in de Kerk Registers te schrappen.

De Predikant van Philippolis legt nog het volgend voorstel ter tafel, hetwelk na een en ander woord tot besluit wordt. "De Synode besluit dat een vriendelijk schrijven zal worden gerigt aan den Kerkeraad van Bloemfontein, dezen verzoekende om jaarlijks voor de huisvesting der leden van de Synode, zoowel van Predikanten als van Ouderlingen, tegen eene geldelijke vergoeding te zorgen, en wel voor degenen die minstens eene maand voor hunne komst herwaarts den Kerkeraad daarvan berigten."

De plegtige sluiting geschiedt ten 7 ure. De Predikant van Philippolis voor de Vergadering en een aanzienlijk gehoor opgetreden sprak eene ernstige leerrede uit naar aanleiding van het woord bij Matth. 20, 7 *b*: "Gaat henen en werkt in mijnen wijngaard." Sprekende over dat werk, wijst de Redenaar op het *moeijelijke,* op het *heerlijke,* en op het *verantwoordelijke* van dat werk.

Na deze dienst betuigt de Vergadering door eenpariglijk op te staan haren dank voor de Synodale leerredenen uitgesproken, én bij den aanvang, én bij de sluiting dezer HEerw. Vergadering.

Gelezen, goedgekeurd, en geteekend ter Vergadering der Synode, van 11 Mei, 1881, en volgende dagen en op het einde der werkzaamheden, op den 24 Mei, ten jare voornoemd.

P. A. C. VAN HEIJNINGEN, MODERATOR.

C. FRASER, ASSESSOR.

M. S. THERON.
J. A. C. WEIDEMAN.
S. J. M. VAN NIEKERK, V.D.M.
H. MENTZ.
GUSTAV RADLOFF, V.D.M.
J. J. VENTER.
J. H. VAN WIJK, V.D.M.
J. J. JACOBS.
G. W. B. VAN DER LINGEN, V.D.M.
J. G. DREIJER.
E. N. GROBBELAAR.
S. W. VAN DER MERWE.
J. C. MULLER.
C. S. MORGAN, V.D.M.
P. H. J. PIETERSEN.
G. R. KEET, V.D.M.
A. A. LOMBAARD.
S. H. F. DE JAGER.
F. S. STEIJN.
D. J. MINNAAR, V.D.M.
M. J. UIJS.
P. A. WINTER, V.D.M.
H. J. LE ROUX.
E. A. J. DU TOIT, V.D.M.
P. A. DREIJER.
J. J. CILLIERS.
P. E. SCHOLTZ.
S. P. J. JACOBS.
ALBS. P. MEIRING, SCRIBA SYNODI.

BESCRIJVINGSPUNTEN,

Zijnde voorstellen, overwogen ter HoogEerw. vergadering van de Synode der Ned. Geref. Kerk van den Oranjevrijstaat, gehouden te Bloemfontein, op den 11 *Mei,* 1881, *en volgende dagen.*

1.—De Synode neme kennis van :

a. De verslagen van den staat der Godsdienst in de verschillende Gemeenten (Art. 40).

b. Het Rapport der Algemeene Synodale Commissie.

c. Het Rapport van de Scriba en dat van den Quæstor Synodi.

d. Het Rapport van de Synodale Commissie, en

e. Van de Rapporten der Commissie voor het examen van Godsdienst Onderwijzers.

f. Der Commissie van H.H. Curatoren van het Grey College.

g. Der Commissie van H.H. Bestuurders van het Instituut Eunice.

Voorts van

h. Den gehouden Census der Kerk (Notulen blz. 102).

i. Het Rapport der Commissie over de Psalm en Gezang wijzen (Not. blz. 407).

j. Het Rapport der Commisse over zekere Grensscheidingen (Not. blz. 393).

k. Wat omtrent legitimatie van Predikanten (Notulen blz. 401).

l. Wat omtrent het Admissie examen tot het Theol. Seminarium te Stellenbosch (Notulen blz. 401).

m. En neme in overweging het Concept eener nieuwe Kerke Wet.

De Scriba Synodi.

2.—Daar er dikwijls bij de Aanneming moeijelijkheden ontstaan omtrent den ouderdom van candidaten, die zich komen aanmelden, en er sommijds zelfs twijfel bestaat omtrent den Doop, zoo worde *in elk geval* voor iederen aannemeling verpligtend gemaakt om schrijftelijk bewijs te leveren, dat hij den vereischten ouderdom bereikt heeft, en bij eene of andere gezindte is gedoopt.

Kerkeraden van Ficksburg en Senekal.

3.—Moeten *aangekomene* lidmaten met Attesten of Certificaten niet op de Duplicaat Registers, welke ter Rings Vergadering worden ingezonden, aangeteekend staan ?

Kerkeraden van Senekal en Ladybrand.

4.—De Synode benoeme eene Commissie die jaarlijks door middel van het Officieel orgaan der Kerk, een schrijven zal rigten aan de Kerkeraden, ten einde inlichtingen te bekomen omtrent hetgeen aan Zondagscholen in de verschillende Gemeenten gedaan wordt ; welke Commissie aan de eerstvolgende Synodale Vergadering een algemeen verslag zal voorleggen.

Predikant van Boshof.

5.—Met het oog op de vele kosten welke het Synodale fonds te dragen heeft, worden voortaan aan de afgevaardigde Predikanten naar de Hooge Kerkelijke Vergaderingen, alleen reiskosten, doch geene verblijfgelden uitbetaald ; aan de afgevaardigde ouderlingen naar gewoonte reis en verblijf kosten toegekend.

Predikant van Ladybrand.

6.—Door elken Kerkeraad worde verslag gedaan naar aanleiding van het besluit der Synode van 1880, omtrent de vrije verkiezing, en kome de Synode dienovereenkomstig tot eene bepaalde beslissing omtrent dit voor de Kerk zoo belangrijk onderwerp.

Predikant van Ladybrand.

7.—De Synode verwacht dat elke Gemeente jaarlijks wat bijdragen zal tot ondersteuning van het Theologisch Seminarium te Stellenbosch.

Predikant van Ladybrand.

8.—De Synode verneme van de afgevaardigden van iederen Kerkeraad, hoe de nieuwe Ordonnantie over het verkoopen van sterken drank in hunne respektieve Gemeenten werkt, opdat noodige wijzigingen aan den HoogEdelen Volksraad worden aanbevolen.

Predikant van Ladybrand.

9.—Met het oog op den treurigen toestand der verschillende Hollandsche Kerken in de Transvaal, wegens den oorlog aldaar, overwege de Synode hoe het best onze stam- en geloofsgenooten aldaar sympathie te betoonen, òf door een hartelijk schrijven aan haar, òf door een deputatie van van een onzer Predikanten.

Predikant van Ladybrand.

10.—Er worde, namens de Kerk van den Oranjevrijstaat iets gedaan om te helpen voorzien in de geestelijke be-

hoeften van leden der Ned. Ger. Kerk der Kaap Kolonie, die in den Basuto oorlog dienen. De Synode drukke ook hare sympathie uit met de Fransche Zendelingen onder de Basutos.

Predikant van Ladybrand.

11.—De Synode neme haar besluit ten opzigte van de *jaarlijksche* collectie voor het Sustentatie Fonds der Kerk in revisie.

Predikant van Bethulie.

12.—Aan de Gemeente Senekal worde £200 jaarlijks toegekend uit het Sustentatie Fonds. Hierbij zal eene Memorie worden overgelegd.

Kerkeraad van Senekal.

13.—De Synode neme haar besluit ten opzigte van de voorwaarden, waaronder zij ondersteuning uit het Theol. Studenten Ondersteunings Fonds verleent, in revisie met het doel om op te heffen de *verpligting* van terugbetaling, "indien eenmaal daartoe in staat," der verleende sommen.

Predikant van Edenburg.

14.—De Synode vergadere voortaan om de twee of drie jaar.

Kerkeraad van Smithfield.

ALBS. P. MEIRING,

Scriba Synodi.

Edenburg, 12 April, 1881.

VERDERE BIJLAGEN.

II.

(Nott. 440, 465.)

Verslag van den Scriba Synodi aan de HEerw. Vergadering der Synode van de Ned. Ger. Kerk in den Oranje Vrijstaat, van 11 Mei, 1881, en volgende dagen.

De Scriba der Synode heeft de eer aan uwe HoogEerw. Vergadering te rapporteren:

1. Dat het een en ander, waarbij hij de aandacht der Synode had moeten trekken, door de algemeene Synodale Commissie in hare Vergadering van 1 April, 1881, is behandeld, en door het Rapport dier Commissie aan uwe HoogEw. Vergadering zal worden voorgelegd.

2. Het Synodale Brieven-boek overigens, hierbij overgelegd, zal aantoonen, hetgeen door den Scriba in belang der Kerk is behartigd geworden. Om niet te spreken van de expeditien uit de Notulen der vorige Synodale Vergadering en correspondentien in verband tot de Synodale Commissie van Financien—zal blijken—

a. Dat hij bij de Ringen der Kerk het verzoek heeft veringezonden, des verkiezende bij te dragen tot de vinding der kosten voor drukken, &c. van het Concept der Kerkeraad.

b. Zich heeft zoeken te informeren omtrent den tijd der stichting van de nieuwen Gemeenten met het oog op den Inleg, en jaarlijksche contributien voor het Predikanten Pensioen Fonds;

c. Dat op meer dan eene plaats het doel der collecten voor de opvoeding van arme kinderen niet is begrepen; en dat ten einde het doel worde bereikt deze zaak op nieuw de overweging der Synode schijnt te vereischen.

Hopende hiermede een genoegzaam overzicht van hetgeen de aandacht uwer HoogEw. Vergadering zou verdienen te hebben gegeven, heeft de eer zich niet de meeste hoogachting te noemen

Uw HoogEerw's. O. Dienaar en Medebreder,

ALBS. P. MEIRING,

De Scriba Synodi

III.

(*Nott. blz.* 435. 438)

Verslag van de Synodale Zending Commissie aan de Hoog-Eerw. Synode van 1881.

De Zending Commissie heeft de eer en het genoegen om aan de Hoog Eerw. Synode dit jaar een verslag te doen van hare eigene werkzaamheid, het Zending werk te Witzieshoek, en de plaatselijke Zendingen in elke gemeente onzer beminde en steeds wassende Kerk.

a. In 't afgeloopen jaar is de Commissie slechts drie malen bijeen ter vergadering geweest omdat er geen bizonder en noodzakelijk werk voor hare aandacht kwam, en omdat haar waardig en geacht Scriba in de maand Januari, ll. naar eenen anderen werkkring is vertrokken, terwijl haar Voorzitter op het oogenblik een uitstapje doet in de Kaapkolonie ter wille van de gezondheid zijner echtgenoote.

Zij is in staat om een gunstig geldelijk verslag te doen, en verblijdt zich dat velen van de Kerkeraden gehoorzaamheid aan het besluit der jongste Synode getoond hebben door rapporten bij de Commissie in te leveren van het Zendingwerk dat ten hunnent gedaan wordt. De Voorzitter en Penningmeester hebben den tijd gevonden een ieder op zijne beurt om Witzieshoek te bezoeken en ooggetuigen te zijn van het werk dat door den geachten Zendeling der Kerk onder het volk van Paulus Mopeli behartigd wordt.

b. De Zending te Witzieshoek: De waardige Zendeling arbeidende in naam onzer Kerk onder de Basutos op Lefika Statie is zelf in het midden dezer HoogEerw. Vergadering en zal persoonlijk kunnen mededeelen hoe het met hem en zijnen arbeid gaat, en met hoevele moeilijkheden hij te kampen heeft; daarom zal de Commissie slechts in 't kort het een en ander aanstippen van wat er aldaar gedaan wordt.

Er wordt geregeld op de Zondagen gepredikt, en in de week twee klassen gehouden, de eene voor degenen die volle leden der Kerk of avondmaalgangers zijn, de andere voor degenen die onder invloed des Evangelies gekomen zijnde, en hunne heidensche gewoonten vaarwel zeggende, zich voorbereiden om gedoopt te worden. Dan bestaan er drie dagscholen: eene te Lefika, de statie; de tweede te Mononsa, de hoofdstad van Mopeli; de derde te Namagali, de stad van Apollos, oudsten zoon en erfgenaam van Mopeli. Het is te betreuren dat de volslagene heiden, dat is degenen die nog karossen dragen en zich met vet bestrijken, zeer zelden naar den openbaren eeredienst opkomen, zoodat het eenig middel om ze onder den invloed van het Evangelie te brengen daarin bestaat dat de Zendeling bij de kralen gaat prediken en leeren hetgeen een zeer moeilijk en onbevredigend werk is. Onder de leden des Kerk bestaat eene groote laauwheid, en onze geachte Broeder heeft tot hiertoe geene vrijmoedigheid gehad om eenige uit de katechumenenklas te doopen. Hij klaagt ook dat de scholen veel beter konden bezocht worden. Een Afrikander zijnde vindt hij het moeilijk om zijne methode in te voeren onder een volk dat te voren lang bearbeid werd door uitlandsche Zendelingen. Hoewel mild bedeeld met tijdelijk goed en elken dag rijker wordende, brengt de gemeente en het volk te zamen ter naauwernood £20 jaarlijks vrijwillig op om de gewone kosten op de statie te bestrijken. Zij worden echter van Gouvernementswege getaxeerd om het onderwijs te ondersteunen en deze taxatie brengt gemiddeld £80 jaarlijks op. Handenarbeid te verrichten en den Zendeling op andere wijze te helpen zijn de naturellen onwillig te

doen tenzij zij er goed voor betaald worden. Van hetzelfde bloed als de Basutos in Basutoland zijnde, heeft de oorlog in dat gewest een nadeeligen invloed op hen, van daar dat zij in het afgeloopen jaar ingewikkeld zijn geworden in den geheimen kruidhandel en in diefstal. Vele heidensche gewoonten, en vooral groote en aanhoudende dansen nemen toe.

Hoe treurig de toestand van zaken ook zij, verheugt zich de Commissie echter dat de naturellen te Witzieshoek trouw en loyaal zijn aan het Vrijstaatsch Gouvernement, en op bekwame wijze door den Zendeling bearbeid, en door den WelEd. Commandant L. C. Jacobs bestuurd worden. De Zendeling bespaart de Commissie zoovele kosten als mogelijk, zoo dat wij dit jaar alleen zijn salaris uitbetaald en hem slechts £50 voor een wagenhuis op de statie toegestaan hebben. Het wordt echter noodig dat de Commissie hem helpe met het aankoopen van eene kleine kar om zijn werk niet alleen te Witzieshoek maar ook in hare nabijheid te kunnen verrichten. Het verblijdt ons zeer te kunnen melden dat alhoewel de Zendeling niet met veel vrucht te Witzieshoek arbeidt hij in de gemeenten van Harrismith, Bethlehem, en Lindley, met volle toestemming van de Kerkeraden dier plaatsen, met veel zegen arbeidt onder de talrijke naturellen die in deze omstreken wonen. In de gemeente van Harrismith doet hij dienst op drie plaatsen en te Nelson's Kop bestaat eene kleine bloeiende zending gemeente onder leiding van een zeer waardigen bekeerden Zulu. In de gemeente te Bethlehem preekt hij op eene zekere plaats maar het is vooral in de gemeente Lindley dat hij, zooals de Synode uit zijnen eigen mond zal vernemen met grooten zegen en heerlijke vruchten arbeidt. De blanke bevolking van ons land bewijst vele blijken van achting en hulpvaardigheid aan onzen Broeder, en hij heeft het voorrecht om de harten van onze lieden voor de Zending zaak gestadig te winnen.

Nog moet er gemeld worden dat in verband met de Zending te Witzieshoek, met behulp van den Evangelist *Johanne* Tauane, die aldaar zijne woning thans gevestigd heeft, een

zeer nuttig en voor de toekomst zeer belovend werk van colportage en onder gekleurden en onder blanken door den geheelen Vrijstaat gedreven wordt onder toezicht van den Predikant van Bloemfontein, den WelEerw. Mabille van de Fransche Zending, den Zendeling van Witzieshaek en den Predikant van Ladybrand. De Zending Commissie vertrouwt dat de HoogEerw. Synode deze zaak met woord en daad zal ondersteunen.

c. Van de plaatselijke Zending in de verschillende Gemeenten uit de verscheidene verslagen door Kerkeraad of Predikant aan ons toegezonden, uit mondelingsche berichten aan den Scriba medegedeeld en door naauwkeurige inachtneming van wat er daarvan in de staten van Godsdienst vermeld werd, willen wij thans, volgens besluit der jongste Synode een algemeen overzicht in korte trekken geven.

1 *Winburg.* De Zending is in de handen der Wesleyanen, en de Predikant en Kerkeraad willen geene stoornis verwekken door dat genootschap van het werk te ontroven dat, op dit dorp, meestal verricht wordt in een klein kerk gebouwtje, dat, zooals zij meenen, staat op grond behoorende aan de Ned. Ger. Kerk, en opgericht werd door de naturellen zelven vóór dat de Wesleyanen er kwamen.

2. *Fauresmith.* Ook hier wordt het werk gedaan door de Wesleyanen, omdat de leeraar in zoo groote en gewichtige gemeente staat dat zijne handen door te overvloedig werk is gebonden. De eerste stoot echter aan de Zending is door onze Kerk gegeven.

3. *Smithfield.* De Zending is in handen van het Fransche Genootschap onder het bekwame toezicht van den geachten Broeder Dr. Lautre wiens Zending gemeente 300 zielen en 100 leden telt. De godsdienstoefeningen worden gehouden in een net gebouw dat eigendom is van de Ned. Ger. Kerk. De blanke bevolking ondersteunt de zaak met woord en daad.

4. *Bloemfontein.* Het Zendingwerk is verdeeld onder alle andere genootschappen behalve het onze, doch er bestaat een sterk verlangen onder de naturellen dat de Ned. Ger. Kerk eene eigene Zending zal oprichten. De Leeraar begint zijne gedachten ernstig aan deze zaak te wijden en hij rekent op de ondersteuning van de blanke bevolking, want er ontstaat allengs een belangrijk gevoelen dat onze Kerk zijnde tegelijk eene Afrikaansche en geen uitlandsche het Zending werk zal kunnen verrichten tot genoegen van de meesters, die ongelukkig te veel te klagen hebben over hunne bedienden, omdat men met te veel uitlandsche ideen en gebruiken arbeidt onder de gekleurden.

5. *Harrismith.* Hier hebben de Wesleyanen zich ook meester gemaakt van het veld vooral op het dorp, kort na het vertrek van den vorigen, en voor de komst van den tegenwoordigen Leeraar. In het district wordt door den Zendeling te Witzieshoek gearbeid overal waar eene deur zich open doet. Er zijn niet minder dan 5000 naturellen in dit gewest, en beide Leeraar en Gemeente zullen zich verheugen indien de Zending Commissie hetzij door eenen blanken Zendeling of door een tal naturel-katecheten het werk op meer uitgebreide schaal kon behartigen.

6. *Boshof* Aan de kleurlingen wordt het Evangelie verkondigd in een daartoe geschikt gebouw, behoorende aan den Ned. Ger. Kerkeraad . Van tijd tot tijd worden ook de Sacramenten bediend. Dit werk wordt door den Leeraar gedaan, voor zooverre tijd en krachten zulks toelaten. Er zijn 13 leden, van welke twee door den Leeraar na gedane belijdenis, gedoopt zijn, terwijl de anderen met attestaten van elders ingekomen zijn.

7. *Jacobsdal.* Hier wordt op het oogenblik weinig of niets voor de Zending gedaan. De Leeraar is echter een warm vriend van de zaak en hoopt het zijne te doen in de toekomst, daar hij onlangs slechts als herder der Gemeente is ingezegend.

8. *Kroonstad.* Het werk alhier is in de handen der Wesleyanen. Gaat men echter de geschiedenis der Zending na dan blijkt het duidelijk dat ook hier de eerste spoorslag gegeven werd door onze Kerk.

9. *Philippolis.* Wij meenen der Synode een dienst te doen, door het verslag van den wakkeren broeder alhier in zijn geheel mede te deelen: "De Zending Gemeente te Philippolis heeft een gerieflijk kerkgebouw 54 ft. lang bij 25 ft. wijd dat over de £600 gekost heeft en nu op £30 na door de naturellen zelve is afbetaald. De Leeraar der Gemeente wordt in het Zending werk, door den Koster en twee Diakenen van de Zending Gemeente, die getrouw en voorbeeldig in hun werk zijn, ondersteund. Het Heilig Avondmaal wordt vier malen des jaars gevierd en de Heilige Doop wordt bediend wanneer ongedoopte bejaaade personen tot lidmaten worden aangenomen of wanneer zij om dat Sacrament aanzoek doen voor hunne kinderen. Het ledental is 90. In het laatste jaar zijn 27 aangenomen en 43 gedoopt. De bijdragen der Gemeente voor 1880 waren £33 7s. 9d. Er wordt eenige avonden in de week geregeld school gehouden door een der Diakenen voor dezulken die leden der Kerk wenschen te worden en klasgangers genoemd worden. Er is ook sprake van een dagschool voor de kinderen en wel voor twee uren des namiddags te openen. De opkomst naar de Kerk des Zondag avonds—wanneer de bedienden van hun arbeid ontslagen zijn—is altoos goed, en bij Nachtmaals gelegenheden is de Kerk vol en telt het zielental dan tusschen de 3 en 400. Dat de tucht in deze Gemeente meermalen moet uitgeoefend worden, laat zich ligt begrijpen en dit jaar zijn vier lidmaten onder censuur gesteld geworden."

10. *Edenburg.* De Kerkeraad heeft het werk in handen dat door eenen bekwamen katecheet verricht wordt. Er is nog geen kerkgebouwtje. De Zending wordt onderhouden door de collecten opgebracht door de kinderen in de Zondagschool en bij kinderdiensten. De Leeraar preekt voor de gekleurden eenmaal des Zondags.

11. *Bethulie.* Alhier wordt de Zending op bekwame en voldoende wijze behartigd door het Fransche Genootschap zoodat er werkelijk geene behoefte bestaat voor onze Kerk om direkt iets daaraan te doen.

12. *Bethlehem.* Er bestond eertijds een avond en Zondag school, doch wegens gebrek aan een lokaal en het gebrek aan hulp zijn zij op 't oogenblik gestaakt. De Leeraar houdt 's Zondags eenmaal godsdienst voor de kleurlingen. Een gezegend werk zou kunnen geschieden onder de Heidenen, doch er zijn geen arbeiders om in den wijngaard in te gaan. Er is eene poging gedaan door den Kerkeraad om een geregeld jaarlijksch salaris te vinden voor een blanken Zendeling, doch deze it tot hiertoe nog niet geheel ge lukt omdat de Gemeente veel bijdragen moet tot het bouwen eener nieuwe Kerk. Op de buitenplaatsen wordt hier en daar aan de kleurlingen gearbeid.

13. *Rouxville.* De ijverige Leeraar dezer Gemeente doet wat zijne hand vindt te doen. Hij preekt des Zondags voor de gekleurden en de naturellen in zijne Gemeente worden niet verwaarloosd.

14. *Wepener.* Hier wordt voor de naturellen des Zondags door eenen naturel oefenaar dienst gehouden die echter tijdelijk geschorst is. De Basuto oorlog heeft eenen zeer nadeeligen invloed gehad op de kleurlingen der kleine Zending Gemeente die vòòr dien tijd tamelijk bloeiend was.

15. *Ficksburg.* Hier wordt weinig of niets gedaan. De Consulent preekt soms voor de Basutos die in groot getal opkomen , en wel in de opene lucht en in hunne eigene taal.

16. *Ladybrand.* Het werk alhier staat niet onder den Kerkeraad die nog niet tot plichtbesef in deze is ontwaakt, maar wel onder persoonlijk toezicht van den Leeraar. Er is een naturel katecheet die over de Zending Gemeente staat en onderhouden wordt door de kleurlingen zelven. Het Gouvernement heeft een erf voor een kerkgebouw geschonken dat op den Leeraar als "trustee" is getranspor-

teerd en men is bezig om collecten in te vorderen en steenen te vormen voor een Zending gebouwtje. De Leeraar preekt van tijd tot tijd zelf tot de naturellen in de opene lucht doch kerkelijke voorrechten, als het gebruik der bondzegelen en het bevestigen van huwelijken, enz., worden voorlopig genoten op de naburige Fransche Zending Statie te Mabolela.

17. *Frankfort.* Zoo ver wij weten wordt hier niets voor de plaatselijke Zending gedaan. Er is een groot aantal Makbolokue Kaffers in deze Gemeente die volstrekt niet onwillig zijn het Evangelie aan te nemen.

18. *Heilbron.* Er bestaat een kleine Zending Gemeente onder onmiddelijk toezicht van den Kerkeraad bediend door een Katecheet. De Leeraar preekt zelf voor de gekleurden en deelt de bondzegelen uit. De Commissie verblijdt zich dat deze jonge Gemeente dadelijk het Zending werk aanvaard heeft met de komst van haren eersten Leeraar, een duidelijk blijkt dat onze Gemeenteleden niet onwillig zijn om de Zending te bevorderen als er maar aan de zaak of door den leeraar of door den Kerkeraad geroerd wordt.

19. *Bultfontein.* De wakkere Herder dezer Gemeente wiens hart niet alleen warm klopt voor de zielen der blanken maar treurt over den donkeren toestand der gekleurden, is zeer ijverig voor de Zending, preekt voor de naturellen en bezoekt ze waar hij kan. Het is hem gelukt een tijdelijk pakhuiskamertje van een der dorpelingen ten gebruik te krijgen, en hij is sterk bezig om kleine collecten te doen, ten einde op een door het Dorpsbestuur geschonken erf, een Zending gebouwtje op te richten. Hij vertrouwt dat zijne Gemeente door gebeden en betooning van ijver aan zijnen kant met der tijd voor de Zending zaak gewonnen zal worden.

20. *Brandfort.* Er is een verlangen bij Leeraar en Kerkeraad om eene Zending Gemeente te stichten en men verwacht dat de Zending Commissie met het vinden van eenen Katecheet behulpzaam zijn zal.

21. *Lindley.* Door Kerkeraad als Kerkeraad wordt niet veel gedaan. Er is een gezegend werk onder de naturellen dat behartigd wordt door voorgangers uit henzelven. De Consulent bedient enkele malen de Sacramenten en de Kerkeraad heeft eenig toezicht over de Zending Gemeente. De Eerw. Schröder heeft goedgunstiglijk aangeboden eenmaal in de drie maanden deze streken te bezoeken. Er zijn 4 plaatsen in de Gemeente waar hij godsdienst houdt. Dit werk heeft hij tot nog toe op eigen kosten verricht. Deze Broeder bezit het vertrouwen der blanken, en werkt met vrucht beide onder gekleurden en blanken. De Kerkeraad tracht zooveel mogelijk op allerlei wijze het werk aan te moedigen.

22. *Hoopstad.*—Hier zien de naturellen zeer verlangend uit naar eenen predikant die ook hunne belangen zal behartigen.

23. *Senekal.*—Weinig of niets wordt tot hiertoe gedaan. Een kleurling spreekt nu en dan een woord tot zijne stamgenoten. Onze godsdienstige boeren trachten nu en dan persoonlijk tot de kaffers over hun zielsheil te spreken, maar vinden niet veel aanmoediging bij de in duisternis gehulde heidenen.

Uit bovenstaand algemeen overzicht van de Zending onzer Kerk blijkt duidelijk dat alhoewel er vele redenen bestaan om te klagen dat én Leeraars én Kerkeraden meer konden en moesten doen voor het geestelijk heil onzer gekleurde bevolking, onze Kerk echter als een geheel begint te ontwaken en de Zending gestadig en met toenemenden ernst behartigd wordt. De census toont aan dat de gekleurde bevolking onzes lands grooter is dan de blanke. Hoe moeilijk vindt de Kerk het niet om voor het geestelijk welzijn der laatsten te zorgen, nog moeilijker is het voor dat van de eersten te zorgen. Dat de goede God onze krachten moge vernieuwen als eens arends, dat hij arbeiders zende tot de velden die rijp zijn tot den oogst, dat hij het Ned Ger. Genootschap een waar zielzorger voor menschen van alle klassen en kleur moge maken en steeds sterken, zal zeker niet alleen de wensch zijn van de Com-

missie die dit verslag inlevert, maar de vurige bede en wensch van iederen Leeraar en Ouderling dezer HEerw. Vergadering. Onzer en uwer aller bede zij dan heden op nieuw: "Uw Koninkrijk kome."

Op last en uit naam der Synodale Zending Commissie,

G. A. MAEDER,
Scriba.

Bloemfontein, 14 Mei, 1881.

Verslag van het Zending Fonds aan de Hoog Eerw. Synode van 1881.

De Zending Commissie heeft de eer bij deze aan de Hoog Eerw. Vergadering voor te leggen haar Kassa-boek en Rekening Courant, waaruit blijkt dat er een saldo in de Zending-kas is van ruim £200. (Zie Schedule A.)

Uit deze korte opgave van ontvangsten en uitgaven is duidelijk dat *al* de Gemeenten der Kerk dit jaar hebben bijgedragen. Zij deden zulks niet in zoo vele groote sommen als wel eens te voren, maar hebben meer dan ooit geregeld en gelijkelijk opgebracht ten bedrage van nabij £400.

Van het saldo is eene somme van £120 in de Nationale Bank gedeponeerd tegen renten van 6 percent per jaar. De Commissie verblijdt zich dat de Kerkeraden beginnen te leeren om op den bepaalden tijd en geregeld de collecten te houden en als belooning daarvoor uit te vinden hoe gemakkelijk het is om eene goede zaak in stand te houden door gelijkelijk de handen aan het werk te slaan. Hopende dat het gunstig geldelijk verslag een nieuwe spoorslag zal zijn voor de leden dezer HoogEerw. Vergadering om het Zending werk met altijd aangroeienden moed te ondersteunen, hebben wij de eer ons te noemen,

HoogEerw. Broeders in den Heer,
Op last en uit naam der Zending Commissie,

G. A. MAEDER,
Penningmeester.

Bloemfontein, 13 Mei, 1881.

SCHEDULE A.

Staat van Inkomsten en Uitgaven van het Ned. Ger. Zending-Fonds, O.V.S., van den 15*den Mei*, 1880, *tot den* 15*den Mei*. 1881.

ONTVANGSTEN.

		£	s.	d.
15 Mei, 1880.—Balans in handen van het laatste Synodaal jaar ...		£120	10	10
12 Mei, 1881.—Ontvangen gedurende dit jaar in verschillende paaimenten van de volgende gemeenten, gerangschikt naar de somme welke zij opgebracht hebben :				
	Harrismith	40	9	3
	Edenburg	32	9	0
	Bloemfontein	31	6	0
	Philippolis	25	12	3
	Bethlehem	22	4	0
	Winburg	21	7	0
	Boshof	20	1	0
	Ficksburg	19	13	0
	Ladybrand	17	2	6
	Bethulie	16	2	0
	Fauresmith	15	13	0
	Wepener	13	19	0
	Smithfield	12	10	6
	Frankfort	11	19	6
	Hoopstad	11	10	9
	Bultfontein	10	14	0
	Brandfort	10	10	0
	Senekal	9	19	6
	Jacobsdal	9	7	3
	Heilbron	9	0	0
	Kroonstad	7	6	3
	Lindley	7	1	0
	Rouxville	5	17	9
	Toegestaan door de Synodale Commissie uit een "dankoffer" voor genotene zegeningen in 't jaar 1880	50	0	0
		£552	5	4

UITGAVEN-

	£	s.	d.
17 Mei, 1880.—Tot gedeeltelijk aankoopen van een paard voor den Eerw. Zendeling te Witzieshoek	£10	0	0
28 December.—Tot aanbouw van een wagenhuis op de statie Lefika	50	0	0
12 Mei, 1881.—Salaris van den Zendeling te Witzieshoek van 1sten April, 1880, tot ultimo Mei 1881, à £250 per annum...	291	13	4

De Zending Commissie certificeert dat het bovenstaande eene nauwkeurige en juiste opgave is op last en uit naam der Zending Commissie.

G. A. MAEDER, Penning-meester.

Bloemfontein, 13 Mei, 1881.

Nagezien en correct bevonden,

P. A WINTER,
R. D. McDONALD,
E. A. J. DU TOIT. } Rationarii.

Bloemfontein, 14 Mei, 1881.

IV.

RAPPORT GREY COLLEGE 1881.

(Nott. blz. 440, 445, 447).

Aan de Hoog-Eerw. Synode der Ned. Ger. Kerk, zitting houdende te Bloemfontein op 11 Mei en volgende dagen.

De ondergeteekende heeft de eer aan uwe Hoog-Eerw. Vergadering het volgende betrekkelijk het Grey College te berichten.

1.—Deze Inrichting heeft in het afgeloopen jaar wederom veranderingen en verbeteringen ondergaan; zij heeft moeilijkheden ondervonden, maar is nu niet ver van de hoogte, waarop zij, als eerste Inrichting van onderwijs voor onze zonen, behoort te staan.

2.—Het Hoofd van 't Grey College, Dr. Brill, volhardt met onvermoeiden ijver en algemeen erkende bekwaamheid in zijn werk. Wij vertrouwen, dat hij zoo gesteund zal worden, dat het gevaar van zich te overwerken, waardoor menigmaal zijne gezondheid werd benadeeld, door doelmatige schikkingen en door de hulp des Allerhoogsten zal afgeweerd worden. Zijn assistent in de Hoogere Afdeeling heeft niet ten volle aan onze verwachtingen beantwoord, en zal voor de eerstkomende sessie door een bekwameren persoon vervangen worden. De resultaten in de Hoogere klasse waren hoogst verblijdend. Van vijf Matriculatie-candidaten slaagden er vier, nl. H. G. Stuart, F. H. Papenfus, A. Ortlepp, en Henry Becker. Drie andere leerlingen hebben het eerste examen, in dezen Staat, in Letteren en Wetenschap met goed gevolg afgelegd. En de kweekeling-onderwijzer, Hermann Becker, passeerde zijn onderwijzers examen der 3rde klasse in den eersten rang.

3.—De Voorbereidende Afdeeling verloor in den heer P. Carmichael haren bekwamen Hoofdonderwijzer, die, uit hoofde zijner falende gezondheid, naar Schotland terug-

keerde, waar hij sedert aan het hoofd eener bloeiende school staat. Tot zijnen opvolger werd, uit een groot getal applicanten, als de meest belovende benoemd de heer R. B. O. von Hohnhorst, die zijne betrekking sedert Juli ll. bekleedt, en in de kostschool wordt bijgestaan door eene dame van groote bekwaamheid en ervaring. In het onderwijs, zoowel als in het toezicht houden over de kostleerlingen staan hem ter zijde de Hollandsche Assistent, de heer Olland, en de Engelsche Assistent, de heer Smart, die beiden ook in het College gehuisvest zijn. Het getal kostleerlingen is tot 45—een tot dusver ongekend cijfer—geklommen.

4.—De nieuwe gebouwen werden eindelijk voltooid, en die in verband met de kostschool in Juli ll. in gebruik genomen, nadat ook het oude deel der Inrichting belangrijke en kostbare inwendige verbeteringen had ondergaan. De afzonderlijke schoolvertrekken voor de Hoogere afdeeling, hoewel reeds vroeger voltooid, werden eerst in 't begin van dit jaar betrokken, nadat de schoolmeubelen daarvoor uit Europa waren aangekomen.

5.—Gelijk uit het bijgaand finantieele verslag van den Penningmeester (Dr. Krause) blijkt, hebben de Curatoren zooveel voor verbeteringen en reparatien der inrichting besteed, dat er een nadeelig saldo van £127 19s. 8d. is. En toch zijn er nog dringende behoeften, die voorziening vereischen. De College-gronden moeten noodzakelijk op betamelijke wijze ingesloten, de oude gebouwen gerepareerd en alles behoorlijk gepleisterd worden. Ook maakt het buitengewoon groot getal kostleerlingen en het vooruitzicht op nog meer verdere maatregelen noodig, aan die men tot dusver nimmer gedacht heeft. En daar dit alles niet zonder geld kan worden tot stand gebracht, hebben de Curatoren besloten, zich op nieuw tot de Regeering te wenden en om een verdere milde toelaag te smeeken.

6.—Het komt echter der Commissie eenigzins ongerijmd voor, dat de Regeering des lands, in weerwil van voortdurende toelagen en ruime giften ten behoeve van het Grey College, geene rechten op het toenemend eigendom dezer inrichting zouden worden aangeboden. Bovendien worden

het toezicht op de nu eenigzins uitgebreide gebouwen en de aanzienlijke jaarlijksche uitgaven tot instandhouding derzelven den Curatoren in toenemende mate een drukkende en belemmerende last. Derhalve hebben wij besloten, met consent der HoogEerw. Synode, aan het Wetgevend Gezag van den Vrijstaat voortestellen, in de plaats van de oude en in vele opzichten nu onvoldoende "Trust Deed" van Sir George Grey te stellen eene Ordonnantie, waarvan wij bij deze de eer hebben een Concept over te leggen. Aan den Voorzitter der Commissie werd door de vergadering van Curatoren opgedragen dit Concept—door den Secretaris, Hoofdrechter Reitz, en Dr. Brill ontworpen—aan Uwe Hoog-Eerw. Vergadering toe te lichten, en tevens besloten zich te vreden te stellen met eenige wijziging welke door de Hoog-Eerw. Synode in Art. 3 van dit Concept moge raadzaam geacht worden, en daarna hetzelfde aan den Hoog-Ed. Volksraad in te dienen. Benevens het Concept leggen wij eene copij en eene vertaling der origineele "Trust Deed" aan Uwe Hoog-Eerw. Synode voor.

Namens de Commissie van Curatoren van 't Grey College,

GUSTAV RADLOFF, Voorzitter.

Bloemfontein, 13 Mei, 1881.

Verslag van den Staat der Inkomsten en Uitgaven van het Grey College te Bloemfontein, O. V. Slaat, loopende van Primo Januari tot en met Ultimo December, 1880.

INKOMSTEN.

Aan Gouvernements toelaag	£1400	0	0			
„ Huishuur	100	0	0			
„ Schoolgelden	527	15	6			
„ Ingetrokken Kapitaal	300	0	0			
„ Renten	23	0	0			
„ Uitgaaf voor Schoolbehoeften terug-betaald	19	10	3			
„ Opbrengst van verkochte pakkisten	2	0	0			
„ Beleening van het Gouvernement...	500	0	0			
				£2872	5	9
Balans Dr.				127	19	8
Summa ...				£3000	5	5

UITGAVEN.

Bij nadeelig Saldo	£208	10	3			
„ Salarissen	1449	13	4			
„ Drukwerk en advertentien	115	6	6			
„ Reiskosten	66	10	6			
„ Instandhouding van gebouwen en reparatien	222	12	6			
„ Nieuwe gebouwen	706	11	0			
„ Schoolbehoeften en Meubels	129	13	6			
„ Renten	90	3	6			
„ Procureurs en Transport-kosten ...	10	16	0			
„ Bank Cheque Boek	0	8	4			
				£3000	5	5
Summa ...				£3000	5	5

STAAT DER SCHULD.

1. Kapitaal, schuldig sedert 1875, op gebouwen	£1000	0	0			
2. Beleening van het Gouvernement ...	500	0	0			
3. Nadeelig saldo	127	19	8			
				£1627	19	8

Aldus opgemaakt te Bloemfontein, in den Oranjevrijstaat, op heden den 30sten Maart, 1881, door mij

Dr. C. J. G. KRAUSE,

Thesaurier van het Grey College.

V.

(Nott. blz. 444).

Rapport in zake het voorstel van de Curatoren van het Grey College om het eigendomsregt aan den Hoog-Edelen Volksraad te transporteeren.

De Commissie door deze HEerw. Vergadering benoemd, om na ingewonnen inlichting, haar gevoelen over bovengemeld voorstel uit te spreken, heeft de eer, met verschuldigde hoogachting, het volgende te rapporteren.

Zij oordeelt dat deze HEerw. Vergadering de Concept Ordannantie van de Curatoren van het Grey College hare ernstige overweging geschonken hebbende, zich bezwaard gevoelen moet om overhaastig in zulk eene belangrijke zaak te handelen; maar aangezien de Regering van den Staat zich tot hier toe de belangen van het Grey College steeds aangetrokken, en de noodige ondersteuning verleend heeft, oordeelt uwe Commissie dat deze HEerw. Synode het als eerste pligt beschouwen moet, zich tot de Regering te wenden, met het verzoek, indien mogelijk, in de geldelijke behoeften te voorzien, en dat indien het antwoord der Regering ongunstig mogt wezen, het aan de HEerw. Synodale Commissie opgedragen zal worden, aan de opzieners der respectieve gemeenten hiervan kennis te geven, en hunne hartelijke medewerking tot delging van de bestaande schuld in te roepen, en overigens, intusschen te doen wat zij (Synodale Commissie) in deze hare pligt zal achten.

Meenende aldus de ons opgedragene taak te hebben volbragt, noemen wij ons, met versch. hoogachting, enz.,

C. S. MORGAN,

G. R. KEET,

E. A. J. DU TOIT.

RAPPORT "EUNICE" 1881.

VI.

(Nott. blz. 448).

Aan de Hoog-Eerw. Synode der Ned. Ger. Kerk van den Oranje Vrijstaat, in hare jaarlijksche zitting op 11 Mei, 1881, en volgende dagen.

De ondergeteekende, namens de Commissie van Curatoren

voor het Instituut "Eunice," heeft de eer het volgende te rapporteeren :—

1.—Ook in het afgeloopen jaar heeft het Instituut de hooge plaats, die het in de rij der scholen heeft ingenomen, gehandhaafd.

2.—Het getal leerlingen neemt gestadig toe, en bedraagt nu 88. De ruimte voor kostleerlingen is overvol. Terwijl er nauwelijks voor 40 plaats is, zijn er 44 gehuisvest; en de Commissie zal tot bijzondere maatregelen de toevlucht moeten nemen, om accommodatie voor nog meer meisjes te bezorgen, die aanzoek gedaan hebben voor de aankomende sessie.

3.—Hoewel er in het onderwijzend personeel wederom eenige veranderingen voorkwamen, zijn de resultaten van het gedane werk hoogst bemoedigend. Twee dames, die beiden met veel ijver haar werk hadden waargenomen, en moeilijk konden gemist worden, werden aan het Instituut ontrukt door zich in den huwelijken staat te begeven. In plaats van de eene (Miss Colquhoun) kwam hare zuster uit Schotland; de betrekking der andere (Miss Richards) werd, zoo goed mogelijk, tijdelijk aangevuld, en zal weldra door een hoogst bekwame opvolgster (Miss Hughes) uit Engeland worden ingenomen. Eene kweekelinge (Miss Goddard) heeft, nadat zij haar onderwijzeressen-examen in den eersten Rang had afgelegd, aan het Instituut geruimen tijd goede diensten bewezen. Vijf andere leerlingen hebben eveneens het onderwijzeressen-examen der derde klasse met goed gevolg gedaan. In den Wedstrijd der Scholen in December ll. mocht alweer eene leerlinge van het Instituut de tweede zijn in het behalen van het hoogste aantal punten. En twee jonge dames werken hard voor het eerstkomend Matriculatie-examen der Kaapsche Universiteit.

4.—De Directrice, van wier bekwaamheid en ijver herhaaldelijk in vorige verslagen reeds melding is gemaakt, heeft der Commissie hare bedanking aangeboden, en de

Commissie zag zich, nadat er van 20 September 1880, tot 1 Februari 1881, uitvoerige onderhandelingen over dezen gewichtigen stap waren gepleegd, eindelijk genoodzaakt die bedanking aan te nemen. Deze slag was te meer gevoelig, omdat ook Miss Rittmann—eene der vlijtigste onderwijzeressen die het Instituut ooit gehad heeft—hare resignatie op 1 Januari ll. had ingediend, daar zij de haar aangebodene betrekking van Directrice aan eene Meisjesschool in de Kaapkolonie aangenomen had.

5.—Uit de groote verlegenheid van iemand te vinden volkomen geschikt om aan 't hoofd onzer Inrichting te staan, werden wij gered door de gunstige beschikking die ons de gewenschte dame schonk in Mejufvrouw M. Murray, de oudste dochter van Professor Murray te Stellenbosch. Zij is met uitnemende gaven toegerust, heeft belangrijke ondervinding in het werk van onderwijs opgedaan, en zal de eerste *Afrikaansche Directrice* van ons Instituut wezen. Met 1 Augustus e.k. zal zij D.V. hare betrekking aanvaarden.

6.—Uwe Hoog-Eerw. Vergadering zal met genoegen vernemen dat van de twee duizend vijf honderd ponden (£2,500) sterling, die krachtens Synodaal besluit van 17 Mei, 1878, door de verschillende gemeenten onzer kerk moesten opgebracht worden, bijkans de geheele som nu ontvangen is, nl. £2,488 14s., latende slechts de kleine balans van £11 7s. over, nl. van Wepener £3, Heilbron, £1 7s., en Brandfort £7.

7.—Toch laat de finantieele toestand veel te wenschen over. Wel heeft reeds de ondervinding der vorige jaren duidelijk het bewijs geleverd dat de Inrichting volkomen in staat is zich zelve te betalen, maar de werking wordt op zeer gevoelige wijze gestremd door de moeilijkheid om de aan het Instituut *verschuldigde schoolgelden* inbetaald te krijgen. Op 31 Maart ll. althans was nog de aanzienlijke som van £1,104 9s. 3d. *uitstaande.*

Wanneer men nu bedenkt, dat—om van kleinere uitgaven voor reparatien, renten, enz., niet eens te gewagen—de

uitgaven, gedurende het jaar van 1 April, 1880, tot 31 Maart, 1881, voor de huishouding de som van £1,649 9s. 8d., en voor salarissen alleen de som van £824 18s. hebben bedragen, dan kan het—met 't oog op zoo vele achterstallige school- en kostgelden—geenzins bevreemden dat de rekeningen eene schuld van £1,413 17s. 1d. aantoonen.

8.—De Commissie heeft deze dingen in ernstige overweging genomen, en aan twee harer leden, de heeren R. Innes en J. G. Fraser, die beiden, de eerste als Thesaurier, de laatste als Secretaris, zich veel moeite en opofferingen hebben getroost, opgedragen, den finantieelen toestand van het Instituut nauwkeurig nategaan, en er een speciaal rapport over te vervaardigen. Deze Sub-Commissie heeft zich op zoo grondige en bekwame wijze van hare taak gekweten, dat wij van haar rapport een afschrift ter informatie hierbij voegen. Er blijkt niet alleen uit, wat het geheele Instituut tot dusver heeft gekost, maar ook wat tot verdere ontwikkeling van hetzelfde noodig is. En de Curatoren hebben, overeenkomstig de daarin vervatte aanbeveling besloten, zich tot den Hoog-Edelen Volksraad te wenden met het verzoek dat de Regeering transport ontvange van het eigendom, overeënkomstig de oorspronkelijke verbindtenis, tegen betaling der schuld, en eene verdere toelaag voor salarissen en uitbreiding der gebouwen; of dat de Curatoren gemachtigd worden zoodanige beleening aan te gaan als voor genoemde doeleinden vereischt wordt. Mocht de Volksraad het een of ander dezer voorstellen aannemen, dan zal een der grootste hinderpalen uit den weg genomen zijn, en het volgend rapport van verderen vooruitgang en bloei van het Instituut kunnen gewagen.

9.—Als Curator, in de plaats van den Eerw. J. Scott, die naar Engeland vertrokken is, werd door de Regeering benoemd de Edele Heer P. Blignaut, Gouvernements Secretaris. Er is sedert weder eene plaats in de Commissie ledig geworden door de bedanking van den Heer W. W. Collins, wiens opvolger door het Gouvernement moet benoemd worden.

10.—Van de Bewaarschool, in verband met het Instituut, kan slechts met blijdschap en dankbaarheid bericht worden dat zij zeer succesvol wordt bestuurd door Miss Smart, die haren ijver beloond ziet door een gedurig toenemen van het getal kleiner leerlingen, en door de belangstelling en achting haar door ouders en vrienden betoond. Zij wordt in haar werk bijgestaan door eenige kweekelingen van het Instituut. Indien de fondsen het toelieten, moest eene assistente haar ter zijde staan, en het locaal vergroot worden.

Namens de Commissie van Curatoren van het Instituut "Eunice,"

GUSTAV RADLOFF, Voorzitter.

Finantieel Rapport over het Instit. "Eunice."

De Sub-Commissie, benoemd om rapport uit te brengen over den finantieelen toestand van het O. V. S. Instituut "Eunice," heeft de eer hierbij over te leggen :—

a. Staat van baten en lasten, aantoonende dat er nog eene schuld op het Instituut rust van £1,413 17s. 1d.

b. Staat van uitgaaf voor gebouwen en meubelair, sedert de oprichting, groot £9,735 18s. 9d.

c. Staat aantoonende uitgaaf voor onvoorziene vereischten sedert de oprichting, groot £1,762 6s. 4d.

d. Vergelijkende Staat van Ontvangsten verschuldigd over het afgeloopen jaar, 1 April, 1880, tot 31 Maart, 1881, met opgaaf van het geheel bedrag nog verschuldigd, groot £1,104 9s. 3d.

e. Staat van Ontvangst en Uitgaaf voor huishoudelijke rekeningen over hetzelfde tijdvak, waaruit blijkt dat de inkomsten de uitgaven bestrijken.

Uit bovengemelde staten zal duidelijk blijken, dat, alhoewel de ontvangsten de loopende uitgaven voor de

Inrichting bestrijken, er nochtans geen saldo overblijft tot afbetaling op de schuld nog bestaande. Het zal zeker gevraagd worden hoe er nog schuld kan zijn, nadat de Regeering £5,200 en de Synode £3,979 11s. 11d. hebben bijgedragen ; en de Commissie verblijdt zich hierop een duidelijk antwoord te kunnen geven, door aan te wijzen, dat, bij de oorspronkelijke raming van benoodigde kosten geene voorziening gemaakt werd :

a. Voor reiskosten van onderwijzeressen, waarvoor tot hiertoe is uitbetaald de som van £630 19s. 6d. ;

b. Voor kosten van plannen, advertentien, tenders en applicatien en andere noodzakelijke vereischten, beloopende eene som van £183 8s. 7d. ;

c. Voor ditconto en renten op beleeningen gedurende den tijd dat de Synodale bijdragen niet verschaft werden, tot de som van £391 11s. 5d. ;

d. Voor aanbouwen van badkamers en buitenkamers tot een bedrag van £556 6s. 10d. boven de contracten.

e. Voor salarissen van de andere onderwijzeressen boven het getal eerst op gerekend ;

f. Voor het verlies van zoodanige kost- en schoolgelden als niet betaald werden, en waartoe men overmogend was geworden ;

Zoodat eene som van £1,762 6s. 4d. moest worden genomen uit inkomende schoolgelden, die anders zouden zijn gebruikt tot betaling van andere rekeningen of per beleening moest worden gevonden.

De Commissie is van oordeel, dat, wanneer de bestaande schuld kon worden gedekt, en de toelage van de Regeering voor salarissen kon worden gebracht op £350 jaarlijks, de werking van het Instituut onder gewone omstandigheden zonder eenige schuld kon worden voortgezet.

De Commissie moet echter daarop wijzen, dat het aantal kostleerlingen reeds hooger is dan eigenlijk volgens regel moest worden aangenomen, en dat de Commissie verschillende applicatien door gebrek aan ruimte voor huisvesting moest afwijzen, zoodat er reeds groote behoefte bestaat aan vergrooting der gebouwen.

Ten einde nu de zoo zeer gewenschte aflossing der schuld en uitbreiding van de gebouwen te bereiken, heeft de Commissie twee wegen aan te bevelen :—

Ten Eerste : Dat de Curatoren overdracht van het eigendom doen aan de Regeering, volgens verbindtenis tegen betaling van de schuld en onder toezegging der noodige fondsen voor additioneele salarissen en tot daarstelling van verdere ruimte tot huisvesting ; of

Den Tweede : Dat de Regeering aan de Curatoren macht en authorizatie verleene, om uit het schoolfonds of met eenige maatschappij eene beleening te sluiten tot zoodanig bedrag, en tegen billijke renten, zoodat zij, bij vereffening der schulden ook de vereischte vergrooting der gebouwen kan bewerkstelligen waardoor nog zegge dertig (30) kostleerlingen zouden kunnen worden ontvangen en eene evenredige vermeerdering van inkomsten verkregen kan worden, waaruit dan jaarlijks de renten en een deel van het geleend kapitaal zou kunnen worden gedekt, totdat de Curatoren eindelijk het gebouw zonder schuld aan de Regeering kunnen overmaken volgens de verbindtenis oorspronkelijk aangegaan.

Het spreekt van zelf dat de Curatoren dit niet doen kunnen, zoolang er eenige crediteuren bestaan, tegenover wie de Curatoren persoonlijk aansprakelijk zijn, en die niet zullen willen gedoogen, dat zij het eenigste baat overmaken aan de Regeering.

Aan den anderen kant vermeent uwe Commissie dat, terwijl aan de Regeering werkelijk eene waarde van £10,000 zou worden overgemaakt, waartoe zij alleen £5200 heeft

bijgebracht, zij met het oog op de onberekenbare voorrechten aan de dochters van het land verschaft in die inrichting, niet zal aarzelen om de Curatoren langs den eenen of anderen weg in staat te stellen om den finantieelen toestand van het Instituut op behoorlijken voet te regelen en alzoo den bloei en de welvaart daarvan bij voortduring te kunnen behartigen, zonder hierin gestremd te zijn door lasten, die hunne pogingen gedurig belemmeren.

(Get.) R. INNES,
Hon. Tresorier.

(Get.) J. GEO. FRASER,
Secretaris.

Bloemfontein, 6 Mei, 1881.

VII.

(Nott. blz. 465.)

Rapport van de Regtscommissie.

Uw HoogEerw's. Commissie heeft de eer het volgende te rapporteeren :—

1.—Het verslag van den staat van godsdienst van de Gemeente Bethlehem is in voldoening aan Synodaal besluit (zie Syn. Not. pag. 389) bij den Scriba Synodi ingeleverd.

2.—De Predikant van Ladybrand vraagt aan den Scriba Synodi of een Predikant onzer Kerk die tegenwoordig is bij de eene of andere Hooge Kerk Vergadering buiten 's lands niet *op last der Synodale Commissie* onze Kerk zou kunnen vertegenwoordigen op zoodanige Hooge Kerk Vergadering.

Uw HoogEerw's. Commissie is van oordeel dat zoodanig regt aan haar dient gegeven te worden.

3.—Drie beschrijvingspunten zijn door eenen Ouderling van Bethulie ter overweging van deze Synode opgezonden, doch daar volgens Art. 21 een Ouderling het recht niet heeft beschrijvingspunten in te zenden naar de Synode en daar gemelde Ouderling juist als lid in deze vergadering zit, zoo kan hij zich van het recht bedienen zijne beschrijvingspunten als vragen voor deze vergadering te brengen.

4.—Uwe Commissie heeft ook inzage gehad in eene memorie van de Gemeente Senekal vragende om £200 voor Predikant's salaris. Het doet HoogEerw's Commissie groot genoegen om na informatie ingewonnen te hebben te kunnen getuigen dat het Sustentatie Fonds reeds zoo hoog geklommen is dat aan het verzoek van memorialisten kan worden voldaan.

5.—De Kerkeraden van Hoopstad en Ficksburg hebben het geld gecollecteerd in hunne respectieve Gemeenten voor "arme kinderen" gezonden naar den Quæestor Synodi die dat geld weder naar gemelde Kerkeraden heeft terug gezonden.

Uwe Commissie zou de wenk willen geven dat de Synode in deze kennis neme niet alleen wat betreeft de gemelde Gemeenten, maar ook wat betreft de andere Gemeenten, opdat zij langs dezen weg te weten kome hoe de zaak in het algemeen werkt.

6.—Eene memorie van de weduwe van Heerden uit de Gemeente Ficksburg vragende van de Synode eenen Onderwijzer voor hare kinderen zou uwe Commissie gaarne verwezen zien naar den Kerkeraad van Ficksburg.

7.—Daar het gebleken is uit § 2 van het rapport van de Synodale Commissie dat door HH. Administrateurs van het "Predikanten Pensioen Fonds" van de voormalige Ringen der Kerk nog niet voldaan is aan de aanvraag der Synodale Commissie om toezending van gelden en stukken betrekking hebbende op gemelde Fonds, zoo oordeelt uwe Commissie dat tijdens deze zitting rapport van gemelde H.H. Administrateurs zal worden gevraagd.

8.—Uw HoogEerw's. Commissie heeft inzage gehad in eene missive van Dr. Brill aan den HoogEerw. Scriba Synodi vragende of het mogelijk zou zijn ondersteuning te krijgen voor een of twee arme jongelingen die in July 1882 hun matriculatie examen hopen af te leggen om daarna te worden opgeleid tot het Predikambt. En zij is van oordeel dat zoo de fondsen zulks toelaten die jongelingen op aanbeveling van den Predikant en Kerkeraad van de Gemeenten waartoe die jongelingen behooren zekerlijk ondersteuning mogen krijgen en spreekt tevens als haar gevoelen uit dat Vrijstaatsche jongelingen altijd de voorkeur behooren te hebben.

9.—Voorts heeft uwe Commissie gezien een schrijven van den Raad der Vrije Universiteit te Amsterdam, vragende om eenen afgevaardigde te zenden naar de plegtige opening van gemelde Vrije Universiteit die plaats zou hebben op den 19den Oct., 1880; tevens heeft hij ons toegezonden een feestnummer van "De Heraut," dd. 31 Oct., 1880, waarin al de verrigtingen in verband met de opening worden medegedeeld. Aan de uitnoodiging om eenen afgevaardigde te zenden naar de opening der Universiteit kan natuurlijk nu geen gehoor worden gegeven, daar de plegtigheid reeds voorbij is, doch Uw HoogEerw's. Commissie is van oordeel dat aangezien de Vrije Universiteit opgerigt is, gegrond op de "drie Formulieren van Eenigheid" van de Ned. Ger. Kerk in de Nederlanden als een bolwerk tegen het toenemend ongeloof en willekeurige zedelijkheid, de HoogEerw. Synode door een hartelijk schrijven hare innige sympathie met het voorgenomen doel dient te kennen te geven en tevens de Vrije Universiteit God's besten zegen toe te wenschen.

10.—Uwe HoogEerw's. Commissie ziet uit de Notulen der Synodale Commissie dat er door iemand £150 is geschonken als Dankoffer voor tijdelijke zegeningen en zij is van oordeel dat het een blijde voorteeken is in onze Kerk wanneer hare leden op deze wijze hunne dankbetuigingen voor genotene weldaden zouden betoonen en zij wil ver-

trouwen dat dit voorbeeld navolging zal vinden. Tevens meent uwe Commissie hare goedkeuring te mogen hechten aan de wijze waarop dat geld door de Synodale Commissie is besteed geworden.

11.—Daar het uit de Notulen der Synodale Commissie blijkt dat tien gemeenten niet hebben voldaan aan het besluit der Synode om bij gelegenheid van het Nachtmaal in December of Januari eene collectie te houden voor "het Studenten Ondersteunings Fonds," zoo is uw HoogEerw's. Commissie van oordeel dat een schrijven aan bedoelde Gemeenten zal worden gerigt hen wijzende op hunnen pligt in deze.

Meenende hiermede aan de ons opgedragene taak voldaan te hebben, noemen wij ons met verschuldigde hoogachting,

Uw HoogEerw's. Dienstw. Dienaaren,

C. FRASER.
C. S. MORGAN.
J. J. VENTER.
J. G. DREIJER.
M. S. THERON.
S. J. M. VAN NIEKERK.

VIII.

(Notl. blz. 440, 466, 467.)

Verslag van den Quæstor Synodi, ter HoogEerw. Vergadering der Synode van 11 Mei, 1881 en volgende dagen.

De Quæstor Synodi heeft aan uwe HoogEerw. Vergadering te rapporteren :—

1.—Dat de gewone Heffingen bij de Ringen zijn verantwoord en inbetaald.

Hetgeen hieromtrent opmerking verdient is te vinden bij de verslagen der respectieve Ringen en de stukken, onder het Hoofd: De Nationale Bank-Rekening en overigens: het Synodale Brievenboek.

a. Voor het Predikanten Pensioen Fonds was in het jongst verloopen Kerkjaar geheven de som van £411 19s. 3d.; voor het jaar te voren, in de gemeente van Bethlehem, £16 5s.; aan renten ontvangen £54; dus eene gezamenlijke som van £482 4s. 3d. (kassa-boek, foll. 315—318).

Deze som is verantwoord aan de Synodale Commissie van Finantien; behalve hetgeen reeds was belegd, met de renten, nl. £2,855 4s. 8d. (Synod. kassa-boek, fol. 215—216).

b. Voor het Predikanten Weduwen Fonds was geheven in het jongst verloopen Kerkjaar; met £1 17s. 6d. in het jaar te voren in de gemeente van Bethlehem, de gezamenlijke som van £108 10s.; welke som aan den HoogEerw. Algemeene Quæstor is toegezonden. (Synod. kassa-boek, foll. 223—224).

c. Voor het Synodale Fonds over het jongst verloopen jaar de som van £388 3s. 3d.; en voor het jaar te voren in de gemeente van Bethlehem, de som van £30 8s. 9d.; dus te zamen £418 12s.

2.—Dat voor het Sustentatie Fonds der Kerk is bijgedragen door de Kerkeraden van Philippolis, Bethulie, Brandfort, Jacobsdal, Fauresmith, Ficksburg, Bultfontein, Boshoff, Bethlehem, en Heilbron, de gezamenlijke som van £246 19s. 6d.; welke som is verantwoord aan de Synodale-Commissie van Finantien (Synod. kassa-boek, foll. 265—268).

3.—Dat voor het Thol. Studenten Ondersteunings Fonds (Synod. kassa-boek, foll. 301—304) sedert de laatste Synodale Vergadering is bijgedragen door 15 gemeenten de gezamenlijke som van £105 4s.; dat uit eene gift (waarover straks nader) door de Synodale Commissie aan het Fonds is toegekend, £30; welke sommen, tezamen met eene balans ten einde van het voorleden jaar, van £33 8s. 3d., en na aftrek van eene toelage dit jaar van £50; een batig

saldo in kas laat van £118 12s. 3d. (zie het Synod. kassaboek, foll. 301—304).

4.—Dat de balans, ten faveure, ten eiende van het voorleden Kerkjaar niet toereikend was, om de kosten der laatste Synodale Vergadering, benevens openstaande rekeningen te bestrijken, weshalve de Quæstor zich genoodzaakt heeft gezien de som van £74 op renten te nemen, en niet het Studenten Fonds £30 te leenen. Deze sommen zijn terug betaald, de eerste zonder rente en alle rekeningen en loopende uitgaven zijn voldaan; behalve £30, latende nu een batig saldo van £257 16s. 2d. (zie Synod. kassa-boek, foll. 57—66).

5.—Dat niet slechts de Synodale jaarlijksche toelage van £60 aan "De Fakkel;" maar ook de uitgaven voor het drukken van het Concept eener Kerkwet, beteekenende cijfers zijn op de Debet zijde van het Synodale Fonds.

6.—Dat uit het kassa-boek, onder het Hoofd: Synodale Fonds, zal blijken, dat ter beschikking van de Synodale Commissie is gesteld door eenen broeder een dankoffer voor genoten tijdelijken zegen in het verloopen burgerlijk jaar, de som van £150, om in des Heeren werk te worden aangewend. Uit die som heeft uwe HoogEerws. Commissie toegekend: aan de Zending te Witzieshoek, £50; aan de Fransche Zending in het Basutoland, ziende op den tegenwoordigen oorlog, £50; aan het Theol. Studenten Ondersteuning Fonds, £30 en £20 aan een te stichten Doof-Stommen Instituut te Worcester in de Kaap Kolonie.

7.—De Quæstor legt hierbij over: (A) zijne Boeken; (B) Bankboek en alle rekeningen en quitantien.

Hij noemt zich, met verschuldigde hoogachting,

Uwe HoogEerws. onderdanige

Dienaar en Medebroeder,

ALBS. P. MEIRING,

Quæstor Synodi.

INDEX

TOT DE

Notulen der Tiende Synodale Vergadering

GEHOUDEN TE BLOEMFONTEIN

OP 11 MEI, 1881, EN VOLGENDE DAGEN.

ERRATA.

Bladz. 429, regel 1 van onder, lees: *geene*
„ 430, regel 6 van onder, lees: *leggen* in plaats van "liggen"
„ 433, regel 12 van boven, lees: *Kerk der,* na "van de"
„ 439, regel 7 van boven, lees: *ontstaan,* in plaats van "bestaan"
„ 440, regel 11 van onder, lees: *wegens* in plaats van "volgens"
„ 442, regel 13 van onder, lees: *toe,* na "woord"
„ 443, lees: *ontvangen,* regel 4 van boven
„ 446, regel 3 van boven, lees: *overhaastig*
„ 446, regel 15 van boven, lees: *Winburg* in pl. van "Edenburg"
„ 447, regel 9 van boven, lees: *der* in plaats van "de"
„ 449, regel 12 van boven, lees: *wordt*
„ 449, regel 3 van onder, lees: na Wet. *en Omtrent,* in plaats van ["omtrent"
„ 450, regel 3 van onder, in plaats van "de," lees: *een op te rigten*
„ 451, regel 7 van boven, lees, vòòr Telegram: *Kennisgeving per*
„ 451, regel 18 van boven, voeg bij: *doch wil dit laatste gedeelte [niet weglaten*
„ 452, regel 15 van boven, lees, na Commissien: *van Bestuur*
„ 453, regel 18 van boven, lees, na Kerkewet: *Art.* 55
„ 454, regel 16 van boven, lees: *letter*
„ 457, regel 5 van boven, lees: *gehouden,* in pl. van "gevonden"
„ 457, regel 10 van boven, lees: 89, in plaats van 82
„ 457, 13 regels van boven, lees: *Ringsvergadering,* in plaats van "Ring"
„ 457, 13 regels van boven, lees: *volgorde* in pl. van "volgende"
„ 457, 14 regels van boven, lees, vòòr onder: ; lees ook 103, in pl. [van 102
„ 457, regel 16 van onder, lees: 119—121, in pl. van 119, 121
„ 457, regel 11 van onder, lees: 123, in pl. van 133
„ 458, regel 3 van boven, lees: *dezelve*

„ 458, regel 6 van boven, lees: *naar*
„ 461, regel 20 van boven, lees: 226, in pl. van 225; en 234—234, [in pl. van 234
„ 464, regel 18 van boven, lees: 421, in pl. van 321
„ 464, regel 22 van boven, lees: *cf.*, in pl. van "of"
„ 467, regel 13 van boven, lees: *van het*, in pl. van "van de"
„ 467, regel 11 van onder, lees: *algemeene*
„ 467, regel 9 van onder, lees, na 200: *'s jaars*
„ 475, regel 11 van onder, laat weg: *ver-*
„ 475, regel 9 van onder, lees: *Kerkewet*
„ 476, regel 3 van boven, lees: *met*, in pl. van niet
„ 477, regel 15 van onder, lees: *der Kerk*
„ 477, regel 11 van onder, lees: *Afrikaner of Afrikaander*
„ 479, regel 5 van boven, lees: *Witzieshoek*
„ 481, regel 8 van boven, lees: 55, in plaats van 54
„ 482, regel 13 van boven, lees: *is*, niet it
„ 483, regel 20 van onder, lees: *blijkt*
„ 499, regel 10 van boven, lees: *uwe*, na doet
„ 499, regel 21 van boven, lees: *betreft*
„ 502, regel 9 van boven, lees: 315—318
„ 503, regel 3 van boven, lees: *einde*
„ 503, regel 8 van boven, lees: *uit*, in plaats van "niet"

DE ELFDE

HOOG-EERWAARDE VERGADERING

DER

Synode van de Ned. Gereformeerde Kerk

VAN DEN

ORANJE VRIJSTAAT.

[W]ordt gehouden in de Kerk te Bloemfontein, op DONDERDAG, den 11den Mei, 1882, en volgende dagen.

EERSTE ZITTING.

Op verzoek van den Moderator nemen de afgevaardigden hunne [zi]tplaatsen in.

Bij afwezigheid van den Scriba neemt de Predikant van Fau[re]smith voorloopig het Scribaat waar.

De Voorzitter, de Vergadering openende, laat zingen Ps. 122 : 3; [l]est Openb. 5 en gaat in het gebed voor.

Nu worden de Geloofsbrieven opgeëischt, uit welke blijkt, dat [ve]rschenen waren, van de gemeenten :

1. WINBURG : De Predikant en de Ouderling M. Prinsloo.
2. FAURESMITH : De Predikant en de Ouderling W. P. Van Niekerk.

3. SMITHFIELD : De Predikant en de Ouderling François M. A. du Toit.

4. BLOEMFONTEIN : De Predikant en de Ouderling Joh. P. B. Marée.

5. HARRISMITH : Niemand.

6. BOSHOFF : De Predikant en de Ouderling Carel H. Van Niekerk.

7. JACOBSDAL : De Predikant en de Ouderling Nic. F. Pretorius.

8. KROONSTAD : De Predikant en de Ouderling B. J. P. Wessels.

9. PHILIPPOLIS : De Predikant en de Ouderling C. C. Snijman.

10. EDENBURG : Niemand.

11. BETHULIE : De Predikant en de Ouderling H. Joubert. J.

12. BETHLEHEM : Niemand.

13. ROUXVILLE : De Ouderling J. Joubert.

14. WEPENER : De Predikant en de Ouderling J. H. P. Taljard.

15. FICKSBURG : De Predikant en de Ouderling A. Olivier.

16. LADYBRAND : De Predikant en de Ouderling J. G. Bester.

17. FRANKFORT : Niemand.

18. HEILBRON : De Predikant en de Ouderling Joh. N. Roets.

19. BULTFONTEIN : De Predikant.

20. BRANDFORT : De Predikant en de Ouderling A. J. Griesel.

21. LINDLEY : Ouderling J. J. Cilliers.

22. HOOPSTAD : De Ouderling P. E. Scholtz.

23. SENEKAL : De Ouderling D. S. Maartens.

De Vergadering wordt nu door den Voorzitter voor wettig geconstitueerd verklaard.

Geene aanmerkingen worden op de Geloofsbrieven gemaakt.

Wordt voorgelezen : Missive van den Predikant van Hoopstad, zijn leedwezen te kennen gevende, dat hij wegens ziekte in zijn huisgezin, de Vergadering niet zal kunnen bijwonen.

De Voorzitter draagt aan den Scriba op, uit naam der Vergadering, een schrijven te rigten aan gemelden broeder, hare sympathie met hem uitdrukkende.

De Voorzitter verwelkomt vervolgens de leden dezer Vergadering; inzonderheid de Predikanten van Ficksburg en Jacobsdal, die voor het eerst zitting nemen, en spreekt de hartelijke deelneming der Synode uit, over het zwaar verlies door den broeder van Ladybrand, onlangs geleden door het afsterven van twee geliefde kinderen.

Ter tafel worden gelegd twee missiven van de Synod-Commissie van de Kerk in de Kaapkolonie, zijnde Credentialen, gegeven aan de WelEerw. Heeren W. Murray en J. G. Kriege om de groete dier Kerk over te brengen.

De Voorzitter heet die B.B. met een kort woord welkom en geeft te kennen dat zij in den namiddag de gelegenheid zullen hebben, de hun opgedragen taak te vervullen.

Kennisgeving geschiedt nog van de plechtige opening der Synode ten 12 ure.

Tot Commissien om ZHEd. den Staatspresident en den Voorzitter van den HEd. Volksraad af te halen worden respectievelijk benoemd : de Predikant van Boshoff en de Ouderling van Kroonstad; de Predikant van Smithfield en de Ouderling van Ficksburg.

Op den aangekondigden tijd spreekt de aftredende Moderator de openingsrede uit, naar aanleiding van 2 Cor. 3 : 7, 8. Hij wijst op *a.* de grootere heerlikheid van de bediening des geestes boven die van de bediening des doods in letteren bestaanden; *b.* De verantwoordelijkheid van degenen die tot dezen dienst geroepen zijn; *c.* De middelen en gaven ter hunner beschikking gesteld, en *d.* De Beloften Gods waarop zij zich kunnen verlaten.

Hij rigt nog het woord tot ZHEd. den Staatspresident, den Voorzitter en leden van den HEd. Volksraad en sluit de verrigtingen na gebed en gezang, met den zegen.

Ten kwartier over 3 ure is de Vergadering wederom gezeten.

De Geloofsbrief van den afgevaardigde van Bethlehem wordt ingediend en voorgelezen.

Vandaar waren verschenen de Predikant, en de Ouderling S. W. Bruwer.

De Moderator leest voor Art. 29 der Kerkewet, betrekking hebbende op de kiezing van Kerkelijke ambtenaren; na hetwelk men overgaat tot het kiezen van een' Moderator en een' Assessor. Uit de stemming blijkt dat tot Moderator gekozen is de Predikant van Philippolis en tot Assessor de Predikant van Bethulie.

Beide nemen hunne zitplaatsen in met een woord van dankbetuiging aan de Vergadering voor het vertrouwen in hen gesteld en zich beroepende op de ondersteuning en toegeeflijkheid der Broederen

De tijd der zittingen wordt gepaald van 10 v.m. tot 1 n.m. en van 3 tot 5 n.m.

Aan de Afgevaardigden van de Kaapsche Kerk wordt nu de gelegenheid gegeven de Vergadering toe te spreken. Hiervan gebruik makende drukken zij hunne grote blijdschap uit heden hier tegenwoordig te mogen zijn en verzekeren de Synode van de Kerk alhier, van de liefde en belangstelling van de Kerk die zij vertegenwoordigen.

De Br. van Worcester gewaagt onder anderen van de Doofstommen Inrichting aldaar, spreekt zijn' dank uit voor giften daarvoor ontvangen en beveelt dezelve der voortdurende belangstelling en der voorbede der Broederen aan.

De Br. van Caledon, wijzende op de vruchten van de Normaalschool, vraagt om de zonen van leden onzer Kerk alhier, voor die Inrichting, alsmede voor het Seminarium te Stellenbosch. Hij herinnert de vergadering aan hunne zending naar de Transvaal en vraagt om hare voorbede.

De aanstelling van den Predikant van Fauresmith door den Moderator als waarnemenden Scriba en van den Predikant van Boshoff, als diens Assistent, wordt door de Vergadering goedgekeurd en bekrachtigd.

De Moderator geeft kennis dat sommige Beschrijvingspunten wegens de afwezigheid van den Scriba uit den Staat (*) niet gepubli-

(*) Deze B.pp. waren den Scriba niet bij tijds aan zijn adres te Edenburg toegezonden. M.

ceerd zijn en vraagt om de toestemming der Vergadering, dezelve in de handen van den drukker te mogen stellen.

Dit wordt toegestaan.

De Notulen worden gelezen en de Vergadering met gebed gesloten, waarin de H.Ed. Assessor voortgaat.

C. FRASER, MODERATOR.
JOHANNES G. OLIVIER, ASSESSOR.
P. A. C. VAN HEIJNINGEN.
M. PRINSLOO.
W. P. VAN NIEKERK.
S. J. M. VAN NIEKERK, V.D.M.
F. M. A. DU TOIT.
J. P. B. MAREE.
J. H. VAN WIJK, V.D.M.
C. H. VAN NIEKERK.
A. MURRAY, V.D.M.
N. F. PRETORIUS.
G. W. B. VAN DER LINGEN, V.D.M.
B. J. P. WESSELS.
C. C. SNIJMAN.
H. J. JOUBERT.
C. P. THERON, V.D.M.
S. W. BRUWER.
G. R. KEET, V.D.M.
J. H. P. TALJARD.
H. VAN BROEKHUIZEN, V.D.M.
A. OLIVIER.
G. A. MAEDER, V.D.M.
J. G. BESTER.
D. J. MINNAAR, V.D.M.
J. N. ROETS.
P. A. WINTER, V.D.M.
E. A. J. DU TOIT. V.D.M.
A. J. GRIESEL.
J. J. CILLIERS.
P. E. SCHOLTZ.
D. S. MAARTENS.
J. S. MORGAN, V.D.M.
H. J. LUCKHOFF, p.t. SCRIBA SYNODE.

TWEEDE ZITTING.

De Tweede zitting wordt gehouden ter plaatse als te voren op Vrijdag den 12 Mei 1882.

De Ouderling van Rouxville gaat in het gebed voor.

Al de leden van den vorigen dag zijn tegenwoordig.

De Notulen van gisteren worden gelezen en geteekend.

De Voorzitter leest voor het Reglement van Orde, Art. 50.

Overeenkomstig Art. 50, p. 29 benoemt hij met goedkeuring der Vergadering tot leden van de Regts-Commissie, de HEerw. Assessor en de Predikanten van Winburg en Wepener, benevens de Ouderlingen van Fauresmith, Kroonstad en Rouxville; tot Rartionaii: de Predikanten van Ficksburg, Bultfontein en Jacobsdal, en de Ouderling van Philippolis.

Hij wijst voorts op Art. 159 der Kerkewet, inhoudende eene aanbeveling om tijdens de zitting der Synode een' dag af te zonderen tot een Broederlijk onderhoude en ontvangt een voorstel van den Predikant van Ladybrand, hetwelk ter stemming gebragt zijnde algemeen aangenomen wordt. Het luidt: ,,Ook dit jaar vinde een Broederlijk Onderhoud plaats, indien mogelik, op Hemelvaartsdag."

Met toestemming van de Vergadering stelt de Moderator den Predikant van Ladybrand aan om wekelijks een rapport van de verrigtingen der Synode voor de nieuwsbladen in gereedheid te hebben.

Beschrijvingspunt 12, vragende "om de aanstelling eener Commissie in de eerste zitting der Synode, om de nieuwe Kerkewet na te zien, van ingeslopen fouten te zuiveren en staande de Vergadering rapport uit te brengen," wordt na deszelfs toelichting door den Voorsteller, aangenomen.

Leden dier Commissie zijn de HEd. Assessor, en de Predikanten van Smithfield en Kroonstad.

Aan de orde zijn, de Verslagen van den Staat der Godsdienst in de verschillende gemeenten.

De Voorzitter wijst op het Schema voorgeschreven bij Art. 89.

Twee voorstellen worden ter tafel gelegd. Uit de discussie hierover blijkt, dat meergemeld Schema niet door al de Kerkeraden werd gevolgd. Ter stemming gebracht werden beide voorstellen afgestemd. Aan den Moderator wordt nu overgelaten om de Verslagen na goedvinden te laten lezen. Hij bepaalt dat elk Verslag afzonderlijk zal worden gelezen en terstond besproken.

De Verslagen van den Staat der Godsdienst worden achtereenvolgens gelezen van al de gemeenten, behalve van de gemeenten van Harrismith, Edenburg en Frankfort.

Naar aanleiding van den wensch, door den Kerkeraad van Fauresmith, in zijn verslag over het stichten van nieuwe gemeenten aldaar uitgesproken, wordt het volgende voorstel besluit der Vergadering, luidende : "De Kerkeraad van Fauresmith brenge dat punt van zijn verslag voor de aandacht van den Westelijken Ring."

Over het algemeen luiden de Verslagen gunstig. Bij al wat er valt te klagen zijn er verblijdende teekenen van vooruitgang.

De tijd is verstreken, doch legt de HEerw. Assessor ter tafel een schema, bevattende de onderwerpen, die in de gemeente Conferentie morgen avond zullen worden behandeld, alsmede de namen der verschillende sprekers.

Nadat de Voorzitter nog te kennen had gegeven, dat in plaats van den HEerw. Assessor als lid van de Regts-Commissie de Predikant van Boshoff was getreden, werden de Notulen gelezen en het gebed gedaan door den Predikant van Bloemfontein.

C. FRASER, Moderator.
JOHANNES G. OLIVIER, Assessor.
H. J. LUCKHOFF, p. t. Scriba.

DERDE ZITTING.

De derde zitting heeft plaats op Zaterdag den 13den Mei. Het gebed wordt gedaan door den Ouderling van Boshoff.

Al de leden van gisteren zijn tegenwoord.

De Notulen worden gelezen en geteekend.

De Scriba geeft kennis van de overzage betrekkelijk het voorstel van den Predikant van Ladybrand, waardoor de Vergadering haren dank betuigt aan den afgetreden Moderator voor zijne diensten der Kerk in het afgeloopen jaar bewezen en voor de kernachtige Openingsrede in den morgen uitgesproken.

Ook herinnert de Assessor dat aan de Commissie, benoemd om de Kerkewet na te zien, enz. toevertrouwd waren alle Beschrijvingspunten op wetsverandering of verbetering betrekking hebbende, om daarop advies te geven.

Beschrijvingspunten, nu allen gepubliceerd, worden ter tafel gelegd en aan de orde gesetld.

De Predikant van Winburg vraagt verlof naar aanleiding van al de Verslagen van den Staat van Godsdienst een woord te mogen spreken en een voorstel in te dienen.

Dit wordt hem toegestaan.

Hij wijst er op hoe, tengevolge van eene verandering gemaakt in de wet des lands, betrekkelijk de hoofdwegen, de kantienen vermenigvuldigd zijn, en dient een voorstel van den volgenden inhoud in : ,,Deze Synode wende zich tot den HEd. Volksraad met dringend verzoek om de regulatiëën tot den verkoop van sterken drank bij de kleine maat zoo te wijzigen dat het vermenigvuldigen van kantienen zoowel op de dorpen als ten platte lande worde tegengegaan.'' Dit wordt gesekondeerd door den Predikant van Ficksburg.

De Predikant van Harrismith verschijnt ter Vergadering.

De Eerw. Assessor wijzende op Art. 50, p. 36, oordeelt dat het voorstel van den Predikant van Winburg buiten de orde was.

Verscheidene sprekers bestrijden deze bewering, en tot stemming gebracht, besluit de Vergadering dat het wel in de orde was en in behandeling zal worden genomen.

De Moderator vraagt den Predikant van Harrismith naar den Geloofsbrief voor de afgevaardigden van daar.

Dit wordt door hem overhandigd, met de kennisgeving daar bij gevoegd, dat geen afgevaardigde gekomen was. Na gegevene inlichting omtrent het niet verschijnen van den afgevaardigde berust de Vergadering daarin.

Het voorstel van den Predikant van Winburg wordt besproken en aangenomen.

Om aan dit besluit gevolg te geven worden de Voorsteller en de Secondant tot eene commissie benoemd.

De Predikant van Ficksburg legt een voorstel ter tafel dat eveneens besluit der Vergadering werd en aan dezelfde Commissie toevertrouwd. Het luidt : "De Synode verzoeke met alle bescheidenheid den HEd. Volksraad om de opheffing der tollen voorzooverre die kerkgangers bezwaren."

Het laatste voorstel naar aanleiding van de Verslagen is van den Predikant van Ladybrand, en wordt aangenomen. Dit luidt : ,,Ook ditmaal worde door de Synode eene Memorie aan den HEd. Volksraad gerigt, verzoekende dat het geld, door het Gouvernement voor onderwijs in de wijken toegestaan, waar er geene wijk of rondgaande scholen bestaan en waar de ingezetenen, zulks verlangen, ten behoeve van wijkskinderen op het dorp gebruikt zal kunnen worden."

Hiertoe worden benoemd de H.Erw. Assessor en de Voorsteller.

De Predikant van Harrismith leest, daartoe verzocht zijnde het Verslag van den Staat van de Godsdienst in zijne gemeente. Als Consulent van Frankfort, leest hij ook dat van die gemeente.

Tegen het lezen van het Verslag van de nieuw gestichte gemeente Vrede wordt bezwaar gemaakt, op grond van Artt. 251, 111, 57 en 124.

De Synode echter besluit op voosrtel van den Predikant van Winburg, dat het Verslag zal worden gehoord.

Dit geschiedt.

Aan de orde wordt gesteld: B.P. 3. Dit wordt toegelicht door den Voorzitter van den Zuidelijken Ring. Het blijkt dat in sommige Ringen slechts voor een gedeelte van het jaar de Heffingen voor het Sustentatie-Fonds geschiedt zijn. Dit geeft aanleiding tot een drietal voorstellen, die echter moeten overstaan tot de volgende zitting, daar de tijd verstreken is.

De gemeentelijke Conferentie heden avond wordt bepaald ten 7 ure.

Na kennisgeving van wat op Maandag behandeld zal worden, wordt de Vergadering gesloten en het gebed gedaan door den Predikant van Bultfontein.

C. FRASER, Moderator.

JOHANNES G. OLIVIER, Assessor.

H. J. LUCKHOFF, p. t. Scriba.

VIERDE ZITTING.

Deze heeft plaats op Maandag den 15den Mei 1882. De Ouderling van Fauresmith doet het gebed.

De Notulen worden gelezen en geteekend.

Op een motie van orde met betrekking tot avondzitting wordt het aan den Moderator overgelaten om daarover te beslissen.

Hij besluit dat er heden avond geene zitting zal zijn.

Aan de orde is, het verslag der Zending Commissie, dat door den Scriba dier Commissie wordt gelezen.

Het verslag wordt met dank ontvangen en besproken. Het finantieel gedeelte daarvan wordt in de handen der Rationarii gesteld.

De Voorzitter spreekt in naam der Vergadering zijne blijdschap uit over het uitvoerig en volledig verslag waardoor zulk een duidelijk overzigt verkregen werd over de Zending onzer Kerk.

De H.Eerw. Assessor wenscht van de afgevaardigden van Winburg en Kroonstad te weten welke inlichtingen zij kunnen geven aangaande datgene wat in dit verslag van hen wordt vermeld.

De Voorzitter is van oordeel dat het niet betaamde thans deze afgevaardigden te hooren daar zij een schriftelijk verslag over de plaatselijke Zending hadden moeten inzenden.

Na eenige diskussie en de inlichtingen door genoemde afgevaardigden gegeven, werd het alle leden op het hart gedrukt in het vervolg de wet in deze te eerbiedigen.

De verdere bespreking van dit Rapport leidt tot de volgende besluiten :

1. "De Synode acht het noodzakelijk dat het werk der Colportage, na een behoorlijke verantwoording van de vroegere Bestuurders, worde overgenomen en op de best mogelijke wijze voortgezet."

2. "Het aanstellen van een Assistent voor den Zendeling te Witzieshoek, hetzij om rondreizende te prediken of eene Opleidingsschool te stichten, worde onder de aandacht der Zending-Commissie gebracht, en indien uitvoerbaar door de Synode aanbevolen."

3. "Het Rapport der Zending-Commissie worde in ons Kerkelijk orgaan gedrukt."

Op eene vraag van den Predikant van Boshoff antwoordt de Predikant van Harrismith dat er wel aan de wet is voldaan en tweemaal voor de Zending gecollecteerd maar door nalatigheid van den Diaken Kassier is er geene verantwoording geschied.

De Commissie, afgevaardigd naar de Transvaal en Witzieshoek, doet nu verslag.

Dat gedeelte van het Rapport handelende over Witsieshoek wordt gelezen, met dank ontvangen en besproken.

De Zendeling der Kerk heeft ook het woord en geeft inlichting omtrent eenige punten door de Commissie aangevoerd.

Na de pauze is het vorige verslag nog aan de orde.

De Moderator spreekt den dank der Vergadering uit aan de Commissie voor het werk door haar gedaan.

Dat gedeelte van het Verslag over het werk in het Transvaalsche wordt ook gelezen en met dank ontvangen.

Op eene mondelinge mededeeling van een der afgevaardigden van verliezen door hem op de reis geleden, wordt het volgend voorstel besluit: "Aan de Commissie worde de hartelijkste dank toegebracht voor de door hare verrigtte Zending en de Synode gelaste voorts haren Quaestor om der Commissie de som van £47 10s. door het verlies van twee muilen veroorzaakt, uit te betalen.

Aan de orde zijn de drie voorstellen die van de laatste zitting moesten overstaan, betrekking hebbende op de Heffingen voor het Sustentatie Fonds in de verschillende gemeenten.

Tot stemming gebracht wordt het oorspronkelijk voorstel besluit der Vergadering, luidende: "De Kerkeraden moeten aan den Ring de Heffingen voor het Sustentatie Fonds betalen van 23 Mei 1881.

Beschrijvingspunt P. 6 komt in behandeling.

Daar echter het Document daarin vermeld nog niet ter tafel was wordt de bespreking daarvan uitgesteld totdat de H.Eerw. Scriba tegenwoordig zal zijn. (*)

Hetzelfde geschiedt met B. P. 8.

B. P. 10 wordt toegelicht door den Inzender.

De Synode besluit dat de wet in deze onveranderd blijve.

(*) Het schrijven van den Ring van Colesberg is den Scriba Synodi toegezonden, onder dagteekening, 17 Augustus 1882. M.

Over B. P. 11 kon geen besluit vallen bij gebreke van een schriftelijk antwoord van de Kerk van de Koopkolonie.

B. P. 13 wordt uitgesteld om dezelfde redenen als B. P. 6.

Naar aanleiding van B. P. 15 worden 2 voorstellen ter tafel gelegd die echter daar de tijd reeds verstreken was, moeten overstaan tot morgen.

De Voorzitter geeft nog kennis van hetgeen morgen zal worden behandeld en dat er morgen avondzitting zal wezen.

De Notulen worden gelezen en de Vergadeering gesloten.

De Predikant van Harrismith leidt het gebed.

H. J. LUCKHOFF, p. t. Scriba.
C. FRASER, Moderator.
JOHANNES G. OLIVIER, Assessor.

VIJFDE ZITTING.

De Vijfde Zitting heeft plaats op Dinsdag, den 16den Mei 1882.

De Ouderling van Winburg gaat in het gebed voor.

De Notulen worden gelezen en geteekend.

De Predikant van Ficksburg is wegens ongesteldheid afwezig.

De afgevaardigde Ouderling van Edenburg, Jacob van Niekerk, verschij ntter Vergadering, overhandigt zijn Geloofsbrief en ontvangt zitting.

De Moderator leest eene uitnoodiging van de Directrice van het het Instituut, "Eunice," gerigt aan de Synode, om Vrijdag avond e.k. ten 8 ure deze inrichting een bezoek te brengen.

Dit wordt door de Vergadering aangenomen.

Het Verslag van den Staat der Godsdienst in de gemeente Edenburg wordt door den Voorzitter gelezen.

B. P. 15 is aan de Orde. De twee voorstellen van gisteren hierop betrekking hebbende, komen thans in behandeling. Na korte discussie wordt met verlof der Vergadering het Beschrijvingspunt teruggetrokken, waardoor ook de voorstellen vervallen.

Verlof wordt gevraagd door den Inzender van B.P. 16 om dit terug te nemen; doch zulks wordt geweigerd.

Het wordt toegelicht en gevolgd door een voorstel dat het B. P. in zijn geheel worde aangenomen. (*)

Een amendement komt ter tafel van den Predikant van Harrismith gesecondeerd door dien van Winburg: "Het B. P. worde van de hand gewezen."

De Predikant van Boshoff beschouwt deze zaak als eene zeer ernstige en wenscht dat de Synode zich beslist uitspreke, opdat de Predikanten weten welke gedragslijn zij tegenover zulke Orden hebben te volgen.

De HEerw. Assessor meent dat de zaken verward worden en dat door dit B.P. niet gevraagd wordt om een goed of afkeurend voordeel over de Orde der Goede Tempelieren uit te spreken, maar om een middel te vinden om de dronkenschap met kracht tegen te gaan en de matigheid te bevorderen.

De Vergadering oordeelt dat de Orde der Goede Tempelieren niet zal worden besproken in verband met Beschr. P. 16.

De Predikant van Boshoff geeft kennis dat hij later het gevoelen dezer Vergadering zal vragen over genoemde Orde.

De Predikant van Bloemfontein legt een amendement ter tafel dat, tot stemming gebracht met bijna algemeene stemmen wordt aangenomen. Het luidt: "Deze HEerw. Vergadering gevoelt

---

(*) Over Vereenigingen van matigheid of afschaffing. M.

zich niet geroepen B. P. 16 aan te nemen, maar beveelt ten sterkste aan dat alle Predikanten en Kerkeraden met nog meerderen ernst en ijver in hunne respectieve gemeenten tegen het misbruik van sterken drank zich beijveren zullen."

Bij B. P. 17 besluit de Vergadering de wet onveranderd te laten (†)

Met betrekking tot B. P. 18 wordt het volgend voorstel besluit der Vergadering "Deze HE. Vergadering besluit dat ieder Predikant die van het Buitenland *dat is* buiten Afrika tot eene gemeente onzer Kerk overkomt door de finantieele Commissie betaald zal worden voor ééne maand voor en tot zijne bevestiging."

B. P. 199 wordt verworpen en het volgende besloten :

1. De "Fakkel" blijve voortbestaan; en het mechanisch werk; zooals de verzending daarvan en het regt om bij niet geregelde verschijning het drukwerk aan een' ander te geven, wordt aan den WelEerw. Heer J. Brebner toevertrouwd.

2. De Predikanten van Bloemfontein en Bultfontein nemen de Redactie op zich terwijl eerstgenoemde wordt verzocht de verschillende Predikanten tot het geregeld leveren van bijdragen, op te wekken.

De Commissie benoemd tot het opstellen van eene Memorie tegen de kantienen en de tollen wordt verzocht van haar werk verslag te doen. Dit wordt gedaan en een harer leden leest de Memorie voor. Dezelve wordt met dank ontvangen en goedgekeurd.

De Memorie over de geldelijke bijdragen van de Regering voor de wijkscholen wordt door den Predikant van Ladybrand gelezen. Ook deze wordt met dank ontvangen en, met weglating van den naam van den Inspekteur van Onderwijs, daarin voorkomende goedgekeurd.

Aan de orde is, het Rapport van de Curatoren van het Grey College. Dit wordt door den Predikant van Bloemfontein gelezen, met dank ontvangen en besproken.

(†) Omtrent terugbetaling van toelagen uit het Thel. Studenten Ondersteunings Fonds. M.
B.

Het volgend voorstel wordt door den predikant van Ladybrand ter tafel gelegd: "De aanbevelingen van de Curatoren van het Grey-College worden aangenomen."

Na toelichting van die aanbevelingen door den Predikant van Winburg als Curator en een kort woord van den Predikant van Philippolis tegen de aanname daarvan wordt de verdere bespreking uitgesteld tot de namiddagzitting op morken.

De Predikant van Bloemfontein wordt tot Curator benoemd en op dringend verzoek ontvangt de Predikant van Fauresmith zijn ontslag als zodanig.

De Vergadering is om 7 uur in den avond weder gezeten.

De Predikant van Bloemfontein leest het Rapport en de Curatoren van het Instituut "Eunice;" alsmede het verslag van de Directrice. Beiden worden met dank ontvangen en in behandeling genomen.

De WelEerw. heer Grosskopf wordt op aanbeveling der Curatoren, tot Curator benoemd in plaats van den WelEd. heer Innes, die vertrokken was en bedankt heeft.

Met algemeene stemmen wordt besloten om den heer Innes te bedanken voor zijne gewichtige diensten voor zoovele jaren aan het Instituut bewezen.

De Vergadering spreekt ook haren dank uit aan de andere Curatoren en herkiest ze. Hetzelfde wordt gedaan aan Mej. Murray, terwijl de Vergadering hare blijdschap te kennen geeft over het zoo gunstig Rapport van de Commissie van Curatoren.

De Commissie benoemd om de wet na te zien, leest haar verslag. Zij stelt voor:

Dat in Art. 6. p.a. achter de woorden "bekend als—"moet worden ingevoegd het woord "tot:" Dat het laatste gedeelte van Art. 7, beginnende met de woorden "of van hunne betrekkingen enz." moet worden geschrapt.

Deze aanbevelingen worden goedgekeurd.

Bij Art. 8 vraagt de Commissie, in verband met B. P. 24 verklaring van de woorden, "Zusterkerken."

Na eenige discussie wordt er echter geene verklaring gegeven.

De voorgestelde verandering in Art. 11 wordt van de hand gewezen. Art. 22 § 2 wordt als overtollig geschrapt. Dit geschiedt ook met Art. 26.

De wijziging van Art. 28 p.c., zoals voorgesteld, wordt niet toegestaan.

De woorden in Art. 32 "waar zulks gebruikelijk is—" worden geschrapt. Dit geschiedt ook met de woorden ,,als Kerkbode van de hoogere Kerkelijke vergaderingen—" in art. 34 p. f.

In Art. 34 p.g. wordt het woord "wat" veranderd in "welken;" in Art. 35 het woord "bevoegdheid" in "regt;" terwijl Art. 39 p. d. aldus wordt gewijzigd: "Mij na afgelegd Examen toe te laten tot de bediening des Woords;" in Art. 39 e wordt het woord "Vergadering" veranderd in "Commissie," het woord "geen" in "geene" en de woorden "onder bepalingen als bij evengedacht reglement" in "onder de bepalingen bij dit Artikel vaststeld."

De tijd is verstreken, en de Vergadering wordt gesloten. De Predikant van Heilbron doet het gebed.

C. FRASER, Moderator.
JOHANNES G. OLIVIER, Assessor.
H. J. LUCKHOFF, p. t. Scriba.

ZESDE ZITTING.

De zesde zitting heeft plaats op Woensdag namiddag den 17den Mei, 1882.

De Ouderling van Philippolis gaat in het gebed voor.
De Notulen der vorige zitting worden gelezen en vastgesteld.

Daar de Predikant van Edenburg thans aanwezig is, wordt hij door den Voorzitter verzocht zijne plaats als Scriba intenemen; terwijl de Voorzitter den waarnemenden Scriba den dank der Vergadering betuigt voor zijne diensten als zoodanig haar bewezen.

Aan de orde wordt gesteld het Rapport van den Scriba . Dit wordt gelezen en door hem medeovergelegd een schrijven van de kerk der Kaap Kolonie met en benevens eene kopij der Handelingen der jongste Sijnode aldaar, stukken pas geleden ontvangen. Dit een en ander wordt gesteld in handen der Regts-Commissie om daarover te rapporteeren.

Aan de orde is weder het Rapport van de heeren Curatoren van het Grey College.

De Predikant van Ladybrand verzoekt en verkrijgt verlof om in de plaats van het voorstel gisteren door hem ter tafel gelegd, een ander in te dienen. Hij voert het woord ter opheldering van zijn voorstel en wijst op de geschiedenis van het Grey College. Op verzoek van den Predikant van Winburg worden de Trust Deed en Concept Ordonnantie door de heeren Curatoren bij de laatste Sijnode ingediend, gelezen.

Voorts voeren het woord de Ouderling van Winburg, de Predikanten van Wepener, Smithfield en Bultfontein; wordende voorstellen ter tafel gelegd door de Predikanten van Wepener en Bultfontein; voorts door de Predikanten van Bethulie, Winburg en Harrismith.

Door dezen laatsten spreker wordt voorgesteld : "De Sijnode besluite aan de Curatoren van het Grey College magtiging te verleenen, om het eigendomsregt der gebouwen over te dragen aan de Regeering onder de volgende voorwaarden : 1. dat 4 van de 7 Curatoren door de Sijnode worden benoemd. 2. dat de Sijnode het regt zal hebben tegen terug betaling der van nu af aan te maken onkosten aan de gebouwen, het eigendomsrecht terug te nemen."

Voorts wordt het woord gevoerd, den Ouderling van Brandfort, den Predikant van Bethlehem, den Ouderling van Winburg, den Ouderling van Edenburg, den Predikant van Bloemfontein en dien van Smithfield.

De Predikant van Bultfontein vraagt en verkrijgt verlof het voorstel door hem ter tafel gelegd terug te nemen.

Voorts voert het woord de Predikant van Edenburg, die voorstelt: "De Sijnode houde zich aan haar besluit van verleden jaar (Not. bl. 445 en Bijlagen) en bepaalt dat de Sijnodale Commissie, voor dat zij eenige stappen in zake het Grey College neemt, eerst bij daartoe bevoegden een regtsgeleerd advies inwinne omtrent het, eigendomsrecht van het Grey College."

De Predikant van Ladybrand oppert tegen dit voorstel bezwaar wegens de verwisseling van het personeel van de Sijnodale Commissie. Hij zou wenschen zijn voorstel terug te trekken, indien de Predikant van Harrismith in het voorstel door hem ter tafel gelegd, eene bepaling zou willen opnemen, dat het Onderwijs echt protestantsch zal moeten zijn. De Predikant van Harrismith verklaart zich hiertoe bereid. Vervolgens wordt aan de Predikanten van Ladybrand en Wepener verlof verleend de voorstellen door hen ter tafel gelegd, in te trekken.

De discussie bepaalt zich bij de wenschelijkheid of niet, om het College eigendom aan de Regeering over te maken, terwijl door sommige sprekers het eigendomsregt der Synode op het College in twijfelt wordt getrokken.

De voorstellen ter tafel worden in omvraag gebracht, en het amendement verworpen met 10 stemmen in de minderheid, en het voorstel met eene meerderheid van stemmen aangenomen.

Aan de orde is nog het Rapport, en wordt op voorstel van den Predikant van Bethlehem tot Curator in de plaats van den Predikant van Fauresmith benoemd, de Predikant van Bultfontein. Voorts wordt op voorstel van den Predikant van Boshof besloten: "De aftredende Curatoren worden herkozen."

Wordt nog besloten 1. op voorstel van den Predikant van Ladybrand: De vergadering brengt bij deze haren hartelijken dank toe aan de Curatoren van het Grey College voor hunne trouwe diensten, als mede aan den Wel Ed. Zeergel. heer Dr. Brill voor zijn aanhoudenden ijver in het behartigen van de belangen van het College; en 2. op voorstel van den Predikant van Bethlehem: "De Sijnode verneemt met leedwezen aangaande het bedanken van den WelEd. heer Bisseux, en erkent met dankbaarheid zijnen trouwen dienst aan het College gewezen.

Hiermede is het Rapport afgehandeld.

De Predikant van Brandfort vraagt verlof om (D.V.) e.k. Zaterdag huiswaarts te mogen keeren. De Voorzitter acht dat hij wel zou doen zijn verzoek te herhalen op Vrijdag.
field.

Het dankgebed wordt gedaan door den Predikant van Smithfield.

C. FRASER, Moderator.

JOHANNES G. OLIVIER, Assessor.

H. J. LUCKHOFF, p. t. Scriba.

ZEVENDE ZITTING.

De zevende zitting heeft plaats op Vrijdag 19 Mei 1882.

De Ouderling van Bethlehem doet het gebed. De Scriba is niet ter Vergadering verschenen.

De Notulen van gisteren worden gelezen en vastgesteld.

De Predikant van Philippolis wenscht aangeteekend te zien, dat hij bij de discussie van gisteren, over het Grey-College, niet tegenwoordig is geweest.

De Moderatuur stelt als Curator voor in de plaats van den WelEd. heer Bisseux, den WelEd. heer van der Karst. Deze benoeming wordt door de Vergadering goedgekeurd.

Daar het verslag van den Quaestor Synodi niet ter tafel is, wordt het nalezen der wet aan de orde gesteld.

In art. 43 wordt geschrapt: "met inachtneming enz.," en in Art. 48: "dit alles onverminderd enz."

In de plaats van Art. 58 s. 1 worde gesteld Art. 37, 18 der oude Wet, en daarmede is B. P. 29 afgehandeld.

Art. 60. 4, in verband met besluit Beschr. P. wordt behandeld, en besloten, dat dit Artikel onveranderd blijve.

Art. 66, vergeleken met Art. 74 valt weg.

In Art. 79 worden de woorden "door den Rings-Scriba" en in Art. 81 "door den Rings Quaestor" geschrapt.

Art. 84 wordt geschrapt, vergeleken zijnde met Art. 81.

Art. 85 wordt geschrapt en daarmede is beschikt over B. P. 2 en een gedeelte van 30.

Art. 60 van de oude Kerkewet wordt in plaats gesteld van Artt. 86 en 87 der Nieuwe, met het ook op Synodale Notulen, blz. 456 en 457.

Bij Art. 89 worden geroyeerd de woorden: "Ter Kerkeraadsvergadering in geschrifte," en daarmede is beschikt over B. P. 31.

Onder Art. 89 aan het slot worde gevoegd: "8. Het geestelijk leven der gemeente."

Art. 96; voeg in: "minstens twee Predikanten" enz.

Met het oog op B.P. voor Ringsvergaderingen wordt besloten: Voorstellen aan de Rings vergaderingen kunnen worden ingezonden door de Kerkeraden en de Predikanten. Ieder lidmaat der Kerk heeft de vrijheid Voorstellen bij wijze van verzoekschrift aan de Ringsvergadering te doen. Dit moet geschieden drie weken voor de zamenkomst des Rings.

In Art. 103. c, schrap de woorden: "en van finantieele staten."

Art. 122. c wordt geroyeerd.

B.P. 5 wordt van de hand gewezen, daar over de zaak reeds beschikt is bij Art. 89.

Art. 122. d. worden geschrapt de woorden: ,,finantieele staten."

Art. 133 blijft en Beschr. Punt 14 wordt van de hand gewezen.

In Art. 135 wordt het woord „minstens" ingevuld.

Art. 144. b. lees "hetwelk hij behoorlijk zal doen inbinden."

Bij Art. 145. *a,* voeg bij : "voor zoo ver die niet aan een ander lichaam zijn toevertrouwd."

Art. 152. 4 worde geroyeerd. Daarmede is beschikt over B. Punt 32.

Art. 167 na "voorlezen" vul in "of te doen voorlezen."

Lees „eervol ontslag" bij art. 179. 4.

Na de pauze is Art. 172. 4 nog aan de orde. Daar worden geschrapt de woorden "Salvo honore et stipendio," en in plaats daarvan gesteld "met toeskenning van een Pensioen van £250, waarvan de eene helft door de gemeente met de andere helft door het Pensioenfonds wordt gevonden. Hiermede is afgedaan B. P. 33.

Daar Art. 187 punt *c* onveranderd blijft, is ook over B. P. 28 beschikt.

In Art. 189 worden geschrapt de woorden "op den eersten Woensdag".

Lees na Art. 203, en niet na Art. 202 de woorden "zooveel mogelijk."

Art. 213 worde geroyeerd; zoo ook Art. 254. Onder Art. 267 lees „aanneemt" voor "aanvaardt." Art. 291 worde veranderd overeenkomstig B. P. 23. Onder Art. 299 lees 6 in plaats van 3. Art. 210 lees "Kerkeraden" na "beveelt." (Vergelijk Not. blz. 286).

Over B. P. 20 wordt beschikt door art. 417—2 punt *c*.
Art. 417. 4, in verband met B. P. 9, betreffende het Sustentatie Fonds wordt besproken. Er wordt beweeerd, dat dit Fonds

aan deszelfs doel niet kan beantwoorden, aangezien de heffingen bij de wet bepaald, zoo gering zijn. Deze zaak wordt uitgesteld totdat eerst het Rapport der Financieele Commissie zal zijn overwogen.

Art. 421, vergeleken met Art. 145 blijft, en eene Commissie wordt benoemd om een Reglement op te stellen voor de Finantieele Commissie. Tot Commissie worden benoemd de Predikanten van Edenburg en Fauresmith.

Daar volgens de Notulen, bliz. 408 blijkt, dat een zoodanig Reglement bestaat, wordt besloten dat de Commiss dat Reglement te raadplegen.

Art. 78 komt aan de orde en wel in verband met Beschrijvings-Punten 1, 4, 21 en 34. Wordt na eenige discussie besloten op voorstel van den Predikant van Philippolis : Door "gewone predikbeurten" Art. 7, 81, wil de Synode vrestaan hebben : "twee beurten des Zondags." Verscheidene leden voerden het woord over de zaak.

Voorts wordt ook zeer uitvoerig besproken, punt 2, Art. 78, omtrent het prediken over den Heidelbergschen Catechismus. Dit in verband met B Punten 1 en 7, dat in de wet gelezen zal worden : "Hoevele malen is in het afgelopen jaar over den Heidelbergschen Catechismus gepredikt?"

De voorstanders der verandering argumenteerden, dat niet alleen het Artikel gedurig overtreden wordt; maar dat eerst door de aanname der verandering het doel, dat de wet beoogt, bereikt kan worden. Wordt besloten op voorstel van den Predikant van Bethlehem : "De wet blijve onveranderd."

Aan den Ouderling van Rouxville wordt verlof verleend om morgen huiswaarts te keeren.

Wordt besloten, op eene motie van orde, door den Predikant van Kroonstad, betreffende de sluiting dezer Synodale Vergadering, dat morgen in de namiddag zitting daaromtrent bepaling zal worden gemaakt.

Het nagebed wordt gedaan door den Ouderling van Bethlehem.

Gelezen en vastgesteld op 22 Mei 1882.

C. FRASER, Moderator.

JOHANNES G. OLIVIER, Assessor.

ALBT. P. MEIRING, Scriba Synodi.

ACHTSTE ZITTING.

De achtste Zitting heeft plaats op Zaterdag den 20 Mei 1882.

De Ouderling van Lindley gaat in het gebed voor.

De Notulen van gisteren worden niet gelezen, aangezien het ongunstige weder en door eene verkeerde bestelling van des Kosterjongen de boeken den Scriba niet ter hand waren gesteld.

De Moderator leest voor een schrijven van Mejuffrouw Schreiner, Secretaresse van de "Grand Lodge of Central South Africa" der Goede Tempelieren.

Wordt besloten dit schrijven voor kennisgeving aan te nemen.

Het Rapport des Quaestors wordt gelezen en punt voor punt overwogen, opdat van het een en ander de Commissie van Rationarii kennis nemen kan.

Art. 78 der Kerkewet wordt aan de orde gesteld en wel punt 5. Wordt besloten aan dit Art. toe te voegen, hetgeen nu punt 27 is, omtrent Handleidingen bij Catechisatiën.

Punt 7, schrijf "worden" in plaats van "zijn;" punt 8 "is" in plaats van "wordt." Deze zelfde wijziging onder punt 9; aan welk Art. voeg bij: "geweest."

Punt 13 zal dus lezen: "heeft er —" enz.

Omtrent Punt 18 heeft eene vrij uitvoerige discussie plaats, en wordt het derde van drie voorstellen tot besluit: "Bij punt 18, in plaats van de woorden "die aanteekeningen" lees "aanteekeningen van aangenomen en aangekomen lidmaten en van gedoopten."

Hiermede is het Rapport der Commissie over de Kerkewet afgedaan, en spreekt de Vergadering hare dankbetuiging jegens dezelve uit; tegelijkertijd aan de Commissie van de Redactie der Kerkewet opdragende om Art. 35 (oude Wet) te rangschikken naar de volgorde onder het Hoofd: *"Het Werk der Kerk,"* vergeleken met Concept-Artikel 78.

Omtrent beschrijvingspunten enz. bij de Ringen (in te voegen ergens bij Art. 133) wordt, op voorstel van den Predikant van Bethlehem besloten : "Beschrijvingspunten en Memories moeten bij den Scriba der Ringen ingezonden worden, drie weken vóór de zitting, behalve in zeer dringende gevallen.

Over Artt. 116 en 287, ter sprake gebracht door den Predikant van Wepener, heeft eenige gedachtenwisseling plaats en wordt besloten, dat bij Artikel 116, "in plaats van "den oudsten predikant." zal gelezen worden ,,één der predikanten." Nog wordt op voorstel van den Predikant van Bethulie in hetzelfde Artikel besloten tot de wijziging : "op aanzoek van den Consulent op den Kerkeraad."

Art. 34. *n* vergeleken met Art. 204 wordt, op voorstel van den Predikant van Edenburg aldus gewijzigd, dat, na het woord "dit" worde gelezen "bij de eigene of eenige andere gemeente in de Kerk van den Oranje Vrijstaat."

Onder Art. 177 worde gelezen "of ook" in plaats van "en."

Omtrent het drukken der Kerkewet wordt op voorstel van den Predikant van Ladybrand besloten : "Het drukken van de geemendeerde wet zal opgedragen zijn aan de Predikanten van Edenburg en Bethulie. Niet minder dan 600 Exemplaren zullen worden gedrukt, en aan iederen Kerkeraad 25 exemplaren daarvan worden verzonden tegen betaling bij ontvangst van 4 shillings per stuk."

Aan de orde is nu het Rapport der Regt-Commissie, waarvan het eerste gedeelte gelezen wordt door den Predikant van Boshoff. Wordt besloten het Rapport der Regts-Commissie van punt tot punt te behandelen.

Punt 1 betreft eene communicatie van het Gereformeerde Kerkbestuur in de Transvaal over vereeniging van dat Genootschap met het onze, d.d. 14 April, 1882, en het schrijven daarin vermeld. De Vergadering besluit later hierop terug te komen.

Punt 2 van het Rapport vermeldt van aanzoeken tot ondersteuning uit het Theologisch Studenten Ondersteunings Fonds. Wordt gelezen, brief van den heer Dr. Brill, Rector van het Grey College, d.d. 13 Mei, 1882, aanzoek doende ten behoeve van twee

jongelieden uit de gemeente van Philippolis. Ook andere aanzoeken waren aan de Sijnodale Commissie toegezonden, door den Predikant van Ladybrand en Brandfort. Een uitvoerig debat heeft plaats, en worden verscheidene voorstellen ter tafel gelegd. Het punt besproken loopt over het ondersteunen van jongelieden, voordat zij als studenten aan de kweekschool zijn ingeschreven of eerst daarna. De Sijnode besluit : "De Sijnodale Commissie zal het regt hebben, om ook behoeftige jongelieden, dit nog niet het Admissie Examen tot de kweekschool hebben gedaan, voor het laatste jaar waarin zij zich voor dat examen voorbereiden, te ondersteunen."

Paragraaf 3 van het Rapport handelt over eene voorgestelde vereeniging der Hollandsche Kerken in de Transvaal. De correspondentie hierop betrekking hebbende, wordt gelezen, en na eenige gedachtenwisseling besloten, de aanbeveling der Regts Commissie aan te nemen, n.l. : "Dat de Scriba Sijnodi een vriendschappelijk schrijven aan die Kerkgenootschappen rigte, de blijdschap der Sijnode te kennen gevende over de toenadering van bedoelde Kerken in dien Staat.

Punt 4 van het Rapport, betreffende een protest van de inwoners van het Dorp Parijs, tegen de uitspraak van de Commissies des Noordelijken Rings, waardoor het Dorp Vredefort, tot Kerkplaats verklaard wordt, beveelt aan dat deze zaak naar den Noordelijken Ring behoort verwezen te worden. Hiertoe besluit de Sijnode.

Op aanbeveling der Commissie volgens § 5 van het Rapport, oordeelt de Vergadering, dat een schrijven van den heer C. J. Schoeman, d.d. 11 Mei, 1882, niet in deze vergadering thuis behoort.

Deel II. van het Rapport der Regts Commissie wordt nu overwogen.

§1, omtrent zekere klagte van een lidmaat der gemeente Ladybrand, wordt gelezen en besloten, den klager te verwijzen naar Art. 342 der Kerkewet, in verband met Art. 46.

Volgens § 2 wordt op een schrijven van zekeren W. H. Ackerman besloten, de aanbeveling der Commissie aan te nemen, nl. :

"De Sijnode acht, op grond van Gods wet, zoodanige vergaderingen ongepast."

§ 3, letter *a*, is reeds afgehandeld. Volgens letter *b*. wordt de Acte van overdragt van het Instituut Eunice ten fine van Rapport verwezen naar de Regt Commissie. Volgens letter *c* wordt gelezen het antwoord van het opperhoofd Paulus Mopeli op het schrijven der Sijnode van verleden jaar, hetgeen voor kennisgeving wordt aangenomen.

Eveneens wordt gelezen, volgens letter *d*. van het Rapport, een schrijven, namens Zijn Hoog Edele den Staatspresident, omtrent verboden graden van Bloedverwantschap; wijzende op het feit, dat Artikel 12 van Ordonnanite 1, 1859, deze zaak voldoende inlicht.

Punt *e*. omtrent ondersteuning uit het Studenten Fonds wordt geacht afgedaan te zijn.

Punt *f*. van het Rapport handelt over eene Memorie van vele leden der Ned. Ger. Kerk in en om Dewetsdorp; vragende de stichting eener gemeente aldaar. Deze zaak wordt uitvoerig besproken en grondt zich de discussie op de eischen der Kerkewet in deze. Drie voorstellen ter tafel, worden verworpen, en daarna besloten het advies der Commissie aan te nemen, n.l.: "Aangezien het ons niet is gebleken, dat aan de vereischten der Wet is voldaan, aangaande de toestemming der respectieve Kerkeraden, Art. 249, zoo wordt de zaak verwezen naar den Zuidelijken Ring."

Punt *g*. een schrijven van de Zendelingen der Fransche Gereformeerde Kerk in Basutoland, dankende voor een geschenk van £50, gezonden door de Sijnodale Commissie, wordt voor kennisgeving aangenomen.

Hiermede is het Rapport der Regts Commissie voorloopig afgedaan.

De Voorzitter leest aan de Vergadering voor, eene missive van de Secretaresse van de "Grand Lodge" der Goede Tempelieren, vragende om eene Deputatie van het Genootschap naar de Sijnode te mogen zenden, ten einde informatie te geven omtrent de beginselen, de lering, de doeleinden, en de bedoeling van de voorzegde

Orde. Hierop wordt besloten : "Er worde geantwoord, dat dit verzoek tegen de kerkelijke gewoonten van de Ned. Geref Kerk van den Oranje Vrijstaat strijdt."

Een vijftal Motiën van Orde, omtrent de sluiting der Sijnode wordt ter tafel gelegd, en daarop besloten, dat D.V., de plegtige sluiting plaats hebben zal op e.k. Maandag avond ten 7 ure.

De Scriba legt ter tafel het Reglement op het Sustentatie Fonds, hetgeen naar de Commissie over deze zaak verwezen wordt.

De Predikant van Bethulie leest nu eene voorstel over de Kerkvereeniging, ziende op het Rapport der Regts Commissie, Deel I, § 1. Dit voorstel wordt kortelijks besproken, en daar de tijd verstreken is, de discussie over deze zaak voor het tegenwoordige daargelaten.

Nadat aan den Predikant van Brandfort verlof was verleend, om huiswaarts te keeren, worden de verrigtingen gesloten, en het dankgebed geleid door den Predikant van Brandfort.

Gelezen en vastgesteld, den 22sten Mei, 1882.

C. FRASER, Moderator.

JOHANNES G. OLIVIER, Assessor.

ALBS. P. MEIRING, Scria Sijnodi.

NEGENDE ZITTING.

De Negende zitting heeft plaats op Maandag, den 22sten Mei 1882 ten 9 ure des morgens. De HEerw. Moderator opent de Vergadering, en verzoekt den Ouderling van Hoopstad om in het gebed voor te gaan. Het gebed wordt gedaan. De Notulen der twee vorige zittingen worden achtereenvolgens gelezen. Goedgekeurd worden deze Notulen gearresteerd.

Het Rapport van de Rationarii zal later aan de orde worden gesteld.

De Predikant van Bethlehem leest het Concept van den Herderlijken brief voor. Na eenige gedachten wisseling werd besloten het

voorgelezene met dank door de Vergadering te ontvangen om in het Officieel Orgaan der Kerk te publiceeren.

Aan de orde is nu het voorstel ter vereeniging der Kerken, van die van de Ger. Kerk van de Transvaal.

Deze zaak werd uitvoerig en met bezadigdheid besproken, en daarop besloten : "De Sijnode der Ned. Ger. Kerk van den Oranje Vrijstaat, kennis nemende van de Circulaire haar door de Sijnode der Ger. Kerk toegezonden en bevattende mededeeling van het besluit dier Sijnode, in zake de vereeniging der verschillende Ger. Kerken, verklaart :

1. Dat het der Sijnode onzer Kerk blijdschap geeft te zien dat er bij de Ger. Kerk de wensch bestaat tot vereeniging met de onze;

2. Dat naar het gevoelen dezer Sijnode dan alleen eene vereeniging zal kunnen plaats vinden, wanneer de verschillende Ger. Kerken zich onderling kunnen verstaan omtrent punten van ondergeschikt aanbelang;

3. Dat, ten einde dit doel te bereiken en ten einde voorts zich te kunnen verstaan omtrent aangelegenheden van anderen aard, Commissien door de onderscheidene Ger. Kerken behooren benoemd te worden om voorloopig schikkingen te treffen, welke later door de Sijnoden dier Kerken bekrachtigd zullen moeten worden.

4. Dat deze Sijnode voorloopig tot Commissie benoemt en aanstelt onze H.Eerw. Sijnodale Commissie met en benevens anderen die zij tot haar getal zou willen toevoegen; welke Commissie voorstellen ter vereeniging van de Commissiën der andere Kerken zal ontvangen.

Aan de orde is het Rapport der Rationarii.

Het Rapport wordt met dank ontvangen en stuk voor stuk in overweging genomen. De Quaestor Sijnodi zal na de Pauze op het een en ander dat bevreemdend schijnt, antwoordigen; de Quaestors wie dit geld, zullen officieel hunne dankbetuiging uitbrengen jegens een onbekenden gever van aanzienlijke geschenken. Voorts besluit de Sijnode dat in de gemeenten waar voor het Sustentatie

Fonds nog niet gecollecteerd is, ten eerste volgens Sijnodaal besluit gecollecteerd zal worden en wel door persoonlijke aanvraag bij de gemeenteleden.

Ten 1 ure wordt eene Pauze verleend. Na de Pauze rapporteert de Predikant van Ladybrand, namens Rationarii dat de boeken des Quaestors in orde waren, zijnde eene som abusievelijk onder een verkeerd hoofd opgebracht, onder het regte hoofd gebracht.

Door den Predikant van Boshof wordt ter tafel gelegd de Acte ter overmaking van het Instituut Eunice. Deze Acte heeft niet door al de leden der Regts-Commissie kunnen gelezen worden.

Beschrijvingspunt 8 zal blijven overstaan tot de volgende Sijnodale Vergadering.

Beschrijvingspunt 11 is aan de orde, en wordt in verband daarmede gelezen missive van den H.Eerw. Scriba der Kerk in de Kaap Kolonie, d.d. 2 Mei, 1882.

Over de benoeming der Commissie tot het afnemen van het Admissie Examen heeft eenige gedachten-wisseling plaats. Tot Convener van deze Commissie wordt benoemd de Predikant van Bethulie. Ondertusschen wordt besloten het schrijven van den Ring van Colesberg, Kaap Kolonie, betrekkelijk leden onzer Kerk wonende in Griqualand West (Beschrijvingspunt 6) in handen der Sijnodale Commissie te stellen.

Tot Sijnodale Commissie wordt benoemd het personeel van de Moderatuur en tot Secundi de Predikanten van Bloemfontein, Winburg. en Smithfield. De Zending Commissie wordt herkozen.

De Commissie omtrent de grensscheidingen tusschen de gemeenten Smithfield, Bloemfontein, Edenburg, enz. wordt ontbonden, wegens het vooruitzicht op de stichting der gemeente Dewetsdorp.

Aan de Vergadering worden nu voorgelezen de namen der, door den Convener benoemde leden der Commissie voor het Admissie Examen en door haar de keuze bekrachtigd, zullende de Commissie bestaan uit: Primarii: de Predikanten van 1. Bethulie, 2. Bloemfontein, 3. Philippolis, 4. Ladybrand, 5. Boshof, 6 Ficksburg, en

7. Winburg. Secundi: de Predikanten van 1. Kroonstad, 2. Bultfontein, 3. Heilbron, 4. Wepener, 5. Smithfield, 6. Harrismith, 7. Fauresmith.

Aangezien bij het Admissie Examen, de Kerk zich te houden heeft aan het Reglement der Kaapsche Kerk wordt besloten dit deel van het Reglement der Kerk van de Kolonie in ons wetboek over te nemen.

De Voorzitter geeft nu opening aan de Vergadering tot het doen van vragen, indien daar leden zijn die daarvan wenschen gebruik te maken. De Predikant van Smithfield bepaalt de aandacht bij Art. 51.

De Predikant van Bethulie had ergens in een verslag hooren spreken van geauthienseerde stukken die door den N. Ring zouden zijn teruggezonden. Een en ander stem over het onwettige hiervan wordt gehoord.

De Ouderling van Edenburg wijst op Art. 64 § 2, en vraagt de uitlegging daarvan of namelijk het 2de gedeelte van dat Artikel ziet op Kerkeraden waar de Predikant tijdelijk en met verlof afwezig is. Een en ander lid voert hierover het woord, en wordt gewezen op Artt. 259 en 260. Door het afstemmen van twee voorstellen spreekt de Vergadering zich niet uit en meent de Voorzitter dat de Wet op dit punt duidelijk is.

Op voorstel van den Predikant van Bloemfontein wordt besloten dat die stoelen en kandelaren ten gebruike van de Moderatuur der Sijnode voor Sijnodale rekening zullen worden aangekocht.

De Predikant van Bethulie, reflecteerende op het Sijnodaal besluit ten opzigte van de uitbetaling van Predikant Salarissen uit het Buitenland, stelt voor dat bij verwisseling van standpunt van Predikanten, het salaris worde uitbetaald van den dag van het afscheid in de eene, tot den dag der bevestiging in de andere gemeente, mits niet over een langer tijdperk dan een maand.

Wordt besloten aan den Koster met het oog op de Avondzittingen uit te betalen de som van £5.

C

Omtrent het inbinden van Sijnodale Archiven heeft eenige gedachten wisseling plaats en wordt geen besluit genomen. Op suggestie des Voorzitters wordt besloten aan den H.Eerw. Scriba pro tem. en assistent Scriba aan te bieden eene gratificatie respectievelijk van £7 10s. en £5.

Nog besluit de Sijnode door het opstaan harer leden haren hartelijken dank uit te brengen jegens den Predikant, den Kerkeraad en andere Bloemfonteinsche vrienden voor hunne betoonde vriendelijkheid en gastvrijheid.

De Predikant van Bloemfontein, met het oog op Sijnodaal besluit, Nott. bladz. 469, verklaart zijne bereidwilligheid en die des Kerkeraads van Bloemfontein om voor huisvesting van leden der Sijnode te zorgen, maar verlangt toch dat bij tijds aanzoek daarom worde gedaan.

De Vergadering wordt verdaagd tot hedenavond 7 uur, als wanneer (DV.) de plegtige sluiting plaats hebben zal.

De plegtige sluiting der Sijnode heeft plaats ten 7 ure p.m. en werd de dienst geleid door den Predikant van Bultfontein. In eene treffende leerrede, naar aanleiding van I Samuel 25 vs. 28—29, over "den strijd des Heeren," toont de Redenaar aan hoe die strijd behoort gestreden te worden; lettende :—

1. Op de Bediening, met blijmoedigheid;

2. Op het Verledene, met ootmoedigheid;

3. Op de Toekomst, met stoutmoedigheid.

Na deze dienst worden de Notulen van heden gelezen en vastgesteld zijnde, geteekend. Vooraf evenwel spreekt de Vergadering, per monde van haren Voorzitter en door op te staan, haren dank

uit jegens den Redenaar, bij de plechtige sluiting, voor de dienst door hem verrigt, Gods zegen daarop afbiddende.

C. FRASER, Moderator,
JOHANNES G. OLIVIER, Assessor,
ALBS. P. MEIRING, Scriba Sijnodi,
H. J. LUCKHOFF, Assistent Scriba,
P. A. C. van HEIJNINGEN, V.D.M.,
M. PRINSLOO,
W. P. van NIEKERK.
S. J. M. van NIEKERK, V.D.M.
F. M. A. du TOIT,
C. S. MORGAN, V.D.M.,
J. P. B. MAREE,
J. H. van WIJK,V.D.M.,
C. H. van NIEKERK,
A. MURRAY, Junr., V.D.M.,
N. F. PRETORIUS,
G. W. B. van der LINGEN, V.D.M.,
B. J. S. WESSELS,
C. C. SNIJMAN,
J. J. van NIEKERK,
F. J. JOUBERT,
C. P. THERON, V.D.M.,
S. W. BRUWER,
J. H. P. TALJARD,
G. R. KEET, V.D.M.,
A. OLIVIER,
D. J. MINNAAR, V.D.M.
J. N. ROETS,
P. A. WINTER, V.D.M.,
A. J. GRIESEL,
J. J. CELLIERS,
P. E. SCHOLTZ,
D. J. MAARTENS.

BIJLAGE I.

BESCHRIJVINGSPUNTEN,

In overweging genomen ter Synodale Vergadering, gehouden te Bloemfontein op den 11den Mei 1882, en volgende dagen.

1. Vraag 2 van Art. 78 met betrekking tot den Catechismus worde gewijzigd.

2. Art. 85 worde in revisie gebracht.

3. De Synode neme kennis van de bij den Ring ingeleverde Rapporten van gemeentelijke Heffingen, met betrekking tot het Sustentatie Fonds.

De Zuidelijke Ring.

Artikel 78 der Kerkewet worde gerevideerd.

5. De Synode neme in het Kerkelijke Reglement op, bepalingen daartoe strekkende, dat voor hare gewone Vergaderingen worde gelegd een behoorlijk verslag van den Staat van Opvoeding en Onderwijs in elke gemeente.

Predikant van Edenburg.

6. De Synode neme in behandeling een schrijven van den Ring van Colesberg (Kaapkolonie) betrekkelijk leden dezer Kerk, wonende in Grikwaland West.

7. De Synode verandere Art. 78, punt 2, aldus: "Hoevele malen is er in het afgelopen jaar over den Heidelbergschen Catechismus gepredikt?"

De Westelijke Ring.

8. De Synode bespreke de wenschelijkheid, en doe onderzoek naar de mogelijkheid, om het Predikanten Pensioen Fonds ten onzent, met dat van de Moederkerk in de Kaapkolonie te vereenigen.

9. De wet op de Heffingen voor het Sustentatie Fonds worde gerevideerd.

10. Het besluit der Synode van 1880 (zie gedrukte Notulen, pag. 40) met betrekking tot de collecte voor het Onderwijs en de Opvoeding van arme kinderen worde vernietigd.

11. De Synode benoeme eene Commissie tot het afnemen van het Admissie Examen voor de Theologische Kweekschool te Stellenbosch.

12. Op den eersten dag harer zitting, of zoo spoedig mogelijk daarna, benoeme de Synode eene Commissie om de nieuwe Kerkewet na te zien, van ingeslopen fouten te zuiveren, en staande de Vergadering rapport uit te brengen.

Predikant van Bethulie.

13. Memorie van leden der Ned. Geref. Kerk in den Vrijstaat en belanghebbenden van Dewetsdorp, verzoekende om tot eene afzonderlijke en zelfstandige gemeente te worden verklaard.

14. Aan de Ouderlingen der Gemeenten worde hetzelfde regt verleend als aan de Predikanten om Beschrijvingspunten bij Hoogere Kerkelijke Vergaderingen in te zenden.

Kerkeraad van Ficksburg.

15. De Synode bevele den Kerkeraden ten sterkste aan om bij het Heilig Avondmaal, indien ongegiste wijn gemaakt wordt en verkrijgbaar is, denzelven te gebruiken; indien niet, den zuiversten en besten welke in Zuid-Afrika te verkrijgen is.

Predikant van Ladybrand.

16. Eene Commissie worde door de Synode benoemd die tijdens hare zitting een schema zal ontwerpen en voorleggen waardoor Vereenigingen van matigheid of afschaffing in het naauwste verband met onze Kerk zullen kunnen worden opgerigt.

Predikant van Ladybrand.

17. De Synodale Commissie zal het regt hebben, om onder zekere bepalingen en tevens met discretie, uit het Behoeftige Studenten Fonds, min- en onvermogende jongelieden, die voor de Evangeliebediening studeeren, ondersteuning te verleenen, niet alleen door geld aan hen te leenen ter latere terugbetaling zonder renten, maar ook dat geld zonder voorwaarde van terugeischen toe te kennen.

Predikant van Ladyra.

18. Aan den predikant van Ficksburg worde het Synodaal salaris uit het Sustentatie Fonds uitbetaald van den dag zijner dimissie in Holland af aan.

Consulent van Ficksburg.

19. De *Fakkel* worde evenals de *Kerkbode* in de *Christen* opgenomen.

Predikant van Ladybrand.

20. Voora extract uit 't Trouwregister worde in plaats van twee, *vier* shilling ,overeenkomstig de Kerkelijke wet in de Kaapkolonie, voor het Predikanten-weduwen-Fonds verantwoord.

Predikant van Ladybrand.

21. In het begin van de zitting der Synode worde dadelijk eene Commissie benoemd om eene beknopte en doelmatige "Kerkvisitatie" op te stellen en uit te leveren met raadpleging van den tegenwoordige Kerkvisitatie, die welke in 't Concept was aanbevolen, en die der Kaapsche Kerk.

Predikant van Ladybrand.

22. De naam der *vertrokkene* lidmaten moeten ook op de Duplikaat Registers, welke bij Ringsvergadering worden ingezonden, opgeteekend staan.

Predikant van Ladybrand.

23. In Art. 291 worde *zes* in *drie* veranderd.

Kerkeraad van Bloemfontein.

ALBS. P. MEIRING,

Scriba Synodi.

District Wijnberg, 6 April, 1882.

24. De Synode bepale nader, wat men in Artt. 5 en 8 onder de benaming "Zusterkerken" verstaan moet.

Kerkeraad van Smithfield.

25. Art. 28*c* worde aldus gewijzigd :—

"Het houden van medetoezicht op de lidmaten der gemeente, inzonderheid door Huisbezoek, in vereeniging met den predikant."

Kerkeraad van Smithfield.

26. Art. 6 p. 4 worde gewijzigd.

Kerkeraad van Smithfield.

27. De Synode vergadere om de twee jaren te Bloemfontein.

Kerkeraad van Smithfield.

28. Bij Art. 187*c* worden achter de woorden "worden afgekondigd," ingevoegd: "of bijaldien er geene godsdienstoefening plaats vindt aan de kerkdeuren geplakt."

Kerkeraad van Smithfield.

29. Art. 58 worde duidelijk omschreven.

Predikant van Philippolis.

30. Artt. 85 en 86 worden geroeijeerd, benevens de woorden in Art. 122, lit. *d.* van: "benevens" tot: "den Rings Scriba."

Predikant van Philippolis.

31. Art. 89 de woorden: "ter Kerkeraads vergadering in geschrifte gesteld," worden geroeijekrd.

Predikant van Philippolis.

32. Art. 152, 4 worde geroeijeerd; en in punt 6 worde na: "plaats en tijd" gevoegd, en vervolgens de woorden: "op den derden Vrijdag der maand Januari en Juli" geroeijeerd.

Predikant van Philippolis.

3. Art 172 worde in revisie gebracht.

Predikant van Philippolis.

34. Art. 78. 1; wat moet verstaan worden: bij "al de gewone predikbeurten op Zon- en Feestdagen?"

Predikant van Philippolis.

H. J. LUCKHOFF,

p. t. Scriba Synodi.

Bloemfontein, 11 Mei, 1882.

BIJLAGE II.

Rapport van den Schriba Sijnodi ter HEw. Sijnodale Vergadering van 11 Mei, 1882, en volgende dagen.

De Schriba Synodi heeft de eer te rapporteeren (Art. 143 letter *d.*) dat

Behalve de correspondentie voortgevloeid uit de Sijnodale Notulen der H.Ew. Vergadering van 1881, en

De zaken, die gewoonlijk door den Scriba en Quaestor worden behartigd.

Waaromtrent in het Synodale Brievenboek van No. 470 (blz. 419) af aan—dat

Behalve dit een en ander, kennis werd genomen van eene klagte door den Kerkeraad van Bethulie, omtrent het ongeregeld ontvangen van het Officieel Orgaan der kerk (brief No. 497, blz. 447) dat voorts

a. Is ontvangen : "Acte van overdracht, enz., van het Opvoedings Instituut, Eunice (zie missive No. 500, blz. 451).

b. Overigens zijn telegrammen gewisseld omtrent het Grey College;

c. Antwoord ontvangen van het Busuto Opperhoofd, Paulus Mapeli, op het schrijven der Synode van 1881;

d. Antwoord van Zijn Hoog Ed. den Staatspresident, op het schrijven der Synodale Commissie van 29 April, 1881 (zie de archieven der Commissie,)omtrent het sluiten van huwelijken in verbodene graden van bloedverwantschap;

e. Correspondentie met den Predikant van Ladybrand omtrent punten van de Kerkewet.

f. Getuigschriften, door den Predikant van Brandfort omtrent zekeren jongeling, met het oog op ondersteuning uit het Theologisch Studenten Ondersteunings Fonds;

g. Resignatie voor de betrekking van Curator van het Grey College, door den Predikant van Fauresmith;

h. Officieele kennisgeving omtrent het aannemen door den Predikant van Rouxville van het beroep van de gemeente van Bloemfontein;

i. Missive van den Sekretaris van het Genootschap der Broeders, Fransche Zendelingen arbeidende in Basutoland;

k. Vraag van den Predikant van Ladybrand omtrent ondersteuning uit het Theologisch Studenten Ondersteunings Fonds; (1—2) Vraag (3) van denzelfden, omtrent uitbetaling van Predikants salaris, in verband tot het beroep van den Wel. Eerw. Ds. van Broekhuizen uit het Buitenland.

l. Vraag van den Predikant van Ladybrand, betrekking hebbende op het Colloquium Doctum met Ds. van Broekhuizen.

m. Memorie van "leden der Ned. Ger. Kerk in den Oranje Vrijstaat en belanghebbenden van Dewetsdorp," verzoekende om tot een afzonderlijke gemeente te worden verklaard.

n. Eindelijk, missive van den Wel Eerw. heer H. R. Neethling, betreffende de Transvaalsche kerken en, te laat ontvangene Beschrijvingspunten. Deze laatstgenoemde stukken zijn der Hoog Eerw. Vergadering door den Hoog Eerw. Moderator reeds voorgelegd; de overige worden bij deze overhandigd.

Met verschuldigde hoogachting,

Uw Hoog Eerws. dienaar en medebroeder,

ALBS. P. MEIRING,

Scriba Synodi.

BIJLAGE III. A.

Verslag van de Sijnodale Zending Commissie aan de Hoog Eerw. Sijnode van 1882.

De Zending Commissie heeft de eer om naar gewoonte, verslag te doen aan de Hoog Eerw. Sijnode van hare eigene werkzaamheid het Zendingswerk te Witzieshoek en de plaatselijke Zendingen in elke gemeente.

a. In 't afgelopen jaar is de Commissie vijf malen bijeen ter vergadering geweest, en heeft zij bij die gelegenheden meestal het genoegen gehad de tegenwoordigheid van den geachten zendeling te hebben.

1. Onder anderen heeft zij het werk verricht van eene Commissie tot afnemen van het Zendelingexamen. Op den 30sten December, 1881, heeft zij de vrijmoedigheid gehad om na een nauwgezet onderzoek van twee dagen, in al de vereischte vakken, toe te laten als Zendeling onzer Kerk, den heer S. J. Minnaar, Gouvernements Onderwijzer te Wepener.

2. Zij is in staat om een gunstig geldelijk verslag te doen en verblijdt zich dat al de gemeenten geregelder dan te voren hare collecten opzenden, doch betreurt het dat niet alle Kerkeraden voldoen aan het besluit der Sijnode om twee maanden voor hare zitting schriftelijk verslag te doen van de plaatselijke Zending ten hunnent, zoodat zij verplicht is uit de verslagen van den Staat der Godsdienst en mondelings van den Predikanten te vernemen hoe het daarmee is gesteld.

b. De Zending te Witzieshoek. De Zendeling arbeidende in naam onzer Kerk onder de Basutos op Lefika Statie is zelf in het midden dezer Hoog Eerw. Vergadering en zal persoonlijk kunnen mededeelen hoe het met hem en zijnen arbeid gaat; met welke eigenaardige moeilijkheden hij te kampen heeft, en hoe toch onder Gods zegen, hij vrucht begint te bespeuren op zijnen onvermoeiden arbeid; daarom zal de Commissie slechts in 't kort het een en ander aanstippen van wat er aldaar gedaan wordt.

Er wordt geregeld op de Zondagen gepredikt, en in de week twee klassen gehouden, de eene voor degenen die volle leden der kerk of avondmaalgangers zijn, de andere voor degenen die onder invloed des Evangelies gekomen zijnde, en hunne heidensche gewoonte vaarwel zeggende, zich voorbereiden in de katechumenen klas om later gedoopt te worden. Onder anderen komt de volgende verblijdende paragraaf in het laaste rapport van den Zendeling voor: "Het geeft mij blijdschap te kunnen melden, dat in de gemeente het verlangen opgekomen is om biduren te houden, en bijzonder om de uitstorting des Heiligen Geestes over Witzieshoek te vragen. Wij hebben bepaald om op elken eersten Woensdag der maand biduur te houden. De groote en kleine klas komen dan in de kerk te zamen. Ons eerste biduur hielden wij den 3den dezer, waarbij met veel geween, veertien in het gebed voorgingen. Mocht het den Heere in genade behagen, onze gebeden voor Witzieshoek te verhooren. Indien de Heere wil zal met Pinksteren mijne eerste Doopsbediening aan volwassenen plaats vinden. Dertig catechisanten hebben zich voor Aanneeming en Doop aangeboden; wij weten nog niet of wij allen durven toelaten Onze aanstaande Doopsbediening is ons een bijzondere ernstig onderwerp des gebeds."

Er is bij de scholen te voren bestaande te Lefika, Mononsa en Namagadi, eene vierde onder den katecheet en onderwijzer Jasson, bij het klein opperhoofd Tlaijdane gevoegd. Deze scholen laten echter veel te wenschen over, daar de volslage heidenen, door onkunde, vooroordeel en wat dies meer zij, onwillig zijn om hunne kinderen te laten leeren en beschaven. De Zendeling en de Zending Commissie denken er ernstig aan om met der tijd eenen blanken schoolmeester aan te stellen, vooral daar Paulus Mopeli en zijn volk nu wat meer bijdragen voor 't openbaar onderwijs en ons geacht Gouvernement niet onwillig schijnt ook in deze met geldelijke hulp bij te staan.

De grootste moeilikheid welke de Zendeling ondervindt is om de heidenen, dat is degenen die nog huiden dragen en zich met gemaalden steen en vet bestrijken te bereiken. Zij komen zelden of nooit ter openbare eerediensten, maar verlustigen zich te dikwijls in 't onzedelijk dansen en akelik bier-zuipen. Het Opperhoofd en zijn zoon Appollos hoewel uiterlijke vrienden der Zending hebben zich nog niet onderworpen aan den invloed des dierbaren Evangelyies en het grootste gros van het volk blijft zijne heidensche zeden behouden.

Op de statie zelf is in 't afgelopen jaar een groot en gerieflijk wagenhuis gebouwd ,dat, dank den ijver van den Zendeling zelven en de mildadigheid van Zendingvrienden in de distrikten van Harrismith, Bethlehem, en Heilbron, zonder schuld voltooid werd.

De naturellen te Witzieshoek zijn steeds loyaal en trouw aan 't Vrijstaats Gouvernement en worden wel bestierd door den Wel Ed. Commandant. De Zendeling en de Commandant werken samen hand aan hand. Nu en dan ontstaat er een gerucht en eene vreeze dat het stuk gronds, welks vruchtgebruik afgestaan is door 't Gouvernement aan de Kerk, op privaat eigendom zou staan, doch de zaak is zoo dilikaat, en het gerucht zoo vaag, dat de Zending Commissie tot hiertoe niet vrijmoedigheid gevoelde om de zaak voor de aandacht der Sijnode te brengen.

Uit hetgeen later vermeld zal worden omtrent de plaatselijke Zendingen zal blijken, dat de arbeid van den Eerw. Schröeder zich niet alleen bij Witzieshoek bepaalt, maar zich verder uitstrekt tot zelfs in de distrikten van Harrismith, Bethlehem, Heilbron en Winburg, alwaar hij overal met meerderen zegen dan op de Statie zelve arbeidt, en waarom de Commissie hem eene kleine vergoeding voor zijne lange reizen toekent. Het komt ons voor dat met der tijd een tweede Zendeling noodig zal zijn en wel eens meer rondreizende, die beter in staat zijn zal om het werk dat wij nu noemen zullen te behartigen.

In de laatste Sijnode werd het werk der Colportage aan de Zending Commissie toevertrouwd. Het bedroeft ons te moeten melden dat wij dat belangrijk werk, dat schijnt in de harwar gelopen te zijn, zonder behoorlijk verslag moeten overnemen. Den Colporteur hebben wij onder zoodanige omstandigheden als Katecheet aan de gemeente Bethlehem afgestaan, en hebben de Zendeling en eenige predikanten op zich genomen om de boeken te verkoopen, terwijl er eene Schotsch-kar en vier ossen als Colportage eigendom aanwezig zijn. De Zending Commissie moest £25 uitgeven om loopende kosten te dekken. 't Zou jammer zijn dit gezegend werk op te breken, doch op den tegenwoordigen voet kan het niet langer gaan. De Commissie vertrouwt dat de Sijnode haar in deze moeilijke zaak door raad en daad zal bijstaan.

Witzieshoek, gelegen zijnde in den Oostelijken Ring, de Zending Commissie bestaande uit predikanten van dienzelfden Ring, en de meeste naturellen in die richting woonachtig zijnde, schijnt het als of de algemeene Zending in dien Ring meer behartigd wordt dan

elders, doch het is de ernstige wensch der Commissie om dezelfde voor de toekomst meer te kunnen ondersteunen, door Katecheten zoowel als bijdragen in de overige Ringen.

c. Thans volgt een kort overzicht van wat er plaatselijk in de verschillende gemeenten onzer Kerk voor de Zending gedaan wordt.

1. *Winburg*.—Het is alhier ongeveer op denzelfden voet gesteld als door ons gemeld in 't laatste verslag. De leeraar der gemeente is beter in staat om de toedracht van zaken uit te leggen.

2. *Fauresmith*.—De Kerkeraad heeft het Zending kerkgebouw op het dorp voor 5 jaren aan de Wesleyanen afgestaan, en werkt hand aan hand met dat Genootschap, hetzelve elk jaar £35 toekennende om het Zendingwerk te behartigen. Er moeten honderden indien niet duizenden van naturellen op de Diamantmijnen in deze gemeente zijn, waarvoor onze kerk tot hiertoe niets doet.

3. *Smithfield*....De Kerkeraad rapporteert schriftelijk. "Het werk is in handen van den bekwamen Franschen Zendeling, Dr. Lautre, en wij hebben nog geene reden gevonde waarom wij zouden trachten het uit zijne handen te nemen. Godsdienstoefening wordt geregeld gehouden voor de Zendinggemeente, die uit circa 100 lidmaten bestaat in een net Kerkgebouw, behoorende aan de Ned. Ger. Kerk. Orde en tucht worden goed gehandhaafd. Voor het geestelijk welzijn der kleurlingen wordt naar behooren gezorgd, in een woord, alles wordt gedaan wat men in een Zendinggemeente wenschen kan."

4. *Bloemfontein*.—Alle andere Genootschappen hier vertegenwoordigd doen Zendingwerk; alleen het onze is ten achteren; en toch bestaat een sterk verlangen dat de Ned. Ger. Kerk eene eigene Zending zal oprichten. De Leeraar die onlangs slechts in zijne werkkring is ingetreden heeft tot hiertoe niets aan de zaak kunnen doen. De Zending Commissie echter vertrouwt dat hij en zijn Kerkeraad spoedig den weg zullen vinden om in de hoofdstad onzes lands eene Zending te beginnen, welke eenmaal opgericht zijnde, zekerlijk bloeien zal en tot voorbeeld voor andere gemeenten zal kunnen strekken. Bloemfontein is zeker altijd een voorbeeld voor andere gemeenten wat betreft hare bijdragen voor de zending getuige de eereplaats welke zij inneemt in het geldelijk verslag.

5. *Harrismith.*—Hoewel het werk op het Dorp in handen der Weslyanen is, bestaat er eene goede opening voor onze Kerk. De plaatselijke Leeraar wenscht met behulp van den Zendeling 't werk te beginnen en voort te zetten. In het district wonen duizenden van naturellen, die wanneer zij behoorlijk ingelicht en gevraagd worden niet onwillig zijn het Evangelie te hooren en voor de verkondiging daarvan iets bij te dragen.

6. *Boshof.*—De Kerkeraad doet op de volgende wijze schriftelijk verslag : "Dat aan de Heidenen in ons midden het Woord gepredikt wordt door den Leeraar of een der Ouderlingen in een afzonderlijk gebouw; dat de Sacramenten ook daar bediend worden; dat de Leden zich goed gedragen voor zoverre als ons bekend is en dat er sedert ons laatste verslag twee volwassene door den Heiligen Doop in de gemeente zijn ingelijfd."

7. *Jacobsdal.*—De Leeraar preekt enkele malen voor de gekleurden en een waardig lid zijner gemeente houdt dikwijls diensten voor hen. Met der tijd hoopt de Kerkeraad de Zending beter te regelen en in stand te houden.

8. *Kroonstad.*—Ook alhier is het Zendingwerk ongeveer op denzelfden voet als in ons laatste verslag. De plaatselijke Leeraar zal beter inlichting kunnen geven op den toestand van zaken.

9. *Philippolis.*—"De Kerkeraad getuigt met genoegen, dat de belangen der gekleurde bevolking alhier getrouw behartigd worden. Het Evangelie wordt van Zondag tot Zondag aan hen verkondigd, het Secrament des Avondmaals vier malen des jaars bediend, en het Sacrament des Doops zoo dikwels als zulks verlangd mogt worden. De schuld die er nog op de Zendingskerk was rustende is dit jaar afbetaald en wel door de naturellen zelven. Daar de gekleurden geene vaste verblijfplaats hebben en bij voortduring komen en gaan is het getal lidmaten afwisselend. Thans zijn er op het Register 76 leden. Dit jaar heeft er geene Aanneeming plaats gevonden; 22 kinderen zijn er gedoopt; 10 paren in het huwelijk bevestigd. De gemeente bestaat volgens schatting uit 450 tot 500 zielen. De opbrengst van de gemeente bedroeg dit jaar de som van £55. Te midden van dezen uitwendigen voorspoed kunnen wij niets zeggen van geestelijken wasdom. Er was slechts één geval van censuur en overigens willen wij vertrouwen dat in de stilte het werk des Heeren in menig hart voortgaat."

10. *Edenburg.*—Geen verslag ontvangen hebbende, en de Leeraar nog niet verschenen zijnde in de Sijode kunnen wij niets bepaalds melden dan dat er in deze wakkere gemeente met haren ijverigen Leeraar zeker vooruitgang zal te bespeuren zijn in het Zendingwerk dat door Leeeraar, Kerkeraad, en Gemeente behartigd wordt.

11. *Bethulie.*—Het Zending werk alhier wordt van ouds her op zoo bekwame en voldoende wijze door de Fransche Broeders behartigd, dat er werkelijk geene noodzakelijkheid bestaat voor den Kerkeraad de zaak in handen te nemen. De Gemeente draagt geregeld en zeer mild bij voor de Zending te Witzieshoek.

12. *Bethlehem.*—Wij verblijden ons van harte over hetgeen de Kerkeraad ons toezendt, en als volgt. "De begeerte om het Zendingwerk in de handen van onze Kerk te hebben en onder haar toezicht is ons tot hiertoe gelukt. Wij hebben in 't afgeloopen jaar veel vordering mogen maken op dit gebied. De gezegende geestelijke herleving in de gemeente heeft hare vrucht ook hier geleverd. Verscheidene vrienden hebben zich aangboden zamen te werken om eene Zending-kerk gebouwd te krijgen. Met grote volharding en ijver zijn ze te werk gegaan en hebben van de Kaffers zelven £200 gecollecteerd. In aanmerking nemende dat deze bijna allen heidenen zijn, moeten wij ons over den uitslag verbazen. De grootste zegen nog is dat door de collectanten op deze wijze met bijna alle heidenen over hunne eeuwige belangen gesproken is. Wij hebben ook een Katecheet gekregen, door wien onder de kleurlingen op het Dorp en op de buiten plaatsen gearbeid wordt. Het salaris van dezen, £72 per jaar, wordt door de kinderen der gemeente bijeengebracht. De kleurlingen zijn nog in zeer verachterden toestand en de kracht des Heidendoms is sterk. Moge de heer onze pogingen tot onderwerping van de macht der duisternis schragen en onze begeerte dat menige ziel gered mag worden schenken."

13. *Rouxville.*—Hoewel de gemeente vakant is, houdt de plaatselijke Zending nog stand. De naturellen worden niet verwaarloosd en de Consulent doet wat zijne hand vindt om te doen.

14. *Wepener.*—De Eerw. Minnaar, onlangs toegelaten als Zendeling, is den plaatselijken leeraar eene ware regterhand in de zendingzaak. Hij preekt en arbeid onder de naturellen op het Dorp en in de Wijken. Een stevig Zendingkerkje dat £200 zal kosten wordt op het Dorp opgericht en zal binnen kort voltooid zijn, en gelijk men hoopt zonder schuld. Hier wordt in praktijk gebracht

wat zoo verlangd wordt door vele predikanten dat zij eenen hulpprediker of Zendeling in hunne gemeente zullen hebben om hen vooral in de bearbeiding van de onderhoorigen behulpzaam te zijn.

15. *Ficksburg.*—Hier heeft de gewezen Consulent niets kunnen doen. De tegenwoordige Leeraar is een warm Zendingvriend en hoopt zodra de tijd en de gelegenheid zich daartoe openen eene Zending van harte te beginnen en te blijven ondersteunen.

16. *Ladybrand.*—Het is den Leeraar eindelijk gelukt om den Kerkeraad te bewegen dat Zendingwerk in handen te nemen en het gevolg is dat er een net hoewel eenvoudig Zending-gebouwtje staat op een erf aan den Kerkeraad getransporteerd. Het gebouw kostte ongeveer £80, waarvan de helft betaald is, meestal door de naturellen zelven. De gemeente telt zoowat 20 leden en over de 100 zielen op het Dorp, verscheidene paren zijn in het huwelijk bevestigd, en eenige volwassenen en kinderen gedoopt. Een naturel Katechect staat den plaatselijken Leeraar getrouw bij. Hij houdt school en doet het werk zonder betaling, ook bezoekt hij de Kaffers in de wijken van tijd tot tijd. De Leeraar werkt hand aan hand in innige broederlijke liefde met de Fransche Zendelingen van Mabolela en Basutoland en betreurt het slechts dat de verwarde omstandigheden wegens den jongsten oorlog in Basutoland zoo verschrikkelijk nadeeligen invloed hebben gehad op de Kaffers die in het distrikt woonachtig zijn.

17. *Frankfort.*—Deze gemeente is in 't afgelopen jaar door den Eerw. Zendeling van Witzieshoek bezocht, die aldaar diensten heeft gehouden. Met de hulp des Kerkeraads hoopt hij een goed Zendingwerk tot stand te kunnen brengen, en zal deze plaats van tijd tot tijd bezoeken om onder de Heidenen te arbeiden.

18. *Heilbron.*—Alhier behartigt onze Zendeling onder toezicht en met medewerking des Kerkeraads het Zendingwerk. Hij houdt diensten voor de naturellen en deelt onder hen de Bondzegelen uit. De gemeente onder den Evangelist Abraham telt niet minder dan 34 Leden en 60 Katechisanten. Het werk breidt zich uit naar de Vaalrivier in de richting van de Koolmijnen. Dit Zendingveld is in alle opzichten zeer belovend.

19. *Bultfontein.*—Hoe brandend het hart van den Leeraar en hoe ijverig zijne hand ook zij voor de zaak is het hem tot hiertoe niet

gelukt een Zending-kerkje te doen bouwen of de kern van een kleine gemeente tot stand te brengen omdat het Dorp nog zeer klein is en de gekleurde bevolking wisselvallig is. De belangen der naturellen worden nooit uit het oog verloren, het Evangelie aan hen waar er daartoe gelegenheid is verkondigd, en hebben zelfs sommige kinderen het Sacrament des Doops ontvangen.

20. *Brandfort.*—Van hier meldt de Kerkeraad dat er sedert het begin van de maand December 1881, een aanvang is gemaakt door den Kerkeraad met het geregeld Zendingwerk in de gemeente. Elken Zondag namiddag wordt er godsdienst gehouden voor de naturellen door den Leeraar en een der Ouderlingen beurtelings welke godsdienstoefeningen goed bijgewoond worden. Eén avond in de week krijgen zij ook onderwijs doch waarderen dit voorrecht nog niet. De kosten van de plaatselijke Zending worden door de Zondagschool-kinderen gedekt.

21. *Lindley.*—Het Zendingwerk in deze gemeente gaat nog steeds vooruit en mag zelfs bloeiend genaamd worden. De naturellen helpen elkander; er zijn twee ijverige voorgangers onder hen, en eenige volwassenen zijn in 't afgeloopen jaar gedoopt. Het Avondmaal is geregeld gevierd geworden en de gemeente telt 48 leden. De Eerw. Schröeder komt zoo dikwijls het hem mogelijk is hierheen om de zaken te regelen en de Sacramenten te bedienen. De Zending gemeente is bezig geld bijeen te brengen tot bouwen eener kerk op het Dorp. De Kerkeraad heeft toezicht over alles.

22. *Hoopstad.*—De Leeraar die zijne gansche ziel in al zijn werk heeft meldt dat de Zending ten zijnent nog geboren moet worden. Hij verkondigt het Evangelie waar hij kan aan de Heidenen en is er reeds daarin geslaagd om een stuk gronds te bekomen ten einde een Gesticht voor de kleurlingen op te richten.

23. *Senekal.*—Hier wordt een goed werk gedaan door den Katecheet Benjamin, die door den Kerkeraad hartelijk ondersteund wordt. Zijn salaris wordt gevonden door bijdragen van de kleurlingen op het Dorp en in 't distrikt. De gemeente telt 18 leden. De Eerw. Schröeder bezoekt haar geregeld om de Sacramenten te bedienen en de zaken te regelen. De Consulent en een der Ouderlingen zijn door de Kerkeraad aangesteld om toezicht over de gemeente te houden. Overal waar de Katecheet in de wijken gaat preeken of collecteeren, wordt hij door de blanke ingezetenen geholpen.

24. *Vrede.*—Deze slechts onlangs gestichte gemeente heeft bij het eerste Nachtmaal dat gehouden werd eene goede collecte voor de Zending afgestaan. Wij hopen, dat dit eene voorspelling is dat zij ook het plaatselijk Zendingwerk zal aanvatten.

Uit bovenstaand algemeen overzicht van de Zending onzer Kerk blijkt duidelijk, dat zij niet stilstaat doch steeds vooruitgaat, en wij hebben reden om den Heere te danken voor genotene zegeningen. De Zending Commissie wenscht op het gemoed der afgevaardigde Ouderlingen de noodzakelijkheid te drukken van niet tevreden te zijn dat de Leeraren zich met het Zendingwerk bemoeien, maar om ook zelven waar zij kunnen op de boerenplaatsen het geestelijk heil der onderhoorigen te behartigen of te doen behartigen. Onze veeboeren en landbouwers zijn in vele opzichten tegenover hun dienstvolk gelijk Abraham van ouds gesteld, en moge het van hen, zoo als van dien aartsvader gezegd worden: „Ik heb hem gekend, opdat hij zijnen kinderen en zijn huis (of volk) na hem zoude bevelen, en zij den weg des Heeren houden, om te doen gerechtigheid en gericht.''

Meenende door dit uitvoerig verslag aan de ons opgelegde taak eenigszins te hebben voldaan, hebben wij de eer ons te noemen, Hoog Eerw. Heer, Wel Eerw. Broeders en Eerw. Afgevaardigden,

Uwe dienstwillige Dienaren en Broeders,

C. P. THERON, Voorzitter,
A. A. VAN DER LINGEN,
G. A. MAEDER, Scriba.

Bloemfontein, 15den Mei, 1882.

BIJLAGE III, B.

Verslag van het Zending Fonds aan de Hoog-Eerw. Synodale Vergadering, 1882.

De Zending Commissie heeft de eer bij deze aan de HoogEerw. Vergadering voor te leggen haar Kassa boek en Rekening Courant (zie Schedule A, B en C).

1.—Uit Schedule A blijkt hoe onze gemeenten tamelijk geregeld, hoewel niet in groote sommen, bijgedragen hebben tot het Zending Fonds. Dit jaar is door haar gezamenlijk opgebracht de somme van £379 18s. 9d.; ongeveer dezelfde som, welke verleden jaar werd verantwoord.

2.—Uit Schedule B bemerkt men dat wanneer vrienden daartoe aangezet worden zij gewilliglijk wat collecteeren voor de Zending, vooral uit achting voor den Zendeling. Ook wordt nu en dan van eenen voorstander onzer Kerk gehoord die een vorstelijke somme voor de zaak over heeft.

3.—Schedule C toont aan wat de geheele inkomst en uitgave is, latende een batig saldo van £252 3s. waarvan £150 op renten in de Nationale Bank is gedeponeerd.

4.—Te Witzieshoek is dit jaar direct door de Zending Commissie uitgegeven £450, om op de Statie en in de omstreken de Zending voort te zetten. De Naturellen en 't Gouvernement besteden ruim £150 per jaar voor 't onderwijs onder de kleurlingen. Wij hebben eene grove berekening gemaakt en bevonden dat wanneer al de plaatselijke Zendingen in de verschillende gemeenten in acht worden genomen en al wat zij tot instandhouding van haar werk moeten uitgeven en niet minder dan £1500 daartoe wordt besteed. Het is verblijdend om te weten dat zeker meer dan £2000 door onze Kerk elk jaar wordt uitgegeven voor de evangelisatie en bearbeiding der vele naturellen woonachtig in dezen Staat.

Vertrouwende dat 'n gunstig geldelijk Verslag dat wij inleveren de leden der Synode tot meer ijver en moed in dit belangrijk werk zal aansporen, hebben wij de eer ons te noemen,

HoogEerw. Broeders in den Heer

Uw dienstw. dienaren en Broeders,

C. P. THERON, Voorzitter,

A. A. v. d. LINGEN,

G. A. MAEDER, Scriba.

Bloemfontein, den 15den Mei 1882.

COLLECTEN IN DE GEMEENTEN.

Ontvangen gedurende het laatste Synodaal jaar in verschillende paaimenten van de volgende gemeenten, gerangschikt naar de sommen welke zij opgebracht hebben.

	£	s.	d.
1.—Bloemfontein	52	4	9
2.—Bethalie	38	8	0
3.—Bethlehem	15	11	9
4.—Fauresmith	24	1	6
5.—Heilbron	22	4	3
6.—Philippolis	22	0	0
7.—Jacobsdal	20	11	6
8.—Smithfield	18	11	9
9.—Ladybrand	18	5	6
10.—Ficksburg	15	7	0
11.—Frankfort	12	2	3
12.—Wepener	11	16	3
13.—Brandfort	11	8	6
14.—Vrede	11	0	0
15.—Kroonstad	10	15	9
16.—Senekal	10	15	0
17.—Rouxville	9	4	0
18.—Lindley	8	16	6
19.—Hoopstad	8	6	9
20.—Boshoff	7	13	0
21.—Bultfontein	7	12	6
22.—Winburg	7	7	3
23.—Edenburg	5	15	0
25.—Harrismith	0	0	0
Gezamenlike opbrengst van al de gemeenten	£379	18	9

Nagezien en correct bevonden

P. A. WINTER,
AUD. MURRAY, } Rationarii.
C. C. SNIJMAN,

Bloemfontein, 15 Mei 1882.

SCHEDULE B.

Andere Inkomsten dan de Collecten der gemeenten.

	£	s.	d.
Door den Eerw. Schroder voor wagenhuis en stal, gecollecteerd op zijne zendingreizen door den Staat			
Van den heer Jê G. Grabe, Collecten in Biduren en van vrienden in Harrismith	18	5	6
Van Ds. Minnaar, den heer de J. Kock en andere vrienden te Heilbron...	10	0	0
Van den Ouderling Joh. Cilliers en Zending-vrienden te Lindley	10	0	0
Vrijwillig gecollecteerd door den heer Mart. Grabe onder vrienden, Harrismith district	13	18	0
Van den heer Joh. Naude, Naauwpoort, Bethlehem, en vrienden...	9	9	6
Van den heer P. de Villiers en vrienden, Naauwpoort, Bethlehem	4	0	0
Van den heer Schalk Cilliers en vrienden, Bethlehem ...	2	5	0
Totaal	£67	18	0

Ontvangen door Ds. Morgan:

	£	s.	d.
Van een onbekenden doch geachten vriend onzer Kerk ...	50	0	0
	£117	18	0

Nagezien en correct bevonden,

H. VAN BROEKHUIZEN,
A. MURRAY,
C. C. SNIJMAN,
P. A. WINTER.
} Rationarii.

Bloemfontein, 15 Mei 1882.

Staat van Inkomsten en Uitgaven van het Ned. Ger. Zending Fonds, O.V.S., van 15 Mei 1881 tot 15 Mei 1882.

ONTVANGSTEN.

	£	s.	d.
1881.			
Mei 15.—Balans in handen van het laatste Synodaal jaar	200	12	0
1882.			
Jan. 17.—Totaal van het gecollecteerde door den Eerw. Zendeling in de gemeenten Harrismith, Heilbron, Lindley en Bethlehem	67	18	0
Mrt. 23.—Ontvangen door Ds. Morgan van een onbekenden doch geachten vriend onzer Kerk ...	50	0	0
Mei 15.—Renten op de in de Nationale Bank gedeponeerde sommen	4	0	0
Mei 15.—Collecten in de 24 gemeenten onzer Kerk, gezamenlijke opbrengst	379	18	9
	£702	8	9

UITGAVEN.

	£	s.	d.
1881.			
Oct. 21.—Aan den Eerw. Zendeling toegekend voor een kar	65	0	0
1882.			
Jan. 17.—Uitbetaald voor een Wagenhuis op de Zendingstatie Lefika	77	18	0
Jan. 17.—Reiskosten van een lid der Zending Commissie	7	10	0
Mei 4.—Schrijfbehoeften, postzegels, disconent op cheques, enz.	0	17	0
Mei 15.—Salaris van den Zendeling voor 't geheele jaar	250	0	9
Mei 15.—Vergoeding van reiskosten aan den Zendeling voor zijne bezoeken aan verschillende gemeenten	15	0	0
Mei 15.—Salaris van een Katecheet te Witzieshoek 10 maanden	10	0	0
Mei 15.—In belang van het Colportage werk uitgegeven	25	0	0
Batig saldo op heden den 15 Mei 1882 ...	251	3	0
	£702	8	9

De Zending Commissie certificeert dat het bovenstaande eene naauwkeurige en juiste opgave is.

C. P. THERON.
A. A. v. d. LINGEN.
G. A. MAEDER.

Nagezien en correct bevonden,

P. A. WINTER,
AND. MURRAY, } Rationarii.
C. C. SNIJMAN,

Bloemfontein, 15 Mei 1882.

BIJLAGE IV.—A.

HET GREY COLLEGE.

De Curatoren van het Grey College hebben de eer hierbij aan Uwe Hoogeerw. Vergadering voor te leggen, het volgende Verslag omtrent de toestand van het Grey College over den cirsus 1881—1882.

Sedert de laatste Vergadering der HoogEerw. Sijnode hebben er aan deze school eenige belangrijke veranderingen plaats gehad.

2. In de eerste plaats vermelden wij het bedanken van onzen mede-Curator den WelEerw. G. Radloff. Bij gelegenheid van zijn beroep naar Hoopstad, legde ZWEw. tevens zijne betrekking van Curator neder. Door zijne volledige bekendheid met, en belangstelling in al wat het College aangaat; door den ernst en ijver waardoor zijne werkzaamheid als Curator steeds gekenmerkt werd, was hij een bijna onmisbaar lid van onze vergadering, wiens vertrek zeer betreurd wordt. Als een blijk onzer waardeering benoemden wij ZErw. op onze vergadering van 10 Oktober 1882 tot honorair Curator, welk besluit ongetwijfeld uwe goedkeuring zal wegdragen. Onmiddellijk na de komst van den nieuwberoepen Predikant van Bloemfontein, wen WelEerw. C. S. Morgan, werd ZWErw. door ons uitgenoodigd aan onze vergadering deel te nemen, aan welke uitnoodiging hij met de grootste bereidwilligheid heeft gevolg gegeven. Wij twijfelen niet of gij zult door ZWErw. in deze uwe Vergadering tot Curator te benoemen, de bestaande vacature aanvullen.

3. Ook in het personeel der Onderwijzers hadden veranderingen plaats. In plaats van den heer T. Inman, die niet berekend was gebleken voor de hem opgelegde taak, werd de heer Alex. Duncan M.A. van Aberdeen tot Assistent in de Hoogere School benoemd, welke heer in Augustus van het vorige jaar aankwam en zijne betrekking aanvaardde.

4. Ernstige klachten van velerlei aard tegen den Bestuurder der kostschool, den heer van Hohnhorst, ingebracht, hebben er in den loop van den vorigen cursus toe geleid, dat dien heer door ons zijn ontslag werd aangeboden. In zijne plaats werd benoemd de Wel Erw. N. Meeser, laatst onderwijzer te Georgetown, Kaapkolonie. Schoon het te betreuren is dat zowel het onderwijs als de kostschool ten gevolge der onaangenaamheden met den vorigen onderwijzer veel geleden hebben, en het aantal scholieren verminderd is, koesteren wij de gegronde hoop, dat door de ijverige plichtsvervulling en zorgvuldige verpleging van den neer Meeser de school spoedig weder dezelfde hoogte zal bereiken als te voren.

5. Het aantal leerlingen dat in het vorige jaar 105 bedragen had, bedroeg in het eerste kwartaal van den tegenwoordigen cursus 96. Het aantal kostleerlingen daalden van 45 tot 32.

6. De resultaten van het onderwijs in de Hoogere School waren zeer gunstig, zooals uit den uitslag der verschillende examens blijkt : van de 3 leerlingen die aan het Matriculatie-examen der Kaapsche Universiteit voor 1881 deelnamen, slaagden er twee, H. Papenfus en E. Daniel. De 3 leerlingen, die het in December l.l. in dezen Staat gehouden examen in Letteren en Wetenschap aflegden, slaagden allen, namelijk C. van der Wath, C. Fraser en J. C. Chase. Eerstgenoemde met lof. Twee dezer jongelingen zijn sedert in Gouvernements dienst getreden en reeds als klerken bij verschillende afdeelingen van den dienst werkzaam. Aan den openbaren wedstrijd der scholen namen twee onzer leerlingen deel beiden, behaalden meer dan het vereischte aantal punten. Aan H. S. J. H. Bier, die als te Bloemfontein woonachtig niet voor het ontvangen van een beurs in aanmerking kan komen, werd door de Commissie van Examinatoren een eerediploma en een prijs van £25 uitgereikt. Ook voor het in Juni a.s. te houden matriculatie-examen der Kaapsche Universiteit bereiden zich een zestal der leerlingen voor.

7. Wij hopen, dat Uwe HoogEerw. Vergadering het ons niet ten kwade zal duiden wanneer wij, naar aanleiding van het ten vorige jare door de Sijnode genomen besluit, en met het oog op het ook dit jaar weder door ons in te dienen voorstel tot wijziging der Trustdeed, in eenige bijzonderheden treden omtrent de verhouding van de Sijnode tot het College en omtrent den finantieelen toestand in verband met de behoeften der aan onze zorg toevertrouwde Inrichting, overtuigd als wij zijn, dat volkomen bekendheid met de zaak U ons voorstel in gunstiger overweging zal doen nemen.

In de eerste plaats zijn volgens de tegenwoordige Trustdeed de gronden en eigendommen het Grey College uitmakende *niet* overgemaakt aan den Transgariepschen ring thans de Sijnode der Ned. Ger. Kerk van den Oranje Vrijstaat, maar is de eigendom daarvan gevestigd in drie Trustees en is aan den Ring of Sijnode alleen het recht toegekend bij ontstentenis van een of meer der Trustees de opvolgers daarvan te benoemen, die, na aan zekere formaliteiten voldaan te hebben, in de rechten der oorspronkelijke Trustees te treden. Dit is het eenige recht der Sijnode ten opzichte van het Grey College en van dat recht vragen de Curatoren uwe Vergadering voor een deel afstand te doen om de volgende redenen :

Niettegenstaande de ruime toelage jaarliks door den HoogEd. Volksraad aan het Grey College toegekend tot bestrijding van de salarissen der onderwijzers, en de sommen nu en dan toegestaan voor den aanbouw van school- en slaapvertrekken is de finantieele toestand van het Grey College verre van gunstig en zien Curatoren geen kans het geldelijk beheer op den bestaanden voet voort te zetten, wanneer niet 1. de reeds bestaande schuld gedekt en 2. de noodige sommen verstrekt worden, om in de bestaande behoeften te voorzien.

Uit het finantieel verslag door onzen thesaurier opgemaakt zal U blijken dat onze schuld op die oogenblik bedraagt £2113 1s. 10d.; waartegen overstaat eene op schepenkennis uitgezette som van £1200; blijft over een schuld van £913 1s. 10 d.

Daarbij komt, dat de jaarlijksche bijdrage van £1550 van den HEd. Volksraad niet voldoende is om de salarissen der vijf tegenwoordige onderwijzers te bestrijden, welke gedurende het laatste jaar £1780 13s. 8d. bedroegen; terwijl uit het verslag van den Rector blijkt dat er aan meer onderwijzers behoefte bestaat; dat de

veelvuldige veranderingen in het onderwijzers personeel telkenmale het verstrekken van reisgelden noodzakelijk maken; dat de toestand der gebouwen en muren dringend reparatiën en aanbouw vordert, zooals op dit oogenblik een muur om den tuin van het kostschoolgebouw in aanbouw is, die volgens den laagsten tender £525 kost, terwijl het dringend noodzakelijk is het stuk grond waarop de schoolgebouwen staan te ommuren, om aldaar een speelplaats en gymnasium in te richten, de schoolgebouwen zelf te laten pleisteren, enz., enz.; al hetwelk belangrijke sommen zal vergen, die onmogelijk, ook afgezien van de reeds bestaande schuld, uit de gewone inkomsten zouden te vinden zijn. In dezen staat van zaken rijst bij Curatoren de vraag: op welke wijze in dezen ongunstigen toestand verandering te brengen? En daar het te vreezen is, dat de Sijnode der Ned. Ger. Kerk bij alle werkelijke belangstelling en niettegenstaande den ongetwijfeld bestaande nwensch van die belangstelling te doen blijken, moeijelijk aan alle behoeften zou kunnen tegemoet komen, hebben Curatoren natuurlijk het oog gewend naar den Volksraad, die reeds meermalen getoond heeft, dat hij niet slechts bereid maar ook in staat is in de bestaande behoeften te voorzien en onze school te handhaven in de positie welke zij tot dus verre heeft ingenomen.

Maar Curatoren hebben gegronde redenen om te betwijfelen of de HEd. Volksraad vrijheid zou vinden ook ditmaal weder te hulp te komen, ingeval niet, althans een billijk aandeel in de controle in het bestuur der Inrichting aan het Gouvernement wordt toegekend, en dit is de reden waarom zij tot uwe HEerw. Vergadering komen met het verzoek te bewilligen in eene wijziging in de bestaande Trustdeed.

Curatoren hebben het plan opgevat om alle eigendommen en gebouwen het Grey College uitmakende over te dragen aan het Gouvernement van den Oranje Vrijstaat, dat dan voor het vervolg de zorg voor die eigendommen en gebouwen, de reparatie daarvan en zoo noodig het aanbouwen van nieuwe vertrekken enz., zou op zich nemen; terwijl daarmede natuurlijker wijze ook het recht tot benoeming van een gedeelte der Curatoren zou moeten gepaard gaan. Om deze verandering tot stand te brengen, zou de Volksraad de bestaande Trustdeed moeten wijzigen. Daartoe zal echter vooraf de toestemming der Sijnode moeten verkregen zijn, voor zoo verre het recht tot benoeming der Curatoren aangaat.

Wij twijfelen echter niet of, na de nu door ons verstrekte inlichtingen, zal die toestemming door U gereedelijk worden gegeven.

Eén punt slechts, wenschen wij nog, in verband hiermede, in het licht te stellen. Het is voorzeker niet de bedoeling van het Curatorium het College aan de Godsdienstige zorg en controle van de Sijnode der Ned. Ger. Kerk te onttrekken.

Het Grey College behoort eene Christelijke evenzeer als Nationale school te zijn, en de opvoeding en het onderwijs aldaar van Protestantschen geest doortrokken; maar Curatoren geloven geenszins dat de samenwerking van Regering en Sijnode voor dien geest een gevaar zou kunnen zij.

In tegenoverstelling van hetgeen wij in andere landen zien, is dergelijke samenwerking in ons land gelukkigerwijze even mogelijk als wenschelijk, en zelfs voor het geval, dat een verandering in dezen staat van zaken voor het vervolg gevreesd werd, zou het in de macht der Sijnode zijn bepalingen te maken, waardoor dit gevaar werd voorkomen. Eene dergelijke verhouding als op dit oogenblik bij het Dames Instituut "Eunice" bestaat en zoover ons bekend is, goed werkt, schijnt ons ook voor het Grey College gewenscht.

De geheele zaak van de hand wijzen en te weigeren in eene bevredigende schikking te treden, gelijk het vorige jaar geschied is, schijnt ons zeer ongeraden, aangezien dit voor het Grey College ernstige gevolgen zou knnnen hebben. Van twee en een. Of de hulp der Regeering wordt begeerd en aangenomen, maar dan kan ook billijker wijze de controle der Regering niet afgewezen worden; of dergelijke controle wordt geweigerd, maar daarmede neemt ook de Kerk de geheele finantieele zorg voor onderwijs, gebouwen, enz., op zich. Het Grey College treedt als dan buiten het verband van ons Nationaal onderwijs stelsel en wordt eene Kerkschool uitsluitend van wege de Kerk onderhouden en door haar gecontroleerd. De vraag of het wenschelijk is op die wijze de oprichting eener uitsluitend onder Staats controle staande Hoogere School uit te lokken, en of het de Kerk mogelijk zou zijn de competitie met zoodanige school vol te houden ,hetgeen althans niet zonder opoffering van duizenden ponden 's jaars zou kunnen geschieden, laten wij gaarne aan de wijsheid uwer H.Erw. Vergadering over.

C. S. MORGAN, V.D.M.

P. A. C. VAN HEYNINGEN,

BIJLAGE IV.—B.

VERSLAG van den staat der Inkomsten en Uitgaven van het Grey College te Bloemfontein, O.V.S., loopende van Primo Januari tot en met Ultimo December 1881.

INKOMSTEN.

		£	s.	d.	£	s.	d.
1.	Aan Gouvernements Toelaag	1,513	10	0			
2.	,, Schoolgelden	501	12	6			
3.	,, Huishuur	100	0	0			
4.	,, Renten	159	4	0			
5.	,, Beleening van het Gouvernement ...	400	0	0			
					2,673	6	6
	Balans Dr.				213	6	6
	Somma				£,886	8	4

UITGAVEN.

		£	s.	d.	£	s.	d.
1.	Door Nadeelig Saldo van 1880	127	19	8			
2.	,, Reiskosten	110	5	0			
3.	,, Salarissen	1,780	13	8			
4.	,, Nieuwe Gebouwen...	536	1	6			
5.	,, Instandhouding gebouwen en reparatie	148	15	9			
6.	,, Assurantiën	12	3	0			
7.	,, Schoolmeubels	3	2	0			
8.	,, Drukwerk, advertentien en schoolbehoeften	65	15	0			
9.	,, Renten	96	0	6			
10.	,, Telegrammen en Postgeldn	2	9	6			
11.	,, Bank Cheque Boek	0	4	3			
12.	,, Zegels en Leges	2	18	6			
					2,886	8	4
	Somma				£2,886	8	4

STAAT DER KAS.

		£	s.	d.	£	s.	d.
1.	Kapitaal schuldig sedert 1875, op College Gebouwen geleend	1,000	0	0			
2.	Beleening van het Gouvernement	500	0	0			
3.	Do. Do. voor omheiningsmuur	400	0	0			
4.	Nadeelig Saldo van 1881	213	1	6			
					2,113	1	10
	Totaal der Schuld ... .. Somma				2,113	1	10

Aldus opgemaakt te Bloemfontein, O.V.Staat, op heden den 10den April, 1882
door mij DR. C. J. G. KRAUSE,
Thesaurier voor het Grey College.

BIJLAGE V. A.

Rapport van Curatoren van het Dames Instituut "Eunice," te Bloemfontein, jaar 1881—1882.

Curatoren van het Dames Instituut "Eunice," hebben het navolgende als hun rapport in te leveren.

Bij besluit van den HEd. Volksraad van den 22 Junie 1881 werd aan het Uitvoerend Gezag opgedragen, om dadelijk transport van Curatoren te verzekeren en daarna onmiddelijk de op het Instituut rustende schulden over te nemen en te betalen.

Voor dit laatste doel werd de som van £1417 op gewone jaarlijksche Begrooting gesteld.

Bij Akte gepasseerd voor en geregistreerd door den Registratent van Acten op den 16 Augustus 1881 hebben Curatoren, de gebouwen der Inrichting, getransporteerd ten name van het Gouvernement van den Oranje Vrijstaat, in termen van Acte van Oprichting.

De Thesaurier-Generaal heeft daarop aan den Thesaurier der Commissie de som van £1417 uitbetaald en dit bedrag is aangewend tot delging der schulden op het Instituut rustende, met uitzondering echter eener som van £300 op schuldbewijs geleend, tegen 6 pct. van zekeren heer Pretorius in het district Bloemfontein. Dit bedrag van £300 werd nog niet afgelost omdat het tegen lage rente was geleend en de geldeischer zijn geld nog niet terug behoefde en ook omdat de dagelijksche uitgaven van het Instituut bij het ongeregeld ontvangen der inkomsten, uit schoolgelden bestaande, het voor de Commissie wenschelijk en noodzakeltjk maakten om eenig geld in handen te houden ter bestrijding van die uitgaven. Curatoren hadden tot het Raadsbesluit van 22 Juni 1881 voortdurend te worstelen met geldgebrek, ontstaande uit het niet, of zeer ongeregeld inkomen van schoolgelden. Na de overgave was een aanzienlijk bedrag invorderbaar doch de betaling bleef achterwege en de uitgaven van het Instituut eischen betaling; de nalatigen te vervolgen, werd onraadzaam geacht en zoude ook op het oogenblik zelve geen hulp hebben aangebracht, te meer daar de Commissie zich overtuigd hield dat uitstel, minnelijke verzoeken tot betaling en betaling in termijnen tot betere resultaten zouden leiden dan eene

vervolging in rechten; en daarom verzochten Curatoren aan het Uitvoerend Gezag om hun een zeker bedrag voor te schieten, dat dan boven en behalve de som van £300, hierboven gemeld, zoude kunnen strekken tot bestrijding der loopende uitgaven en langzamerhand, naarmate de achterstallen zouden inkomen, worden teruggegeven; dit verzoek werd toegestaan en de Commissie ontving voor dit doel de som van £836 16s. waarvan echter reeds een bedrag van £304 19s. 8d. bij den Thesaurier-Generaal is terugbetaald, terwijl het overige naarmate van de ontvangst daarvan zal worden ingestort en de £300 van Pretorius ook langzamerhand zal worden afbetaald.

Curatoren mogen echter niet ontveinzen, dat de nalatigheid der ouders, in de betaling der schoolgelden, het uiterst moeilijk maakt om de financieele zaken van het Instituut naar behooren te drijven. De salarissen der Onderwijzeressen en de rekeningen der Leveranciers moeten geregeld worden betaald, en dikwijls ontstaan groote moeilijkheden om aan die verplichting te voldoen, te meer daar het zeker geen voeg heeft, dat voor eene Gouvernementsschool geld worde opgenomen op schuldbewijzen voor korten tijd onder persoonlijke verantwoordelijkheid van Curatoren, zooals vroeger voor de overgave maar al te dtkwijls moest geschieden, en Curatoren zouden met blijdschap elken maatregel begroeten die aan dezen bijna onthoudbaren toestand een einde zoude maken, hetzij dat die bestond in het geven van voorschotten uit 's lands kas of door het toekennen eener hoogere jaarlijksche toelage dan tot hiertoe werd verleend en die de som van £250 bedraagt, terwijl de salarissen aan de verschillende Onderwijzeressen te betalen alleen ongeveer £1000 beloopen. Bij een ander Raadsbesluit van 22 Juni 1881 werd de som van £2000 vastgesteld voor aanbouw en voor meubelen. Een tender voor den aanbouw aan den noordelijken vleugel werd door het Uitvoerend Gezag goedgekeurd voor een bedrag van £1210, en gegeven aan Thomson & Stevenson, die met het werk reeds gereed hadden kunnen zijn doch daarin nalatig zijn gebleven. In het met hen aangegane contract is echter eene boete bedongen voor iederen dag vertraging en naar Curatoren vertrouwen, zal die boete streng worden toegepast. Tot nu toe is van de som van £2000 voor dit werk toegestaan slechts £992 10s. besteed; doch het 4de payment voor den aanbouw moet nog worden betaald en pianos, watertanks en andere benoodigdheden zijn of moeten worden besteld, zoodat Curatoren meeneen te mogen aanbevelen dat de balans ad £— dit dit jaar op de Begrooting zal worden gesteld.

Curatoren meenen te moeten wijzen op het groote ongerief in het

Instituut ontstaande, door het gebrek aan water. Dat de behoefte aan drink-, bad- en waschwater, in eene Inrichting met zovele bewoners als het Instituut groot is, behoeft geen betoog. Dagelijks zijn ongeveer 7 à 8 vaten noodig die allen door kleurlingen moeten worden aangedragen, hetgeen groot ongerief, moeite, oponthoud en kosten veroorzaakt. Curatoren bevelen daarom aan dat eene voldoende som (zeg £250) op de Begrooting zal worden geplaatst voor het graven eener goede put op de gronden der Inrichting en de daarstelling eener pomp daarop.

Utt het hierbijgaande Rapport van de Directrice, Mejuffrouw Murray, die sedert Augustus l.l. aan het hoofd der Inrichting is geplaatst, zal men ontwaren dat het onderwijs, aan het Instituut genoten, zeer voldoende is, dat verscheidene leerlingen met vrucht examens aflegden en dat de zucht der ouders om hunne kinderen onderwijs te doen genieten voortdurend toeneemt, blijkbaar uit de vele aanvragen tot plaatsing, en het feit dat zelfs na de uitbreiding geene meerdere leerlingen kunnen worden aangenomen en het welhaast noodig zal zijn om voorzorgen te maken tot huisvesting van meerdere dochters des lands. Wij nemen deze gelegenheid te baat om onze erkentelijkheid uit te spreken tegen de Directrice voor haren onvermoeiden ijver en hare hartelijke belangstelling in het werk haar toevertrouwd.

Verder wordt hierbij gevoegd het Financieel Rapport over het afgelopen Dienstjaar waarbij ter inzage gevoegd is de lijst van achterstallige Schoolgelden.

Twee Heeren Curatoren hebben hun ontslag genomen, de Heer Dr. B. O. Kellner, die door den HEd. Volksraad was gekozen en in wiens plaats wij den WelEd. heer E. Fichardt aanbevelen, en de heer R. Innes, die door de Synodi der Ned. Ger. Kerk was gekozen en in wiens plaats wij den WelEerw. heer Groszkopf, Predikant bij de Luthersche gemeente aanbevelen.

Wip hebben de eer te zijn,

De dw. dienaren,

C. S. MORGAN, Voorzttter.

VAN HOYTEMA.

Kontant Rekening van het "Eunice" Instituut.

ONTVANGSTEN.

1881.		£	s.	d.	£	s.	d.
April.	Aan Schoolgelden...	361	17	2			
	,, Gouvernements schenking...	20	16	8			
					382	12	10
Mei.	,, Schoolgelden...	346	7	1			
	,, Gouvernements schenking...	20	16	8			
					367	3	9
Juni.	,, Schoolgelden...	82	15	11			
	,, Gouvernements schenking...	20	16	8			
	,, R. Innes	45	0	0			
					148	12	7
Juli.	,, Schoolgelden...	132	9	0			
	,, Gouvernements schenking...	20	16	8			
					153	5	8
Aug.	,, Schoolgelden...	639	0	10			
	,, Gouvernements schenking...	20	16	8			
	,, id. id. ...	2253	16	0			
					2913	13	6
Sept.	,, Schoolgelden...	50	7	8			
	,, Gouvernements schenking...	20	16	8			
	,, R. Innes	30	0	0			
					101	4	4
					£4066	13	8

1881.		£	s.	d.	£	s.	d.
	Overgebracht				4066	13	8
Oct.	Aan Schoolgelden...	253	12	8			
	,, Gouvernements schenging...	20	16	8			
					274	9	4
Nov.	,, Schoolgelden...	119	7	6			
	,, Gouvernements schenking...	20	16	8			
					140	4	2
Dec.	,, Schoolgelden...	363	4	7			
	,, Gouvernements schenking...	20	16	8			
	,, R. Innes	151	5	0			
					535	6	3
1882. Jan.	,, Schoolgelden...	544	2	3			
	,, Gouvernements schenking...	20	16	8			
					564	18	11
Febr.	,, Schoolgelden...	312	14	6			
	,, Gouvernements schenking...	20	16	8			
					333	11	2
					£5915	3	6

ONTVANGSTEN.

1882.		£ s. d.	£ s. d.
	Overgebracht		5915 3 6
Maart.	Aan Schoolgelden...	198 1 1	
	,, Gouvernements schenking...	20 16 8	
			218 17 9
	,, Kontant in handen op 31 Maart 1881		15 17 4
			£6491 18 7
	,, Saldo in handen 18 Maart 1882	£35 9 5	

UITGAVEN.

1881.		£	s.	d.	£	s.	d.
April.	Per Huis Rekening...	213	6	10			
	,, Salarissen	95	17	0			
	,, Reparatiën	9	10	0			
	,, R. Innes (terugbetaald) ...	35	18	6			
	,, Kosten	6	1	3			
					360	13	7
Mei.	,, Huis Rekening...	165	7	0			
	,, Salarissen	110	[illegible]	[illegible]			
	,, Kosten	0	4	6			
	,, Renten	1	9	1			
					283	5	7
Juni.	,, Huis Rekening...	128	9	9			
	,, Salarissen	45	0	0			
	,, Kosten...	32	2	1			
					205	11	10
Juli.	,, Huis Rekening...	43	19	0			
	,, Salarissen	66	16	0			
	,, Schoolgeld (terug betaald) ...	19	10	0			
	,, Meubelen	6	13	0			
	,, R. Innes (terug betaald) ...	45	0	0			
					180	18	0
Aug.	,, Huis Rekening...	460	14	9			
	,, Salarissen	101	5	0			
	,, Promessen	641	1	9			
	,, Reparatiën	17	8	10			
	,, Boeken enz. C. Borckenhagn.	165	8	11			
	,, id. Barlow, Brs. & Co.	148	11	4			
	,, id. WelEerw. Brebner...	351	1	2			
	,, Advertentiën	34	19	0			
	,, Kosten	48	12	3			
	,, Meubelen	87	17	3			
					2047	1	0
Sept.	,, Huis Rekening...	81	2	6			
	,, Salarissen	10	11	0			
	,, R. Innes (terug betaald) ...	30	0	0			
		£130	13	6			
					£3078	10	3

1881.		£	s.	d.	£	s.	d.
	Overgebracht	130	13	6	3078	10	[illegible]
Sept.	Per R. Innes, meubelen	362	13	1			
	,, S. Goddard	26	10	0			
	,, Kosten	25	2	6			
					644	19	[illegible]
Oct.	,, Huis Rekening	255	0	6			
	,, Salarissen	26	0	0			
	,, Kosten	7	3	3			
	,, Reparatiën	25	14	6			
	,, Muziek	1	15	3			
					135	16	6
Nov.	,, Huis Rekening...	163	2	11			
	,, Salarissen	154	10	[illegible]			
	,, Kosten	19	7	6			
	,, Muziek	24	3	3			
	,, Meubelen	35	8	0			
					399	11	8
Dec.	,, Huis Rekening...	201	4	0			
	,, Salarissen	98	7	2			
	,, Renten	1	10	0			
	,, Kosten	161	13	0			
	,, Reparatiën	51	7	4			
	,, Muziek	8	11	0			
	,, Meubelen	88	0	0			
					610	12	6
1882.							
Jan.	,, Huis Rekening...	145	4	4			
	,, Salarissen	30	0	0			
	,, Reparatiën	52	8	0			
	,, Kosten	5	3	6			
	,, Meubelen	1	5	6			
	,, Schoolgelden terug	27	0	11			
	,, Gouvernement	274	9	6			
					535	11	9
Febr.	,, Huis Rekening...	147	1	9			
	,, Salarissen	149	3	4			
	,, Kosten	16	12	2			
	,, Reparatiën	1	19	6			
	.. Meubelen	20	19	0			
					335	15	9
					£5917	17	6

1882.		£ s. d.	£ s. d.
	Overgebracht		5917 17 6
Maart.	Per Huis Rekening...	107 13 10	
	,, Salarissen	36 13 4	
	,, Kosten	52 4 7	
			196 11 8
	,, Kontant in handen op 31 Maart, 1882		35 9 5
			£6149 18 7

ROBERT PALMER,
Thesaurier.

RECAPITULATIE.

ONTVANGSTEN.

	£ s. d.	
Aan Schoolgelden en Kostgeld	3083 19 10	
,, Gouvernements schenking	250 0 0	
,, do. do.	2253 16 0	
,, R. Innes, Beleening	151 5 0	
,, Kontant in handen op 31 Maart 1881...	15 17 4	
		£5754 18 2
,, Saldo in handen 31 Maart 1882... ...	£35 9 5	

UITGAVEN.

	£ s. d.
Per Huis Rekening	2112 10 2
,, Salarissen	939 7 10
,, Reparatie Rekening	184 18 2
,, Kosten	68 18 2
,, Reiskosten, Onderwijzeressen	292 5 4
,, Renten	2 19 1
,, Meubel Rekening...	693 15 10
,, R. Innes, terug betaald	35 18 6
,, Boek en Muziek Rekening	699 10 11
,, Per Advertentiën en Doctors Rekening	48 2 0
,, Promessen	641 2 9
,, Kontant in handen, 31 Maart 1882 ...	35 9 5
	£5754 18 2

ROBERT PALMER,
Thesaurier.

Staat van bedragen verschuldigd aan het Dames Instituut "Eunice" op den 31sten Maar 1882, en aanwijzende welke sedert dien datum betaald zijn.

		£	s.	d.
De heer Armstrong		12	10	0
,, ,, Boshoff		47	7	6
,, ,, Bradfield		40	10	0
,, ,, O'Brien		36	12	3
,, ,, Cronje...	Betaald	0	15	6
,, ,, Campbell		39	16	7
,, ,, Coetzee		29	15	1
,, ,, Deale	Do.	5	0	6
,, ,, Daniel	Do.	10	13	6
,, ,, Erasmus	Do.	0	15	3
,, ,, Gradwell	Do.	50	2	0
,, ,, Groenewald	Do.	0	11	6
,, ,, Howse		33	13	6
,, ,, Holmes	Do.	50	10	0
,, ,, Hofmeijer	Do.	0	7	0
,, ,, Hall	Do.	8	11	3
,, ,, Jacobsz	Do.	23	2	0
,, ,, Jacobs		41	12	7
,, ,, Luttig		23	9	9
,, ,, MacDonald	Do.	0	15	9
,, ,, Marshall		16	19	0
,, ,, Morkel	Do.	17	0	3
,, ,, Ortlepp		32	19	3
,, ,, Pehl	Do.	17	5	3
,, ,, Rademeijer	Do.	0	14	6
,, ,, Reinach	Do.	14	12	11
,, ,, Van Rensburg	Do.	0	17	9
,, ,, Van Rensburg		0	8	6
,, ,, Spies	Do.	0	15	3
,, ,, Swart	Do.	1	3	0
,, ,, Visse		2	6	9
,, ,, Viljoen	Do.	0	10	6
,, ,, Antill	Do.	0	6	0
,, ,, Brebner		11	18	0
,, ,, Blignaut	Do.	2	1	3
,, ,, Blommestein	Do.	1	12	6
,, ,, Canisius	Do.	2	8	0
Mevrouw Durand	Do.	1	4	6
De heer Ensor	Do.	1	1	6
,, ,, Faustmann	Do.	4	2	3
,, ,, Henegan		6	9	9
,, ,, Krause	Do.	5	18	9
,, ,, Lucas	Do.	2	4	6
,, ,, Mathey	Do.	4	2	0
,, ,, Meyer		1	5	6
,, ,, MacMaster		9	0	3
		£615	19	0

Overgebracht		£615	19	6
Mevrouw Papenfus	Betaald	2	2	0
De heer Papenfus		3	5	3
,, ,, Roberson		3	4	9
,, ,, Raaff	Do.	2	7	9
,, ,, Steyn		5	10	0
Mevrouw Vickers	Do.	0	2	6
De heer Van der Wath...		7	7	3
,, ,, Westley	Do.	3	15	3
,, ,, Ferreira		0	10	0
,, ,, Van Heyningen	Do.	24	12	9
,, ,, Joubert		0	2	6
,, ,, Kent		17	0	6
Mevrouw Martienssen		17	11	0
De heer Van Soelen	Do.	36	16	9
,, ,, De Villiers		0	2	3
,, ,, Orsmond	Do.	21	8	3
		£762	5	5
Min bedrag ontvangen ter crediete van kwartaal eindigende 30 Juni 1882, en welke betaald was voor den 31sten Maar 1882		65	6	3
				£696 19 2

BIJLAGE V.—B.

O.V.S. DAMES INSTITUUT "EUNICE."

RAPPORT, MEI, 1882.

ONDERWIJZERESSEN.

MISS K. LYNN
,, J. COLQUHOUN
,, E. ROSSOUW
,, A. ZEEGERS
,, J. CAMPBELL

IN DE MUZIEK:

MISS W. VON STETTLER
,, M. HUGHES
,, J. COLQUHOUN.

HUISHOUDSTER:

MISS F. WIESLER.

Getal Leerlingen

Van het begin van het bestaan der Inrichting, Twee Honderd Acht en Zeventig

Tegenwoordig Getal, Een Honderd.

Op den 1sten Augustus 1881 zijn wij met 93 leerlingen ons werk alhier begonnen; wij tellen nu op het Register honderd namen. 51 zijn Kostleerlingen; van dit getal zijn 42 in den Vrij Staat woonachtig, 2 in de Kaap Kolonie; 4 op de Diamantvelden, en 3 in de Transvaal.

In Juli 1881 heeft Miss F. Ortlepp, eene der leerlingen, met goed gevolg het onderwijzers Examen der derde klasse afgelegd. In Januari 1882 zijn de Jongejuffrouwen E. Krause en D. Ortlepp voor hetzelfde Examen geslaagd, en hebben later hare Acten in den eersten rang behaald. Beiden geven thans in het Instituut onderwijs, en zetten ook hare eigene stduiën voort.

Eene klas bestaande uit 5, maakt zich thans gereed voor het Examen in Juli e.k.

Twee onzer Kweekelingen zijn in haar twee jaars Examen l.l. Februari geslaagd.

Het gewone werk der klassen gaat steeds goed vooruit, vooral in de hooger klassen waar wij meenen ernst en belangstelling te kunnen bespeuren.

De meerdere ruimte waarover wij bij het begin van het aanstaande kwartaal hopen te kunnen beschikken, zal ons in staat stellen het werk met steeds meerdere voldoening te behartigen.

Met het oog op de veelzijdige ontwikkeling der leerlingen, en als eene poging om in eene reeds lang gevoelde behoefte te voorzien, hebben wij een begin gemaakt met eene Bibliotheek in het Instituut. Uit Europa hebben wij reeds voor £15 Hollandsche en Engelsche boeken ontboden; van de Kaap zijn er reeds twee verzendingen boeken aangekomen. In verband met de Bibliotheek zal er eene leeskamer wezen; een aangenaam vertrek is ons tot dat einde beschikbaar gesteld. Door de milddadigheid van eenige vrienden, zoowel als door de belangstelling van sommige der leerlingen hebben wij reeds de £25 voor onze Bibliotheek.

Betreffende het onderwijzend Personeel, hebben wij in het begin van dit jaar eene aanwinst gehad door de aankomst van Mejuffrouw Zeegers uit Holland.

Aangaande den gezondheidstoestand in het Instituut, hebben wij reden tot dankbaarheid, daar wij verschoond zijn gebleven in een tijd toen verschillende Epidemiën hier heerschten, en zelfs in de naburige Inrichtingen hare slagtoffer eischten.

Bemoedigend is het in sommige der eenigszins gevorderde leerlingen, een lust niet alleen tot leeren, maar ook tot het werken voor anderen te bemerken.

Met ijver en liefde zijn vier uit haar getal als Onderwijzeressen in de Duitsche en Ned. Geref. Zondagscholen werkzaam. Voor dat werk geschiedt er ook voorbereiding in eene wekelijksche klas, bijzonder daarvoor gehouden.

Met een blik op het bijna afgeloopene jaar bemerkten wij veel dat ons verootmoedigt, en ook veel dat ons tot vreugde en bemoediging strekt; met een blik op de verre toekomst, al moeten wij ook soms teleurstelling verwachten, toch hebben wij de vrijmoedigheid om te zeggen—in het volle bewustzijn van al het moeilijke, en verantwoordelijke, en eervolle van onze taak: ,,Voorwaarts, het werk behoort Hem toe die het zeker zal doen gelukken."

Ons oogmerk zal steeds blijven, niet alleen hier de verstandelijke vermogens te ontwikkelen, onze school te laten uitmunten boven anderen, onze leerlingen eervolle examens te doen afleggen—naar iets hoogers zullen wij streven. Harten moeten wij vormen tot vreugde van vrienden, tot sieraad en kracht voor de maatschappij; moeten wij winnen voor den Heiland.

In onze dagen, terwijl elders de kwestie van vrouwelijke regten ijverig behandeld wordt, zullen wij ook hier een gevoel van vrouwelijke regten trachten op te wekken, het regt namelijk om met zelfverloochening voor anderen te arbeiden, het regt om licht en liefde om zich henen te verspredden, het regt om in stille, nederige, dienende liefde haar geluk te vinden, en alzoo waarlijk en niet in naam "Godsdienstige en Nationale Beginselen" op te luisteren en duidelijk te maken.

,,Onze dochters als hoeksteenen, uitgehouwen naar de gelijkenis van een paleis."

M. MURRAY, Directrice.

BIJLAGE VI.

A—VERSLAG VAN DEN QUAESTOR *Sijnodi* HIERBIJ.

B—REKENINGEN, QUITANTIES ENZ.

C—BANK STATEN, NATIONALE BANK, BLOEMFONTEIN.

D—DE NATIONALE BANK ENZ., QUITANTIES, ENZ.

E—SIJNODALE COMMISSIE VAN FINANTIEN, QUITANTIEN ENZ.

FONDS TER AFVAARDIGING, ENZ.

G.H.I.K.—VERANTWOORDING DER 4 RINGEN: NOORD., OOST., WESTEL. EN ZUIDELIJKEN RING.

Aan de HoogEerw. Sijnodale Vergadering van 11 Mei, 1882 en volgende dagen.

Verslag van den Quaestor Sijnodi tot dato.

De Quaestor Sijnodi heeft de eer aan de HoogEerw. Vergadering der Sijnodi te rapporteeren, omtrent :

— *Het Sijnodale Fonds* (*fol.* 65, &c.)

a. In de Rekening, die voor de Sijnode van 1881 gediend heeft is een abuis ingeslopen (fol. 60). Dit is geretificeerd (fol. 76).

b. De gewone Heffingen der Gemeenten bij de Ringen verantwoord, bedroegen de som van £403 10s. 5d.

c. Voor de afvaardiginn naar de Transvaal en overigens de Sijnodale kas te stijven, is door 22 gemeenten bijgedragen £223 5s. 6d.

d. Op enkele wissels, zooals vroeger weleens, moesten eenige shillings aan disconten betaal worden. Een shilling of wat is ook aan renten in de Bank betaald.

e. De Balans ten gunste op het Sijnodale Fonds bedraagt, £338 12s. 5d., terwijl in de Nationale Bank gedeponeerd is £347 10s. 5d.

2.—*Het Predikanten Weduwen Fonds* (*fol.* 225.)

De gewone Heffingen, bij de Ringen verantwoord, bedragen £131 17s. 6d.;van welke som £39 11s. 6d. nog niet verantwoord, doch in de Nationale Bank hier ter stede gedeponeerd ligt; zijnde dit geld evenals ettelijke andere sommen, pas onlangs geleden ter hand gekomen.

3.—*Het Sustentatie Fonds* (*fol.* 269).

a. De Heffingen, bij de Ringen verantwoord, bedragen gezamenlijk £131 8s. 9d.

b. Contributiën zijn ontvangen van de gemeenten, Ladybrand, Lindley, Senekal, Philippolis en Kroonstadt £37 18s. 3d.

c. De totale som, dit jaar ontvangen, bedraagt £169 7s.

d. Nog is onverantwoord en in de Bank voornoemd gedeponeerd, £66 14s. 6d.

4.—*Predikanten Pensioen Fonds* (*fol.* 319.)

De Heffingen voor dit Fonds, verantdoord door Rings Quaestor, bedragen £293 2s. 6d., waarvan £50 19s. nog niet overgedragen is aan de Sijnodale Commissie van Finantiën. Deze som ligt in de meergenoemde Bank gedeponeerd en zal, evenals de balans op het Sustentatie Fonds ten eerste aan uwe Financieele Commissie worden overgemaakt.

5.—*Het Theol. Studenten Ondersteunings Fonds* (*fol.* 305).

a. Voor dit Fonds werd door 10 gemeenten bijgedragen, de gezamenlike som van £76 3s. 6d.

b. Voorts is ons door den WEw. C. S. Morgan toegezonden de som van £50, eene gift van ,,eenen zeer geachten vriend, die gaarne onbekend blijft.

c. De balans, ten gunste van dit Fonds, in de Nationale Bank alhier gedeponeerd, bedraagt £244 15s. 9d.

Met verschuldigde hoogachting,

ALBS. MEIRING, Quaestor Sijnodi.

Bloemfontein, 20 Mei, 1882.

BIJLAGE VI.—B.

Rapport van de Financieele Commissie.

Uwe Commissie heeft het genoegen, verslag te doen van de Fondsen onder haar beheer, voor het afgelopen jaar, eindigende op 31 Maart, 1882.

Het Predikanten Sustentatie Fonds.

Het kapitaal met renten van dit Fonds op 31 Maart, 1881 was groot £1,284 17s. 1d.

Uit Nevensgaand Stuk,

A. Blijkt dit Fonds nu tegen £2,790 os. 8d.

In verband met dit fonds staat de Salaris Rekening stukken B en C.

Volgens Saldo Staat, zal blijken, dat deze som met £456 12s. 8d. die in voorschot tegen toelage voor het volgend Qwartaal, op goede securiteit van vastgoed aan Schepenkennissen volgens stuk D uitgezet is ten bedrage van £3,246 13 s. 4d., en een jaarlijksche inkomst van renten opbrengt ten bedrage van £259 15s.

Het Predikanten Pensioen Fonds.

Het Kapitaal met renten van dit Fonds op 31 Maart, 1881 was groot £3.648 10s. 8d.

Uit Nevensgaand Stuk,

A. Blijkt dit Fonds nu te zijn £4,146 4s. 7d.

Volgens Saldo Staat zal blijken dat deze som met £89 17s. 11d. die in voorschot tegen toelage voor het volgende Qwartaal op goede securiteit van vastgoed aan Schepenkennissen volgens stuk B uitgezet is ten bedrage van £4,212 2s. 6d., en een jaarlijksche inkomst van renten opbrengst ten bedragen van £350 1s.

De Commissie meent met vrijmoedigheid te kunnen zeggen dat ook de ondervinding dit tweede jaar van haar bestaan de overtuiging moet geven, dat het finantieel beheer der kerkelijke Fondsen op een alleszins bevredigende basis gelegd is—en strekken moet om het doel van de Hoog Eerwaarde Sijnode te bereiken.

Evenwel blijkt het duidelijk, dat wanneer het Sustentatie Fonds naar behooren werd ondersteund door de heffingen in de

verschillende gemeenten een veel grootere som jaariljks kon worden bijgelegd, en de Kerk alszoo des te spoediger in staat gesteld worden, om in de behoeften van nieuwe gemeenten, en later in eigen onderhoud te voorzien, en de Commissie zou dus in bedenking geven meer bepaalde aandacht daarop bij al de gemeenten te wekken.

JOHN BREBNER,
J. GEO. FRASER,
GEO. F. FAUSTMANN.
} Finantieele Commissie.

Saldo Staat van het Predikanten Sustentatie Fonds opgemaakt tot 31 Maart 1882.

LASTEN.

G.B. 7	Kapitaal	£2,514 6 5	
	Renten	275 14 3	
			£2,790 0 8
	Saldo		456 12 8
			£3,246 13 4

BATEN.

G.B. 18	Aan Schepenkennissen No. 1 en 317	£3,246 13 4
		£3,249 13 4

Saldo Staat van het Predikanten Pensioen Fonds opgemaakt tot 31 Maart 1882.

LASTEN.

14	Kapitaal	£3,812 6 10	
	Renten	333 17 9	
	Saldo		89 17 11
			£4,236 2 6

BATEN.

S.B.	Kerkeraad Edenburg	
	Renten verschuldigd	£ 24 0 0
G.B. 51	Aan Schepenkennisen No. 13.4; 6-12	4,212 2 6
	... ...	£4,236 2 6

GEO. F. FAUSTMANN, Rekenmeester.

Bloemfontein, 31 Maart 1882.

Nagezien en correct bevonden,

H. VAN BROEKHUIZEN,
A. MURRAY Jr.,
J. C. SNIJMAN,
P. A. WINTER.
} Rationarii.

Bloemfontein, 16 Mei 1882.

Het Predikanten Sustentatie Fonds.

Maart 31, 1881.	Kapitaal	£1,180 17 1	
,,	Renten	104 0 0	
			£1,284 17 1
April,	Collecteerd in de gemeente		
	Philippolis	20 14 6	
	Bethulie	25 0 0	
	Brandfort	11 3 0	
	Jacobsdal	11 18 0	
	Fauresmith	20 0 0	
	Ficksburg	11 0 0	
	Brandfort	4 5 0	
	Bultfontein	6 13 6	
			£ 110 14 0
Mei,	Boshof	101 0 6	
	Bethlehem	19 4 0	
	Heilbron	16 1 0	
			£ 136 5 6

SALARIS REKENING .

Juni,	Saldo	160 9 3	
Sept.	,, ...	256 5 0	
Dec.,	,, ...	264 19 1	
Maart, 1882	,, ...	277 6 4	
			£ 958 19 8
	Heffingen over het kerkjaar tot ulto. Sept. 1881: in den Noordelijken Ring	44 5 3	
	Oostelijken ,, ...	19 14 9	
	Zuidelijken ,, ...	32 1 6	
	Bijdrage van kerkeraad der gemeente Ladybrandt voor het jaar 1181	6 11 0	
			£ 102 12 6
Maart, 1882	Renten gemaakt		275 14 3
			£2,869 3 0
	1 percent op Kapitaal onder administratie volgens Sijnodaal besluit van 7 Mei, 1881 voor het afgelopen jaar van de Regeering ontvangen ...		£6,000 0 0
	Van deze som in het kapitaal gestort Juni	160 9 3	
	id. Sept.	256 5 0	
	id. Dec.	261 19 1	
	id. Maart 1882	277 6 4	
			£ 958 19 8
			£5,041 0 4

	Overgebracht		£5,041 0 4
	Kapitaal met de Renten als boven		£2,869 3 0
		£7,810 3 4	£ 79 2 4
			2,790 0 8
			£2,869 3 0
Maart 1882	Aan Saldo op heden		£2,710 0 8

Nagezien en correct bevonden.

P. A. WINTER,
C. C. SNIJMAN,
AND. MURRAY,
} Rationarii.

Bloemfontein, 15 Mei, 1882.

SALARIS REKENING.

Maart 31, 1882	Aan bedrag voor het afgelopen jaar van de Regering ontvangen		£6,000 0 0
Juni 1881	1 per cent, op Kapitaal onder Administratie volgens Sijnodaal besluit van 7 Mei 1881 voor het afgelopen jaar van de Regeering ontvangen	£6,000 0 0	
	Renten gemaakt volgens Saldo Staat 31 Maart, 1881	104 0 0	
			£ 61 0 10
			£6,104 0 0
	Postzegels	3 8 9	
	500 Envelopes	0 15 0	
	250 Briefjes gedrukt ...	1 0 0	
	Do. voor aanmaning van Renten	1 0 0	
	1 Journaal	4 7 6	
	1 Saldo Staat Boek... ...	0 2 6	
	1 Cheque Boek	0 16 8	
	Uitbetaald aan Predikanten volgens stuk c	4,968 9 1	
	Per Saldo	958 19 8	
			£6,000 0 0
	Aan Saldo		958 19 8
	In het Kapitaal gestort als volgt:—Juni Saldo	160 9 3	
	,, Sept.	256 5 0	
	,, Dec.	264 19 1	
	,, Maart, 1882... ...	277 6 4	
			£ 958 19 8

UITBETAALD AAN PREDIKANTEN.

Winburg, Boshof, Bethulie, Bultfontein, Brandfort, Bethlehem, Fauresmith, Cronstad, Ladybrand, Smithfield, Philippolis, Heilbron, Harrismith, Edenburg en Wepener, van 1 April 1881 tot 31 Maart 1882, 12 maanden à	£22 18 4	£4,125 0 0
1 Jacobsdal van 27 Febr. '81 tot 31 Maart 1882, 13 maanden en 3 dagen à	22 18 4	300 4 1
1 Ficksburg van 1 Juni '81 tot 3 Juni '81 3 dagen à	22 18 4	2 5 10
1 Bloemfontein van 1 April '81 tot 9 Oct. '81, 6 maanden en 9 dagen à	25 0 0	157 10 0
1 Hoopstad van 16 Oct. '81 tot 31 Maart 1882, 5 maanden en 17 dagen à	22 18 4	127 10 11
1 Rouxville van 1 April '81 tot 9 Januari 1882, 9 maanden en 9 dagen à	22 18 4	212 18 1
1 Bloemfontein van 14 Jan. '82 tot 31 Maart '82, 2 maanden en 18 dagen à	16 13 4	43 0 2
		£4,968 9 1

Nagezien en correct bevonden.

Bloemfontein, 15 Mei, 1882.

P. A. WINTER,
C. C. SNIJMAN, } Rationarii.
AND. MURRAY,

Schepenkennissen van het Predikanten Sustentatie Fonds.

No.	Schepenkennis Boek.	Renten Betaalbaar.	Kapitaal. £ s. d	Renten. £ s d.
1	Fol. 1	22 Augustus 1882	546 13 4	43 15 0
3	„ 9	29 April „	300 0 0	24 0 0
4	„ 13	27 Juli „	400 0 0	32 0 0
5	„ 17	1 Augustus „	700 0 0	56 0 0
6	„ 21	1 Maart 1883	800 0 0	64 0 0
7	„ 25	16 „ „	500 0 0	40 0 0
			£3,246 13 4	£259 15 0

Nagezien en correct bevonden.

Bloemfontein, 15 Mei, 1882.

P. A. WINTER,
C. C. SNIJMAN, } Rationarii.
AND. MURRAY,

Maart 31, 1881.			
	Kapitaal	£3,283 8 11	
	Renten	365 1 9	
			£3,648 10 8
	1 per cent. op Kapitaal onder administratie volgens Sijnodaal besluit van 7den Mei, 1881		36 9 8
			£3,612 1 0
Maart 1882.			
	Heffingen over het kerk-jaar tot ulto. Sept. 1881: in den		
	Noordelijken Ring	£72 1 0	
	Oostelijken ,, ...	95 4 6	
	Zuidelijken ,, ...	74 18 0	
			£ 242 3 6
			£3,854 4 6
	Renten gemaakt		333 17 9
			£4,188 2 3
Maart 31.			
	1 per cent. op Kapitaal onder administratie volgens Sijnodaal besluit van 7de Mei 1881		47 17 8
			£4,149 4 7

Schepenkennisen van het Predikanten Pensioen Fonds.

No	Schepenkennis Boek.		Renten Betaalbaar.	Kapitaal.	Renten.
1	Fol. 51	6 per cent.	6 Augustus 1882	£ 400 0 0	£24 0 0
3	,, 59		24 Sept. ,,	480 0 0	32 0 0
4	,, 63		24 Oct ,,	100 0 0	8 0 0
6	,, 71		9 Nov. ,,	500 0 0	40 0 0
7	,, 75	8 per cent.	,, ,,	385 0 0	30 16 0
8	,, 79		11 Nov. ,,	5[illegible] [illegible] 0	40 0 0
6	,, 83		29 April ,,	[illegible] 0 0	80 0 0
10	,, 87		25 Oct. ,,	[illegible] 0	[illegible]2 0 0
11	,, 97		16 Maart ,,	250 0 0	20 0 0
12	,, 5	12 per cent.	,, ,,	[illegible]27 2 6	62 5 0
				£[illegible]212 2 6	£350 1 0

Nagezien en correct bevonden.

P. A. WINTER,
AND. MURRAY,
C. C. SNIJMAN, } Rationarii.

Bloemfontein, 15 Mei, 1882.

DE

TWAALFDE HG-EERW. VERGADERING

DER

SYNODE

Komt bijeen in de Kerk te Bloemfontein, op den 10den Mei 1883.

EERSTE ZITTING.

Nadat door de verschillende Afgevaardigden de zitplaatsen voor hen bestemd (Art. 139) waren ingenomen. liet de Moderator zingen Ps. 89 : 1, en las Psalmen 87 en 122. Het gebed wordt gedaan.

Blijkens ingediende Credentialen zijn tegenwoordig van de Gemeenten :

1. Winburg : De Predikant en de Ouderling Hendrik Schalk Theron ;

2. Fauresmith : De Predikant en de Ouderling Cornelis Louw ;

3. Smithfield : De Predikant en de Ouderling Francois Michiel A. du Toit ;

4. Bloemfontein : De Predikant en de Ouderling Andries Johannes van Tonder, D. zoon ;

5. Harrismith: De Ouderling G. D. M. van Niekerk;

6. Boshof: De Predikant en de Ouderling Petrus Johannes Stephanus Jooste;

7. Jacobsdal: De Predikant en de Ouderling Willem Petrus van Niekerk;

8. Kroonstad: De Ouderling Michiel Philippus Willem Combrink;

9. Philippolis: De Predikant en de Ouderling Evert Nicolaas Grobbelaar;

10. Edenburg: De Predikant en de Ouderling Francois Jacobus du Toit;

11. Bethulie: De Predikant en de Ouderling Barend Johannes Gysbertus Cronje;

12. Bethlehem: De Predikant en de Ouderling H. B. Davel;

13 Rouxville: De Ouderling Jacobus Cornelis Reijnecke;

14. Wepener: De Predikant en de Ouderling Johannes Marthinus de Wet;

15. Ficksburg: De Predikant en de Ouderling Hendrik Jacobus Reijnecke;

16. Ladybrand: De Ouderling Jacob Isaac de Villiers;

17. Frankfort: Niemand;

18. Heilbron: De Predikant en de Ouderling Mathijs Johannes Uijs;

19. Bultfontein: De Predikant en de Ouderling Isaac Jacobus Meintjes;

20. Brandfort: De Predikant en de Ouderling Johannes Jacobus Marais;

21. LINDLEY: Niemand;

22. HOOPSTAD: De Predikant en de Ouderling Mathijs Johannes Wessels;

23. SENEKAL: De Predikant en de Ouderling Nicolaas J. Grobbelaar;

24. VREDE: De Onderling Frederik Johannes de Jager;

25. VREDEFORT: De Onderling Coenraad Christoffel Klopper;

26. DEWETSDORP: De Ouderling Hermanus Jacobus Adriaan van Niekerk.

De Voorzitter verklaart nu deze *twaalfde* Vergadering der Synode voor wettig geconstitueerd.

Wordt overgelegd Credentiaal namens de Conferentie der Fransche Zending in Basutoland, verleend aan de heeren Dr. E. Casalis en H. Dieterlen; de B.B. Zendelingen aldaar arbeidende en die hier zijn verschenen. Mede is tegenwoordig de WelEerw. A. Boegner, Directeur van de Parijsche Zending, thans op eene inspectie-tour in deze gewesten.

De HoogEerw. Moderator heet de leden der Vergadering welkom, alsmede deze Broeders, en leest vervolgens ingekomen brieven. Ten *eerste*, van den Predikant van Ladybrand, berigtende dat hij bij de opening niet tegenwoordig zijn kan, wegens ernstige ongesteldheid van zijne echtgenoote; ten *tweede*, van dien van Kroonstad, ter kennisse van de Vergadering brengende dat hij door ziekte in zijn huisgezin verhinderd is de Synode dit jaar bij te wonen; *eindelijk*, van den Predikant van Harrismith, kennis gevende dat hij door omstandigheden belet is geworden bij de opening der Synode tegenwoordig te zijn.

De Vergadering besluit met eenparige stemmen haar innig leedgevoel te betuigen met de Predd. van Ladybrand en Kroonstsd, wegens de beproevende omstandigheden waardoor zij belet zijn geworden tegenwoordig te zijn.

Met goedvinden der Vergadering, bepaalt de Voorzitter dat de Plegtige Opening (D.V) plaats hebben zal te twaalf uur heden

middag, en dat de Vergadering zitting nemen zal ten drie ure. Hij benoemt tot commissie om Zijn HoogEd. den Staats President naar de plegtige Openingsdienst af te halen, den Predikant van Winburg en den Ouderling van Fauresmith; en den Predikant van Boshof en den Ouderling van Edenburg om den Voorzitter van den HEd. Volksraad af te halen. De Plegtige Opening heeft plaats ten twaalf ure, in de tegenwoordigheid van eene aanzienlijke schare, toen de aftredende Moderator een leerrede uitsprak, naar aanleiding van Mark 13: 34, wijzende op het werk des Heeren, en de vermaning tot waakzaamheid daarbij.

De dienst werd opgeluisterd door een koor, dat zich liet hooren bij het begin en aan het einde daarvan.

Na de Pauze, ten 3 ure, heeft de kiezing van een Moderator en Assessor plaats, en worden met volstrekte meerderheid van stemmen gekozen tot Moderator de Pred. van Bethulie en tot Assessor de Pred. van Philippolis, die beide hunne betrekking aanvaarden, met een kort woord aan de Vergadering.

De Voorzitter leest nu aan de Vergadering het Reglement van Orde voor, Art. 49, en benoemt tot Assistenten van den Scriba de Predd. van Fauresmith en Boshoff.

Worden achtereenvolgens benoemd (Art. 147) tot Regtscommissie, mede als Commissie van Bezigheid (Art. 148) de Predd. van Ficksburg, Philippolis, en Bultfontein, en de Oudd. van Bloemfontein, Ladybrand, en Fauresmith.

De Voorzitter oordeelt dat al de stukken, ook dezulken die heden nog ontvangen zijn, aan de behartiging der Regtscommissie en Commissie van Bezigheid moeten worden toevertrouwd.

Tot Rationarii (Art. 149) worden benoemd de Predd. van Senekal, Wepener, Winburg, en Jacobsdal.

De tijd der zittingen der Synode wordt bepaald van tien tot kwartier voor éénen a.m. en van drie tot 5 uur p.m.

De Kladnotulen, met het oog op Art. 49 p. 45, worden niet gelezen.

De Predikant van Ficksburg gaat in het dankgebed voor.

Gelezen en vastgesteld op den 2 Zitting, den 11 Mei, 1883.

JOHANNES G. OLIVIER, V.D.M., Moderator.
C. FRASER, V.D.M., Assessor.
ALBS. P. MEIRING, V.D.M., Scriba.
P. A. C. van HEIJNINGEN, V.D.M.
H. S. THERON.
H. J. LUCKHOFF, V.D.M.
C. J. LOUW.
S. J. M. van NIEKERK, V.D.M.
F. M. A. du TOIT.
C. S. MORGAN, V.D.M.
A. J. van TONDER.
G. A. van NIEKERK.
J H. van WIJK, V.D.M.
P. J. S. JOOSTE.
A. MURRAY, V.D.M.
W. P. van NIEKERK.
M. P. W. COMBRINK.
E. N. GROBBELAAR.
F. J. du TOIT.
B. J. G. CRONJE.
C. P. THERON, V.D.M.
H. B. DAVEL.
J. C. REIJNEKE.
G. R. KEET, V.D.M.
J. M. de WET.
H. van BROEKHUIZEN, V.D.M.
H J. REIJNEKE.
J. S. de VILLIERS.
D. J. MINNAAR, V.D.M.
M. J. UIJS.
P. A. WINTER, V.D.M.
J. J. MEINTJES.
E A. J. du TOIT, V.D.M.
J. J. MARAIS.
GUSTAV RADLOFF, V.D.M.
M. J. WESSELS.
R. H. VANDEWALL, V.D.M.
N. J. GROBBELAAR.
F. J. de JAGER.
C. C. KLOPPER.
N. J. van NIEKERK.

TWEEEDE ZITTING.

De *tweede* zitting heeft plaats op den gewonen tijd, **den 11den** Mei, 1883.

Alle leden zijn tegenwoordig.

De Predikant van Hoopstad gaat voor in het gebed.

De Notulen van gisteren worden gelezen, goedgekeurd, en geteekend.

Wordt gehoord en ontvangen het Rapport van den Quæstor Synodi, en dit, ten einde daarop te rapporteren, aan de Commissie van Rationarii toevertrouwd.

De gelegenheid wordt gegeven aan de Afgevaardigden der Fransche Zending de Vergadering toe te spreken. De heer Dr. E. Casalis voert het woord. Na eenige inleidende aanmerkingen brengt hij aan de Vergadering over de groete der Broeders Zendelingen arbeidende in Basutoland. Vermeldende van de viering van het vijftigjarig bestaan der Zending in Basutoland, op 30 dezer, hoopt hij dat eene Deputatie dezer Vergadering onze Kerk zal vertegenwoordigen. De feestelijkheid zal plaats hebben te Morijah. Met eenige gepaste aanmerkingen, wijzende op de eenheid tusschen onze Kerk en de Fransche, introduceerde hij den WelEerw. heer Boegner.

De heer Boegner, hoewel eigenlijk niet afgevaardigd naar onze Synode, sprak uit behoefte namens de Kerk in Frankrijk, ons hare groete overbrengende Hij gevoelde zich dankbaar voor de ontvangst hem ten deele gevallen, en blijde hier te kunnen tegenwoordig zijn. Gewagende van de banden die ons aan elkander verbinden, meent hij dat het een en ander invloed uitoefenen zal op hun Genootschap. Hij had de Openings Rede aangehoord, verblijdde zich over de strekking daarvan, en hoopte dat de Kerk in dien geest zou voortwerken.

De HEerw. Moderator betuigde de blijdschap der Vergadering om de B.B. Afgevaardigden hier te ontmoeten. Wegens redenen door hem genoemd, kon de Synode niet telkenjare eene Deputatie naar hunne Conferentie zenden. Hij hoopt dat het dit jaar geschieden zal. De Heer bestiere de omstandigheden van Basutoland, met het oog op het

werk door de Fransche Broeders aldaar gedaan, ten beste. Hij eindigt met een bijzonder woord tot den WelEerw. heer Boegner. Ons werk was één, en zoo wij op aarde elkander niet weêr zien, dan hopen wij toch voor den Troon daarboven. De heer Boegner brenge onze beste wenschen aan zijn Genootschap over!

Volgens voorschrift bij Art. 87 worden nu de Verslagen van den Staat der Godsdienst gehoord.

De Voorzitter oordeelt dat elk Verslag afzonderlijk gelezen en besproken zal worden. De Vergadering berust daarin.

Worden achtereenvolgens gelezen en besproken voor en na de pauze, de Verslagen van de Kerkeraden der Gemeenten van Winburg, Fauresmith, Smithfield, Bloemfontein, Harrismith, Boshoff, Jacobsdal, Philippolis, Edenburg, en Bethulie. De Synode neemt alleen actie op het Verslag van den Kerkeraad van Fauresmith, ten opzigte van de aldaar gestichte eerste-klas Meisje School.

Vier voorstellen worden ter tafel gelegd en wijdloopig besproken. De Vergadering besluit als volgt: "De Synode met droefheid uit het Verslag van den Staat der Godsdienst van den Kerkeraad der Gemeente van Fauresmith kennis genomen hebbende van de moeielijkheden waarin die Kerkeraad zich bevindt, ten opzigte der instandhouding van de aldaar gestichte Meisjes School, en aangezien de Synode het zeer zou betreuren dat door een' zamenloop van omstandigheden de gezegde School zal moeten gesloten worden, besluit eene Deputatie uit deze Vergadering af te vaardigen, om met de Gemeente van Fauresmith, in beraad met Leeraar en Kerkeraad, over deze gewigtige aangelegenheid te beraadslagen, of niet de Gemeente van Fauresmith zou kunnen besluiten de loffelijke pogingen in belang van het Onderwijs, door haren Kerkeraad aan den dag gelegd, te ondersteunen, en de Meisjes School te Fauresmith in stand te houden."

De Commissie van Bezigheid dient haar rapport in, overeenkomstig hetwelk besloten wordt dat de Conferentie met den gemeente (Art. 158) zal gehouden worden (D.V.) morgen avond te 7 ure. Het te behandelen onderwerp zal zijn: "De Christen en de Openbare Eeredienst."

De Predikant van Bloemfontein gaat in het nagebed voor.

Gelezen en goedgekeurd, 12 Mei, 1883.

JOH. G. OLIVIER, Moderator.
C. FRASER, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

DERDE ZITTING.

De *derde* zitting heeft plaats op 12 Mei, 1883.

Al de Leden zijn tegenwoordig, behalve één, die weldra ter Vergadering komt.

Het gebed wordt gedaan door den Predikant van Senekal.

De Notulen van gisteren worden gelezen, en, na ééne en andere aanmerking, goedgekeurd en geteekend.

De Verslagen van den Staat der Godsdienst in de verschillende Gemeenten zijn weder aan de orde. Worden achtereenvolgens gelezen en besproken de Verslagen van de Kerkeraden der Gemeenten van Kroonstad, Bethlehem, Rouxville, Wepener, Ladybrand, Ficksburg, Heilbron, Bultfontein, Brandfort, Lindley, en Hoopstad. Van den Kerkeraad der Gemeente van Frankfort is geen Verslag ingediend.

Ziende op de Conferentie heden Avond, wordt besloten dat er in den namiddag geene zitting zal gehouden worden. De Vergadering wordt mitsdien verdaagt tot zeven uur heden avond.

Ten 7 ure is de Vergadering weder bijeen. Er is een talrijk gehoor van gemeenteleden aanwezig. De HoogEerw. Assessor bekleedt den Voorzitterstoel. Hij liet zingen Ps. 25 : 6, en leest Psalm 84 en gedeelte van Hand. 10. In het gebed gaat de Predikant van Ficksburg voor.

Het onderwerp te voren genoemd wordt besproken, en door de sprekers zooals op gisteren bepaald. In den loop der verrichtingen werden gezongen Ps. 65 : 2; Gez. 90 : 3; en Ps. 22 : 11. De Voorzitter eindigt met dankgebed en zegenbede.

Gelezen en vastgesteld op 14 Mei 1883.

JOH. G. OLIVIER, Moderator.

C. FRASER, Assessor.

ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

VIERDE ZITTING.

De *vierde* zitting heeft plaats op den 13den Mei, 1881.

De Onderling van Ladybrand is afwezig.

Het gebed wordt gedaan door den Pred. van Philippolis.

Worden gelezen de Notulen van den 12den dezer. Deze worden goedgekeurd en geteekend.

De Voorzitter stelt aan de orde een schrijven van de B.B. der Fransche Zending, die hier hun Genootschap vertegenwoordigden. Dit wordt gelezen en na eene enkele opmerking van den Voorzitter bij de Archieven gelegd.

Aan de orde zijn weder de Verslagen van den Staat der Godsdienst, en worden gehoord die der Kerkeraden van de Gemeenten van: Senekal, Vrede, Vredefort, en Dewetsdorp.

De Onderling van Ladybrand komt ter Vergadering.

De Onderling van Hoopstad geeft kennis dat hij later ter sprake zal brengen de zaak van de kerkelijke bediening der Naturellen door Predikanten der Kerk.

Daar al de Verslagen nu gelezen en besproken zijn, wordt aan de Vergadering de gelegenheid gegeven het woord te voeren over den inhoud derzelve in het algemeen.

De Predikant van Ficksburg oordeelt dat, ziende op de Verslagen *in het algemeen*, men met dat van Bultfontein zeggen kan: "Het wordt beter."

De Scriba verlangt dat de Synode als Vergadering over het een en ander zich mogt uitspreken opdat de indruk door de Verslagen verkregen, worde te boek gesteld.

De Predikant van Hoopstad deelt ook in het gevoelen: "Het wordt beter." Het Artikel (87) heeft naar zijne meening medegewerkt tot eene getrouwe en geregelde mededeeling van den Staat der Godsdienst. De spreker acht dat het kenmerk der Verslagen veeleer getrouw is dan loftuitend.

De Predikant van Wepener deelt met vorige sprekers, doch zou verlangen dat de Verslagen een meer bepaald doel mogten bereiken, op welke wijze de Verslagen ten zegen zijn konden, zoowel voor de Vertegenwoordigers hier als voor de Gemeenten. Hij legt een voorstel ter tafel, verlangende dat de Verslagen vóór de zamenkomst der Synode zullen gedrukt worden en aan de verschillende Kerkeraden ter worden toegezonden. Nog een viertal voorstellen volgen, gedurende een steeds voortgezette gedachtenwisseling, beoogende de wenschelijkheid om een algemeenen indruk van den Staat der Godsdienst in de Kerk te geven. De voorstellen worden allen verworpen.

Hiermede zijn de Verslagen afgehandeld.

De Predikant van Philippolis geeft kennis dat hij later ter sprake zal brengen, naar aanleiding der Verslagen, de behartiging der Geestelijke belangen van de Onderhoorigen.

Wordt gehoord en ontvangen het Verslag van den Scriba Synodi en dit in handen der Regtscommissien gesteld.

Naar aanleiding van Beschrijvingspunt 1 wordt gehoord het Rapport van de Commissie der Redactie van de nieuwe Kerkewet. Dit wordt ontvangen en na de Pauze gesteld in handen van eene Commissie, bestaande uit de Predikanten van Bethlehem, Heilbron, en Hoopstad.

De Predikant van Edenburg geeft te kennen dat hij later hoopt te spreken over de oprigting van een Bijbel Dêpot en de wijze van behandeling van de Verslagen van den Staat der Godsdienst.

Aan de orde is B. p. 2, dat door den Predikant van Smithfield wordt toegelicht. Hij legt een voorstel ter tafel dat de Vergadering een' en ander' harer leden verzoeke eenige mededeeling te doen omtrent de Zondagschool Vereeniging, waarvan melding gemaakt wordt in *De Fakkel*, No. 83. Dit wordt besloten.

De Predikanten van Ficksburg en Heilbron geven de gevraagde inlichtingen. En wordt na de gegeven inlichting het Beschrijvingspunt voor afgehandeld beschouwd.

B. p. 3 komt in behandeling. Na de gegeven inlichting door den Predikant van Brandfort wordt Beschrp. 8 mede in behandeling ge-

nomen. Deze Beschrijvingspunten gelden een verschil tusschen de Kerkeraden van Bultfontein en Brandfort over zekere grensscheiding tusschen de genoemde Gemeenten. Na een zeer uitvoerige gedachtenwisseling wordt een van vier ter tafel gelegde voorstellen tot besluit: "De Synode verklaart eene grensplaats te zijn, eene waarover de grenslijn gaat, hetzij over den opstal of over eenig gedeelte derzelve."

B. punt 4 is aan de Orde, zijnde eene vraag betreffende het huwelijk tusschen een Jood en een Christen, en houdt de Vergadering niet kortelijks bezig, doch blijft, daar de tijd verstreken is, overstaan tot (D.V.) morgen.

De HoogEerwaarde Voorzitter verlangde het oordeel der Vergadering omtrent een Broederlijk Onderhoud (Art. 158) te weten. Op dit punt wordt een en ander woord gewisseld, en ook dit blijft overstaan.

Het nagebed wordt gedaan door den Ouderling van Smithfield.

Gelezen en vastgesteld op 15 Mei, 1883.

JOH. G. OLIVIER, Moderator.
C. FRASER, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

VIJFDE ZITTING.

De *vijfde* Zitting der Synode van 1883 heeft plaats op den 15 Mei.

Het gebed wordt gedaan door den Predikant van Brandfort.

Aan de orde is wederom B. punt 4. Eene lange discussie volgt, gedurende welke weder twee voorstellen ter tafel worden gelegd. De Voorstellen in omvraag gebragt wordende, wordt besloten: "De Synode gehoord hebbende de verscheidene discussies in zake de huwelijksbevestiging tusschen een Jood en Christin, of omgekeerd, in een Kerkgebouw, en volgens ons Huwelijksformulier, acht het 't best de conscientien der Predikanten in deze niet te binden."

De Voorzitter doet de vraag omtrent het Broederlijk Onderhoud (Art. 158.)

Na eenige gedachtenwisseling wordt besloten dit jaar geen Broederlijk Onderhoud te hebben.

Aan de orde is B. punt 5, vragende om de roijeering van de woorden : "indien eèn van beiden" tot bij "gekozen zijn," bij Art. 49, p. 29. Hiertoe wordt na eenige discussie besloten.

B. punt 6 komt in behandeling en wordt toegelicht. Dit geldt de prediking over den Heidelbergschen Catechismus. Een van drie voorstellen wordt tot besluit, nl. : "Art. 79, punt 4, zal luiden : "Hoe vele malen is in het afgeloopen Kerkjaar over den Heidelbergschen Catechismus ten uwent gepredikt ?" En bij Artikel 174, na de woorden "gedeelte daarvan," "minstens twaalf maal 's jaars" ingevoegd.

B. punt 7 wordt op verzoek van den Steller thans voorbijgegaan. Ten opzigte van B. punt 9 berust de Vergadering in het oordeel des Voorzitters, dat van zelf spreekt, dat een Kerkeraadslid verpligt is de Huishoudelijke Bepalingen des Kerkeraads te gehoorzamen.

B. punt 10 wordt besproken, en de Kerkeraad met zijne vraag, krachtens Artikel 355, I, verwezen naar de Westelijken Ring.

Punten 11 en 21 komen in behandeling. Na eene toelichting door de Voorstellers wordt besloten : "De doop aan eenig kind van wege eenig erkend Christelijk Genootschap, toegediend in naam des Vaders, Zoons, en Heiligen Geestes," worde erkend."

B. punt 13 leidt tot eene zeer uitvoerige gedachtonwisseling vóór en na de Pauze. In verband hiermede wordt behandeld B. punt 18

Door beide Beschrijvingspunten worden gevraagd, dat voortaan, in plaats van *De Fakkel*, het tijdschrift *De Christen* als Kerkelijk Orgaan mogt worden erkend

Het *tweede* van *drie* voorstellen wordt tot besluit : "Deze Vergadering brengt hiermede haren oprегten dank toe aan de Commissie in verband met *De Fakkel*, en is van oordeel dat dezelfde Commissie zal blijven bestaan ; zij verwacht van de Predikanten der Kerk

dat zij zooveel mogelijk bijdragen ter publicatie zullen leveren, en besluit dat *De Fakkel* het Officieel Orgaan der Kerk zal blijven."

B. punt 14 wordt na een enkel woord van toelichting tot besluit, luidende: "De Notulen der Synode worden *niet* gedrukt, *maar alleen* de Wetsbepalingen en Wetsveranderingen."

Naar aanleiding van B. punt 15, vragende om revisie van Artikel 223 der Kerkewet, heeft, na eenige toelichting door den Ouderling van Philippolis, eene uitvoerige gedachtenwisseling plaats, gedurende welke twee voorstellen ter tafel komen. Daar echter de tijd verstreken is, wordt de verdere behandeling hiervan uitgesteld tot, D.V., morgen. Eene missive, namens den Kerkeraad van Dewetsdorp, vragende om Handopening tot het beroepen van eenen predikant, onmiddellijk na de Pauze ter tafel gelegd en gelezen, werd ten fine van Rapport verwezen naar de Regtscommissie.

Thans wordt gelezen eene mededeelidg van den Predikant van Ladybrand, dat het, naml., hem niet geraden is, zyn gezin te verlaten en ter Synode te komen. Dit wordt met deelneming vernomen.

Het nagebed wordt gedaan door den Ouderling van Heilbron.

Gelezen en vastgesteld ter 6de zitting, op 16 Mei, 1883.

JOHS. G. OLIVIER, Moderator.
C. FRASER, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

ZESDE ZITTING.

De *zesde* zitting wordt gehouden op 16 Mei, 1884.

De leden zijn allen tegenwoordig.

In het gebed gaat de Predikant van Wepener voor.

De Notulen van gisteren worden gelezen, en na eene en andere aanmerking goedgekeurd en geteekend.

De Predikant van Winburg krijgt verlof om in revisie te brengen het besluit van gisteren omtrent het niet laten drukken der Notulen. Na een en ander woord wordt hiertoe besloten. De Predikant van Winburg heeft nog eens het woord, en dringt aan op de noodzakelijkheid om de Synodale Notulen te doen drukken. Verscheidene leden, Predikanten zoowel als Ouderlingen, voeren het woord vòor en tegen. Gedurende een debat van ongeveer ander half uur, worden drie voorstellen ter tafel gelegd: 1. Dat de Notulen zullen worden gedrukt; 2. Dat het besluit van gisteren van kracht zal blijven; 3. Dat de Notulen zullen worden gedrukt, en ieder Kerkeraad 8 Exemplaren daarvan tegen £1 sterling voor eigen rekening nemen zal. Deze voorstellen worden allen verworpen.

Aan de orde is weder de behandeling van B. punt 15. Eene uitvoerige discussie vindt plaats, en worden nog *drie* voorstellen ter tafel gelegd. Het besluit der Vergadering is dat de Wet onveranderd blijve.

B. punt 16 zal later, wanneer het Rapport van het Grey College in behandeling komt, worden overwogen.

B. punt 17 wordt tot besluit, naml., dat de Synode vaste bepalingen make omtrent de Ordening van Zendelingen in onze Kerk. Daartoe zal eene Commissie worden benoemd, ten fine van Rapport aan de Synode.

B. punt 19 wordt door den Predikant van Bethulie toegelicht. Hij stelt voor dat dit B. punt worde aangenomen, en de Synode den HoogEd. Volksraad petitioneere *in zake* de opheffing der Buitenkantienen, en eene Commissie benoeme ten einde een Concept Memorie op te stellen. Verscheidene leden, vooral van den kant der Afgevaardigden, voeren het woord. Het voorstel wordt tot besluit.

Op B punt 20, vragende of Ouders of Voogden een kind verhinderen kunnen om lidmaat te worden, wanneer de Kerkeraad zoo iemand daartoe goedkeurt, wordt besloten: "De Synode antwoordt op B. punt 20:—Dit zal van omstandigheden moeten afhangen."

Eene Pauze wordt verleend

De Vergadering is wederom gezeten, en worden tot Commissie benoemd 1. om het Concept der Memorie aan den HoogEd. Volks-

raad op te stellen, de Predikanten van Philippolis en Boshof; en 2. tot het opstellen van een Concept op de Ordening van Zendelingen, de Predikanten van Edenburg en Fauresmith.

Aan de orde is nu het Rapport van de hh. Curatoren van het Grey College, in verband waarmede in overweging wordt genomen B. punt 16. Het Rapport wordt gelezen door de Predikant van Bloemfontein. Dit wordt ontvangen en besloten hetzelve punt voor punt te behandelen. Punt 1 wordt gelezen en overwogen. Na enkele toelichtingen wordt eene zeer geanimeerde discussie gevoerd met betrekking tot de overmaking van het College Eigendom aan het Gouvernement, krachtens Synodaal Besluit van 17 Mei, 1882 (Notulen, blz. 528). Verscheidene Leden voeren het woord en ook verschillende Voorstellen komen ter tafel. Het laatste van deze wordt tot besluit, naml.: "De Synode verwijze punt 1 terug naar heeren Curatoren van het Grey College ten einde meerdere inlichting daarover te verkrijgen."

Punten 2, 3, en 4 worden met blijdschap aangehoord en voor kennisgeving aangenomen. Wordt mede voor kennisgeving voorloopig aangenomen, en dit met het oog op het benoemen van Curateren, punt 5 van het Rapport.

Wordt vervolgens gehoord en met dank ontvangen het Finantieel Verslag betreffende het College.

Aan de orde is nu het Rapport van heeren Bestuurders van het Instituut Eunice. Dit wordt gelezen door den Predikant van Bloemfontein, en aangenomen om punt voor punt te worden behandeld. Punt 1 wordt met deelneming en dankbaarheid aangehoord

Naar aanleiding van punt 2 worden inlichtingen gevraagd en gedachten gewisseld, ten opzigte van de taal waarin op de Bewaarschool onderwezen wordt. Daar de tijd verstreken is wordt de verdere bespreking van dit Rapport uitgesteld.

De Ouderling van Ladybrand verzoekt en verkrijgt verlof om, D.V., morgen huiswaarts te keeren. Het dankgebed wordt gedaan door den Ouderling van Fauresmith.

Gelezen, goedgekeurd, en geteekend den 17 Mei, 1883.

JOHS. G. OLIVIER, Moderator.
C. FRASER, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

ZEVENDE ZITTING.

De Notulen der *zevende* zitting der Synode, gehouden den 17 Mei, 1883.

Het gebed wordt gedaan door den Predikant van Winburg.

De Notulen der zitting van gisteren worden gelezen, goedgekeurd, en geteekend.

Aan de orde is nu paragraaf 2 van het Rapport over het Instituut Eunice. De Predikant van Bloemfontein heldert één en andere vraag op. Nog een en ander Lid voert het woord.

De Vergadering besluit dit punt voor afgedaan te beschouwen.

Paragraaf 3 wordt besproken, en daarna Paragraaf 4. Het Rapport in dezelfs geheel wordt voor afgehandeld beschouwd.

Vervolgens wordt gelezen en ontvangen het Rapport van Mejufvrouw Murray, de Directrice van het meervermelde Instituut.

Wordt besloten : " Deze Synode gehoord hebbende de Rapporten omtrent het Eunice, besluit zoowel heeren Bestuurders van het Instituut, als aan Mejufvrouw Murray den dank der Vergadering te betuigen voor het werk, door hen in verschillende betrekkingen op bekwame wijze verrigt."

Deze Rapporten afgehandeld zijnde, wordt op een wenk van den HoogEerw. Voorzitter, besloten de thans bestaande Commissie tot het afnemen van het Admissie Examen te herkiezen.*

Aan de orde wordt gesteld het Rapport van de Commissie van Rationarii.

Dit wordt gelezen en in behandeling genomen. De Collecten voor het Theol. Stud. Ondersteunings Fonds treft de aandacht der Vergadering. Immers, het blijkt uit het Kassaboek, blzz. 1 en 2, dat de meeste gemeenten *zeer ongeregeld* voor dat Fonds hadden gecollecteerd, en een en andere *volstrekt nog niets*. Uit een *drietal* voorstellen ter tafel wordt het *tweede* tot besluit : " Daar het de Synode gebleken is dat sommige Kerkeraden de kerkelijke Collecten

---

* Zie Achtste Zitting.

niet getrouw voldoen, noch voldaan hebben, zoo besluit zij dat aan den Quæstor Synodi worde opgedragen, de Kerkeraden, die in gebreke zijn gebleven om de collecten voor het laatste jaar te houden, namens de Synode daarover aan te schrijven, en dat voortaan de Quæstor in zijn Jaarlijksch Verslag de Kerkeraden die in hunne Verantwoording ten achteren zijn, aan de Synode zal rapporteren."

N.B.—Omtrent de te houden kerkelijke collecten wordt verwezen naar Artt. 413 en 83.

Het eerste gedeelte van het Rapport, geldende den Quæstor Synodi, is afgedaan, en wordt in overweging genomen het tweede gedeelte, betreffende de Commissie van Finantien.

Het Rapport der evengenoemde Commissie wordt gelezen.

Een voorstel betreffende de voorwaarden, waarop Synodale gelden door de Commissie van Finantien voortaan zullen worden uitgezet, ter tafel gelegd door den Predikant van Winburg, wordt afgestemd.

Het verlangen der Commissie, betreffende de uitbetaling van Salaris vóór de bevestiging eens Leeraars, in verband tot het voorgestelde ter Vergadering van 1882, Not., blz. 541, zal worden overwogen, wanneer het Rapport der Synodale Commissie in behandeling komt. De wensch der Finantieele Commissie omtrent de inbetaling van nog-verschuldigde Inleg-penningen wordt overwogen vóór en na Pauze. Er wordt besloten: "De aanbeveling der Commissie worde aangenomen, en de Kerkeraden, die den Inleg nog niet gestort hebben, aangeschreven om dat te doen tegen *ultimo* Maart 1884."

Verder wordt overwogen, de wensch, uitgesproken door de Commissie van Finantien, betreffende de heffingen voor het Sustentatie Fonds.

Uit het Kassaboek, pag. 1, blijkt dat er sommige Gemeenten zijn die *nog niets* voor dit Fonds hebben bijgedragen. Dit ziet op de inzameling door persoonlijke aanvraag des Kerkeraads bij Gemeenteleden.

De Synode besluit, "dat de Gemeenten die nog niet voldaan hebben aan het Synodale Besluit, betreffende de Speciale Collecte voor het Sustentatie Fonds, door den Quæstor Synodi zullen worden

aangeschreven, Kerkeraden verzoekende om ten spoedigste daaraan te voldoen." Een voorstel, uitgaande van den Predikant van Brandfort, om de Jaarlijksche Contributie van de Gemeenten voor dit Fonds te stellen op £5, wordt afgestemd. Wordt besloten den Rationarii te danken voor hun' arbeid, en den dank der Vergadering te betuigen aan de Commissie van Finantien voor de belangrijke diensten door haar aan de Synode bewezen.

Aan de orde is nu B. punt 7, voorstellende dat de Synode, in stede van jaarlijks, om het ander jaar vergadere. Hierover wordt een uitvoerig debat gehouden, en eindelijk besloten: "De wet blijve onveranderd."

Het Rapport der Regtscommissie wordt nu in behandeling genomen, voorgelezen zijnde door den Predikant van Bultfontein.

Eene en andere stem werd gehoord omtrent het wenscheliijke of niet, dat in behandeling zullen komen, stukken van belang, zooals uit het Rapport blijkt, en die eerst tijdens de zitting der Synode ter hand zijn gekomen. De Vergadering berust bij de aanbeveling der Commissie, dat de Synode gemelde stukken in behandeling zal nemen.

Punt 1 betreft eene corresponentie met de uitgevers van het weekblad *De Christen.* De Synode berust bij de aanbeveling, dat de Scriba Synodi onzer Kerk in het bezit behoort te zijn van het Officieel Orgaan van de Kerk der Kaapkolonie, en indien hem dit niet gratis wordt toegezonden, den Scriba vrijheid verleend worde om van wege onze Synode op dit Blad in te teekenen.

Punt 2 geldt eene correspondentie betreffende toelagen uit het Theol. Stud. Ondersteunings Fonds. De Synode berust bij haar vroeger besluit, dat ondersteuning uit het genoemd Fonds word verleend aan Jongelieden *alleen* voor een jaar *voor* het passeren van het Admissie Examen.

Punt 3 geldt een schrijven van den HoogEerw. Actuarius Synodi van de Kerk der Kaapkolonie, d.d. Kaapstad, 3 April, 1883, betreffende de Legitimatie van Predikanten ten onzent. De Synode verwijst naar hare Handelingen in deze op blz. 300 der Synodale Notulen; vgl. met blzz. 274, 275, 289 en 339, en wil dat antwoord zal gegeven worden in overeenstemming hiermede*

---

*N.B.—Zie Kerkewet, Artt. 281 § 2, Ed. 1882.—De Scriba.

Volgens Punt 4 beveelt de Commissie aan, dat de heer H. J. Erwee, van Brandfort, over zijne vraag worde verwezen naar de Synodale bepaling: "Dat plaatsen door welke eene kerkelijke lijn loopt moeten beschouwd worden als grensplaatsen, en dat bewoners van zoodanige plaatsen het regt hebben te kiezen tot welke gemeente zij willen behooren." De Synode besluit hiertoe.

Volgens punt 5 worden, op aanbeveling der Commissie, de Predikanten van Hoopstad en Bultfontein aangewezen om met de Koloniale Kerk zamen te werken onder onze Geloofsgenooten in Stellaland en Land Gosen, ten gevolge van het verzoek door den Scriba van den Ring van Colesberg, dd. Middelburg, 30 April, 1883.

Punt 6 handelt over een verzoek van den Eerwaarde C. F. Leipoldt, dd. Worcester, 2 April, 1883, om te worden toegelaten tot het houden van het Colloquium Doctum ten onzent. De Synode berust bij de aanbeveling der Commissie om den heer Leipoldt te adviseren, dat hij, terwijl hij in de Kolonie woonachtig is, zich met zijn aanzoek wende tot de Commissie op het Examen der Synode van de Kerk der Kolonie.

Eene motie van orde, om, indien doenlijk, de Vergadering op morgen, D.V., te sluiten, kan, daar de tijd verstreken is, nu niet worden overwogen.

Het dankgebed wordt gedaan door den Ouderling van Philippolis.

Gelezen en vastgesteld op 18 Mei, 1883.

JOHS. G. OLIVIER, Moderator.
C. FRASER, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

ACHTSTE ZITTING.

De *achtste* zitting heeft plaats op 18 Mei, 1883.

De Predikant van Boshof doet het gebed. De Notulen van gisteren worden gelezen en geteekend.

De Hoog-Eerw. Moderator deed aanteekenen, dat *niet* op een wenk van hem de Commissie voor het Admissie Examen is herkozen geworden, *maar* nadat hij dit aan de orde had gesteld, en op een voorstel daarna ter tafel gelegd.

Punt 7 van het Rapport der Regts Commissie is aan de orde. Dit handelt over eene Memorie van Inwoners en Belanghebbenden van het dorp Parijs, dd. 10 April 1883, verzoekende om tot eene Afzonderlijke Gemeente te worden verklaard. De Regts Commissie wilde, dat de Synode den Noordelijken Ring zou bevelen, de vereischten, volgens de Wet, Artikel 250 in orde bevonden hebbende, eene Gemeente te Parijs te stichten. Deze zaak wordt uitvoerig en met kalmte overwogen. Het punt van verschil, is de vraag, of niet deze zaak naar den Noordelijken Ring *ten fine* van overweging behoort verwezen te worden? Eindelijk wordt het *laatste* van vier voorstellen tot besluit: "De Synode verwijze Memorialisten naar den Noordelijken Ring, denzelven aanbevelende, indien mogelijk, aan het verzoek van Memorialisten te voldoen."

Punt 8 van het Rapport is aan de orde. Dit betreft eene Memorie van lidmaten der Ned. Gereformeerde Kerk in dezen Staat, van 41 naamteekeningen voorzien. "Deze Memorie is *zonder* begeleidend schrijven en *zonder* opgaaf van plaats of datum der afzending, ingediend."

Na eenige gedachtenwisseling wordt besloten: "Wegens vermelde informaliteit worde deze Memorie niet in behandeling genomen."

Punt 9 vermeldt een schrijven van Ds. G. A. Maeder, dd. Ladybrand, 8 Mei, 1883, aanzoek doende om eene verdere Toelage uit het Stud. Ondersteudings Fonds. De aanbeveling der Regts Commissie, dat de beslissing hierover worde overgelaten aan de Synodale Commissie, wordt aangenomen.

Nu komt in behandeling Punt 10 van het Rapport der Regts Commissie. Het gewaagt van eene Memorie, geteekend door den Voorzitter en Leden van het Provinciaal Bestuur van den "Afrikaner Bond," zitting houdende te Bloemfontein op 5 Mei, 1883.

Stemmen worden gehoord dat de behandeling der Memorie niet kan worden toegelaten, op grond van Art. 328, vgl. met Artt. 323 en 159. Een voorstel, dit bewerende, wordt ter tafel gelegd. De Memorie was vooraf gelezen. Gedurende een zeer uitvoerig debat, met ernst en kalmte gevoerd, werden twee voorstellen ingediend: 1. Dat de aanbeveling der Regts Commissie worde aangenomen," en 2. "Deze Synode besluite, dat aan Memorialisten worde geantwoord dat geene eigenlijke Kerkscholen haar bekend zijn in dezen Staat, waar de Hollandsche taal niet behoorlijk onderwezen wordt; dat

ten opzigte van het Engelsch Prediken in Kerkgebouwen der Ned. Geref. Kerk, het tot de pligten der Leeraren behoort, ook in de Engelsche taal te prediken, waar het bevorderlijk kan zijn aan de zaak der Godsdienst en het welzijn der Gemeenten."

De behandeling der Memorie werd toegestaan, op grond van Art. 161, en, wegens de belangrijkheid der aangevoerde punten, zooals in het tweede voorstel vermeld. Dit voorstel wordt tot besluit. De discussie was na de Pauze hervat.

De Predikant van Hoopstad geeft kennis dat hij later, met het oog op de gevoerde redeneringen omtrent het Engelsch prediken in de Kerk van Bloemfontein, een voorstel ter tafel hoopt te leggen.

Eene motie van orde, dat deze Namiddagzitting een uur langer worde gerekt, wordt verworpen.

Punt 11 van het Rapport der Regts Commissie over een Schriftelijk Bewijs van het omtrent drie jaren geleden met den WelEerw. R. de Jongh van Arkel gehouden Colloquium Doctum, wordt aangenomen.

De aanbeveling der Regts Commissie, volgens Punt 12 van haar Rapport, wordt aangenomen, dat, nml., 9 lidmaten der gemeente Wepener, wonende aan de noord-zijde van de Caledon, met hun Memorie zich te wenden hebben tot den Ring, waaronder zij sorteren.

Punt 13 handelt over een verzoek, geteekend G. R. Keet, Consulent der Gemeente van Dewetsdorp, dd. Bloemfontein, 14 Mei, 1883, namens den Kerkeraad dier Gemeente, om de noodige Handopening tot het salariëren eens leeraars. De Commissie beveelt aan, met het oog op de stichting der gemeente Dewetsdorp pas onlangs, en tevens met het oog op den staat voor het Sustentatie Fonds, dat de Kerkeraad van genoemde Gemeente zijn voormeld verzoek later herhale. Dit besluit de Synode.

Het Rapport is nu afgehandeld, en wordt door den Voorzitter, namens de Vergadering, den dank derzelve aan het personeel der Regts Commissie voor hunne diensten betuigd.

Aan de orde is nu het Rapport der Synodale Commissie, hetwelk gelezen zijnde, in overweging wordt genomen. Punt na punt

wordt goedgekeurd. Volgens punt 3 wordt den Scriba Synodi, in overeenstemming met zijn Rapport, gelegenheid gegeven om het woord te voeren ter aanbeveling van het aanzoek om ondersteuning uit het Studenten Fonds voor zekeren jongeling te Brandfort. En, naar aanleiding van punt 6, wordt het voorstel omtrent uitbetaling van Predikants Salarissen, op blz. 541 der Notulen, beschouwd voor een besluit der Synode. Het Rapport wordt, na eene dankbetuiging, voor afgehandeld beschouwd.

Het Rapport der Commissie over een Concept Wet op de Ordening van Zendelingen wordt ontvangen en als besluit der Synode bekrachtigd.

Het Rapport der Synodale Zending Commissie kan niet worden voorgelegd wegens de afwezigheid van derzelver Scriba en Penningmeester. Wordt besloten: "De Zending Commissie diene haar Rapport bij de Algemeene Synodale Commissie ten eerste in, ter publicatie in het Orgaan der Kerk."†

De Memorie aan den HoogEd. Volksraad, over de afschaffing der Buiten Kantienen wordt met dank ontvangen, aangenomen, en door de Moderatuur *namens* de Synode geteekend.

Het Rapport der Commissie over de Nieuwe Kerkewet wordt gehoord en met dank ontvangen. De Vergadering berust hierbij.

De Predikant van Fauresmith rapporteert, dat de Commissie over het Examen van Godsdienst Onderwijzers geen werk te verrigten gekregen heeft, en dus niets heeft te vermelden.

De Voorzitter stelt aan de orde, Beschrijvingspunt 8, dat ter Vergadering van 1882 was blijven overstaan (zie Notulen, blz. 545.) Doch de tijd is verstreken.

Eene motie van orde om, D.V., morgen ochtend de werkzaamheden ten 9 ure te hervatten, wordt verworpen.

Het dankgebed wordt geleid door den Ouderling van Kroonstad.
Gelezen en vastgesteld, den 19 Mei, 1883.

JOHS. G. OLIVIER, Moderator.
C. FRASER, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

---

* Het Rapport wordt, na eene dankbetuiging, voor afgehandeld beschouwd.

NEGENDE ZITTING.

De *negende* zitting heeft plaats op 19 Mei, 1883.

Het gebed wordt gedaan door den Predikant van Senekal.

De Notulen van gisteren worden gelezen, goedgekeurd, en geteekend, nadat

1. Door den HoogEerw. Moderator was aangemerkt dat de Syn. Zending Commissie geen Rapport had ingediend, omdat twee leden dier Commissie afwezig zijn, en

2. Door den Scriba, dat omtrent de uitbetaling van Predikants Salarissen, was besloten, dat zoodanige uitbetaling geschieden zal, naar berekening van het salaris, dat de Predikant in de nieuwe Gemeente van wege de Synode zal trekken.

Op eene motie van orde wordt verlof gegeven, om tegen den middag te mogen vertrekken, aan de Predikanten van Senekal, Brandfort, en Edenburg, en aan den Ouderling van Senekal.

Aan de orde is Beschrijvingspunt 8 van 1882, dat gisteren in behandeling was genomen. De Predikant van Bethulie licht dit punt toe, en legt ter tafel een voorstel luidende: "De Synode doe onderzoek naar de mogelijkheid van, en de voorwaarden waarop het Predik. Pensioen Fonds ten onzent vereenigd kan worden met dat van de Kerk in de Kaapkolonie." De Predikanten van Winburg, Jacobsdal, en Hoopstad voeren het woord. Het voorstel wordt tot besluit.

De Voorzitter geeft verlof vragen voor te leggen of voorstellen te doen, waarvan kennis waren gegeven.

De Predikant van Philippolis heeft het woord, en legt ter tafel: "De Synode opgemerkt hebbende uit de Verschillende Verslagen van den Staat der Godsdienst dat de Geestelijke Belangen der Onderhoorigen over het algemeen zeer verwaarloosd worden, spreekt hare ernstige begeerte uit, dat deze gewigtige zaak bij Huisbezoek en door de Prediking meer onder de aandacht van de leden der Gemeenten gebragt zal worden."

De Predikant van Hoopstad legt ter tafel: "Deze Synode, het een en ander vernomen hebbende, aangaande de Engelsche Godsdienstoefeningen in de Ned. Geref. Kerk te Bloemfontein, acht het noodig te verklaren, dat de ijverige en bekwame wijze waarop de Predikant van Bloemfontein, te midden zijner veelvuldige werkzaamheden, ook voor de Geestelijke belangen der Engelsch-sprekende Presbyterianen in de hoofdstad zorgt, en de schikkingen van Kerkeraad en Gemeente in deze, allen lof verdienen, terwijl het de ernstige wensch dezer Vergadering is, dat bij voortduring de noodige krachten aan genoemden Leeraar voor zijnen gewichtigen arbeid mogen worden geschonken."

Dit voorstel wordt tot besluit, met 31 stemmen er voor.

De Predikant van Philippolis, wijzende op de afwezigheid, zonder kennisgeving, van de Afgevaardigden van Lindley en Frankfort, en op het niet verschijnen van den Predikant van Harrismith, legt het volgende voorstel ter tafel: "Een schrijven worde gerigt aan die Gemeenten die zich niet hebben laten vertegenwoordigen, en geene redenen van afwezigheid hebben opgenoemd, haar wijzende op hare pligt in deze," Dit voorstel wordt aangenomen.

De Predikant van Philipplois vestigt de aandacht der Vergadering op de gelegenheid die er bestaat, om door bemiddeling van den Predikant van Wellington voor de som van £10 een groot aantal van nuttige godsdienstige Hollandsche boeken te koopen.

De Predikant van Edenburg spreekt over de behandeling van de Verslagen der Godsdienst, naar aanleiding van Art. 87. Wordt besloten: "Dat de Verslagen van den Staat der Godsdienst *voortaan* punt voor punt zullen worden gelezen en besproken, en, mogten zij aanleiding geven tot voorstellen, dat deze dan dadelijk kunnen worden gedaan en behandeld."

De Predikant van Edenburg geeft te kennen, dat hij thans over de oprigting van een Bijbel Depôt niet zal spreken, daar de tijd zoo ver verstreken is.

De Ouderling van Vrede doet aanzoek om een Predikants Salaris voor die Gemeente. De HEerw. Voorzitter oordeelt dat de Afgevaardigde zich zou kunnen schikken naar het Synodaal Besluit van gisteren, ten opzigte van de Gemeente van Dewetsdorp.

De Ouderling van Kroonstad legt eene vraag ter tafel, over de Wet op de Tucht. De Broeder wordt voorgelicht, èn door den HEerw.-Voorzitter èn door sommige leden. De Ouderling berust bij de gegevene inlichtingen. Op gelijke wijze wordt eene andere vraag, en nog eene, afgehandeld.

De Predikant van Bultfontein spreekt, met het oog op het besluit der Synode omtrent het bezoeken door de Predikanten van Bultfontein en Hoopstad van Stellaland en Land Gosen.

Een voorstel door den Predikant van Senekal is ter tafel, luidende : " Dat aan den Predikant van Hoopstad salaris zal worden uitbetaald voor den tijd tusschen zijn Ontslag te Bloemfontein en zijne Bevestiging te Hoopstad. Dit voorstel wordt afgestemd.

Wordt overgegaan tot de benoeming van de verschillende Commissien. Tot Secundi van de Algem. Synodale Commissie worden benoemd de Predikanten van Winburg, Bloemfontein, en Ladybrand, respektievelijk van den Moderator, Assessor en Scriba.

De Zending Commissie *wordt herkozen*, nml., de Predikanten van Bethlehem, Harrismith, en Ladybrand.

Volgens Art. 152 worden benoemd de Predikanten van Ficksburg, Heilbron, en Bethlehem tot Commissie over Zondagscholen.

De Scriba maakt nu gebruik van het verlof hem gegeven om naar huis te gaan, en verlaat de Vergadering.

Tot Curatoren van het Grey College worden benoemd de Predikanten van Winburg, Bloemfontein, Bultfontein, en Dr. Krause, sr. Tot Curatoren voor het Instituut Eunice, benevens den Predikant van Bloemfontein, de heeren J. G. Fraser, Dr. Krause, en de WelEerw. Groskopf.

De Commissie tot het afnemen van het examen voor Godsdienst Onderwijzers wordt *herkozen.*

Tot Gedeputeerden van wege deze Synode, volgens Art. 12, om het Jubelfeest der Fransche Zending in Basutoland bij te wonen, worden benoemd de Predikanten van Bloemfontein en Ficksburg.

De Predikant van Boshof wordt benoemd om deze Synode te

vertegenwoordigen bij de eerstk. Hoog Eerw. Vergadering der Synode van de Ned. Geref. Kerk in de Kaapkolonie.

Als Deputatie, om volgens gevallen besluit met betrekking tot de Meisjes School te Fauresmith, naar die plaats te gaan, worden benoemd de Predikanten van Philippolis en Bethulie.

De wenschelijkheid wordt gevoeld, om ook eene Deputatie naar de Transvaalsche Kerk te zenden. Drie voorstellen worden ter tafel gelegd, doch worden allen afgestemd.

De Moderator herinnert daaraan dat de Oostelijke Ring aan de beurt is om een Predikant te benoemen om de volgende Synodale Vergadering met een leerrede te sluiten.

Op eene vraag van den HoogEerw. Moderator aan den plaatselijken Leeraar, wanneer hij meent de geschiktste tijd voor de plegtige sluiting der Synode te zijn, antwoordt deze: Heden avond ten 7 ure Dientengevolge wordt besloten dat de sluitingsrede op dien tijd zal worden gehouden.

De Ouderlingen van Brandfort, Kroonstad, en Heilbron vragen verlof om heen te gaan, doch dit wordt geweigerd.

De plegtige sluiting der Synode heeft plaats op den voormelden tijd, en wordt de Dienst geleid door den Predikant van Jacobsdal. In eene gepaste Leerrede, naar aanleiding van Hand. 5 : 20, wijst de spreker achtereenvolgens : 1. Op den aard van de Zending van den Evangelieprediker ; 2. Op den inhoud zijner prediking ; en 3. Op de geschiktheid der Evangelieprediking om in de behoefte van allen te voorzien.

Hierna worden de Notulen van heden gelezen, vastgesteld, en geteekend. Vooraf spreekt de Voorzitter zijne vreugde uit over den geest der liefde, die in de Synode heeft geheerscht; bidt den zegen des Heeren af over het werk alhier gedaan ; spreekt ook den dank der Vergadering uit jegens de Predikers voor hunne diensten, beide by de opening en bij het einde dezer Synodale Vergadering, en verklaart deze, de *twaalfde* Vergadering van de Synode der Ned. Geref. Kerk gesloten.

Op voorstel van den Predikant van Bethlehem brengt de Vergadering haren dank toe aan de Moderatuur voor de bekwame wijze waarop zij de Vergadering geleid heeft.

JOHANNES G. OLIVIER, V.D.M , MODERATOR.
C. FRASER, V.D.M., ASSESSOR.
H. J. LUCKHOFF, ASST. SCRIBA.
P. A. C. VAN HEIJNINGEN, V.D.M.
H. S. THERON.
C. S. MORGAN, V.D.M.
A. J. VAN TONDER.
C. J. LOUW.
S. J. M. VAN NIEKERK, V.D.M.
F. M. A. DU TOIT.
G. D. VAN NIEKERK.
J. H. VAN WIJK, V.D.M.
P. J. S. JOOSTE.
A. MURRAY, V.D.M.
W. P. VAN NIEKERK.
M. P. W. COMBRINK.
E. N. GROBBELAAR,
B. J. G. CRONJE.
C. P. THERON, V.D.M.
H. B. DAVEL.
J. C. REIJÑEKE,
G. R. KEET, V.D.M.
J. M. DE WET.
H. VAN BROEKHUIZEN, V.D.M.
H. J. REIJNEKE.
D. J. MINNAAR, V.D.M.
M. J. UIJS.
P. A. WINTER, V.D.M.
I. J. MEINTJES.
E. A. J. DU TOIT, V.D.M.
J. J. MARAIS.
GUSTAV RADLOFF, V.D.M.
J. J. WESSELS.
C. J. KLOPPER.
H. J. VAN NIEKERK.

BIJLAGE I.

(Blz. 604, enz.)

BESCHRIJVINGSPUNTEN

Of Voorstellen ter overweging van de Hoog-Eerw. Vergadering der Synode, te worden gehouden D.V. te Bloemfontein op 10 Mei, 1883, en volgende dagen.

1.—De Synode benoeme een Commissie om *Staande de Vergadering* het verslag der Redactie voor de Nieuwe Kerkewet in overweging te nemen en daarover te rapporteren.

De Predikanten van Bethulie en Edenburg.

2.—De Synode neme kennis van de Zondagschool-Vereeniging te Bethlehem gesticht (zie de *Fakkel* No. 83.)

De Predikant van Smithfield.

3.—De Synode drage aan eene Commissie op, gekozen uit de leden der Ringscommissien van den Noordelijken en den Westelijken Ring om de grenzen tusschen Bultfontein en Brandfort duidelijk te omschrijven.

Kerkeraad van Brandfort.

4.—Mag een Predikant onzer Kerk een Jood met eene Christin in het huwelijk bevestigen in het Kerkgebouw eener Ned. Geref. Gemeente, en op ons Huwelijks Formulier?

De Zuidelijke Ring.

5.—In Artikel 50 p. 29 let. e (Kerkewet, Art. 49) worden de woorden: "indien een van beiden niet reeds meer dan de helft der uitgebrachte stemmen *(nl. 2 van elk lid)* op zich heeft vereenigd, en daardoor blijkt gekozen te zijn"—geschrapt.

De Predikant van Smithfield.

6.—Art. 78 p. 2 (Kerkewet, Art. 79 p. 4) worde zoo veranderd, dat met betrekking tot het prediken over den Heidelbergschen Catechismus, gevraagd worde: *Hoe vele malen* is in het afgeloopen jaar over den H. Catechismus ten uwent gepredikt?

De Zuidelijke Ring.

7.—De Synode vergadere om de *twee* jaar.

De Predikant van Smithfield.

8.—De Synode geve eene verklaring in welk geval eene plaats, die op de grens eener gemeente gelegen is, als grensplaats beschouwd moet worden.

De Kerkeraad van Brandfort.

9.—Is een Kerkeraads-lid al dan niet verplicht de Huishoudelijke Bepalingen (Art. 74) des Kerkeraads te gehoorzamen ?

De Kerkeraad van Brandfort.

10.—Hoe moet de Kerkeraad zich gedragen tegenover eenen Ouderling, die geene nuttigheid in Bedestonden ziet, er zelf geen deel aan neemt, noch ook dezelve in zijne wijk aanbeveelt ?

De Kerkeraad van Brandfort,

11.—Hoe moet gehandeld worden bij de Aanneming in eene Zending Gemeente van iemand, aan wien de H. Doop als kind—*ouder dan* 7 *jaar*—in eene andere Gezindte is toegediend ? (Vergel, Art, 181),

De Predikant van Edenburg.

12.—De Verschillende Verslagen, volgens de Kerkewet.

De Scriba Synodi.

13.—Aangezien 'De Christen' wekelijks en 'De Fakkel' slechts maandelijks verschijnt, zoo besluite de Synode haar Kerkelijk Orgaan met dat der Ned. Kerk der Kaap Kolonie te vereenigen.

De Predikant van Philippolis.

14.—De Notulen der Synode worden niet gedrukt, maar alleen de wetsbepalingen en wetsveranderingen.

De Predikant van Philippolis.

15.—De Synode neme Artt. 220—225 in revisie.

De Kerkeraad van Philippolis.

ALB. P. MEIRING.
Scriba Synodi.

Edenburg, 22 Maart 1883.

Hieronder volgen later ontvangene Beschrijvingspunten, bestemd om te dienen ter eerstvolgende HoogEerw. Vergadering der Synode, Nos. 16 tot en met 21.

ALB. P. MEIRING,
Scriba Synodi.

16.—De Synode neme kennis van de wijze en de voorwaarden waarop de Eigendomsregten van het "Grey College" door den HoogEd. Volksraad zijn overgenomen.

17.—De Synode make vaste bepalingen omtrent de ordening van Zendelingen in onze Kerk.

18.—De Synode, lettende op het ondoelmatige van *De Fakkel* als Officieel Orgaan der Kerk, besluite voortaan *De Christen* als Kerkelijk Orgaan te gebruiken.

19.—De Synode hechte hare goedkeuring aan de loffelijke poging van den WelEerw. Kerkeraad der Gemeente van Boshof, om, bij wijze van Memorie aan den HoogEd. Volksraad, de Buiten-Kantienen opgeheven te krijgen, en petitionere zelve ook dit HoogEd. ligchaam in deze gewigtige zaak.

De Predikant van Bethulie.

20.—Kunnen ouders of voogden een kind verhinderen om lidmaat te worden, wanneer de Kerkeraad zoo iemand daartoe goedkeurt?

21.—De H. Doop, door welke Kerkkenootschappen bediend, wordt deze door onze Kerk geldig beschouwd?

Predikant van Bethlehem.

Edenburg, 10 April, 1883.

BIJLAGE II.

(Zie Not. Blz. 604.)

Rapport van den Scriba Synodi volgens Art. 142 let. d.—ingediend ten HoogEerw. Vergadering der Synode van 10 Mei, 1883, en volgende dagen.

De Scriba Synodi heeft de eer aan uwe Hoog-Eerw. Vergadering te rapporten, dat correspondentie door hem is gehouden over het een en ander, gelijk blijken kan èn uit het Synodale Brieven-boek

en uit de Bijlagen, zoowel onder het hoofd : De Synodale Archieven ; als onder : Synodale Finantien en andere Bijlagen. Hij heeft niets bijzonders te vermelden, als welligt eene correspondentie met zekeren heer A. J. Burger, over eene Toelage uit het Theol. Studenten Ondersteunings Fonds, aan zijnen zoon ; eene zaak die de Scriba met de meeste bescheidenheid, doch ten dringendste, aan de gunstige overweging van uwe HoogEw. Vergadering aanbeveelt.

Den Scriba is ter hand gekomen een schrijven van den HoogEw. Actuarius Synodi van de Kerk der Kaapkolonie, over de legitimatie van Predikanten. Dit stuk is ontvangen op 16 April jongstleden, en daarvan kon dus geene melding worden gemaakt—indien vereischt, bij de opgave der Beschrijvingspunten. Zoo ook niet van eene Memorie uit Brandfort, geteekend : N. J. Erwee. Dit een en ander zijn te vinden onder de Archieven der Synode.

De Scriba heeft overigens de eer, met veel bescheidenheid uwe HEw. Vergadering te verwijzen naar het Rapport der HoogEw. Algemeene Synodale Commissie.

Met verschuldigde hoogachting,

Uw HEws. Dw. Dienaar en Medebroeder,

ALBS. P. MEIRING,

Scriba Synodi.

De volgende stukken zijn den Scriba der Synode ter hand gesteld op heden, 10 Mei, 1883 :—

A. Schrijven van den HoogEerw. Scriba van den Ring van Colesberg, dd. Middelburg, 30 April, 1883, gemerkt A.

B. Memorie get. C. F. Leipoldt, verzoekende om te mogen worden toegelaten tot het houden van het Colloquium Doctum, gemerkt B, met bijgaande stukken I en II.

C. Memorie van Inwoners en belanghebbenden van het dorp Parijs ; gemerkt C—met Bijlagen I en II en III.

D. Memorie van Lidmaten der Ned. Geref. Kerk in dezen Staat, over verwaarloozing der Moedertaal op de Scholen, enz., gemerkt D.

ALBS. P. M.

Nog is ter hand gekomen :

E. Missive get. G. A. Maeder, dd. 8 Mei, 1883, verzoekende om eene verdere toelage uit het Theol. Stud. Onderst. Fonds, gemerkt E, met Bijlage (E) I.

F. Missive geteekend R. de Jongh van Arkel, verzoekende om een getuigschrift van afgelegde Colloquium Doctum, dd. 11 Mei, 1883.

ALBS. P. MEIRING.

Bloemfontein, 12 Mei, 1883.

Voorts ontvangen :

G. Memorie van den Voorzitter en Leden van het Provinciaal Bestuur van den Afrikaner Bond, zonder datum en hier gemerkt let. G.

BIJLAGE III.

(Zie Not. Blz. 600.)

Verslag van den Quæstor Synodi, Art. 143, let. d.—ingediend ter HoogEerw. Vergadering van de Synode, van 10 Mei, 1883 en volgende dagen.

De Quæstor Synodi heeft de eer aan uwe HoogEerw. Vergadering te rapporteren dat de gewone heffingen zijn geschied en verantwoord, blijkens de stukken en Boeken betreffende de Synodale Finautien, welke ter beschikkiug zijn van uwe HoogEerw. Rationarii ; dat Bijdragen zijn ontvangen voor de Kerkewet en Collecten voor het Theol. Studenten Ondersteunings Fonds, doch nog niet van al de Kerkeraden. Ter stijving van het laatstgenoemde Fonds is van een onbekenden gever ontvangen de som van £50 en terug ontvangen van eenen Leeraar, als student door de Synode uit dit Fonds ondersteund, de som van £80. Het Sustentatie Fonds heeft niet die ondersteuning van de Gemeenten genoten die de Synode wellicht heeft kunnen verwachten.

Uwe HoogEws. Dw. Dienaar en Medebroeder,

ALBS. P. MEIRING,

Quæstor Synodi.

P.S.—Ten einde de orde beter te bewaren heeft de Quæstor der Synode bij zichzelven besloten de Kerkelijke Rekeningen onder

zijn bestier af te sluiten, met het einde der maand Maart, gelijk hij dan ook dit jaar gedaan heeft. Hij hoopt in deze op de goedkeuring der Synode.

ALBS. P. M.

BIJLAGE IV.

(Zie. Not. Blz. 610.)

Rapport der Rationarii.

Aan den HoogEerw. Præses Synodi.

Uwe Commissie van Rationarii heeft de eer het volgende te rapporteeren :—

1. De boeken van den Quæstor Synodi zijn afgesloten tot op 31 Maart, 1883.

2. Deze allen komen overeen met de verschillende stukken en verslagen van den bank staat, en zijn correct bevonden.

3. De som van £164 8s. is verantwoord aan den HoogEerw. Algem. Quæstor van het Predikanten Weduwen Fonds der Kerk van Zuid Afrika.

4. Voor het Theol. Stud. Ondersteuning Fonds hebben bijgedragen de gemeenten van Philippolis, Ladybrand, Smithfield, en Boshoff, tot ultimo Maart. Sedert dien tijd hebben ook bijdragen gestort de Gemeenten van Jacobsdal, Vrede-fort, Kroonstad, Edenburg, Bethulie, Rouxville, en Wepener.

5. Voor de Kerkewet—volgens Syn. Besl.—hebben bijgedragen de volgende gemeenten :—

Jacobsdal, Fauresmith, Bultfontein, Philippolis, Smithffeld, Winburg, Ficksburg, Bethlehem, Boshof, Wepener, Lindley, Senekal, Heilbron, Kroonstad, Brandfort, en Rouxville.

6. Het Batig Saldo van 't Synodale Fonds is £274 1s. 1d.

De Commissie van Rationarii beveelt aan de goedkeuring van de

Synode het aankoopen van een "Cash-box" voor £5 sterling door den Scriba Synodi.

7. Nevensgaande het Rapport van de Finantieele Commissie, welke ook overeenkomt met de verschillende boeken, stukken, en verslagen van den bank staat, en dus in orde bevonden is.

Uwe Commissie heeft opgemerkt dat uit het P. Pensioen Fonds geld à 10 en 12 percent. op tweede verband op schepenkennissen door deze Commissie is uitgezet. Ook wenscht uwe commissie te wijzen op hetgeen voorkomt onder punt E van het verslag van de Finantieele Commissie.

Hopende aldus aan onze opdragt voldaan te hebben,

Zijn wij

Uw HEerw.'s Dw. Drn.,

R. H. VANDEWALL,
P. A. C. v. HEIJNINGEN.
G. R. KEET.
A. MURRAY, jz.

BIJLAGE V. A.

(Zie Not. Blz. 612.)

Rapport der Regtscommissie aangesteld door de Synode der Ned. Ger. Kerk van den O. V. Staat in hare Zitting van Mei, 1883.

Uw HoogEerw.'s Commissie heeft bij deze de eer te rapporteeren, dat zij zoowel het rapport van den Scriba Synodi als de andere stukken en correspondentie behoorende tot de Synodale Archieven en als bijlagen tot het rapport des Scribas haar ter hand gesteld zorgvuldig heeft nagezien en alles in perfecte orde heeft bevonden. Er zijn tal van brieven en documenten van minder belang en waarvan de commissie dus niet noodig heeft geoordeeld in dit rapport gewag te maken. De punten, welke op de beslissing der hooge Vergadering wachten en waarop wij de aandacht der Synode wenschen te vestigen, zijn de volgende:

1. Eene Nota van den Scriba Synodi omtrent eene rekening hem toegezonden door de uitgevers van het weekblad "De Christen," van verschuldigde inteekeningspenningen voor twee jaar. Hij heeft geene vrijheid gevoeld dezelve te betalen zonder instructie van de Synode. Uwe commissie is van oordeel, dat de Scriba der Synode onzer Kerk in het bezit behoort te zijn van het Officieel Orgaan der Kerk van de Kaapkolonie, meent echter dat uit hoffelijkheid hem gemeld blad gratis dient ter hand gesteld te worden. Geschiedt zulks niet, dan adviseert uwe commissie dat door den Scriba van wege de Synode onzer Kerk op dit blad ingeteekend worde.

2. Brief van A. J. Burger, dd. Brandfort, 10 Febr., 1883, vragende om ondersteuning uit het Stud. Onderst. Fonds voor zijnen zoon, die in de Godgeleerdheid wenscht te studeeren. Uwe commissie meent, dat applicant behoort verwezen te worden naar het besluit der Synode, volgens hetwelk toelage uit gemeld fonds aan jongelieden niet gegeven wordt dan alleen voor een jaar vóór het passéren van hun Admissie Examen.

3. Brief van Ds. A. D. Luckhoff, Actuarius Synodi der Ned. Ger. Kerk van de Kaapkolonie, dd. 3 April, 1883, Kaapstad, waarin hij namens eene commissie door de Synode der Kaapsche Kerk aangesteld om met betrekking tot de legitimatie van predikanten met de Kerk van den O.V. Staat te onderhandelen van deze HoogEerw. Synode de opgave verzoekt der wetsartikelen, welke door onze Kerk bij de legitimatie van predikanten worden in acht genomen. Uwe Commissie herinnert aan het vroeger genomen besluit der Synode omtrent deze zaak (verg. Syn. Nott. pagg. 300, 274, 275, 289, 339) en adviseert dat als antwoord op voornoemde vraag de commissie der Kerk van de Kaapkolonie van dit besluit der Synode in kennis worde gesteld.

4. Brief, dd. Brandfort, 2 April, 1883, inhoudende verzoek van zekeren heer H. J. Erwee, wonende op de grenslijn tusschen Brandfort en Winburg om onder de gemeente Brandfort te mogen sorteren. Uwe commissie oordeelt dat memorialist verwezen moet worden naar het besluit der HoogEerw. Synode in deze zitting genomen, dat plaatsen, door welke eene kerkelijke lijn gaat als grensplaatsen beschouwd worden, en dat de bewoners van zoodanige plaatsen het regt hebben te kiezen tot welke gemeente zij willen behooren.

5. Schrijven van Ds. J. K. Albertijn, Scriba van den Ring van Colesberg, dd, Middelburg, 30 April, 1883, onder de aandacht der

Synode brengende de gesstelijke behoeften onzer Geloofsgenooten in Stellaland en Land Gosen en vragende om hare zamenwerking in de behartiging dier belangen. Uwe commissie is van oordeel, dat de predikanten van Hoopstad en Bultfontein de aangewezen personen zijn om in deze met de Koloniale Kerk zamen te werken, en kan tevens mededeelen, dat deze predikanten zich bereid verklaard hebben, om zich de geestelijke belangen der leden onzer Kerk, welke in genoemde gewesten woonachtig zijn, aan te trekken.

6. Brief van den heer C. F. Leipoldt, vroeger in dienst van het Rijnsch Zending Genootschap, dd. Worcester, 27 April, 1883, verzoekende om te mogen worden toegelaten tot het houden van het Colloquium Doctum, ten einde beroepbaar gesteld te worden als leeraar der Ned. Ger. Kerk van den O. V. Staat. Daar de heer Leipoldt in de Kaapkolonie woonachtig is, zoo adviseert uwe Commissie dat het hem aanbevolen worde zijn aanzoek om legitimatie tot de Synode der Kaapsche Kerk te rigten.

7. Memorie van inwoners en belanghebbenden van het dorp Parijs, dd. 10 April, 1883, verzoekende om tot eene afzonderlijke gemeente verklaard te worden. Hoewel uwe Commissie van oordeel is dat de Memorialisten konden gewacht hebben op de e.k. zitting van den Noordelijken Ring, die volgens ingewonnen getuigenis gereed was om aan het verzoek te voldoen, en, hoewel Memorialisten zich ten onrechte beklagen, dat hun geen regt geschied zij, zoo beveelt uwe Commissie nogtans aan, dat het aan den Noordelijken Ring worde opgedragen eene gemeente te Parijs te stichten nadat aan de vereischten der wet, volgens Art. 250, voldaan zijn.

8. Memorie van lidmaten der N. G. Kerk in dezen Staat, met 41 naamteekeningen, eene klagte inhoudende:

a. Over verwaarloozing der moedertaal op sommige scholen in dezen Staat, die door leeraars gesticht zijn.

b Over de Engels ? gezindheid door Ds. Morgan aan den dag gelegd, door het houden van Engelsche diensten in de Kerk van Bloemfontein.

c Over het invoeren van leervrijheid in de Ned. Ger. Kerk, O. V. Staat door Ds. Morgan, die zijn kansel heeft afgestaan aan den Eerw. Hurt, leeraar der Wesleyaansche gemeente, waarom hij, volgens het oordeel van Memorialisten, strenge berisping verdiend heeft.

Deze memorie is zonder begeleidend schrijven en zonder opgave van plaats of datum der afzending ingediend. Mogt de Synode goedvinden deze informaliteit over het hoofd te zien, zoo adviseert uwe Commissie dat de onderteekenaars der memorie met betrekking tot punten b en c, welke klagten inhouden tegen den Predikant van Bloemfontein gerigt, verwezen worden naar Art. 355 der kerkelijke wetten, volgens welk artikel het houden van opzigt en de uitoefening van tucht over Predikanten aan de Ringsbesturen is toevertrouwd, zie ook Art. 393. Wat punt a betreft, is uwe commissie van oordeel dat er geene aanleiding bestaat tot de bewering, dat de Hollandsche taal door leeraren onzer Kerk op scholen door hen gesticht verwaarloosd wordt.

9. Brief van Ds. G. A. Maeder, dd. Ladybrand, 8 Mei, 1883, aanzoek doende om eene verdere toelage van £50 uit het Stud. Ond. Fonds voor den student H. Muller. Uwe Commissie beveelt aan het de HoogEerw. Synodale Commissie over te laten om in deze naar bevind van zaken te handelen.

10. Memorie geteekend door den Voorzitter en leden van het Provinciaal Bestuur van den Afrikaner Bond, zitting houdende te Bloemfontein op 5 Mei, 1883, welke memorie

a. Klagten bevat, dat op sommige onzer Kerkscholen de moedertaal schromelijk verwaarloosd wordt, benevens het verzoek, dat de Hollandsche taal als middel van onderwijs diene op alle scholen in verband met de Ned. Ger. Kerk;

b. Bezwaar oppert tegen het houden van Engelsche diensten in eene of andere der Ned. Ger. kerken in dit land,

Uwe Commissie meent dat hierop geantwoord moet worden, met betrekking tot punt a, dat, indien de Memorialisten onder Kerk scholen de Meisjesscholen verstaan, op die scholen aan het Hollandsch de voorkeur gegeven wordt; indien zij echter de Gouvernementsscholen bedoelen, dan ze te verwijzen naar Ord. No. 13, 1879, punten 45 en 85.

Wat punt *b* betreft, is uwe Commissie van oordeel, dat de Synode hare eigene bepaling in Art. 18, lit. b der Kerkewet dient te handhaven.

11. Missieve van Ds. de Jongh van Arkel, dd. Bloemfontein, 11 Mei, 1883, waarin deze heer schriftelijk bewijs verzoekt van het

Colloquium Doctum dat omtrent 3 jaren geleden met hem gehouden werd, ten einde bij eventuele vacature te kunnen soliciteren. Uwe Commissie adviseert dat aan het verzoek van Ds. van Arkel worde voldaan.

12. Memorie van 9 leden der gemeente Wepener, wonende aan de noordzijde van Caledon, het verzoek inhoudende om hunne kerkelijke voorregten te Dewetsdorp te mogen genieten. Uwe Commissie beveelt aan dat Memorialisten er op gewezen worde, dat zij overeenkomstig de bepalingen der Kerkewet hun aanzoek te rigten hebben tot den Ring waaronder zij sorteren.

13. Schrijven van Ds. G. R. Keet, Consulent der Gemeente van Dewetsdorp, dd. Bloemfontein, 14 Mei, 1883, uit naam van den Kerkeraad van Dewetsdorp, aanzoek doende om de noodige handopening ter salariëering van haren toekomstigen leeraar. Daar de gemeente Dewetsdorp eerst pas gesticht is, en het bovendien eerst blijken moet of de staat der finantien, bij name van het Sustentatie Fonds, de uitbetaling van het gevraagde salaris toelaat, zoo meent uwe Commissie dat den kerkeraad van Dewetsdorp zal aanbevolen worden het bovengemelde verzoek later te herhalen.

Ten slotte acht uwe Commissie het noodig de HoogEerw. Vergadering daarop opmerkzaam te maken, dat bijna alle ingezonden stukken te laat zijn ontvangen, verg. Art. 131, dat zij echter overeenkomstig Art. 147, 6, ook deze stukken overwogen heeft, vertrouwende dat de Synode, met het oog op de belangrijkheid der onderwerpen, ze niettegenstaande het informele der ontvangst in behandeling zal nemen.

Hopende dat de wenken en aanbevelingen der Commissie de goedkeuring der HoogEerw. Synode moge wegdragen,

Hebben wij de eer ons te noemen,

Uw HEerw.'s dw. dienaren en medebroeders,

H. VAN BROEKHUIZEN, Pres.
C. FRASER.
P. A. WINTER.
J. S. DE VILLIERS.
A. J. VAN TONDER.
C. J. LOUW.

BIJLAGE V. B.

(ZIE NOT. BLZ. 601.)

HoogEerw. Heer!

De Regtscommissie, als Commissie van Bezigheid, wenscht met betrekking tot de gemeenteconferentie het volgende aan te bevelen:

1. De Conferentie worde gehouden op morgen—Zaterdag—avond, en diene tegelijkertijd als Voorbereiding voor het Nachtmaal, dat D.V. den daaropvolgenden Zondag zal gevierd worden.

2. Het Voorzitterschap worde waargenomen door den HoogEerw. Moderator.

3. Het onderwerp, dat behandeld zal worden, zij:

De Christen en de Openbare Eeredienst;

of: in welke stemming verkeert het hart van den geloovige?

a. Vóór de godsdienstoefening.

b. Gedurende het aanbidden.

c. Na de plegtigheid.

Over punt a zullen het woord voeren de predikanten van *Winburg* en *Edenburg*.

Over punt 2 worde gesproken door de predikanten van *Smithfield* en *Senekal*.

Over punt c worde het onderwerp behandeld door de predikanten van *Jacobsdal* en *Hoopstad*.

Hopende dat deze schikkingen de goedkeuring der HoogEerw. Synode zullen wegdragen, hebben wij de eer ons te noemen

U HoogEerw.'s dw. dienaren

H. VAN BROEKHUIZEN.
C. FRASER.
P. A. WINTER.
A. J. VAN TONDER.
C. J. LOUW.
J. S. DE VILLIERS.

BIJLAGE VI.

(Zie. Not. Blz. 615, 619.)

Rapport der Synodale Commissie, volgens Art. 151, 6, h, der Kerkewet—ter Syn. Vergadering van 10 Mei, 1883, en volgende dagen.

Uwe HoogEw.'s Commissie heeft de eer aan uwe HEw.'s Vergadering te rapporteeren :—

1. Dat zij in het afgeloopen jaar tweemaal vergaderd is geweest, en hier op nieuw.

2. Op 25 Julij, 1882, verleende uwe Commissie ondersteuning uit het Theol. Stud. Ond. Fonds aan de jonge heeren Wm. en P. Boshoff en N. Muller (Theol. Student.) Heden besloot uwe Commissie, ten gevolge van het schrijven van den Predikant van Ladybrand, waaromtrent uwe HEws. Regtscommissie heeft gerapporteerd—aan dezen student op nieuw £50 uit het Studenten Fonds toe te staan.

3. Op 18 Januarij, 1883, overwoog uwe Commissie het aanzoek om ondersteuning van den heer A. J. Burger van Brandfort, voor zijnen zoon, thans leerling aan de Normaalschool te Kaapstad, Hierop heeft uwe Commissie geantwoord, zooals gisteren door uwe Regtscommissie werd geadviseerd en door de Synode werd besloten.

4. De Synodale Commissie overwoog eene correspondentie betreffende de kerkelijke grensscheidingen tusschen Grikwaland West en de aangrenzende gemeenten in den Oranje Vrijstaat. Uwe Commissie heeft gemeend het oordeel van den Ring van Colesberg—in de Kolonie—te moeten billijken.

5. Uwe Commissie heeft kennis genomen van het antwoord van den HoogEd. Volksraad op zekere Memorie der Synode.

6. Uwe Commissie oordeelde, ten gevolge eener gevoerde correspondentie in zake, dat het voorstel, bladz. 541 der Synod. Notulen, betreffende uitbetaling van Presidents Salaris bij verwisseling van standplaats, ook besluit der Synode geworden is, en gelastte mitsdien zekere uitbetaling.

7. Ten opzigte van het Predikanten Pensioen Fonds, beschouwde uwe Commissie, dat wat betreft HH. Administrateurs van den voormaligen Ring van Winburg, hunne administratie voor afgedaan te houden.

8. Dit kon uwe Commissie niet besluiten ten opzigte van HH. Administrateurs van den voormaligen Ring van Fauresmith. Heden echter besloot uwe Commissie, na sedert ingewonnen informatie, uwe HEw. Vergadering aan te bevelen, ook deze administratie voor afgedaan te beschouwen.

9. Aanbeveling aan uwe HEw. Vergadering, dat nog verschuldigden Inleg voor het Pensioen Fonds worde gestort.

C. FRASER, Voorzitter.
JOHANNES G. OLIVIER.
ALBS. P. MEIRING, Scriba.

Bloemfontein, 18 Mei, 1884.

BIJLAGE VII. A.

(Zie Nott. Blz. 609.)

Aan Moderator en Leden van de HoogEerw. Synode der Nederduitsch Gereformeerde Kerk van den Oranje Vrijstaat.

De Curatoren van het Grey College hebben de eer aan uwe Hoog Eerwaarde voor te leggen het volgende verslag omtrent den toestand van het Grey College gedurende den cursus 1882—1883.

1. Ingevolge het besluit door de HoogEerwaarde Synode in hare zitting van 17 Mei, 1882 genomen, waarbij aan Curatoren machtiging verleend werd op zekere voorwaarden het eigendomsrecht in het Grey College over te dragen aan het Gouvernement van dezen Staat, werd door den HoogEd. Volksraad eene Ordonnantie vastgesteld, en had de overdracht van het College aan de Regeering plaats op den 19 September 1882. Het zal de Synode aangenaam zijn uit het hiernevensgaande uittreksel uit eenen brief van Sir George Grey te vernemen dat deze, door den Voorzitter van het Curatorium met den genomen maatregel bekend gemaakt, daaraan zijn volle goedkeuring gehecht heeft, en zijne overtuiging uitspreekt dat dit tot groot

voordeel van het College strekken zal. Ten bewijze zijner onverminderde belangstelling belooft hij in hetzelfde schrijven eene verzameling boekwerken te zullen zenden, als een geschenk aan de Bibliotheek van het College.

2. In het personeel der onderwijzers had gedurende den afgeloopen cursus geene verandering plaats.

Het aantal leerlingen bedroeg in den cursus van 1882 drie-en-negentig, in den aanvang van den loopende cursus drie-en-tachtig; het aantal kostleerlingen varieerde tusschen de vijf-en-dertig en vijf-en-twintig. Op dit oogenblik bedraagt het zes-en-twintig.

Ofschoon de epidemieën, die gedurende het vorige jaar alhier geheerscht hebben het College niet hebben verschoond mogen wij met dankbaarheid vermelden dat wij door Gods goedheid geen enkel sterfgeval hebben te betreuren gehad. De gezondheidstoestand gedurende den afgeloopen cursus laat niets te wenschen over.

3. Van de zes leerlingen der Hooge School, die aan het in Juni 1882 gehouden Matriculatie Examens der Kaapsche Universiteit deel namen slaagden er vijf, nl. P. J. J. Boshoff, G. F. Faustmann, W. H. Boshoff, J. Brebner, en C. J. Snijman. De beide eerstgenoemden kwamen op de lijst der loffelijk vermelden voor. De Algemeene Commissie van Publieke Examinatoren kende den door haar uitgeloofden prijs van £25, voor dien Vrijstaatschen leerling die het hoogst op de "honours" lijst voorkwam, dientengevolge, aan P. J. J. Boshoff toe, terwijl een extra prijs van £10 aan den nevens hem met lof gepasseerden leerling G. F. Faustmann werd geschonken.

Van de vijf bovengenoemde jongelingen zetten vier hunne studien te Stellenbosch voort, met het doel zich te doen opleiden tot leeraren onzer Kerk, in ons oog een verblijdend teeken dat nu voor het eerst het doel waarvoor het Grey College door zijn oorspronkelijk en stichter bestemd was, staat bereikt te worden.

Vijf leerlingen namen deel aan het in December 1882 in dezen Staat gehouden examen voor Letteren en Wetenschap, 2e graad. Allen passeerden, nl. H. W. Bell, J. A. Reeders, A. Scott, H. Becker, en W. Schulz.

Een leerling van het Grey College nam deel aan den Openbaren Wedstrijd der scholen, J. F. Janse van Rensburg. Uit een getal

van *vijftien* Kandidaten van verschillende scholen des Lands, was hij de eerste en werd dus voor het ontvangen eener Gouvernements Beurs aanbevolen.

4. Er zijn in het afgeloopen jaar vele verbeteringen aangebracht, zoowel in de gebouwen als in het ameublement der school en kostschool. De som door de mildheid van den HEd. Volksraad verleden jaar toegestaan, is gebruikt om de erven, waarop de school gebouwen staan, door een stevigen muur te omringen, en de ingesloten ruimte is zooveel mogelijk geëffend, en voor een speel- oefenplaats voor de leerlingen geschikt gemaakt. Een stel gymnastiek instrumenten is besteld en wordt dagelijks verwacht. Zoodra het zal aangekomen zijn zal met een geregelden cursus in exerceren en gymnastiek een aanvang worden gemaakt.

Het ameublement der kostschool is aangevuld, en zoowel de slaapkamers als de waschkamer zijn van een stel nieuwe en doelmatige meubelen voorzien.

In de Lagere School zijn de oude, ouderwetsche, schooltafels en banken in twee der klaskamers door een nieuw stel schoolmeubelen, van Amerika ontboden, vervangen. Deze zijn in overleg met den Inspecteur van Onderwijs besteld, en zijn geheel in overeenstemming met de eischen van schoolhygien en pædagogiek. Wij twijfelen dan ook niet of zij zullen eene groote verbetering blijken, en voldoening geven.

5. Art. 5 in Ordonnantie No. 16, 1882, waarbij het Grey College door de Regering wordt overgenomen, luidt als volgt: "Dat de bestaande Curatoren in functie blijven zullen tot bij de eerstvolgende gewone zittingen van het Volksraad en van de Synode, na vaststelling dezer Ordonnantie; als wanneer de Curatoren, onder art. 3 dezer Ordonnantie bedoeld door beide voormelde ligchamen respectieveld zullen worden gekozen" In overeenstemming met dit artikel, hebben wij de eer, onder dankbetuiging voor het tot dusverre genoten vertrouwen, onze betrekking als Curatoren van het Grey College neder te leggen, en uwe HoogEerw. Vergadering te verzoeken, in voldoening van bovengemeld artikel, 4 Curatoren in onze plaats te willen aanstellen.

Hiermede hebben wij de eer ons te noemen,

HoogEerwaarde Heeren,

De Curatoren van het Grey College,

F. W. REITZ, Voorzitter en Secretaris.
DR. C. J. G. KRAUSE, Thesaurier.
C. S. MORGAN.
C. BORCKENHAGEN.

Bloemfontein, 17 April, 1883.

BIJLAGE VII. B.

(Zie Not. Blz. 609.)

VERSLAG van den Staat der Inkomsten en Uitgaven van het Grey College te Bloemfontein, O.V. Staat, loopende van den 1 *Januari tot en met* 31 *December,* 1882.

INKOMSTEN.

	£	s.	d.	£	s.	d.
1. Aan Gouvernements Toelaag	1,550	0	0			
2. „ Renten	70	13	6			
3. „ Uitgeleend kapitaal terug ontvangen ...	101	10	0			
4. „ Schoolgelden...	501	15	9			
5. „ Subscriptie voor Gymnastie	17	10	0			
6. „ Huishuur	50	0	0			
				2,291	9	3
Balans Dr.				570	1	2
Somma				£2,861	10	5

UITGAVEN.

	£	s.	d.	£	s.	d.
1. Door Nadeelig Saldo van 1881	213	1	10			
2. „ Salarissen	1,685	10	0			
3. „ Instandhouding van Gebouwen	79	16	0			
4. „ Schoolmeubels en Reparatie daaraan ...	137	5	6			
5. „ Bank Cheque Boek	0	8	4			
6. „ Sanitair werk	35	1	6			
7. „ Nieuwe gebouwen (muur om tuin, enz.) ...	539	0	0			
8. „ Bodesloon	1	10	0			
9. „ Schoolbehoeften en Drukwerk	42	16	9			
10. „ Gymnastie Toestel	30	2	6			
11. „ Renten	65	6	4			
12. „ Dorps- en Waterbelasting (achterstallig)	31	11	8			
				2 861	10	5
Somma				£2,861	10	5

VERSLAG van den Staat der Inkomsten en Uitgaven van het Grey College, loopende van den 1 *Januari tot en met den* 30 *April,* 1883.

INKOMSTEN.

	£	s.	d.	£	s.	d.
1. Aan Gouvernements Toelaag	516	13	4			
2. „ Gelden terug ontvangen	0	13	0			
3. „ Schoolgelden	133	17	6			
				651	3	10
4. „ Balans Dr. op 30 April, 1883...				542	5	6
Somma				£1,193	9	4

UITGAVEN.

	£	s.	d.	£	s.	d.
1. Door Nadeelig Saldo in 1882	570	1	2			
2. „ Salarissen	585	8	4			
3. „ Reparatie van Meubels	8	3	3			
4. „ Sanitair Werk...	12	10	0			
5. „ Instandhouding van Gebouwen	4	7	6			
6. „ Bank Cheque Boek	8	4	0			
7. „ Renten...	3	11	6			
8. „ Schoolbehoeften	8	19	3			
Somma				1,193	9	4

STAAT der Finantien van het Grey College op den 30 *April,* 1883.

BATEN.

	£	s.	d.	£	s.	d.
1. Kapitaal: Oprigtingsfonds uitgezet op Schepenkennis	1,200	0	0			
2. Renten verschuldigd gesecureerd	120	0	0			
3. Schoolgelden achterstallig—zeker...	238	13	0			
4. Schoolgelden achterstallig—twijfelacntig ...	193	11	3			
Somma				1,752	4	3

LASTEN.

	£	s.	d.	£	s.	d.
1. Kapitaal geleend, schuldig sedert 1875	1000	0	0			
2. Nadeelig saldo van loopende uitgaven tot 30 April, 1883	542	5	6			
3. Renten schuldig op de £1000 van 23 Januari, 1882, tot 30 April, 1883	51	3	4			
				1,593	8	10
Batig saldo ...				158	15	5
				£1,752	4	3

Aldus opgemaakt te Bloemfontein, in den O.V.S., op heden 30 April, 1883, door mij

DR. C. J. G. KRAUSE,

Theasurier van het Grey College.

BIJLAGE VIII. A.

(ZIE NOT. BLZ. 610.)

O.V.S DAMES INSTITUUT "EUNICE."

RAPPORT MEI, 1883.

ONDERWIJZERESSEN:

IN 'T NEDERLANDSCH EN FRANSCH.

MEJ. A. ZEEGERS.

ENGELSCH, LATIJN, NATUURKUNDE, OUDE EN NIEUWE GESCHIEDENIS, HANDWERKEN, GYMNASTIEK.

MEJUFFVR. L. HOCKLEY.
„ E. ROSSOUW.
„ C. BRINK.
„ E. HURT.

IN DUITSCH, MUZIEK, EN ZANG.

FRAULEIN HAMMA.
FRAULEIN HAAS.

BEWAARSCHOOL.

MISS NEILSON.

GETAL LEERLINGEN:

Negen-en-Zeventig, waarvan 36 kostleerlingen zijn.

BEWAARSCHOOL: Veertig.

In Juli, 1882, werden de werkzaamheden alhier voortgezet, met ongeveer twee-en-negentig leerlingen, en kort daarna werden bijna alle de kostleerlingen aangetast door mazelen en diphtheria. Van de gevallen die bleken ernstig te zijn is er slechts een doodelijk geworden, nadat de lijderesse naar het ouderhuis gebragt geworden was. Deze tijd van ziekte duurde bijna tot aan 't einde van het jaar. In dienzelfden tijd moest een van de onderwijzeressen wegens ongesteldheid haar werk voor zes weken staken, en twee andere voor een korteren tijd om dezelfde reden.

De dame die verwacht werd in 't begin van het half-jaar, voor muziek onderwijs, is niet aangekomen voor het begin van September.
Betreffende het aankomen der onderwijzeressen in de plaats van diegenen welke ons in Juli verlieten, wachtte ons ook eene teleurstelling. Wij hoopten haar hier te zien tegen het einde van September, maar niet voor Januari kwamen zij aan. Intusschen hebben wij de beste tijdelijke hulp die te krijgen was ingeroepen.

Dat de arbeid verricht door een onvolledig getal onderwijzeressen, waarvan sommigen ziek, aan leerlingen van welke gedurig eenige wegens ziekte afwezig waren, zeer onvoldoend was, is genoegzaam gebleken uit het Rapport van den Inspecteur van Onderwijs.

Geheel ontmoedigd waren wij echter niet, daar al onze klassen, met uitzondering van een zeer gering getal leerlingen, een Standaard hooger werden opgedragen, en ook passeerden bij de inspectie in November.

Op den laatsten dag van de cursus vernamen wij dat eene onzer leerlingen geslaagd was met haar examen en de beurs van £120 behaald had. Dit half-jaar is onder veel meer bemoedigende omstandigheden geopend, dan die onder welke wij in 1882 sloten. Het onderwijs dat nu medegedeeld wordt is volkomen toereikend voor onze tegenwoordige behoeften.

De organizatie van de school is eenigzins veranderd. De laagste klassen, die weldra een afzonderlijk Midden Departement worden, zullen tusschen de Bewaarschool en het Instituut zijn, aan de zorg van een der onderwijzeressen, bijgestaan door eene kweekelinge, toevertrouwd.

Onze hoogste klasse, bestaande uit vier leerlingen, bereidt zich thans voor tot het Beurs Examen in December as. Hoewel niemand van de vier aanspraken zal kunnen hebben op de Beurs, daar zij allen in Bloemfontein woonachtig zijn, toch zullen wij trachten haar een certificaat van bekwaamheid in de verschillende takken te doen toekomen.

Het muziek onderwijs aan de Inrichting belooft zeer veel. Van de bekwaamheid van de dame die aan het hoofd van dit Departement staat is reeds bij het laatste concert, in December, door de leerlingen uitgevoerd, duidelijk proef gegeven. Niets blijft hierin te wenschen over dan dat het getal van onze instrumenten vergroot wordt. Vooral hebben wij een orgel of harmonium zeer noodig.

Wat de schoone kunsten aangaat, wij gevoelen meer en meer dat die een sterken invloed op onze leerlingen uitoefenen moeten, en wij hopen eerlang in verband met onze Bibliotheek eene kunst-zaal te hebben. Met het oog op de benoodigdheden daarvoor, is er besloten binnenkort in het Instituut een concert te geven, de opbrengst waarvan tot genoemd doel besteed zal worden.

Onze Bibliotheek is voor een jaar geleden opgericht. Van Europa en uit de Kaapstad hebben wij boeken ontboden, en voor verscheidene couranten en tijdschriften hebben wij ingeteekend. In October hadden wij over de £20 schuld, tot afbetaling waarvan een concert gehouden werd, hetwelk ongeveer £22 opbracht.

De vijf leerlingen die in Juli ll. tot het onderwijzers-examen der derde klasse toegelaten werden, zijn allen gepasseerd. Twee van haar zijn thans als assistenten in Gouvernementsscholen werkzaam.

Gaarne trachten wij alhier een gevoel van belangstelling in de behoeften van ons land op te wekken, en onze leerlingen tot bereidwilligheid om aan anderen onderwijs te geven aan te sporen. Zeer gering is tot nog toe het getal van diegenen die bekwaam en gewillig zijn als onderwijzeressen uit te gaan, en toch verachten wij den dag der kleine dingen niet. Reeds durven wij zeggen: "De lieflijkheid des Heeren onzes Gods is over ons, en Hij bevestigt het werk onzer handen. Hem zij de eer."

M. MURRAY, Directrice.

BIJLAGE VIII. B.

(ZIE NOT. BLZ. 609.)

Verslag van de Curatoren van het Dames Instituut "Eunice."

De Curatoren van het Dames Instituut "Eunice" hebben de eer bij deze het volgende aangaande die Inrichting, gedurende het afgeloopen jaar, aan de HEerw. Synode te rapporteren.

De werkzaamheden in het Instituut zijn, als naar gewoonte, met trouw en ijver voortgezet geworden, doch ziekte en onvermijdelijke veranderingen in het onderwijzers personeel hebben ook in het afgeloopen jaar eene nadeelige uitwerking gehad. Intusschen, kan het Curatorium zijne hooge waardeering van de getrouwe diensten door

de Directrice en de Onderwijzeressen aan de Leerlingen in het Instituut bewezen, niet genoeg uitspreken. Immers, zij hadden niet alleen des daags hare verantwoordelijke pligten te behartigen, maar moesten ook dikwijls hare nachtrust in belang der ongestelde leerlingen opofferen. Met innig leedwezen moet de Commissie van het overlijden van ééne leerling gewag maken, die, na zij in het Instituut met teederheid verpleegd was geworden, bij hare herstelling naar het ouderlijk huis overgebragt en aldaar gestorven is.

2. Het onderwijzers personeel is op het oogenblik voltallig, en het doet de Commissie groot genoegen op te merken dat er onder de onderwijzeressen niet alleen hartelijke zamenwerking bestaat, maar ook innige belangstelling in het welzijn der leerlingen.

In de plaats van de Onderwijzeressen die het Instituut verlaten hebben, zijn er twee uit Duitschland, twee uit de Kaapkolonie, en eene voor de Bewaarschool, uit Schotland, tot ons overgekomen.

3. Het doet de Commissie leed dat zij niet een even gunstig verslag van den staat der finantien doen kan, gelijk blijken zal uit het rapport van den Theasurier. Onder anderen blijft de moeielijkheid om de schoolgelden te innen, voortduren, ten gevolge waarvan de ontvangene bedragen niet toereikend zijn om de loopende uitgaven te dekken. De Commissie wil dezen staat van zaken grootendeels aan de algemeene geldschaarschte toeschrijven, waardoor sommige kinderen ook verhinderd zijn geworden naar het Instituut op te komen, voor wie er plaatsen in die Inrichting besproken waren, en waardoor het getal kostleerlingen ook is verminderd, zoodat de ontvangene bedragen aan onze verwachtingen niet beantwoord hebben. Uit den staat van finantien zal blijken welk een aanzienlijk bedrag vereischt wordt tot dekking van de vaste salarissen, t.w., ruim £1200 sterling, terwijl de toelage van Regeringswege tot hiertoe slechts de som van £250 sterling bedraagt; en de Commissie vermeent beter over hare finantien te zullen kunnen beschikken indien de vaste salarissen van Regeringswege gedekt worden, gelijk met het Grey College het geval is. Met blijdschap zou zij elken maatregel van dien aard begroeten, die tot verbetering van hare finantieele positie zou verstrekken.

Door den HEd. Volksraad werd er voorleden jaar eene som op de begrooting geplaatst, tot het daarstellen van eene put, die voor de Inrichting eene onmisbare vereischte is. Op last van het Uitvoerend Gezag zijn er tenders herhaaldelijk gevraagd geworden, doch alle ingekomene tenders waren hooger dan de som tot dat doel toegestaan, en de Commissie ziet nog met belangstelling de voorziening in deze zoo zeer gevoelde behoefte te gemoet.

4. De Commissie betreurt het verlies uit haar midden van een harer ijverige en getrouwe medewerkers, den WelEd. heer D. N. van Hoijtema, die wegens ernstige ongesteldheid zijne betrekking als Curator heeft moeten neerleggen. Het gemis van zijne belangrijke diensten, ook als Scriba van het Curatorium, wordt zeer gevoeld. De vacature hierdoor ontstaan zal van Regeringswege moeten aangevuld worden, en de Commissie neemt de vrijheid de aandacht van den HoogEd. Volksraad te vestigen op de getrouwe diensten door den WelEd. heer Robert Innes aan het Instituut bewezen, bij de be- noeming van een' opvolger.

5. De Bewaarschool, die, met toestemming van derzelver vroeger Bestuur in verband gesteld werd met het Instituut, zou, naar het oordeel der Commissie, aan haar doel beter beantwoorden wanneer zij overgebracht werd naar een locaal in onmiddellijk verband met het Instituut, en de Commissie hecht hare goedkeuring aan de aanbeveling van den Inspecteur van Onderwijs ons aangaande. Daar deze school gesticht en tot hiertoe staande gehouden is geworden door private middelen, die niet eens toereikend zijn om het salaris van de Onderwijzeres en de renten op de bestaande schuld te dekken, was de Commissie nooit in staat om door een dubbel onderwijzers personeel ook te voorzien in de behoefte die er gevoeld werd aan het Hollandsch onderwijs. Door de verplaatsing van de school naar een ander locaal, en door de geldelijke ondersteuning van de Regering, zou dit bezwaar uit den weg geruimd worden.

Uit het verslag van de Directrice, hier aangehecht, kunnen bijzonderheden aangaande het onderwijs in de verschillende vakken van het Instituut worden vernomen. Daaruit kan men ook dadelijk zien met welken ijver de Directrice, de Onderwijzeressen, en Leerlingen, trachten om door haar eigen handenwerk in gevoelde behoeften te voorzien, waardoor de Commissie geene gelden beschikbaar heeft. Het is alleen van zulke loffelijke pogingen dat een Bibliotheek in de Inrichting haar bestaan te danken heeft, en waardoor de vereischte geldmiddelen tot het daarstellen van eene kunstzaal kunnen gevonden worden.

Met groote blijdschap mag de Commissie rapporteren dat reeds verschillende der leerlingen van het Instituut als Onderwijzeressen werkzaam zijn, zoowel op Gouvernements als in private scholen, en dat het volk reeds de rijpe vruchten begint te genieten van de opofferingen ten gunste van de groote en edele zaak—de opvoeding van de dochters des lands. De Commissie vertrouwt dat dit ook een spoorslag zal zijn tot de verdere milde ondersteuning van deze Inrichting, zoo belangrijk voor de toekomst des lands.

De Commissie kan haar verslag niet eindigen zonder hare blijdschap uit te spreken over het feit dat het onderwijs in het Instituut gegeven op echt Christelijke beginselen rust, en dat er niet alleen voor de ligchaamelijke maar ook, met hartelijke belangstelling en ijver, voor de hoogere geestelijke belangen der leerlingen zorg gedragen wordt.

Vertrouwende aldus de ons opgedragen taak volbracht te hebben, hebben wij de eer te zijn, enz., enz.

C. S. MORGAN, V,D.M., Voorzitter.
J. GEO. FRASER, p.t. Secretaris.

Bloemfontein, 14 Mei, 1883.

BIJLAGE VIII. c.

(Zie Not. Blz.)

Kontant Rekening van het Instituut Eunice.

Dr. 1882-1883.

	£	s.	d.
Aan Kontant in handen 31 Maart, 1882	£35	9	5
„ Schoolgelden en Kostgeld	2633	18	6
„ Gouvernements Schenking	250	0	0
„ „ „	386	11	7
„ „ „	750	0	0
„ J. G. Fraser, Beleening	140	10	10
„ Nationale Bank overtrokken	136	11	1
	£4533	1	5

1882-1883. Cr.

	£	s.	d.
Per Huis Rekening	£1913	18	7
„ Salarissen...	1222	1	11
„ Reparatie Rekening	134	10	3
„ Kosten	77	1	6
„ „ Onderwijzeressen	140	0	0
„ „ Assurantie	19	10	0
„ Meubel Rekening	282	12	10
„ Boek en Muziek Rekening	205	8	10
„ Promessen en Renten Pretorius	336	0	0
„ Renten	1	5	6
	£4333	1	5

(Get.) ROBT. PALMER,

Thesaurier.

INSTITUUT EUNICE 1882—3.

LASTEN.

Gouvernements Depot	£16	2	5
T. H. Parker & Co.	0	17	0
Volksblad	1	3	6
S. Parton & Co.	0	10	10
G. A. Fichardt & Co....	5	2	9
C. Borckenhagen	28	1	6
W. B. Gradwell tot 28 Feby.	170	3	9
Darter Brothers and Walton	0	9	0
Ohlsen, R.	82	1	2
Barlow Bros.	82	16	3
J. G. Fraser	140	10	10
Nationale Bank	136	11	1
G. Willson	6	18	2
Salarissen	172	0	0
J. ␣. Le Clus	7	6	6
Holmes, Gradwell, en anderen	150	0	0
Balans	411	18	9
	£1412	13	6

BATEN.

Per Bedrag verschuldigd tot 31 Maart, 1883	£666	7	4
Per Bedrag verschuldigd door diegenen wiens dochters het school verlaten hebben	746	6	2
Per Bedrag nog verschuldigd aan het Gouvernement ...	281	18	1
	£1412	13	6

(Get.) ROBERT PALMER,

Thesaurier.

INDEX

TOT DE

Notulen der Twaalfde Syn. Vergadering,

GEHOUDEN TE

BLOEMFONTEIN,

Op 10 Mei 1883, en volgende dagen.

NOTULEN

VAN DE

Dertiende Vergadering

DER

SYNODE

VAN DE

Nederduitsch Gereformeerde Kerk

VAN DEN

ORANJEVRIJSTAAT.

BLOEMFONTEIN:

Gedrukt ten Kantore van den O.V.S. Nieuwsblad Maatschappij
C. BORCKENHAGEN.

Geene Examplaren worden voor echt erkend dan
die geteekend door den Scriba Synodi

DE
DERTIENDE HG-EERW. VERGADERING
DER
SYNODE

Komt bijeen in de Kerk te Bloemfontein, op den 8sten Mei 1884.

De *dertiende* Vergadering der Synode van de Ned. Geref. Kerk van den Oranje Vrijstaat, wordt gehouden in de Kerk te Bloemfontein, op Donderdag den 8sten Mei, 1884.

De Afgevaardigden nemen de hun aangewezene zitplaatsen in en worden de verrichtingen aangevangen door den HoogEerw. Assessor, die, na een woord van verwelkoming, liet zingen, vers 5 van Gezang 31; voorlas, 1 Thes. 4: 13 enz., en in het gebed voorging.

De Geloofsbrieven werden opgeëischt, waaruit bleek, dat ter Vergadering versechenen zijn van de Gemeenten:

1. WINBURG: niemand;

2. FAURESMITH: de Predikant en de Ouderling J. van der Merwe;

3. Smithfield: de Ouderling Hendrik Mentz;

4. Bloemfontein: de Predikant en de Ouderling Casper Jan Hendrik Steenekamp;

5. Harrismith: de Predikant.

De Predikant van Harrismith zal later een woord in het midden brengen, omtrent de afgevaardigden van daar.

Voorts zijn verschenen, van de Gemeenten van

6. Boshoff: de Predikant en de Ouderling Petrus Johannes Sthephanus Jooste; van

7. Jacobsdal: de Predikant en de Ouderling Pieter Andries C. Weideman;

8. Kroonstad: niemand.

9. Philippolis.

De Scriba berigt dat hem verzocht werd te melden, dat de Afgevaardigde Ouderling tegenwoordig is; doch dat wegens eene overzage, de Geloofsbrief te Philippolis achtergebleven is. Deze was evenwel per telegraaf ontboden, en wordt over een paar dagen hier verwacht.

Vervolgens worden gevraagd de Credentialen van de Kerkeraden der Gemeenten van

10. Edenburg. Van daar zijn verschenen de Predikant en de Ouderling Schalk Willem van der Merwe.

Voorts zijn verschenen, van de Gemeenten van

11. Bethulie: de Ouderling Cornelis Johannes Visser;

12. Bethlehem: de Predikant en de Ouderling Paul Francois Naude;

13. Rouxville: de Predikant cn de Ouderling Pieter Hendrik Schalk Pieterse;

14. Wepener : de Predikant en de Ouderling Michiel van Breda du Toit ;

15. Ficksburg : de Predikant en Ouderling Roelof Hendrik Venter ;

16. Ladybrand : de Ouderling Jan Frederik Combrink ;

17. Frankfort : de Ouderling Jacob Petrus Naude ;

18. Heilbron : de Predikant en de Ondeling Johanns Nicolas Roets ;

19. Bultfontein : de Ouderling Francois Jacobus Joubert.

Voorts zijn verschenen, van de Gemeenten van

20. Brandfort : de Predikant en de Ouderling Johannes Jacobus Marais ;

21. Lindley : de Ouderling Johannes Jacobus Cilliers ;

22. Hoopstad : de Predikadt en de Onderling Paul Stephanus Moller ;

23. Senekal : de Predikant en de Ouderling Abraham Christoffel van Wijk ;

24. Dewetsdorp : de Ouderling Johannes Petrus van Tonder ;

25. Vredefort : de Ouderling Andreas Willem Gerhardus Hattingh ;

26. Vrede : de Ouderling Dirk Petrus Cilliers ; en eindelijk van de Gemeente van

27. Parijs : de Ouderling Gerhardus Petrus Viljoen.

De Voorzitter verklaart de Vergadering voor wettig geconstitueerd.

De Predikant van Harrismith verkrijgt het woord omtrent de Afgevaardigde van die Gemeente. Hij berigt, dat de eerst Afge-

vaardigde Ouderling, volgens hetgeen hij vernomen heeft, verhinderd werd op te komen, en dat deze daarvan geene tijdige kennisgeving aan den Secundus heeft gedaan.

De Ouderling van Philippolis zal voorloopig zijne zitplaats mogen behouden; doch zonder te stemmen.

De Predikant van Heilbron berigt, dat de Predikant en Ouderling van Kroonstad niet bij de opening de Synodale Vergadering tegenwoordig kunnen zijn.

De Predikant van Bloemfontein had een schrijven ontvangen van dien van Bultfontein, hetgeen hij evenwel niet bij zich heeft.

Wordt gelezen eene mededeeling van den Predikant van Smithfield, dat hij afwezig is "op een uitstapje in het Bovenland" en verontschuldigt zich deswege, daar de Synode bleef "volharden om elk jaar te vergaderen."

De Predikant van Bethlehem doet kennis nemen van de tegenwoordigheid ter vergadering van den Zendeling van Witzieshoek. Deze broeder wordt door den Voorzitter verwelkomd. Ook verwelkomt hij, als nieuwe leden der Vergadering, den Predikant van Rouxville en den Afgevaardigde van Parijs.

Wordt gelezen eene missieve door den WelEerw. M. Grützner, "Superintendent der Synode Berlijnsche zending in den Oranje Vrijstaat." Dit schrijven zal later worden overwogen.

De Scriba geeft kennis van een nu ingediend stuk van den Kerkeraad der Gemeente van Vrede, op het Sustentatie Fonds betrekking hebbende.

Wordt gelezen eene uitnoodiging door den HEd. Volksraad, tot deelname aan de Feestviering bij gelegenheid van de plegtige *vijfde* Inzweering van ZHEd. J. H. Brand, als Staatspresident van den Oranje Vrijstaat, op Vrijdag 9 Mei aanstaande.

De uitnoodiging wordt met dank ontvangen en aangenomen.

De Voorzitter bepaalt, dat de Plegtige Opening der Synode plaats hebben zal D.V. ten $\frac{1}{4}$ voor 12 ure, heden Voormiddag en benoemt tot Deputatiën, om 1. ZHEd. den Staatspresident af te

halen : de Predikant van Hoopstad en de Ouderling van Bethulie en 2. den Vooozitter des Volksraads te begeleiden : den Predikant van Fauresmith en de Ouderling van Edenburg.

Wordt eindelijk nog besloten, dat de Vergadering bij het opbreken, na de Plegtige Opening, verdaagd zal staan tot D.V. ten ½ 10 ure op Zaterdag eerstk. en dat de Voorzitter, de Scriba en de Predikant van Ficksburg, *namens* de Synode en vergezeld van de leden dezer Vergadering, aan Zijn HoogEd. den Staatspresident na de Inzwering " een Adres van Gelukwensching " zullen aanbieden.

Eene pauze wordt verleend tot ¼ voor 12 uur.

De Plegtige Opening geschiedde op den bepaalden tijd, toen door den HoogEerw. Assessor, na een Votum, het voorlezen van Ex. 3 : 1—10, het gebed en het doen zingen van Gezang 46 : 55 en 56, eene boeijende rede werd uitgesproken, naar aanleiding der woorden, Ex. 3 : 2*b* " De braambosch brande in het vuur en de braambosch werd niet verteerd."

De Redenaar deed in gevoelvolle bewoording hulde aan de nagedachtenis van den ontslapen Predikant der Gemeente van Bethulie, wiens plaats, als Moderator der Synode, nu door hem den Assessor was ingenomen, en maakte melding van het vertrek naar de Gemeente van Victoria West, van den Predikant van Ladybrand. Hij wees ook op het verblijdende, dat nl. de Vacature in de Gemeente van Rouxville was aangevuld en die der Gemeenten van Frankfort en Lindley weldra stonden aangevuld te worden en dat de nieuwgestichtte Gemeente van Parijs in deze Vergadering vertegenwoordigd wordt.

Na dit een en ander weidde hij uit over de gedachte : " De braambosch brandde in het vuur en de braambosch werd niet verteerd," door te wijzen op de geschiedenis van het Godsrijk onder de Oude en Nieuwe Bedeeling en de tegenwoordigheid des Heeren, waaruit dit verwonderlijk verschijnsel moet verklaard worden.

Na een woord achtereenvolgens tot ZHEd. den Staatspresident, den Voorzitter en Leden van den Volksraad, de Leeraren van Zuster Kerken en van de Ned. Geref. Kerk der Kaapkolonie hier tegenwoordig, worden deze plegtige verrigtingen, in de tegenwoordigheid van een zeer talrijke opkomst, uitgeoefend en opgeluisterd door Koorgezang, ten einde gebragt.

Geresumeerd en gearresteerd ter zitting der Synode van 10 Mei 1884.

C. FRASER. Voorzitter.
ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.
P. A. C. VAN HEIJNINGEN, V.D.M.
L. J. M. MAREE.
H. J. LUCKHOFF, V.D.M.
G. A. VAN DER MERWE.
H. MENTZ.
C. S. MORGAN, V.D.M.
C. J. H. STEENEKAMP.
A. A. VAN DER LINGEN, V.D.M.
J. H. VAN WIJK, V.D.M.
P. J. S. JOOSTE.
A. MURRAY, V.D.M.
P. A. C. WEYDEMAN.
G. W. B. VAN DER LINGEN, V.D.M.
M. P. W. COMBRINK.
A. J. STRAUSS.
S. M. VAN DER MERWE.
C. J. VISSER.
C. P. THERON, V.D.M.
P. F. NAUDE.
A. A. L. ALBERTIJN, V.D.M.
P. N. S. PIETERSEN.
G. R. KEET, V.D.M.
M. VAN BREDA DU TOIT.
H. VAN BROEKHUIZEN, V.D.M.
R. H VENTER.
J. F. COMBRINCK.
J. P NAUDE.
D. J. MINNAAR, V.D.M.
J. N. ROETS.
F. J. JOUBERT.
E A. J. DU TOIT, V.D.M.
J. J. MARAIS.
J. J. CILLIERS.
GUSTAV RADLOFF, V.D.M.
P. S. MOLLER.
R. H. VAN DE WALL, V.D.M.
A. C. VAN WIJK.
A. W. G. HATTINGH.
D. P. CILLIERS.
J. P. VAN TONDER.
G. P. VILJOEN.

TWEEDE ZITTING.

De *tweede* Zitting van de 13 HoogEerw. Vergadering der Synode wordt gehouden op den 10den Mei, 1884.

Tegenwoordig zijn al de leden.

De verrigtingen worden met gebed begonnen. De Notulen der vorige zitting worden gelezen en vastgesteld door onderteekening volgens Art. 49 punt 35.

Gedurende de onderteekening worden ontvangen de Geloofbrieven van Afgevaardigden van Winburg, Kroonstad en Philippolis. Verschenen van Winburg, de Predikant en de Ouderling Lewis Maree, en van Kroonstad de Predikant en de Ouderling Michiel Philippus Willem Combrink. De Ouderling van Philippolis hier tegenwoordig is Andries Jacobus Strauss.

Wordt gelezen kennisgeving van den Predikant van Bultfontein, dat hij wegens den zwakken toestand zijner gezondheid niet tegenwoordig zijn kan. Wordt besloten dat een schrijven van deelneming aan dien broeder zal worden gerigt.

Ook wordt gelezen Telegram van den vroegeren Leeraar van Ladybrand, zijne groete aan de Synode rigtende.

Worden nu achtereenvolgens gekozen : Tot Moderator, de Predikant van Philippolis, en tot Assessor de Predikant van Bloemfontein. Beiden nemen hunne zitplaatsen in met een woord tot de Vergadering.

De Voorzitter leest nu het Reglement van Orde, Art. 49 voor, en benoemd den Predikant van Fauresmith tot Assistent Scriba.

De tijd der zittingen wordt bepaald, des Voormiddags van ½ 10 ½ 1 uur en des Namiddags van ½ 3 tot 5 uur.

Op de vraag of er heden namiddag zitting zal worden gehouden komen een drietal voorstellen ter tafel, en wordt besloten : "De Synode houde Zitting heden namiddag en de Synodale Conferentie heden avond."

Tot Regtscommissie en Synodale-Commssie-van-Bezigheid (Artt. 147 en 148) worden benoemd de Predikanten van Boshof, Winburg en Bethlehem en de Ouderlingen van Smithfield, Bethulie en Philippolis.

Tot Rationarii (Art. 149) worden benoemd de Predikanten van Ficksburg, Heilbron, Jacobsdal en Rouxville.

De Voorzitter geeft den Predikant van Wepener aan de hand, of hij niet een Verslag van de verrigtingen der Synode voor de Pers zou willen schrijven. De Predikant van Wepener verklaart zich hiertoe bereid.

Met het oog op den Herderlijken Brief zou de Voorzitter een of ander Predikant willen benoemd hebben om bij gelegenheid aanteekening te houden van zaken, die in zoodanigen Herderlijken Brief moesten worden opgenomen; doch de Vergadering verklaart zich tegen het uitvaardigen van een Herderlijken Brief. Er wordt bezwaar geopperd op deze zaak door al de leden bij de stemming wel begrepen werd, en wordt mitsdien gevraagd om revisie van het zoo even gevallen besluit. De Vergadering verklaart zich hiertegen.

Nu komt voor de Vergadering de vraag omtrent het Broederlijk Onderhoud (Art. 158). Door eene meerderheid van stemmen wordt daartoe besloten.

Nadat bepaald werd dat de Conferentie met Gemeenteleden heden avond ten ½ 8 ure zal aanvangen, wordt eene pauze verleend.

Na de pauze ten half drie ure wordt aan de orde gesteld, de behandeling van de Verslagen van den Staat der Godsdienst, Art. 87. (Zie ook Acta Syn. pag. 471.) De Voorzitter geeft te kennen dat hij zich bewust is dat in den aanhef van het Verslag des Kerkeraads van Bethulie het afsterven wordt vermeld van den Predikant dier Gemeente, daarom zou hij dat niet eerst aan de orde stellen.

De Verslagen over punt 1, § 2, Art. 87 worden achtereenvolgens van al de Gemeenten gehoord, behalve van die van Frankfort; het Verslag van welke gemeente volgens berigt door den Predikant van Bethlehem wel geschreven en geteekend maar verlegd was; en ook van die van Parijs, van waar geen Verslag was ingezonden.

Na het voorlezen der Verslagen op dit punt worden zij breedvoerig besproken.

Gedurende het debat wordt achtereenvolgens besloten :

1. Deze vergadering besluit, te boek te stellen, hare hartelijke deelneming met Mevrouw Olivier en hare kinderen en met de Gemeente van Bethulie, wegens het afsterven van den Predikant dier Gemeente, wijlen den WelEerw. Zeer Gel. Heer Johannes Gerhardus Olivier, ontslapen aldaar op 10 Maart 1884. De Synode wil de Kerk van dit Land in het bijzonder en van Zuid Afrika in ruimeren zin voorgaan met de belijdenis : God regeert en Zijn doen is Majesteit. Zij wil de Kerk met allen, dien den Ontslapene beweenen, voorgaan met de bede : Vader ! Uw Wil geschiedde !" Zij bidt dat God in genade deze gebeurtenis make ten zegen voor Opzieners en Gemeenten."

2. "Daar in den boesem der Synode het verlangen werd uitgesproken van eene en andere Gemeente, zich te mogen kunnen verzekeren van de diensten van kweekelingen van het Instituut Eunice als Onderwijzeressen, zoo brenge de Synode dit onder de aandacht van Bestuurders van het Instituut, in de hoop dat zij er in slagen zullen nog meer Onderwijzeressen dan tot hiertoe te kunnen uitzenden.

Het volgend voorstel, nog onder behandeling zijnde, is de tijd verstreken en wordt de verdere bespreking daarvan uitgesteld tot D.V. Maandag, nl. : "De Synode heeft met leedwezen vernomen, dat hier en daar dwalingen omtrent zekere punten der Kerkleer in omloop zijn, en acht het mitsdien noodzakelijk hare Predikanten opmerkzaam te maken op de wenschelijkheid, om door de prediking over den Heidelbergschen Cathechismus de leer der Kerk meer onder het volk te verbreiden."

Het nagebed wordt gedaan door den Ouderling van Ladybrand.

Des avonds heeft de Conferentie plaats, toen eene talrijke gemeente tegenwoordig was.

De Moderator bekleedt den voorzittersstoel. De zaak van het Onderwijs wordt besproken.

De sprekers zijn de WelEerw. heeren A. A. Louw, Predikant te Noorder Paarl en J. H. du Plessies, Emeritus Predikant van Cradock, in de Kaapkolonie; en de WelEerw. John Brebner, Inspecteur van het Openbaar Onderwijs in den Oranje Vrijstaat. De Aanspraken werden afgewisseld door Gemeentelijk gezang en gebed.

Het slotgebed wordt geleid door den Predikant van Senekal.

Gelezen en geteekend op 12 Mei, 1884.

C. FRASER, Moderator.
C. S. MORGAN, Assessor.
ALBs. P. MEIRING, Scriba Synodi.

DERDE ZITTING.

De *derde* Zitting heeft plaats den 12den Mei, 1884.

Bij de opening zijn sommige leden afwezig, die weldra verschenen.

De Predikant van Boshof gaat voor in gebed.

De Notulen der vorige Zitting worden gelezen en geteekend.

De Voorzitter spreekt een woord omtrent het Synodale Avondmaal, verwijzende naar Art. 185, omtrent welk Artikel de Predikant van Bloemfontein kennis geeft, later een voorstel te zullen doen.

Aan de orde is nu het Voorstel, dat van de laatste Zitting is blijven overstaan. Naar aanleiding hiervan heeft een uitvoerige woordenwisseling plaats, en wordt besloten: "De Synode, vernomen hebbende van de beweging der Wederdoopersgezinden veroorzaakt in de Gemeenten van Frankfort en Vrede, waardoor enkele lidmaten onzer Kerk worden medegesleept, rigte een Herderlijk schrijven aan die Gemeenten; haar opmerkzaam makende op het gevaar, dat haar bedreigt; ook tot vermaning, vertroosting en onderrichting; en bevele den Kerkeraden dier Gemeenten aan om te trachten door Onderwijs en Huisbezoek de dwalenden in den schoot der Kerk terug te brengen."

Paragraaf 2, punt 1 van Art 87 is nog aan de orde. De Vergadering wil dat de Rapporten omtrent Zondagscholen zullen blijven overstaan tot dat de Commissie over Zondagscholen verslag zal

hebben gedaan. Nog enkele leden voeren het woord. Over de Zending zal meer in het bijzonder worden gesproken bij de behandeling van de Verslagen naar aanleiding van punt 4 van Art. 87.

Aan de orde is nu punt 2, van het voornoemde Artkel. Een en ander voorstel wordt ter tafel gelegd met betrekking tot de wenschelijkheid dat de Predikant van Bloemfontein worde bijgestaan door een Hulpprediker.

Na de *pauze* wordt de discussie voortgezet en eindelijk besloten: "De Synode zich overtuigd houdende, dat de tijd gekomen is om den Kerkeraad van Bloemfontein met een Hulpprediker bij te staan, benoemt tot eene Commissie, den Predikant en Ouderling van Bloemfontein met de Predikanten van Hoopstad en Senekal om over de zaak te confereren en staande de vergadering Rapport aan dezelze voor te leggen."

Op de vraag van den Predikant van Rouxville, met het oog op Art. 186, of de Synode het absoluut noodzakelijk acht, dat het Huwelijk van lidmaten der Kerk, *kerkelijk* moet ingezegend worden,—komen een viertal voorstellen ter tafel. Na eenige gedachtenwisseling over de zaak, wordt besloten: "De Synode in aanmerking nemende, dat het huwelijk door eenen Civielen Ambtenaar *bevestigd*, door de Regeering gewettigd is, wil nochtans, dat zoodanig Huwelijk, hoewel zij dit niet als onwettig beschouwt van lidmaten, *kerkelijk* zal worden *ingezegend.*"

Een en ander woord wordt gesproken en ondervindingen vergeleken omtrent Bedestonden *in de Kerk.*

Wordt nu gehoord het Rapport van den Afgevaardigde naar de HoogEerw. Vergadering der Synode van de Kaapkolonie, den Predikant van Boshof. Dit wordt met dank ontvangen.

De Moderator leest voorts het Credentiaal voor, der Broeders Afgevaardigden van de evengenoemde Kerk, de Predikanten van Noorder Paarl en Colesberg. Deze Broeders worden namens de Vergadering hartelijk verwelkomd, en verkrijgen de gelegenheid de Vergadering toe te spreken.

De Predikant van Noorden Paarl geeft, in een onderhoudende aanspraak, ten eerste zijne blijdschap te kennen over de eer der afvaardiging en het voorrecht van hier aan deze Vergade-

ring de groete der Moederkerk te mogen overbrengen. De aangelegenheden van beide Kerken wekken de wederzijdsche belangstelling. Er was een tijd toen door de beslissing van de Regtbank in de Kolonie de afscheiding van den Vrijstaat, de Transvaal en Natal werd betreurd, maar nu, was dat, wat kwaad scheen, niet goed? En met het oog op de versnelde communicatie, hoopte de Spreker, dat de dag nog komen zal, waarop, zoo God wil, de Kerken van Zuid Afrika ééne Synode zullen hebben. Ten andere geeft Spreker te kennen het doel van zijn bezoek aan den Vrijstaat, namelijk om geldelijke ondersteuning te verzoeken voor de Normaalschool. Eindelijk gewaagt hij van zijne ondervindingen op de reis opgedaan, kerkelijk zoowel als maatschappelijk.

De Predikant van Colesberg voert nu het woord, drukkende op hetgeen door zijn Mede-afgevaardigde was gezegd ten opzigte van de overbrenging der groete van de Kerk in de Kaapkolonie, en de inzameling ten behoeve van de Normaalschool. In deze zou hij van de Synode de goedkeuring verlangen der aanbeveling van de Synodale Commissie aan de Gemeenten tot ondersteuning der zaak.

Een wederwoord van den Moderator brengt deze genoegelijke verrigtingen ten einde.

De Vergadering besluit dan ook om de inzameling voor de Normaalschool bij de Gemeenten aan te bevelen.

Aan de orde is punt 3 van het Artikel onder behandeling. De Verslagen van al de Kerkeraden op *dit punt* worden gehoord, maar de bespreking daarvan uitgesteld tot D.V. morgen.

Na het aanhooren van de Verslagen van den Scriba en Quæstor der Synode, die in handen worden gesteld, respectievelijk van de Regts-Commissie en de Commissie van Rationarii, en het nagebed door den Ouderling van Edenburg, wordt de Vergadering verdaagd tot D.V. morgen.

Gelezen en geteekend ter *vierde* zitting der Synodale Vergadering van 1884, op 13 Mei deszelven jaars.

C. FRASER, Moderator.
C. S. MORGAN, Assessor.
ALBs. P. MEIRING, Scriba Synodi.

VIERDE ZITTING.

De *vierde* Zitting wordt gehouden den 13de Mei, 1884.

Het gebed wordt gedaan door den Predikant van Hoopstad.

De Notulen van gisteren worden gelezen en vastgesteld.

De Voorzitter berigt, dat een brief ter tafel is dd. Bethulie, die hij stelt in handen van de Commissie van Bezigheid.

De Predikant van Bloemfontein berigt, dat hij een schrijven ter hand heeft van Dr. E. Casalis, van Basutoland, met eene mededeeling daarin aan de Synode: hare Vergadering welslagen toewenschende en tegelijk redenen gevende, waarom de Fransche Zending dit jaar geene Deputatie naar de Synode heeft kunnen zenden; tevens hun sympathie uitdrukkende over het gevoelig verlies door de Kerk geleden, wegens het afsterven van wijlen Ds. Olivier.

De Synode hare erkentelijkheid betuigende voor dit bewijs van deelneming draagt aan den Predikant van Bloemfontein op, om in dien zin, namens dezelve, een schrijven te rigten aan de Fransche Broeders in Basutoland.

Aan de orde is punt 3, Paragraaf 2, Art. 87. Hierover wordt niet verder het woord gevoerd, en mitsdien wordt punt 4 aan de orde gesteld.

Wordt besloten op voorstel van den Predikant van Senekal: "De behandeling van de zaak der Zending hebbe plaats in verstande met het Rapport van de Synodale Zending Commissie."

Omtrent de zaak der Colportatie wordt na een inleidend woord voorgesteld door den Predikant van Philippolis: "De Synode besluite, dat de zaak der Colportatie in onze Kerk worde gedreven door een Colporteur onder bestuur eener Commissie, welker leden elken Ring zullen vertegwoordigen, aan welke Commissie de Colporteur verslag zal doen, van zijn werk; terwijl deze Commissie jaarlijks, tijdens de zitting der Synode, vergaderen zal om verslag op te maken en aan de Synode voor te leggen. En de Synode bepaalt, dat deze COMMISSIE VAN COLPORTATIE nog staande deze Vergadering aan dezelze verslag doen zal, opdat de Synode deze zaak in behandeling kan nemen." Wordt besloten dat dit later in behandeling zal komen.

Aan de orde is punt 5 van het meergenoemd Artikel 87.

Over de wenschelijkheid van de oprigting van Jongelings Christelijke Vereenigingen, Werk- en Leesgezelschappen, wordt, nadat de Rapporten op dit punt zijn gehoord, van verscheidene kanten het woord gevoerd.

De Rapporten worden gehoord naar aanleiding van punt 6, en deze van verscheidene kanten besproken.

Wordt besloten: "Aangezien het aan de Synode uit de Rapporten aan hare Vergadering voorgelegd, gebleken is, dat de dronkenschap zeer is verminderd en dat dit *middelijk* toegeschreven wordt aan de werking der Nieuwe Ordonnantie op den verkoop van sterken drank, zoo wende zich deze Synode per eerbiedige memorie tot den HoogEd. Volksraad, om dit te betuigen en bij dat Lichaam aan te dringen op het behouden en de handhaving van de bestaande Drankwet." Later nog: "en de Synode wenscht tevens eerbiediglijk de hoop uit te drukken, dat de goede uitwerking der Wet niet toegelaten worde benadeeld te worden door Vereenigingen, alleen daargesteld om die Wet te ontduiken: Vereenigingen, die gevaarlijker kunnen worden dan kantienen zelven; en de Synode hoopt dat het den HEd. Volksraad moge gelukken, zoodanige maatregelen te nemen, als strekken zullen om het *smokkelen* in drank te verhinderen en de wet *op den verkoop daarvan* in de verschillende districten te handhaven."

Een en ander Spreker drukt nog op een ander kwaad, dat bestreden moet worden; namelijk de geneigdheid tot den leugen.

Ook worden stemmen gehoord, tegen de verleidelijke gewoonte van Transportrijders, die den DAG DES HEEREN *op hunne reizen* niet altijd ontzien.

De Rapporten over punt 7 worden gelezen en de bespreking daarvan uitgesteld tot na de pauze. Deze in behandeling genomen zijnde, geven een en ander lid aanleiding tot de bespreking van Gemeentelijke Grensscheidingen. Deze zaak wordt krachtens Art. 120, punt K, buiten de orde beschouwd.

Omtrent het Seculair Onderwijs worden verschillende stemmen gehoord, en van eene zijde vooral gedrukt op de niet passende gewoonte van sommige ouders om hunne kinderen naar Roomsche

en Halfroomsche scholen te zenden. Daar de Synode tegen dit gebruik reeds heeft gewaarschuwd, zoo acht zij het voldoende met het gesprokene te volstaan.

Punt 8 is nu aan de orde, handelende over het Geestelijk Leven der Gemeente. De Rapporten hierover worden gehoord en met diepen ernst besproken.

De Predikanten van Boshof en Senekal vonden aanleiding ter tafel te leggen eene betuiging van deelneming, en wordt eenparig besloten: "Deze Vergadering spreke hare innigste sympathie uit met de beide Broeders die het verlies hunner echtgenooten thans moeten betreuren; zij spreke haren wensch uit, dat zij te zamen met hunne moederlooze kinderen de vervulling van des Heeren beloftenissen in ruime mate mogen ondervinden."*

Aan de orde zijn nu de Beschrijvingspunten. Naar aanleiding van B., punt 3, wordt ontvangen, het Rapport van de Algemeene Synodale Commissie, en de goedkeuring der Vergadering gehecht aan hetgeen door haar verrigt werd.

Beschrijvingspunt 4 zal later in behandeling komen, aangezien het Rapport der Synodale Commiasie van Finantiën in handen is der Commissie van Rationarii.

Volgens Beschrijvingspunt 5 wordt het Rapport der Synodale Zendings Commissie gehoord. Dit wordt voorgelezen door den Predikant van Bethlehem. De Vergadering spreekt haar genoegen uit over dit belangrijk Rapport en ontvangt het met dank.

De Voorzitter geeft nu den Eerw. Zendeling van Witzieshoek de gelegenheid om de Vergadering toe te spreken. Hieraan voldoende, zal hij slechts enkele zaken aanstippen; dewijl het Rapport der Zending Commissie pas geleden door de Vergadering was aangehoord. Hij bericht aangaande het werk te Witzieshoek en de wijze waarop hij dat werk voortzette; eindigende met den wensch dat een Opleidingschool voor Onderwijzers mogt worden gesticht en ook de Kerk-Formulieren in het Sesuto vertaald; dan nog met het oog op de droogte onlangs, gevoelde hij zich gedrongen de Vergadering te bepalen bij het ontoereikende van zijn salaris althans voor het verleden jaar.

---

*Zie *Vijfde* Zitting.

Na een wederwoord door den Moderator, stelt deze aan de orde de behandeling van het Rapport, paragraafsgewijze. Paragr. 1 wordt voor kennisgeving aangenomen; terwijl de Vergadering haren dank betuigt jegens den Predikant van Harrismith en den Commandant van Witzieshoek, den heer L. C. Jacobs, voor hunne diensten aan de Zending gedurende de Vacature aldaar, bewezen.

Paragraaf 2, handelende over de beperking van het Zendingwerk tot Witzieshoek alleen, wordt voor kennisgeving aangenomen en goedgekeurd.

Paragr. 3 spreekt over de Colportie, en wordt besloten dit punt uit te stellen tot dat het Rapport der Regts Commissie in behandeling zal komen. Paragraaf 4 handelt over de bijdragen der verschillende Gemeenten. Hierover zal gehandeld worden in verband met het Finantieel Rapport der Zending Commissie.

Par. 5 herinnert aan de bepaling dat de Registers der Plaatselijke Zendingen bij den Archivarius Synodi hadden behooren gedeponeerd te zijn; hetgeen trouwens tot hiertoe *niet* is geschied. De Synode wil dat Afgevaardigden hierop letten.

Paragraaf 6 gewaagt van het verlies der diensten als lid der Zending Commissie van den gewezen Leeraar van Ladybrand, Ds. G. Maeder.

Het tweede deel van het Rapport begint met de vermelding van de aanwinst van een Harmonium en van het geschenk des Kerkeraads van Bethlehem van den Predikstoel. De Synode besluit den Kerkeraad van Bethlehem haren dank te betuigen voor dit bewijs harer belangstelling in de Zending.

Daar de tijd verstreken is, wordt de verdere behandeling van het Rapport uitgesteld.

Tot Commissie om een Concept Memorie aan den HoogEd. Volksraad, ten opzigte van de Wet op den verkoop van sterken drank op te stellen en aan de Vergadering voor te leggen, worden benoemd de Predikanten van Winburg en Edenburg.

Aan de orde voor morgen D.V. wordt gesteld het Verslag der Zending Commissie.

Het dankgebed wordt gedaan door den Ouderling van Lindley.

Gelezen en gearresteerd ter 5 Zitting, op 14 Mei, 1884.

C. FRASER, Moderator.
C. S. MORGAN, Assessor.
ALBs. P MEIRING, Scriba Synodi.

VIJFDE ZITTING.

De *vijfde* zitting wordt gehouden den 14den Mei, 1884.

Het gebed wordt gedaan door den Predikant van Jacobsdal. De Notulen van gisteren worden gelezen en vastgesteld.

De Moderator verlangt aangeteekend te zien dat de stemming op het voorstel van Sympathie in de vorige zitting geschied is door het eenparig opstaan der leden.

Op eene aanmerking van den Ouderling van Ladybrand wordt bepaald dat de Concept Memorie op de Drankwet niet voor heden namiddag aan de Vergadering zal kunnen worden voorgelegd.

Op de vraag van den Zendeling der Kerk om een Opleidings School te stichten verwijst de Predikant van Bethlehem naar de Synodale Notulen, op blz. 521.

De behandeling van het Rapport van de Zending Commissie wordt nu voortgezet. Verscheidene leden voeren het woord, en wordt onder anderen gedrukt op de praktijk te Bethlehem, om de plaatselijke Zending te bestieren door een Commissie uit den Kerkeraad.

Omtrent het niet inzenden van Verslagen over de Zending door Kerkeraden wordt verwezen naar Art. 233, in verband met de *Fakkel* op blz. 754. En wordt voorgesteld door den Predikant van Senekal: "De Kerkeraden die hun Jaarlijksch Verslag van den Staat der Zending aan de Synodale Zending Commissie niet hebben ingeleverd, doen zulks zoo spoedig mogelijk." Het woord wordt gevoerd van verschillende kanten vóór en tegen dit voorstel, hetwelk eindelijk wordt afgestemd.

De Predikant van Philippolis leidt het volgend voorstel ter Vergadering in, namelijk: "Daar de Synode uit de Verslagen van den Staat der Godsdienst vernomen heeft, dat over het algemeen de 'Geestelijke belangen' van Onderhoorigen, en het Zending werk in sommige Gemeenten niet behoorlijk behartigd worden, wenscht andermaal op het hart van Afgevaardigden te drukken, alle pogingen aan te wenden, ten einde dit moeijelijk doch heerlijk werk tot zijn regt te laten komen." Nog voeren het woord de Predikanten van Wepener en Hoopstad en de Ouderlingen van Kroonstad, Vredefort, Brandfort, Jacobsdal, Smithfield en Ficksburg en de Predikant van Harrismith: allen met ingenomenheid voor het Zending Werk. Het voorstel wordt door algemeene stemmen tot besluit gemaakt.

Voorts wordt met algemeene stemmen besloten: "De Synode spreekt haar genoegen uit over den ijver door den Eerw. Zendeling der Kerk in zijn werk aan den dag gelegd en bidt hem op dat werk Gods rijksten zegen toe. Zij beveelt de Zending Commissie aan, om den Broeder een gratificatie van minstens £37 10s. te geven." Het Rapport der Zending Commissie is nu afgehandeld.

Aan de orde is eene vraag des Zendelings van Witzieshoek, hoe gehandeld moet worden, wanneer eene vrouw wenscht te worden aangenomen en gedoopt, terwijl zij een ongeloovigen man heeft, met wien zij op Heidensche wijze is getrouwd en die dan òf weigert Kerkelijk te trouwen, òf haar van zich te laten gaan.

Twee voorstellen worden ter tafel gelegd, de "Aanneming" aan den eenen kant *aanbevelende* en aan den anderen kant *afradende.*

Deze voorstellen worden zeer uitvoerig besproken door verscheidene Predikanten en Ouderlingen en eindelijk beiden afgestemd. De Moderator meent dat de Zending Commissie voordeel zal kunnen trekken van het besprokene.

Omtrent de vraag naar eene Opleidings School wordt verwezen naar de Synodale Notulen over de zaak, blz. 521.

Voorts wordt besloten: "De Synode benoeme eene Commissie om in beraad met de Broeders van de Fransche Zending in Basutoland onze Formulieren op den Doop, het Avondmaal en het Huwelijk te vereenvoudigen en in het Sesuto te doen vertalen.

Na de pauze wordt Beschijvingspunt 12 aan de orde gesteld en het Rapport van de Afgevaardigden naar Basutoland gehoord, voorgelezen door den Predikant van Bloemfontein. "De Vergadering ontvangt het Rappoit van haren Afgevaardigden en dankt hen voor de belangrijke mededeelingen daarin vervat; terwijl zij zich verblijdt over den vooruitgang van het werk, dat door de Fransche Broeders in Basutoland gedaan werd en nog steeds wordt voortgezet."

Het Finantieel Rapport der Synodale Zending Commissie wordt gehoord, voorgelezen door den Penningmeester dier Commissie, den Predikant van Harrismith. Dit wordt met dank ontvangen en in behandeling genomen. Paragraaf 1 wordt voor kennisgeving aangenomen.

Op § 2 wordt besloten: "De Synode waardeert de bezuiniging van gelden door de Zending Commissie; doch beveelt hare Commissie aan het Saldo in handen, waar het ten nutte der Zending geschieden kan, te besteden."

Volgens § 3 besluit de Synode: "Dat, terwijl er een batig saldo in de Zending Kas is, de Zending Commissie het verschuldigde aan de Colportatie voldoe."

Paragraaf 4 wordt voor het tegenwoordige voorbijgegaan.

Paragraaf 5. Met dit gedeelte geeft de Vergadering hare ingenomenheid te kennen.

Over het slot heeft de Vergadering zich reeds uitgesproken. Dit verslag wordt nu gesteld in handen van de Commissie van Rationarii.

Het Rapport op Zondgscholen volgens Beschrijvingspunt 6, is aan de orde. Dit wordt voorgelezen door den Predikant van Bethlehem.

De Vergadering ontvangt dit Rapport met dank en stemt toe, dat het in het Orgaan der Kerk worde gepubliceerd.

Mondelings wordt door den berigtgever vermeld, dat aan Art. 152 door de Commissie niet was voldaan en dat deswege geene Verslagen van al de Kerkeraden voor de Vergadering zijn.

Beschrijvingspunt 9 is aan de orde. Door den Predikant van Bloemfontein wordt het Rapport der Commissie van de Redactie van de *Fakkel* gelezen. Gedurende eene discussie, rakende de zamensmelting van de *Fakkel* met de *Kerkbode* (het Orgaan van de Kerk in de Kolonie) komen een *drietal* voorstellen ter tafel, welke nogtans in deze Zitting niet afgehandeld worden.

Daar de Gedeputeerden van de Kerk in de Kaapkolonie voornemens zijn morgen te vertrekken, wordt hun de gelegenheid gegeven een woord van afscheid tot de Vergadering te rigten. Hiervan maken zij gebruik, waarna hun door den Moderator namens de Vergadering, een woord van vaartwel wordt toegesproken.

Daar de tijd verstreken is, blijft eene motie omtrent de sluiting der Vergadering overstaan tot D.V. morgen.

De Ouderling van Smithfield gaat in het dankgebed voor.

Gelezen en vastgesteld op 15 Mei, 1884.

C. FRASER, Moderator.
C. S. MORGAN, Assessor.
ALBs. P. MEIRING, Scriba Synodi.

ZESDE ZITTING.

De *zesde* Zitting heeft plaats op 15 Mei, 1884.

De Vergadering wordt met gebed geopend door den Predikant van Harrismith.

De Notulen van gisteren worden gelezen en vastgesteld.

Op eene motie van Orde om de Vergadering morgen avond te sluiten, heeft eenige discussie plaats. Deze wordt afgestemd.

Tot Commissie over de Kerk Formulieren worden benoemd de Predikanten van Wepener en Edenburg.

Wordt gelezen Memorie op den verkoop van sterken drank, aangenomen en door de Moderatuur, namens de Synode, geteekend.

Aan de orde is het voortbestaan al dan niet van de *Fakkel*. De Predikant van Edenburg krijgt verlof een ander voorstel inplaats van dat van gisteren in te dienen. Over de beide voorstellen ter tafel heeft eene uitvoerige gedachtenwisseling plaats. Nog een voorstel wordt ter tafel gelegd van den Predikant van Bloemfontein. Op eene Motie van Orde wordt de discussie over deze zaak gesloten en de voorstellen in omvraag gebragt. Het besluit der Vergadering luidt: "De *Fakkel* blijve voortbestaan en de aanbeveling door de Commissie van Redactie gedaan om de *Fakkel* te doen voortduren, worde aangenomen."

De Predikant van Bloemfontein wil nadere inlichting omtrent de voortzetting van het werk, volgens punt 7 van het Rapport der Regts Commissie (B. punt 25). Wordt besloten: "De Medewerkers worden door den Moderator benoemd."

Punt 6 *a* van het Rapport der Commissie van Redaktie wordt toegestaan, namelijk: "Dat het aan deze Commissie worde overgelaten, *indien noodig*, het drukken en uitgeven van de *Fakkel* aan iemand anders dan den tegenwoordigen uitgever toe te vertrouwen.''

Voorts: "de *Fakkel* verschijne, *indien mogelijk*, om de *veertien* dagen en de noodige schikking betreffende de kosten, enz., worde aan de Redactie overgelaten." Over het een en ander had eene uitvoerige discussie plaats, willende sommige leden, dat de *Fakkel* voor eigen rekening zou worden uitgegeven.

Tot Commissie van Medewerking, volgens het besluit zoo even gevallen, worden benoemd de Predikanten van Ficksburg, Wepener, Boshof en Hoopstad.

Nog wordt besloten: "De Synode bevele de verschillende Afgevaardigden dringend aan, om de belangen van het Orgaan der Kerk in de Kerkeraads Vergaderingen te bespreken."

Beschrijvingspunt 8 is aan de orde, omtrent het Rapport der Commissie over het Examen van Godsdienst Onderwijzers. Dit Rapport wordt met dank ontvangen.

Beschrijvingspunten 13 en 26 komen in behandeling, en overeenkomstig deze wordt gehoord het Rapport van de Commissie over het Admissie Examen. Dit Rapport wordt met dank ontvangen en Beschrijvingspunt 26 aangenomen.

Naar aanleiding van Beschrijvingspunt 14 worden gehoord de Rapporten, betreffende het Instituut Eunice. "De Synode verheugt zich innig over al het goede daarin vermeld."

Beschrijvingspunt 10 is aan de orde. Het Rapport van de Commissie naar Stellaland en Land Gosen wordt gehoord. "De Synode verblijdt zich zeer, zoo veel bemoedigends daaruit te vernemen, en wordt den Predikant van Hoopstad opgedragen om in overleg met den Kerkeraad van die Gemeente, zooveel in zijn vermogen is de belangen der Lidmaten van onze Kerk te Vrijburg te bevorderen."

De Moderator leest een antwoord van ZHEd. den Staatspresident op de Gelukwensching der Synode met ZHEds'. vernieuwde Installatie in die Betrekking.

Eene pauze wordt verleend.

Na de Pauze is aan de orde Beschrijvingpunt 13, en wordt gehoord het Rapport van heeren Curatoren van het Grey College. Dit Rapport wordt met dank ontvangen en in behandeling genomen.

Omtrent de wijze waarop het College Eigendom was getransporteerd, vond eenige woordenwisseling plaats, terwijl juist de Vergadering vereerd werd door de tegenwoordigheid van ZHEd. den Staatspresident. Op het Rapport ter tafel wordt besloten: "De Synode beruste—*na* de gegevene ophelderingen—bij den Staat van zaken betreffende de overmaking van het College Eigendom."

De Predikant van Winburg, om ontslagen te worden van zijn jarenlange Curatorschap van het Grey College, stelt voor, dat de Synode zou besluiten, geene Curatoren meer te benoemen, die buiten de stad Bloemfontein wonen. De Vergadering is het in deze met hem niet eens; daar het eenig lid van het Curatorium vrij staat zijne resignatie in te dienen.*

Over de Huishoudelijke Aangelegenheden worden door de Predikanten van Ficksburg en Winburg vragen gedaan. De Prekant van Bloemfontein antwoordt op die van den eersten. De Predikant van Bethlehem wenscht te weten, of er ook in het College

Zie volgende zitting.

voorziening is gemaakt tot de opleiding voor het Admissie Examen. Dit was juist niet geschied, maar wel worden de jongelieden daar voorbereid om eenig examen te kunnen doen. Hiermede is het Rapport over het Grey College afgehandeld.

De Predikant van Bloemfontein leest nu het Finantieel Rapport van het "Eunice," als door den Thesaurier van heeren Bestuurders van het Instituut is ingediend. De Vergadering ontvangt dit met dank en voor kennisgeveving.

Aan de orde is het Rapport der Regts Commissie en der Synodale Commissie van Bezigheid. Dit wordt gelezen door den Predikant van Winburg en met dank ontvangen.

Punt 1, omtrent het Grey College wordt als afgedaan beschouwd; zoo ook punt 7, over de vereeniging van de *Fakkel* met de *Kerkbode*.

Punt 2 handelt over het Rapport der Synodale Zending Commissie. De wenk daar uitgesproken, om geene gelden uit te zetten dan onder verband van Vast Eigendom wordt door de Synode bekrachtigd.

Zoo ook de wenk der Commissie om geen gelden te besteden *dan* voor het doel, *waartoe* zij gecollecteerd zijn geworden.

Onder let. *d*, punt 2 van het Rapport ter tafel wordt gehandeld over Colportatie. Hierbij wordt overwogen het voorstel van den Predikant van Philipolis (Act. Syn. pag. 487). Op dit voorstel worden Amendementen ingediend en vindt er een uitvoerig Debat plaats, waarna besloten wordt: "De Colportatie worde door de respectieve Predikanten met hunne Kerkeraden behartigd."

Omtrent de Colportatie wordt nog besloten: "De Synode drage aan hare Zending Commissie op om—zoo spoedig haar gelegen,—de zaak der Colportatie zooals deze door haar werd behartigd, af te handelen en hare bevinding daaromtrent in het Kerkelijk Orgaan te publiceeren.

Punt 3 van het Rapport, handelende over een schrijven van het Londensche Zending Genootschap, wordt door de Vergadering bekrachtigd.

Punt 4 gewaagt van de afvaardiging van Dr. Hole door het Zuid-Afrikaansch Bijbelgenootschap en in belang van hetzelve.

Na een en ander woord hierover, wordt besloten: "De Synode bevele den Kerkeraden dringend aan om den WelEerw. heer Hole, den Afgevaardigdigde van het Zuid Afrikaansch Bijbelgenootschap, door eene hartelijke medewerking aan te moedigen en te ondersteunen."

Volgens punt 5 zullen de aanzoeken der Kerkeraden van de Gemeenten Vredefort en Vrede, om een Predikant Salaris in behandeling worden genomen, na dat het Rapport der Synodale Commissie van Finantien zal afgehandeld zijn.

Volgens punt 6, wordt zeker aanzoek om ondersteuning uit het Theol. Studenten Ondersteunings Fonds verwezen naar de Synodale Commissie.

Punt 8 maakt melding van eene uitnoodiging tot het Feest van het 50jarig bestaan der Berlijnsche Zending, te worden gehouden D.V. te Bethanie op 24 September, e. k. Tot Deputatie naar dat Jubelfeest worden benoemd de Predikanten van Hoopstad en Edenburg.

Volgens punt 9 zullen de *te laat* ontvangene Beschrijvingspunten in behandeling worden genomen; en volgens punt 10 zekere lidmaten van de Gemeente Vredefort, verzoekende om onder die Gemeente te blijven sorteren, naar den Noordelijken Ring verwezen.

Punt 11. Hier wordt gehandeld over eene Memorie, betreffende het zingen van de Evangelische Gezangen en het beoefenen van deze door de jeugd. Over deze zaak hebben verscheidene leden het woord. De verdere behandeling wordt uitgesteld tot D.V. morgen, te zamen met eene Motie van Orde, voorstellende bij het gesprokene te berusten.

Wordt ter tafel gelegd eene programma voor het Broederlijk Onderhoud, aanbevelende dat dit plaats hebben zal morgen namiddag. De Vergadering besluit over het houden hiervan zich later uit te spreken.

Aan den Predikant en Ouderling van Kroonstad wordt verlof verleend morgen huiswaarts te keeren.

Eene Motie van Orde om de Vergadering e.k. Zaterdag avond te sluiten, wordt slechts door zeer enkele leden ondersteund.

Het nagebed wordt gedaan door den Ouderling van Bloemfontein.

Gelezen en vastgesteld ter *zevende* Zitting der Synodale Vergadering van 8 Mei, 1884, en volgende dagen op 16 Mei deszelven jaars.

C. FRASER, Moderator.
C. S. MORGAN, Assessor.
ALBs. P. MEIRING, Scriba Synodi.

ZEVENDE ZITTING.

De *zevende* Zitting heeft plaats den 16 Mei, 1884.

Het gebed wordt geleid door den Predikant van Kroonstad.

De Notulen van gisteren worden gelezen en vastgesteld nadat het den Predikant van Winburg was toegestaan, deze ten opzigte van het Curatorschap van het Grey College pag. 595, veranderd te krijgen door daar te roijeeren de woorden: " om ontslagen te worden van het Curatorschap."

Wordt besloten bij het gesprokene over de Psalmen en Gezangen te berusten.

Naar aanleiding van de vastgestelde Notulen besluit de Vergadering, zoo deze gepubliceerd worden, zullen daarin voluit worden opgenomen het Adres van Gelukwensching aan ZHEd. den Staatspresident op den dag zijner Installatie en ZHEd's. antwoord daarop (zie blz.).

Aan de orde is weder het Rapport der Regts Commissie.

Op punt 12, betreffende een schrijven van de "Alliance of the Reformed Churches, holding the Presbyterian System," de Synode uitnoodigende om zich bij hare aanstaande Vergadering te Belfast, 24 Junij, 1884 te doen vertegenwoordigen, wordt besloten een Broederlijk schrijven aan de gezegde Vergadering vanwege deze Synode te rigten.

Punt 13 spreekt over de vereeniging der Gereformeerde Kerk met de onze. Wordt in deze gelezen een schrijven namens die Kerk op het besluit onzer Synodale Vergadering van 1882, en worden gedurende eene Vrij uitvoerige discussie *twee* voorstellen ter

tafel gelegd, het laatste waarven tot besluit wordt; namelijk: "Aangezien in de gestelde voorwaarden inzonderheid die, welke betreffen de verbanning onzer Evangelische Gezangen uit de Eeredienst onzer Kerk, alle verdere onderhandeling den weg afsnijden, worde de Commissie (blz. 593) bedankt voor hare gedane werkzaamheden in deze en voorts ontbonden." Het Rapport ter tafel is afgehandeld.

De Predikant van Wepener had, als Consulent der Gemeente van Dewetsdorp, om "Handopening" gevraagd. Deze zaak was niet aan de Vergadering voorgelegd. De Regts Commissie zal nader Rapport daarover uitbrengen.

Het Rapport der Commissie van Rationarii wordt nu gehoord, met dank ontvangen en in behandeling genomen.

Paragraaf A, punt 4 geldt het Sustentatie Fonds. Wordt besloten: "De achterstallige bijdragen tot dit Fonds worden zoo spoedig mogelijk inbetaald."

Op Punt 5 wordt besloten: "De Gemeenten, die met hunne bijdragen voor het Theologisch Studenten Ondersteuning Fonds nog ten achteren zijn, zullen deze ten spoedigste voldoen."

Het Finantieel Rapport wordt gelezen. Paragraaf A, omtrent het Sustentatie Fonds wordt voor kennisgeving aangenomen.

Over paragraaf B, betreffende het Pensioen Fonds, heeft een uitvoerig Debat plaats. Op eene motie van Orde wordt deze zaak uitgesteld tot na de pauze.

Wordt voorts gehandeld en besloten over paragraaf B, No. 2. van het Rapport van Rationarii, "Dat een Auditeur, om in overeenstemming te werken met de Rationarii, indien er iemand te bekomen is, zal worden aangesteld."

Op No. 4, paragraaf B, besluit de Vergadering hare Commissie van Finantien te verzoeken, geene hoogere renten of Kerkelijke Fondsen te vragen, dan 8 per cent onder goede securiteit.

Onder het hoofd C, van het Rapport der Commissie van Rationarii wordt gehandeld over de jaarlijksche Bijdragen voor de Zending, en gesproken over eene vraag van den Predikant van

Rouxville omtrent de pligten van Rationarii. De Synode besluit: "Dat de Afgevaardigden het gesprokene zullen behartigen."

De Predikant van Bloemfontein geeft aan de Vergadering te kennen, dat om meer dan eene reden het voor de Commissie omtrent de *Fakkel* schier onmogelijk is, nog staande deze Vergadering Rapport uit te brengen. De Vergadering berust hierbij.

Na de pauze zijn aan de orde de voorstellen omtrent het Pensioenfonds in verband met het Sustentatiefonds. Een en ander voorstel wordt ter tafel gelegd. Deze zaak houdt de Vergadering nog kortelijks bezig. Wordt eindelijk besloten: "De Synode gehoord hebbende, den wenk vervat in het Rapport harer Commissie van Finantien, besluit: "Dat voortaan de Jaarlijksche Contributiën en Heffingen voor het Pensioen Fonds bestemd zullen worden voor het Sustentatie Fonds en omgekeerd; en dat de Gemeenten onzer Kerk zullen opgewekt worden jaarlijksch *zoo veel mogelijk* vrijwillig voor het Sustentatie Fonds bij te dragen."* Het Rapport van de Rationarii is nu afgehandeld.

De vergadering besluit haren dank te betuigen aan de Synodale Commissie van Finantiën voor den belangrijken arbeid door haar verrigt.

Aan de orde zijn nu de aanzoeken om Predikants-Salarissen van de Gemeenten Dewetsdorp, Vrede en Vredefort met het besluit der Synode, pag. 468, betreffende Dewetsdorp. In verband hiermede wordt gehoord het Rapport der Commissie omtrent eenen Hulpprediker voor Bloemfontein.

Een aantal voorstellen worden gedurende eene zeer uitvoerige gedachtenwisseling ter tafel gelegd. Over deze allen worden beschikt, door het volgend besluit; namelijk: "De behandeling der aanzoeken voor de Vergadering, geschiedde naar de volgorde reeds ter tafel; namelijk: Dewetsdorp, Vrede, Vredefort en Bloemfontein." Dit laatste in verband met de aanstelling van een Hulpprediker; terwijl de Synode besluit tot de toekenning voor dat doel uit het Sustentatie Fonds van £200 per jaar, indien de gelden beschikbaar zijn.

Wordt besloten thans geen salaris toe te kennen aan de Gemeente Dewetsdorp; maar wel aan die van Vrede, Vredefort en Bloemfontein, en wel naar de volgorde hier genoemd.

---

*Zie de *achtste* zitting.

De Predikant van Wepener geeft kennis dat hij later omtrent Salaris voor Dewetsdorp een voorstel ter tafel hoopt te leggen.

Aan de orde is Beschrijvingspunt 17. Daarop wordt besloten: " De Wet, Art. 412, punt 1, is duidelijk, alwaar bedoeld wordt *verhuurde* zitplaatsen; *of de huur betaald is al dan niet.*

Aanvraag om Handopening: Art. 279, vgl. met Art. 372, zullen gedaan worden bij de Synodale Commissie. Hiermede is beschikt over Beschrijvingspunten 18 en 30.

Op Beschrijvingspunt 19, vragende om verandering van Art. 49, punt 29, let. *b*, wordt besloten dat de Wet te dezer plaatse onveranderd blijve. Ook zal onveranderd blijven, Art 132, voorschrijvende eene Jaarlijksche Zitting der Synode, volgens Beschrijvingspunt 20.

Aan de orde voor morgen zal zijn, ten eerste Beschrijvingspunt 21.

De HoogEerw. Moderator geeft te kennen, dat de Vergadering hoogstwaarschijnlijk morgen zal kunnen gesloten worden en bepaalt dat de Plegtige Sluiting plaats hebben zal D.V. ten 6 ure des avonds.

De Predikant van Edenburg zal D.V. eene vraag ter tafel leggen, omtrent de *onvermijdelijke* Wetsveranderingen tengevolge van het besluit omtrent de Heffingen voor het Predikanten Pensioen en Sustentatie Fondsen.

De Ouderling van Philippolis sluit met dankgebed.

Gelezen en vastgesteld op 17 Mei, 1884.

C. FRASER, Moderator.
C. S. MORGAN, Assessor.
ALBs. P. MEIRING, Scriba Synodi.

ACHTSTE ZITTING.

De *Achtste* en laatste Zitting heeft plaats op Zaterdag den 17 Mei, 1884.

Het gebed wordt gedaan door den Predikant van Fauresmith.

De Notulen van gisteren worden gelezen en vastgesteld.

De Vergadering wenscht aangeteekend te zien, dat volgens het besluit van gisteren omtrent de Kerkelijke Collecte, ten behoeve van het Sustentatie Fonds, die Collecte plaats hebben zal in elke Gemeente *tijdens de tweede Aanneming van elk jaar.*

Aan de orde is het Rapport omtrent de *Fakkel.* Dit wordt ontvangen met dank en Punt voor Punt besproken. De Redactie zal aan den wensch der Vergadering voldoen ten opzigte van *gratis* exemplaren, benoeming van Agenten en dergelijke.

Het Rapport afgehandeld zijnde, wordt besloten dat de Vergadering, haren hartelijken dank uitspreekt jegens de Commissie van de Redactie van de *Fakkel*, en bij name jegens den WelEerw. heer Brebner, en Dr. Brill, wegens de belangrijke en onvermoeide diensten in zake de publicatie van ons Kerkelijk Orgaan door hen der Kerke bewezen.

Omtrent het schrijven over de Wederdoopersgezinde bewegingen te Frankfort en elders, besluit de Vergadering: "De brief worde door de daartoe benoemde Commissie vervaardigd en aan de Synodale Commissie ter verzending gezonden."

De Vergadering besluit, dat Artt. 221 en 223 onveranderd blijven. Dit ziet op Beschrijvingspunt 21.

Beschrijvingspunt 22 wordt met verlof der Vergadering teruggetrokken.

Op Beschrijvingspunt 23 wordt besloten dat Art. 172, paragraaf 4, aldus zal gewijzigd worden; namelijk: "Een Pensioen van £200, dat uit het Pensioen Fonds der Kerk gevonden wordt."

Wordt besloten volgens Aeschrijvingspunt 24: "Dat de Scribas der Ringen jaarlijksch, na de gewone Rinzittingen, behalve de stukken genoemd onder Art. 103, zoodanige stukken aan den Archivarius Synodi zullen toezenden ter bewaring bij de Synodale Archieven, als hij zal verlangen."

Beschrijvingspunt 28 wordt aangenomen en daardoor besloten: "Dat de Notulen der Synodale Vergaderingen, gelijk als vroeger zullen worden gedrukt."

Omtrent de Wet op het Huwelijk, Art, 187, wordt naar aanleiding van Beschrijvingspunt 29 besloten: "De Synode lettende op den aanhef van Artikel 187, schikke zich omtrent Huwelijksbevestigingen naar de Landswet."

Beschrijvingspunt 31 handelt over de toediening der Sacramenten aan personen, die als Lidmaten op het Kerk Register bekend staan, maar buiten zoodanige Parochie woonachtig zijn. Wordt besloten: "De Wet, Art. 27, voortziet in zulke gevallen."

Volgens Beschrijvingspunt 32 "worden Artt. 283 en 284, verklaard nog kracht van wet te hebben en aan de Predikanten die het Formulier, Artikel 283, nog niet hebben onderteekend, de gelegenheid gegeven om dit *nu* te doen."

Aan den Predikant van Hoopstad als Steller van Beschrijvingspunt I, over Pastorale Conferentiën wordt verlof gegeven, dit Beschrijvingspunt nu niet te doen behandelen.

Beschrijvingspunt II wordt besproken en daarop besloten dat het Reglement van Orde genoegzaam voorziet in den wensch van den Steller, om *namelijk* geen besluit in revisie te brengen in dezelfde zitting, waarin het genomen is.

Volgens Beschrijvingspunt III wordt besloten: "Het worde aan de Synodale Commissie van Finantien opgedragen om met de Nationale Bank hier ter stede tot eene verstandhouding te komen, opdat de "cheques," waarmede het salaris der Predikanten wordt uitbetaald, *ad parem* door de verschillende vertakkingen dier Bank worden ingewisseld."

De Predikant van Harrismith licht Beschrijvingspunt IV toe; waarna de Vergadering besluit ten gevolge daarvan: "Deze Synode acht den tijd nog niet gekomen, om de zaak der oprichting van een Seminarie of Kweekschool in hare Vergadering te bespreken."

Tot Synodale Zending Commissie worden benoemd de Predikant van Bethlehem. Senekal en Harrismith; tot Curatoren van het Grey College: de Predikanten van Bloemfontein, Winburg en Bultfontein, en Dr. C. J. G. Krause.

De Moderator bepaalt dat de Westelijke Ring aan de beurt zal zijn om een der Predikanten onder deszelfs ressort te benoemen voor de dienst der Plegtige Sluiting der Volgende Synodale Vergadering.

Tot Secundi der Algemeene Synodale Commissie worden benoemd: de Predikanten van Boshof, Jacobsdal en Wepener; *respectivelijk* van den Moderator, Assessor en Scriba.

Het personeel der Zondagschool Commissie zal hetzelfde blijven; zoo ook dat der Commissie over het Examen van Godienstonderwijzers; terwijl in de plaats van wijlen den Leeraar van Bethulie in deze Commissie benoemd wordt, de Predikant van Hoopstad.

De volgende Synodale Vergadering D.V. zal de Auditeur harer Finantien benoemen.

De Synode besluit dat de Scriba Synodi eene vraag van den Predikant van Bultfontein omtrent Legitimatie van Predikanten zal behartigen.

Op eene vraag van den Predikant van Bloemfontein, omtrent het toelaten *al dan niet* tot de bediening des Doops door geordende Zendelingen onzer Kerk wordt besloten: "De Synode acht het in den regel niet wenschelijk, dat aan kinderen van Gemeenteleden onzer Kerk den Doop door Zendelingen worde bediend; maar dat zulks bij voorkomende gevallen, op verzoek van Opzieners, wel mag geschieden."

De tijd is verstreken zijnde wordt er een pauze gegeven.

Na de pauze wordt, op eene vraag van den Predikant van Bloemfontein, besloten, omtrent de Viering des H. Avondmaals tijdens de Zittingen der HoogEerw. Vergaderingen onzer Kerk, dat zij wil, dat gedaan zal worden naar Art. 185.

Op voorstel van den Predikant van Wepener wordt na eenige discussie besloten om het Synodale besluit van gisteren, betreffende Predikants Salarissen omtrent de Gemeente van Dewetsdorp in revisie te nemen, en ten gevolge over de zaak zelve een vrij lang debat gehouden; waarna besloten wordt: "Indien de Gemeente van Dewetsdorp een predikant mogt krijgen en die van Bloemfontein, Vrede en Vredefort, de haar toegekende toelaag niet benuttigen, dan worde *zoolang* een salaris ter beschikking van Dewetsdorp gesteld."

Eene vraag van den Predikant van Winburg over Getuigschriften van Lidmaten der Kerk onder den Predikant Ds. Venter, vroeger van de Gereformeerde Kerk, wordt naar de Synodale Commissie verwezen.

Op eene vraag van den Predikant van Brandfort, oordeelt de Vergadering dat bij de kiezing van Kerkeraadsleden, iemands naam alleen omdat hij " Good Templar " is, niet van de groslijst mag worden geschrapt.

Ten opzigte van pogingen in het werk gesteld door Inwoners van Jagersfontein om te voorzien in hunne " Geestelijke Behoeften," ter sprake gebragt door den Predikant van Fauresmith, wordt aan den Scriba opgedragen, die lieden te raden, zich tot den Kerkeraad van Fauresmith te wenden, met hunne begeerten en voorwaarden en het verzoek, *indien doenlijk*, dat de Kerkeraad aldaar, een Hulpprediker voor Jagersfontein aanstelle.

Op eene vraag van den Ouderling van Smithfield oordeelt de Vergadering, dat aan de Wet, ten opzigte van het inbinden der Kerkelijke Archieven, gevolg zal worden gegeven.

Tot Curatoren voor het Instituut Eunice, worden benoemd, de WelEerw. C. S. Morgan, de WelEd. heer J. G. Fraser, de WelEerw. Grosskopf en Dr. C. J. G. Krause.

Het spreekt van zelf, oordeelt de Synode, dat de nog verschuldigde Inlegpenningen op het Predikanten Pensioen Fonds vóór de verandering der Wet in deze op gisteren, ten voordeele van dat Fonds moeten worden gestort.

De Vergadering besluit met eenparig op te staan, in hare Notulen met groot genoegen op te nemen, " Haren warmen dank jegens den Leeraar en Kerkeraad der Gemeente van Bloemfontein en inzonderheid de Commissie des Kerkeraads, die met veel ijver voor de huisvesting van leden der Synode heeft gezorgd; voorts jegens den Orgelist, de Koorzangers en alle belangstellende Inwoners van Bloemfontein, die met veel liefde de leden der Vergadering hebben verwelkomd en onthaald."

De Predikant van Bloemfontein spreekt zijn genoegen over dit besluit uit. Hij spreekt voorts zijnen dank uit jegens de Synode voor zichzelven en den Kerkeraad van Bloemfontein over het Synodaal besluit ten opzigte van een Hulpprediker.

Na nog eene dankbetuiging aan de Vergadering voor het toekennen van salaris, door den Consulent van Vrede en Vredefort; gelijk dit vroeger was geschied door den Afgevaardigde van Dewetsdorp, wordt de vergadering verdaagd ten zoowat 4 ure, tot de Plegtige Sluiting D.V. heden avond.

Op den bepaalden tijd houdt de Predikant van Harrismith de Sluitingsrede, naar aanleiding van Matth. 5, vers 14: "Gij zijt het licht der wereld." Hij wijst de leden der Synode, en allen hier vergaderd op de roeping van de Kerk en van den Christen; namelijk: om te zijn *het licht der wereld*, en dit te openbaren *in kennis*, *reinheid* en *vreugde*.

Op voorstel van den Predikant van Jacobsdal, wordt den dank der Vergadering uitgesproken jegens den HoogEerw. Moderator voor de Openings- en den Predikant van Harrismith voor de Sluitingsrede.

De Voorzitter spreekt een woord van afscheid tot de Vergadering en van bemoediging tot het werk, ook van vermaning tot ijver en getrouwheid. En Gode zij al de eer!

De HoogEerw. Assessor doet het Slotgebed en men zingt van Ps. 72, vers 15.

Deze Notulen zijn gelezen en vastgesteld op heden den 17 Mei, 1884, volgens Art. 49, punt 35 der Kerkewet.

C. FRASER, Moderator.
C. S. MORGAN, Assessor.
P. A. C. VAN HEIJNINGEN, V.D.M.
L. F. H. MAREE.
J. A. VAN DER MERWE.
H. MENTZ.
C. J. H. STEENEKAMP.
A. A. VAN DER LINGEN, V.D.M.
J. H. VAN WIJK, V.D.M.
P. J. S. JOOSTE.
A. MURRAY JZN., V.D.M.
P. A. C. WEIDEMAN.
A. J. STRAUSS.
S. M. VAN DER MERWE.
C. J. VISSER.

C. P. THERON, V.D.M.
P. F. NAUDE.
A. A. L. ALBERTIJN, V.D.M.
P. H. S. PIETERSE.
G. R. KEET, V.D.M.
M. van BREDA du TOIT.
H. van BROEKHUIZEN, V.D.M.
R. H. VENTER.
J. F. COMBRINK.
J. P. NAUDE.
D. J. MINNAAR, V.D.M.
J. N. ROETS.
F. J. JOUBERT.
E. A. J. du TOIT, V.D.M.
J. J. MARAIS.
J. J. CILLIERS.
GUSTAV RADLOFF, V.D.M.
P. S. MOLLER.
R. H. van de WALL, V.D.M.
A. C. van WIJK.
D. P. CILLIERS.
J. P. van TONDER.
A. W. G. HATTINGH.
G. P. VILJOEN.
ALBs. P. MEIRING, V.D.M., Sriba Synodi.
H. J. LUCKHOFF, V.D.M., Assist. Scriba Synodi.

BIJLAGEN SYN. VERG. 1884.

BIJLAGEN

Tot de Notulen der Dertiende HoogEerw. Vergadering der Synode van de Ned. Geref. Kerk van den Oranje Vrijstaat, gehouden den 8 Mei, 1884 en volgende dagen.

BIJLAGE I (Blz. 667, enz).

Beschrijvingspunten, zijnde onderwerpen ter overweging der HEw. Vergadering van de Synode der Kerk, te worden gehouden, D.V., op 8 Mei 1884, en volgende dagen.

De Synode hoore en neme in behandeling de Rapporten van

1.—Den Scriba Synodi;

2.—Den Quæstor Synodi;

3.—De Algemeene Sydodale Commissie;

4.—De Synodale Commissie van Finantien;

5.—De Synodale Zending Commissie;

6.—De Commissie over Zondagscholen ;

7.—De Commissie over het "Admissie Examen" ;

8.—De Commissie over het Examen van Godsdienst Onderwijzers ;

9.—De Commissie der Redactie van "De Fakkel" ;

10.—De Commissie naar Stellaland en Gosen ;

11.—Den Afgevaardigde naar de HEerw. Vergadering der Synode van de Kerk der Kaapkolonie ;

12.—De Afgevaardigden naar de Feestviering van het 50jarig bestaan der Fransche Zending in Basutoland ;

13.—De h.h. Curatoren van het Grey College en bij name *ten gevolge* Synodaal besluit van 16 Mei, 1883 : "De Synode verwijze Punt I van het Rapport terug aan heeren Curatoren, ten einde meerdere inlichting daarover te bekomen :"

14.—De h.h. Bestuurders van het Instituut, Eunice ;

15.—Van den Staat der Godsdienst (vergel. Acta Synodi. pag. 471) ;

16.—De Synode neme kennis van *diverse* stukken onder de Archieve van 1883—1884.

De Scriba Synodi.

WETSVERKLARING.

17.—De Synode geve eene uitlegging van de uitdrukking : "*Verhuurde* zinplaats," in Art. 412, I, punt a der Kerkewet, meldende of hier ook *onbetaalde* verhuurde zitplaatsen bedoeld zijn.

De Kerkeraad van Dewetsdorp.

18.—De Synode bepale, wat zij mogt wenschen, onder de uitdrukking: "Waar het behoort" bij Art. 279 en voorts, door de woorden: "Terstond"—" aan de Synode," bij Art. 372.

De Predikant van Edenburg.

WETSVERANDERING.

19.—Artikel 49, punt 29, let. b. worde aldus gewijzigd: "Daartoe wordt een groslijst gevormd, zullende ieder stemgeregtigde zoovele namen op het stembriefje mogen plaatsen, als er personen moeten worden gekozen; welke groslijst van kracht blijft, totdat al de vereischte personen gekozen zijn.

De Zuidelijke Ring.

20.—De Synode vergadere om te twee jaar (Art. 132).

De Predikant van Smithfield.

21.—In Art. 221 worde het laatste gedeelte, beginnende met: "of door eenen der Ouderlingen," enz., geschrapt. Ook worde geroijeerd Art. 223.

De Predikant van Smithfield.

22.—Bij Art. 334 worde na het woord: "geroepen," gevoegd: "weigert om de aanschrijving te ontvangen en."

23.—Artikel 172, § 4, worde aldus gewijzigd: "Een Pensioen van £200, dat uit het Pensioen-fonds der Kerk gevonden wordt."

De Predikant van Philippolis.

24.—De Synode neme in beraad, of niet Art. 103, b, 1—in meerdere bijzonderheden uitbreiding vereischt?

De Predikant van Edenburg.

SPECIAAL.

25.—De Synode besluit, dat "De Fakkel" om de *veertien* dagen worde uitgegeven; dat de Hoofd Redacteur zich, *tijdens* de Synodale Vergadering, van een 3 of 4 tal vaste medewerkers verzekere; dat deze, in overleg met den Hoofd Redacteur, den arbeid verdeelen, zorgende voor verscheidenheid van stof.

26.—De Synode schaffe de Commissie van Examinatoren voor het "Admissie Examen" af, ziende zoowel op de onkosten, wanneer slechts *één* Kandidaat zich mogt aanmelden, als op de verandering *in de wijze* van examineren door de Kerk der Kaapkolonie ten vorige jare gemaakt.

De Predikant van Ficksburg.

27.—De Synode neme kennis van de verandering der Wet bij de Kerk der Kaapkolonie op het "Admissie Examen.',

Predikant van Philippolis.

28.—De Notulen der Synodale Vergaderingen worden, gelijk vroeger, gedrukt.

Predikant van Smithfield.

Voorstaande Beschrijvingspunten zijn ontvangen tot heden. Deze worden, daar het Orgaan der Kerk verschijnen moet, voorloopig gepubliceerd.

ALBS. P. MEIRING. Scriba Synodi.

Edenburg, 1 April, 1884.

De volgende Beschrijvingspunten zijn ontvangen tot 5 April, 1884:

29.—De Synode neme in revisie Art. 187, 9, als zijnde nu in strijd met de Landswet op het huwelijk.

De Predikant van Jacobsdal.

30.—De Synode bepale waar, om de, bij Art. 279 voorgeschrevene "handopening" moet gevraagd worden.

De Predikant Ficksburg.

31.—Kunnen de sacramenten geweigerd worden aan personen die als Lidmaten op het Kerkregister bekend staan, en buiten de Parochie woonachtig zijn?

De Predikant van Jacobsdal.

32.——Is Art. 283, in verband beschouwd met 284, nog van krachht?

De Predikant van Ficksburg.

ALBS. P. MEIRING,

Scribæ Synodi

Edenburg, 21 April, 1884.

Nog zijn ontvangen op 11 en 18 April, 1884, de volgende Beschrijvingspunten, waarover de Synode naar welgevallen beschikke, naml.:

I. De Synode besluite dat een dag van hare jaarlijksche zitting afgezonderd worde voor eene *Pastorale Conferentie*, zullende ditmaal tot grondslag zelve dienen, de behandeling vooral der volgende vragen:

1.—Waarom zijn geregelde Pastorale Conferenties noodzakelijk?

2.—Op hoedanige wijze dienen dezelve ingerigt te worden ten einde aan haar doel te beantwoorden?

3.—Welke onderwerpen zullen bij de eerstvolgende Conferentie behandeld worden, en door welke leden?

De Predikant van Hoopstad.

II.—Geen besluit der Synode worde in revisie gebragt in dezelfde zitting waarin het genomen is.

III.—De Synode berame een plan om het salaris van Predikanten, van wege de Synode, in kontant te doen uitbetalen.

De Predikant van Senekal.

IV.—De Synode bespreke de vraag: "Is de tijd niet reeds gekomen om plannen te beramen tot het oprichten van een Seminarie of Kweekschool in den Oranjevrijstaat, tot opleiding der aanstaande Evangeliedienaars?"

De Kerkeraad van Harrismith.

ALBS. P. MEIRING,

Sriba Synodi.

Edenburg, 21 April, 1884.

BIJLAGE II (BLZ. 664).

Rapport van den Scriba Synodi 1883-84.

De Scriba Synodi heeft de eer aan uwe HoogEerw. Vergadering over te leggen, het Synodale Brievenboek, benevens de Archieven over het verloopen jaar, van Synodale tot Synodale Vergadering.

Onder de Archieven zijn er stukken, die mogelijk meer nog dan andere, de overweging uwer HoogEerw. Vergadering vereischen, als nl. :—

1. Eene communicatie betreffende het Grey College ;
2. Het Rapport der Syn. Zending Commissie over het jaar, tot Mei 1883 ;
3. Eene Circulaire, betreffende de "London Missionary Society ;"
4. Eene Circulaire, betreffende de "South African Auxiliary Bible Society ;"
5. Missiven over "Handopening," enz., die met de Beschrijvingspp. voor de Vergadering zijn gelegd ;
6. Correspondentie over eene vereeniging van de *Fakkel* met de *Kerkbode* ;
7. Eéne "Akte van Bevestiging" is uitgereikt aan den Eerw Sthephanus Izaak Minnaar als Zendeling der Kerk, op 23 Nov., 1883.

Met de meeste hoogachting,

Uwe HoogEerws. onderd. dienaar,

ALBs. P. MEIRING,

Scriba Synodi.

Bloemfontein, 10 Mei 1884.

BIJLAGE III (Blz. 664).

Rapport Quastor Synodi 1883-1884.

De Quastor Synodi heeeft de eer aan Uwe HoogEerw. Vergadering over te leggen, de Synodale Geldboeken met al de Stukken, betrekking hebbende op de Finantiën der Kerk, door hem gedurende het Kerkjaar, tot ultimo Maart, 1884 geadministreerd; benevens het Jaarlijksch Rapport der Synodale Commissie van Finantiën.

Het zal aan de Rationarii van Uwe HEerw. Vergadering blijken, dat gedurende het verloopen jaar ontvangen werd, voor het

Synodale Fonds	£606	3	0
Pred. Weduwen Fonds	136	18	7
Pred. Pensioen Fonds...	445	19	0
Sustentatie Fonds	235	8	6
Theol. Studenten Onderst. Fonds ...	350	1	0

Dat voorts het ontvangene voor het Pred. Wednwen Fonds, het Predikanten Pensioen- en het Sustentatie Fonds, verantwoord is, waar het behoort.

Dat eindelijk uitbetaald is, uit

Het Synodale Fonds	£520	14	2
En uit het Theol. Stud. Onderst. Fonds	277	19	6

In gehoorzaamheid aan den last der Synode, moet de Quastor rapporteren:

1. Dat voor het Theol. Stud. Onderst. Fonds de Collecte van 1883-1884, indien al gehouden, niet is verantwoord door de Kerkeraden der Gemeenten van:

Winburg,
Bloemfontein,
Bethulie,
Rouxville,
Wepener,
Ficksburg,
Frankfort,
Brandfort,
Hoopstad,
Senekal,
Vredefort,
Dewetsdorp,
en Parijs.

Twee der Kerkeraden, die dit jaar geene bijdragen tot het Fonds hebben gestort, hebben ook in het vorige jaar niets daartoe bijgegedragen, namelijk die der Gemeenten van Frankfort en Hoopstad.

2. Dat tot het Sustentatie Fonds nog niets schijnen te hebben bijgedragen, de Kerkeraden der Gemeenten van

Bloemfontein,
Wepener,
Hoopstad,
Vredefort,
Dewetsdorp,
en Parijs.

Met verschuldigde hoogachting,

Uw HoogEerws. onderdanige Dienaar,

ALBs. P. MEIRING,

Quastor Synodi.

Bloemfontein, 9 Mei, 1884.

BIJLAGE IV. (BLZ., 667 ENZ.)

Rapport van de Financieele Commissie.

Uwe Commissie heeft genoegen verslag te doen van de Fondsen onder haar beheer, voor het afgeloopen jaar, eindigende op 31 Maart 1884.

HET PREDIKANTEN SUSTENTATIE FONDS.

Volgens Saldo Staat en Stukken A, B, C, D, zal blijken dat dit Fonds groot is ...	£5361	5	6
In het voorgaande jaar was het groot ...	4155	16	9
In het afgeloopen jaar is het vergroot met	1205	8	9
Deze som met voorschot tegen toelage voor het volgend kwartaal groot ...	234	7	10
Is op goede securiteit van vastgoed aan schepenkennissen uitgezet ten bedrage van...	5431	13	4
En brengt een jaarlijksche inkomst van renten op ten bedrage van	442	15	0

HET PREDIKANTEN PENSIOEN FONDS.

Volgens Saldo Staat en Stukken E, F, G, zal blijken dat dit Fonds groot is ...	5643	3	2
In het voorgaande jaar was het groot ...	4868	1	8
In het afgeloopen jaar is het vergroot met	775	1	6
Deze som met voorschot tegen toelage voor het volgend kwartaal groot ...	4716	10	0
Is op goede securiteit van vastgoed aan schepenkennissen uitgezet, ten bedrage van...	5597	15	0
En brengt een jaarlijksche inkomst van renten op ten bedrage van	462	17	3

De Commissie meent met vrijmoedigheid te kunnen zeggen, dat ook de ondervinding van dit vierde jaar van haar bestaan de overtuiging moet geven, dat het Finantieel beheer der Kerkelijke Fondsen op een alleszins bevredigende basis gelegd is, en strekken moet om het doel van de HoogEerwaarde Synode te bereiken.

Desniettemin heeft de Commissie, in aanmerking nemende, de heerschende geldschaarschte en onvermogen wegens droogte in het afgeloopen jaar, zich genoodzaakt gezien om voor de betaling van eenige der rente bedragen eenig tijd te geven, wetende dat de ontvangst overigens zeker is.

Het zal dadelijk in het oog vallen, dat de Heffingen voor het Pensioen Fonds veel hooger zijn dan die voor het Sustentatie Fonds, en de Commissie meent dat dit juist omgekeerd moest zijn, daar het zekerlijk verwacht kan worden, dat het laatste Fonds spoediger vereischt zal kunnen worden dan het eerste—niet alleen wegens de benoeming van nieuwe Gemeenten die opgevuld worden maar ook voor oog houdende eventueele invoering van het vrijwillig beginsel.

De sterkste pogingen der Kerk behooren dus te worden aangewend ten behoeve van het Predikanten Sustentatie Fonds.

J. GEO. FRASER.
J. BRILL.
GEO. F. FAUSTMANN. } Financieeele Commissie.

Saldo Staat van het Predikanten Sustentatie Fonds, Opgemaakt tot 31 Maart 1884.

LASTEN.

Dr.

G.B. 7. Kapitaal	£5361	5	6
Saldo	234	7	10
	£5595	13	4

BATEN.

Cr.

G.B. 18. Aan Schepenkennissen	£5431	13	4
S.B. Fo. 1. 13. 17. 21. 49. Renten onbetaald	164	0	0
	£5595	13	4

Saldo Staat van het Predikanten Pensioen Fonds, Opgemaakt tot 31 *Maart* 1884.

LASTEN.

Dr.				
G.B. 14.	Kapitaal	£5643	3	2
	Saldo...	47	16	10
		£5691	0	0

BATEN.

Cr.				
G.B. 16.	Aan Schepenkennissen	£5597	15	0
S.B. Fo. 51. 91. 115. 127. 131.	Renten onbetaald.	93	5	0
		£5691	0	0

GEO. F. FAUSTMANN.

Saldo Staat van het Predikanten Sustentatie Fond.s

Renten onbetaald			£164	0	0
Renten is geboekt als vooruit te betalen, in enkele gevallen is het volgens Schepenkennis bepaald om bij het einde des jaars betaald					
S.B.	te worden—zoo				
Fo. 9.	als op 10 pct. op £210, betaalbaar 24 Aug. '84. ...		21	0	0
	Het volgende was betaalbaar :				
„ 1.	8 pct. op £546 13 4—22 Juli '83 saldo ...	£21			
„ 13.	8 pct. op 400 0 0—22 Juli '83 saldo ...	2			
„ 17.	8 pct. op 700 0 0—1 Aug. '83	56			
„ 21.	8 pct. op 800 0 0—1 Maart '84	64	143	0	0

Het Kapitaal van dit Fonds is	£5361	5	6
Met toelage voor het volgend kwartaal groot	234	7	10
	£5595	13	4

Is uitgezet volgens schepenkenissen ten bedrage van...	£5431	13	4
Renten nog niet ontvangen	164	0	0
	£5595	13	4

Renten onbetaald			£935 0 0
Renten is geboekt als vooruit te betalen, in enkele gevallen is het volgens Schepenkennis bepaald om bij het einde des jaars betaald te worden—zoo als op			
S.B. Fo. 51.	6 pct. op £125 0 0—17 Jan. '85	£7 10 0	
„ 115.	10 pct. op 438 19 0 voor 27 Juni '84, 6 maanden	21 19 0	
„ 127.	10 pct. op 238 0 0—7 April '84	23 16 0	
„ 131.	8 pct. op 250 0 0—28 Aug. '84	20 0 0	73 5 0
			£20 0 0
	Het volgende was betaalbaar: S.B. 918—£250—16 Maart 84'		*20 0 0

Het Kapitaal van dit Fonds is		£5643 3 2
Met toelage voor het volgende kwartaal groot		47 16 10
		£5691 0 0
Is uitgezet volgens Schepenkennissen ten bedrage van	£5597 15 0	
Renten nog niet ontvangen	93 5 0	
	£5691 0 0	

Het Predikanten Sustentatie Fonds.

Dr.

1883.				
Aug.	1 Checque Boek ...	£0 16 8		
Nov.	¼ pct. Wisselkoers op £10 7s. Checque van Rouxville...	0 0 6		
1884.				
Febr.	¼ pct. Wisselkoers op £8 7s. Checque van Vrede	0 0 6		
Maart.	Voor het jaar. Inkt 6s. papier 3/6	0 9 6		
	Postzegels... ...	2 9 4	£3 16 6	£3 16 6
	1 pct. voor administratie voor het het jaar volgens Synodaal besluit van 7 Mei 1881 op ...		5415 8 8	54 3 2
	Per Saldo			5361 5 6
				£5419 5 2

* Sedert afsluiting inbetaald.

Cr.

1883.			
April 1.	Kapitaal		£4155 16 9
Mei 19.	Gemeente Edenburg		17 10 0
Nov.	HEFFINGEN TOT SEPTEMBER 1883.		
	Noordelijken Ring.		
	Winburg	£6 12 3	
	Kroonstad	15 12 3	
	Heilbron	11 9 3	
	Bultfontein	5 15 3	
	Hoopstad	7 11 3	
	Vredefort	2 19 3	
			49 19 6
	Frankfort Colecte...		2 19 0
	Oostelijken Ring.		
	Harrismith...	6 1 3	
	Bethlehem	9 4 3	
	Ladybrand	12 16 3	
	Ficksburg	6 9 3	
	Frankfort	3 8 3	
	Lindley	3 14 3	
	Senekal	1 15 3	
	Vrede	5 10 3	55 19 0
	Rouxville—bijgedrrgen		10 7 0
	Zuidelijken Ring.		
	Smithfield	8 18 3	
	Philippolis	5 11 3	
	Edenburg	4 0 3	
	Bethulie	4 1 3	
	Rouxvile	8 2 3	
	Wepener	7 1 3	
	Dewetsdorp	3 12 3	
			41 6 9
Dec.	*Westelijken Ring.*		
	Fauresmith	8 18 3	
	Bloemfontein	10 8 3	
	Boshof	12 4 3	
	Jacobsdal	6 13 3	
	Brandfort	6 1 3	
			44 5 3
1884			
Febr.	Vrede—bijdrage		8 7 0
Maart.	Overschot van Salarissen		591 17 8
	Renten gemaakt		440 17 3
			£5419 5 2
	Aan Saldo		£5361 5 6

Het Predikanten Salaris: Rekening.

Dt.

1884.			
Maart.	Bultfontein, Brandfort, Bethulie, Boshof, Bethlehem, Edenburg, Fauresmith, Heilbron, Harrismith, Hoopstad, Jacobsdal, Kroonstad, Ladybrand, Philippolis, Smithfield, Winburg, Wepener. 17 van 1 April '83 tot 31 Maart '84, á	£22 18 4	£4675 0 0
	Bloemfontein, Ficksburg, Senekal 3 van 1 April '83 tot 31 Maart '84, á	£16 13 4	600 0 0
	Rouxville. Van 8 Nov. '83 tot 31 Maart '84, á	16 13 4	79 11 5
			£5354 11 5
	1 pct. voor administratie voor het jaar volgens Synodaal besluit van 7 Mei 1881, op	£5354 11 5	53 10 11
	Overschot aan Sustentatie Fonds	...	591 17 8
			£6000 0 0

Ct.

1884.		
Maart.	Bedrag van de Regeering ontvangen gedurende het jaar van 1 April 1883 tot 31 Maart 1884 ...	£6000 0 0
		£6000 0 0

Het Predikanten Pensioen Fonds.

Dt.

1884.			
Febr.	¼ pct. Wisselkoers op £53 Checque, van Vrede £50, Lindley £3 ...	£ 0 2 9	£ 0 2 9
Maart.	1 pct. voor administratie voor het jaar volgens Synodaal besluit van 7 Mei 1881, op	5700 3 2	57 0 0
			5643 3 2
			£5700 5 11

Cr.

1883.				
April 1.	Kapitaal			£4868 1 1
Novr.	HEFFINGEN TOT SEPTEMBER 1883.			
	Noordelijke Ring.			
	Winburg	£13 1 6		
	Kroonstad	19 16 0		
	Heilbron	16 14 6		
	Bultfontein	13 16 6		
	Hoopstad	14 8 0		
	Vredefort	11 5 0		89 1 6
	Oostelijke Ring.			
	Harrismith	12 15 6		
	Bethlehem	16 1 0		
	Ladybrand	17 15 6		
	Ficksburg...	13 17 0		
	Frankfort	11 6 6		
	Lindley	8 2 0		
	Senekal	12 3 0		
	Vrede	13 6 6		105 7 0
	Zuidelijke Ring.			
	Smithfield	14 2 0		
	Phillippolis	10 8 6		
	Edenburg...	11 13 0		
	Bethulie	8 5 0		
	Rouxville	14 3 0		
	Wepener	13 8 0		
	Dewetsdorp	9 13 6		81 13 0
Dec.	*Westelijke Ring.*			
	Harrismith	14 2 0		
	Bloemfontein	14 7 0		
	Boshof	17 19 0		
	Jacobsdal	10 8 6		
	Brandfort	10 1 0		66 17 6
1884.				
Febr.	Vrede—bijdrage...			50 0 0
	Lindley, renten op inleg			3 0 0
	Renten gemaakt...			436 5 3
				£5700 5 11
	Aan Saldo			£5643 3 2
Maart.	Na afsluiting ontvangen:			
	Bultfonfontein—bijdrage			50 0 0

En zal in volgende Staat voorkomen.

Schepenkennissen van het Predikanten Sustentatie Fonds.

No	Schepenkennis Bk.	Betaalbaar.	Kapitaal.	Renten.
1	Fo. 1 8 per cent.	22 Juli 1884	546 13 4	43 15 0
3	„ 9 „	29 April „	300 0 0	24 0 0
4	„ 13 „	22 Juli „	400 0 0	32 0 0
5	„ 17 „	1 Aug. „	700 0 0	56 0 0
6	„ 21 „	1 Maart 1885	800 0 0	64 0 0
7	„ 25 „	16 „ „	500 0 0	40 0 0
8	„ 30 „	28 Juli 1884	975 0 0	78 0 0
9	„ 34 „	18 Juni 1885	100 0 0	8 0 0
10	„ 37 „	17 „ „	300 0 0	24 0 0
11	„ 41 „	4 Oct. 1884	200 0 0	16 0 0
12	„ 45 9 „	5 Febr. 1885	400 0 0	36 0 0
13	„ 49 10 „	24 Aug. 1884	210 0 0	21 0 0
			£5431 13 4	442 15 0

Schepenkennissen van het Predikanten Pensioen Fonds.

No	Schepenken. Boek.	Betaalbaar.	Kapitaal.	Renten.
1	Fo. 51 6 per cent.	17 Jan. '85	125 0 0	7 10 0
3	„ 59 8 „	24 Sept. '84	400 0 0	32 0 0
6	„ 71 8 „	9 Nov. „	500 0 0	40 0 0
7	„ 75 8 „	„ „ „	365 16 0	29 5 3
8	„ 79 8 „	11 „ „	500 0 0	40 0 0
9	„ 83 8 „	29 April „	1000 0 0	80 0 0
11	„ 91 8 „	16 Maart '85	250 0 0	20 0 0
12	„ 95 12 „	13 „ „	100 0 0	12 0 0
14	„ 103 8 „	23 Nov. '84	500 0 0	40 0 0
15	„ 107 8 „	„ „ „	300 0 0	24 0 0
16	„ 111 8 „	15 Dec. '85	80 0 0	6 8 0
17	„ 116 10 „	27 Jan. '84 27 Dec „	438 19 0	21 19 0 21 19 0
18	„ 119 8 „	6 April „	300 0 0	24 0 0
19	„ 123 8 „	6 „ „	250 0 0	20 0 0
20	„ 127 10 „	7 „ „	238 0 0	23 16 0
21	„ 131 8 „	28 Aug. „	250 0 0	20 0 0
			£5597 15 0	462 17 3

BIJLAGE V (BLZ. 678, ENZ.).

Rapport der Rationarii, in zake het nazien der Boeken van den Quastor Synodi, de Finantieele Commissie en den Quastor Zending.

Aan de HoogEerw. Synode.

HOOGEERW. HEEREN,—De Rationarii hebben de eer het volgende te rapporteren aan de Hooge Vergadering :

A

1. Wat betreft het *Synodale Fonds* hebben wij niets aan te merken.

2. Wat betreft het *Predikanten Weduwen Fonds* hetzelfde.

3. Wat betreft het *Predikanten Pensioen Fonds*, zoo blijkt, dat na het opmaken der Boeken van den Quaestor Synodi, er nog drie Gemeenten hare inlegpenningen hebben voldaan £50, nl : Bultfontein, Ficksburg en Harrismith.

4. Wat betreft het *Sustentatie Fonds*, zoo hebben, volgens het Kasboek tot heden *niets* bijgedragen de gemeenten Bloemfontein, Wepener, Frankfort, Vredefort en Dewetsdorp.

Sinds *twee jaren* hebben niet bijgedragen : de Gemeenten Fauresmith, Boshof, Bethulie, Bethlehem, Rouxville, Ficksburg, Ladybrand, Heilbron, Bultfontein en Vrede.

Gedurende het afgeloopen jaar niet bijgedragen : Winburg, Smithfield, Kroonstad, Philippolis, Edenburg, Lindley en Senekal.

Zoodat het resultaat is, dat alleen de Geemeenten van Jacobsdal en Hoopstad lof verdienen, omdat zij voldaan hebben aan hetgeen de Quastor Synodi in de *Fakkel* den Kerkeraden gedurig herinnert, dat "jaarlijks door persoonlijke aanvrage, bij de leden onzer Ge-

meenten voor dit Fonds moet gecollecteerd worden." Echter met dien verstande, dat meer dan een Gemeente in één of twee jaren gecollecteerd, meer bedroeg dan de Gemeenten Jacobsdal en Hoopstad in de drie jaren.

5. Wat betreft het *Studenten Ondersteunings Fonds* hebben de volgende Gemeenten *niet* bijgedragen: Winburg, Bloemfontein, Bethulie en Wepener, terwijl Frankfort in *twee* jaren niet betaald heeft.

B.

Aangaande de *Finantieele Commissie* hebben de Rationarii hetzelfde te rapporteren, als omtrent den *Quastor Synodi*, wat de Kasboeken betreft.

Zoover hun kennis strekt, is de administratie in perfecte orde door hen bevonden. Dit neemt echter niet weg, dat zij zich gedrongen gevoelen het volgende der Hooge Vergadering in overweging te geven:

1. Dat tot eene juiste beoordeeling van deze administratie. meer tijd en vooral meer kennis van boekhouden behoort, dan in den regel kan verwacht worden van Godsdienst-Leeraars.

2. dat zij 't daarom raadzaam achten, om één of twee auditeuren te benoemen, die tijdens de Synodale Zittingen met de Rationarii, de Kasboeken der Finantieele Commissie nagaan en rapport uitbrengen.

3. Dat deze wenk in de verste verte niet voortvloeit uit eenige verdenking der Finantieele Commissie, wier accurate administratie overbekend is, maar met het oog op een juister beoordeeling van het beheer dezer aanzienliike fondsen.

4. Dat zij eindelijk voor zichzelven niet in het reine zijn, of 't wel geoorloofd is, dat van de gelden namens onze Kerk geadministreerd, meer rente op vaste deposita genomen wordt dan 8 pct.

C.

Wat ten slotte aangaat het Kasboek van den Quastor der Zending, zoo heeft uwe Commissie ook hier geen aanmerking op de gehouden administratie.

Alleen schijnt 't, uit het vergelijken der verschillende Gemeenten, die jaarlijks hebben gecollecteerd voor de Zending, dat in de laatste 2 jaren slechts *twee* collecten zijn gehouden door de Gemeenten van Rouxville en Dewetsdorp; terwijl *drie malen* gecollecteerd is door de Gemeenten Bethulie, Hoopstad, Vredefort, Kroonstad Lindley, Senekal en Wepener, terwijl volgens Art. 413/3 door al de Gemeenten onzer Kerk *twee malen* per jaar moet gecollecteerd worden.

Hiermede gelooft uwe Commissie voldaan te hebben aan de opdracht der Synode, om rapport te geven over de 3 bovengenoemde Verslagen, terwijl zij voorstelt, dat deze Hooge Vergadering den hartelijken dank toebrenge aan de respectieve Quastoren der Kerkelijke Fondsen voor hun trouwen arbeid.

Met verschuldigde hoogachting verblijven wij,

UHEerw. dw. Dienaren en Broeders,

H. van BROEKHUIJZEN.
A. MURRAY Jz.
D. J. MINNAAR.
A. A. L. ALBERTIJN.

Bloemfontein, 16 Mei, 1884.

BIJLAGE VI (Blz. 667, enz).

Verslag van de Synodale Zending Commissie aan de HoogEerw. Synode van 1884.

Wij hebben de eer het volgende te rapporteren omtrent de Zending onzer Kerk te Witzieshoek, en van het Zendingwerk in de verschillende Gemeenten, voorzoover ons mededeelingen door Kerkeraden gedaan is.

1. Sedert het Verslag ten vorige jare, is de Eerw. Schröder van Witzieshoek vertrokken, en zijn er twee beroepen uitgebracht, eerst op den Eerw. Heer B. Pienaar, die voor het beroep bedankte en daarna op den Eerw. Heer S. J. Minnaar, die het beroep aannam en op den 12 Sept. 1883 bevestigd is geworden. Gedurende den

tijd van het vertrek van den Eerw. Schröder tot de bevestiging van den tegenwoordigen Zendeling, is de gemeente maandelijks bezocht en verzorgd geworden voor het Lid der Commissie den WelEerw. Heer A A v. d. Lingen. In het opzigt houden over de Statie en goederen daartoe behoorende, was de Edele Heer L C Jacobs, kommandant aldaar, gelijk altijd, ook nu weder der Commissie behulpzaam, zoodat alles aan den Zendeling in goeden orde kon worden afgegeven.

2. Uwe Commissie heeft besloten niet langer door den Zendeling in gevestigde Gemeenten te arbeiden, zooals voorheen door middel van den Eerw. Heer Schröder. De Commissie zal evenwel den Kerkeraden naar vermogen met raad en daad bijstaan

3. De Colportatie aan het toezigt der Zending Commissie toevertrouwd, is steeds moeijelijker en moeijelijker geworden om te worden behartigd. De Zendingkas had reeds nabij £40 daarvoor voorgeschoten. De schulden bedroegen nog £70, waarom de Commissie besloot, het wagentje en ossen, aan de Colportatie behoorende, te verkoopen. De boeken waren verdeeld ter uitverkooping onder verschillende gemeenten. Omtrent £30 is sedert afbetaald geworden aan den Eerw. Heer Mabille. Indien wij alles aan de Colportatie behoorende, konden verkoopen, zouden wij de schuld kunnen dekken, doch verscheidene boeken zijn onverkoopbaar.

4. Gelijk bij vorige gelegenheden valt er ook nu te klagen, over het ongeregeld en niet bijdragen voor het Synodale Zending Fonds door enkele Kerkeraden.

5. De Zending Commissie heeft besloten de aandacht der Synode er bij te bepalen, dat tot nog toe niet is voldaan aan Art. 236c, namelijk om Copy Registers van Gedoopten en Lidmaten van Zending Gemeenten bij den Archivarius der Synode in te leveren.

6. De ondergeteekende leden der Commissie betreuren zeer het vertrek van den WelEerw. Heer G. A Maeder, op wiens schouderen het werk van de Commissie het meest gerust heeft, en wiens hulp in het opmaken van het jaarlijks verslag zeer gemist werd.

Wat het Zendingwerk onzer Kerk te Witzieshoek, zelf betreft, zullen wij hieronder vooral den Zendeling zelf laten spreken zoo

als wij uit zijn driemaandelijksche Verslagen vernemen. Hetgeen de Commissie door haar driemalige bezoek sedert Maart voorleden jaar zelf heeft kunnen nagaan.

1. De opkomsten waren sedert de bevestiging van den Eerw. Heer Minnaar zeer bevredigend en aanmoedigend, daar bij al de diensten de Kerk goed gevuld was. Drie maanden later berigt de Zendeling: De belangstelling in de verkondiging van Gods Woord blijft nog steeds voortbestaan. Het Godsgebouw is soms veel te klein voor de opkomende schare. Het gaat meer stichtelijk onder de godsdienst toe. Het zingen is ook beter daar men in bezit gesteld is geworden van een harmonium. Ook heeft de Zending Gemeente een preekstoel ten geschenke ontvangen van den Kerkeraad van Bethlehem.

2. Elken Woensdag namiddag wordt er geregeld door den Zendeling een Catechisatieklas gehouden voor heilbegeerigen, die geregeld en door velen, groot en klein, wordt bijgewoond. Elken Vrijdag namiddag wordt er eene Klas met de Lidmaten der Gemeente gehouden, die ook door bijna al de leden wordt bijgewoond, Ook heeft men geregeld elken 1sten Woensdag in de maand eenen bidstond, die goed wordt bezocht, en elken Woegsdag en Vrijdag namiddag een zangklas onder de leiding van Mevrouw Minnaar.

De Zendeling heeft, vergezeld van den tolk en eenen ouderling, vier maanden geleden de afvalligen bezocht, diegenen namelijk, die vroeger lidmaten waren en om de een of ander misdaad onder censuur waren gezet of ook zonder eenige reden verachterd zijn, en de Klassen niet meer bijwoonden. Dit bezoek heeft eene goede uitwerking gehad en uit de 30 aldus bezocht, hebben 15 aanzoek komen doen om weder opgenomen te worden en zijn op een proeftijd van 3 maanden gesteld alvorens tot het Avondmaal toegelaten te worden. Tot nog toe gedroegen zij zich goed, en wonen de Klassen getrouw bij. Wat het leven der Lidmaten betreft kan men, zoover bekend is, getuigen, dat het goed toegaat en dat zij een christelijk leven voeren. Men had slechts op één de Kerkelijke Tucht moeten toepassen en onder censuur zetten.

De Bierpartijen zijn de groote oorzaak van die afvalligheid, en van de onverschilligheid welke nog heerscht onder de Heidenen. De Zendeling meende dat het hoogst noodzakelijk is, dat dit onder de aandacht der Synode zou worden gebracht, om den HEd. Volksraad te verzoeken een plan te maken om het brouwen van

J u a l a tegen te gaan, doch wij meenen dat de wet hieromtrent in de laatste zitting van den Volksraad streng genoeg gemaakt is, en maar alleen dient gehandhaafd te worden. Een ander groote hinderpaal in den vooruitgang van het werk, is het huwelijk volgens heidensch gebruik. Daardoor worden velen, vooral van het vrouwelijk geslacht, teruggehouden leden van de Kerk te worden, daar hare mannen haar niet toelaten willen zich van hen los te maken of in de Kerk te trouwen.

De Gemeente bestaat thans uit 120 lidmaten en 60 die zich voorbereiden voor het lidmaatschap. Honderden zijn er die nog niet tot overtuiging van de waarheid gekomen zijn, doch evenwel de diensten bijwonen; maar ook honderden die nog geen gebruik willen maken van de Kerk. De Zendeling is van plan deze bij hunne kralen te bezoeken en hen alzoo onder het gehoor des Evangelie te krijgen.

Sedert de aankomst van den Zendeling zijn er 4 gedoopt, 10 tot lidmaten aangenomen en één paar in het huwelijk bevestigd.

De Zendeling heeft ook getracht eene Zending te beginnen buiten Witzieshoek onder het volk van Kobus Motho, door eene school daar te stichten doch het is niet gelukt, omdat zij van plan zijn binnen kort naar Zululand te vertrekken. De Zendeling heeft evenwel beloofd nu en dan voor hen te komen godsdienst houden, waarvoor zij recht dankbaar schenen te zijn. De Catecheet Jossen gaat er geregeld heen om godsdienst te houden.

Er zijn 4 scholen te Witzieshoek. In het laatste kwartaal waren 109 kinderen op school, minder dan in het vorige omdat de kinderen benoodigd zijn op de koorn- en mielielanden. Het onderwijs is zeer elementair doch de Zendeling meent dat het best is het op dien voet te houden namelijk lezen, schrijven en Bijbelgeschiedenis. Daar de onderwijzers Hollandsch zeer gebrekkig kennen en men dit eene voorname vereischte beschouwt, heeft de Zendeling tweemaal per week klas met hen om hen Hollandsch te onderwijzen, waarin zij veel belang stellen. Er is dan ook vooral in het Hollandsch vordering bij de kinderen te bemerken.

De Zendeling heeft aan de Commissie voorgesteld eene Opleidingsschool voor Naturellen-godsdienstonderwijzers alhier te stichten, en een wel doordacht plan der Commisse voorgelegd met verzoek er een Beschrijvingspunt voor de Synode van te maken doch de Commissie heeft zulks te laat ontvangen om haar oordeel

daarover duidelijk aan de Synode voor te leggen. Wij gelooven evenwel dat het uitvoerbaar is, en in eene groote behoefte zal voorzien. Dit zou het Zendingwerk meer en meer naar onze inzigten laten geschieden, en ons volk er meer en meer voor winnen.

Wij worden ook geroepen mededeeling te doen van den staat der Zending binnen de gevestigde Gemeenten, doch deze zal zeer onvolledig moeten zijn, dewijl zeer weinige Gemeenten aan den eisch hebben voldaan om der Commissie Verslag toe te zenden. Wij rapporteren alleen van die Gemeenten die Verslag hebben gezonden.

WINBURG.—Hier staat de Zending onder beheer der Wesleyanen en te Ventersburg onder dat der Fransche Missie. Er bestaat echter vooruitzigt dat ook hier weldra eene Nederduitsche Gereformeerde Zending zal gevestigd worden.

KROONSTAD.—Men kan niet meer melden dan hetgeen bij vorige gelegenheden werd gedaan. De Zending is hier sedert jaren in handen der Wesleyanen geweest. Eenige maanden geleden zijn eenige kaffers in de nabijheid komen wonen, die tot ons Kerkgenootschap behooren. De Kerkeraad hoopt ten spoedigste deze zaak verder te onderzoeken en plannen te vinden om iets voor hen te doen.

PHILIPPOLIS.—Na vele jaren van voorspoedigen en ongestoorden arbeid, moet de Kerkeraad nu met een klaagtoon beginnen. Bij eenige weinige leden der Gemeente heeft zich in het laatste jaar een zeer vijandigen geest tegen de gekleurde bevolking geopenbaard. Men gaf voor niet tegen het werk zelf te zijn, maar er tegen dat de Leeraar der Gemeente dat werk zou doen. Men had vrees voor erge gevolgen, doch het is genadiglijk afgekeerd en het werk gaat op den ouden voet voort. De Koster en een Cathecheet houden geregeld drie malen des Zondags Kerk en de Leeraar bedient de Sacramenten op gezette tijden. Een ander zware bezoeking alhier was, dat een voornaam lid, een diaken en voorganger in de gemeente, tot een diepen val is gekomen, doch er schijnt waar berouw en terugkeer bij hem te bestaan. Het getal Kerkgangers of zielen blijft ongeveer 350—450. Er bestaat eene Catechisatieklas van 35, waaronder eenige bejaarde lieden, die regt heilbegeerig schijnen. Wegens het wegtrekken van vele gekleurden is het getal lidmaten verminderd tot 75. Er zijn dit jaar 15 gedoopt en 6 paren in het huwelijk bevestigd. De bijdragen bedroegen dit jaar £58 3s. 6d.

Edenburg.—Een Cathecheet door den Kerkeraad onderhouden, arbeidt onder de Naturellen op het dorp en in de gemeente. De Leeraar der Gemeente predikt des Zondags ééns voor de Zending Gemeente en wordt daarin door de leden des Kerkeraads ondersteund. In den regel is het zedelijk gedrag van lidmaten onberispelijk. De belangstelling in de Openbare Godsdienstoefeningen blijft steeds levend. De Kerkeraad gewaagt met blijdschap van de aanmoediging tot het bijwonen der godsdienstoefeningen op het dorp, die de bedienden, in den regel van hnnne bazen hebben en ondervinden.

Bethlehem—Het Zendingwerk gaat hier gezegend voort. Acht volwassenen zijn gedoopt, 10 aangenomen en 7 paren in het huwelijk bevestigd. De Leeraar bedient geregeld het Avondmaal. Het Kerkgebouw, dat omtrent 120 personen bevat, is gewoonlijk gevnld. De Kerkeraad heeft groote hulp in het opzigt houden over de Zending Gemeente van eene Commissie van vijf leden uit de Gemeente, die met den Cathecheet eene Commissie van Toezigt vormen, en zeer getrouw zijn in het werk hun opgedragen, wanneer de Cathecheet niet tegenwoordig is, nemen deze leden de godsdienst waar. De avondschool wordt goed bezocht, en het gedrag der leden welke tot 25 aangegroeid zijn, is onberispelijk. De Catecheet houdt ook wel op buitenplaatsen godsdienst.

Ficksburg.—De heer Esterhuizen, onderwijzer alhier, heeft tot nog toe elken Zondag de dienst voor de gekleurden waargenomen. De opkomst was meestal klein, hoewel enkelen dit werk zeer waardeeren. Men is begeerig naar een eigen kapel waar zij het Evangelie kunnen hooren. De Leeraar heeft deze zaak reeds voor de aandacht des Kerkeraads gebracht. Nu bovengemelde heer vertrokken is, zal een rustend lid des Kerkeraads, hiervoor zeer geschikt, voorloopig de dienst waarnemen.

Frankfort.—Ook hier tracht men het Zendingwerk te behartigen. 't Is nog alles op eenen ongeregelden voet doch twee der Ouderlingen bemoeijen zich met de kleurlingen en houden voor hen godsdienst.

Senekal.—Bemoedigend is de mededeeling welke wij van hier vernemen. De Kerkeraad verblijdt zich over den zegen welke op het werk rust. In het afgeloopen jaar zijn negen volwassenen gedoopt, die allen standvastig blijven in de leer die zij beleden ; 6 kinderen zijn gedoopt geworden. Er zijn omtrent 23 communicanten aan wie de Sacramenten geregeld bediend worden door den

Leeraar. De opkomsten waren zoo groot dat het Kerkgebouwtje ze niet kon bevatten en de dienst in de open lucht moest worden waargenomen. De Kerkeraad heeft reeds een erf gekocht voor het Nieuwe Zending Gesticht, dat spoedig, naar wij hoopen, gebouwd zal worden. Reeds is voor dat doel, door eenige jongelieden in de Gemeente vee en geld gecollecteerd, genoegzaam om met het bouwen een aanvang te maken.

Heilbron.—In het afgeloopen jaar zijn hier 11 volwassenen gedoopt en aangenomen; 9 kinderen gedoopt en 4 paren in het huwelijk bevestigd. De Gemeente telt 69 lidmaten. De Predikant preekt voor de Zending Gemeente eens om de 14 dagen. De deelneming aan de godsdienst is geregeld. Bij gelegenheid van de Avondmaalsviering is het een genot de groote opkomst te zien. Zoo ver bekend is gedragen de lidmaten zich doorgaans goed. Geen censuur is er toegepast geworden. Het werk breidt zich hier uit. De Catecheet vroeger ondersteund door den Kerkeraad, wordt thans door de Gemeente onderhouden.

Bultfontein.—Het kleine hoopje kleurliegen hetwelk hier zamen komt om het Evangelie te hooren verdient nauwelijks den naam eener Zending Gemeente. Op het dorp wonen weinige naturellen, van buiten komen ook weinigen, deels wegens hunne eigene overschilligheid maar helaas ook deels in de houding van vele blanke personen, die geen hart voor de Zending hebben, die inplaats van de kleurlingen aan te moedigen om het Evangelie te hooren ze dikwijls zelfs trachten te verhinderen om naar de Kerk te gaan. Doch er is toch een begin gemaakt met eene Zending Gemeente. Er wordt elken Zondag geregeld voor de Inboorlingen godsdienstoefening gehouden door den Dorpsonderwijzer den heer van Biljon. Men brengt fondsen bij elkaar om een Zending Gesticht op te richten. Twee volwassenen zijn gedoopt en eenige kinderen. Bij eenige Inboorlingen bestaat er opvallende belangstelling en opoffering voor de Evangelie prediking.

C. P. THERON, Voorzitter.

A. A. van der LINGEN, V.D.M.

Bloemfontein, 12 Mei, 1884.

Verslag na inzage van de Boeken van den Penningmeester der HoogEerw. Zending Commissie over den tijd van den 11den Mei, 1882 tot op heden 12den Mei 1884.

HoogEerw. Heer,—Met genoegen mogen wij verklaren dat er thans een Batig Saldo van £454 10s. 5d. (zegge Vierhonderd Vier-en-Vijftig Pond Tien Shilling Vijf Pence Sterling) op de Boeken van den Penningmeester wordt aangetoond.

Door de onderscheidene Gemeenten van den Oranje Vrijstaat is er gedurende dien tijd bijgedragen als volgt :

Van Winburg...	£23	19	6			
„ Fauresmith	23	4	0			
„ Smithfield	38	16	9			
„ Bloemfontein	103	19	0			
„ Harrismith	36	19	9	£226	19	0
„ Boshoff ...	41	4	9			
„ Jacobsdal	34	19	9			
„ Kroonstad	19	6	3			
„ Philippolis	26	13	9			
„ Edenburg	19	2	3			
„ Bethulie ...	16	2	9	157	9	6
„ Bethlehem	32	15	6			
„ Rouxville	8	17	6			
„ Wepener...	11	18	6			
„ Ficksburg	24	1	9			
„ Ladybrand	21	5	6			
„ Heilbron ...	34	19	3	133	18	0
„ Bultfontein	15	5	3			
„ Brandfort	13	15	0			
„ Lindley ...	14	2	3			
„ Hoopstad	14	6	0			
„ Senekal ...	14	13	0	70	1	6
„ Vrede ...	13	15	6			
„ Frankfort	14	5	0	28	0	6

Van Vredefort		2 6 0	
„ Dewetsdorp		9 13 9	11 19 9
Verder is nog verantwoord :			
Aan rente op belegde gelden			15 9 9
Over verkoop van Statie kar			50 0 0
Van onbekende Vrienden			100 0 0
Van een Bidstond			1 17 0
			£795 15 0

De gelden, £454 10s. 5d. zijn gedeeltelijk in vaste deposita belegd in de Nationale Bank te Ladybrand en wel als volgt:

£50 á 5 pct. met de rente betaalbaar op den 8sten Mei, 1884.

£100 á 5 pct. met de rente betaalbaar te Ladybrand op den den 1sten Juni 1884.

Zijnde de overige gelden losse deposita gedeeltelijk in de Nationale Bank te Harrismith en gedeeltelijk in de Nationale Bank te Bloemfontein, enz., voorhanden.

De HoogEerw. Synode gelieve den aanstaanden Penningmeester der Zending Commissie of de aanstaande Zending Commissie wenken te geven in betrekking tot haren wensch omtrent deze gelden.

Nog wil de Penningmeester de aandacht der HoogEerw. Vergadering bepaald hebben bij een voorschot aan de Colportage, zijnde £38 10s 9d. (Acht-en-dertig Pond Tien Shilling Negen Pence Sterling) welke gelden gesteld bij de Balans van het Zending Fonds de Balans zou doen zijn Vierhonderd Drie-en-Negentig Pond Een Shilling Twee Pence Sterling.

Met genoegen kan de Penningmeester verklaren dat de collecten ofschoon wat laat van de Gemeenten geregerd werden ontvangen naar dat blijkt uit het gehouden boek.

Verder verdient het de aandacht der Synode dat wegens de Vacature te Witzieshoek, de uitgaven gedurende dien tijd zeer gering waren, daar de toekenning van salaris aan den Consulent slechts genoegzaam was om hem voor vacatie en reiskosten te vergoeden, ruim te vergoeden daarvoor.

Mede meent de Zending Commissie niet anders dan spaarzaam met de gelden te zijn te werk gegaan, dit zal de HoogEerw. Synode trouwens beter kunnen beoordeelen.

Vertrouwende hiermede voldaan te hebben aan onze roeping in deze, noemen wij ons, HoogEerw. Heer, met verschuldigde hoogachting,

C. P. THERON,
Voorz. der Syn. Zend. Csmmissie.

A. A. van der LINGEN,
Penningemeeter.

Bloemfontein 12 Mei 1884.

BIJLAGE VII (BLZ. 674).

Verslag van den toestand van het Grey College gedurende den Gursus 1883-84, voor de HoogEerw. Synode der Ned. Geref. Kerk.

1. Ofschoon de druk der tijden, die algemeen gevoeld wordt, ook op het College niet zonder invloed is gebleven, zoo staat het, met andere scholen vergeleken, wat aangaat het aantal leerlingen, nog vrij gunstig. Dat aantal bedroeg in het laatst verloopen kwartaal 82. Twintig daarvan behooren aan de Hoogere School. Het aantal kostleerlingen daalde van 26 tot 18.

2. Daar de gezondheid van opderwijzers en leerlingen in het verloopen jaar weinig te wenschen heeft overgelaten, is het onderwijs onafgebroken kunnen worden voortgezet.

3. Er hebben in den loop van dit jaar geene veranderingen in het onderwijzerspersoneel plaats gehad. Alleen is den heer F. H. Olland, onderwijzer in de Hollandsche taal in de Lagere School, een verlof van 9 maanden toegestaan ten einde hem in staat te stellen Holland te bezoeken. In zijne plaats is de heer P. Elfers, laatstelijk aan het Stellenbosche Gymnasium werkzaam, tijdelijk aangesteld, en deze Heer is in het begin der maand April zijn werkzaamheden begonnen.

De resultaten van het onderwijs, zoover die uit examens kunnen blijken, waren over 't algemeen gunstig. Een verslag van het examen aan het einde van den Cursus 1883 gehouden, waaruit de rangorde der leerlingen, en het aantal merken door hen behaald blijkt, gaat hiernevens. Ook bij de Examina in dezen Staat en bij het Matriculatie-examen der Kaapsche Universiteit heeft het College zijne goede reputatie met eer gehandhaafd.

Aan het Matriculatie Examen namen 4 onzer leerlingen deel. Allen slaagden, n.l. G. A. Reeders, H. W. Bell, H. J. Becker en W. Schulz. De beide eerstgenoemden waren houders van Gouvts. Beurzen.

Aan het Examen in Letteren en Wetenschap, 2e graad, namen twee leerlingen deel, n.l. A. J. Reeders en P. D. Theron. Beiden slaagden; A. J. Reeders, houder eener Gouvts. Beurs, met lof.

Ook aan den Openbaren Wedstrijd der Scholen nam het Grey College deel, en behaalde even als het vorige jaar, de overwinning. Van de beide leerlingen, die de School bij dezen Wedstrijd vertegenwoordigden, nam J. S. M. Rabie, de eerste, M. Heijns, de derde plaats in. De billijkheid gebiedt te vermelden, dat eerstgenoemde zijne eerste opleiding aan de Gouvts. School te Fauresmith, laatsgenoemde aan de Gouvts. School te Senekal, ontving.

3. In den loop van den vorigen Cursus (1883) werd eindelijk in eene langgevoelde behoefte voorzien. De langverwachte gymnastiek toestellen, aan de Knysna vervaardigd, kwamen omstreeks het midden des jaars aan, en werden nadat eenige noodige verbeteringen werden aangebracht, in de nu ommuurde speelplaats opgericht. De Heer Albrecht, kapitein der Artillerie werd als onderwijzer in Gymnastiek en Exerceren aangesteld en sedert het begin van dezen Cursus worden de lessen in die vakken geregeld gegeven. Ook de laatste bezending Amerikaansche schoolmeubelen arriveerde in het begin van dezen Cursus en daarmede is het nieuw en aan de eischen des tijds beantwoordende schoolameublement compleet.

6. Wij willen ten slotte niet onvermeld laten, dat eene kleine schenking van belangstellende Oud-leerlingen der School met behulp van Curatoren aanleiding heeft gegeven tot oprichting eener Bibliotheek van Standaard werken ten behoeve der Hoogere School, die in vervolg van tijd bij meerdere uitbreiding van groot nut bij het onderwijs kan worden.

Er bestaat, daar benevens, reeds sedert eenige jaren eene kleine bibliotheek voor uitspanningslectuur in de Kostschool, die weldra een 200 boekdeelen zal bevatten, tot het bijeenbrengen waarvan de kostleerlingen voor de helft der kosten hebben bijgedragen. Deze verzameling waarvan één der hulponderwijzers in de Kostschool bibliothecaris is, en die uit Hollandsche zoowel als uit Engelsche werken bestaat, heeft reeds veel gedaan tot het aanwakkeren van den leeslust onder de leerlingen.

7. Uit het nevensgaande Financieel Verslag blijkt dat de staat der geldmiddelen nog ver van gunstig te noemen is. De reden daarvan is tweeërlei. Vooreerst zijn in den loop van dit jaar aanzienlijke sommen uitbetaald geworden voor gymnastiek toetsellen en

schoolbanken, welke uitgaven eenmaal gedaan, voor een aantal jaren niet weder behoeven voor te komen. De tweede reden echter is, dat de schoolgelden dit jaar zeer slecht zijn ingekomen, terwijl het te vreezen is dat van de oude uitstaande schulden het grootste gedeelte niet zal kunnen geind worden. Om aan dien onhoudbaren toestand een einde te maken, hebben Curatoren besloten, te rekenen van het begin van het volgende kwartaal, geen leerling op de school toe te laten die niet het bewijs kan overleggen dat de schoolgelden voor het volgende kwartaal door hem voldaan zijn. Van dezen noodzakelijken maatregel, die, naar wij meenen ook op het Dames Instituut alhier en op andere scholen goed werkt, verwachten wij ook voor den financieelen toestand van het College een gunstig resultaat.

8. Op den brief van den WelEerw. Albs. P. Meiring, Scriba Synodi, d.d. 22 Mei 1893, vragende meerdere inlichting betreffende de overmaking van het College Eigendom aan het Gouvernement, hebben de Curatoren het volgend besluit genomen.

Besloten: "Dat op dezen brief geantwoord zal worden dat de Curatoren beschouwende dat het punt waaromtrent de HoogEerw. Synode meerdere inlichting wenschte te hebben was de wijze waarop de overdracht van het Grey College aan het Gouvernement heeft plaats gehad, aan dat HoogEerw. Lichaam te kennen geven dat zij in den geest van de voorwaarden door de HoogEerw. Synode betrekkelijk gemeld overdracht eene Concept Ordonnantie hebben opgesteld. Dat de HoogEd. Volksraad een der voorwaarden niet heeft aangenomen; en dat de heer Griesel, eenige overblijvende "Trustee" in wien alleen het eigendomsrecht gevestigd, onvoorwaardelijk toegestemd heeft in den overdracht aan het Gouvernement."

F. W. REITZ, Voorz. en Secretaris.
DR. C. J. G. KRAUSE, Thesaurier.
P. J. R. DE VILLIERS.
C. BORCKENHAGEN.
C. S. MORGAN, V.D.M.

Extract uit de Documenten ingeleverd aan den HoogEdelen Volksraad in zijne Zitting van Mei 1883, Deel IV No. 530.

Extract uit eenen brief van Sir George Grey, K.C.B., d.d 15 Sept. 1882 en gericht aan Hoofdrechter F. W. Reitz, voorzitter der Commissie van Curatoren Grey College, in antwoord op een brief van gemelden Voorzitter, Sir George Grey bekendmakende met den inhoud van Ord. No. 16—1882 en de omstandigheden waaronder die was vastgesteld.

"Nothing, I think, could be better than what the Volksraad "has done, for the College at Bloemfontein and I am thankful to "them for it."

(VERTALING.)

"Niets kon naar mijn oordeel beter zijn, dad wat de Volkraad "voor het Gollege heeft gedaan. En ik ben hen daarvoor dank-"baar."

(Get.) G. GREY.

Voor waar Extract en Vertaling,

(Get.) F. W, REITZ,

Voorz. Curatoren Grey College.

Voor Extract Conform,

(Get.) VAN HOIJTEMA,

Secretaris V.R.

VERSLAG van den Staat der Inkomsten en Uitgaven van het Grey College te Bloemfontein, O.V. Staat, loopende van 1 *Mei* 1883 *tot* 30 *April* 1884.

INKOMSTEN.

1. Aan Gouvernements Toelaag	£1658	6	8				
2. „ Opbrengst van oude Schoolmeubelen Verkocht	4	18	9				
3. „ Voorschotten terug ontvangen	40	3	0				
4. „ Renten	139	16	3				
5. „ Uitgeleend kapitaal terug ontvangen ..	1200	0	0				
6. „ Schoolgelden	313	10	6		£3356	15	2
Balans Dr.					652	11	3
Somma					£4009	6	5

UITGAVEN.

1. Door Nadeelig Saldo op 30 April 1883 ...	£542	5	6			
2. „ Schoolmeubelen, opzetten en Reparatie daaraan	159	10	9			
3. „ Salarissen	1914	3	4			
4. „ Telegram...	0	2	0			
5. „ Gymnastiek Toestellen en bergplaatsen daarvan	172	4	9			
6. „ Transportkosten...	31	7	6			
7. „ Sanitair werk en schoonmaken van Schoolokalen	70	2	0			
8. „ Drukwerken en Advertentien	2	2	9			
9. „ Leermateriaal en ander Schoolbehoeften	22	5	0			
10. „ Schoolbibliotheek	15	15	0			
11. „ Renten	76	1	10			
12. „ Beleeningen (Pretorius) afgelost ...	1000	0	0			
13. „ Reparatie van Gebouwen	3	6	0			
Somma				£4009	6	5

STAAT der Finantien van het Grey College op den 30 *April*, 1884.

BATEN.

1.	Aan Schoolgelden achterstallig ... ... (Van dit bedrag moeten £367 6s. als slechts twijfelachtige schulden beschouwd worden.)	£562 0 0		
2.	„ Von Hohnhorst "Schoolgelden" ...	51 8 3		
3.	„ Renten Achterstallig	27 0 0	£640 8 3
	Balans		12 3 0
	Somma		£652 11 3

LASTEN.

1.	Door Nadeelig Saldo van loopende Uitgaven tot 30 April 1884	£652 11 3	
	Somma		£652 11 3

Aldus opgemaakt te Bloemfontein, in den O.V.S., op heden 30 April, 1884, door mij,

DR. C. J. G. KRAUSE,

Thesaurier van het Grey College.

BIJLAGE VIII (BLZ. 674, ENZ.).

"EUNICE."

Rapport voor het jaar 1884.

ONDERWIJZERESSEN:

MEJ. A. ZEEGERS, L. HOCKLEY, C. BRINK. H. BREBNER.
Muziekonderwijzeres: MEJ. M. HAMMA.
Huishoudster: MEJ. F. WIESLER.
Getal leerlingen: Drie en zestig.
Kostleerlingen: Gemiddeld getal, Dertig.

Het getal leerlingen is sedest het einde des vorigen jaars zeer afgenomen, naar aanleiding van de algemeene geldschaarste waaronder de meeste Inrichtingen als het Instituut, hebben geleden.

Met dankbaarheid zien wij echter terug op het afgeloopen jaar, daar er onder de leerlingen, met uitzondering van eene enkele, geene ziekte is geweest. Tijdens het heerschen der kinder-pokken bestond er wel vrees, doch die bleek weldra onnoodig te zijn geweest.

Drie onzer onderwijzeressen verlieten ons in Dec. j.l. Eene om in het huwelijk te treden, een tweede om gezondheidsredenen en de derde om zich naar een grooter werkkring te begeven. Die vacaturen werden dadelijk, voor zoo verre noodig was, aangevuld en het werk kon dus ongestoord worden voortgezet.

Met dank wordt den HEd. Volksraad bekend gemaakt dat een fraai Harmonium uit Duitschland is aangekomen. Met de gelden die na afloop van het Concert en een Bazaar in Mei tot dat einde gehouden, beschikbaar waren, is de Bibliotheek vergroot en een aanvang gemaakt met de daarstelling van eene kunstzaal.

Na de inspectie in November j.l. gehouden door den Inspecteur van Onderwijs zijn al de leerlingen in de voorgeschreven vakken geslaagd, buiten een gering getal dat door ziekte en andere redenen verhinderd de school geregeld te bezoeken, niet aan de eischen kon voldoen.

Van Juli j.l. af aan is de geldelijke administratie op verzoek van de Curatoren, door de Directrice dezer Inrichting gehouden.

Het resultaat, waarvan een duidelijk verslag met de gehouden boeken, ter inzage van de Curatoren is overgelegd, luidt als volgt:

Inkomsten	£2289	5	10
Uitgaven	2184	14	10
Balans	104	11	0

Schoolgelden worden vooruit betaald.

Zeer aangenaam niet alleen, maar ook bemoedigend voor allen is het ons, te kunnen meedeelen dat onze moeitevolle taak niet geheel onbeloond blijft. Door de briefwisseling die wij zesmaandelijks trachten te houden met oud-leerlingen, is het gebleken, dat onder die, welke ons verleden jaar verlieten er vijf in verschillende plaatsen van den Vrijstaat en twee in Transvaal het onderwijs hier genoten, aan hare jongere landgenooten mededeelen.

Het getal dergenen die als leerlingen aan onze school onderwijs ontvingen, en nu als onderwijzeres werkzaam zijn, bedraagt niet minder dan zestien. Hiervan zijn er 7 aan Gouvernementsscholen, 7 als gouvernante in huisgezinnen en 2 aan scholen in Transvaal werkzaam. Van deze 16 zijn er 7 die het Gouvernements Certificaat bezitten. Behalve deze zijn er nog 9 die dit Certificaat ontvingen.

In onze plaatselijke Zondagschool is het ook zichtbaar, dat het hooger doel waarnaar wij onze leerlingen trachten te doen streven, haar voor oogen blijft, want daar ook zien wij eenige van haar als onderwijzeres werkzaam.

Met vreugde hebben wij van verschillende moeders onder dankbetuiging vernomen, dat hare dochters die een tijdlang onder onze leiding waren, in den vollen zin des woords toonen den naam van "dochter des huizes" waardig te zijn.

Wij vertrouwen dat "Eunice" steeds aan hare hooge roeping zal beantwoorden, en hen die in liefde over haar waken, niet zal beschamen.

M. MURRAY,

Directrice.

STAAT van Inkomsten en Uitgaven van het Dames Instituut, "Eunice." Bloemfontein, Oranje Vrijstaat, loopende van 1 Juli 1883 *tot* 31 *Maart* 1884.

INKOMSTEN.

Gouvernements Toelage	£562	10	0
Schoolgelden en Schoolbehoeften ...	1726	15	10
	£2289	5	10

UITGAVEN.

Boeken, Papier, Drukwerk, Muziek, enz.	£97	6	6
Kruideniersswaren en Brandstoffen ...	546	11	4
Vleesch, Groenten en Boter	252	12	7
Reparatiën aan Huisraad	61	13	3
Dienstboden Loon	151	3	4
Meubelen en Tafelgoed	30	9	8
Brood	110	1	0
Melk	31	15	8
Waschgoed...	121	0	0
Reparatiën aan en Stemmen van Pianos	43	7	6
Kookkachel...	49	10	0
Salarissen	689	0	0
	£2184	14	10
Balans	104	11	0
	£2289	5	10

M. MURRAY.

Bloemfontein, 1 Mei, 1884.

Verslag van het Dames Instituut, "Eunice," te Bloemfontein, 1883—1884.

De Curatoren van het Dames Instituut, "Eunice," hebben de eer mits dezen, met verschuldigden eerbied, nevensgaand Rapport van de Directrice van het Instituut aan de aandacht der Hoog-Eerw. Synode voor te leggen, verzekerd zijnde dat de voortdurende bloei van gemelde Inrichting eene oorzaak van vreugde zijn zal.

Het verblijdt het Curatorium te kunnen melden dat door de tijdige ondersteuning door den HEd. Volksraad in zijne jongste Zitting aan de Inrichting verleend, zij in de gelegenheid gesteld werd van alle geldelijke schuld bevrijd te worden, en tevens een batig saldo in kas te hebben. Dit is zeer bemoedigend en doet het Curatorium de hoop koesteren dat, met de herstelling van geldelijke voorspoed in het land alle vrees van ooit wederom in schulden te geraken, voor altijd geweken zal zijn. Met blijdschap kunnen de Curatoren rapporteeren dat het plan door hen voorgesteld, en door den HEd. Volksraad goedgekeurd, namelijk om de schoolgelden kwartaalsgewijs *vooruit* te betalen, goed beantwoord heeft.

Men is nog bezig met het graven van een put en hoewel er eene aanzienlijke diepte bereikt is, heeft men nog geene bron gevonden. Dit noodzakelijke werk, eens voltooid zijnde, zal tot groot gerief van het Instituut zijn.

Zoo als blijken zal uit het Rapport van de Directrice is er een Harmonium aangekocht, waartoe de HEd. Volgsraad goedgunstiglijk de som van £75 (zegge Vijf en Zeventig Pond Sterling) beschikbaar gesteld had, en dit instrument geeft algemeene voldoening. Daar gemeld bedrag niet geheel toereikend was, om al de kosten (transport, enz.) te dekken, is het der Directrice gelukt, met behulp der leerlingen het te kort te vinden.

Door de goedheid des Heeren is het Instituut dit jaar van kinderpokken en dergelijke ziekten bevrijd gebleven, en de gezondheidstoestand der leerlingen liet niets te wenschen over.

Het is den Curatoren hoogst aangenaam te kunnen wijzen op de vruchten welke de Inrichting van zich reeds afgeworpen heeft, en zij houden zich ervan verzekerd dat het der HEerw. Synode ook verblijdend zal zijn te zien, dat zooveel jonge dochters de door haar in het Instituut verkregen kennis, nu aan anderen mededeelen.

Met verschuldigde hoogachting, hebben wij de eer te zijn,

HEerw. en Eerw. Heeren,

UWelEerw. en Eerw. Dienstw. Dienaren,

C. S. MORGAN, V.D.M. Voorzitter
J. G. GROSSKOPF, Luth. Pred.
Dr. C. J. G. KRAUSE.
J. GEO. FRASER.
P. J. BLIGNAUT.
E. FICHARDT.
H. A. van BLOMMESTEIN.

Kontant Rekening van het Instituut "Eunice," tot 30 Junij, 1883.

Aan Meubelen			£ 1	13	0
„ J. G. Fraser			140	10	10
„ Kosten			0	7	8
„ Reparatiën			8	7	0
„ Boeken en Muziek			230	15	10
„ Huisrekening			1033	15	8
„ Salarissen			436	0	0
„ Balans			4	10	0
			£1992	11	1

Per Gouvernement			£750	0	0
„ „ Toelage			75	0	0
„ „ „			208	6	8
„ Schoolgelden			959	4	5
„ Balans		£4 10 0			
Nog te betalen aan S. Parton & Co. ...	£0 10 10				
Nog te betalen aan VBl.	1 3 6	1 14 4			
		£2 15 8			
			£1992	11	1

ROBERT PALMER,

Thesaurier.

Bloemfontein, 15 Mei, 1884.

BIJLAGE IX (Blz. 660).

Rapport der Rechts Commissie en Synodale Commissie van Bezigheid.

Aan den HoogEerw. Moderator der Synode der Ned. Geref. Kerk van den Oranje Vrijstaat.

HoogEerw. Heer,—Uwe Commissie heeft omtrent de haar overhandigde stukken te rapporteeren :

1. Omtrent de stukken betreffende het Grey College adviseert uwe Commissie dat het raadzaam schijnt met de behandeling derzelve te wachten tot dat het Rapport van de Curatoren van 't Grey College behandeld zal worden.

2. Omtrent het Rapport der Synodale Zending Commissie hebben wij op te merken :

(*a*). Dat het blijkt, dat een som van £140 van het Zending Fonds is uitgeleend zonder verband op vast eigendom. Hoewel uwe Commissie bericht heeft ontvangen, dat dit geld terugbetaald is, acht zij het nochtans onraadzaam dat dergelijke leeningen geschieden.

(*b*). Voorts werd eene som van £31 1s. 9d. geleend aan de zaak der Colportage. Uwe Commissie oordeelt dat gelden niet voor een ander doel moeten gebruikt worden dan waarvoor zij gecollecteerd werden, te meer op dat volgens Synodaal besluit 1882 (Not. blz. 521) deze Fondsen hadden moeten besteed worden tot uitbreiding der Zending zelve.

(*c*). Het blijkt uit het Verslag der Zending Commissie dat slechts sommige Kerkeraden voldeden aan het Synodaal Besluit om een schriftelijk Verslag der Zending in hun Gemeente bij de Zending Commissie in te leveren.

(*d*). Omtrent het advies der Zending Commissie om, inplaats van een rondreizende Colporteur een depôt van boeken ter verkooping daartoe stellen bij de Predikanten der verschillende Gemeenten oordeelt uwe Commissie, dat dit advies kan worden aangenomen.

3. Het schijnt uit een schrijven van eene Londensche Zending Genootschap te blijken dat dit Genootschap vrees koestert voor onderdrukking van Inboorlingen en tegenwerking der Zendelingen, waarvoor in den den Oranje Vrijstaat geen reden bestaat.

4. De Synode neme kennis van een schrijven van het Z. A. Hulpbijbelgenootschap, omtrent eene voorgenomen reis van Dr. Hole.

5. Omtrent het verzoek der Gemeenten Vredefort en Vrede om een jaarlijks salaris van £200 uit het Sustentatie Fonds, adviseert uwe Commissie, dat deze verzoeken in behandeling worden genomen nadat het Rapport der Finantieele Commissie zal behandeld zijn.

6. Het aanzoek van den jongeling H Becker, die hoopt dit jaar zijn admissie examen te doen, om ondersteuning uit het Studenten Ondersteuning Fonds, worde verwezen naar de Synodale Commissie, overeenkomstig Synodaal Besluit 1882 (Not , pag. 536.)

7. Uwe Commissie wenscht de aandacht der Synode te vestigen op eene voorgestelde vereeniging van de *Fakkel* met de *Kerkbode*.

8. Omtrent een schrijven van de WelEerw. heer H. Grützner, superintendent der Berlijnsche Zending in den O.V.S., inhoudende uitnoodiging, om vanwege onze Kerk eene deputatie te zenden naar Bethanie, om op 24 September e. k. deel te nemen aan het Gedenkfeest van het 50jarig bestaan der Statie te Bethanie, waarmede dit Genootschap den arbeid onder de Heidenen heeft aangevangen, adviseert uwe Commissie, dat aan deze uitnoodiging worde voldaan.

9. Omtrent eenige Beschrijvingpunten die te laat door den Scriba Synodi ontvangen zijn, adviseert uwe Commissie dat deze Beschrijvingspunten in behandeling worden genomen.

10 Omtrent een tweetal Memories, ingezonden door vroegere Lidmaten der Gemeente Vredefort verzoekende, om onder die Gemeente te mogen blijven, adviseert uwe Commissie, dat memorialisten moeten worden verwezen naar den Noordelijken Ring.

11. Omtrent een schrijven van den heer J. C. van der Hoven van Bethulie aan de HoogEerw. Synode gericht, over de wenschelijk-

heid om de jeugd meer te oefenen in het zingen der Evangelische Gezangen en Psalmen, opdat later de Gemeenten niet onbekend mogen zijn met de wijze onzer Gewijde Liederen, oordeelt uwe Commissie, dat de wenk van genoemden Broeder behoort te worden behartigd.

12. Betreffende een schrijven van de "Alliance of the Reformed Churches, holding the Presbyterian system," de Synode uitnoodigende om zich bij hare aanstaande vergadering, te houden te Belfast in Ierland op Dinsdag 24 Juni, 1884, door twee harer leden te doen vertegenwoordigen, adviseert uwe Commissie vanwege de kortheid des tijds en andere omstandigheden, dat een broederlijk schrijven aan gezegde vergadering vanwege de Synode gericht worde.

13. Uwe Commissie heeft inzage genomen van een schrijven van den WelEerw. Heer Johs. de Ridder, Scriba der Commissie in zake Kerkvereeniging der Ned. Geref. Kerken in de Z. A. Republiek en in den Oranje Vrijstaat en oordeelt dat dit schrijven in handen moet gesteld worden der Commissie benoemd ter Syn. Vergadering van 1882 (Syn. Not., blz. 532).

De Synodale Regtscommissie,

J. H. VAN WIJK.
C. P. THERON.
P. A. C. VAN HEIJNINGEN.
H. MENTZ.
A. J. STRAUSS.
C. J. VISSER.

Bloemfontein, 14 Mei, 1884.

BIJLAGE X (BLZ. 667, ENZ.).

Rapport der Algemeene Synodale Commissie.

H. D. L.

De Algemeene Synodale Commissie heeft de eer te rapporteeren, dat zij gedurende het afgeloopen Kerkjaar niet vergaderd is geweest, omdat er geen bijzonder werk te doen was.

Door correspondentie nogthans heeft zij besloten tot ondersteuning uit het Theol. Studenten Ondersteunings Fonds van een en ander jongeling, die reeds zoodanige ondersteuning genoot. Ook heeft zij één Biddag en éénen Dankdag bepaald.

Met verschuldigde hoogachting, Uwe HEerw. Dienaren,

C. FRASER.
ALBs. P. MEIRING.

Bloemfontein, 13 Mei, 1884.

Aan de HoogEerw. Vergadering der Synode van de Ned. Geref. Kerk van de Oranje Vrijstaat te Bloemfontein.

BIJLAGE XI (BLZ. 656).

Het onderstaande wordt, krachtens Synodaal besluit bij deze gepubliceerd.

ALBERTUS P. MEIRING,
Scriba Synodi.

INSTALLATIE van ZHEd. den heer J. H. Brand als President van den Oranje Vrijstaat—Mei, 1884.

Raadzaal, Bloemfontein, den 7 Mei, 1884.

Den WelEerw. Heer Moderator der HoogEerw. Synode der Ned. Geref. Kerk van den Oranje Vrijstaat.

WELEERW. HEER,—De Volksraad noodigt UEerw. en de heeren leden der HoogEerw. Synode bij deze beleefd uit, tot deelname aan de feestviering bij gelegenheid van de plechtige Vijfde Inzweering van ZHEd. J. H. Brand, als Staatspresident van den Oranje Vrij Staat, welke plechtigheden zullen aanvangen op Vrijdag 9 Mei e. k. 's morgens ten 10 ure aan het Kerkgebouw der Ned. Geref. Gemeente alhier.

Ik heb de eer te zijn,
WelEerw. Heer,
UWelEerw.'s dienstw. dienaar,
VAN HOIJTEMA,
Secretaris Volksraad

Bloemfontein, 8 Mei, 1884.

Den WelEd. heer van Hoijtema, Secretaris Volksraad.

WELED. HEER,—Ik heb in laste, met dank te erkennen, de ontvangst van UWelEd.'s Missive van gisteren, namens den HEd Volksraad, de Synode der Ned. Geref. Kerk uitnoodigende tot deelname aan de feestviering van de Plegtige Installatie van ZHEd. den Staatspresident D.V. op morgen, en te berigten, dat de Synode die uitnoodiging met genoegen aanneemt.

Met de meeste hoogachting,
UWelEd.'s dw. diedaar,
ALBs. P. MEIRING,
Scriba Synodi.

*Aan den HoogEd. Heer J. H. Brand, Staatspresident van den Oranje Vrijstaat.**

HoogEg. Heer,—De Synode der Ned. Geref. Kerk van den Oranje Vrijstaat, thans ter Vergadering alhier bijeen, en het genoegen hebbende om tegenwoordig te zijn en deel te nemen aan de feestelijkheden van dezen heugelijken dag, biedt UHoogEd. bij deze eerbiediglijk de hartelijke gelukwenschen aan van de Kerk, welke zij vertegenwoordigt, bij de aanvaarding voor de *Vijfde* maal van uwe hoogstgewigtige Ambtspligten, als Staatspresident van den Oranje Vrijstaat.

Ook de Ned. Geref. Kerk van dezen Staat deelt in den algemeenen bloei en de welvaart door God den Lande beschoren, gedurende de *Twintig* jaren, waarin gij, HoogEd. Heer, het Bestuur in handen hebt gehad, en de Synode gevoelt eene innige begeerte hiervan, door het aanbieden van dit woord van gelukwensching getuigenis af te leggen.

Moge Uw HoogEd.'s arbeid, tot heil van dezen Staat voortdurend bij het klimmen uwer jaren, door den zegen des Allerhoogsten worden bekroond!

UHoogEd. toewenschende alle zegeningen, die uw geluk in de Regeering, de Maatschappij en het Huisgezin kunnen verzekeren, hebben wij de eer ons met verschuldigde hoogachting te noemen, namens en op last der Synode van de Ned. Geref. Kerk van den Oranje Vrijstaat,

UHoogEd.'s onderdanige dienaren,

(Get.) { C. FRASER, Voorzitter.
ALBs. P. MEIRING, Scriba Synodi.
H. van BROEKHUIZEN.

Bloemfontein, 9 Mei, 1884.

Bloemfontein, 9 Mei 1884.

HoogEerwaarde Moderator,—

Geachte leden der HoogEerwaarde Synode der Nederduitsche Gereformeerde Kerk. * *

De gelukwenschingen van de HoogEerwaarde Synode der Nederduitsche Gereformeerde Kerk van dezen Staat, de Kerk, waaraan

* Zie de Notulen, op blz. 657.

* * Zie de Notulen, op blz. 674, 677.

het mijn voorrecht is, te behooren, en waaraan ik mij innig gehecht gevoel, worden vooral op dezen gewichtigen dag hoog door mij gewaardeerd.

Waar Kerk en Staat hand aan hand gaan en hartelijk samenwerken, daar kan het niet missen of hunne vereenigde pogingen moeten de gezegendste vruchten dragen en den bloei en vooruitgang van beide bevorderen. Daarom is het dat ik warme belang stel in de verrichtingen Uwer HoogEeerwaarde Vergadering en Gods besten zegen daarop afsmeek.

Ik breng U mijnen innigen dank toe voor uwe goede wenschen en de vriendelijke wijze waarop gij gewaagt van hetgeen ik, hoe zwak en gebrekkig dan ook, maar toch in alle oprechtheid heb trachten te doen om de plichten van de verantwoordelijke betrekking, waartoe ik door de vereerende keuze des volks geroepen ben, naar het beste van mijn vermogen getrouw te vervullen.

Ik heb de eer te zijn,

Uw HoogEerw. Dw. Dienaar,

J. H. BRAND.

INDEX OF BLADWIJZER

TOT DE

Dertiende Synodale Vergadering der Ned. Gereformeerde Kerk,

ORANJEVRIJSTAAT.

GEHOUDEN IN HET JAAR 1884.

De Notulen der Handelingen

van de

Viertiende Hoog-Eerw. Vergadering

der

Synode van de Ned. Geref. Kerk van den Oranjevrijstaat, gehouden te Bloemfontein, op 15 Mei 1885, en volgende dagen.

EERSTE ZITTING.

De zitplaatsen worden ingenomen door de leden naar den ouderdom der Gemeenten, en de werkzaamheden begonnen, geleid door den Moderator Synodi met het zingen van Ps. 146: 1, en het lezen van Psalmen 87 en 132. Het gebed wordt gedaan.

Volgens ingediende Credentialen zijn tegenwoordig de Afgevaardigden door de Kerkeraden der Gemeenten:

1. Winburg: De Predikant en de Ouderling J. C. Louw;

2. Fauresmith: De Predikant en de Ouderling Cornelis Louw.

3. Smithfield: De Predikant en de Ouderling Casper J. H. Kruger;

4. BLOEMFONTIEN: De Predikant en de Ouderling Andries Johannes van Tonder;

5. HARRISMITH: De Predikant en de Ouderling J. J. Grabe;

6. BOSHOF (vacant): de Ouderling W. J. A. Strauss;

7. JACOBSDAL: De Predikant en de Ouderling A. J. Viljoen;

8. KROONSTAD: De Predikant en de Ouderling B. J. Swart Wessels;

9. PHILIPPOLIS: De Predikant en de Ouderling A. P. Lubbe;

10. EDENBURG: De Predikant en de Ouderling W. L. van den Hever;

11. BETHULIE: De Predikant en de Ouderling Thom. Mc-Donald;

12. BETHLEHEM: De Predikant en de Ouderling M. N. Kruger;

13. ROUXVILLE: De Predikant en de Ouderling B. J. Vorster;

14. WEPENER: De Predikant en de Ouderling L. A. de Jager;

15. FICKSBURG: De Predikant en de Ouderling Andries Olivier;

16. LADYBRAND: De Predikant en de Ouderling J. P. Nel;

17. FRANKFORT: De Predikant en de Ouderling A. H. Lategan;

18. HEILBRON: De Predikant en de Ouderling A. B. Ebersohn;

19. Bultfontein: De Predikant en de Ouderling A. C. van Wijk;

20. Brandfort: De Ouderling H. J. van der Merwe;

21. Lindley: De Predikant en de Ouderling S. J. Cilliers;

22. Hoopstad: De Ouderling P. E. Scholtz;

23. Senekal: De Predikant en de Ouderling S. P. Erasmus Jakobs;

24. Dewetsdorp: De Predikant en de Ouderling J. H. P. Taljard;

25. Vredefort (vacant): De Ouderling J. C. Botha;

26. Vrede (vacant): De Ouderling P. C. de Jager;

27. Parijs (vacant): Niemand.

De Voorzitter verklaart nu deze Vergadering voor wettig geconstitueerd, en geeft de gelegenheid te handelen over de Credentialen, indien verlangd.

De Predikant van Senekal wijst op het feit, dat hier Predikanten zitting hebben genomen, die nog niet, volgens Art. 303 der Kerkwet, in het Officieel Orgaan der Kerk tot leden van den Ring waren verklaard, en vraagt of deze Broeders deswege wel wettig zitting namen als leden der Synode. Hij wijst hierop, om de aandacht der Vergadering te bepalen bij eene schijnbare leemte in de wet op dit punt.

De Scriba wijst op het feit dat door bedoelde Broeders bij hunne ordening en het bevestiging Art. 284 was onderteekend.

De Scriba van den Oostelijken Ring noemt de redenen op waarom althans in een geval niet aan de eischen van Art. 303

waren voldaan. Het blijkt ook, dat in het ander geval aan dat Artikel niet heeft kunnen voldaan worden.

De Vergadering berust bij het besprokene.

Na nog een enkele aanmerking werden de Credentialen goedgekeurd.

De Vergadering keurt de handeling der Synodale Commissie goed, waardoor zij bepaald had dat deze Vergadering heden en niet een dag vroeger zou geopend worden.

Daar de Predikant van Ficksburg, ondersteund door dien van Harrismith zijne hoop te kennen gegeven heeft, dat in het vervolg, indien de dag der opening der Synode zooals bij de wet bepaald weder op Hemelvaart zou vallen, deze plechtigheid op dien dag zal plaats hebben; oordeelt de Moderator, dat hij deze zaak later ter sprake zal brengen.

Met een gepast woord heet nu de Voorzitter de leden der Vergadering en in zonderheid de jonge Broeders Predikanten hartelijk welkom, hen wijzende op de bron onzer hulpe, op de vereischte stemming en op het verheven doel bij al onze beraadslagingen.

De Predikant van Bloemfontein geeft kennis dat de Wel-Eerw. Dr. Casalis, de Fransche Zending in Basutoland hier is komen vertegenwoordigen, en mede dat de geachte Zendeling onzer Kerk te Witzieshoek, de Broeder Minnaar, ook hier verschenen is.

De plechtige opening zal plaats hebben D.V. ten *twaalf* ure heden middag, en zullen de gewone werkzaamheden ten drie ure heden namiddag worden voortgezet, nadat tot Commissien waren benoemd :

1. Om ZHEd. den Staatspresident af te halen: de Predikant van Harrismith en de Ouderling van Philippolis.

2. Om den Voorzitter van den HEd. Volksraad te begeleiden: de Predikant van Bultfontein en de Ouderling van Senekal.

Te 12 ure geschiedde de Plechtige Opening in eene dienst opgeluisterd door koorgezang, terwijl de aftredende Moderator eene leerrede uitsprak naar aanleiding van Colos. 1 : 18 a: "En Hij is het Hoofd des lichaams, namelijk der gemeente"; opgevolgd door gepaste aanspraken, gericht tot Zijnen HEd. den Staatspresident, den Voorzitter en Leden van den HEd. Volksraad, en de Vertegenwoordigers van Zusterkerken.

Na de pauze ten drie ure worden achtereenvolgens met volstrekte meerderheid van stemmen (Art. 139) gekozen: tot Moderator, de Predikant van Bultfontein; en tot Assessor, de Predikant van Bloemfontein. Deze Broeders hunne zitplaatsen ingenomen hebben richten de een na den ander een gepast woord tot de Vergadering.

De Predikant van Fauresmith wordt benoemd tot Assistent Scriba.

De tijd der zittingen van de Synode wordt bepaald van half tien tot half een ure des voormiddags, en van drie tot vijf des nammiddags.

Aangezien de WelEerw. Dr. Casalis, hier thans tegenwoordig, voornemens is op morgen D.V. te vertrekken, geeft de Voorzitter hem de gelegenheid het woord te voeren. Deze Broeder geeft zijn leedwezen te kennen, dat de Broeders Dieterlin en Chriestol, mede in het credential door hem overgelegd genoemd, verplicht waren te vertrekken vóór de opening der Vergadering. Hij brengt de groete der Broeders arbeidende in Basutoland aan deze Vergadering over, wijzende op de nauwe banden die de Fransche Geref. Kerk aan de onze verbonden, zoodat deze Kerken zelfs meermalen genoemd zijn tweeling zusters, en sprak o.a. zijn blijdschap uit over het vooruitzicht, dat de Synode ook de zaak der Colportatie in behandeling zal nemen, hopende dat zij dit belangrijk werk naar vereischte in den Staat zal kunnen bevorderen.

De Moderator in een wederwoord geeft zijn leedwezen te kennen over het voorgenomen spoedig vertrek van den heer Casalis, en over de afwezigheid der andere Bredoers mede-afgevaardigden. Hij dankt den eersten voor de goede wenschen door hem uitgesproken, en verklaart, dat de afstammelingen der Hugenoten niet vergeten wat zij aan Frankrijk te danken hebben. Wij zijn allen leden van dat lichaam waarvan Christus het hoofd is. Met nog een en ander woord, ook ten opzichte van de zaak der Colportatie eindigt de spreker met de beste wenschen op het werk der Zending in Basutoland, en de groete aan de Broeders. Hij ga met God!

Als punt van orde wordt door den Predikant van Jacobsdal voorgesteld en met het opstaan der leden bekrachtigd, eene motie van dankbetuiging aan den afgetreden Moderator voor de openingsrede heden morgen door hem uitgesproken.

De Voorzitter leest het Reglement van Orde Art. 49. Hij geeft vervolgens te kennen, dat de verschillende Commissiën, vermeld onder Art. 147 D.V. op morgen zullen worden benoemd, en verzoekt tevens, dat de verschillende Rapporten gereed mogen zijn.

Er was geene kennisgeving ontvangen van de Predikanten van Brandfort en Hoopstad. Omtrent dezen laatsten Broeder besluit de Vergadering eenpariglijk; "De Synode heeft met leedwezen vernomen, dat het huisgezin van den Predikant van Hoopstad andermaal in droefheid gedompeld is, wegens het overlijden van zijn WelEerws. oudste dochter, en bidt hem in zijne beproeving Gods vertroostingen toe.

De Hoog-Eerw. Assessor gaat in het dankgebed voor.

Geresumeerd en geteekend ter tweede zitting der Synodale Vergadering van 1885, op den 16 Mei dezelven jaars.

P. A. WINTER, Moderator.
C. S. MORGAN, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba.
P. A. C. VAN HEIJNINGEN, V.D.M.

J. C. LOUW.
H. J. LUCKHOFF, V.D.M.
CORNELIS LOUW.
S. J. M. VAN NIEKERK, V.D.M.
C. J. H. KRUGER.
A. J. VAN TONDER.
A. A. VAN DER LINGEN, V.D.M.
J. G. GRABE.
W. J. A. STRAUSS.
A. MURRAY, JZN., V.D.M.
A. J. VILJOEN.
G. W. B. VAN DER LINGEN, V.D.M.
B. J. S. WESSELS.
C. FRASER, V.D.M.
A. P. LUBBE.
W. L. VAN DEN HEEVER.
J. J. T. MARQUARD, V.D.M.
T. McDONALD.
C. P. THERON, V.D.M.
M. N. KRUGER.
A. A. L. ALBERTIJN, V.D.M.
B. J. VORSTER.
G. R. KEET, V.D.M.
L. A. DE JAGER.
H. VAN BROEKHUIZEN, V.D.M.
A. OLIVIER.
J. A. JOUBERT, V.D.M.
J. P. NEL.
GEORGE THOM, V.D.M.
A. H. LATEGAAN.
D. J. MINNAAR, V.D.M.
A. B. EBERTSOHN.
A. C. VAN WIJK.
N. VAN. DER MERWE.
A. J. B. ALBERTIJN, V.D.M.
S. J. CILLIERS.
P. E. SCHOLTZ.
R. N. VAN DE WALL, V.D.M.
S. P. E. JACOBS.
W. A. DU TOIT.
J. N. P. TALJARD.
J. C. BOTHA.
P. C. DE JAGER.

TWEEDE ZITTING.

De *tweede* Zitting heeft plaats op 16 Mei.

Op zeer enkele na zijn al de leden tegenwoordig

De Predikant van Hoopstad gaat voor in het gebed. De Notulen der vorige zitting worden gelezen, goedgekeurd en geteekend.

De Voorzitter leest een telegram van gelukwensching ontvangen van den WelErw. J. H. van Wijk, den vorigen Leeraar der Gemeente van Boshoff, en onderneemt zelf het te beantwoorden.

Tot de benoeming der Commissiën overgaande (Art. 147 en 148) worden door den Voorzitter benoemd: tot Rechtscommie, de Predikanten van Philippolis, Winburg en Harrismith, en de Ouderlingen van Smithfield, Edenburg en Frankfort; en tot Synodale Commissie van Bezigheid,* de Predikanten van Senekal, Kroonstad, Jacobsdal en Wepener.

Daar Beschrijvingspunt 6 herinnert aan het Synodal besluit (pag. 6, 7, 8 en elders) betreffende de aanstelling van een Auditeur, wordt na een en ander woord besloten: De Synode drage aan de Moderatuur op om in de eerstvolgende zitting iemand onder approbatie der Synode tot Auditeur aan te bevelen.

Met het oog op Art. 148 par. 4 wordt na eenige gedachtenwisseling besloten: De Synode houde heden namiddag geene zitting, en drage aan de Commissie van Bezigheid op om gedurende de pauze het onderwerp voor de Conferentie met de gemeente te bepalen en de verschillende sprekers te benoemen, en besluit, dat de Conferentie heden avond D.V. zal gehouden worden.

Op de vraag des Voorzitters omtrent de uitvaardiging van den Herderlijken Brief wordt besloten: Dat zoodanige Herdelijke Brief door deze Synode zal worden uitgevaardigd, en worden tot Commissie om een concept daarvan aan de Vergadering voor te leggen benoemd: de Predikanten van Ficksburg en Smithfield.

Een en ander woord wordt gewisseld omtrent het houden, al dan niet, van een Broederlijk Onderhoud, Art. 158. Wordt besloten: De Synode bepaale een tijd voor het houden van een Broederlijk Onder-

---

*Zie *derde* zitting.

houd gedurende de zittingen van deze Vergadering. De schikkingen hieromtrent worden (148 par. 5) aan de Synodale Commissie van Bezigheid toevertrouwd.

Worden nu, achtereenvolgens, gelezen en ontvangen het Rapport van den Scriba en dat van den Quaestor Synodi. Deze Rapporten met de daartoe behoorende stukken worden ter hand gesteld; het eerste aan de Rechtscommissie, en het ander aan de Commissie van Rationarii.

Aan de orde zijn nu de Rapporten over den Staat der Godsdienst in de respectieve Gemeenten (Art. 87.) Het gerapporteerde op punt 1 door al de Kerkeraden wordt gelezen, en daarna besproken. Verscheidene leden voeren het woord. Vragen worden gedaan en ophelderingen gegeven, ook besloten: In den Herderlijken Brief worde gewezen op plichtverzuim in de gemeenten in verband tot de Huisgodsdienst des morgens en de behartiging van de Geestelijke Belangen der onderhooringen; alsmede op den vooruitgang met Zondagscholen, en het Seculair Onderwijs.

Op een wenk van den Predikant van Philippolis om—met het oog op den benarden toestand des lands—des morgen een Bidstond in de kerk te houden, legt de Predikant van Bloemfontein ter tafel eene kennisgeving ten dien einde op verzoek van den Predikant van Bethlehem.

Dit punt wordt nog besproken terwijl de tijd reeds verstreken is, en wordt de Vergadering verdaagd tot heden avond.

De Conferentie met de gemeente heeft plaats ten 7 ure. Deze wordt geleid door den Moderator, terwijl het woord voerden de de Predikanten van Ladybrand, Dewetsdorp, Bultfontein, Bethulie en Senekal, en de Zendeling der Kerk te Witzieshoek, en wel over de Zending, naar buiten op de dorpen en in de huisgezinnen. Een aanzienlijk gehoor was tegenwoordig.*

Gelezen en, na eenige woordenwisseling in aanmerking daarop, goedgekeurd en geteekend den 18 Mei 1885.

P. A. WINTER, Moderator.
C. S. MORGAN, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba.

---

*Zie *derde* zitting.

DERDE ZITTING.

De *derde* Zitting heeft plaats op 18 Mei 1885.

De Vergadering wordt tot de orde geroepen, en het gebed gedaan door den Predikant van Rouxville.

De Notulen der laatste Zitting worden gelezen. De Sriba bemerkte dat op bladzijde 6 had moeten staan Commissie van Rationarii, in plaats van Commissie van Bezigheid. De Vergadering staat de verandering toe.*

De kwalificatie van het gehoor bij de Synodale Conferentie lokt eenige discussie uit. Het wordt besloten daar in te vullen: "Het ongunstig weder in aanmerking nemende," was er een aanzienlijk gehoor.†

De Notulen worden goedgekeurd en geteekend.

De Voorzitter leest een schrijven van den Predikant van Hoopstad, bericht inhoudende van het afsterven van zijn WelEerws. oudste dochter. Daar de Vergadering zich hierover reeds uitgesproken heeft, wordt de beantwoording van dezen brief den Scriba opgedragen.

Een ander schrijven is ter tafel, geteekend M. Voorboom, zijnde eene uitnoodiging tot eene begrafenis plechtigheid heden namiddag. Wordt na eenige woordenwisseling besloten: De Synode betuige hare innige deelneming met den heer Blommestein en de zijnen wegens het afsterven zijner echtgenoote, doch verzoekt verschoond te blijven van als Synode aan het verzoek van den heer Voorboom te voldoen; terwijl een en ander harer leden de begrafenisplechtigheid zullen bijwonen en daaraan deelnemen.

De Voorzitter beveelt der Vergadering als Auditeur aan den heer heer R. Innes. De Vergadering keurt deze aanbeveling goed, en draagt aan de Moderatuur op om zich van de diensten van den heer Innes te verzekeren, en onder welke voorwaarden.

Omtrent het Broederlijk Onderhoud komt een tweetal voorstellen ter tafel, nadat door de Commissie van Bezigheid tot onderwerp ter behandeling genoemd was: Het Geestelijken Leven.‡ De Vergadering bepaalt dat de onderhoud zal plaats hebben op Donderdag avond.

---

* Zie blz. 746. † Zie blz. 747. ‡ Zie de *vierde* zitting.

Aan de orde is weder punt 1 par. 2 Artikel 87, n.l., " De Huisgodsdienst; het Godsdienstig en Seculair Onderwijs der kinderen; de behartiging der geestelijke belangen der Onderhooringen." Over de Rapporten omtrent dit punt heeft geen verdere discussie plaats.

En wordt mitsdien aan de orde gesteld punt 2, par. 2, Artikel 87, luidende: " De deelneming aan de Openbare Godsdienstoefeningen; de Openbare Bedstonden; de Heilige Sacramenten; de Kerkelijke inzegening des Huwelijks.

De respectieve Rapporten worden gelezen, en over het gerapporteerde door verscheidene leden het woord gevoerd. Intusschen wordt een negental voorstellen ter tafel gelegd. Na de pauze worden de voorstellen besproken.

Wordt achtereenvolgens besloten: " De Synode memorialiseere den HEd. Volksraad, dat lichaam verzoeken ernstige maatregelen te nemen met het oog op de aanstekelijke ziekte de Syphilis."

2. " De Synode betreurt het uit de Verslagen van den Staat der Godsdienst vernomen te hebben dat de *gewone opkomsten* naar de Kerk in de meeste Gemeenten en de Openbare Bedestonden veel te wenschen overlieten, en zij maakt hierop opmerkzaam zoowel de Predikanten en de Kerkeraadsleden als de Gemeenten. En de Synode acht het tevens noodig in haren Herderlijken Brief te waarschuwen tegen eene schijnbare neiging tot lichtvaardigheid omtrent de Kerkelijke Inzegening des Huwelijks, en de Gemeenten opmerkzaam te maken op het gevaar dat in den laatsten tijd in eene en andere Gemeente dreigt om de lidmaten afvallig te maken van de Kerk, dezen tot getrouwheid en waakzaamheid opwekkende."

3. " Dat namens de Synode der Kerk aan de Broeders der Fransche Zending in Basutoland, een vriendelijk schrijven worde gericht door den Scriba Synodi, hunne medewerking verzoekende tot waakzaamheid omtrent de Inzegening des Huwelijks van lidmaten onzer Kerk zonder overlegging eener aanbeveling daartoe van Leeraar of Kerkeraad."

Punt 3 par. 2 Artikel 87 komt nu ter sprake. De Rapporten op dit punt worden gehoord en besproken. Dit punt luidt: " De betooning in de zameling met woord en daad, van Christelijke liefde, eensgezindheid, verdraagzaamheid, hulpvaardigheid, enz."

De Vergadering besluit, dat de Commissie tot het opstellen van den Herderlijken Brief kennis nemen zal van de beschouwingen door de Vergadering over het gerapporteerde op dit punt.

Sommige leden verlaten de Vergadering om de begrafenis plechtigheid bij te wonen.

Aan de orde komt nu punt 4 par. 2 van het meergenoemd Artikel (87): De belangstelling in Christelijke instellingen, als Bijbel en Boekgenootschappen; Colportatie; de Zending.

Daar de steller van Beschrijvingspunt 18 en de Predikant van Bloemfontein, met het oog op Beschrijvingspunt 16 met verlof der Vergadering juist nu afwezig zijn, wordt de behandeling van de Rapporten op het voornoemde punt (4) voor het tegenwoordige uitgesteld. Zoo ook met het oog op Beschrijvingspunt 15 worden de Rapporten op punt 5 van het meergenoemd Artikel (87, par. 2), na gehoord te zijn, ter behandeling tot morgen verschoven.

Dit punt luidt: Het bestaan en de werking van Jongelings Christelijke Vereenigingen, Werk, en Leesgezelschappen.

Art. 87 par. 2 pt. 6: "De Zondagsviering; de Openbare Zedelijkheid" is nu aan de orde. Het woord wordt gevoerd, en in den loop der discussie besloten: De Commissie over den Herderlijken Brief neme kennis van het gerapporteerde op punt 6 omtrent eerlijkheid, waarheidsliefde, reinheid en de heiliging des Sabbats.

De Predikant van Edenburg geeft kennis om D.V. in verband met de zaak ter tafel morgen een voorstel omtrent den telegraaf dienst des Zondags aan de Vergadering ter hare overweging voor te leggen.

De Moderator benoemt den Predikant van Ladybrand tot mede Assistent des Sribas met het oog op het houden van eene copie der Notulen voor de Pers, en tot Commissie om het Concept der Memorie aan den HEd. Volksraad omtrent de wet op aanstekelijke ziekten te vervaardigen en aan de Vergadering voor te leggen de Predikanten van Bethlehem en Rouxville. De Predikant van Fauresmith gaat voor in het gebed.

Gelezen en na eene enkele wijziging goedgekeurd. Geteekend op 19 Mei, 1885.

P. A. WINTER, Moderator.
C. S. MORGAN, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba.

VIERDE ZITTING.

De *vierde* Zitting heeft plaats op 19 Mei 1885.

Afwezig zijn de Ouderlingen van Philippolis en Vredefort. Het gebed wordt gedaan door den Ouderling van Fauresmith.

De Notulen der vorige Vergadering worden gelezen. Op blz. 8 zal het onderwerp voor het Broederlijk Onderhoud: "Het Geestelijk Leven" moeten zijn het "Gemeentelijk Leven."*

Op eene motie van orde wordt besloten dat de namiddag zittingen een aanvang zullen nemen ten half drie ure.

De Moderator brengt aan de Vergadering een verzoek van den Onderling van Philippolis, n.l., dat hij verlof moge hebben om dan alleen ter vergadering te verschijnen, wanneer de HEd. Volksraad geene zitting houdt, aangezien hij ook van dat HEd. Lichaam lid is.

Van meer dan eene zijde wordt de bedenking geopperd, of een Onderling die lid is van den Volksraad wel naar de Synode behoort te worden afgevaardigd, terwijl inmiddels een drietal voorstellen ter tafel wordt gelegd. Het eerste van deze voorstellen wordt aangenomen, n.l., "Aangezien het gebleken is, dat de Kerkeraad van Philippolis in deze niet onvoorzichtig heeft gehandeld; doch dat door onvoorziene omstandigheden een lid van den Volksraad zitting kreeg in de Synode wordt het verzoek van het lid toegestaan, om hem geheel verlof van afwezigheid te gegeven.

De Predikant van Smithfield geeft kennis, dat hij een voorstel ter tafel zal leggen, ten doel hebbende, dat geen Onderling, die tijdens de Synodale Vergadering zitting in den Volksraad heeft, naar de Synode worde afgevaardigd.

De Predikant van Edenburg legt, overeenkomstig kennisgeving gisteren een voorstel ter tafel, ten doel hebbende om de dienst uren in de telegraaf kantoren des Zondags zoodanig gewijzigd te krijgen, dat klerken de gelegenheid hebben om de morgen Godsdienst bij te wonen. De zaak wordt besproken, en het voorstel ter steuning gebracht. Zeer weinige leden vereenigen zich hiermede.

Punt 7 par. 2 Art. 87 is nu aan de orde. De Rapporten worden

---

*Zie blz. 748.

gelezen, en besproken. Onder de wenken hier gegeven is het wenschelijke om bij het bouwen van nieuwe kerken, deze zonder schuld in te wijden.

De Voorzitter stelt aan de orde de Memorie omtrent besmettelijke ziekten. Deze Memorie wordt gelezen en op last der Vergadering door de Moderatuur onderteekend ter verzending aan den HEd. Volksraad.

Punt 8 Par. 2 van het meer genoemd Art. (87) " Het Geestelijk Leven der Gemeente" komt onder behandeling. Na het lezen der Rapporten op dit punt, wordt de zaak van verschillende zijden besproken. De Vergadering berust bij het besprokene.

In den loop der gedachtenwisseling had de Predikant van Senekal aanleiding, om kennisgeving aan de Vergadering te doen, dat hij ater een voorstel ter tafel hoopte te leggen, met het oog op de de aanstelling van een Kerk Visiteur. Ook besloot de Synode het niet wenschelijk, op een voorstel van den Predikant van Dewetsdorp, het houden van eene Conferentie met het oog op de verdeeldheden te Frankfort, door de Wederdoopers ontstaan, aantebevelen.

Gedurende het debat over de Rapporten op dit laatste punt had de Vergadering het voorrecht Zijn HEd. den Staatspresident aanwezig te zien.

Op een ontvangen kennisgeving door een der Rationarii, den Predikant van Senekal, dat de heer Innes zich de benoeming tot Auditeur der Synode laat welgevallen, wordt op voorstel van den Predikant van Bloemfontein besloten, den heer Innes door haren Scriba te kennen te geven de waardeering door de Synode van zijne bereidvaardigheid tot hare dienst.

Punt 4 Par. 2 Art. 87 wordt nu, tengevolge het besluit van gisteren aan de orde gesteld. In verband hiermede worden in behandeling genomen Beschrijvingspunten 18 en 19, en bepaaldelijk met het oog op de zaak der Colportatie. Worden in deze gelezen de aanbeveling der Rechtscommissie over de zaak, en de missieve van den WelEerw. heer Mabille (Beschrijvingspunt 18), en nog een tweede schrijven van dienzelfden heer. Voorts ook de besluiten der Synode omtrent Colportatie (Nott., bladz. 675.) Na de pauze (ten half 3 ure) wordt de bespreking der zaak ter tafel hervat.

De Predikant van Bethlehem geeft een kort overzicht van de gescheidenis van het Colportatie werk zooals tot hiertoe gedaan, en legt een voorstel ter tafel: "Omtrent de Colportatie blijve de Synode bij haar besluit voorleden jaar genomen (zie Not. pag. 675). Dit besluit luidt: "De Colportatie worde door de respectieve Predikanten met hunne Kerkeraden behartigd."

De Predikant van Philippolis wil het voorstel van dien van Bethlehem ondersteunen met de bijvoeging, (Beschrijvingspunt 19): "De Synode benoeme eene Colportatie Commissie aan welke ieder Kerkeraad jaarlijks verslag doen zal, welke Commissie op hare beurt jaarlijks een algemeen rapport aan de Synode zal doen." Doch hij wilde veel liever, dat de Synode zou besluiten: "Dat de zaak der Colportatie in onze Kerk zal gedreven worden door een Colporteur, onder het bestuur eener Commissie, welker leden elke Ring zullen vertegenwoordigen, aan welke Commissie die Colporteur verslag van zijn werk zal doen; terwijl deze Commissie jaarlijks tijdens de zittingen der Synode verslag opmaken, en aan de Synode voorleggen zal." Hij legt een voorstel ten dien effecte ter tafel.

De Predikant van Bloemfontein dringt bij de Vergadering aan, dat deze het werk der Colportatie aan de Zending Commissie zal toevertrouwen.

De Vergadering oordeelt, dat de zaak der Colportatie zal gedreven worden overeenkomstig het voorstel van den Predikant van Bethlehem, met de bijvoeging van Bep. 19, en staat verlof toe, dat de behandeling dezer zaak in het breede zal worde genotuleerd.

Nog in verband met pt. 4, Par. 2, Art. 87, en Bsp. 16 wordt gehandeld over de oprichting van Bijbelgenootschappen. Wordt voorgelezen wat hierop betrekking heeft in de Not. op blz. 675—676, en de Kerkewet Art. 308—310.

De Predikant van Bloemfontein licht de Vergadering voor ten opzichte der stichting van het Bijbelgenootschap te Bloemfontein.

Verschillende leden voeren over deze zaak het woord, en het blijkt, dat reeds te Heilbron en elders vertakkingen van het Genootschap te Bloemfontein zijn opgericht. "De Synode verheugt zich over de oprichting van het Bijbelgenootschap te Bloemfontein, en hoopt dat dit Genootschap spoedig in volle werking treden zal."

Punt 5, Par. 2, Art. 87 in verband met Bsp. 15 is aan de orde. Het Beschrijvingspunt wordt door den Steller daarvan toegelicht. Dit heeft betrekking op Christelijke Jongelings Vereenigingen (zie Not. blz. 656, en de Kerkwet, Art. 304.)

De Predikant van Bloemfontein geeft zijn genoegen te kennen over de strekking van het Beschrijvingspunt, en doet mededeeling omtrent de oprichting en werking der Christelijke Jongelings Vereeniging te Bloemfontein.

De Predikant van Senekal geeft (na een woord over de zaak door dien van Philippolis) zijne bevinding te kennen ten opzichte van een dergelijke Vereeniging te Senekal. Na het gehoorde besluit de Vergadering: "De Synode spreekt haren dank uit jegens de Predikanten van Bloemfontein en Senekal voor de inlichtingen der Vergadering gegeven en de wenken haar medegedeeld omtrent de Christelijke Jongelings Vereenigingen te Bloemfontein en Senekal gevestigd, en hoopt, dat het gesprokene zal worden behartigd. Hiermede is Art. 87 afgehandeld."

Aan de orde zijn nu de Beschrijvingspunten. De Verslagen volgens punten 7, 8, 9 en 10 zijn niet gereed. Volgens Bsp. 11 wordt gehoord het Rapport der Commissie ter behartiging van de publicatie van het Officieel Orgaan der Kerk. Het wordt gelezen door den Predikant van Bloemfontein, door de Vergadering met dank ontvangen, en in behandeling genomen. Punt 1 gewaagt van de gezette viertiendaagsche uitgave van het Blad. De Vergadering hecht hare hoogste waardeering aan de nauwgezetheid der Commissie in deze. Punt 2 spreekt van de verzending van het Blad. Op een vraag ter tafel gelegd worden de redenen opgenoemd waarom niet aan ieder Kerkeraad in de Kolonie een gratis exemplaar was toegezonden; hoewel nochtans verscheidene exemplaren in de Kolonie gratis werden bezorgd.

Punt 3 handelt over de onvoldoende medewerking ter verschaffing van leesstof voor de *Fakkel*. De discussie over dit punt is nog gaande toen het tijd werd om te verdagen. En wordt de Vergadering mitsdien verdaagd tot D.V. morgen, en de verrichtingen gesloten met gebed door den Predikant van Lindley.

Gelezen, goedgekeurd en geteekend ter vijfde Zitting, op 20 Mei 1885.

P. A. WINTER, Moderator.
C. S. MORGAN, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba.

VIJFDE ZITTING.

De Notulen der *vijfde* Zitting van de Hoog-Eerw. Vergadering der Synode van 1885. Deze Zitting heeft plaats, den 20sten Mei 1885.

Het gebed wordt gedaan door den Ouderling van Harrismith. De Notulen. De Notulen der Zitting van gisteren worden gelezen, goedgekeurd en geteekend.

Afwezig is de Ouderling van Vredefort. Deze Afgevaardigde was ook gisteren en eergisteren afwezig. De Predikant van Kroonstad geeft inlichting omtrent de omstandigheden, waaronder deze Ouderling was afgevaardigd. De Vergadering berust daarbij en besluit, dat ook de Ouderling van Vredefort haar verlof tot afwezigheid vrage.

Met refertenaar de behandeling op gisteren van de zaak der stichting van Bijbelgenootschappen, leest de Predikant van Bloemfontein—verlof van de Vergadering daartoe verkregen hebbende—aan haar eenen brief voor, heden van den WelEerw. heer Dr. Hole ontvangen.

Per monde van den Predikant van Bloemfontein geschiedt eene uitnoodiging aan de Vergadering, namens de Directrice van het opvoedings Instituut "Eunice," Mejufvrouw Murray, om heden avond eene "Conversazione" in het Instituut bij te wonen. De Synode laat zich deze uitnoodiging welgevallen.

Ook legt de Voorzitter ter tafel eene schriftelijke uitnoodiging namens den HoogEd. den Volksraad tot het bijwonen van de plechtigheid der Hoeksteenlegging van het Gouvernements Huis,* D.V. op eerstkomenden Vrijdag, ten 3 des namiddags. Wordt besloten, dat deze uitnoodiging worde aangenomen. Hiervan zal schriftelijk kennisgeving geschieden.

Eene motie van orde, voorstellende om Vrijdag avond te vergaderen, wordt afgestemd.

Aan de orde is wederom het Rapport der Commissie over de Uitgave van *De Fakkel.* In verband hiermede komt in behandeling Beschrijvingspunt 12.

---

* Zie de Notulen van 21 Mei, 1886.

Verscheidene Predikanten voeren het woord. Na eene uitvoerige discussie wordt besloten: "De Synode geeft haar leedwezen te kennen, over het verzuim van diegenen van wie bijdragen tot het Blad konden zijn verwacht, om te zorgen voor leesstof voor de Pers en alzoo de Commissie van de Redactie te ondersteunen."

Punt 4 van het Rapport der Commissie van de Redactie, handelende over wenken, ten einde het Blad aantrekkelijk te maken met het oog op den inhoud, is nu aan de orde.

De Predikant van Bloemfontein legt hierbij over eene lijst, aantoonende dat er 353 Inteekenaren op *De Fakkel* zijn, en aanmerkelijke sommen op de inteekening nog verschuldigd.

Een *vijftal* voorstellen wordt ter tafel gelegd, waarover een zeer uitroerig debat plaats heeft, waaraan zoowel Predikanten als Onderlingen deel nemen. Het laatste van deze voorstellen wordt tot besluit, namelijk: "De Synode geeft hare deelneming te kennen met de Commissie der Redactie van *De Fakkel*, wegens de ontmoedigende omstandigheden waaronder de Redactie de uitgave van het Blad heeft moeten behartigen; maar draagt aan hare Commissie van Redactie de taak, door haar tot hiertoe met eere verrigt, op nieuw op, vertrouwende dat de Predikanten der Kerk over het algemeen voor leesstoffen zorgen zullen en een dreigenden smaad daardoor van de Kerk afwenden."

De Predikant van Bethulie, verwijzende naar Punt 20 van Artikel 49 der Kerkewet, betwijfelt of de stemming volgens voorschrift aldaar—hoewel nogtans volgens aangenomen gebruik—was geschied. Na een en ander woord, ten gevolge hiervan, besluit de Vergadering, te berusten bij de wijze van stemmen waarop het besluit is gevallen. De Vergadering wordt verdaagd tot ten half 3 ure.

Na de Pauze wordt door den Predikant van Jacobsdal om verlof gevraagd het besluit—onmiddelijk voor de Pauze genomen, in revisie mogen brengen. Hij doet dit met het oog op het verzoek der Redactie om haar ontslag.

Dit verzoek wordt niet toegestaan, maar met het oog op de aanleiding daartoe eene vrij uitvoerige woordenwisseling gehouden.

Het laatste van drie voorstellen, gedurende dit debat ter tafel gelegd, wordt tot besluit, namelijk: "De Synode spreke bij deze

haren hartelijken dank uit jegens de Commissie van Redactie van *De Fakkel*; terwijl zij haar leedwezen te kennen geeft, dat deze Commissie verlangt ontslagen te worden. Zij verzoekt echter de Commissie vriendelijk, het dirigeren van het Blad te blijven behartigen tot 1 Julij 1885, en draagt aan haar op het Personeel van een haar te vervangen Commissie, nog staande deze Vergadering, der Synode aan te bevelen."

In verband met het voorgaande wordt besloten, op voorstel van den Predikant van Bethlehem: "De Synode kennis dragende van de vriendelijke hulp door den WelEerw. heer Brebner en Dr. Brill in belang van *De Fakkel* verleend, betuigt aan deze heeren door den Scriba haren hartelijken dank." Hiermede is ook beschikt over Beschrijvingspunt 12.

Aan de orde is nu het Rapport der Synodale Zending Commissie. Het eerste gedeelte wordt gelezen door den Predikant van Senekal, handelende 1. Over de Zending te Witzieshoek, en 2. Over de Zending in de Gemeenten, voor zoover verslag was ontvangen.

Het tweede gedeelte; zijnde het Finantieel Rapport wordt gelezen door den Predikant van Harrismith.

Deze Rapporten worden met dank ontvangen en in behandeling genomen:

Punt 1 handelt over de bijdragen der verschillende Gemeenten en de Godsdienstoefening des Zondags, enz. Dit wordt voor kennisgeving aangenomen.

Punt 2 gewaagt van het Zending Huis en het plan om het Kerkgebouw te vergrooten.

De Eerw. Broeder Minnaar, de Zendeling der Kerk te Witzieshoek, die bij de overweging dezer Rapporten de Vergadering adviseert, berigt, dat hij voornemens is voor de bouwkosten eerst van de Naturellen te collecteren en dan een beroep te doen op de Kerk of het publiek.

De Moderator legt klem op deze mededeeling en acht dat de Vergadering dezelve met ingenomenheid zal hebben aangehoord.*

---

* Zie de Notulen van 21 Mei 1886.

Punt 3 gewaagd van Aannemingen, enz.

De Eerw. Zendeling drukt met ernstige bewoording op heerschende en voor het Zendingswerk nadeelige gewoonten.

De Vergadering besluit, dat deze zaak zal blijven berusten, ten fine van onderzoek en behartiging, bij de Zending Commissie.

Punt 4 spreekt over de Scholen en gewaagt van eene Opleidingsschool.

De Synode verneemt met genoegen omtrent den vooruitgang van het onderwijs te Witzieshoek, en vertrouwt het toezicht daarover toe aan de bijzondere behartiging der Synodale Zending Commissie.

Punt 5 vermeldt van het bezoek van twee leden der Zending Commissie te Witzieshoek.

Hierover wordt een enkel woord gesproken en verlof gegeven later hierop terug te komen.

Met het oog op de Zending in de Gemeenten wordt verwezen naar Artikels 89 en 233 en de Synodale Notulen op bladzijde 669.

Daar het blijkt, dat de wet het voor Kerkeraden niet verplichtend maakt om aan de Zending Commissie verslag toe te zenden van het Zendingwerk in de Gemeenten, zonder eerst vooraf daartoe door de Zending Commissie te zijn verzocht, zoo geeft de Predikant van Philippolis te kennen, dat hij D.V. hieromtrent later een voorstel ter tafel zal leggen.

Dit gedeelte van het Rapport ziet op de Gemeenten van welke geen verslag was ingezonden.

Omtrent de Gemeenten, alwaar het Zendingswerk door andere Kerkgenootschappen wordt behartigd, wordt—na een en ander woord besloten: " De Synode neme de aanbeveling der Zending Commissie in het Rapport uitgeproken aan, namelijk: Uwe Commissie gevoelt zich bij deze geroepen te wijzen op de wenschelijkheid, dat het Zendingswerk behartigd worde ook in die Gemeenten waar dit werk wordt gedaan door andere Kerkgenootschappen,

onder de Naturellen zoowel op de Dorpen als op de Buitenplaatsen, en bepale, dat elke Gemeente der Kerk eene plaatselijke Zending-Gemeente stichte."

Over het gedeelte van het Rapport, omtrent Gemeenten, waar Plaatselijk Zendingswerk geschiedt zal—daar de tijd verstreken is—later worden gehandeld. Dit ziet op de Gemeenten (in het Rapport) genoemd, na die van Philippolis, Edenburg en Bethlehem. Over het werk te Philippolis spreekt de Vergadering hare blijdschap uit en achtte dat der navolging van al de Gemeenten waardig.

De Predikant van Bethlehem verzoekt om verlof van afwezigheid van morgen af aan, ten einde een ondernomene reis naar de Kolonie alsdan te kunnen voortzetten.

De Predikant van Senekal stelt voor, dat aan het verzoek van dien van Bethlehem zal worden voldaan.

Daar nogtans door een en ander lid der Vergadering de wenschelijkheid wordt betoogd, dat de Broeder blijve tot aan het einde der Vergadering, verzoekt en verkrijgt deze verlof om zijne vraag aan de Vergadering te mogen terug trekken.

De Predikant van Heilbron doet het nagebed.

Gelezen en vastgesteld op 21 Mei, 1885.

P. A. WINTER, Moderator.
C. S. MORGAN, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba.

ZESDE ZITTING.

De *zesde* Zitting heeft plaats, den 21sten Mei, 1885.

De Onderlingen van Vredefort en Philippolis zijn afwezig. De Vergadering wordt geopend en het gebed gedaan door den Onderling van Kroonstad.

De Notulen der Zitting van gisteren worden gelezen. De Predikant van Bloemfontein verlangt, dat duidelijk zal worden te kennen gegeven, dat de Eerw. Zendeling van Witzieshoek in zijne mededeeling omtrent collecten tot vergrooting der Kerk aldaar, als beginsel heeft uitgesproken, dat de Naturellen eerst de helft van het bouwfonds zullen bijeenbrengen, voordat hij elders om bijdragen vragen zal.* De Predikant van Lindley wil, dat genoemd zal worden, het Presidentshuis in plaats van het Gouvernementshuis.† De HoogEerw. Moderator wil doen aanstippen, dat de uitnoodiging tot de plechtigheid der Hoeksteenlegging van het voornoemd gebouw is uitgegaan van de Commissie van Cerimonien voor die verrichtingen.‡ De Notulen worden goedgekeurd en geteekend.

De Moderator wil, dat de Vergadering als een punt van orde zal beslissen, over de wijze van stemmen, pp. 19—21 van Art. 49, van welke zaak gisteren sprake was.

Hierover voeren enkele leden het woord, terwijl intusschen *vier* voorstellen ter tafel worden gelegd. Deze worden ter stemming gebracht en allen verworpen. De Moderator oordeelt, dat de Vergadering er dus berust, dat de stemming geschieden moet volgens alond gebruik.

Aan de orde is weder het Rapport der Zending Commissie en wel het gedeelte, dat handelt over de Gemeenten, alwaar Plaatselijk Zendingswerk geschiedt.

Eene vrij uitvoerige gedachtenwisseling heeft plaats, waarna het eerste van twee ingediende en besprokene voorstellen tot besluit wordt, namelijk: "Dat de Synode eene aanbeveling doe aan de plaatselijke Kerkeraden om daar, waar dit *niet* geschiedt, de plaatselijke Zendingen ter ondersteuning hunner Katecheten, geldelijk te gemoet te komen."

Aan de orde zou nu zijn het Finantieel Verslag der Zending Commissie; doch daar dit in verband staat met het Rapport der

---

*Zie blz. 757.

†Zie blz. 755.

‡Zie blz. 755.

Rationarii, stelt de Voorzitter de behandeling daarvan uit, totdat dit Rapport (van Rationarii) ter Vergadering zal hebben gediend. Hij dankt intusschen, namens de Vergadering, de Zending Commissie voor den gewichtigen arbeid door haar verricht, en geeft den Broeder Zendeling de gelegenheid om de Vergadering toe te spreken.

De Zendeling gewaagt van den vooruitgang in het werk, zoodat allengskens het Personeel der Katecheten moest worden vermeerderd.

De Huisgodsdienst wordt geregeld des Morgens en des Avonds waargenomen.

In den laatsten tijd en op zijne aansporing, begint men ook den segen over het eeten af te bidden.

Er is over de zedelijkheid niet te klagen.

Bidstonden worden geregeld gehouden en gezet bijgewoond.

De Opleidings School telt twaalf leerlingen.

Het Onderwijs is geheel in het Hollandsch.

Hij wilde, dat Leges, hoe gering ook, konden worden geheven. Maar dat de oudste zoon baas is, dit hindert het werk.

Op eene vraag des Zendelings, "hoe gehandeld moet worden met personen, die kerkelijk wenschen te trouwen, neven en nichten zijnde, en die reeds op Heidensche wijze waren gehuwd?" Wordt besloten, den Eerw. Zendeling te verwijzen naar 's Lands wet op "Het Huwelijk."

Het Rapport der Commissie over de Kerk Formulieren in het Sesuto, over welke zaak de Broeder Minnaar een woord in het midden bragt, is niet ter tafel. Hij zal daarop later kunnen terug komen. Thans evenwel spreekt de Voorzitter den Zendeling een bemoedigend woord toe.

Aan de orde is het Rapport der Algemeene Synodale Commissie. Dit wordt in behandeling genomen.

Omtrent den Herderlijken Brief aan de Gemeenten Frankfort en Vrede, berigt de Voorzitter, dat hem dezen op gisteren door den Predikant van Winburg was ter hand gesteld. Na een en ander woord besluit de Vergadering, dat deze Brief aan de Synodale Commissie ter goedkeuring en verzending zal worden toevertrouwd.

Het gedeelte (van het Rapport) omtrent Lidmaats-certificaten dergenen, die Ds. Venter volgen, wordt voor kennisgeving aangenomen.

De Moderator vindt het eene overzage in het Rapport; zijnde door de Synodale Commissie, tijdens het heerschen der kinderpokken, een Biddag uitgeschreven en acht dat de Synode hierover hare erkentelijkheid gevoelt.

Het Rapport is afgehandeld en komt aan de orde, dat van de Commissie omtrent Zondagscholen. Dit Rapport wordt gelezen door den Predikant van Bethlehem, met dank ontvangen en in zijn geheel in behandeling genomen.

Niet van alle Gemeenten was verslag ontvangen; terwijl toch door de Commissie aan Artikel 152 door middel van het Kerkelijke Orgaan was voldaan.

Daar bij de wet, zoowel omtrent Zondagscholen, als omtrent de Plaatselijke Zendingen, gevorderd wordt, dat de respectieve Commissiën van de Kerkeraden rapport zullen vragen, geeft de Predikant van Philippolis kennis, dat hij om eene wijziging der Kerkewet in deze zal verzoeken, om het namelijk voor de Kerkeraden verpligtend te maken, hunne Rapporten toe te zenden, zonder vooraf daarom gevraagd te zijn. Over het Rapport wordt van verscheidene kanten het woord gevoerd.

Na de pauze, en nadat besloten was, dat het Broederlijk Onderhoud D.V. ten 7 ure heden avond zal beginnen, heeft nog de Predikant van Heilbron het woord over de Zondagscholen.

Aan de orde is het Rapport der Regts-Commissie. Dit wordt voorgelezen door den Predikant van Winburg, en met dank ontvangen om zakelijk te worden behandeld.

Op punt A wordt besloten, de aanbevelingen der Commissie aan te nemen, namelijk:

1. Ten opzigte van de Ordening en Bevestiging van den WelEerw. heer A. J. B. Albertijn, zonder dat aan zijn WelEerw. eene "Acte van Bevestiging" was uitgereikt en wel op grond der redenen in het Rapport genoemd, dat de Synode hierbij beruste, evenwel den heer Albertijn verzoekende zoo spoedig mogelijk zijne "Acte van Bevestiging" aan den Scriba Synodi te doen toekomen, en

2. Dat het Predikants salaris aan den Predikant van Lindley zal worden uitbetaald volgens de Regels daaromtrent door de Synode vastgesteld in hare Vergadering van 1882 (zie Syn. Notulen, blz. 525.)

Over Punt B, gewagende van den Herderlijken Brief naar Frankfort en Vrede is reeds beschikt.

Punt C, doelende op de "Acten van Bevestiging" van eenige onlangs geordende Leeraren, wordt voor kennisgeving aangenomen.

Punt D adviseert, dat aan den Kerkeraad van Parijs het Predikants salaris behoort te worden toegekend, indien de Fondsen zulks toelaten.

De Vergadering neemt deze aanbeveling aan.

Onder Punt E wordt gehandeld over een verzoek om eene geldelijke toelage door den Uitgever van *De Fakkel.*

Op dit punt heeft eenige discussie plaats, gedurende welke de Memorie van den heer Borckenhagen wordt gelezen.

De Synode besluit, deze zaak in overweging genomen hebbende, dat zij het billijk acht, den heer Borckenhagen eene gratificatie toe te kennen, en kent hem bij deze £30 toe.

Punt F handelt over een verzoek van den Eerw. heer Minnaar, om ondersteuning met het Theol. Studenten Ondersteunings Fonds.

De Synode besluit, volgens advies der Regts Commissie, dat het verzoek van den heer Minnaar, zoodra hij zijn Admissie-Examen zal hebben afgelegd, in gunstige overweging zal worden genomen.

Naar aanleiding van Punt G wordt besloten eenige te laat ingekomen Beschrijvingspunten in behandeling te nemen.

Het advies der Commissie omtrent eene Memorie van den Kerkeraad der Gemeente van Wepener, vermeld onder Punt H van het Rapport, wordt door de Vergadering overgenomen, namelijk: Memorialisten te verwijzen naar den Zuidelijken Ring.

De zaak der Colportatie, waarvan melding wordt gemaakt onder Punt J is reeds afgehandeld.

Volgens het laatste Punt (K) van het Rapport der Regts Commissie zal het schrijven van zekeren van Biljon, uit de Gemeente Frankfort, worden beantwoord met eene verwijzing van dien heer naar den Kerkeraad der Gemeente aldaar. Hiermede is dit Rapport afgehandeld.

Aan de orde is nu het Rapport der Rationarii. Dit wordt gelezen door den Predikant van Senekal en in behandeling genomen.

Punten 1 en 2 worden voor kennisgeving aangenomen.—Op Punt 3, handelende over het Theol. Studenten Ondersteunings Fonds, wordt besloten: "De Vergadering drage beleefdelijk aan de Commissie van Rationarii op, om haar ingediend Rapport, met het oog op dit Punt, in herziening te nemen."—Een en ander woord wordt gewisseld over het gerapporteerde onder Punt 4, handelende over het Sustentatie Fonds.—Punt 5 gewagende van betaalde Inleg Penningen, ten bate van het Predikanten Pensioen Fonds, wordt voor kennisgeving aangenomen.

Wordt gelezen en besproken het Rapport der Synodale Commissie van Finantien. Het woord wordt gevoerd door verschillende leden. Daar evenwel de tijd nagenoeg verstreken is, wordt ter stemming gebragt eene motie van orde door de Ouderling van Ficksburg ingediend, om namelijk eerstkomenden Zaterdag middag ten 12 ure de Vergadering te sluiten en verworpen.

Voorts wordt ter tafel gelegd een verzoek van de Afgevaardigden van Dewetsdorp, om de Vergadering eerstkomenden Zaterdag te mogen verlaten.—"De Synode, gehoord hebbende de redenen, waarom de Afgevaardigden van Dewetsdorp verlangen ontslagen te worden, verleent hen het gevraagde verlof."

Aan de orde is weder het rapport der Rationarii in verband met dat den Synodale Commissie van Finantien. Over het gerappor-

teerde, dat geene Heffingen uit den Westelijken Ring voor het Predikanten Pensioen en het Sustentatie Fonds waren verantwoord, zal de Quaestor der Synode onderzoek doen en rapporteren.* De Vergadering wordt verdaagd tot heden avond ten 7 ure.

Ten 7 ure p.m. heeft het Broederlijk Onderhoud plaats. De HoogEerw. Moderator bekleedt den Voorzitterstoel. Hij geeft te kennen, dat de Scribas, wegens bindende werkzaamheden niet tegenwoordig kunnen zijn. De Predikant van Wepener zal, op verzoek des Voorzitters van de verrichtingen aanteekening houden. De Voorzitter deelt tevens mede, dat de Predikant van Winburg zijn HoogEerw. had verzocht aan de Vergadering mede te deelen, dat hij ten gevolge van andere pligten niet aanwezig kon zijn. De verrigtingen worden begonnen met gebed, gezang en het lezen van Gods Woord. (Zie de Bijlagen.)

Gelezen, goedgekeurd en geteekend, den 22 Mei 1885.

P. A. WINTER, Moderator.
C. S. MORGAN, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba.

ZEVENDE ZITTING.

De *zevende* Zitting heeft plaats den 22 Mei 1885.

De Predikant van Edenburg gaat voor in het gebed. Afwezig zijn de Ouderlingen van Philippolis en Vredefort. De Notulen der Zitting van gisteren worden gelezen en vastgesteld.

De Vergadering besluit dat het Rapport van het Broederlijk Onderhoud, gehouden door den Predikant van Wepener, als bijlage tot de Notulen zal worden gedrukt.†

Ten opzichte van het Rapport der Commissie van Finantien, waarop niet zou zijn bekend gesteld, dat de Westerlijke Ring zijne

---

* Zie volgende Zitting.

†Zie Bijlage XIII.

Heffingen niet zou hebben verantwoord, wordt èn door den Quaestor, èn door de Rationarii voldoende ophelderingen gegeven.

Weder is aan de orde het Rapport van de Rationarii, betreffende de Boeken, enz der Zending Commissie, en in verband hiermede, het Finantieel Rapport der Commissie. Omtrent het verzuim van sommige Kerkeraden om, òf de door de Synode bepaalde collecten te houden, òf het gecollecteerde bij tijds te verantwoorden—want het is gebleken dat tijdens de zitting dezer Synode verscheidene items zijn inbetaald geworden—wordt door verscheidene leden het woord gevoerd, en een tweetal voorstellen ter tafel gelegd. Het tweede dezer wordt tot besluit, naml.: " De Synode bepale, dat alle collecten, gehouden ten behoeve van de Fondsen onzer Kerk, met de *eerste* post *na* de inzameling den respectieve Penningmeesters, zullen worden toegezonden, en dat deze, indien sommige Kerkeraden in gebreke bleven dit te doen, zoodanige Kerkeraden in het Officieel Orgaan der Kerk daarop opmerkzaam maken."

De aanbevelingen der Commissie van Rationarii, omtrent het aankoopen van een Brandkast ten dienste van de Commissie van Financien en een Koffer ten dienste van den Quaestor der Synode; ook de goedkeuring van de aankooping van een Notulen Boek, worden door de Synode bekrachtigd, en voorts besloten tot den aankoop van een Brandkast ten dienste van den Quaestor Synodi voor de Synodale Archiven.

Met het oog op het Financieel Verslag ter tafel wordt besloten: " De Synode acht het wenschelijk den wenk uit te spreken, dat de Synodale Commissie van Financien bij het uitzetten van gelden van het Sustentatie- en Pensioen Fonds, wanneer gelden beschikbaar zijn, aan Kerkeraden dezer Kerk, dit verzoekende, op securiteit *ten genoege* van de Commissie, de voorkeur gelieft te geven."

Het Rapport van den Quaestor Synodi wordt—na een woord van dankbetuiging namens de Vergadering door den Moderator uitgesproken, aan de Commissie van Rationarii, en aan de Commissie van Financien—gelezen, en in zijn geheel in behandeling genomen, en in verband hiermede Beschrijvingspunt 24. Dit handelt over de verantwoording door Kerkeraden van Gemeentelijke Heffingen met het oog op Synodaal besluit van 16 Mei 1884, ten opzichte van het Sustentatie- en Predikanten Pensioen Fonds. Na eene uitvoerige behandeling der zaak wordt besloten: " De Synode antwoordde op Beschrijvingspunt 24: Ja, en bepale, dat de Geldelijke

Verantwoordingen over 1884 der Kerkeraden door den Quaestor der Synode aan die der Ringen zullen worden toegezonden, en door deze aan de respectieve Kerkeraden ter rectificatie om *dan* die Verantwoordingen aan de Quaestors der Ringen terug te zenden, en dezen aan den Quaestor's der Synode."

Na nog een enkele opmerking is het Rapport des Quaestors afgehandeld, en daarmede ook Beschrijvingspunt 24.

Eene motie van orde, omtrent de sluiting, ter tafel gelegd door den Ouderling van Smithfield, geeft aanleiding tot eenige discussie, het indienen van twee voorstellen, en het volgend besluit: "Met het oog op de wenschelijkheid dat de sluiting der Vergadering D.V. op morgen (Zaterdag) plaats hebbe worden heden Namiddag zitting gehouden van 5 tot 7 uur.

Op eene vraag van den Assistent-Scriba, die de Kosten-rekening wenscht uit te maken, wat de Synode zou mogen wenschen omtrent de uitbetaling van reis- en vacatie-gelden aan de Ouderlingen van Philippolis en Vredefort, blijkt, dat de Vergadering door het afstemmen van twee ter tafel gelegde voorstellen, zich daarover niet wenscht uit te spreken. De Moderator oordeelt dus, dat deze zaak aan de discretie van den Quaestor worde overgelaten.

Het Rapport der Commissie over de Kerk Formulieren in het Sesuto is ter tafel, doch wordt niet gelezen, aangezien de opdracht der Synode nog niet geheel was volvoerd.

Aan de orde is het Rapport over het Grey College, voorgelezen door den Predikant van Bloemfontein. Dit wordt met dank ontvangen en in behandeling genomen.

Punten 1 tot 6 worden voor kennisgeving aangenomen en na de pauze punt 7 aan de orde gesteld. Onder dit punt wordt aanbevolen het wenschelijke, dat al de Curatoren hier ter stede wonen. Een en ander lid voert het woord hierover, en wordt besloten, dat deze aanbeveling van de Heeren Curatoren bij de benoeming van nieuwe leden zal worden behartigd, en dat de Vergadering haren dank betuigt jegens den Predikant van Winburg, en dien van Bultfontein voor hunne diensten als leden van het Curatorium.

De Synode besluit haren dank te betuigen aan Heeren Curatoren van het Grey College voor hunne belangrijke diensten als zoodanig.

De Moderator neemt deze gelegenheid te baat om namens de Synode den dank dezer Vergadering te betuigen aan de Commissie van Zondagscholen voor het werk door haar verricht, en het nauwkeurig verslag door haar ingediend.

Aan de orde is nu Beschrijuingspunt 23, vragende om revisie van zeker Ringsbesluit. Hierover wordt van verscheidene kanten het woord gevoerd, en gewezen op Arts. 342, 385, alsook 147 der Kerkewet. De Vergadering besluit: "Daar aan den eisch der wet niet voldaan is, kan Beschrijvingspunt 23 niet en behandeling komen."

Aan de orde is het Rapport over het Instituut "Eunice," voorgelezen door den Predikant van Bloemfontein. Dit wordt met dank ontvangen, en in behandeling genomen. Na een enkel woord hierover, wordt besloten: "De Synode heeft met genoegen vernomen aangaande het welslagen van het werk in het Opvoedings Instituut "Eunice," en spreekt bij deze haren hartelijken dank uit jegens Heeren Bestuurders, de Directrice en andere Onderwijzeressen en Onderwijzers, voor den ijver en de vertrouw, waarmede zij de hun toevertrouwde belangen hebben behartigd. Het Verslag is hiermede afgehandeld.

Beschrijvingspunt 33 wordt aan de orde gesteld, daar de Predikant van Dewetsdorp verlof heeft morgen de Vergadering te verlaten. Na eenige gedachtenwisseling wordt besloten: "De wet blijve onveranderd." Dit ziet op Lidmaatcertificrten.

De Herdelijke Brief komt nu in behandeling, voorgelezen door den Predikant van Smithfield. Eene en andere kleine wijziging wordt door de Vergadering aanbevolen en besloten: "De Herderlijke Brief worde met dank ontvangen en goedgekeurd, in het Officieel Orgaan der Kerk gedrukt, en van den Kansel voorgelezen."

Over Beschrijvingspunt 13, met het oog op Synodaal besluit omtrent de aanstelling van een Hulpprediker te Jagersfontein, is reeds beschikt bij de behandeling van het Rapport over den Staat der Godsdienst van den Kerkeraad der Gemeente van Fauresmith.

Daar de Predikant van Hoopstad afwezig is, kan de Synode hem niet hooren omtrent zijne bevindingen in Stellaland volgens Beschrijvingspunt 14.

Het Rapport der Deputatie naar het Jubelfeest te Bethanie wordt gelezen en ontvangen.

De aanbeveling door Beschrijvingspunt 20 wordt aangenomen, namelijk: De Synode voege toe aan Art. 117: "en zal deze daartoe *eerst* gerechtigd zijn *na* de publicatie zijner benoeming in het Officieel Orgaan der Kerk."

De toevoeging aan Art. 204 let. *a* gevraagd met Beschrivings-punt 21, wordt niet toegestaan.

Beschrijvingspunt 22: "De Synode verklare de strekking van de wet bij Art. 80, ten opzigte van Doodregisters," is nog in behandeling, terwijl het tijd is om te verdagen. Hier was behalve op Art. 80, gewezen op Art. 33 punt *k*. Het dankgebed wordt gedaan door den Onderling van Frankfort.

Gelezen en vastgesteld, den 23 Mei 1885.

P. A. WINTER, Moderator.
C. S. MORGAN, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba.

ACHTSTE ZITTING.

De Notulen van de *achtste* Zitting, der Hoog-Eerw. Synodale Vergadering van Mei 1885. Deze Zitting heeft plaats den 23 Mei, des jaars voornoemd.

Afwezig zijn de Ouderlingen van Philippolis en Vredefort.

Het gebed wordt gedaan door den Predikant van Ladybrand.

De Notulen der Zitting van gisteren, worden gelezen en vastgesteld.

Aan de orde is weder Beschrijvingspunt 22. Wordt besloten: "De Synode late aan de Kerkeraden over, om waar zulks geschiedt op de best mogelijke wijze Doodregisters te houden."

De Vergadering oordeelt op verzoek der Commissie over de Kerkformielieren in het Sesuto, dat het Rapport dezer Commissie, gisteren ten tafel gelegd, zal gelezen worden.

Dit gescheidt en "de Synode, dit Rapport gehoord hebbende, draagt aan de Commissie op, het werk ten uitvoer te doen brengen met inachtneming van de wenken in deze Vergadering uitgesproken.

Beschrijvingspunt 25 wordt behandeld en vervolgens besloten: "De Synode verklaart, dat de bepaling omtrent Certificaten voor Reizenden en Trekkenden (Not. blz. 7) nog kracht van wet heeft."

Eene zeer uitvoerige discussie heeft plaats naar aanleiding van Beschrijvingspunt, No. 27, waarmede gevraagd wordt, dat de Synode zal vergaderen om de *twee* jaren. Het *laatste* van een *vijftal* ingediende voorstellen wordt tot besluit: "De Synode, met het oog op Artikels 161 en 132, bepale dat de volgende Synodale Vergadering D.V., gehouden zal worden op den tweeden Donderdag van de maand Mei, 1887."

Beschrijvingspunt 26,-ook omtrent de Synodale Vergaderingen, wordt teruggetrokken, zoo ook een Beschrijvingspunt van den Noordelijken Ring. Dit laatste door den Predikant van Winburg.

Eene motie van orde, dat de Vergadering heden avond sluite, wordt verworpen.

Beschrijvingspunt 28, handelende over de wijze van onderzoek van Credentialen bij de opening der Synodale Vergaderingen—wordt met verlof terug genomen.

De Steller van Beschrijvingspunt 29, omtrent den dienstijd van Kerkeraads-leden, licht hetzelve toe. De Vergadering besluit de wet op dit punt niet te veranderen.

Beschrijvingspunt 30, over eene beweging om den Bijbel in het Afrikaansch Hollandsch te laten drukken, lokt eenige discussie uit—na door den Voorsteller te zijn toegelicht.

Vier Voorstellen worden in deze ter tafel gelegd, over welke de Vergadering beschikt door de aanname eener Motie van Orde, *naml.*:

"De Synode neme Beschrijvingspunt, No. 30 niet in behandeling.

Beschrijvingspunt 31, over de toetsing der Liederen van de "Kinderharp" aan Gods Woord en Kerkelijke goedkeuring derzelve, wordt besproken en het laatste van twee voorstellen tot besluit: naml. "De Synode benoeme eene Commissie om in overleg met de Commissie van de Kerk der Kolonie over dezelfde zaak, de Leideren van de Kinderharp te onderzoeken en—indien zij overeenkomstig Gods Woord bevonden worden—dezelve aan de Synodale Vergadering van 1887, ter goedkeuring voor te leggen."

Op de vraag van den Predikant van Ladybrand, met Beschrijvingspunt 32, omtrent Art. 264, wordt door den Moderator ten genoege van den Steller van het B. Punt geantwoord.

Beschrijvingspunt 34, wordt toegelicht en besproken. Het laatste van drie voorstellen, ter tafel gelegd, wordt tot besluit: "De Synode acht, dat het gevraagde met Beschrijvingspunt 34, te huis behoort onder de bepaling bij Art. 74—omtrent Huishoudelijke Reglementen."

Op het Beschrijvingspunt van den Kerkeraad van Ficksburg, omtrent daggelden neemt de Synode geene actie.

Op een voorstel van den Predikant van Philippolis, besluit de Vergadering: "De Synode acht, dat Art. 233 haren wensch genoegzaam uitspreekt, namelijk, omtrent Verslagen van Kerkeraden aan de Synodale Zending Commissie."

De Synode bepaalt, op een voorstel van den Predikant van Senekal, dat voortaan alle Synodale besluiten, betrekking hebbende op Gemeentelijke Heffingen, in werking treden bij het begin van elk eerstvolgend Kerkelijk Finantieel jaar—te weten, den 1sten October.

Op een voorstel van den Predikant van Ficksburg, wordt besloten: "De Synode bepale dat Kerkeraden voortaan geenen Ouderling zullen afvaardigen naar de Synode, die tegelijk lid van den Volksraad is."

Als Secundi voor de leden der Algemeene Synodale Commissie (Art. 151) worden benoemd: voor den Moderator, de Predikant

van Kroonstad; voor den Assessor, de Predikant van Senekal en voor den Scriba, de Predikant van Smithfield.

Als Commissie ter behartiging der Colportatie worden benoemd de Predikanten van Wepener, Heilbron, Jacobsdal en Ladybrand.

Als Commissie voor "De Kinderharp," zullen ageren de Predikanten van Philippolis, Fauresmith, en Bethulie.

Tot Curatoren van het Eunice worden benoemd de Predikant van Bloemfontein, met den WelEerw. Groskopf en de WelEd. heer J. G. Fraser en Dr. C. J. G. Krause.

Tot Curatoren voor het Grey College, ziende op Synodaal besluit van gisteren—de hh. J. G. Fraser en Bisseux; en worden herkozen de Predikant van Bloemfontein en Dr. C. J. G. Krause.

De Synodale Zending Commissie wordt herkozen, namelijk, de Predikanten van Bethlehem, Harrismith en Senekal; terwijl als plaatsbekleeder van den Predikant van Bethlehem, gedurende diens afwezigheid, de Predikant van Ficksburg ageren zal.

Ook wordt herkozen de Commissie over Zondagscholen, nl., de Predikanten van Ficksburg, Bethlehem en Heilbron.

De Predikanten van Philippolis, Fauresmith en Hoopstad worden herkozen als Commissie over het Examen van Godsdientonderwijzers.

De zaak der publicatie van "De Fakkel" wordt weder aan de orde gesteld.

De Commissie van Redactie bericht dat zij er wel in geslaagd is eene haar te vervangen Commissie van Redactie te vinden, nl., de Predikanten van Philippolis en Senekal; maar dat zij geenen verantwoordelijken Redacteur heeft kunnen vinden.

Eene uitvoerige gedachteniswisseling heeft plaats, gedurende welke verscheidene voorstellen ter tafel worden gelegd. Van deze maakt de Vergadering tot besluit: "Het worde den Scriba opgedragen, naar eenen Redacteur voor 'De Fakkel' uit te zien tegen

eene, naar zijn oordeel, voldoende verzoldiging, en—hierin niet slagende—make hij schikkingen met de Redactie van 'De Kerkbode,' of zorge op andere wijze voor een Officieel Orgaan der Kerk."

Op eene vraag van den Predikant van Kroonstad, oordeelt de Synode, dat indien iemand geene Bewijzen leveren kan (d.w.z., per Certificaat of mondeling), dat men gedoopt is, zoo behoort dergelijk persoon bij de Aanneming gedoopt te worden.

De Predikant van Philippolis verlangt, dat de Synode eene bepaling zal maken omtrent het houden van eene collecte voor het Theologisch Semenarium te Stellenbosch.

Daar evenwel dit eene wetsverandering uitsluit, zoo oordeelt de Vergadering, dat zij in deze zaak nu niet treden kan.

Nog ettelijke vragen worden gedaan en onderling beantwoord, als bijvoorb.: Wanneer in het Doop Register des Kerkeraads eene fout is ingeslopen, dan kan deze fout gerectificeerd worden op last van den Ring, als deze—na eene gehoorde Declaratie des Kerkeraads—daartoe besluiten zal.

Kerkeraden worden vermaand, met omzichtigheid te handelen bij de aanbieding ten Doop van Kinderen, waar de Lidmaats-certificaten der ouders niet zijn ingediend.

Over de stichting van Nieuwe Gemeenten wordt het noodige voorgelegd.

In gevallen, waar men een kind ten Doop brengt, lidmaat zijnde van eene andere Gezindte, zal de Doop niet ligtvaardig worden geweigerd.

Over de erkenning des Doops van andere Christelijke Kerkgenootschappen wil de Synode, dat de Secte van Wederdoopers niet worde medegerekend.

Een Oud-Kerkeraadslid mag zitting hebben in de Gecombineerde Kerkeraads-Vergaderingen, ook al had hij als Kerkeraads-lid bedankt.

Artikel 421 is duidelijk.

De Predikant van Bloemfontein legt ter tafel eene kennisgeving, dat de Gemeente van Bloemfontein besloten heeft, om geenen Hulpprediker aan te stellen.

Na een en en ander woord besluit de Vergadering: "De Synode neme dezen brief van Kennisgeving met dank daarvoor aan."

En wordt eindelijk besloten: "De Synode spreke haren hartelijken dank uit jegens den Predikant van Bloemfontein; de Commissie des plaatselijken Kerkeraads in zake het logies van leden der Synode en—alle vrienden te Bloemfontein, die ons hunne Christelijke liefde en gastvrijheid hebben betoond.

Hierop spreekt de Predikant van Bloemfontein een wederwoord en wordt de Vergadering verdaagd tot ten 10 minuten voor zevenen heden avond, om dan tot de Plechtige Sluiting weder bijeen te komen.

Deze Plegtige Sluiting heeft plaats ten 7 ure. De Predikant van Fauresmith spreekt de Sluitings-rede uit, naar aanleiding van 1 Cor. 15: 58, en wijst 1. Op het werk des Heeren, hetwelk wij te doen hebben; 2. Op de getrouwheid waarmede dit werk moet gedaan worden en—3. Op de heerlijke beloften ons bij dat werk gegeven.

De Zuidelijke Ring benoeme een van de Predikanten onder dezelfs Ressort, om de Volgende Synodale Vergadering D.V., met Leerrede te sluiten.

De Synode spreekt haren dank uit jegens den Predikant van Fauresmith voor de gepaste en treffende Leerrede bij de Sluiting, dezer Synodale Vergadering door hem uitgesproken.

Deze Notulen worden gelezen en goedgekeurd en zullen geteekend worden na het dankgebed.

De Hoog-Eerw. Moderator spreekt een woord van opwekking en bemoediging tot de Vergadering. Wordt gezongen, Gez. 96 en het gebed gedaan door den Predikant van Winburg. De Hoog-Eerw. Voorzitter spreekt den zegen uit

Aldus gedaan en geteekend op heden, den 23 Mei, 1885 :—

P. A. WINTER, Moderator.
C. S. MORGAN, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba.
P. A. C. VAN HEIJNINGEN, V.D.M.
J. C. LOUW.
H. J. LUCKHOFF, V.D.M.
C. J. LOUW.
S. J. M. VAN NIEKERK, V.D.M.
C. J. H. KRUGER.
A: J. VAN TONDER.
A. A. VAN DER LINGEN, V.D.M.
J. G. GRABE.
W. J. A STRAUSS.
A. MURRAY, Jzn., V.D.M.
A. J. VILJOEN.
G. W. B. VAN DER LINGEN, V.D.M.
B. J. S. WESSELS.
C. FRASER, V D.M.
W. L VAN DEN HEEVER.
J. J. T. MARQUARD, V.D.M.
T. McDONALD.
C. P. THERON, V.D.M.
M. N. KRUGER
A. A L. ALBERTIJN, V.D.M.
B. J. VORSTER.
G. R. KEET, V.D.M
L. A. DE JAGER.
H. VAN BROEKHUIZEN, V.D.M.
A. OLIVIER.
J. A. JOUBERT, V.D.M.
J. P. NEL.
GEORGE THOM, V.D.M.
A. H. LATEGAAN.
D. J. MINNAAR, V.D.M.
A. B. EBERTSOHN.
A. C. VAN WIJK.
H. J. VAN. DER MERWE.
A. J. B. ALBERTIJN, V.D.M.
S. J. CILLIERS.
P. E. SCHOLTZ.
R. H. VAN DE WALL, V.D.M.
S. P. E. JACOBS.
P. C. DE JAGER.

BIJLAGEN

Tot de Notulen der Synodale Vergadering van 15 Mei 1885 en volgende dagen.

BIJLAGE I (Zie Index.)

BESCHRIJVINGSPUNTEN, zijnde voorstellen, en stukken ter overwogen door de HoogEerw Vergadering der Synode, van D.V. 15 Mei 1885 en volgende dagen.

1. De Rapporten over " den Staat der Godsdienst " in de vershillende Gemeneenten (Art. 87).

2. Het Rapport van den Scriba Synodi.

3. Het Rapport van den Quaestor Synodi.

4. Diverse Stukken, betreffende het Scribaat en het Quaestoraat (De Archieve.)

5. Het Rapport van de Synodale Commissie van Finantien.

6. De benoeming van een Auditeur (Not. blz. 678, 683).

7. Het Rapport der Algem. Synodale Commissie.

8. Het Rapport der Synodale Zending Commissie blz. 682).

9. Het Rapport der Commissie over Zondagscholen blz. 683).

10. Het Rapport over het Examen van Godsdienstonderwijzers

11. Het Rapport over het Officieel Orgaan der Kerk (zie de Notulen op blz. 673 en elders).

De Scriba Synodi.

12. De Synode bespreke de belangen van *De Fakkel.*

De Predikant van Bloemfontein.

13. De Synode verneme van de Vertegenwoordigers der Gemeente van Fauresmith, of—volgens Synodaal besluit van 1884 (Not blz. 684)—bij den Kerkeraad dier Gemeente door Inwoners van Jagersfontein aanzoek is gedaan om de aanstelstelling van eenen Hulpprediker voor die plaats.

De Pred. van Edenburg.

14. De Synode verzoeke van den Leeraar van Hoopstad om eene mededeeling van ZWelEerws, bevindingen in Stellaland, met het oog op Synodaal besluit 1884.

De Pred. van Edenburg.

15.— De Synode neme kennis van de stichting der " Christelijke Jongelings Vereeniging " te Bloemfontein (*De Fakkel*, blz. 1116) en dringe aan op de toepassing der Kerkewet in deze, bij Art. 304—(men vergelijke de Synod. Notulen, op blz. 666).

De Pred. van Edenburg.

16. De Synode verzoeke van de Vertegenwoordigers der Gemeente van Bloenfontein om inlichting omtrent de oprichting en werking van een tak van het Z. Afr. Bijbelgenootschap te Bloemfontein, zeinde op Synodaal besluit (Notulen blz. 675—676) van 1884 en met het oog op de Kerkewet, bij Artikels 308—310.

De Presikant van Edenburg.

17. Het Rapport der Deputatie van de Synode van 1884 naar het Jubelfeest te Bethanie, 24 September 1884.

De Scriba Synodi.

18. De Synode neme kennis van een schrijven van den WelEerw. A. Mabille, van Morija (Basutoland) aan den Moderator der Synode, betrekking tot het Colportatiewerk onzer Kerk.

De Predikent van Philippolis.

WETSBEPALINGEN.

19. De Synode benoeme eene Colportatie Commissie, aan welke ieder Kerkeraad jaarlijks verslag doen zal, welke Commissie op hare beurt jaarlijks een algemeen Rapport aan de Synode zal doen.

De Predikant van Philippolis

[Vergel. Artt. 306 en 307 der Kerkewet en de Notulen der Synode Verg. 1884, blz. 675.

De Scriba.

20. De Synode voege toe aan Art. 117: "en zal deze daartoe *eerst* gerechtigd zijn, *na* de publicatie zijner benoeming in het Officieel Orgaan der Kerk."

21. Worde toegevoegd aan Artikel 204, let *a*: "Welke Certificaten door de respectieve Kerkeraden in ontvangst zullen worden genomen en bij de Archieven bewaard."

De Pred. van Edenburg.

WETSVERKLARINGEN.

22. De Synode verklare de strekking van de wet bij. Art. 80; ten opzichte van "Doodregisters."

De Kerkeraad van Edenburg.

23. De Synode neme het besluit van den Zuidelijken Ring, in *zake*: "Memorie van den Predikant van Bloemfontein, namens en op verzoek van den heer N. van Zijl, Bodleysfontein" en de behandeling, welke gemelde memorie aldaar te beurt gevallen is, in revisie.

De Pred. van Bloemfontein

24. De Synode verklare, of het Synodaal besluit van 1884, ten opzichte van de wijziging in de Contributien voor het Pred. Pensioen- en het Sustentatie Fonds (de Notulen, blz. 679) volgens Art. 160 kracht van wet had, nadat het genomen was, ja of neen;—voorts, of de Synode oordeelt, dat mitsdien, de Quaestor der Synode en die der Ringen verplicht waren zich daaraan te houden en overeenkomstig hetzelve te handelen, ja of neen.

De Pred. van Edenburg.

25. De Synode spreke zich uit, of de bepaling omtrent Lidmaatscertificaten aan "reizenden en trekkenden" (de Syn. Notulen 10 Mei 1865, blz. 7) ziende op de "slotbepalingen." van het Kerkelijk Wetboek, blz. 146, let. *d.* nog kracht van wet heeft, als niet in strijd met Art. 77.

Ee Predikant van Edenburg.

WETSVERANDERINGEN.

26. Ten einde de verschillende Gemeenten der Kerk de gelegenheid te geven om met de Algemeene Vergadering, en de Predikanten om met de verschillende Gemeenten bekend te worden, zoo vergadere de Synode om het derde jaar te Bloemfontein en telkens tusschen in om het ander jaar op een of ander Dorp.

De Pred. van Philippolis.

27. De Synode vergadere om de twee jaren.

De Predikant van Smithfield.

28. De Synode bepale:

a. Dat de Credentialen der Afgevaardigden, des avonds *voor* de opening der Synode aan de Synodale Commissie, in de Consistoriekamer der Kerk, alwaar de Synode staat gehouden te worden, zullen worden overgelegd;

b. Dat de Synodale Commissie deze Credentialen naga en bij de opening der Synode de namen der Afgevaardigden opleze, die op

hunne namen antwoorden, waarna de Vergadering voor "wettig geconstitueerd" verklaard wordt;

c. Dat, zoo er Credentialen niet in orde zijn, de Synode dan zelve daarover beschikke.

29. De Synode wijzige Art. 57 alzoo, dat "de dienstijd van iederen Ouderling of Diaken zich zal uitstrekken over *drie achtereenvolgende jaren*, waarna hij zal moeten aftreden."

De Predikant van Philippolis.

ALBS. P. MEIRING,
Scriba Synodi.

Edenburg, 2 April 1885.

Aangezien de Synode nu—in stede van 14 op 15 Mei, aanst., D.V., vergaderen zal; zoo worden de volgende Beschrijvingspunten (Nos. 30 tot 34), op 3 dezer ontvangen, bij deze gepubliceerd.

ALBS. P. MEIRING,
Scriba Synodi.

Edenburg, 9 April 1885.

---

30. De Synode neme kennis van de beweging om den Bijbel in de Afrikaansche taal te laten drukken.

De Predikant van Bethlehem.

31. De Synode bepale, dat de Liederen van de Kinderharp getoetst worden aan Gods Woord en Kerkelijk goedgekeurd, ten einde deze Liederen, zonder schroom en vrees voor tegenstand op de Zondagscholen onzer Kerk kunnen worden gebruikt.

De Predikant van Lindley.

WETSVARKLARING.

32. De Synode geve eene verklaring van Artikel 264 der Kerkewet, dat n.l. bedoeld wordt met: "Al de inkomsten eener vacante Predikantsplaats."

De Kerkeraad van Ladybrand.

WETSVERANDERING.

33. Aangezien bij de "Aanneming" van Lidmaten reeds eene *Leges* van 10s. wordt geheven, zoo besluit de Synode: dat voortaan Kerkelijke Attestatien en Certificaten *gratis* worden uitgereikt.

De Predikant van Dewetsdorp.

WETSONTWERP.

34. Aan elk Lidmaat eener Gemeente worde, na de "Voorstelling," een Bewijs van Lidmaatschap overhandigd, dat in het bezit van zoodanig Lidmaat kan blijven.

....

BIJLAGE II (Blz.).

Rapport van den Scriba Synodi.

Aan de Hoog-Eerw. Vergadering der Synode van 15 Mei, 1885 en volgende dagen.

De Scriba der Synode heeft de eer, met verschuldigde hoogachting, bij deze aan uwe Hoog-Eerw. Vergadering voor te leggen :

Het Synodale Brievenboek en

1 pakket : " Synodale Archieven."

Deze stukken spreken voor zichzelven en het tusschen-gebeurde sedert de Synodale Vergadering van 1884 (voor zoover dit den Scriba geldt) wordt daardoor naar vereischte voor de aandacht van uwe Hoog-Eerw's. Rechtscommissie—ten fine van rapport—gebracht.

Bij name nogtans zal uwe Regtscommissie er op kunnen letten, dat eene correspondentie werd gevoerd, o. a. omtrent de " Acte van Bevestiging " enz. van den Predikant van Lindley en dit om dezen broeder, ten opzigte van zijne " Acte van Bevestiging " te hulp te komen en de orde in de Kerk te handhaven (zie Brievenboek, Nos. 740 en 745.)

Ook andere correspondentien, betreffende de " Handopening," " Bevestiging " en dergelijke, mogen door uwe Hoog-Eerw's. Regtscommissie worden ingezien.

Zoo ook, omtrent " Wederdoopers-gezinden :" Brieven Nos. 783 en 784.

Aan de opdragt der Synode, omtrent het doen bekend stellen bij de Kerk van "Zuid-Afrika," van Legitimatien door de Kerk alhier, is voldaan. (Zie hierover missiven Nos. 736 en 744.)

Omtrent het "Inbinden" der Synodale Archieven is er gecorrespondeerd; doch dit werk is nog niet aanbesteed.

"Acten van Bevestiging" hebben door den Scriba niet kunnen worden uitgereikt, omdat de "Acte van Admissie" (bij Artikel 302 vermeld), in geen geval, nog aan hem was voorgelegd.

Onder de Archieven zijn er Beschrijvingspunten en stukken, te laat ontvangen om te worden gepubliceerd; waarover uwe HEw. Vergadering zelve beschikken kan.

Uwe Hoog-Eerw's. Commissie (de Regtscommissie) gelieve te refereren naar de Diverse Stukken onder "Kerkelijke Finantien."

Met verschuldigde hoogachting,

Uwe Hoog-Eerw's. d.w. dienaar,

ALBS. P. MEIRING,
Scriba Synodi.

P.S.—Heden, 15 Mei 1885 ontvangen nog 3 stukken, gemerkt respectievlijk:

AA. Memorie omtrent "De Fakkel."

BB. Memorie van Parijs.

CC. Schrijven omtrent Corportatie.

ALBS. P. M.

BIJLAGE III (Blz.).

Rapport van de Algemeene Synodale Commissie over het Kerkjaar 1884—1885.

De werkzaamheden van de Synodale Commissie, gedurende het afgeloopen Kerkjaar, vielen zoo zeer zamen met de algemeene belangen der Kerk, dat onwillekeurig al de stukken dier Commissie reeds aan het overzigt zijn voorgelegd van uwe Hoog-Eerw's. Regtscommissie en Commissie van Rationarii, welke Commissien het een en ander, dat de overweging der Synode verdient, aan haar zullen voorleggen.

Wij hebben hier het oog op de aanvrage om "Handopening" tot het beroepen en om ondersteuning uit het Theol. Studenten Ondersteunings Fonds.

Aan de Synodale Commissie was door de Synode speciaal opgedragen een Herderlijken Brief te verzenden aan de Gemeenten van Frankfort en Vrede (nott. blzz 662 en 681); doch zoodanige Herderlijke Brief is aan de Synodale Commissie niet toegezonden geworden.

Voorts was speciaal aan de Synodale Commissie opgedragen, de vraag omtrent Getuigschriften van Lidmaten der Kerk, onder den Predikant Ds. Venter, vroeger van de Gereformeerde Kerk.

De Commissie heeft in deze gecorrespondeerd en anderzins daaromtrent informatie zoeken in te winnen; doch zij heeft geene genoegzame inlichtingen over de zaak bekomen om uwe Hoog-Eerw's. Vergadering daarover te kunnen adviseren.

Eindelijk, uwe Hoog-Eerw's. Commissie heeft in het afgeloopen jaar een Biddag uitgeschreven, met het oog op de groote droogte, die toen in sommige streken des lands heeft geheerscht.

C. FRASER,
C. S. MORGAN,
ALBS. P. MEIRING.

Bloemfontein, 21 Mei 1885.

BIJLAGE IV (Blz.).

Rapport van de Regtscommissie.

Aan den Hoog-Eerwaardigen heer Moderator der Synode der Ned. Ger. Kerk van den Oranje Vrijstaat.

HOOG-EERW. HEER!—Uwe Commissie heeft, volgens de lastgeving daartoe verstrekt, eene vergadering gehouden op Maandag, 18 Mei j.l., en het rapport van den Scriba Synodi en andere haar overhandigde stukken in overweging genomen, en heeft de eer het volgende te repporteren :

A.—Omtrent de bevestiging van den predikant van Lindley is het aan uwe Commissie uit de gevoerde correspondentie met den Consulent van Lindley en den Hoog-Eerw. Acturius der Synode der Nederduitsch Gereformeerde Kerk in de Kaapkolonie gebleken, dat de Wel-Eerw. heer Albertijn geordend werd te Clanwilliam en bevestigd om te arbeiden als Leeraar in Namaqualand—dat evenwel door verzuim van den Scriba des Rings van Clanwilliam van deze Ordening en Bevestiging geen bericht gezonden werd aan den Actuarius Synodi der Nederduitsch Gereformeerde Kerk in de Kaapkolonie—dat, dientengevolge, de bij de wet (Artikel 301) vereischte Acte van Bevestiging aan de Wel Eerw. heer Albertijn niet werd ter hand gesteld—dat de Wel-Eerw. heer Albertijn evenwel een bewijs vertoond heeft van zijn Ordening aan den Praeses van den Ring van Clanwllliam—dat de Consulent van de gemeente Lindley, naar welk gemeente de Wel-Eerw. heer Albertijn een beroep had aangenomen, dat bewijs tot zijne Bevestiging als Leeraar dier gemeente voldoende heeft geacht.

Uwe Commissie adviseert dat de Synode in de zaak beruste. Evenwel behoort de leeraar van Lindley de Acte zijner bevestiging zoo spoedig mogelijk aan den Scriba Synodi te doen toekomen.

Omtrent het salaris van den Leeraar van Lindley, adviseert uwe Commissie dat het salaris hem zal worden uitbetaald volgens de regels daaromtrent door de Synode vastgesteld in hare Vergadering van 1882 (zie Synodale Notulen, bladzijde 525.)

B.—Het is uwe Commissie uit daaromtrent gevoerde correspondentie gebleken, dan aan de opdracht om een Herderlijk Schrijven aan de Wederdoopers te Frankfort te richten niet is voldaan.

C.—Aangezien het aan uwe Commissie gebleken is, dat de Scriba Synodi aan eenige onlangs bevestigde Leeraars geen Acte van Bevestiging heeft uitgereikt, omdat hem geen Acte van Admissie werd aangeboden, zoo is haar advies dat de bedoelde leeraars ten spoedigste voldoen aan Artikel 302 der Kerkewet, opdat hun ook de Acte der Bevestiging kunnen worden gegeven.

D.—Aangaande een memorie van den WelEerw. Kerkeraad van Parijs om predikant's salaris te bekomen, adviseert uwe Commissie dat, zoo de fondsen zulks toelaten, aan het verzoek van Memorialisten behoort te worden voldaan.

E.—Omtrent eene memorie van den heer Borckenhagen aangaande "De Fakkel," inhoudende dat het getal inteekenaren verre beneden de verwachting is gebleven, en dat hij de hulp der Synode noodig heeft, besloot uwe Commissie, na rijpe overweging, aan te bevelen, dat £60 aan genoemde heer uit de Synodaal kas wordt betaald.

F.—Een verzoek van onzen Zendeling, de Eerw. Minnaar, om ondersteuning, aangezien hij voornemens is zijn Admissie Examen eerlang te doen, in overweging genomen hebbende, besloot uwe Commissie te adviseeren dat, zoodra de heer Minnaar zijn Admissie Examen zal hebben afgelegd, zijn verzoek in de gunstigste overweging zal worden genomen.

G.—Uwe Commissie adviseert eenige te laat ingekomen Beschrijvingspunten in behandeling te nemen.

H.—Aangaande eene memorie van den Kerkeraad van Wepener, omtrent een verschil in de grensbepaling tusschen de gemeenten Wepener en Dewetsdorp, adviseert uwe Commissie dat deze memorie worde verwezen naar den Zuidelijken Ring.

I.—In overweging genomen hebbende eenige brieven van den heer Mabille omtrent Colportage, besluit uwe Commissie deze zaak aan de ernstige overweging der Synode aan te bevelen.

K.—Een min of meer onverstaanbaar schrijven van zekere heer van Bouillon, uit de gemeente Frankfort, worde beantwoord met verwijzing naar den Kerkeraad zijner gemeente.

C. FRASER,
A. A. VAN DER LINGEN,
C. J. H. KRUGER,
A. H. LATEGAN,
W. L. VAN DEN HEEVER,
P. A. C. VAN HEIJNINGEN:

BIJLAGE V (Blz.).

Verslag der Synodale Zending Commissie aan de Hoog-Eerw. Synode van 1885.

Hoog-Eerw. Heer,—

Uw Hoog-Eerw's. Zending Commissie heeft de eer het volgende mede te deelen :

I.—OMTRENT HET ZENDING WERK TE WITZIESHOEK.

De bijdragen in het afgeloopen jaar door de verschillende Gemeenten waren vrij geregeld, hoewel gering.

Wat het Zending werk te Witzieshoek zelve betreft, heeft de Zendeling het volgende mede te deelen :—

1.—De Godsdienstoefeningen worden nog geregeld des Zondags tweemaal gehouden, behalve gedurende de winter maanden, wanneer de Naturellen zoo laat komen dat de dienst slechts na den middag kan aanvangen.

De opkomsten ter Eeredienst waren meer bevredigend, en in vele gevallen kon het opgemerkt worden, dat ooren en harten geopend waren, toch schijnt het Evangelie Woord voor velen een doffe klank te zijn. De klassen voor Lidmaten en heilbegeerigen worden eens in de week geregeld gehouden. De Zendeling houdt van tijd tot tijd ook diensten bij Heiden kralen. De Zendeling gaat voort met die diensten bij Cobus Motha; de Catecheet Jasson bezoekt geregeld de kraal. De Bidstonden worden geregeld maandelijks gehouden en goed bijgewoond.

2.—De woning van den Zendeling verkeerde in zulk eenen bouwvalligen toestand, dat uwe Commissie het noodzakelijk achtte eenige reparatien te laten doen. Het Kerkgebouw is te klein bij gewone gelegenheden, en op verre na te klein bij buitengewone gelegenheden. De Zendeling heeft derhalve, in overleg met zijne

ouderlingen en gemeenteleden door collecteeren met een bouwfonds begonnen, dat echter nog klein is.

3.—In het afgeloopen jaar zijn 13 volwassenen gedoopt, 14 aangenomen, 5 kinderen gedoopt en 5 paar gehuwd. 48 bereiden zich tot de aanneming voor. De Echtgenoote van den Zendeling heeft een Zangklas en Werkgezelschap.

4.—De opkomst der kinderen naar de 4 scholen te Witzieshoek is beter.

De school te Thaba 'Tseu, die wegens gebrek aan kinderen bijna gesloten werd, is na aanmoeding door den Zendeling en een lid der Commissie, weder in bloeienden toestand, en telt nu 25. Het getal der leerlingen is overal toegenomen en bedraagt, volgens de registers, 138; de gemiddelde opkomst 118. De vorderingen geven voldoening.

Uwe Commissie heeft de noodzakelijkheid gevoeld aan eene Opleidingsschool voor naturel Onderwijzers en Catecheten en tot het oprichten daarvan reeds stappen genomen. Zij heeft daartoe een somma gelds uit de Zending-kas beschikbaar gesteld. Het is haar echter nog niet gelukt een geschikten persoon te vinden om den Zendeling in dit werk bij te staan. De Eerw. heer Minnaar bereidt inmiddels eenigen, vooral Onderwijzers als Catecheten voor. Het doet uwe Commissie echter leed te moeten berichten, dat de belasting voor het Onderwijs geheven slechts £60 2s. 9d. instede van £115 5s. als in het vorige jaar bedraagt. Dit is te wijten aan oorzaken nader door uwe Commissie te beoordeelen.

De vrees bestaat dat sommige scholen, uit gebrek aan fondsen, zullen moeten gesloten worden, hetwelk zeer te beklagen zou wezen.

5.—Twee leden der Commissie hebben in 't afgeloopen jaar Witzieshoek bezocht, en het Zendingwerk en de Scholen aldaar geinspecteerd. Zij waren over 't algemeen tevreden met het werk aldaar.

De Zending Gemeente verkeerde toen in eenen onstuimigen toestand, aan verschillende oorzaken te wijten. Het is der Commissie gelukt rust en vrede te herstellen.

II.—GEMEENTEN VERSLAGEN.

1.—WINBURG.—De Zending is nog in de handen van 't Wesleyaansch Kerkgenootschap. Te Ventersburg is zij in de handen der Fransche Zending.

2.—FAURESMITH.—Ook is de Zending hier in de handen der Wesleyanen.

3.—SMITHFIELD.—De Zending alhier is nog altijd in handen van het Fransche Zending Genootschap onder beheer van den nog altijd ijverigen Dr. Lautre.

4.—BLOEMFONTEIN.—De Zending alhier is in handen van andere Kerkgenootschappen.

5.—HARRISMITH.—Geen verslag.

6.—BOSHOF.—Geen verslag.

7.—JACOBSDAL.—Geen verslag.

8.—KROONSTAD.—Aldaar is de Zending in handen der Wesleyanen. Men hoopt echter spoedig zelf daarmede te beginnen.

9.—PHILIPPOLIS.—Het werk gaat aldaar geregeld voort. De Koster houdt er tweemaal 's Zondags dienst in 't Hollandsch en eens in de Kaffertaal door eenen Catecheet. De plaatselijke Leeraar houdt des avonds dienst voor deze gemeente en bedient de Sacramenten. Er zijn 28 aangenomen en gedoopt. Er is eene Catechisatie klas tweemaal per week en eene Dagschool voor kleine kinderen. De gemeente bestaat uit 430 zielen, 106 lidmaten ; 11 kinderen en 28 volwassenen zijn gedoopt, en 3 paar getrouwd.

10.—EDENBURG.—Hier zijn geene nieuwe lidmaten in 't afgeloopen jaar voorgesteld. De Leeraar houdt eens des Zondags dienst voor deze gemeente. Soms neemt een lid des Kerkeraads ook de dienst waar. Het geregeld werk onder de Naturellen heeft veel geleden wegens de ongunstige verhouding van den Catecheet Toch zijn er leden die aan de gemeente getrouw bleven, en hare belangen met ijver behartigen. De Zending gemeente hoopt spoedig te beginnen

met het bouwen van een Gesticht. Gedeelte van het bouwmateriaal is gereed. Er is aandacht bij de prediking. Over de zedelijkheid wordt niet geklaagd.

11.—Bethlehem.—Het werk gaat aldaar gezegend voort. Aldaar zijn 4 volwassenen gedoopt en in de gemeente opgenomen, een veel grooter getal bereiden zich echter voor tot het lidmaatschap. Een goed opzicht wordt over de gemeente gehouden, en het gedrag der leden is onberispelijk. De opkomsten naar de Godsdienstoefeningen en Avondschool zijn redelijk goed. De plaatselijke Leeraar bedient de Sacramenten. De Catecheet arbeidt ook veel onder de Naturellen op de buitenplaatsen, en geniet over het algemeen de zamenwerking en ondersteuning der blanken. Bij afwezigheid van den Catecheet wordt godsdienst gehouden door den Leeraar of een lid van de Commissie van toezicht. Er zijn blijken van het bestaan van ernst en geestelijk leven in de gemeente.

12.—Rouxville.—Geen verslag van deze Gemeente ontvangen.

13.—Wepener.—De plaatselijke Zending wordt behartigd door den plaatselijken Leeraar. Er is eene Commissie bestaande uit drie Kerkeraadsleden om opzicht over deze gemeente te houden, en aan haar het Woord te brengen. Het Avondmaal wordt viermaal 's jaars gevierd, en het getal communicanten varieert tusschen de 20 en 30. In het afgeloopen jaar zijn er 7 volwassenen aangenomen. Het werk wordt thans niet zoo goed behartigd als toen er een plaatselijken Zendeling was. De behoefte aan eenen plaatselijken Zendeling wordt zeer gevoeld.

14.—Ficksburg.—Het Zending werk gaat hier vooruit. Daar is nog geen Gesticht, maar men komt bijeen in een geschikt gebouw. Er is nog geen Catecheet, maar een lid der naturellen Gemeente gaat voor. Er zijn pogingen aangewend om een erf van het Gouvernement te krijgen ten einde daarop een Gesticht te plaatsen. De uitslag is nog onbekend. Er is één kleurling gedoopt en aangenomen, en een huwelijk kerkelijk ingezegend.

15.—Ladybrand.—Geen verslag ontvangen.

16.—Frankfort.—Geen verslag ontvangen.

17.—Heilbron.—Aldaar zijn 21 volwassenen gedoopt en aangenomen en 12 kinderen gedoopt. De Catechisatie-klassen tellen 46.

De gemeente telt 91 leden. De zedelijke toestand is redelijk gezond. Het Avondmaal werd geregeld gevierd. Er is reeds £40 gecollecteerd voor een Zending gesticht. De belangstelling in deze zaak neemt toe.

18.—BULTFONTEIN.—Het Zending werk heeft veel door de pokziekte en droogte in deze gemeente geleden; doch het werk is weder met nieuwen moed begonnen. De Gouvernements Onderwijzer, de heer van Bouillon, verleent zijne hartelijke ondersteuning aan dit werk en gaat de gemeente voor. Wegens gebrek aan een geschikt lokaal, worden de Godsdienstoefeningen in het wagenhuis van de Pastorie gehouden. De opkomsten op het Dorp zijn zwak.

19.—BRANDFORT.—De Evangelist arbeidt met groote zelfopoffering. Op den tweeden Zondag in Februari l.l. werd voor 't eerst Avondmaal gevierd. Het gaat moeielijk met het vinden van de gelden voor het salaris van den Catecheet.

20.—LINDLEY.—Het werk aldaar vordert. Er zijn 93 lidmaten; 20 volwassenen zijn in het afgeloopen jaar gedoopt en 24 kinderen. Er is een Gesticht tot stond gekomen, hetwelk zeer doelmatig is. De Sacramenten werden geregeld bediend. Er is een groote aanvraag om Bijbels en Gezangboeken, en velen zijn reeds van de hand gezet.

21.—HOOPSTAD.—Geen verslag ontvangen.

22.—SENEKAL.—Het werk heeft hier een nieuwen stoot gekregen doordat de Kerkeraad eene Commissie benoemd heeft om de belangen der Zending gemeente te behartigen. Ook hebben verscheidene jonge Lidmaten hunne medewerking toegezegd, en die gewillig zijn voor dat doel te collecteeren. Het materiaal voor een nieuw Gesticht is grootendeels bijeen, en er zal waarschijnlijk spoedig een begin gemaakt worden met het bouwen.

23.—DEWETSDORP.—Geen verslag ontvangen.

24.—VREDEFORT.—Hier bestaat geene plaatselijke Zending.

25.—VREDE.—Geen verslag ontvangen.

26.—PARIJS.—Geen verslag ontvangen.

Uwe Commissie gevoelt zich bij deze geroepen de wenschelijkheid uit te drukken dat al de Gemeenten zich deze zaak aantrekken ; ook die waar de Zending in handen is van andere Kerkgenootschappen. Er blijft steeds voor onze Kerk een arbeidsveld open onder de Naturellen op de buitenplaatsen.

Uwe Commissie heeft ontvangen een schrijven van den Predikant van Lindley, namens eenige Catecheten in verschillende Gemeenten werkzaam, waarin dezen verzoeken of van wege de Synode eene jaarlijksche toelage te ontvangen, of van wege de Kerkeraad een vast salaris. Uwe Commissie acht het noodzakelijk dat de Synode eene aanbeveling doe aan de plaatselijke Kerkeraden om, waar zulks niet geschiedt, met geldelijke ondersteuning hunne Catecheten te gemoet te komen.

Vertrouwende dat Uw Hoog-Eerw's. Commissie aan hare opdracht voldaan heeft, hebben hare leden de eer te zijn,

Uw Hoog-Eerw's. D.w. dienaars en broeders,

C. P. THERON, Voorzitter,

A. A. VAN DER LINGEN, Penningmeester,

R. H. VAN DE WALL, Scriba.

Financieel Verslag der Zending Commissie.

A.—De boeken van den Penningmeester toonen een balans of voordeelig saldo in kas groot £261 17s. 8d., zegge £261 17s. 8d. (van Philippolis £4 8s. en van Wepener 9d. ontvangen, heden 19 Mei 1885.—A. VAN DER LINGEN.

B.—Het verslag van ontvangene gelden toont aan dat niets is opgebracht door de Gemeenten Bloemfontein, Bethulie, Ladybrand en Dewetsdorp.

C.—Daar sommige Gemeenten slechts gedeeltelijk aan de wet voldaan hebben, door slechts eene collecte te overhandigen, meent

de Penningmeester het zeer wenschelijk dat de Afgevaardigden, die gelden voor de Zendingzaak medegebracht hebben, ten eerste aan den eisch der wet in deze voldoen.

D.—Door eenen vriend der Zending werd aan den Penningmeester een cheque groot £50 overhandigd.

E.—Onder de uitbetaalde en ontvangene gelden vindt uwe Hoog EW's. Commissie dat aan den Wel Eerw. A. Mabille is uitbetaald £43 10s. Terwijl aan Ds. Theron en door hem aan den Penningmeester werd overhandigd £7 4s. voor verkochte boeken.

F.—De gelden zijn gedeponeerd in de Nationale Bank. Zoo de cheques door de Nationale Bank uitbetaald zijn (eene cheque £12 aan Catecheet Jason ingesloten) zal er een voordeelig saldo

zijn van	£226	7	5
In handen aan Stamps	1	0	9
In Kas aan latere ontvangene gelden in handen van Penningmeester...	34	9	6
	£261	17	8

G.—Op het Financieel Verslag van den Zendeling is een te kort van £5 9s. 9d. De Penningmeester der Z. C. oordeelde het beter te zijn geene uitbetaling in deze te doen, alvorens instructie van de Zending Commissie te hebben ontvangen.

Vertrouwende hiermede voldaan te hebben aan den eisch der wet, noemen wij ons met ware hoogachting,

C. P. THERON, Voorzitter.
R. H. VAN DE WALL, Scriba.
A. A. VAN DER LINGEN, Penningmeester.

Bloemfontein, 18 Mei 1885.

P.S.—De Penningmeester der Zending Commissie wenscht onder de aandacht der Vergadering te brengen dat het wenschelijk is den Eerw. Zendeling te vragen, hoe het met de Inkomsten en Uitgaven voor de Openbare Christelijke Scholen te Witzieshoek staat.

A. A. VAN DER LINGEN, Penningmeester.

Door de Gemeenten van de Ned. Geref. Kerk in den Oranjevrijstaat werd er aan den Penningmeester verzonden :—

ONTVANGEN VAN DE GEMEENTEN.

Winburg	£ 6	19	8
Fauresmith	10	12	9
Smithfield	14	7	9
Bloemfontein	0	0	0
Harrismith	8	15	9
Boshof	12	2	0
Jacobsdal	11	13	9
Kroonstad	7	6	3
Philippolis	10	8	0
Edenburg	8	7	6
Bethulie	0	0	0
Bethlehem	3	5	9
Rouxville	9	18	0
Wepener	5	6	0
Ficksburg	5	0	0
Ladybrand	0	0	0
Frankfort	3	10	3
Heilbron	14	11	0
Bultfontein	4	6	0
Brandfort	6	0	0
Lindley	2	19	6
Hoopstad	2	1	6
Senekal	2	8	3
Vrede	4	14	6
Vredefort	2	1	0
Dewetsdorp	0	0	0
Parijs	2	0	3

Finantieel Verslag van de Ned. Geref. Zending Gemeente te Witzieshoek, loopende over het jaar eindigende 31 Maart 1885.

INKOMSTEN.

	£	s.	d.
Penningmeester Zending Commissie voor tekort in Kerkekas op 31 Maart 1884	£9	5	8
Kollekte voor Harmonium	10	17	9
Nachtmaal Kollekten	9	6	9
Dankoffers van ouders bij 't doopen van hunne kinderen	0	8	0
Jaarlijksche dankoffers van nieuwe Lidmaten bij aanneming ...	1	8	6
Kollekte dienst bij Cobus Motha	0	5	0
Tekort	5	9	9
	£42	18	11

UITGAAF.

	£	s.	d.
Tekort in Kerkekas op 31 Maart 1884	£ 9	5	8
A. W. Bayly & Co. voor Harmonium	10	17	9
Reparaties op Staties-eigendom en Kerk	4	1	6
Tolkgeld voor 12 maanden	12	0	0
Nachtmaals wijn	1	3	0
Landegg ijzeren pennen	1	19	6
Kleine benoodigdheden voor Statiegebruik	3	11	6
	£42	18	11

De Ondergeteekende certificeert dat bovenstaande, vergeleken met de kerkboeken, correct is.

S. MINNAAR, Zendeling.

Witzieshoek, 1 April 1885.

BIJLAGE VI (Blz.).

Verslag van den Staat der Zondagscholen in de verschillende Gemeenten der Ned. Geref. Kerk van den Oranje Vrijstaat, Art. 152, aan de Hoog Eerw. Synode.

Uwe Commissie wenscht in de eerste plaats de aandacht der HoogEerw. Vergadering te bepalen bij het verslag der vergadering van de Zondagschool Vereeniging gehouden te Brandfort op den 27sten Maart j.l., zooals medegedeeld in de *Fakkel* van April 13. Daar vinden wij medegedeeld, " Nagenoeg alle verslagen spraken van weinig vooruitgang, geringe belangstelling enz. Verder dat in bijna alle Zondagscholen, daar vertegenwoordigd, Roosters en kaartjes worden gebruikt, terwijl sommigen wenschen tot den Kinderbijbel terug te keeren. Ook kwam daar ter sprake, naar aanleiding van het verslag van Heilbron, het nut van Kinderfeesten en werd het volgende besluit genomen.—" Deze Conferentie heeft met genoegen vernomen het groote nut en den zegen, die de Kinderfeesten hebben teweeg gebragt, en wenschen alle gemeenten waar Zondagscholen gehouden worden aan te bevelen van tijd tot tijd zoodanige Kinderfeesten te houden.

De vraag werd daar geopperd " Zou het niet mogelijk zijn een eigen Rooster voor Zuid Afrika of ten minste voor den Vrijstaat te hebben, en of het niet wenschelijk zou zijn een eigen Orgaan te hebben waarin de Zondagschool lessen kunnen besproken worden, en den Onderwijzers wenken gegeven." Hierop werd geantwoord, waarom overgegaan tot de onkosten van een nieuw Orgaan waarom niet de *Fakkel* gebruikt? Waarop men besloot dat vooreerst een paar bladzijden van den *Fakkel* gewijd konden worden aan de belangen der Zondagschool.

Van Bloemfontein wordt medegedeeld:—Men heeft wel dankenstof en veel dat den broeders moed geeft, doch ook hier is er te klagen over geestelijke doodsheid, die te meer verontrust wanneer men bedenkt, dat het opkomend geslacht—de lammeren der kudde—de schadelijke gevolgen moeten lijden.—Geregeld elken Zondag wordt Godsdienstig onderwijs aan de kinderen medegedeeld, waarop men reden heeft te gelooven dat de zegen des Allerhoogste rust.

Door velen evenwel wordt de Zondagsschool zeer ongeregeld bijgewoond. Betrekkelijk weinig kinderen van onze kerk in de stad woonachtig, maken van dit voorregt gebruik, terwijl de buiten kinderen de school in het geheel niet bezoeken. Het aantal kinderen op het Z. S. Register bedroeg 106, gemiddeld getal 83.—Er zijn 13 onderwijzers en onderwijzeressen. Vier van de jonge broeders hebben uit eigen beweging den wensch te kennen gegeven in de Z. S. werkzaam te zijn. Elken Vrijdag avond komen de onderwijzers in de Pastorie bijeen tot gemeenschappelijk gebed en ter behandeling van de Les voor de Z. School. Men verlangt zeer naar de zamenwerking der ouders, en vooral naar godzaligen invloed op de kinderen en de huisgezinnen. Wegens eigenaardige moeijelijkheden heeft men de kinderen niet gelijk andere Genootschappen alhier op een picnic kunnen onthalen, doch heeft men met omtrent 160 leerlingen en vertegenwoordigers van andere scholen een genoeglijk avond in het Dames Instituut doorgebragt. Bedenkende met welk gevaren onze kinderen bedreigd worden is het hoog tijd dat christen ouders in het huis en allen die in de Z. Scholen onderwijs geven, elkanders harten verblijden en elkanders handen sterken, dan zal het zinrijk woord eens Franschen Staatsmans, door de Kerk van Rome zoo wel verstaan, in ons geval bewaarheid worden "Geef mij de kinderen en ik heb de toekomst."

Van Phillippolis vernemen wij:—De Zondagschool wordt bij ons geregeld gehouden onmiddelijk na den afloop van de morgendienst. Er zijn tusschen de 70 en 80 kinderen die geregeld de Z. School bijwoonen. Het getal is soms 200 naar dat de opkomst der gemeente is. Er zijn 5 Onderwijzers en 3 Onderwijzeressen. Als *handleiding* voor de lessen wordt het boekje "De Kindervriend" gebruikt. Een boekje dat wel tot handleiding kan worden aanbevolen. Elken eersten Zondag houdt de leeraar eene toespraak tot de kinderen. De collekte der kinderen wordt besteed *a.* Ter betaling van de "Kindervriend;" *b.* Ter stijving der zending collekte. Ook is er dit jaar een Bibliotheek in verband met de Zondagschool opgerigt. De Onderwijzers komen eens in de maand in de Pastorie bijeen om te bidden en de belangen der Zondagschool te bespreken

Edenburg.—Hier wordt geregeld Zondagsschool gehouden onder de leiding van den Leeraar. Hij geniet de hulp van eenige zusters. De lessen in de *Kerkbode* aan de hand gegeven worden gevolgd. De opkomst die soms zeer gering is wisselt zich af naarmate van de opkomst der gemeente. Bij gelegenheid van het Avondmaal heeft een Kinderdienst plaats. De lessen worden meestal, en vooral door de jongere kinderen goed geleerd.

BETHLEHEM :—De Zondagschuol werd geregeld gehouden op het dorp. Zij kon door veel meer kinderen bezocht worden. Sommigen ouders getroosten zich opoffering om de kinderen naar de School te brengen, doch hun getal is niet groot. Op den laatsten Zondag der maand geschiedt eene overhooring en worden belooningskaartjes uitgereikt. De kinderen ontvangen van tijd tot tijd boekjes. Dit is een goed middel om nuttige boeken in de gemeente te verspreiden en de leeslust op te wekken. De buiten Zondagscholen blijven over het algemeen nog in stand.

LADYBRAND :—De gemeente lang herderloos geweest zijnde kan er niet een gunstig verslag verwacht worden. De Zondagschool op het dorp werd nogthans geregeld bijgewoond door 40 tot 50 kinderen, doch er waren maar twee Onderwijzers, ook op buiten plaatsen werd Zondagschool gehouden. Nu heeft men een eigen Herder en Leeraar, en hoopt door 's Heeren zegen in het vervolg een meer verblijdend berigt te mogen zenden.

SENEKAL :—De Zondagscholen verkeeren in eenen bloeijenden staat. Het getal der kinderen neemt gestadig toe. De ouders der kinderen getroosten zich groote moeite om deze behoorlijk voor de Zondagschool voor te bereiden en ter Z School te brengen. Dit is evenwel niet het geval met allen. Op den eersten Zondag geschiedt overhooring. Men gebruikt Nederl. Z. School roosters. Ook hier werd en belooningskaartjes en boekprijzen gegeven. Op den eersten Zondag in Maart l.l., had men eene feestviering Prijzen ten bedrage van 65 werden toen uitgereikt. Deze prijzen zijn een spoorslag tot meerderen ijver.

HEILBRON :—Door verhuizing en andere oorzaken heeft men zoowel kinderen als onderwijzers verloren. De Zondagschool evenwel is over het algemeen niet achteruitgegaan Men geeft ons van hier een naauwkeurige opgaaf van het getal kinderen op den laatsten Zondag van de maanden des afgeloopen jaars Het klom soms tot over de 200. Alsook van de Zondagscholen in de verschillende wijken waarvan er 19 zijn met 282 kinderen Op den 21 Feb. was er een Zondagschool feest waarvan ruim 600 kinderen hebben deelgenomen. De zaak der Z. School heeft hierdoor een grooten stoot vooruit gekregen.

BRANDFORT :—Van hier kan men niet veel bemoedigends omtrent de Zondagschool vermelden. Zij wordt des Zondags gehouden onmiddelijk na afloop van den morgendienst. Voor ruim vier jaren

geleden verkeerde de Zondagsschool echter in veel bloeijender staat dan nu. De drukkende tijdsomstandigheden hadden er wel mede te doen, toch kan men zich meer voor deze goede zaak opofferen. Als bemoedi gend kan men mededeelen dat er eene bloeijende Z. School op eene der buitenplaatsen tot stand is gekomen.

Bultfontein :—Er bestaat eene Zondagschool op het dorp, die geregeld wordt gehouden. Superintendent is de predikant en bij afwezigheid is de Gouvts. Onderwijzer zijn plaatsvervanger. Deze school wordt bezocht door 60 of 70 kinderen. Ook hier worden de lessen der Z. School Rooster gevolgd en blijken goed te beantwoorden. Eenmaal in de maand is er repetitie van de lessen. Zoo ook eenmaal in de drie maanden van al de lessen. Bij Kersfeest ontvangen de kinderen een boekske. Er bestaat een buiten Zondagschool van 30 of 40 kinderen onder toezigt van eene commissie van 3 leden. Men hoopt met de tijd ook in de andere wijken zulke Zondagscholen te kunnen oprigten. Men moet klagen over het gebrek aan bekwame Hulponderwijzers.

Frankfort :—Hoewel deze gemeente vele jaren zonder Leeraar was, is er toch aan deze nuttige zaak, door ijverige zielen gearbeid. Men had 9 Z School Onderwijzers in de gemeente zoodat zeer vele kinderen godsdienstig onderwijs genoten. Op het dorp wordt de Z. School geregeld gehouden. Volgens opgaaf des Kerkeraads ontvangen 327 kinderen onderwijs in de Z. Scholen. Alle driemaanden is er een dienst voor de kinderen, en elke tweede Zondag van de maand cathechisatie. Verder wordt gemeld, dat de kinderen met ijver leeren, en gaarne de Z. School bijwoonen.

Lindley :—De Zondagschool wordt geregeld gehouden en staat onder leiding van den plaatselijkers Leeraar geholpen door twee Onderwijzers en twee Onderwijzeressen.

De gemiddelde opkomst bedraagt 50. Ook hier werden de Z. School Rooster gebruikt, zij zijn ook in de huisgezinnen wier kinderen niet bepaaldelijk de Z. School bijwonen. Het zingen geschiedt volgens Kerkeraadsbesluit uitsluitelijk uit de Psalmen en Evang. Gezangen, en is zeer zwak. Van bekeringen onder de kinderen gewagen de leden des Kerkeraads niet. De vruchten indien niet nu zul later gezien worden.

Ficksburg :—De Z. School is op dezelfde hoogte gebleven als het vorig jaar. Alleen is in een paar wijken der gemeente meer

belangstelling ontstaan om buurt Z. School te houden. De Z. Schoolroosters en gekleurde kaartjes werken goed, terwijl ook boekjes met plaatjes in Christelijken geest aan de kinderen zijn uitgereikt.

Overigens is aan Art. 152 der Kerkewet door de overige Kerkeraden niet voldaan geworden.

Wij hebben de eer ons te noemen, uw HEW.'s dienst. dienaren en B.B. in den Heere.

H. van BROEKHUIZEN, (Pres.)
C. P. THERON, (Scriba.)
D. J. MINNAAR.

Bloemfontein, 20 Mei, 1885.

BIJLAGE VII (Blz.).

Verslag der Commissie over het Examen van Godsdienst-Onderwijzers.

De ondergeteekenden, leden der Commissie tot het afnemen van het Examen van Godsdienst-Onderwijzers hebben de eer aan Uwe HoogEerw. Vergadering medetedeelen, dat aangezien zich niemand voor dit Examen heeft aangemeld, zij niets gedaan hebben.

C. FRASER,
H. J. LUCKHOFF.

Bloemfontein, 21 Mei 1885.

BIJLAGE VIII (Blz. enz.)

Rapport van het Grey College.

De Curatoren van het Grey College hebben de eer mits deze, het volgende aangaande het Grey College gedurende de afgeloopene 12 maanden, met verschuldigden eerbied aan de HEerw. Synode te rapporteren :—

1.—Niettegenstaande de drukkende finantieele omstandigheden waarin het land verkeert, en die voor zoo menig dergelijke Inrichting schadelijke gevolgen gehad hebben, bedroeg het hoogste aantal leerlingen op het Register, gedurende den Cursus, 90, en gedurende het laatste kwartaal 77, waarvan 25 in de hoogere en 52 in de lagere School zijn.

2.—Er zijn geene Kandidaten geweest voor het Matriculatie Examen der Kaapsche Universiteit. Aan den Openbaren Wedstrijd der scholen namen 6 der leerlingen deel, en onder hen neemt D. Attwell de eerste plaats in, waardoor hij aansprak heeft op eene Gouvernements beurs, tw. £60 stg. voor twee jaren.

3.—In het examen in Letteren en Wetenschap tweeden graad, zijn er 8 leerlingen gepasseerd, waarvan 4 met lof.

4.—De gezondheid der leerlingen liet niets te wenschen over, en daartoe heeft niet alleen de geneeskundige zorg die gedurig aan

hen besteed werd, maar ook de Gyminestieke Oefeningen waaraan zij geregeld deelgenomen hebben, aanmerkelijk bijgedragen.

5.—In het Onderwijzend personeel is er eene verandering ontstaan, doordien de heer Olland op verlof van afwijheid naar Holland gegaan zijnde, aldaar tot het besluit gekomen is, om naar het Grey College niet terug te keeren, en zijne plaats nu door den heer P. Elffers aangevuld is, die sedert zijne aanstelling, algemeene voldoening gegeven heeft.

6.—De Kostinrichting levert nog, als altijd eenige moeijelijke vraagstukken ter beantwoording op, welke ook de aandacht der Curatoren verdiend hebben, en door hen in ernstige behandeling genomen zijn geworden. Naar anleiding van een schrijven van den Gouvernements Secretaris insluitende Volksraad beslnit dd. 4den Juli 1884, betrekkelijk de kostschool van het Grey College, is het volgende besluit door de Curatoren genomen, den 13den Januari ll:—
"Dat deze Commissie den HEd. Volksraad aanbevelen zal dat de
"Hoofdonderwijzer der lagere school een jaarlijksch salaris van
"£250 stg. zal ontvangen en het tegenwoordige kostschoolgebouw
"als private woning, met het regt om kostleerlingen of onderwijzers,
"doch geen andere personen, er in te nemen: dat van de £150
"van het tegenwoordig salaris van den Hoofdonderwijzer (tw.
"£400) £75 aan ieder der Hulponderwijzers zal worden betaald,
"als voor Kost en Inwoning buiten en boven het tegenwoordig
"salaris door hen genoten."

7.—De Curatoren nemen deze gelegenheid te baat om den wenk uit te spreken dat de HEerw. Synode de wenschelijkheid overwege van voortaan het Curatorium, indien mogelijk, alleen uit plaatselijke leden te doen bestaan, aangezien de ondervinding ons geleerd heeft dat, bij de afwezijheid van twee leden die niet in de hoofdstad woonachtig zijn, het soms moeijelijk valt zaken van het grootste belang naar behooren te behandelen, ja het soms bijna onmogelijk is het vereischte quorum te vinden, ter bijwoning der vergadering.

Met verschuldigden eerbied,

hebben wij de eer te zijn, enz. enz.,

C. S. MORGAN V.D.M.,

Vice Voorzitter en Secretaris.

VERSLAG van den Staat der Inkomsten en Uitgaven van het **Grey** *College te Bloemfontein, O.V. Staat, loopende van* 1 *Mei* 1884 *tot* 30 *April* 1885.

INKOMSTEN.

1. Aan Gouvernements Toelaag	£1650	0	0		
2. „ Schoolgelden	519	18	0		
3. „ Achterstallige Renten	37	5	9		
4. „ Achterstallige Schoolgelden	101	7	9		
5. „ Bijdragen (Gymnastiek)	6	10	0		
6. „ Restitutie van Salaris	15	15	0		
Totaal				£2330 16	6

UITGAVEN.

1. Per Salarissen	£1985	8	4		
2. „ Schoolmeubelen en Reparatien	38	0	0		
3. „ Sanitairwerken schoonhouden van Schoolokalen	62	0	0		
4. „ Schoolbehoeften	29	10	7		
5. „ Advertentien en ander Drukwerk ...	12	13	0		
6. „ Schoolgelden gerestitueerd	2	2	0		
7. „ Bijdraag Collegebibliotheek	5	0	0		
8. „ Procureurs Kosten	13	2	0		
9. „ Renten in de Bank	9	5	11		
„ Balans op 30 April 1885—Cr.	173	14	8		
Totaal				£2330 16	6

STAAT der Finantien van het Grey College op den 30ste April 1885.

BATEN.

1. Aan Achterstallige Schoolgelden, £460 13 0 berekend op	100 0 0	
2. „ Vordering tegen den boedel van von Hohnhorst	51 8 3	
3. „ Credit Balans op 30 April 1885	173 14 8	
4. „ Balansverschuldigd op 30 April 1885 ...	327 8 4	
Totaal		£652 16 31

LASTEN.

1. Per Schuld overgebracht van 30 April 1884 ...	652 11 3	
Totaal		£652 11 3

Aanmerking van den Thesaurier.—Het beginsel, de schoolgelden te laten vooruit betalen, werkt goed. De schuld van het Grey College is in het afgeloopen jaar met £173. 14. 8 verminderd. Nu bestaat er kans, over eenige jaren de schuld af te betalen, en dan het Leermateriaal van het College te kunnen verbeteren, waaraan er groote behoefte bestaat.

Aldus opgemaakt te Bloemfontein in den Oranje Vrijstaat op heden den 30sten April 1885 door mij.

Dr. C. J. G. KRAUSE,

Thesaurier van het Grey College.

Dit Verslag is correct overeenkomstig Kasboek en Bewijstukken Bloemfontein den 5den Mei 1885.

W. H. CANISIUS,

Auditeur generaal.

BIJLAGE IX (Blz. enz).

Verslag over het Dames Instituut "Eunice."

De Curatoren van het Dames Instituut "Eunice," hebben de eer mits deze, het volgende aangaande gemelde Inrichting, gedurende de afgeloopene twaalf maanden, met verschuldigden eerbied, aan de HEerw. Synode te rapporteren;

1.—Sedert ons laatste verslag, hebben eenige veranderingen in het Onderwijzend Personeel plaats gevonden. Mej. Hockley heeft, bij het einde van haren diensttijd in Juli ll. het Instituut verlaten, en in diezelfde maand vingen de diensten van Mej. Reimar, onderwijzeres in de muziek, aan. Mej. Smart keerde omtrent denzelfden tijd uit de Kaapkolonie naar Bloemfontein terug en werd in hare vorige betrekking van Onderwijers der Bewaar School geplaatst, en onder hare bekwame zorg verkeert deze School thans in eer meer bloeijenden Staat. In December is Mej. Zeegers, met verlof van afwezijheid, van den HEd. Volksraad, voor zes maanden naar Europa vertrokken, en werd hare plaats tijdelijk aangevuld door Mej. van Broekhuizen als Onderwijzeres van de Nederduitsche taal.

2.—Schikkingen zijn met den WelEd. heer Canning getroffen voor het geven van onderwijs tweemaal per week in de teeken en schilderkunst, en ongeveer 12 leerlingen wonen zijnde lessen bij.

3.—Het Onderwijzend Personeel is thans als volgt:—

Mejuf. M. Murray, Directrice
Mejuf. H. Brebner.
Mejuf. A. van Broekhuizen, (tijdelijk.)
Mej. M. Hamma, } Onderwijserenen in vocale en
Mej. E. Reimar, } Instrumentale Muziek.
Mej. Brink.
Mej. A. Smart, Onderwijzeres der Bewaar School.

De heer L. Canning, Onderwijzer in de teeken en schilderkunst.

De Eerw. Inspecteur van Onderwijs houdt voorlezing elke week in het Instituut over de Gezondheidleer.

4.—Het aantal leerlingen op het oogenblik, bedraagt 57, waarvan 20 kost, en 37 dagscholieren zijn.

5.—In Juli ll. hebben twee der leerlingen het derde klas Onderwijzers Examen met goed gevolg afgelegd, waaruit men duidelijk zien kan dat de Inrichting ook in dit opzicht aan het doel beantwoordt waartoe zij tien jaren geleden tot stand gebracht werd. In December hebben drie aan het Openbare Wedstrijd Examen deelgenomen, waarvan twee met lof geslaagd zijn, en nu tot eene beurs van £60 stg. gerechtijd zijn (voor twee jaren), op voorwaarde dat zij hare studien, gedurende dien tijd, op gemeld Instituut voortzetten.

6.—Tot hiertoe is het ons niet gelukt water in den put te krijgen, en hoewel Curatoren onder de tegenwoordige bedrukte finantieele omstandigheden des lands, geene vrijmoedigheid hebben om aanzoek bij den HEd. Volksraad te doen, om meer geldelijke onderstemming in deze, toch vertrouwen zij dat het werk niet geheel gestaakt zal worden.

7.—Met blijdschap kunnen de Curatoren rapporteren dat volgens het nieuwe systeem, namelijk, van kwartaalsgewijs vooruit te betalen, de schoolgelden geregeld inbetaald zijn geworden en er een batig saldo in de kas is van £144 15s. 8½d. sterling.

8.—De algemeene geldschaarschte heeft aanmerkelijk bijgedragen om het aantal leerlingen minder te doen zijn dan het vroeger was.

9.—Onder diegenen die van elders gekomen zijnde, het Instituut met een bezoek vereerd en de gelegenheid waargenomen hebben om belangrijke toespraken tot de leerlingen te richten, noemen wij den Eerw. Gonin, van de Pilaansbergen, WelEerw. Dr. Hole van de Kaapstad, WelEerw. Scott, uit Schotland, WelEerw. Dr. Wangermann, uit Berlijn, en WelEerw. A. Murray uit Wellington.

10.—De Curatoren kunnen niet nalaten om ook hier te betuigen dat zij grooten dank aan den HEd. Volksraad verschuldigd zijn voor de geldlijke onderstemming hun tot hiertoe verleend, waardoor zij in staatgesteld weaden om het Instituut op die hoogte te houden

waarop het thans verkeert, en boven al danken zij den Allerhoogste voor den zegen welken Hij steeds op de Inrichting heeft doen rusten.

Met verschuldigden eerbied,

Hebben wij de eer te zijn, enz. enz.,

C. S. MORGAN V.D.M.,

Voorzitter van het Curatorium.

Verslag van den Staat van Inkomsten en Uitgaven van het Dames Instituut "Eunice" te Bloemfontein, O.V.S., voor het jaar eindigende 30 *Maart* 1884.

INKOMSTEN.

	£	s.	d.
1. Aan Schoolgelden en terugbetaalde boeken en andere Schoolbehoeften	1485	19	3
2. Gouvernements toelaag	750	0	0
3. Balans in 1884	104	10	6
Totaal ...	£2340	9	9

UITGAVEN.

	£	s.	d.
1. Artikelen voor huiselijk gebruik	852	2	2½
2. Reparatie en andere werken	164	2	6
3. Waschen en bedienden loon	228	0	0
4. Boeken en andere Schoolbehoeften	61	18	1
5. Eenige Meubelstukken	34	7	0
6. Twee Watertanken	19	0	0
7. Reiskosten, Mej. Reimer en Mej. Smart ...	34	14	3
8. Onderwijzeressen salaris	801	10	0
Batig Saldo	144	15	8½
Totaal ...	£2340	9	9

M. MURRAY.

BIJLAGE X (Blz.).

Rapport van den Quaestor Synodi.

Aan de HoogEw. Vergadering der Synode, van 15 Mei, 1885 en volgende dagen.

De Quaestor der Synode heeft bij deze de eer, met verschuldigde hoogachting aan uwe HoogEw. Vergadering voor te leggen :

I.

De geld of kassa-boeken der Synode, over

1.—Het Synodale Fonds ;

2.—Het Pred. Weduwen Fonds ;

3.—Het Pred. Pensioen Fonds ;

4.—Het Sustentatie Fonds, en

5.—Het Theol. Stud. Onders. Fonds.

Deze boeken zijn, ook dit jaar afgesloten, tot 31 Maart, 1885.

Uit de kassa-boeken, over het Sustentatie en het Theol. Stud. Onders. Fonds, zal aan Uwe HoogEw's. Rationarii kunnen blijken, dat op verre na niet door alle Kerkeraden was voldaan, aan de bepalingen der Synode, omtrent te houdene colecten ten behoeve dezer Fondsen.

Het Synodaal besluit van 1884, betreffende de verwisseling der heffingen voor het PRED. PENSIOEN en het SUSTENTATIE Fonds, heeft niet bijgedragen

noch om den arbeid van den Quaester Synodi te verligten,

noch om de positie waarin, als zoodanig, de Synode hem geplaatst heeft, te handhaven.

Getuige hieromtrent de gevoerde correspondentie met de HoogEw. Quaestors der respektieve Ringen, en INZONDERHEID de missiven in het Synodale Brievenboek, Nos. 775, 777, 779, 786 en 800.

De Synode gelieve zich ook over dit punt beslistelijk uit te spreken ?

II.

Ten anderen heeft de Quaestor Synodi de eer aan Uwe HoogEw. Vergadering voor te leggen :

Diverse stukken, op hare Finantien betrekking hebbende en AFZONDERLIJK gerangschikt onder de hoofden (behalve dit Rapport.)

2.—De 4 Ringen der Kerk—N. O. W. en Z., gemerkt, respektievelijk : 2 A, 2 B, 2 C en 2 D ;

3.—De Algem. Sijnod. Commissie ;

4.—Vacaturen : Handopening enz. ;

5.—Synodale kosten, Verg. 1884, enz. ;

6.—De Synodale Commissie van Finantien, waarbij afzonderlijk is gevoegd : Het Rapport dier Commissie zelf ;

7.—Het Theol. Studenten O. Fonds ;

8.—De Nationale Bank, enz. ;

9.—Borckenhagen en anderen, over " De Fakkel," enz.

Hopende hiermede voldaan te hebben aan den eisch der Kerkewet ten genoege uwer HoogEw. Vergadering, noem ik mij, met verschuldigde hoogachting, derzelven Quaestor.

ALBS. P. MEIRING.

BIJLAGE XI (Blz.   ).

Rapport van de Financieele Commissie.

De Commissie heeft de eer onder overlegging der verschillende Staten van de Fonden onder haar beheer over het afgeloopen jaar, het volgende tot Rapport daarover te doen dienen :

Ten eerste.—Het Kapiaal van het Sustentatie Fonds

is thans geklommen tot een bedrag van	£6415	19	6
Zijnde een vermeerdering van	1054	14	0

Ten tweede.—Het Kapitaal van het Pensioen Fonds

is eveneens gerezen tot een totaal van	6483	1	1
Dus ook eene vermeerdering aantoonende van ...	839	17	11

Wat het eerste Fonds aanbetreft is het gunstig resultaat meestal toeteschrijven aan het zoo lang vacant blijven van verschillende gemeenten en aangezien die vacaturen op een na, nu allen aangevuld zijn, kan uwe Commissie niet de verwachting koesteren dat het volgend jaar eenige groote vermeerdering zal aantoonen tenzij de gemeenten ontwaken tot een besef der belangrijkheid van deze zaak voor de toekomst der Kerk—en de heffingen aanmerkelijk vergroot worden—want voor het volgend jaar moeten salarissen gevonden worden voor 24 gemeenten en zal waarschijnlijk niet alleen de geheele Gouvernements toelage daarvoor noodig zijn, maar ook de renten—zoo dat men enkel op de heffingen zou kunnen zien, als toekomstige bron tot vermeerdering van kapitaal,

Over het afgeloopen jaar bedroegen de heffingen de som van	£215	4	4
Dus minder dan het vorige jaar	15	9	2

En kan men oordeelen dat vooreerst geene verdere salarissen voor andere gemeenten zullen kunnen worden toegelaten.

Hierbij komt nog dat het innen der renten in de tegenwoordige benarde tijden moeijlijk gaat,

en zoo als blijkt nog een som van £264 0 0

onbetaald is—en alhoewel de Commissie niet twijfelt dat dit bedrag ook betaald zal worden, nogthans doordat het niet altijd promptelijk geschiedt, kan men niet rekenen dat de volle renten bij tijds beschikbaar zullen zijn voor salarissen.

Het wordt dus pligt om meer bijzondere aandacht op de heffingen te vestigen.

Het Pensioen Fonds schijnt nog altoos meer bevorderd te worden, dan het andere—naar de beschouwing der Commissie—veel meer belangrijke Fonds.

De heffiingen voor dit jaar bedroegen de som van ... £427 14 10

Dus eene vermeerdering op het vorige jaar van ... 31 15 10

en bijna dubbel het bedrag voor het Sustentatie Fonds geheven.

Het Synodaal besluit op deze aangelegenheid schijnt dus niet nagekomen te zijn.

Van dit Fonds is ook nog achterstallig renten ten somma van 84 5 3

de inbetaling waar van de Commissie des niet te min zeker beschouwt.

I et feit voor oogen houdende dat ons Land nog nooit in zoo een critieke toestand verkeerde als thans—meent uwe Commissie dankbaar te moeten zijn dat de renten betaling nog zoo gunstig is afgeloopen.

Naar aanleiding van op dragt der Synode heeft uwe Commissie zich gewend tot het Bestuur der Nationale Bank, O.V.S., Beperkt —met verzoek om vrijstelling van Wisselcoers voor de checques der Commissie voor de salarissen der Predikanten. Echter kon dit verzoek niet worden toegestaan en uwe Commissie lettende op het feit dat gemelde Bank-inrigting geen voordeel had uit de ad-

ministratie der rekening der Kerk Fondsen, doordien er nooit eenig beschikbaar balans in handen bleef, vermeende dat men niet billijkerwijs kon verwachten om ook nog van de Wisselcoers vrij gesteld te worden—welke de eenigste en toch maar geringe vergoeding verschafte.

Ten slotte meent de Commissie daarop te moeten wijzen dat niet van alle Ringen verantwoording van heffingen voor de Fondsen gekomen is.

J. GEO. FRASER. J. BRILL. GEO. F. FAUSTMAMN.	Leden der Financieele Commissie.

Bloemfontein, 31 Maart 1885.

Het Predikanten Pensioen Fonds Kapitaal.

	Dr.			
1884.				
Mei 13.	Wisselkoers op trata	£50 0 0	£ 0 2 6	
1885.				
Maart 7.	„		£ 0 0 6	£ 0 3 0
„ 31.	1 pct. voor administrarie voor het jaar volgens Synodaal besluit van 7 Mei 1881 op		6548 13 9	65 9 8
	Per Saldo		... ...	6483 1 1
				£6548 13 9

Cr.

		£	s.	d.
1884.				
April 1.	Kapitaal	£5643	3	2
„ 3.	Bijdrage van de gemeente Bultfontein... ...	50	0	0
Mei 13.	do. Ficksburg	50	0	0
Aug 27.	do. Harrismith	50	0	0
„ 27.	do. Lindley	50	0	0
Nov.	Heffingen tot September 1884.			
	Oostelijken Ring.			
	In de gemeenten	53	9	6
Dec.	*Zuidelijken Ring.*			
	In de gemeenten	166	3	6
1885.				
Maart.	*Oostelijke Ring.*			
	In de gemeente Senekal	8	1	10
	Rente gemaakt	477	15	9
		£6548	13	9
	Aan Saldo	£6483	1	1

Nagezien en correct bevonden door ons.

Rationarii { R. H. van de WALL, G. W. B. v. d. LINGEN, A. MURRAY, Jz., G. R. KEET.

R. INNES, Auditeur.

Het Predikanten Sustentatie Fonds Kapitaal.

	Dr.			
1884.				
April 3.	Wisselcoers op tratta	£ 3 18 6		
		0 16 6	£ 0 0 6	
Mei 13.	1 Checque Boek 200		0 16 8	
Juli 18.	500 Briefjes gedrukt		1 10 0	
Aug 27.	Wisselcoers op tratta	50 0 0	0 2 6	
1885.				
Feb. 22.	1 Checque Boek 200		0 16 8	
Maart 7.	Wisselcoers op tratta	3 6 10	0 0 6	
„ 31.	Postzegels voor het jaar		2 4 10	£ 5 11 8
	1 pct. voor admininistratie voor het jaar volgens Synodaal besluit van 7 Mei 1881 op		6480 15 8	64 16 2
	Per Saldo		... ...	6415 19 6
				£6486 7 4

F

Cr.

		£	s.	d.
1884.				
April 1.	Kapitaal	£5461	5	6
„ 3.	Bijdrage van de gemeente Lindley	0	16	6
„ „	do.	3	18	6
Mei 13.	do. Edenburg	6	1	6
Nov. 8.	HEFFINGEN TOT SEPTEMBER 1884.			
	Costelijken Ring.			
	In de gemeenten	74	6	0
	Collecte Philippolis	2	0	0
Dec. 2.	HEFFINGEN TOT SEPTEMBER 1884.			
	Zuidelijken Ring.			
	In de gemeenten	74	13	9
	Westelijken Ring.			
	In de gemeenten	40	0	3
	Collectie Edenburg	3	3	6
1885.				
Feb. 28.	„ Bultfontein	3	3	6
Maart 7.	HEFFINGEN TOT SEPTEMBER 1884.			
	In de gemeente Senekal	7	0	10
„ 14.	Overschot van Salarissen	466	4	4
	Renten gemaakt	443	13	2
		£6486	7	4
	Aan Saldo	£6415	19	6

Nagezien en correct bevonden door ons.

Rationarii {
R. H. VAN DE WALL,
G. W. B. v. LINGEN,
A. MURRAY, Jz.,
G. R. KEET.
}

R. INNES, Auditeur.

Het Predikanten Salaris Rekening.

	Dr.		
1885. Maart.	Bultfontein, Brandfort, Bethlehem, Edenburg, Fauresmith, Heilbron, Harrismith, Hoopstad, Jacobsdal, Kroonstad, Philippolis, Smithfield, Win-Wepener, 14 van 1 April 1884 tot 31 Maart 1885, @	£22 18 4	£3850 0 0
	Bethulie, van 1 April 1884 tot 10 April 1884, @	22 18 4	7 12 9
	Mejuf. Olivier, van 10 April 1884 tot 10 Maart 1885. @	22 18 4	252 1 8
	Bloemfontein, Ficksburg, Rouxville, Senekal, 4 van 1 April 1884 tot 31 Maart 1885, @ ...	16 13 4	800 0 0
	Lindley, van 21 Juni 1884 tot 31 31 Maart 1885, @	16 13 4	155 11 1
	Frankfort, van 7 Juni 1884 tot 31 Maart 1885, @	22 18 4	224 11 8
	Dewetsdorp, van 7 Februari 1885 tot 31 Maart 1885, @	16 13 4	28 14 5
	Boshof, van 1 April 1884 tot 31 October 1884, @	22 18 4	160 8 4
			£5478 19 11
	1 pct. voor administratie voor het jaar volgens Synodaal besluit van 7 Mei 1881 op £54£8 19 11	54 15 9	
	Overschot aan Sustentatie Fonds	466 4 4	521 0 1
			£6000 0 0

N.B.—Voor Ladybrand niets uitbetaald.

Cr.

1885.				
Maart 31.	Bedrag van de Regeering ontvangen gedurende het jaar van 1 April 1884 tot 31 Maart 1885	£6000	0	0
		£6000	0	0

Nagezien en correct bevonden door ons.

Rationarii { R. H. VAN DE WALL, G. W. B. V. D. LINGEN, A. MURRAY, Jz., G. R. KEET.

R. INNES, Auditeur.

Schepenkennissen van het Predikanten Sustentatie Fonds.

No.	Schepenkennis Bk.			Betaalbaar.	Kapitaal.			Rente.		
1	Fo.	1	8 percent.	1 Febr. 1885	£250	0	0	£20	0	0
3	,,	9	,, ,,	29 April 1884	300	0	0	24	0	0
7	,,	25	,, ,,	16 Maart 1885	500	0	0	40	0	0
9	,,	34	,, ,,	18 Jani. ,,	100	0	0	8	0	0
10	,,	37	,, ,,	17 ,, ,,	600	0	0	48	0	0
11	,,	41	,, ,,	4 Oct. 1884	200	0	0	16	0	0
12	,,	45	,, 9	5 Febr. 1885	400	0	0	36	0	0
14	,,	283	,, 8	4 Sept. 1884	300	0	0	24	0	0
15	,,	387	,, ,,	13 Dec. ,,	200	0	3	16	0	0
	Renten betaald			£232 0 0						
4	,,	13	,, ,,	22 Juli 1884	400	0	0	32	0	0
			Saldo	10 0 0						
5	,,	17	,, ,,	1 Aug. 1883	700	0	0			
				1 ,, 1884	35	0	0	56	0	0
				112 0 0						
6	,,	21	,, ,,	1 Maart 1885	800	0	0	64	0	0
				64 0 0				78	0	0
8	,,	30	,, ,,	28 Juli 1884	975	0	0			
				78 0 0						
	Renten onbetaald			264 0 0						
	,,	49	10 ,,	24 Aug. 1885	210	0	0	21	0	0
13	Renten nog niet betaabaar.			21 0 0						
					£5970	0	0	483	0	0

Schepenkennissen van het Predikanten Pensioen Fonds.

No.	Schepenkennis Bk.	Betaalbaar.	Kapitaal.	Rente.
3	No. 59 8 percent.	24 Sept. 1884	£400 0 0	£32 0 0
8	„ 79 „ „	11 Nov. „	500 0 0	40 0 0
11	„ 91 „ „	16 Maart 1885	250 0 0	20 0 0
14	„ 103 „ „	23 Nov. 1884	500 0 0	40 0 0
15	„ 107 „ „	„ „ „	200 0 0	16 0 0
16	„ 111 „ „	15 Dec. „	80 0 0	6 8 0
18	„ 119 „ „	6 April „	300 0 0	24 0 0
19	„ 123 „ „	„ „ „	250 0 0	20 0 0
22	„ 135 „ „	16 Juni 1885	300 0 0	24 0 0
23	„ 139 „ „	12 „ „	350 0 0	28 0 0
24	„ 143 „ „	16 Febr. „	100 0 0	8 0 0
25	„ 147 „ „	24 „ „	450 0 0	36 0 0
26	„ 151 „ „	11 Maart „	175 0 0	14 0 0
	Renten betaald	£308 8 0		
7	„ 75 „ „ Saldo	9 Nov. 1884 4 5 3	365 16 0	29 5 3
9	„ 83 „ „	29 April 1884 80 0 0	1000 0 0	80 0 0
	Renten onbetaald	84 5 3		
1	„ 51 6 „	17 Juni 1886	125 0 0	7 10 0
20	„ 127 10 „	7 April 1885	238 0 0	23 16 0
21	„ 131 8 „	28 Aug. „	250 0 0	20 0 0
	Renten nog niet betaalbaar	51 6 0		
			£5833 16 0	468 19 0

Nagezien en correct bevonden door ons,

Rationarii { R. H. van de WALL, G. W. B v. d. LINGEN, A. MURRAY, Jz., G. R. KEET.

Saldo Staat van het Predikanten Sustentatie Fonds,
Opgemaakt tot 31 Maart 1885.

LASTEN.

			£	s.	d.
Dr.					
G.B. 7.	Kapitaal		£6415	19	6
			£6415	19	6

BATEN.

			£	s.	d.
Cr.					
G.B. 18.	Aan	Schepenkennissen	£5970	0	0
	„	Renten onbetaald	264	0	0
	„	Renten nog niet betaalbaar	21	0	0
	„	Kas	160	19	6
			£6415	19	6

Saldo Staat van het Predikanten Pensioen Fonds,
Opgemaakt tot 31 *Maart* 1885.

LASTEN.

			£	s.	d.
Dr.					
G.B. 14.	Kapitaal		£6483	1	1
			£6483	1	1

BATEN.

			£	s.	d.
Cr.					
G.B. 16.	Aan	Schepenkennissen	£5833	16	0
	„	Renten onbetaald	84	5	3
	„	Renten nog niet betaald	51	6	0
	„	Kas	513	13	10
			£6483	1	1

GEO. F. FAUSTMANN.

Nagezien en correct bevonden door ons,

Rationarri { R. H. van de WALL,
G. W. B. v. d. LINGEN,
A. MURRAY, Jz.,
G. R. KEET.

R. INNES, Anditeur.

GEO. F. FAUSTMANN.

Bonds.

Sustentatie and Pensioen Fonds.

Have examined and checked Bonds, found the same correct and in order.

R. INNES.

BIJLAGE XII (Blz.).

Verslag der Rationarii.

HOOGEERW. HEEREN,—De Commissie der Rationarii heeft bij deze de eer het volgende aan UwHE. te rapporteeren:

A.

1. De boeken van den Quaestor Synodi zijn door Uwe HEws. Commissie te zamen met den Auditeur nagezien geworden, vergeleken met de boeken der Finantieele Commissie, en correct bevonden.

2. Betreffende de verschillende Fondsen hebben wij aan te merken.

A. Het Synodale Fonds wijst een voordeelig saldo van £137 9s. 9d.; volgens het Bankboek £139 2s. 5d. Het verschil (£1 12s. 8d.) wordt door den Quaestor Synodi in een nota toegelicht.

B. Ten voordeele van het Studenten Ondersteunings-Fonds is er een balans van £307 17s. 3d.

Hier merken wij aan dat de volgende gemeenten verzuimd hebben hare collecten bij den Quaestor te verantwoorden.

De gemeenten Winburg, Bethulie (twee kollecten Januari 1884 en Januari 1885.)

De gemeenten Frankfort (eene collecte Januari 1884.)

En de gemeenten Bloemfontein, Kroonstad, Smithfield, Harrismith, Boshof, Bethlehem, Rouxville, Wepener, Ficksburg, Ladybrand, Hoopstad, Brandfort, Senekal, Vredefort, Dewetsdorp, Parijs (eene collecte Januari 1885.)

C. Alleen de volgende gemeenten hebben in het afgelopen jaar voor het Sustentatie Fonds bij gedragen door speciale collecten blijkens Kassa-boek van den Quaestor Synodi, viz.: Edenburg, Jacobsdal, Philippolis, Bultfontein.

D. Uit het Kassa-boek van het Predikanten Pensioen Fonds blijkt dat Harrismith, Ficksburg, Lindley en Hoopstad in het afgeloopen jaar de inlegpenningen (£50) hebben betaald.

B.

1. De Kasboeken en verschillende stukken der Finantieele Commissie zijn nagezien, in volkomene orde, en correct bevonden.

De Commissie van Rationarii, na het gevoelen van den Auditeur te hebben gehoord, heeft vrijmoedigheid te verklaren, dat het houden der Boeken, en de administratie der Fondsen hoogelijk kan geroemd worden.

2. Uit den Saldo staat der Finantieele Commissie blijkt dat het Sustentatie Fonds een balans heeft van £160 19s. 6d, en het Pensioen Fonds £513 13s. 10d.; te zamen de som van £674 13s. 4d. in kas, overeenstemmende met de Bankrekening.

3. Uit nevensgaand rapport der Finantieele Commissie zal blijken dat de aandacht dezer HE. Vergadering wederom zal moeten bepaald worden bij den staat van het Sustentatie Fonds. De Rationarii bevelen aan, dat de wenk in punt 2 van het rapport worde behartigd, viz.: Dat maatregelen genomen worden ten einde genoemd Fonds moge vergroot worden om aan deszelfs doel te beantwoorden.

4. Naar aanleiding van punt 3 van het verslag moet U ve Hoog-Eerws. Commissie mededeelen, dat de heffingen van de Noordelijke Ring nog niet bij de Finantieele Commissie is verantwoord. Onder het hoofd Pensioen Fonds wordt de Westelijke Ring niet genoemd.

5. De Schepenkenissen van het Sustentatie en het Pensioen Fonds, zijn door den Auditeur nagezien, correct en in orde bevonden.

C.

1. Aangaande de boeken van den Quaestor der Zending hebben wij niets aan te merken, dan alleen dat zij correct zijn bevonden.

2. De volgende gemeenten hebben in het afgeloopen jaar in het

geheel niet hare collecten voor de Zending te Witzieshoek verantwoord, namelijk :

Bloemfontein, Bethulie, Ladybrand, Dewetsdorp; terwijl slechts *eenmaal* hebben gecollecteerd de gemeenten Winburg, Boshof, Bethlehem, Ficksburg, Frankfort, Hoopstad, Senekal, Vrede en Vredefort.

3. Uit het verslag van den Quaestor der Zending vinden wij een balans ten voordeele der kas van £267 4s. 6d.

D.

De Commissie der Rationarii acht het ook noodzakelijk de volgende suggestien voor de HE. Synode te leggen :

1. Dat een "safe" ter bewaring der boeken der Finantieele Commissie en een behoorlijke kist voor die van den Quaestor Synodi worden aangekocht.

2. Dat de aankoop van een Notulen Boek door den Quaestor Synodi worde goedgekeurd.

Met hoogachting, verblijven wij HoogEerw. Heeren,

UHEs. dw. Dienaren,

De Commissie der Rationarii
R. H. VAN DE WALL,
G. W. B. V. D. LINGEN,
A. MURRAY, Jz.,
G. R. KEET.

BIJLAGE XIII (Blz.).

Broederlijk Onderhoud, gedurende de zitting der Synode op Donderdag d. 21sten Mei 1885.

Ten 7 ure 's avonds is men bijeen met het oog op een Broederlijk Onderhoud.

De Moderator ageert als Voorzitter, opent met gebed, laat zingen Gez. 21, 1, leest uit Ps. 133 en Fil. 2 en geeft het doel van het zamen zijn te kennen, namelijk om broederlijk en openhartig zamen te spreken over het gemeentelijk leven in ons land, Wij zullen spreken 1 over het geestelijk leven *der* gemeente, en 2 over het geestelijk leven *in* de gemeente.

Verschillende sprekers voeren het woord. De Pred. van Philippolis wijst vooral op de volgende zaken als dienende tot bevordering van het geestelijk leven onzer gemeenten. 1. Leeraren en ouderlingen moeten in het besef van hunne hooge verantwoordelijkheid in liefde tot Christus hun werk doen. 2. Men moet zich ten doel stellen de bekeering van zielen. 4. In tuchtzaken moet men handelen zonder aanneming der persoons. 4. Wij moeten vervuld worden met den Heiligen Geest.

De Oud. van Frankfort wijst op het noodzakelijke om persoonlijk met gemeenteleden te spreken over hunne zielsbehoeften en op den plicht des gebeds voor de degenen aan onze zorg toevertrouwd.

De Ouderlingen van Harrismith en Bethulie wijzen op het noodzakeljke van ernstige godsvrucht bij de voorgangers de gemeente.

De Ouderling van Hoopstad beveelt de christelijke liefde aan. Wij moeten werken uit liefde tot Christus dan zal ons werk gezegend zijn.

Nog voeren het woord de Predd. van Rouxville en Bethlehem. De eerste wil, dat wij het altoos in het oog zullen houden, dat wij *predikanten* en *ouderlingen* zijn, en als zoodanig geroepen om ons licht te laten schijnen; de laatste drukt op het gemoed der aanwezigen dat wij in den geest van lijdzaamheid verdraagzaamheid en langmoedigheid moeten wachten op Gods oogst tijd.

Na eene korte toespraak van den Voorzitter over de wijze, waarop het Christelijk leven en christelijke liefde kunnen worden opgewekt, door biddend te wachten, en wachtend te bidden, sluit de Predikant van Philippolis het zeer genoeglijk zamenzijn met dankgebed.

Gelezen en goedgekeurd 22 Mei, 1885.

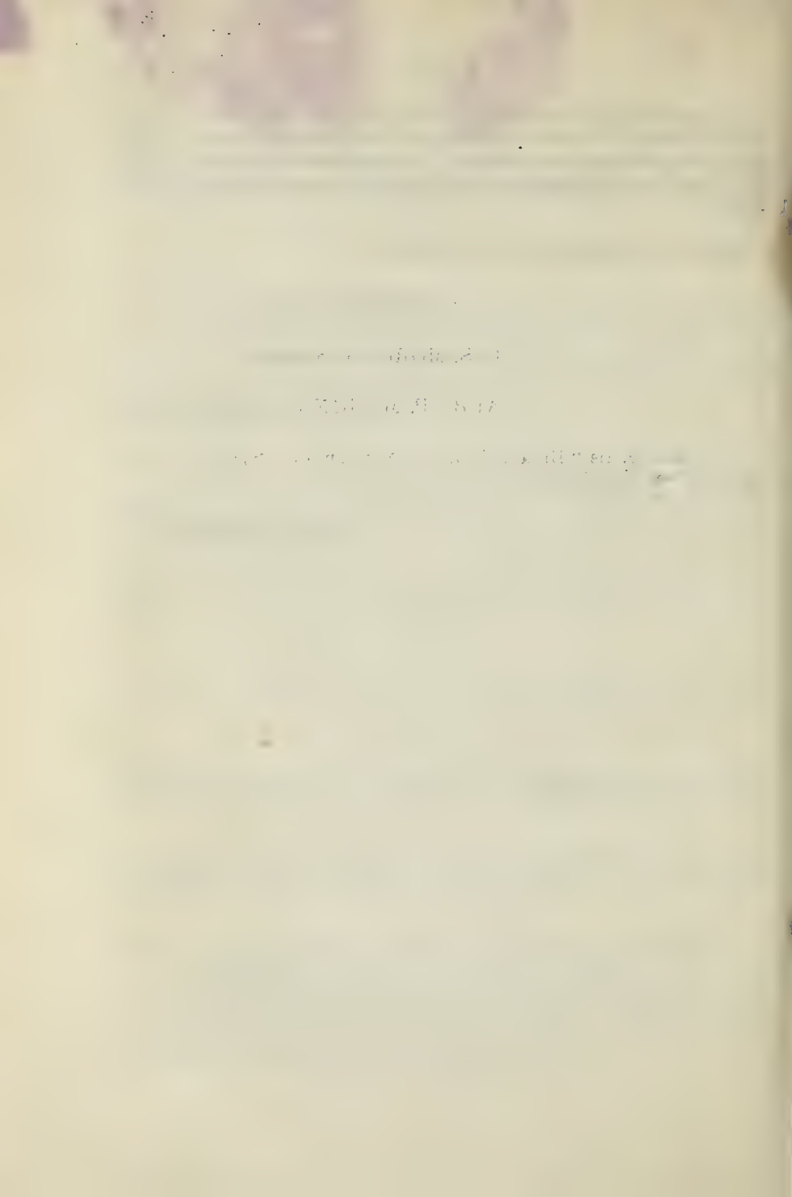
P. A. WINTER, Moderator.

C. S. MORGAN, Assessor.

ALBs. P. MEIRING, Scriba Synodi.

Voorstaande, als "Bijlage" tot de Notulen der Synodale Vergadering van 21 Mei, 1885.

ALBs. P. MEIRING.

INDEX

TOT DE

Notulen der Synodale Vergadering

VAN 1884.

A.

PAG.

B.

PAG.

C.

D.

E.

F.

G.

PAG.

H.

I. J.

K.

PAG.

L.

M.

N

O

P.

Q.

PAG.

R.

S.

DE NOTULEN DER HANDELINGEN

VAN DE

[illegible]

DRUKFEILEN

Van Cijfers op den Index der Notulen, Syn Vergadering 1885.

Afwezige Leden ; lees 1885—voorts pag. 765, in pl. van 764.
Artikels der Kerkewet ; lees (Verg. 1885.
Beschrijvingspunten. Lees *tweemaal* : 1885. Voorts
  „ regel 13 van boven, lees : pag. 753, in plaats van 752.
Broederlijk Onderhoud, lees *na* Brandkast.
Fonds (het Sustentatie). Lees pp. 764—765.
Herderlijke Brief. Lees : pag. 768, in plaats van 761.
Rapport (der Syn. Comm. van F.) lees : pag. 813 in pl. van 812.
Synode. Lees *driemaal* : 1885 in pl. van 1884.
Zending (De—te Witzies Hoek). Lees : pag. 761 in pl. van 461.

Edenburg, 3 Februarij, 1887.

6. Boshof : De Predikant en Ouderling Hendrik Johannes Groenewald ;

7. Jacobsdal : De Predikant en Ouderling Jan Andries J. Viljoen ;

DE NOTULEN DER HANDELINGEN

VAN DE

VIJFTIENDE GEWONE VERGADERING

DER

Synode van de Nederduitsche Gereformeerde Kerk van den Oranje Vrijstaat wordt gehouden in de Kerk te Bloemfontein, op Donderdag, den 12den Mei 1887.

EERSTE ZITTING

De Afgevaardigden tegenwoordig nemen de hun aangewezene zitplaatsen in. De Moderator roept de Vergaderden tot de orde, laat zingen Gezang 46 : 56, 55. Hij leest vervolgens Efeze 4 : 16, en gaat in het gebed voor.

De Credentialen worden overgelegd, waaruit blijkt dat verschenen zijn van de Gemeenten :—

1. WINBURG : De Predikant en Ouderling Andries Petrus Cronje ;

2. FAURESMITH : De Predikant en Ouderling Thomas Arnoldus du Toit ;

3. SMITHFIELD : De Ouderling Philippus Arnoldus Oosthuizen ;

4. BLOEMFONTEIN : De Predikant en Ouderling Petrus Johannes Joubert ;

5. HARRISMITH : De Ouderling Wessel Jacobus Wessels.

6. BOSHOF : De Predikant en Ouderling Hendrik Johannes Groenewald ;

7. JACOBSDAL : De Predikant en Ouderling Jan Andries J. Viljoen ;

8. KROONSTAD: Niemand. Van

9. PHILIPPOLIS: De Predikant en Ouderling Adriaan Izak van Zijl;

10. EDENBURG: De Predikant en Ouderling Jacobus Christiaan Cloete;

11. BETHULIE: De Predikant en Ouderling Cornelis Johannes Visser;

12. BETHLEHEM: De Predikant en Ouderling Christiaan de Jager, Sr.;

13 ROUXVILLE: De Predikant en Ouderling Barend Izaak Vorster;

14. WEPENER: De Predikant en Ouderling Daniel Johannes van den Heever;

15. FICKSBURG: De Predikant en Ouderling Esaias Michal Rautenbach;

16. LADYBRAND: De Predikant en Ouderling Dirk Cornelis Johannes Wessels;

17. FRANKFORT: De Predikant en Ouderling Johannes Roets;

18. HEILBRON: De Predikant en Ouderling Johannes Jacobus Scheepers;

19. BULTFONTEIN: De Predikant en Ouderling Izaak Jacobus Meintjes;

20. HOOPSTAD: De Predikant en Ouderling Mathijs Johannes Wessels;

21. BRANDFORT: De Predikant en Ouderling Hendrik Johannes van der Merwe;

22. Lindley: De Predikant en Ouderling Daniel Rudolf de Wet;

23. Senekal: De Predikant en Ouderling Theunis Fredrik Dreijer;

24. Dewetsdorp: De Predikant en Ouderling Johannes Philippus du Plessis;

25. Vredefort: De Ouderling Andries Gerhardus Willem Hattingh;

26. Vrede: Niemand. Eindelijk van

27. Parijs: De Ouderling Jan Gerhardus van Aswegen.

De Moderator verklaart nu de Vergadering voor wettig geconstitueerd, en na eene en andere aanmerking over den vorm van enkele Geloofsbrieven, spreekt hij de Vergadering een hartelijk woord van welkom toe.

Er zijn geene Gedeputeerden van Zusterkerken tegenwoordig. Van den Predikant van Harrismith is een telegram ter tafel, vermeldende dat hij wegens ziekte aan huis eerst heden zich op reis kon begeven. De Predikant van Rouxville bericht, dat hij verzocht werd door den Predikant van Smithfield om aan de Vergadering mede te deelen, dat hij wegens ernstige ongesteldheid in zijn gezin voorloopig niet op reis kon gaan. Den Eerwaarden Zendeling onzer Kerk te Witsieshoek, die hier verschenen is, wordt een hartelijk woord van welkom toegesproken. De Predikant van Heilbron deelt mede, dat de Afgevaardigde van Kroonstad voor het Gerechtshof gedagvaard zijnde, niet bijtijds kon vertrekken; beiden zullen tezamen komen.

De Moderator bepaalt, dat de Openingsdienst plaats zal hebben heden middag ten 12 ure; benoemt den Predikant van Philippolis en den Ouderling van Bethlehem om Zijn Hoog-Edele den Staats-President naar de Openingsdienst te geleiden, en den Predikant van Hoopstad met den Ouderling van Jacobsdal, den Voorzitter van den Hoog-Edele Volksraad. Hij verdaagt de Vergadering tot ten 12 ure.

Op den bepaalden tijd wordt de Openingsdienst gehouden, en de Openingsleerrede uitgesproken door den Hoog-Eerwaarden Moderator: de Leerrede naar aanleiding van Johannes 19: 28, deze woorden: "Mij dorst!" De dienst werd opgeluisterd door een talrijk welgeoefend koor.

Na de dienst der plechtige opening wordt de Vergadering verdaagd tot ten half 4 ure. De Moderator (na de pauze) bericht dat hij kennisgeving per telegram van den Predikant van Smithfield had ontvangen, dat deze spoedig ter Vergadering hoopte te verschijnen.

Tot de kiezing overgaande van een Moderator en Assessor, wordt de Kerkewet, daarop betrekking hebbende, voorgelezen. De kiezing geschiedt, en worden met volstrekte meerderheid van stemmen gekozen: tot Moderator de Predikant van Bultfontein en tot Assessor de Predikant van Bloemfontein. Beiden richten achtereenvolgens een kort woord tot de Vergadering.

Een voorstel wordt zonder discussie en door het opstaan der leden tot besluit, namelijk: den Hoog-Eerwaarde Moderator dankzeggende voor de Leerrede door hem uitgesproken, en hem verzoekende deze in het Orgaan der Kerk te publiceeren. De Moderator zal met genoegen aan den wensch der Vergadering voldoen.

Tot Assistent Scriba wordt benoemd de Predikant van Fauresmith, die welgevallen neemt in de benoeming.

Omtrent den tijd van de zittingen der Synode wordt eene van een zestal *motieën van orde* tot besluit, bepalende dat de Synode zal zitting houden des morgens van 9 tot 12 en des namiddags van 3 tot 5 uren.

De Voorzitter bepaalt, dat de Commissiën volgens Artikel 147 (D V.) op morgen zullen worden benoemd, en stelt voorts aan de orde de Verslagen van den staat der Godsdienst, volgens Artikel 87 der Kerkewet.

De Hoog-Eerwaarde Assessor gaat in het Dankgebed voor.

Gelezen en vastgesteld ter tweede zitting van de *vijftiende* Vergadering der Synode van de Nederduitsche Gereformeerde Kerk van den Oranje Vrijstaat, den 13den Mei 1887.

P. A. WINTER, Moderator.
C. S. MORGAN, Assessor.
P. A. C. VAN HEININGEN, V.D.M.
A. P. CRONJE.
T. A. DU TOIT.
H. VAN BROEKHUIZEN, V.D.M.
P. A. C. OOSTHUIZEN.
P. J. JOUBERT.
W. J. WESSELS.
H. J. GROENEWALD.
P. S. VAN HEERDEN, V.D.M.
A. MURRAY, J.z., V.D.M.
J. A. J. VILJOEN.
A. J. VAN ZIJL.
C. FRASER, V.D.M.
J. C. CLOETE.
J. J. T. MARQUARD, V,D.M.
C. J. VISSER.
C. P. THERON, V.D.M.
C. DE JAGER.
A. A. L. ALBERTIJN, V.D.M.
B. J. VORSTER.
D. J. VAN DEN HEEVER.
G. R. KEET, V.D.M.
J. A. JOUBERT, V.D.M.
D. C. WESSELS.
E. M. RAUTENBACH.
GEO. THOM, V.D.M.
J. ROETS.

D. J. MINNAAR, V.D.M.
J. J. SCHEEPERS.
R. H. VAN DE WALL, V.D.M.
J. F. DREIJER.
GUSTAV RADLOFF, V.D.M.
M. J. WESSELS.
E. A. J. DU TOIT, V.D.M.
H. J. VAN DER MERWE.
A. J. B. ALBERTIJN, V.D.M.
D. R. DE WET.
W. A. DU TOIT, V.D.M.
J. P. DU PLESSIS.
A. W. G. HATTINGH.
S. W. BEUKES.
J. G. VAN ASWEGEN.
H. J. LUCKHOFF, V.D.M.
ALBS. P. MEIRING, Scriba.

TWEEDE ZITTING.

De *tweede* Zitting heeft plaats den 13den Mei 1887. Tegenwoordig zijn al de leden die gisteren verschenen waren. De Predikant van Bethlehem gaat in het gebed voor.

Heden is verschenen de Afgevaardigde van Vrede, de Broeder Samuel Wilhelm Beukes.

De Notulen der Zitting van gisteren worden gelezen, goedgekeurd en geteekend. De Voorzitter spreekt zijne blijdschap uit over de tegenwoordigheid ter Vergadering van den Wel-Eerwaarden Mabille, arbeidende in Basutoland, en bepaalt, dat aan dezen Broeder morgen (D.V.) de gelegenheid zal gegeven worden om de Vergadering toe te spreken.

Aan den Pastor Loci wordt overgelaten de regeling van diensten in de Kerk des avonds, op een wenk van eene en andere zijde daaromtrent uitgesproken.

De Vergadering besluit hare bepaling op gisteren omtrent den tijd van de Zittingen der Synode in revisie te nemen en te verordenen, dat de Zittingen des voormiddags zullen plaats hebben van 10 tot half 1 uur, in stede van 9 tot 12.

Onder approbatie der Vergadering wordt door den Moderator benoemd, volgens Artikel 147 der Kerkewet, de Regts Commissie, bestaande uit de Predikanten van Philippolis, Winburg en Ficksburg, en de Ouderlingen van Fauresmith, Bloemfontein en Ladybrand. Deze Commissie zal ageren als Commissie van Bezigheid, en bepalingen maken omtrent de Conferentie (Artikel 148, pt. 4), en het Broederlijke Onderhoud (Artikel 148-5), "bijaldien de Synode zal goedvinden daartoe te besluiten (Artikel 158)."

Als Commissie van Rationarii (Artikel 149), worden benoemd de Predikanten van Hoopstad, Bethlehem, Boshof en Bethulie.

Aan de orde voor morgen wordt gesteld het Rapport van den Scriba en dat van den Quæstor. Op een voorstel door den Predikant van Bethulie, gesecondeerd door dien van Boshof, dat "de Synode bepale, dat een Broederlijk Onderhoud zal plaats hebben," wordt door enkele leden het woord gevoerd. Het voorstel wordt tot besluit.

Op voorstel van den Predikant van Philippolis, gesecondeerd door den Onderling van Wepener, wordt besloten, dat een Herderlijke Brief aan de Gemeenten zal worden gerigt. De Commissie om dezen Herderlijken Brief op te stellen zal in den namiddag worden benoemd.

Twee stukken, een uit de Gemeente Vrede, en het ander uit die van Parijs heden ontvangen, worden naar de Regts Commissie verwezen.

De Voorzitter leest nu het Reglement van Orde (Artikel 49) aan de Vergadering voor, waarna deze in behandeling neemt de verschillende Rapporten aangaande den Staat der Godsdienst volgens Artikel 87 der Kerkewet.

Aan de orde is punt 1 (Artikel 87, § 2) inhoudende berigten omtrent "Huisgodsdienst; het Godsdienstig en Seculair Onderwijs der Kinderen; de behartiging der Geestelijke belangen der Onderhooringen." De berichten van al de Kerkeraden op dit punt worden gehoord, en aan de Vergadering de gelegenheid tot gedachtenwisseling daarover gegeven. Van verschillende kanten wordt het woord gevoerd omtrent het gerapporteerde, wat aangaat zoowel de Huisgodsdienst, als het Onderwijs der Kinderen, beide godsdienstig en burgerlijk, en de behartiging der geestelijke belangen van Onderhooringen. Een voorstel ter tafel gelegd door den Predikant van Senekal gesecondeerd door dien van Bloemfontein, en door *verschillende leden besproken,* ook met referte naar Artikels 203 en 206 wordt tot besluit, met bijna eenparige stemmen, namelijk: "De Synode gevoelt de noodzakelijkheid om de eischen bij de Aanneming hooger te stellen, dan over het algemeen plaats vindt, en beveelt aan, dat de Candidaten voor de Aanneming van tijd tot tijd onder de onmiddellijke bearbeiding van den Leeraar zullen verkeeren, als ook, dat de verschillende Kerkeraden hun invloed zullen gebruiken tot verbetering en vermeerdering van scholen in de Gemeenten."

Voorts wordt, na eene uitvoerige discussie over de zaak, besloten op voorstel van den Predikant van Bultfontein, gesecondeerd door dien van Ficksburg: "De Synode verheugt zich over de ondersteuning door den Hoog-Edele Volksraad aan de zaak van het Onderwijs gegeven, en verwacht met het oog op Artikels 215—217 der Kerkewet, dat de Lidmaten der Kerk een ruim en vlijtig gebruik van zulk Onderwijs zullen maken, en beveelt de Gouvernements scholen ten sterkste en nadrukkelijk aan."

De Moderator oordeelt, dat later bij het Rapport op Punt 7, des verkiezende over het Onderwijs kan worden

gesproken, en dat eene vraag om ondersteuning door den Kerkeraad van Bloemfontein in deszelfs Rapport op Punt 1, ter sprake kan worden gebracht bij het Rapport op Punt 4.

Tot Commissie om den Herderlijken Brief te vervaardigen worden benoemd de Predikanten van Senekal en Wepener. Het Rapport der Commissie van Bezigheid omtrent de Conferentie op morgen beveelt tot onderwerp der bespreking aan: "De Christelijke invloed," en als sprekers de Predikanten van Boshof en Bethulie; van Rouxville en Ladybrand benevens den Wel-Eerwaarde Mabille en den Zendeling der Kerk te Witzieshoek. Het Rapport wordt op voorstel van den Predikant van Jacobsdal aangenomen. De Moderator oordeelt, dat naar aanleiding van een wensch uitgesproken door den Predikant van Philippolis, het Rapport der Synodale Zending Commissie op morgen D.V. aan de orde zal worden gesteld.

De Conferentie (D.V.) morgen avond zal aanvangen ten 7 ure. De Voorzitter verzoekt de leden zoo veel mogelijk van de te houden Conferentie aan vrienden en bekenden kennis te geven.

De Predikant van Philippolis doet het nagebed.

Gelezen, goedgekeurd en vastgesteld, den 14 Mei, 1887.

P. A. WINTER, Moderator.

C. S. MORGAN, Assessor.

ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

DERDE ZITTING.

De *derde* zitting der *Vijftiende* Synodale Vergadering der Nederduitsche Gereformeerde Kerk van den Oranje Vrijstaat heeft plaats op Saturdag, den 14 Mei, 1887. Al de leden, die verschenen waren, zijn tegenwoordig. In het gebed gaat de Afgevaardigde van Harrismith voor.

Ter Vergadering is nog verschenen, de Predikant der Gemeente van Vrede, wien door den Voorzitter een hartelijk woord van verwelkoming wordt toegesproken.

De Notulen van gisteren worden gelezen en vastgesteld.

Aan de orde zijn de Rapporten van den Scriba en van den Quæstor der Synode. Deze worden achtereenvolgens gelezen en der Regtscommissie en Commissie van Rationarii, respektivelijk ter hand gesteld.

De Predikant van Hoopstad, als eerstgenoemde der Commissie van Rationarii verlangt inlichting omtrent den Auditeur der Synode. De gevoelens van sprekers verschillen, of *wel* dan *niet* ook dit jaar een Auditeur zal worden benoemd. Wordt nogtans besloten, voorgesteld door den Predikant van Rouxville, dat door deze Vergadering weder een Auditeur zal worden benoemd. De Moderator draagt den Predikant van Senekal op, den heer Innes, die twee jaar geleden als Auditeur heeft geägeerd te verzoeken ook tijdens deze Synode als zoodanig te ageren.

De Predikant van Bethulie legt aan de Vergadering, met verwijzing naar de Synodale Notulen, op bladzijde 611 de vraag voor, of niet de Quæstor in zijn Rapport een opgave had moeten doen van de Kerkeraden, die in gebreken mogten gebleven zijn, de gehoudene Synodale Collecten te verantwoorden? De Vergadering oordeelt, dat de Quæstor, geacht kan worden met het overleggen zijner boeken, waarin de ontvangsten staan gespecificeerd aan het voornoemd Synodaal besluit te hebben voldaan.

Aan de orde is nu het Rapport der Synodale Zending Commissie. Dit wordt voorgelezen door den Predikant van Senekal. Het Rapport handelt: I. Over de Zending in Witsieshoek; II. Over verscheidenheden betreffende de Zending aldaar; en III. Over de Zending binnen de grenzen der gevestigde Gemeenten der Kerk.

Op voorstel van den Predikant van Ficksburg, wordt besloten, dat dit Rapport met dank worde ontvangen en in

behandeling genomen. Vooraf evenwel wordt de Vergadering toegesproken door den Wel-Eerwaarden Mabille, van Morija, in het Basutoland.

Het was den spreker leed, dat zijn Mede-afgevaardigde, de heer Dijke, niet was aangekomen. Hij schijnt wegens gezwollen rivieren verhinderd te zijn. Hem en zijn Mede-afgevaardigde was, door de Conferentie der Fransche Broeders in Basutoland arbeidende, opgedragen, de groete der Broeders aan deze Synode over te brengen en hunne beste wenschen over haren arbeid en het werk der Kerk in de Gemeenten en aan de Zending. Hun wensch is, dat steeds naauwere vereeniging en meer zamenwerking dan tot hiertoe moge plaats hebben. Door een bestaande Bijbelschool worden Cathecheten gekweekt, en geschikte jonge Naturellen zou men daarin willen opnemen tegen £12 's jaars, met inbegrip van kost, kleeding en onderwijs. Boeken in het Sesuto wil men tegen 24 percent disconten tot verspreiding verschaffen. Onder behandeling is eene Constitutie en regelen voor de Tucht voor de Zendingkerk elders, die men hoopt te publiceren. Na eene statistieke opgave, die getuigt van den aard, den omvang en de veelzijdigheid van den Zending-arbeid in Basutoland, berigt de Wel-Eerwaarde spreker, dat eene beperking van geldelijke bijdragen van het Genootschap in Frankrijk, de Conferentie hier er toe heeft gebragt om eene Theologische school, ter kweeking van Naturellen Evangelisten, te stichten en in verband daarmede eene hoogere Meisjesschool, te heropenen. Na nog eenige zeer belangrijke mededeelingen eindigt de spreker met de betuiging: God heeft gezegend en zal zegenen! en beveelt het Zendingwerk door hunne Conferentie vertegenwoordigd, aan in de gebeden der Kerk, wier vertegenwoordigers thans hier ter Synode zijn vergaderd.

De Hoog-Eerwaarde Moderator antwoordt op de gehoudene aanspraak, aan den Broeder den dank der Vergadering betuigende voor de broedergroete en zegenwenschen namens de Conferentie der Broeders van de Fransche Zending onder de Basutos en elders, hier uitgesproken. Zijn Wel-Eerwaarde van stuk tot stuk volgende, getuigt hij, namens

de Synode, van hare ingenomenheid met den Zending-arbeid der Fransche Broeders en hunne toegenegenheid te onswaarts: dingen die hier weerklank vinden en de innige banden wegens afkomst en Godsdienst, die ons wederzijds verbinden, nog heehter maken. Hij eindigt met de bede, dat onze gemeenschappelijke arbeid, onder Gods zegen, strekken moge tot meerdere uitbreiding en vestiging van het Koningrijk des Verlossers. De Broeder brenge wederkeerig de groete en hartelijke heilwenschen der Kerk van dit Land over aan de Conferentie der Broeders in Basutoland werkzaam.

Het Rapport der Synodale Zending Commissie wordt in behandeling genomen, en allereerst het gestelde onder hoofd I. Het woord wordt van verschillende kanten en met veel ingenomenheid gevoerd, aan welke gedachten- en woordwisseling ook de Eerwaarde Zendeling onzer Kerk te Witzieshoek deel neemt. In den loop der discussien worden achtereenvolgens en met overgroote meerderheid van stemmen besloten: 1. Op voorstel van den Predikant van Winburg: "De Synode neme maatregelen ter verkrijging van Transport van de Gronden, behoorende aan de Zending te Witzieshoek," en 2. Op voorstel van den Predikant van Edenburg: "De Synode bevele der Zending Commissie aan, om de woning van den Zendeling der Kerk te Witzieshoek; althans den opstal der Statie naar een beter gelegen stand te verplaatsen." De Memorie aan den Hoog-Edelen Volksraad, betreffende de Eigendoms-regten der Statie-gronden te Witzieshoek, zal worden opgesteld door de Predikanten van Winburg, Philippolis en Senekal. Gedurende het pas gevoerde debat verschenen ter Vergadering, de Predikant van Kroonstad en de Broeder Ouderling—afgevaardigde van den Kerkeraad dier Gemeente, Barend Johannes Swart Wessels, die beiden door den Moderator met een woord van verwelkoming worden begroet en hunne zitplaatsen innemen.

De zaken vermeld onder hoofd II van het Rapport der Synodale Zending Commissie, worden besproken. Van meer dan een kant wordt het woord gevoerd. Een voorstel wordt ter tafel gelegd door den Predikant van

Winburg, gesecondeerd door dien van Ficksburg, nl.: "De Synode geve kennis aan den Hoog-Edelen Volksraad, dat onder het volk van Paulus Mopelie, de wijze van huwelijken te sluiten, met onregtvaardigheid, onzededelijkheid en mishandeling schijnt gepaard te gaan, en verzoeke den Hoog-Edelen Volksraad aan die dingen, door wijze maatregelen paal en perk te stellen.

Daar evenwel de tijd verstreken is en door de aanname eener Motie van Orde door de Vergadering, dat nl. heden namiddag geene zitting zal worden gehouden, aangezien ook de Synodale Conferentie heden avond zal plaats hebben, zoo zal de behandeling van het Rapport der Zending Commissie, D. V. op Maandag worden voortgezet.

De Predikant van Dewetsdorp gaat in het nagebed voor.

Gelezen, goedgekeurd en geteekend, den 16 Mei, 1887.

P. A. WINTER, Moderator.

C. S. MORGAN, Assessor.

ALBS. P. MEIRING, Scriba.

VIERDE ZITTING.

De *vierde* Zitting der Synode van 1887 wordt gehouden ter plaatse als de vorigen, op Maandag, den 16 Mei, 1887. Het gebed wordt gedaan door den Predikant van Wepener. De leden zijn allen tegenwoordig. Worden gelezen en vastgesteld de Notulen van den 14 dezer.

Op eene vraag van den Predikant van Ladybrand oordeelt de Vergadering dat aanteekening zal worden genotuleerd, dat op Zaturdag avond j.l. de Synodale Conferentie met de Gemeente heeft plaats gehad, bij welke gelegenheid een vrij talrijk gehoor tegenwoordig was. De Voorzitter stoel werd bekleed door den Hoog-Eerw. Moderator. De verrigtingen werden begonnen en geëindigd met gebed door den Moderator en den Predikant

van Bethulie respectievelijk. Onder afwisseling door Gezang werd onder de leiding des Voorzitters de Gemeente toegesproken over den Christelijken Invloed : *a*, in het Huisgezin, door den Predikanten van Boshof en Bethulie ; *b*, in de Gemeenten door de Predikanten van Rouxville en Ladybrand ; *c*, in de Heidenwereld door den Wel Eerw. Mabille, van Basutoland en den Eerwaarden Broeder Minnaar, Zendeling onzer kerk te Witzieshoek. De Moderator oordeelde, dat men een genoeglijk en stichtelijk uur met elkander heeft mogen genieten, waarop Gods zegen ruste.

Naar aanleiding der vastgestelde Notulen berigt de Predikant van Senekal, dat de heer Innes met genoegen het Auditeurschap van de boeken der Synode op zich heeft genomen, met verzoek dat de Rationarii heden avond bij hem aan huis zullen bijeenkomen. Daar de Predikant van Smithfield verschenen is, heet hem de Voorzitter welkom, en daarna eveneens den Predikant van Harrismith, die juist ter Vergadering verschijnt. Wordt ter tafel gelegd de Concept-Memorie aan den Hoog-Edelen Volksraad, belangende de Eigendomsregten der Kerk op de Statiegronden te Witzieshoek. Volgens een en ander woord dat gewisseld werd, blijkt het hoogst waarschijnlijk te zijn dat de Statiegronden te Witzieshoek door de Regeering slechts waren aangewezen en voor de Zending tot gebruik waren toegestaan. Het voorstel ter aanname van de Memorie, door den Predikant van Smithfield ter tafel gelegd, wordt nu in omvraag gebragt en aangenomen.

Eene missive ter tafel van den Wel-Eerwaarden John Brebner, een der leden van de Synodale Commissie van Finantiën, dd. 14 Mei 1887, verzoekende, wegens redenen door hem genoemd om ontslag als zoodanig, wordt gelezen en naar de Commissie van Rationarii verwezen ten einde daaromtrent eene aanbeveling to doen.

Aan de orde is weder het Rapport der Synodale Zending Commissie en wordt mitsdien in behandeling genomen het voorstel op eergisteren door den Predikant van Winburg ter tafel gelegd, en hetwelk was blijven overstaan.

Het woord wordt gevoerd over Heidensche gebruiken onder de Kaffers in zwang en de gruwelen daarmede in verband staande. Men wees er op, dat zulke Heidensche praktijken uitgeoefend worden niet slechts in Witzieshoek, maar ook hier en daar over het Land; en de vraag onder discussie loopt over het al of niet wenschelijke van kennis te geven aan de Regering van het bestaan van zulke misbruiken, òf in het algemeen in eene Memorie aan den Hoog-Edelen Volksraad door de Synode, òf dan eerst, wanneer bepaalde feiten van mishandeling zich zullen hebben voorgedaan, door den Zendeling of de Zending Commissie aan het plaatselijke Regtsbestuur. In dezen tweeledigen zin werden voorstellen ter tafel gelegd door de Predikanten van Senekal en Philippolis, en wordt het woord gevoerd naar den eenen of anderen kant door verscheidene leden, Predikanten zoowel als Ouderlingen. In den loop der discussie legt de Hoog-Eerwaarde Assessor de vraag ter tafel, of de Synode niet den Wel-Eerwaarden Heer Mabille, met wien hij een gesprek over de zaak had gehad, en die zich bereidwillig had verklaard, indien de Synode het verlangde, het zijne daaromtrent in de Vergadering mede te deelen, zou willen hooren. De Vergadering besluit hiertoe, en zegt de Heer Mabille: "Ik stem toe met den Zendeling van Witzieshoek, dat dit, *het Huwelijk met beesten*, een der allerslechtste gewoonten is onder de Heidenen. Zou ik wagen bijzonderheden mede te deelen, gij zoudt u verbazen. Deze gewoonten staan in verband met *de veelwijverij, de besnijdenis en dergelijke.* Ik zou meenen dat deze gewoonten door de Christenen nog jaren lang zullen moeten worden bestreden. Eén middel om ze tegen te gaan zou zijn, dat de verschillende Godsdienstige gezindten zamenspanden om Memories daartegen te doen teekenen; *maar memories door de Naturellen zelven.* Ik geloof niet dat de Regeering *alleen* veel zal doen; maar gesterkt door zulke Memories zou het doel kunnen bereikt worden." Hij verhaalt hoe vóór den ontwapenings oorlog door de Britsche Regering een order in Basutoland was ontvangen, onderzoekende of zulke gewoonten konden worden tegengegaan. Eenige Opperhoofden zijn bijeen gekomen en hebben zich dadelijk tegen de besnijdenis verklaard. De meesten van hen waren ook tegen het Huwelijk met

beesten; doch eene sterke minderheid was daar voor. Men meende, dat met de afschaffing van het Huwelijk met beesten ook de Polijgamie zou vervallen. Maar het antwoord der Regeering was, dat men zich niet met Heidensche gewoonten wilde inlaten. Hierover stond men verbaasd. De opperhoofden wilden zelfs, dat ouders, die de besnijdenis aan hun kind lieten uitoefenen zouden worden beboet. De gelegenheid van dien tijd is ons ontvallen. Nu is het Heidendom sterker geworden. De christelijke zamenleving kon veel doen, en misschien ook de Regering des lands door eene kennisgeving, dat deze misbruiken haar voor de aandacht zijn. Onze Conferentie wil het hare bijdragen. Onze kerk in Basutoland voltrekt geen Huwelijk, waar de vrouw met beesten was verkregen. Maar het gebeurde wel somtijds, dat twee of drie jaar na het Huwelijk de bloedverwanten van de vrouw aanspraak kwamen maken op het vee, en sedert den ontwapenings oorlog heeft een der Kapiteins zijne goedkeuring daaraan gehecht. In belang van deze zaak ben ik afgevaardigd geweest naar het Opperhoofd Letsea. Hij deed het voorstel, dat bij het aangaan van een Christelijk Huwelijk de bloedverwanten vooraf van alle aanspraak op vee als koopschat voor de vrouw zullen moeten afzien. Zoo iets kon gedaan worden met goed gevolg.

Een motie van orde, ter tafel gelegd door den Predikant van Ficksburg, om de discussie op dit punt te sluiten, wordt bestreden en afgestemd. Nog voeren eenige leden het woord, waarna eindelijk de Predikant van Senekal wiens amendement met verlof der Vergadering in plaats van het oorspronkelijk voorstel was getreden repliceert, met nadruk wijzende op den voorrang welken beginsel dient te hebben boven eigenbelang. De voorstellen worden in omvraag gebragt, en het eerste tot besluit der Vergadering gemaakt, namelijk: "De Synode besluite de gruwelen gepaard gaande met den vrouwen handel en de heidenscholen onder de Naturellen ter ernstige overweging per Memorie aan de aandacht van den Hoog-Edelen Volksraad voor te leggen, vragende dat dat Ligchaam wijze en doeltreffende maatregelen moge nemen, ten einde deze onheilen tegen te gaan."

De Vergadering besluit verder op voorstel van den Predikant van Harrismith : De zaak thans onder behandeling voor de aandacht te brengen van Conferentiën en Synodes van andere Christelijke Gezindten, verzoekende deze zaak voor den Genadetroon te gedenken en pogingen in het werk te stellen de gruwelen meer genoemd tegen te gaan."

De Hoog-Eerwaarde Assessor legt ter tafel het Credentiaal der Broeders Afgevaardigden van Basutoland, benevens een begeleidend schrijven van den Wel-Eerwaarden R. Henry Dyke, berigtende dat de gezwollen staat der rivieren hem had belet tegenwoordig te zijn. Het een en ander wordt gelezen. De Vergadering besluit aan den Assessor op te dragen den Wel-Eerwaarden Heer Dyke ons leedwezen te betuigen wegens zijne afwezigheid en de beste wenschen der Synode hem mede te deelen.

Naar aanleiding van het gedeelte van het Rapport der Zending Commissie onder behandeling, wordt nog besloten dat de Synode zich verblijdt over den aanwinst voor de Kerk ten gevolge van het welgeslaagd Zendelings-Examen van den heer Josias Hendrik Otto.

De vraag der Zending Commissie naar eene verklaring van de beteekenis van Artikel 35 C.1. der Kerkewet, wordt, op voorstel van den Predikant van Bethulie naar de Regts-Commissie verwezen.

Op het punt in het Rapport, waar de Zending Commissie om de bemiddeling der Synode vraagt, ten einde in staat gesteld te worden aan Zendingen binnen de gevestigde Gemeenten geldelijke ondersteuning te verleenen, wordt op voorstel van den Predikant van Ficksburg besloten : "De plaatselijke Zendingen worden door elke Gemeente zelve bekostigd."

Het voorstel der Commissie omtrent het wenschelijke eener bepaling door de Synode, waardoor Cathecheten na afleggen van een voorschreven Examen een Status kunnen

verkrijgen, wordt door den Moderator *ten fine* van rapport verwezen naar de Synodale Zending Commissie.

Hoofdstuk III van het Rapport der Zending Commissie is aan de orde, en wordt in zijn geheel voorgelezen en behandeld. Hierbij zal in overweging genomen worden de vraag van den Kerkeraad van Bloemfontein, gedaan in het Ver-lag van den Staat der Godsdienst, om ondersteuning voor eene plaatselijke Zending.

De Hoog-Eerw. Moderator oordeelt, dat door de leden der Vergadering dient ter harte te worden genomen de aanbeveling der Zending Commissie aan het slot van haar Rapport, namelijk : " Dat vernieuwde en meer krachtige pogingen ter ondersteuning der Zendingzaak mogen worden aangewend, opdat onze kerk haar invloed op dit terrein niet verlieze ; terwijl toch vele duizenden van Heidenen onder en rondom ons nog eene geestelijke bearbeiding blijven missen en anderen ons welligt het pand ons toevertrouwd zullen ontrooven als het mogt blijken, dat onze Kerk door gebrek aan ijver, zelfopoffering en liefde tot de zaak dat pand niet genoeg waardeerde."

Omtrent den probatie tijd van Candidaten voor de Aanneming in de Zending Gemeente worden de praktijken en gewoonten bij ééne en andere Gemeente medegedeeld en daarop besloten, voorgesteld door den Predikant van Senekal. "De Synode *bevele aan,* dat de probatie-tijd van Candidaten voor de Aanneming in de Zending Gemeenten duren zal, minstens van 18 maanden tot 2 jaren"

Eene en andere aanmerking tot verduidelijking of aanvulling van de berigten over de Zendingen in verschillende Gemeenten wordt in het midden gebragt.

Als eene herinnering zal dienen, dat de Predikant van Senekal verwijst naar Art. 236, c. der Kerkwet omtrent de verantwoording van den Archivarius der Synode van " Copy Registers van Gedoopten en Lidmaten" van Zending Gemeenten.

Met het oog op de vraag van den Kerkeraad van Bloemfontein voeren verscheidene leden het woord, ook in belang der aanwijzing van een werkkring op het Zending veld voor den Eerwaarden Heer Otto.

Een voorstel wordt ter tafel gelegd door den Predikant van Hoopstad: "De Synode gehoord hebbende van de wenschelijkheid der stichting van eene Zending onzer Kerk te Bloemfontein, beveelt deze zaak ernstig ter behartiging van die Gemeente aan." Eene pauze wordt verleend.

Na de pauze wordt ter tafel gelegd eene *motie van orde*, vragende om de zittingen des namiddags een half uur vroeger te beginnen. Dit wordt verworpen.

Als Commissie om de Memorie aan den Hoog-Edelen Volksraad, *in zake Heidensche gewoonten* op te stellen worden benoemd de Predikanten van Jacobsdal en Rouxville. Met het oog op het voorstel ter tafel geeft de Predikant van Fauresmith kennis, dat hij later aanzoek hoopt te doen om eene toelage van £200 voor een Hulpprediker met het oog op de Geestelijke Behoeften der talrijke bevolking op de Delverijen te Jagersfontein.

Met het oog op de stichting eener Zending onzer Kerk te Bloemfontein, legt de Ouderling dezer Gemeente, na een woord over de zaak vooraf, een voorstel ter tafel, dat hij evenwel met verlof der Vergadering later terugtrok met kennisgeving, dat hij hetzelve gewijzigd weer hoopt in te dienen. Over de zaak nogtans wordt door den Predikant van Bloemfontein en anderen het woord gevoerd.

Met verwijzing nogtans naar de Synodale Notulen bladzijde 683 (vgl. bl. 679) en het noodzakelijke van eerst het verslag der Rationarii ter tafel te hebben, wordt besloten de zaak eener zending te Bloemfontein, later in overweging te nemen. Dit was voorgesteld door den Predikant van Senekal. Het voorstel van den Predikant van Bloemfontein vóór de pauze ter tafel gelegd, wordt nu in omvraag gebragt en aangenomen.

De Predikant van Philippolis, met het oog op het verslag onder behandeling drukt op de wenschelijkheid, dat er binnen de grenzen van elke Gemeente onzer kerk ook eene Zending Gemeente besta.

Eene mededeeling gedaan door den Hoog-Eerwaarden Assessor namens den Wel-Eerwaarden Mabille—(hetgeen door zijn Wel Eerwaarde vergeten was medetedeelen)—dat namelijk de Conferentie der Fransche Zendelingen in Basutoland besloten had zich uit den Vrijstaat terug-tetrekken, en hun werk te concentreren in Basutoland, wordt door den Moderator der behartiging waardig den Afgevaardigden van zulke Gemeenten, waar het Zending-werk door de Fransche Broeders gedreven wordt, aanbevolen.

Het Rapport is afgehandeld en per monde van den Hoog-Eerw. Voorziter wordt aan de Zending Commissie daarvoor de dank der Vergadering betuigd. Hij stelt vervolgens aan de orde (D.V.) op morgen het Finantieél verslag van de Synodale Zending Commissie.

Wordt nu hervat de behandeling van de Rapporten over den Staat der Godsdienst Art. 87 par. 2.

Het Rapport van den Kerkeraad der Gemeente van Harrismith onder Punt 1, wordt gehoord, waarop enkele opmerkingen volgden, terwijl ook de Predikant van Smith-field, wat het Rapport van den Kerkeraad dier Gemeente onder dat punt betreft, mededeelt, dat slechts wegens eene overzage, van daar niets was gezegd over het Seculair Onderwijs.

Punt 2, par. 2, Art. 87, is aan de orde. Het gerap-porteerde onder dit hoofd door al de Gemeenten wordt voorgelezen en het woord wordt van verschillende kanten gevoerd, over het houden van buiten kerken, verwaar-loozing van het Heilig Avondmaal, ingeslopen dwalingen hier en daar in de bevestiging van het Huwelijk in enkele Gemeenten onder bijzondere omstandigheden door den Landdrost; maar de verdere behandeling der zaken onder

het voornoemd hoofd voorkomende, wordt, daar de tijd verstreken is, uitgesteld tot (D.V.) Morgen.

De Ouderling van Bloemfontein gaat in het dank gebed voor.

Gelezen en vastgesteld, den 17 Mei 1887.

P. A. WINTER, Moderator.

C. S. MORGAN, Assessor.

ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

VIJFDE ZITTING.

De *vijfde* Zitting heeft plaats op 17 Mei 1887. Al de leden zijn tegenwoordig. Het gebed wordt gedaan door den Predikant van Winburg. De Notulen der Zitting van gisteren worden gelezen en vastgesteld.

De Hoog-Eerw. Voorzitter had eene missive aan hem als Moderator der Synode gerigt ontvangen van den Heer Hubertus Elffers, d.d., Stellenbosch, 12 Mei 1887, betreffende Schoolboekjes en Gedichten. Hij leest deze missive aan de Vergadering voor, en legt de boekjes ter inzage, van wien het verkiezen mogt, voor. Vervolgens bepaalt hij de aandacht bij de schrale bijwoning van het morgen. Biduur op elken dag, dat toch werd opgericht op verzoek en in belang van leden zoowel van de Synode als van den Volksraad.

Aan de orde wordt gesteld het Rapport van de Synodale Commissie van Bezigheid belangende het Broederlijk Onderhoud. Het onderwerp zal zijn "Geheele toewijding aan den dienst des Heeren" en de tijd voor dit Onderhoud bepaald (D.V.) op Donderdag ten 3 ure p.m. Na eene enkele vraag en aanmerking wordt het Rapport op voorstel van den Predikant van Senekal goedgekeurd.

Art 87 en wel pt. 2, par 2, komt weder in behandeling. Over het gerapporteerde onder pt. 2 wordt niet verder gesproken. Mitsdien worden de Rapporten gehoord over zaken onder pt. 3 van het meergenoemd Art. 87. Dit geldt "de betooning in de zamenleving met woord en daad van Christelijke deugden." Het woord wordt gevoerd door verscheidene leden. De zaak hier in behandeling wordt geacht van zeer groot aanbelang, het wordt ook zeer uitvoerig besproken. De Commissie over den Herderlijken Brief zal van het een en ander nota nemen b.v. het *schutten* van vee, maar ook het *oppassen* van vee.

Overigens neemt de Synode geen verdere actie op het gesprokene. Ook laat de Vergadering het bij het gesprokene naar aanleiding van het gerapporteerde over het gestelde onder Punten 4 en 5 van par. 2, Art. 87. Bij de behandeling van Punt 4 wordt ernstig gedrukt op de noodzakelijkheid van de verspreiding van nuttig lectuur in de Gemeenten, en mitsdien gewezen op de Zuid Afrikaansche Christelijke Boekvereeniging, en wordt als behartigingswaardig gewag gemaakt van de Bijbel en Bid-Vereeniging en het Lidmaatschap daarvan. Ook omtrent de verspreiding van meerdere kennis in de Gemeenten betreffende de Zending en als nuttige hulpmiddelen in deze genoemd de Illustrated Missionary News, de Zending Bode, The Christian Express en Evangelical Christendom.

Naar aanleiding van pt.5 worden de gedachten gewisseld omtrent het bestaan en de werking van Christelijke Jongelings-Vereenigingen, en aan de hand gegeven het noodzakelijke van te letten op den geschikten tijd voor zamenkomsten zulker Vereenigingen als ook op het wenschelijke van zoodanige zamenkomsten eer wekelijks dan maandelijks te hebben.

Punt 6, par. 2, Art. 87, handelende over de Zondagsviering en de Openbare zedelijkheid is aan de orde. De Rapporten worden gelezen en besproken. Er wordt met nadruk gewezen op het verkeerde van des Zondags namiddags vóór de Namiddagsdienst uit te rijden. Over verkeerde rigtingen in enkele Gemeenten ontstaan om den Zaturdag

in plaats van den Zondag als rustdag waartenemen, worden de gedachten uitvoering gewisseld.

Gewagende van de zedelijkheid wordt gewezen op de goede uitwerking over het land van de bestaande Landswet op den handel van sterken drank. Daar deze wet pas onlangs op nieuw door den Volksraad is bekrachtigd geworden en ter wille van het welzijn der bevolking als om andere redenen, die de Vergadering daarvoor had, besloot de Synode: "per eerbiedig adres aan den Hoog-Edelen Volksraad hare hooge ingenomenheid met en deswege haren warmen dank voor het besluit der Wetgeving onzes Lands te betuigen, waardoor het den Hoog-Edelen Volksraad behaagd heeft de Landswet op den handel in sterken drank onveranderd te laten." De Vergadering berust bij het oordeel des Hoog-Eerw. Voorzitters, dat de Scriba dit besluit ter kennisse van den Hoog-Edelen Volksraad brengen zal.

Met de behandeling van Art. 87, voortgaande, en wel Punt 6, wordt nog besloten op voorstel van den Predikant van Winburg: "De Synode beschouwt dat Lidmaten der Nederduitsche Gereformeerde Kerk, die zich laten herdoopen, of zoodanigen wederdoop bedienen volgens de Kerkewet op de tucht, moeten behandeld worden. Dit ziet op eene sekte van Wederdoopers, die volgens de verslagen over den staat der Godsdienst in eene en andere Gemeente, was ontstaan.

De Verslagen onder Punt 7 worden gehoord en bij de bespreking daarvan vooral gedrukt op het verkeerde, dat Lidmaten onzer kerk hunne kinderen op de Roomsche school hier ter stede plaatsen, en in verband hiermede de gedachten gewisseld omtrent de Inrichting voor Onderwijs van Jonge Dochters in verband met onze kerk alhier, namelijk het Instituut "Eunice" en besloten op een voorstel, dat ter tafel was gelegd door den Predikant van Bloemfontein: "Deze Vergadering heeft met leedwezen uit het Verslag van den Kerkeraad van Bloemfontein vernomen, dat er Protestansche ouders in het Land zijn, die hunne ondersteuning aan de Roomsch-Katholieke scholen

(hier ter stede) verleenen, tot nadeel zelfs van de Inrigtingen der Kerk voor het Onderwijs.

Nog wordt, naar aanleiding van het gerapporteerde over punt 7, na een en ander kort woord over de zaak, besloten dat (D.V.) later de vraag omtrent de behartiging der Geestelijke Belangen van leden onzer kerk, woonachtig in het Barolong Grondgebied in overweging zal worden genomen.

Eindelijk komt aan de orde punt 8 van par. 2, Art. 87, namelijk: "Het Geestelijk Leven der Gemeente." De verschillende Rapporten hierover worden gehoord. Na een enkel woord, achtereenvolgens door de Predikanten van Wepener en Boshof over de Rapporten in hun geheel, wordt de verdere bespreking hiervan, daar de tijd verstreken is tot (D.V.) morgen uitgesteld.

De Moderator stelt alsdan ook aan de orde het Rapport der Commissie over het Examen van Godsdienst Onderwijzers; der Commissie over Zondagscholen: over het Officieel orgaan der Kerk; over de Kerk Formulieren in het Sesuto, enz. (zie Beschrijvingspunten).

Het nagebed wordt gedaan door den Predikant van Hoopstad.

Gelezen en vastgesteld ter 6de zitting der Synode van 1887, op den 18 Mei, des voornoemden jaars.

P. A. WINTER, Moderator.

C. S. MORGAN, Assessor.

ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

ZESDE ZITTING.

De Notulen der *zesde* Zitting, gehouden ter plaatse als de vorigen, op den 18 Mei 1887. Al de leden zijn tegenwoordig, behalve de Predikant van Ficksburg die weldra

ter Vergadering verschijnt. Het gebed wordt gedaan door den Ouderling van Boshof. Daar het Notulen Boek niet ter tafel is, wordt er het een ander besproken, en eene motie van orde, om de namiddag zittingen een half uur vroeger te beginnen tot besluit gemaakt.

De Notulen van gisteren worden gelezen en vastgesteld.

Over de Rapporten op Punt 8, par. 2, Art. 87, wordt niet verder uitgeweid. De Hoog-Eerw. Voorzitter wijst op de teekenen ten goede in de Rapporten, bij al hetgeen daarin ontmoedigend moge schijnen, en wekt met een gepast woord de Vergadering op tot het gebed in den arbeid.

De Verslagen worden nu overgelegd en in ontvangst genomen.

De Predikant van Senekal geeft kennis van zijn voornemen om een voorstel te doen, daartoe strekkende, dat, vóór de behandeling der Verslagen in het vervolg, deze eerst door eene Commissie zullen worden onderzocht, en goedgekeurd.

Het Verslag der Commissie over het Examen van Godsdienst-Onderwijzers wordt gehoord, en op voorstel van den Predikant van Bloemfontein, met dank ontvangen en overgenomen.

Aan de orde is vervolgens het Verslag der Commissie over Zondagscholen. Dit Verslag wordt in haar geheel gelezen, met dank ontvangen en in overweging genomen. Omtrent het eerste gedeelte daarvan, handelende over de Zondagscholen in de verschillende Gemeenten, voor zoover daarover Rapport door de Commissie was ontvangen, wordt uitvoerig gesproken, en hetgeen bijzonder de aandacht trok, was het wenschelijke of niet om Zondagscholen in de Buitenwijken te hebben. Een tweetal voorstellen in den loop van het debat ter tafel gelegd, worden bediscussieerd, het laatste waarvan tot besluit wordt der Vergadering, nam.: "Na het gehoorde op het Rapport omtrent Zondagscholen, heeft de Synode veel vrijmoedigheid om aan te bevelen, dat

behalve de Zondagschool op het Dorp, maar nogtans in verband daarmede, waar er de noodzakelijkheid voor bestaat, Zondagschool-onderwijs aan Kinderen in grootere of kleinere kringen op Buitenplaatsen worden gegeven door personen daartoe aangewezen door den Leeraar of den Kerkeraad; dat Kerkeraadsleden van de verschillende Wijken het oog houden op zoodanig Zondagschoolwerk in de Buiten-gemeente, en van tijd tot tijd daaromtrent aan den Kerkeraad rapporteren, dat het werk der Zondagschool vooral dringend wordt aanbevolen in de belangstelling, maar meer nog aan de medewerking van Kerkeraadsleden; dat eindelijk de Synode zich verblijdt over den vooruitgang van het Zondagschoolwerk in de Kerk."

Deel II. van het Rapport der Commissie over Zondagscholen bevat een *vijftal* aanbevelingen door de Commissie. Het eerste gewaagt van het toenemen in bloei van de Zondagscholen en van het wenschelijke dat in de Rapporten der diverse Gemeenten voortaan zal worden genoemd het aantal Kinderen die elke School bezoeken. Dit wordt aangenomen met den wenk daarbij uitgesproken, dat dan ook elken Zondag behoorlijk boek zal worden gehouden van de kinderen die de school bezoeken. De tweede aanbeveling ontraadt de oprigting van een Depôt van Lectuur van Zondagschool leerlingen. De Vergadering berust bij het aanbod van een en anderen kant, om van tijd tot tijd in het Officieel Orgaan der Kerk eene opgave van geschikte boeken te publiceeren. De derde aanbeveling heeft ten doel het daarstellen van een Kalender van Zondagschoollessen, in vereeniging met de Koloniale Kerk. Dit lokt nog al een vrij uitvoerige gedachten-wisseling uit, waarna besloten wordt: "De Synode draagt aan hare Commissie over Zondagscholen op, om in vereeniging met de Kerk in de Kaapkolonie een Zondagschool Kalender op te stellen, daarbij in aanmerking nemende hetgeen over deze zaak hier in de Vergadering werd uitgesproken." Ten vierde wordt de "Kindervriend" als handleiding bij de lessen aanbevolen. Dit wordt voor kennisgeving aangenomen. Eindelijk, ten vijfde, wordt in bedenking gegeven, of het niet raadzaam zou zijn de Zondagschool-Commissie uit te breiden. Hierop wordt besloten: "De Synode acht de

Zondagschool-Commissie talrijk genoeg." Na de pauze is het meergenoemd Rapport nog ter tafel. Niemand verlangt verder het woord daarover, doch wordt een gepast woord naar aanleiding van het behandelde door den Moderator uitgesproken.

Aan de orde is nu het Rapport over het Officieel Orgaan der Kerk "De Fakkel." Dit wordt voorgelezen door den Scriba en ontvangen. Kortelijks wordt naar aanleiding van dit Rapport de gedachten gewisseld en betreurd dat "De Fakkel" in de Kerk niet die ondersteuning genoot, die men verwachten zou aan het Officieel Orgaan der Kerk te worden geschonken. Een drietal voorstellen in zake worden achtereenvolgens tot besluit, namelijk: 1 De Synode bevele, den Predikanten en Kerkeraden der verschillende gemeenten aan om zich te beijveren zoowel van den Kansel als elders bij de leden der Gemeenten de belangen van het Officeel Orgaan der Kerk voor te staan; 2 De gratificatie van £25 per jaar aan den tegenwoordigen Redakteur worde bestendigd; 3 De zorg voor het Officieel Orgaan der Kerk worde op nieuw den Scriba opgedragen.

Aan de orde is nu het Rapport der Commissie over de publicatie der Kerk Formulieren in het Sesuto. Na een en ander kort woord wordt op voorstel van den Predikant van Senekal besloten: "De Synode betuige haren dank aan de Commissie tot het vertalen en publiceeren der Kerk Formulieren en van het Kort Begrip in het Sesuto en bevele deze vertalingen in de Zending Gemeenten, waar zulks noodig is, tot gebruik aan."

De Vergadering besluit op voordragt van den Hoog-Eerw. Voorzitter haren dank te betuigen aan de Wel-Eerw. Heeren Dieterlen, Mabille en Maeder, voor hunne belangrijke diensten der Kerke bij het vervaardigen en publiceeren dezer vertalingen bewezen. Hiermede is het Rapport afgehandeld. De Predikanten van Winburg en Hoopstad zijn met verlof heden namiddag afwezig.

Het Finantiëel Rapport der Synodale Zending Commissie; dat voorgelezen was door den Predikant van Harrismith wordt met dank ontvangen eu in handen der Rationarii geplaatst.

In verband met het voornoemd Rapport geeft de Predikant van Senekal kennis, met verwijzing naar Art. 230 en 231 der Kerkewet, dat hij een voorstel hoopt ter tafel te leggen, ten doel hebbende de vermeerdering van het personeel der Synodale Zending Commissie, en wordt door den Predikant van Harrismith de wenk uitgesproken omtrent de toekenning van een gratificatie aan den Eerw. Zendeling der Kerk met het oog op het ontoereikende van zijn salaris in het verleden jaar, wegens de toen heerschende droogte en andere nadeelig inwerkende omstandigheden.

Het Rapport der Colportatie Commissie wordt gelezen door den Predikant van Wepener. Dit wordt na eene en andere aanmerking daarover met dankbetuiging aan de Commissie voor afgehandeld beschouwd.

Wordt nu in behandeling genomen het Rapport der Commissie over de Kinderharp, dat was voorgelezen door den Predikant van Bethulie, en door de Vergadering met dank ontvangen. De Commissie had gehandeld in overeenstemming met die der Kerk van de Kaapkolonie over dezelfde zaak. Bezwaar zou kunnen geopperd worden tegen het laatste gedeelte van vs. 3 van lied No. 17; en de vierde en vijfde regels van lied No. 107, ; doch men heeft bevonden dat het een en ander te wijten was aan de vertaling, waaromtrent de Commissie aanbeval dat bij een volgende publicatie dit mag worden verbeterd.

Naar aanleiding van dit Rapport heeft eene vrij uitvoerige gedachten wisseling plaats, waaraan zoowel Ouderlingen als Predikanten deelnemen. Van een drietal voorstellen gedurende de discussie ter tafel gelegd wordt het tweede (van den Predikant van Senekal) tot besluit: "De Synode dringt er op aan, dat het gebruik van de Kinderharp bij de Kinderen niet ten koste van de Psalmen en Gezangen zal geschieden," terwijl aan den Scriba wordt opgedragen om aan den Compilator aan de Kinderharp ter kennisse te brengen de aanbeveling der wijziging van het tweetal voornoemde liederen. Hiermede is het Rapport afgehandeld.*

* Z de Notulen de volgende Zitting!

Achtereenvolgens worden door den Predikant van Bloemfontein gelezen en met dankbetuiging ontvangen het Rapport van Heeren Curatoren over het Grey College (B. Punt 14. a.) en van Heeren Bestuurders over het Dames Instituut Eunice (B. Punt. b.). Naar aanleiding dezer Rapporten wordt door verschillende sprekers het woord gevoerd en eindelijk door het opstaan der leden besloten tot eene dankbetuiging der Vergadering aan de Heeren Curatoren van beide Inrigtingen, en aan Onderwijzers en Onderwijzeressen. Beide Rapporten waren door de Vergadering met veel genoegen gehoord.

Gedurende de behandeling der voornoemde Rapporten komt ter tafel eene memorie geteekend C. Borckenhagen, Drukker en Uitgever van "De Fakkel," der Synode wegens door hem genoemde redenen verzoekende om zoodanigen bijstand in zake de publicatie van voornoemd Blad, als onder omstandigheden billijk moge blijken, te geven. Dit werd door den Voorzitter voorgelezen en gesteld in handen van den Zaakgelastigde over den Fakkel, daar dit punt reeds was afgehandeld.

Voor Vrijdag (D. V.) wordt aan de orde gesteld de Rapporten der Regts Commissie; der Rationarii; der Algemeene Synodale Commissie en de Beschrijvingspunten, voor zoo ver deze nog niet in behandeling zijn geweest.

Den Predikant van Jacobsdal wordt gereedelijk verlof toegestaan wegens belangrijke oorzaken, huiswaarts te keeren. Daar hij met den Ouderling van die Gemeente tezamen gekomen was wordt ook dezen een dergelijk verlof verleend.

De Predikant van Brandfort gaat in het dankgebed voor. Gelezen en na eene aanmerking ten doel bebbende een overzage te herstellen, (zie de volgende Notulen !) goedgekeurd en geteekend, den 20 Mei 1887.

P. A. WINTER, Voorzitter.
C. S. MORGAN, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba.

ZEVENDE ZITTING.

De *zevende* zitting wordt gehouden, den 20 Mei 1887. Al de leden zijn tegenwoordig.

Het gebed wordt gedaan door den Ouderling van Kroonstad.

De Notulen der Zitting van den 18 dezer worden gelezen. Na de opmerking, dat in de vorige Zitting omtrent het Rapport der Commissie over de Kinderharp was besloten, voorgesteld door den Predikant van Harrismith, dat dat Rapport met dank worde aangenomen en in het Orgaan der Kerk gepubliceerd, worden de Notulen goedgekeurd en geteekend. Op gisteren namiddag, zoo als vroeger werd bepaald, heeft ten 3 ure des namiddags het Broederlijk Onderhoud plaats gehad. De Voorzitterstoel werd ingenomen door den Hoog-Eerw. Moderator. Hij liet zingen, Gezang 108 : 3 ; las 2 Timoth. 2, en ging in het gebed voor. Met het oog op het Onderwerp ter bespreking, naml: "De geheele toewijding aan den dienst des Heeren," geeft de Voorzitter met eene inleidende toespraak aan de hand, bij de overweging van het Onderwerp te denken : *a* aan de toewijding van het hart ; *b* van den wandel ; *c* van het werk. Het woord werd onder afwisseling met Gezang, na den Voorzitter, die ook de verrigtingen met een gepast woord eindigde, achtereenvolgens gevoerd door de Predikanten van Fauresmith en Senekal, den Ouderling van Bloemfontein, de Predikanten van Boshof, Bethlehem, Bethulie, Ficksburg, Hoopstad, Philippolis, Edenburg en Harrrismith. Er werd gezongen Gezang 33 : 4 ; Gezang 62 : 9 ; Gezang 143 : 10. De Predikant van Ladybrand gaat in het nagebed voor. In 't bijzonder gedacht de Vergadering aan het huisgezin van den Leeraar dezer Gemeente wiens echtgenoote ernstig krank lag. De Predikant van Brandfort vraagt en verkrijgt verlof om zich op morgen te mogen verwijderen.

De stukken die heden het eerst aan de orde zouden komen, zijn niet ter tafel, en worden de Beschrijvingspunten in behandeling genomen B Punt 15, over eene mededeeling namens de "Kerkelijke Commissie" van de "Nederduitsche

Hervormde of Gereformeerde Kerk" in de Zuid Afrikaansche Republiek zal bij de behandeling van het Rapport der Regts Commissie in overweging worden genomen.

Omtrent B. Punt 16, gewagende van eene vertaling van den Bijbel in het Afrikaansch Hollandsch, spreekt de Voorzitter den wenk uit, dat door de Inzenders dat B. Punt liefst zou worden ingetrokken. Hierop wordt nadruk gelegd met een woord door den Predikant van Fauresmith. De Predikant van Smithfield geeft te kennen, dat de inzenders gereedelijk het B. Punt zullen terugtrekken, indien aan hem vergund wordt zijne redenen daarvoor op te noemen en te doen notuleeren. Dit wordt toegestaan. De genoemde redenen zijn : 1. dat men denkt, dat de tijd nog niet daar is voor zulk een voorstel ; 2. uit vrees, dat in de Vergadering eene verwijdering kan komen te ontstaan ; 3. daar toch de Bijbel in het Afrikaansche Hollandsch zal worden vertaald, het spijtig zou zijn, indien deze Synode daarover niet een woordje zal hebben gehad.*

Stemmen worden gehoord tegen het geven van verlof door de Vergadering dat het Beschrijvingspunt op grond van boven vermelde redenen kan worden teruggetrokken. Evenwel : "de Vergadering geeft verlof om B. Punt 16 terug te trekken."

B. Punt 17, over de vervaardiging van een algemeenen Index op al de Synodale Notulen, leidt tot het besluit: "Het uitvoeren van B. Punt 17 worde den Scriba met behulp van den Predikant van Bethulie ter behartiging opgedragen."

De Predikant van Fauresmith als Inzender van B. Punt 18 verzoekt dit Punt te mogen intrekken, daar het hem later gebleken was, dat de zaak bij wijze van appel had behooren te dienen.

Het verlof wordt toegestaan. Beschrijvingspunt 19, opgenomen door den Scriba ter voldoening aan een Speciaal verzoek van den Kerkeraad der Gemeente van Lindley, zal, bij de behandeling van het Rapport der Rationarii, in overweging komen.

* Zie der Notulen de volgende zitting!

Over Beschrijvingspunt 20, vragende dat de Synode door hare Commissie van Finantiën op Synodale gelden geen hooger dan 6 per cent Renten nemen zal, wordt vrij uitvoerig gesproken. Het laatste van 4 voorstellen (twee waarvan in den loop der discussie werden teruggetrokken) wordt tot besluit, namelijk: "De Synode geve met het oog op Synodaal Besluit, bl. 678, haren wensch uitdrukkelijk te kennen aan de Synodale Commissie van Finantieën, verzoekende om de Synodale gelden tegen de *laagste* gangbare rentecoers uittezetten."

Beschrijvingspunt 21 wordt door den Predikant van Bethulie toegelicht, en dit tot besluit gemaakt, namelijk: "De Synode bepale, dat indien een Lidmaat der Kerk van eene Gemeente, mogt wenschen om onder eene andere Gemeente te sorteren, zoodanig lidmaat alsdan daaromtrent aanzoek doen moet bij den Kerkeraad, alwaar hij, volgens de vastgestelde grensscheidingen der betrokkene Gemeenten behoort te sorteren; terwijl aan hetzelve regt van Appèl wordt toegestaan bij den Ring, waaronder de Gemeente, die hij zou wenschen te verlaten, sorteert."

Door de stemming over een voorstel van den Predikant van Senekal, dat B. Punt 22, handelende over de procedure in tuchtzaken, wet worde, blijkt, dat de meerderheid zich daarmede niet verëenigt.

Wordt besloten Beschrijvingspunt 23 in de Kerkewet op te nemen, namelijk.: Bij Art. 79 par. 8. worde gevoegd: "Door hoevele kinderen worden zij bijgewoond? Welke is de gemiddelde opkomst volgens uwe registers?"

Beschrijvingspunt 24 lokt tegenbedenkingen uit van ééne zijde, en van den anderen kant eene hartelijke instemming, handelende namelijk over bepalingen bij Bidstonden, volgens Art. 245. De Vergadering nogtans besluit geene verdere wets-bepalingen op dit punt te maken.

Beschrijvingspunt 25, vragende om eene jaarlijksche bijdrage ten behoeve van de Theologische Kweekschool te Stellenbosch zal, in verband met het Rapport der Regtscommissie later in behandeling komen.

Wordt besloten Beschrijvingspunt 26 aantenemen, luidende: "dat aan het slot van Art. 415 der Kerkewet worde gevoegd: "gratis aan behoeftigen?"

Aan de orde zijn Beschrijvingspunten 29 en 30. Twee voorstellen worden ter tafel gelegd naar aanleiding van het daar gevraagde: 1. dat Art. 132 zal bepalen dat de Synode om de twee jaar zal vergaderen; 2. de Synode vergaderde om de drie jaar. Hierover wordt van meer dan een kant het woord gevoerd, ten doel hebbende, of eene wetsverandering zoo als voorgesteld of slechts eene tijdelijke bepaling met het oog op de volgende Synodale Vergadering. Gedurende dit debat heeft de Vergadering de eer en het genoegen zijn Hoog-Edelen den Staatspresident bij hare beraadslaging tegenwoordig te hebben.

De discussie over het Punt in behandeling eindigt met het besluit, dat bij Art. 132. der Kerkewet in plaats van "elk jaar," zal gelezen worden "om de twee jaren," en dat mitsdien Art. 151, punt 1. des overeenkomstig zal worden gewijzigd.

Wordt ter tafel gelegd en gelezen Concept-Memorie aan den Hoog-Edelen Volksraad omtrent Heiden-scholen en Vrouwenhandel. Dit concept wordt goedgekeurd en overgenomen, om door de Moderatuur te worden geteekend en verzonden.

Aan de orde zijn weder de Beschrijvingspunten, en wel Punt 27, vragende om de uitbreiding van het leden-tal der Algemeene Synodale Commissie. Na een en ander woord wordt besloten: "De Synode bepale twee leden tot de Algemeene Synodale Commissie toe te geven, en dat deze Commissie in den tusschentijd, tusschen de eene en andere Synodale Vergadering, volgens Kerkewet niet alleen werkzaam zijn zal, maar ook jaarlijks alle boeken en stukken op de Kerkelijke Finantieën betrekking hebbende, voorloopig na zal zien en behartigen.

Naar aanleiding van Beschrijvingspunt 28 bepaalt de Synode, dat op denzelfden dag waarop speciaal aan de te vergaderen Synodale Vergadering volgens Kerkewet in het

gebed moet worden gedacht ook in het gebed zal gedacht worden aan de Vergadering van den Hoog-Edelen Volksraad, en dit jaarlijks, hetzij de Synode vergadert of niet.

De Vergadering is van oordeel, dat de wet bij Art. 79, Punt 22, handelende over bijdragen voor de Zending, ter sprake gebragt volgens Beschrijvingspunt 31, duidelijk genoeg is. Beschrijvingspunt 32 is aan de orde, doch zal eerst na de Pauze daar de tijd nu verstreken is, in behandeling kunnen komen.

Dit B. Punt verlangt eene nadere verdeeling der respectieve Ringen.

Na de Pauze wordt besloten : "De Synode erkennende de noodzakelijkheid van hetgeen in Beschrijvingsunt 32 gevraagd wordt, draagt aan de Scribas der respectieve Ringen op, om de zaak te overwegen en morgen desaangaande de Vergadering daarover te adviseren.

De Predikant van Winburg stelt voor als eene motie van orde : "Aan den Scriba worde opgedragen, de Kerkewet met het oog op de verandering van Art. 132 na te zien en zoo noodig te wijzigen." Dit wordt afgestemd. Over dezelfde zaak komen nog twee voorstellen ter tafel, vragende om een Commissie uit deze vergadering te benoemen ter herziening der Kerkewet, overeenkomstig het evengenoemd besluit, of dat volgens gewoonte alle wetsveranderingen door den Scriba in het Officieel Orgaan der kerk zullen worden gepubliceerd. Beide voorstellen worden afgestemd.

Het Rapport der Regts Commissie, gelezen door den Predikant van Winburg, wordt met dankbetuiging ontvangen en in behandeling genomen. Punt *a.* gewagende van de bevinding der Commissie bij het nagaan der Documenten haar voorgelegd, wordt in dien geest door de Vergadering voor kennisgeving aangenomen. Punt *b.* vermeldende de uitvoering van een zeker Synodaal besluit wordt voor kennisgeving aangenomen. Punt *c.* vragende om bepalingen door de Synode, opdat kunne voorzien worden in de Geeste-

lijke Behoeften onzer Lidmaten, wonende in het Barolong gebied, zal in behandeling komen, als het aangekondigd voorstel over deze zelfde zaak door den Predikant van Bloemfontein zal worden overwogen. Naar Punt *d.* betreffende een schrijven van den Hoog-Eerw. Heer N. J. van Warmelo, Scriba der Algemeene Kerkvergadering van de Nederduitsche Hervormde of Gereformeerde Kerk in de Zuid Afrikaansche Republiek, wordt besloten, op voorstel van den Predikant van Smithfield: "De Synode heeft met veel blijdschap kennis genomen van eene mededeeling namens de Kerkelijke Commissie van de kerk voornoemd, aan den Scriba opdragende, om hiervan in een hartelijk schrijven aan de meergenoemde Kerkelijke Commissie berigt te doen."

Onder Punt *e.* wordt nader uiteengezet, een berigt namens de Kerkelijke Commissie meergenoemd ons toegezonden, betreffende kerkelijke bepalingen voor de dienst op de Gouddelverijen. Dit wordt voor kennisgeving aangenomen. Punt *f.* vermeldt eene mededeeling namens de Synode van de Kerk van "Zuid Afrika" omtrent in dit Land verleende ondersteuning aan de Normaalschool. De Synode ontvangt deze mededeeling voor kennisgeving. Onder Punt *g.* wordt ter sprake gebragt een verzoek:—"Om ondersteuning voor het Theologisch Seminarie te Stellenbosch." Hierbij komt in behandeling B. Punt 25 (zie boven.)

Deze zaak valt eene vrij uitvoerige gedachtenwisseling ten deele. Het wenschelijke eener ondersteuning aan de voornoemde Inrigting wordt door alle sprekers erkend en voorgestaan, doch de gevoelens verschillen zeer over de wijze hoe? Het laatste van 5 voorstellen wordt tot besluit, namelijk: "De Synode drage aan de verschillende Kerkeraden op, om jaarlijks naar eigen goedvinden ter ondersteuning van het Theologisch Seminarie te Stellenbosch te collecteren."

Punt *h.* vermeldt dat van wege de Synode der Kaapsche Kerk werd berigt dat voor elk extract uit een Huwelijks Register aan het Predikanten Weduwen Fonds moet verantwoord worden, niet twee maar vier shillings.

Onder *i.* wordt voor de aandacht dezer Synode gebragt eene mededeeling namens de Synode der Kerk "van de Kaap-Kolonie" omtrent de wijze waarop het Pensioen Fonds der Kerk elders en dat van de onze kan vereenigd worden. Daar evenwel de stukken zelven niet ter Vergadering zijn, wordt de verdere behandeling van het Rapport der Regts Commissie voor het tegenwoordige uitgesteld.

Aan de orde is nu Beschrijvingspunt 33. Met dit Beschrijvingspunt wordt gevraagd eene verandering in de bepaling der Kerkwet omtrent den diensttijd van Ouderlingen en Diakenen, en wel, dat Art. 57 par. 1 in dier voege moge worden gewijzigd, dat gezegde diensttijd zich uitstrekken zal over twee achtereenvolgende jaren, waarna dan eene aftreding voor ten minste een jaar *moet* plaats hebben. De zaak wordt, op grond van twee voorstellen, ter tafel *tegen* en *voor* eene verandering der Kerkwet uitvoerig besproken, en daarna besloten: "Art. 57 par. 1 blijve onveranderd."

De voorzitter stelt nu aan de orde het Rapport der Algegemeene Synodale Commissie, hetgeen door hem wordt voorgelezen. Ook wordt gehoord een schriftelijk Rapport van den Afgevaardigde naar de Synode der Kerk van "Zuid Afrika," den Predikant van Bloemfontein, van wiens afvaardiging in het Rapport der Commissie melding wordt gemaakt. De Vergadering oordeelt dat deze Rapporten dadelijk in behandeling zullen komen. Van stuk tot stuk wordt het Rapport goedgekeurd, en ten opzigte der afvaardiging evengenoemd besloten, den Predikant van Bloemfontein den dank der Vergadering te betuigen voor zijne diensten, waar hij de Kerk op zoo bekwame wijze heeft vertegenwoordigd. Dit geschiedt door het opstaan der leden. De Predikant van Bloemfontein spreekt zijne erkentelijkheid uit over het evengenomen besluit der Vergadering. Om een verkeerden indruk weg te nemen zij het hem veroorloofd ook nu te zeggen, dat hij niet is tegen geloofsgenezing, maar wel zoo als zij hier te Lande door een zeker persoon is vertegenwoordigd geworden.*

* Zie de Notulen der volgende Zitting.

Beschrijvingspunt 34 wordt door den Steller na het evengevallen besluit der Vergadering omtrent Art. 87 par 1 teruggetrokken. Dit was gesteld met het doel om Art. 58 par. 3 in overeenstemming met het gevraagde onder Beschrijvingspunt 33 veranderd te krijgen.

Volgens Beschrijvingspunt 35 wordt besloten: " Art. 98 par. 1 zoodanig te wijzigen, dat geene Ringsvergadering wettig geconstitueerd zal zijn, tenzij *twee derden* der leden van zoodanigen Ring tegenwoordig zijn."

Naar aanleiding van Beschrijvingspunt 36 wordt besloten, dat Art. 136 par. 1 aldus luiden zal: "Het quorum eener Synodale Vergadering zal bestaan uit minstens de helft van al de leden, die de Kerk behoort aftevaardigen."

Met Beschrijvingspunt 37 wordt door den Kerkeraad van Lindley gevraagd, dat Punten *a* en *b* van Art. 223 mogen worden geschrapt. Onder dit Art. schrijft de wet voor de wijze van handelen bij het Huisbezoek door Ouderlingen. Wordt voorgesteld door den Predikant van Kroonstad: " Het Beschrijvingspunt worde van de hand gewezen." Gedurende een discussie hierover wordt door den Predikant van Winburg voorgesteld: "Van Art. 223, *a*, worde geschrapt de woorden: " telkens na, enz."; van Art. 223, *b*, worde geschrapt: "Hij zal degenen" tot het slot; voor Avondmaalgangers worde gelezen: " de Gemeente Leden."

De tijd is verstreken, en wordt de behandeling der zaak voor de Vergadering uitgesteld tot (D.V.) Morgen. Alsdan zullen in behandeling komen de Rapporten der Rationarii en der Regts Commissie; de Beschrijvingspunten in den Herderlijken Brief.

Het gebed wordt gedaan door den Predikant van Senekal.

Voorgelezen, en na eene en andere aanmerking (zie volgende Notulen), goedgekeurd en geteekend.

P. A. WINTER, Moderator.

C. S. MORGAN, Assessor.

ALBS. P. MEIRING, Scriba.

ACHTSTE ZITTING.

De *achtste* Zitting wordt gehouden ter plaatse als de vorigen, op 21 Mei 1887. De Vergadering wordt tot de orde geroepen en het gebed gedaan door den Predikant van Ficksburg. De Notulen der vorige Zitting worden gelezen. Daarop wordt aangemerkt, ten opzigte van het Rapport van de Afgevaardigde van de Kaapsche Kerk, dat deze in zijn wederwoord tot de vergadering zou gezegd hebben "dat hij nooit in het openbaar gezegd heeft dat hij tegen geloofsgenezing is" (zie op blz. 868). Voorts dat de Predikant van Smithfield bij het opnoemen der redenen waarom hij het Beschrijvings Punt, door hem en de Predikanten van Ladybrand en Dewetsdorp ingezonden, zou terugtrekken, zou hebben gezegd, "dat het dan zeer jammer zou wezen, als, wanneer toch tot de Bijbelvertaling zou worden overgegaan, onze Kerk niets in de zaak zal te zeggen hebben" (zie op blz. 863). Voorts wil de Hoog-Eerw. Moderator uitdrukkelijk zien aangeteekend dat de Synode haren dank had betuigd aan de Scriba met het oog op het werk door hem verrigt in den tusschentijd van de laatste Synode tot deze. Eindelijk verzocht de Scriba te mogen aanteekenen, dat door eene overzage niet was vermeld, dat de Commissie over Zondagsscholen op nieuw was benoemd geworden. De Notulen worden goedgekeurd en geteekend (zie op bll. 865, 866).

De Predikant van Winburg krijgt verlof om ter tafel te leggen een verzoek, dat in revisie worde genomen het Synodaal besluit van gisteren omtrent de wijziging der Kerkwet, overeenkomstig met de verandering van Art. 132 aangebragt. De Vergadering besluit de gevraagde revisie toe te staan (zie bl. 59.)

Een voorstel wordt ter tafel gelegd door den Predikant van Ficksburg, en in den loop eener gedachteniswisseling een ander door den Predikant van Rouxville, en daarna weer een ander voorstel door den Predikant van Winburg. Hoewel Art. 142, §3 *c*, duidelijk spreekt, wordt toch beweerd, dat in het tegenwoordig geval, waar de verandering van 132 noodwendig andere wetsveranderingen ten gevolge

hebben moet, deze alleen op grond eener speciale opdragt kunnen worden gemaakt. Wordt besloten: " De Kerkewet worde herzien met het oog op het besluit ten opzigte van Art. 132, en de Scriba, bijgestaan door den Assistent-Scriba, zullen eene Commissie uitmaken om dat werk ten uitvoer te leggen en het resultaat daarvan in het Officieel Orgaan der Kerk te publiceeren." Dit is geschied overeenkomstig het *derde* der meergenoemde voorstellen, nadat de beiden eersten met verlof waren ingetrokken.

Op eene Motie van Orde ingediend door den Predikant van Smithfield: " De Synode zitte heden tot 1 uur en verdage dan tot (D.V.) Maandag morgen ten half 10 ure," welke ook later tot besluit der Vergadering is geworden, volgen een *vijftal* voorstellen als Motieën van Orde, met de bespreking waarvan de Vergadering vrij lang wordt bezig gehouden. Het *tweede* van deze voorstellen wordt tot besluit, naml.: " De Sluitingsrede worde Maandag avond gehouden." Dit was voorgesteld door den Predikant van Bloemfontein.

Het Rapport der Commissie in zake de verdeeling van de Ringen der Kerk wordt ter tafel gelegd in den vorm van een voorstel, luidende: " Dat aan den Noorderlijke Ring worden toegevoegd de Gemeenten van Frankfort en Lindley, en aan den Westelijken Ring de Gemeenten van Hoopstad en Bultfontein." Eene *vijftal* amendementen volgen op dit voorstel en heeft er eene vrij uitvoerige gedachtenwisseling plaats. Met de groote meerderheid van stemmen wordt besloten, volgens het laatste der ingediende voorstellen: " Met het oog op het Barolong grondgebied en in aanmerking nemende de uitgestrektheid der Gemeente van Fauresmith, besluit de Synode, hare bepaling van gisteren betreffende eene nadere verdeeling der Ringen voorloopig te laten rusten."

De Predikant van Wepener, het woord hebbende erlangd, verzoekt, ondersteund door dien van Ficksburg, om met verlof der Vergadering Maandag morgen huiswaarts te keeren. De Vergadering kan hiermede niet instemmen.

De Predikant van Edenburg geeft kennis, dat hij later een voorstel hoopt te doen met het oog op de wijze van rapporteren met betrekking tot de Zending, het Zondagschool werk en de Colportatie.

Met de werkzaamheden, zooals deze aan de orde waren gesteld, wordt voortgegaan. De voorstellen, die in de laatste Zitting waren blijven overstaan, worden, daar niemand meer daarover het woord verlangde, in omvraag gebragt, en het laatste daarvan (zie het slot der Notulen van de van de vorige Zitting) betreffende een wijziging van Art. 223, *a.*, *b.*, aangenomen.

Aan de orde is nu weder het Rapport der Regts-Commissie, en wel Punt *i.* betreffende eene vereeniging van het Pensioen Fonds der Kerk ten onzent met dat van de Kerk in de Kaap-Kolonie. Daarop wordt besloten op voorstel van den Predikant van Smithfield: "Het Pensioen Fonds onzer Kerk worde niet verëenigd met dat der Kaapsche Kerk."

Het advies der Regts-Commissie in haar Rapport onder Punt *j.* betreffende de uitreiking der "Acte van Bevestiging," wordt voor kennisgeving aangenomen. Hierbij wordt berigt door den Predikant van Lindley, met referte naar de Synodale Notulen in zake op bl. 763, dat het hem nog niet gelukt was, zijne "Acte van Bevestiging" te verkrijgen. De Vergadering neemt hierop geene verdere actie.

Punt *k.* van het meergenoemd Rapport, handelt over eene Memorie van 19 Leden der Gemeente van Vrede, verlangende dat de "Formulieren van Eenigheid" onzer Kerk afzonderlijk mogen worden gedrukt en verspreid. Hierop wordt besloten: "Aangezien er uitgaven bestaan van de "Formulieren van Eenigheid" afzonderlijk, zoo besluit de Synode geene uitgave te doen op eigene kosten."

Op eene Memorie, afkomstig van de Gemeente Parijs, onder Punt *l.* van het Raport der Regts Commissie wordt besloten: "Zoolang de Gemeente van Parijs nog geen ander kerkgebouw heeft, of het tegenwoordig kerkgebouw

niet zal vergroot zijn;—zoo worde, *als uitzondering op den regel,* de Kerkeraad dier Gemeente ontslagen van de verpligting—ziende dat er tegen het verhuren van zitplaatsen in het tegenwoordig Kerkgebouw der Gemeente bezwaar bestaat—van de opbrengst van £10 jaarlijks, welke som dient opgebragt te worden door Kerkeraden van Gemeenten, waar er geene zitplaatsen verhuurd zijn." Dit besluit is gevallen volgens het laatste van een drietal voorstellen over de zaak ter tafel gelegd.

Punt *m.* van het Rapport der Regts-Commissie adviseert dat aan een verzoek van den heer Daneel, Resident Vrederegter te Ventersburg, om geldelijke ondersteuning voor zijn zoon, die tot Predikant wenscht opgeleid te worden, niet worde voldaan, voordat de zoon van Applikant zijn Matriculatie-Examen heeft afgelegd. Op een voorstel van den Predikant van Frankfort wordt besloten deze aanbeveling aantenemen.

Het meergenoemd Rapport der Regts-Commissie, onder Punt *n.* gewaagt van het tot Zendeling afgelegd Examen van den heer Josias Hendrik Otto, en van de hoop "dat gemelde Broeder spoedig een gezegenden werkkring zal vinden."

De Vergadering keurt het antwoord der Regts-Commissie in haar Rapport onder Punt *o.* omtrent de vraag der Zending-Commissie, wat de bedoeling is der woorden: "eene beschaafde burgerlijke opvoeding" (Art. 35. c. Punt 1 der Kerkewet) goed, namelijk: "dat tot eene beschaafde Burgerlijke Opvoeding behoort de kennis der volgende vakken, als *lezen, schrijven, rekenen, aardrijkskunde, bijbelsche geschiedenis, algemeene geschiedenis, hollandsche en engelsche taalkunde.*"

Dit besluit houdt slechts in, een antwoord op de vraag der Synodale Zending-Commissie. Eene andere vraag zou wezen, of met het oog op Art. 38 pt. *c*, de bekendheid met de voornoemde vakken alleen, een genoegzaam vereischte zou zijn bij het examen van *Zendelingen,* waarover nu geen

sprake kan zijn, aangezien dit een wetsverandering zou vereischen, waartoe volgens het Reglement van orde thans niet kan worden besloten.

Aan de orde zou nu zijn Punt *c.* van het Rapport der Regts-Commissie, betreffende het Barolong-Grondgebied; doch deze zaak moet nog in overweging worden genomen.

De Herderlijke Brief is nog niet gereed, en wordt mitsdien gehoord het Rapport van de Rationarii, voorgelezen door den Predikant van Hoopstad. Op voorstel van den Predikant van Harrismith wordt dit Rapport ontvangen om van stuk tot stuk te worden overwogen.

Afdeeling A pt. 1 vermeldt dat "al de Boeken en Stukken des Quæstors volkomen correct en in orde bevonden werden." Punt 2 spreekt van het batig Saldo van het Synodale Fonds vergeleken met den Bank Staat van £373 9s. 10d. Punt 3 vermeldt, dat de Gemeente Lindley in gebreke gebleven was de Synodale Heffingen over twee jaren intebetalen en de Gemeente van Vrede over een jaar. Ten opzigte van den Kerkeraad der Gemeente van Lindley wordt in behandeling genomen Beschrijvingspunt 19, en gelezen de brief des Kerkeraads voornoemd en het antwoord van den Quæstor Synodi (No. 3 D. b. 46.) daarop.

Daar de tijd verstreken is, zal (D.V.) deze zaak op Maandag in verdere behandeling komen. De Predikant van Harrismith gaat in het dankgebed voor.

Gelezen en vastgesteld op Maandag, den 23 Mei 1887.

P. A. WINTER, Moderator.

C. S. MORGAN, Assessor.

ALBS. P. MEIRING, Scriba.

NEGENDE ZITTING.

De Notulen der *negende* Zitting, gehouden ter plaatse als de vorigen, den 23sten Mei 1887. Eenige leden zijn bij de opening afwezig. Het gebed wordt gedaan door den Predikant van Heilbron. De Notulen der vorige zitting worden gelezen en geteekend. De Predikant van Dewetsdorp geeft kennis, dat hij een voorstel ter tafel zal leggen in verband met het Predikants-Salaris, vroeger *voorloopig* toegestaan aan die Gemeente. De Ouderling van Vredefort vraagt en verkrijgt verlof, om in den namiddag huiswaarts te mogen keeren.

Aan de orde is het Concept van den Herderlijken Brief. Dit wordt gelezen door den Predikant van Senekal, en besloten: "De Herderlijke Brief worde met dankbetuiging aan de Commissie, die denzelven heeft ontworpen, ontvangen, in de Fakkel gepubliceerd en door de Leeraren van den Kansel in zijn geheel gelezen."

Het Rapport der Rationarii is weer aan de orde, en wel Deel A. § 3. In den loop eener langdurige discussie worden verscheidene voorstellen ter tafel gelegd. Wordt besloten: "De Synode eischt, dat de gelden der gemeentelijke heffingen bij elke Ringsvergadering verantwoord zullen worden of bij onvermijdelijke omstandigheden zoo spoedig mogelijk daarna, en dat alle achterstallige Heffingen zonder verzuim worden inbetaald."

Punt 4, Afdeeling A lokt eenige discussie uit en wordt daarna besloten: "De Synode bepaalt, dat wanneer de Gemeenten met de opbrengst harer Heffingen achterstallig zijn, dan de Quæstor de namen van zoodanige Gemeenten in het Officieel Orgaan der Kerk zal publiceren."

Punt 5, gewagende van achterstallige bijdragen, wordt voorbijgegaan. De aanbeveling der Rationarii onder Punt 6, "dat naar hun oordeel in de Ringskas van het Synodale Fonds geen balans behoort gehouden te worden, en dat de buitengewone kosten bij Ringsbesturen, nadat zij door de Ringen goedgekeurd zijn geworden door den Quæstor Synodi zullen worden uitbetaald," wordt goedgekeurd.

Op Punt 7 wordt besloten, op voorstel van den Predikant van Senekal, tot eene dankbetuiging aan de Synodale Commissie van Finantiën alsmede aan den Auditeur voor de respectieve diensten der Kerk bewezen.

Volgens Punt 8 worden de verslagen van den Rekenmeester der Synodale Commissie van Finantieën door den Moderator voorgelezen.

Punten 9 en 10, handelende over den Staat respectievelijk van het Sustentatie-Fonds en het Predikanten Pensioen Fonds, worden voorbijgegaan. Eene enkele aanmerking wordt gehoord of het niet wenschelijk zou zijn, deze Fondsen door eene of andere Kamer te doen beheeren. Hierover wordt verder uitgeweid door enkele leden der Vergadering, waar er gehandeld wordt over het vermelde onder punt 11, dat namelijk "de Commissie van Rationarii uit de ontvangen inlichtingen zich overtuigd had dat, wat aan verlies geleden werd ten gevolge der ongunstige tijdsomstandigheden, onvermijdelijk was, en dat de Synode redenen heeft, om dankbaar te zijn, dat haar niet zwaardere verliezen getroffen hadden." Hierover wordt, en naar aanleiding van verscheidene voorstellen ter tafel gelegd, voor en na de Pauze eene zeer uitvoerige beraadslaging gehouden, en werd—vóór de Pauze met eene groote meerderheid besloten, ten opzigte ook van Punt 15. b: "De Synode late de Synodale gelden, thans onder haar beheer, in handen van de Synodale Commissie van Finantiën; doch stelle tot regel, dat geene Synodale gelden zullen worden uitgezet op vast Eigendom dan onder eerste verband en voor niet hooger dan *een derde* van de getaxeerde waarde."

Na de Pauze werd besloten "De Synode drage aan de Algemeene Synodale Commissie op om naar bevinding de toelage voor de Administratie aan den Rekenmeester der Synodale Commissie van Finantieën te verminderen."

Punt 12 van het Rapport der Rationarii komt in behandeling meldende "dat behalve het Predikants-Salaris voor de Gemeente van Vredefort er thans geene Fondsen

beschikbaar zijn voor nog meerdere Salarissen." Hierop wordt besloten: "De Synode stelt het Salaris, aan de Gemeente Dewetsdorp toegekend, hierbij definitief vast."

De Predikant van Fauresmith zal om die reden geen aanzoek doen om eene toelaag met het oog op Jagersfontein; noch ook de Ouderling van Bloemfontein met het oog op eene Zending hier ter stede, betuigende de laatste spreker, dat, indien er gelden beschikbaar waren, hij achtte, dat de behoeften te Jagersfontein dringender zijn dan hier.

Naar aanleiding van het gestelde onder Punt 13. van afdeeling B (deze afdeeling begon met pt. 7) wordt in de plaats van den Wel-Eerw. heer John Brebner tot lid der Synodale Commissie van Finantieën benoemd de Wel-Ed. heer P. F. R. de Villiers, de tegenwoordige Thesaurier Generaal.

Punt 14 van het Rapport houdt in eene suggestie, dat de 15 Gemeenten der Kerk, die £275, ieder uit het Sustentatie-Fonds trekken, zich mogen willen vergenoegen met £200, uit voornoemd Fonds, ten einde alzoo het Sustentatie-Fonds jaarlijks met de som van £1,125 ter kapitalisatie te vermeerderen. Eene van twee voorstellen—in denzelfden geest—wordt tot besluit, namelijk: "De Synodale Commissie rigte een schrijven aan de verschillende Kerkeraden der vijftien Gemeenten evengenoemd in den geest van het gestelde op dit punt door Rationarii, ten einde te vernemen, of zij gewillig zijn, om aan het gedane voorslag te voldoen."

Wordt besloten, "dat aan den Quæstor Synodi volgens Punt 15 a. van het Rapport der Rationarii worde overgelaten, of hij (in plaats van de diverse Kasboeken) een Ledger wil houden al dan niet."

Punt 16 gewaagt van het Kassaboek des Quæstors van de Synodale Zending Commissie. Hierop wordt besloten: "Deze Vergadering verzoekt der Zending Commissie aan te bevelen, dat deze met den Eerw. Zendeling der Kerk te Witsieshoek zoodanige schikkingen make, dat hij van tijd tot tijd de verschillende Gemeenten onzer Kerk kan bezoeken, ten einde alzoo de plaatselijke Zendingen te

bevorderen en de belangstelling in de Zending onzer Kerk te Witsieshoek bij de Gemeenteleden onzer Kerk te vermeerderen." Hierover werd van de eene en andere zijde het woord gevoerd. Op Punt 17 van het Rapport wordt besloten: "Wanneer Gemeenten in gebreke mogen blijven om de collecten voor het Zending-Fonds gehouden, te verantwoorden, dat dan de Kerkeraden van zoodanige Gemeenten door den Penningmeester van het Zending-Fonds door middel van het Officieel Orgaan onzer Kerk op het verzuim worden gewezen."

Punt 18 van het Rapport leidt tot geen verder besluit, wordende hier gesproken over aanteekeningen in het Kassaboek niet voldoende gespecificeerd, en van andere posten ten overvloede.

Op het Rapport der Rationarii in deszelfs geheel, wordt op voorstel van den Predikant van Senekal besloten: "De Synode bevele der Synodale Commissie van Finantiën aan, den Kerkeraad van Frankfort op aanzoek een bedrag, £1,500 niet te boven gaande, à 6 per cent per annum te leenen, betaalbaar op schuldbewijzen voor grootere en kleinere bedragen, naardat er gelden beschikbaar zullen zijn; zegge op schuldbewijzen van den Kerkeraad als Ligchaam en deszelfs leden afzonderlijk, en hiermede is het Rapport der Rationarii, met dat van den Quæstor Synodi afgehandeld.

De Voorzitter spreekt namens de Vergadering een dankbetuiging uit jegens de Leden van de Regts-Commissie en die der Commissie van Rationarii, alsmede jegens den Quæstor der Synode.

De Scriba wenscht or op te wijzen dat men bij het verzenden van geld de voorkeur moest geven aan Traites op de Nationale Bank te Bloemfontein boven die op andere of op vertakkingen van deze Bank.

De Synodale Zending-Commissie heeft geen Rapport gereed met betrekking tot den Status voor Cathecheten. Het wordt der Commissie opgedragen zoodanig Rapport op te stellen en in het Orgaan der Kerk te publiceren.

Beschrijvingspunt 38 vraagt om eene wijziging of uitbreiding der Kerkewet, waar deze betrekking heeft op Bewijzen van Lidmaatschap in onze Kerk. Wordt besloten: "De wet is omtrent dit punt duidelijk genoeg."

De voorgestelde verandering in de Kerkewet bij Art. 352 volgens Beschrijvingspunt 39, naml. "Heilige Sacramenten" in plaats van "Heilig Avondmaal" wordt goedgegekeurd en door de Vergadering overgenomen.

Beschrijvingspunt 40 is aan de orde, en wordt daarop besloten, dat geantwoord worde op de vraag: "Indien aan ouders verlof wordt gegeven (Art. 178) om een kind in eene andere Gemeente te doen doopen, waar naam en leges behooren? bij die Gemeente, waar de bondzegelen zijn bediend." Ten opzigte van Aannemelingen onder hetzelfde Beschrijvingspunt (40) voorziet de wet bij Art. 211.

Omtrent Belijdenis-predikatien, Art. 79, Punt 5 der Kerkewet, volgens Beschrijvingspunt 41, wordt besloten: "Belijdenis-predikatien zijn zoodanige Kanzel-redevoeringen, waarin de heils-leer overeenkomstig de Formulieren van Eenigheid onzer Kerk in eene preek aan de Gemeente wordt voorgedragen of anders bij gedeelten in geregelde volgorde van tijd tot tijd in twee of meerdere redevoeringen."

Op Beschrijvingspunt 42, zijnde eene vraag omtrent zeker punt in de Landswet op het Huwelijk, wordt besloten, dat onder de uitdrukking "waar partijen tot verschillende Gemeenten behooren," moet verstaan worden: "Personen worden gerekend tot die Gemeente te behooren, alwaar zij gedurende de laatste drie maanden vóór de voltrekking des Huwelijks woonachtig zijn geweest."

Ten opzigte van het Barolong Gebied wordt tot besluit: "De Synode drage aan de Kerkeraden van Bloemfontein, Ladybrand, Dewetsdorp en Winburg (Gemeenten grenzende aan het Barolong Gebied) op, om eene overeenkomst te treffen, ten doel hebbende, dat door de Predikanten dezer respectieve Gemeenten worden behartigd de Geestelijke belangen der Lidmaten onzer Kerk binnen het Barolong Gebied woonachtig."

De Predikant van Senekal verlangt, met verlof der Vergadering, nu liefst geen voorstel ter tafel te leggen met betrekking tot de Verslagen van den Staat der Godsdienst. Wat aangaat de uitbreiding van het ledental der Synodale Zending-Commissie, legt hij een voorstel ter tafel ter wijziging van Art. 231, Punt c., in stede van ter vermeerdering van het ledental; doch de Synode besluit, "dat voor de leden der Synodale Zending Commissie Secundi zullen worden benoemd." Met verlof der Vergadering zal de Predikant van Edenburg thans niet ter tafel leggen een voorstel ter bepaling van het rapporteren over de Zending, Zondagscholen en Colportatie.

Tot Zending-Commissie worden benoemd: De Predikanten van Bethlehem, Senekal en Harrismith, en tot Secundi respectievelijk de Predikanten van Ficksburg, Hoopstad en Heilbron.

De Synode besluit met haar werk voort te gaan tot 5 uur heden middag en de verrigtingen voort te zetten na de Sluitingsrede heden avond.

Bij volstrekte meerderheid van stemmen wordt tot lid der Algememeene Synodale Commissie gekozen de Predikant van Philippolis. De kiezing van het ander lid zal (D.V.) plaats hebben heden avond.

De Voorzitter—ten gevolge van een besluit der Vergadering tijdens de kiezing der Zending Commissie genomen—benoemt, om voor te stellen aan de Vergadering het Personeel 1. der Commissie over het Examen van Godsdienst Onderwijzers, den Predikant van Philippolis; 2. van Curatoren van het Grey College en Eunice, den Predikant van Fauresmith; 3. van de Commissie over Colportatie, den Predikant van Ficksburg; terwijl ten 4de de Hoog-Eerw. Moderator zelf aan de Vergadering voorstellen zal de namen voor Secundi der Algemeene Synodale Commissie, en wordt hierbij de Vergadering verdaagd tot heden avond.

De Sluitings Leerrede wordt in eene talrijk opgekomen gemeente uitgesproken door den Predikant van Bethulie,

en wel naar aanleiding der woorden: (Hand: I: 8[a]) "Maar gij zult ontvangen de kracht des Heiligen Geestes, die over u komen zal; en gij zult mijne getuigen zijn." Spreker wees er op dat wij I. Getuigen van Jezus moeten zijn en II. Zulks alleen kunnen zijn door de kracht des Heiligen Geestes.

De Hoog-Eerw. Moderator—na de dienst, de Vergadering weder tot de orde geroepen hebbende,—spreekt een woord van dankbetuiging jegens den Redenaar, voor de Leerrede door hem uitgesproken. De Vergadering hecht, door eenparig op te staan, hare goedkeuring hieraan. Op een uitgesproken wenk, geeft de Vergadering haar verlangen te kennen, dat de Leerrede, zoo even uitgesproken moge worden gedrukt in het Officieel Orgaan der Kerk.

Aan de orde is nu de kiezing van het vijfde lid der Algemeene Synodale Commissie. Met volstrekte meerderheid van stemmen wordt gekozen, de Predikant van Winburg.

Tot Secundi der leden van de Algemeene Synodale Commissie, worden benoemd de Predikanten van Ficksburg (van den Moderator); Hoopstad (van den Assessor); Fauresmith (van den Scriba); Senekal (van den Predikant van Philippolis); Smithfield (van den Predikant van Winburg).

Tot Commissie over de Colportatie worden benoemd de Predikanten van Heilbron, Wepener, Jacobsdal en Ladybrand.

Tot Curatoren van het Grey College de Heeren J. G. Fraser en Bisseux, benevens den Predikant van Bloemfontein en Dr. C. J. G. Krause.

Tot Curatoren van het Eunice, de Predikant van Bloemfontein, de Wel-Eerwaarde Groskopf (J.)—en de Wel-Edele Heeren J. G. Fraser en Dr. C. J. G. Krause.

Tot Commissie over het Examen van Godsdienst Onderwijzers worden gekozen de Predikanten van Fauresmith,

Hoopstad en Bethulie. De Noordelijke Ring zal aan de beurt zijn een zijner Predikanten te benoemen om de Sluitingsrede te houden der Synode, D.V., in 1889.

Wordt, op voorstel van den Predikant van Senekal, en de Vergadering—besloten: "De Synode spreke haren hartelijken dank uit jegens den geachten Leeraar der Gemeente van Bloemfontein; de Commissie des plaatselijken Kerkeraads, die gezorgd heeft voor logies voor de Afgevaardigden, alsook jegens alle Christen vrienden voor hunne hartelijkheid en gastvrijheid betoond, en verzoeke den Pastor Loci dit bekend te stellen."

Nog wordt besloten, voorgesteld door den Predikant van Philippolis, den Assistent Scriba een gratificatie toe te kennen van £7 10s., als blijk van erkentelijkheid zijner diensten tijdens de Synodale Vergadering.

De Predikant van Bloemfontein legt—met een inleidend woord—ter tafel, het volgend voorstel, dat tot besluit der vergadering wordt: "De Synode besluite, dat in het vervolg de Scriba minstens twee weken vóór de plegtige opening der Synodale Vergadering, daarvan kennis geve aan zijn Wel-Edelen den Staats President en zijn Hoog-Eds. gezin; den Hoog-Edelen Volksraad en de Vertegenwoordigers der Episcopale, Luthersche en Wesleyaansche kerken, en Hoofden van Ambtenaren, met beleefde uitnoodiging om dezelve bij te wonen."

De Vergadering, door op te staan betuigt den Hoog-Eerwaarden Moderator haren dank, voor de bekwame en waardige wijze, waarop door hem deze vergadering is geleid geworden.

De Ouderling van Kroonstad legt eene vraag ter tafel, of een Predikant extra kan laten betalen voor het bevestigen van een Huwelijk buiten het Dorp! De Vergadering oordeelt, dat hij wel het regt daartoe heeft; maar dat dit niet betamend is.

De Predikant van Senekal wordt verwezen naar de Notulen, bladzijde 113 op eene vraag omtrent Doopgetuigen.

Aan de Synodale Zending Commissie worde overgelaten, naar goedvinden den Eerwaarden Zendeling eene gratificatie uit de Zending kas toe te kennen en later een voorstel, betreffende het salaris van den Zendeling aan de Synode voor te leggen.

De Notulen van heden worden gelezen en goedgekeurd.

De Hoog-Eerw. Voorzitter rigt een slotwoord tot de Vergadering terwijl men gereed staat uit elkander te gaan. Als een Afscheidswoord wil hij den Broeders toeroepen: De Heilige Geest zal over u komen en de kracht des Allerhoogsten zal u overschaduwen.

Wordt gezongen, Gezang 84, het laatste vers, en het nagebed gedaan. Daarna geschiedt de onderteekening dezer Notulen.

P. A. WINTER, Moderator.

C. S. MORGAN, Assessor.

P. A. C. VAN HEIJNINGEN, V.D.M.

A. P. CRONJE.

H. J. LUCKHOFF, V.D.M.

J. A. DU TOIT.

S. J. M. VAN NIEKERK, V.D.M.

P. A. C. OOSTHUIZEN.

P. J. JOUBERT.

W. J. WESSELS,

P. S. VAN HEERDEN, V.D.M.

H. J. GROENEWALD.

M. J. WESSELS.

C. FRASER, V.D.M.

A. J. VAN ZIJL,

J. C. CLOETE.

J. J. T. MARQUARD, V.D.M.
C. J. VISSER.
C. P. THERON, V.D.M.
C. DE JAGER.
A. A. L. ALBERTIJN, V.D.M.
B. J. VORSTER.
G. R. KEET, V.D.M.
D. J. VAN DEN HEEVER.
H. VAN BROEKHUIZEN, V.D.M.
E. M. RAUTENBAGH.
J. A. JOUBERT, V.D.M.
D. C. WESSELS.
GEO. THOM, V.D.M.
J. J. ROETS.
D. J. MINNAAR, V.D.M.
J. J. SCHEEPERS.
J. J. MEINTJES.
GUSTAV RADLOFF, V.D.M.
M. J. WESSELS,
A. J. B. ALBERTIJN, V.D.M.
D. R. DE WET.
R. H. VAN DE WALL, V.D.M.
T. F. DREIJER.
W. A. DU TOIT, V.D.M.
J. P. DU PLESSIS.
J. H. ENSLIN, V.D.M.
L. W. BEUKES.
H. J. VAN DER MERWE.
J. G. VAN ASWEGEN.
ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

BIJLAGEN

Tot de Notulen der Synodale Vergadering van 12 Mei, 1887, en volgende dagen.

I.

Beschrijvingspunten,

Zijnde voorstellen en stukken ter overweging der Hoog-Eerw. Vergadering van de Synode van D.V. 12 Mei 1887, en volgende dagen :—

1. De Rapporten over "den Staat der Godsdienst" in de verschillende Gemeenten (Art. 87).

2. Het Rapport van den Scriba Synodi.

3. Het Rapport van den Quaestor Synodi.

4. Het Rapport van den Actuarius en Archivarius Synodi.

5. Het Rapport der Synodale Commissie van Finantiën.

6. Het Rapport van de Algemeene Synodale Commissie.

7. Het Rapport van de Synodale Zending Commissie.

8. Het Rapport der Commissie over het Examen van Godsdienst Onderwijzers.

9. Het Rapport der Commissie over Zondagscholen.

10. Het Rapport over het Officieel Orgaan der Kerk.

11. Het Rapport der Commissie over de Kerkformulieren in het Sesuto.

12. Het Rapport der Commissie ter behartiging van de zaak der Colportatie (Acta Syn. pag. 772).

13. Het Rapport der Commissie over de Kinderharp, Syn. Not. pag. 772).

14. Rapporten over 't Onderwijs—Grey College en Eunice.

De Scriba Synodi.

ALGEMEEN EN SPECIAAL.

15. De Synode neme kennis van eene mededeeling door de "Kerkelijke Commissie" van de Nederduitsch Hervormde of Gereformeerde Kerk" in de Zuid-Afrikaansche Republiek, omtrent de vereeniging der Ned. Hervormde en Ned. Gereformeerde Kerken aldaar.

De Scriba Synodi.

16. De Synode hechte hare goedkeuring aan het plan, dat er bestaat om den Bijbel in het Afrikaansch-Hollandsch te vertalen.

De Predikanten van Smithfield, Ladybrand en Dewetsdorp.

17. De Synode gelaste de vervaardiging van eenen Algemeenen Index, of Bladwijzer op al de Synodale Notulen tot en met de Notulen der tegenwoordige Synodale Vergadering.

De Predikant van Edenburg.

18. In zake "Kerkeraad van Fauresmith vs. lidmaat Andries Petrus van Zyl," bekrachtige de Synode de uitspraak der Ringscommissie, welke door den Ring vernietigd werd.

Kerkeraad van Fauresmith.

19. De Synode neme kennis van een speciaal verzoek van den Kerkeraad der Gemeente van Lindley, omtrent achterstallige heffingen bij den Oostl. Ring over de jaren 1885 en 1886, dd. 23 Maart 1887.

De Quaestor Synodi.

20. Uit het Finantieel Verslag der Notulen der vorige Synode blijkt, dat er nog Synodale gelden worden uitgezet tegen 8 per cent per jaar. De Synode neme geen hooger interest dan 6 per cent.

De Kerkeraad van Ficksburg.

WETSONTWERPEN.

21. De Synode bepale, dat indien een Lidmaat der Kerk van eene Gemeente, zou wenschen om onder eene andere Gemeente te sorteren, hij alsdan aanzoek daaromtrent doen moet bij den Kerkeraad, alwaar hij, volgens de vastgestelde grensscheidingen der Gemeente behoort te sorteren, en worde hem recht van appel toegestaan bij den Ring waaronder de Gemeente, die hij zou wenschen te verlaten, sorteert.

De Predikant van Bethulie.

22. De Synode bepale, bij de wet op de Tucht, voor den Kerkeraad, wanneer de bezwaarde, geroepen zijnde, niet verscheen, noch ook gegronde—aan het oordeel des Kerkeraads onderworpen redenen voor zijne afwezigheid inbracht; dat dan de geroepene getuigen, die verschenen zijn, in de afwezigheid van den niet verschenen beklaagde, kunnen worden gehoord.

De Predikant van Edenburg.

23. Bij Artikel 79 § 8 worde gevoegd: door hoevele kinderen worden zij bijgewoond? Wat is de gemiddelde opkomst volgens uwe registers?

De Predikant van Bethulie.

24. Aan het einde van Artikel 79 worde gevoegd:—
"30. Worden de Wijksbiduren in uwe Gemeenten goed bijgewoond? Wordt er bij die Biduren gehandeld overeenkomstig de Synodale aanbeveling, neergelegd in Artikel 245? Indien niet, waarom niet?

De Predikant van Bethulie.

25. Er worde door elke Gemeente jaarlijks een bijdrage gezonden aan den Zaagelastigde der Ned. Geref. Kerk in de Kaapkolonie, ten behoeve van het Fonds der Theologische Kweekschool te Stellenbosch.

De Predikant van Bethulie.

26. Aan het slot van Artikel 415 der Kerkewet worde gevoegd: "Gratis aan behoeftigen."

De Zuidelijke Ring.

27. Met het oog op het houden der Synodale Vergadering om het andere jaar, aangezien het niet houden der Synode dan dubbel zoolang duurt, en voor de Synodale Commissie belangrijke zaken kunnen gebragt worden, die geen uitstel mogen lijden, zoo worde gedurende dit intermediair twee leden aan de Moderatuur toegevoegd, te kiezen door de Synode, zoodat dan de Synodale Commissie bestaan zal uit vijf leden.

Predikant van Ficksburg.

28. De Synode bepale een dag des jaars vóór de opening van den Hoog-Ed. Volksraad, waarop het wetgevend lichaam des lands *bijzonderlijk* in al de Gemeenten der Kerk in den gebede zal worden gedacht.

Predikant van Edenburg.

WETSVERANDERINGEN.

29. In Artikel 132 der Kerkewet worden de woorden, "van elk jaar" veranderderd in "om de twee jaren."

Predikant van Smithfield.

30. Het houden der Synode *om de twee jaren* worde tot wet verheven. Artikel 132 der Kerkewet worde alsdan in dier voege gewijzigd: De gewone Vergaderingen der Synode komen bijeen *om de twee jaren* op den 2den Donderdag van de maand Mei, te Bloemfontein. Ook worde uit Art. 151 No. 1 het woord *jaarlijksch* geschrapt.

De Predikant van Ficksburg.

31. Artikel 79, p. 22 worde ter verduidelijking aldus gewijzigd: wat wordt *door* de gemeente ten uwent aan de Zending *zoowel* binnen de grenzen derzelve, *als* daarbuiten gedaan, en hoeveel werd *in elk geval* door uwe Gemeente ten behoeve der Zending bijgedragen?

De Zuidelijke Ring.

32. De Synode neme in revisie de verdeeling der respectieve Ringen, met het bepaalde doel om den Westelijken Ring te vergrooten.

De Westelijke Ring.

33. Artikel 57 § 1 luide als volgt: De dienstijd van iederen ouderling of diaken zal zich uitstrekken over den tijd van twee achtereenvolgende jaren, waarna hij zal moeten aftreden, en zal hij niet herkozen worden, tenzij hij ten minste een jaar hebbe gerust.

De Kerkeraad van Bethulie.

34. In Artikel 58 § 3 worde de uitdrukking: "zooveel mogelijk" geschrapt.

De Kerkeraad van Bethulie.

35. De Synode verandere Artikel 98 § 1 als volgt: Geene Vergadering des Rings zal wettig geconstitueerd zijn, tenzij *twee-derden* der Ringsleden tegenwoordig zijn.

De Predikant van Bethulie.

36. Artikel 136 § 1 worde aldus gelezen: Het Quorum eener Synodale Vergadering zal bestaan uit minstens de helft van al de leden, die de Kerk behoort af te vaardigen.

De Predikant van Bethulie.

37. Artikel 223, punt *a* en punt *b* der Kerkewet worde geschrapt.

De Kerkeraad van Lindley.

38. "De Synode neme in overweging, de wenschelijkheid en noodzakelijkheid om de wet, betrekking hebbende op Certificaten en Attesten zoo te wijzigen of uit te breiden, ten einde het verkrijgen van bewijzen van Lidmaatschap voor de leden onzer kerk, gemakkelijk te maken."

De Predikant van Lindley.

39. "De Synode neme in overweging of het niet noodig is *bij* Artikel 352 der Kerkewet: Heilige Sacramenten, in plaats van Heilig Avondmaal te lezen?"

De Predikant van Lindley.

WETSVERKLARINGEN.

40. Indien aan ouders verlof wordt gegeven (Art. 178,) om hun kind in eene andere Gemeente te doen doopen; en indien aan personen verlof wordt gegeven (Art. 212) om in eene andere Gemeente tot Lidmaten te worden aangenomen waar behooren in beide gevallen, Naam en Leges?

De Predikant van Smithfield.

41. De Synode verklare, wat bedoeld wordt door de benaming: "Belijdenis Predikatiën" bij Artikel 79, punt 5 der Kerkewet.

De Predikant van Lindley.

42. De Synode doe onderzoek waar het behoort en spreke zich overigens daarover uit, of bij de Landswet op het huwelijk, de uitdrukking, "waar partijen tot verschillende Gemeenten behooren"—beteekent *woonachtig* in verschillende Parochien of dat zij beteekent in verschillende Gemeenten op het Register als Lidmaat bekend staande, zelfs te onregt volgens de Kerkewet.

De Predikant van Edenburg.

ALBS. P. MEIRING,
Scriba Synodi.

Edenburg, 1 April 1887.

II.

Het Rapport van den Scriba Synodi, ter Synodale Vergadering van 12 Mei, 1887 en volgende dagen.

De Scriba Synodi heeft de eer met verschuldigde hoogachting over te leggen, benevens het Brieven-Boek der Synode, een Pakket, inhoudende correspondenties, enz., betreffende Synodale aangelegenheden, in zoo verre deze niet tot de onmiddellijke Bijlagen der Algemeene Synodale Commissie behooren. Hierbenevens een pakket, bevattende correspondentie, betrekking hebbende op de publicatie der Synodale Notulen.

Geene " Acten van Bevestiging" zijn door den Scriba uitgereikt geworden, omdat de vereischte Documenten hem niet waren vertoond, of om het Document geen aanzoek werd gedaan.

Overigens zullen de bijzondere aandacht der Hoog-Eerw. Vergadering verdienen, correspondentien van de Ned. Hervormde of Gereformeerde Kerk van de Zuid Afrikaansche Republiek en van de Ned. Geref. Kerk van Zuid Afrika.

Met verschuldigde hoogachting,

ALBS. P. MEIRING,
Scriba Synodi.

Bloemfontein, Mei 1887.

P.S.—Bij de Archieven zijn gevoegd stukken, gisteren ten tafel gelegd :

1. Memorie van Lidmaten der Gemeente van Vrede.

2. Memorie van Lidmaten der Gemeente van Parijs.

3. Memorie, J. S. Daneel.

De Scriba Synodi,

ALB. P. MEIRING.

Bloemfontein, 14 Mei 1887.

III.

Rapport der Algemeene Synodale Commissie om te dienen ter Hoog-Eerw. Synod. Vergadering van 12 Mei 1887 en volgende dagen.

Uw Hoog-Ew's Commissie heeft de eer te rapporteren, dat zij in den verloopen tusschentijd sedert de laatste Synodale Vergadering éénmaal is vergaderd geweest, en wel te Bloemfontein op 16 Juli 1886.

Uit een pakket van stukken hiermede overgelegd zal nogtans kunnen blijken, dat uwe Commissie af en toe zaken voor haar gebragt per correspondentie heeft afgedaan. Immers zij vond geene vrijmoedigheid om "zaken, die van zoodanigen aard zijn, dat zij door correspondentie *konden* worden afgedaan, niet op die wijze af te doen in het belang én van de Synodale Kas én van het Herderlijk Werk in de Gemeenten onder de zorg van de Leden uwer Commissie. Vergaderen toch kost tijd en geld."

Uwe Commissie heeft alzoo gecorrespondeerd omtrent het Herderlijk Schrijven der Synode, volgens besluit van 1884 aan de Gemeenten van Frankfort en Vrede, en de opdragt aan uwe Commissie uitgevoerd.

Voorts werd per Circulaire een en ander maal in overweging genomen aanzoeken om ondersteuning uit het Theol. Studenten Ondersteuning-Fonds, en daarover besloten.

Eindelijk werd de wensch, van meer dan een kant tot uwe Commissie gekomen, om per memorie tegen de herroeping van Ord. 10, 1883 zich tot den Hoog-Ed. Volksraad te wenden, per Circulaire bekend gesteld en besproken, in belang van welke zaak alsook om andere redenen uwe Commissie besloten heeft om te vergaderen, zoo als bovengenoemd.

Op deze Vergadering werd de zaak uitvoerig besproken en rijpelijk overwogen.

De zitting van den Hoog-Ed. Volksraad van dat jaar was toen reeds voorbij. Wegens afwezigheid van den Hoog-Eerw. Moderator heeft men niet vroeger kunnen vergaderen. Even-

wel heeft uwe Commissie goed gevonden een Concept Memorie aan den Hoog-Ed. Volksraad in voornoemde zaak, om in de verschillende gemeenten ter teekening te circuleeren, aan de diverse Ringen der Kerk ter approbatie en aanbeveling voor te leggen. Dit is dan ook geschied blijkens de stukken hierbij overgelegd. Overigens heeft zij inzage genomen van den staat der Finantiën tot dato, nogtans het een en ander latende overstaan tot de eerstvolgende Synod. Vergadering. Ook op deze Vergadering werd een tweetal aanzoeken om ondersteuning uit het Theol. Stud. Ondersteuning Fonds in overweging genomen en daarover beschikt.

Op deze Vergadering ook heeft uwe Commissie het hare roeping geacht. als voorstaande de belangen onzer Kerk, eenen Afgevaardigde te benoemen naar de te houdene Synod. Vergadering in October van het verleden jaar van de Synode der Kerk van Zuid-Afrika. Zij benoemde den Pred. van Bloemfontein, en als diens Secundus den Pred. van Fauresmith.

Deze handeling wenscht uwe Commissie inzonderheid aan de goedkeuring uwer Vergadering voor te leggen, en zij hoopt, dat uwe Vergadering genoegen nemen zal in het hooren van een Verslag zijner bevindingen van den Afgevaardigde.

Per Circulaire werd nog beschikt over eene missive van den Hoog-Eerw. Scriba der Kerk van Zuid-Afrika, betreffende vereeniging van het Pred. Pensioen Fonds onzer Kerk met dat der evengenoemde Kerk van Zuid-Afrika. Dit was geteekend 29 Juli 1886.

Verdere Correspondentie had plaats ten opzichte der Afvaardiging naar de Synode van de Kaapsche Kerk. Door den Hoog Eerw. Scriba van den Zuidelijken Ring was de ontvangst erkend van de Circulaire betreffende den Drankhandel.

Overigens werden de belangen van het Theol. Stud. Ondersteunings-Fonds per Circulaire besproken en aan de verschillende gemeenten ter behartiging voorgelegd.

Eindelijk heeft uwe Commissie besloten over het tijdig en officieel toezenden van uitnoodigingen ter bijwoning van de openings-dienst dezer Synod. Vergadering.

P. A. WINTER, Moderator.

C. S. MORGAN, Assessor.

ALBS. P. MEIRING, Scriba.

IV.

Het Rapport der Synodale Rechtscommissie ter Synodale Vergadering in Mei 1887.

Aan den Hoog-Eerw. Moderator der Synode der
Ned. Ger. Kerk van den Oranje Vrijstaat.

HOOG EERW. HEER!—Uwe Rechtscommissie heeft, ter voldoening aan de haar opgedragen taak, de volgende punten onder de aandacht der Synodale Vergadering te brengen:—

A. Uit de Documenten en Brieven door den Hoog-Eerw. Scriba haar overhandigd, bleek met hoeveel ijver en getrouwheid de belangen onzer Kerk door Z.H.-Eerw. behartigd worden.

B. Aan de opdracht, om een herderlijk schrijven te richten aan de Kerkeraden van Frankfort en Vrede, omtrent eene secte der Wederdoopers aldaar bestaande, is door de Synodale Commissie voldaan.

C. Een Beschrijvingspunt van den Predikant van Rouxville, vragende: waar de leden onzer Kerk, woonachtig in het voormalige grondgebied der Barolongs, kerkelijk behooren te ressorteren, worde door de Synodale Vergadering in behandeling genomen.

D. Met blijdschap vernam uwe Commissie, uit een schrijven van den H. Eerw. Heer N. J. van Warmeloo, Scriba der Algemeene Kerkvergadering der Ned. Herv. of Ger. Kerk in de Zuid Afrikaansche Republiek, dat de Ned. Gereformeerde en Ned. Herv. Kerken in de Z. A. Republiek vereenigd zijn, onder den naam van Nederduitsch Gereforformeerde of Hervormde Kerk. Dit is geschied in den loop des jaars 1885 en 1886.

E. Tevens wenscht de H.-Eerw. Heer N. J. van Warmeloo aan onze Kerk mede te deelen, dat voor de geestelijke belangen der leden onzer Kerk op de Goudvelden gezorgd wordt door de verschillende Goudvelden onder toezicht te plaatsen der verschillende Predikanten:

1. De Kaapsche Goudvelden (Barberton en Comatie) staan onder toezicht der Predikanten van Lijdenburg, Ermelo, Middelburg en Wakkerstroom.
2. De Middenlandsche Goudvelden (Witwatersrand), de Predikanten van Heidelberg, Pretoria, Potchefstroom en Rustenburg.
3. De Noord-westelijke Goudvelden (Malmani), de Predikanten van Zeerust, Lichtenburg en Bloemhof.

Deze mededeeling geschiedt, opdat leeraren onzer Kerk, die de Goudvelden zouden willen bezoeken, konden weten, tot wien zij zich behooren te wenden.

F. De Hoog-Eerw. Scriba der Kaapsche Synode heeft een schrijven gericht aan den Hoog-Eerw. Scriba onzer Kerk, om hartelijke dank te betuigen voor de milde ondersteuning door de leden onzer Kerk gegeven aan de Normaalschool in de Kaap Kolonie, waardoor die School thans in bloeienden staat verkeert.

G. Een verzoek om ondersteuning voor het Theol. Seminarie te Stellenbosch worde door de Synodale Vergadering overwogen.

H. Nog wordt van wege de Kaapsche Synode medegedeeld, dat voor extracten uit het Huwelijksregister moet verantwoord worden aan het Predikanten Weduwenfonds niet twee shillings maar 4 shillings sterling.

I. De Synode neme kennis van een schrijven van den Hoog-Eerw. J. Hofmeijr, Scriba Synodi der Kaapsche Kerk, omtrent de wijze waarop de Pensioenfondsen der Kerk in de Kolonie en in den Vrijstaat konden vereenigd worden.

J. Uwe Commissie adviseert, dat aan de Predikanten, aan wie nog geen Acte van Bevestiging is uitgereikt, deze documenten worden verstrekt op vertooning van de daartoe vereischte documenten.

K. Omtrent een Memorie van 19 leden der Gemeente Vrede, die verlangen dat de Formulieren van Eenigheid onzer Kerk afzonderlijk worden gedrukt en verspreid, adviseert uwe Commissie dat aan dat verlangen worde voldaan.

L. Uwe Commissie adviseert, aangaande een verzoekschrift van de Gemeente Parijs, om geheel of ten deele van de gemeentelijke heffingen ontslagen te worden, schoon het onvermogen dier Gemeente betreurende, dat het aanzoek moet van de hand gewezen worden.

M. Aan een verzoek van den Heer Daneel, Resident Vrederechter te Ventersburg, om ondersteuning voor zijn zoon, die voor predikant wenscht opgeleid te worden, worde niet voldaan, voordat de zoon van applicant zijn Matriculatie Examen heeft afgelegd.

N. Uwe Commissie verneemt met blijdschap dat de Heer Josias Hendrik Otto zijn examen als Zendeling heeft afgelegd, en hoopt dat gemelden broeder spoedig een gezegenden werkkring zal vinden.

O. Op de vraag der Commissie, belast met het examineren van Zendelingen, wat de bedoeling is der woorden: een beschaafde burgerlijke opvoeding (Punt 35, C. 1 der Kerkwet) wordt het volgende geantwoord:—Tot eene beschaafde burgerlijke opvoeding behoort de kennis der volgende vakken, als: lezen, schrijven, rekenen, aardrijkskunde, bijbelsche geschiedenis, algemeene geschiedenis, Hollandsche en Engelsche taalkunde.

Uwe Commissie oordeelt verder, dat zoo iemand met gunstig gevolg Onderwijzers Examen der derde klasse gedaan heeft, hij van het verder onderzoek in die vakken kan ontslagen worden.

C. FRASER.
H. BROEKHUIZEN.
P. J. JOUBERT.
J. A. DU TOIT.
D. C. WESSELS.
P. A. C. VAN HEIJNINGEN, Scriba.

V.

Het Rapport der Synodale Zending Commissie te worden ingediend tijdens de Zitting van de Vijftiende Vergadering der Synode in 1887.

Aan den Hoog-Eerw. Heer Voorzitter en H-Eerw. Heeren Leden der Synode.

HOOG-EERW. HEEREN,—

Uwe Hoog-Eerw. Zending Commissie heeft het volgende te rapporteren op het gebied der Zending gedurende de laatste twee jaren onder haar opzicht toevertrouwd.

I.—HET ZENDING WERK TE WITZIESHOEK.

1.—Het werk gaat aldaar geregeld voort, en breidt zich van dag tot dag uit, zoodat de Zendeling eene behoefte gevoelt aan hulp, vooral om onder de verstrooide heiden kralen te arbeiden.

2.—De opkomsten ter kerk zijn over het algemeen goed; bij enkele gelegenheden is de kerk te klein geweest. Alles gaat er ordelijk toe en tot stichting, en vooral is er eene groote verbetering op het gebied van kerkelijk muziek nadat er een instrument is aangekocht en het zingen onder de leiding van Mej. Minnaar staat.

Er zijn echter nog velen die niet onder de prediking des Woords willen komen en zelfs vluchten wanneer de Zendeling bij hunne kralen Godsdienstoefening houdt.

Ook worden de bidstonden geregeld gehouden.

3.—De Zendeling onderscheidt zich door de getrouwheid waarmede hij zijn werk verricht, hij ontziet noch moeite noch tijd om tot nut te zijn, en zijn werk openbaart reeds vruchten. Ook staan de Ouderlingen hem trouw ter zijde. De Catecheet Jasson helpt hem vooral in het verkondigen des Woords aan de buiten kralen.

Er zijn in de laatste twee jaren 6 aangenomen, 5 paren gehuwd, 21 gedoopt.

4.—Nevens de klassen van Lidmaten en heilbegeerigen is er ook eene Vereeniging opgericht, in den geest van een Christelijke Jongelings Vereeniging, waarin de leden schijnen groot belang te stellen en dat tot nut is, vooral daar de Hollandsche taal dan gebezigd wordt, en nuttige onderwerpen van tijdelijken en geestelijken aard worden besproken.

5. Hoe no dzakelijk ook, is de Kerk nog niet vergroot. Het hout voor 't dak is reeds aangekocht, deur en vensters zijn reeds gemaakt, zelfs is het fondament reeds uitgegraven en zijn de klippen aangereden doch de baksteenen ontbreken omdat zij niet in de regen tijden kunnen gemaakt worden. Wij hopen echter dat het stuk gedurende den winter zal aangebouwd worden.

6. Aan de woning van den Zendeling zijn eenige verbeteringen en reparaties gemaakt en nu moet het spitse dak vernieuwd worden. De woonplaats is echter slecht gelegen en in den winter haast geheel ontbloot van zonneschijn.

7. De landen op de statie gronden hadden veel te lijden van vernieling door vee. Uwe Commissie heeft het dus noodzakelijk geacht £12 te doen aanbesteden voor heiningdraad, en nu zijn de gronden geheel afgesloten door kranzen, muren en draad, en bevrijd van aanstoot.

8. Met de scholen gaat het te Witzieshoek nog niet naar behooren. In het onderwijs wordt niet genoeg belang gesteld. De Registers toonen aan een maximum van 130 doch gemiddeld zijn er 98 tegenwoordig. Er zijn echter tijden in het jaar wanneer er minder kinderen zijn. Over vordering in het Hollandsch kunnen wij ons vooral verblijden.

9. De Onderwijzers nemen les bij den Zendeling op gezette dagen en uren. Ook worden zij voor Catecheten opgeleid.

II.—ALLERLEI.

10. De Commissie is vijf malen bij een vergaderd geweest. Uwe Commissie heeft ook Witzieshoek van tijd tot tijd bezocht, ten einde persoonlijk kennis te nemen van het werk aldaar.

11. Nadat de zaak omtrent het toelaten van vrouwen, die niet kerkelijk gehuwd zijn, tot het lidmaatschap, terug verwezen was door de Synode aan de Zending Commissie is zij tot een besluit gekomen om geene personen tot het lidmaatschap toe te laten, tenzij zij op Christelijke wijze in het huwelijk zijn bevestigd geworden, of zoo de eene partij hierin niet bewilligt en van man of vrouw afzien.

12. Aangezien de gruwelen van vrouwenhandel en heidenscholen ongestraft blijven voortbestaan, zou het niet wenschelijk zijn, dat de Synode deze zaken per memorie voor den H.Ed. Volksraad te brengen.

13. Op den 26sten en 27sten Nov., 1885, nam uwe Commissie met goed gevolg het Zendelings Examen af van den Heer Josias Hendrik Otto, die ook na onderteekenen van de acte van toelating van Zendelingen (Art. 38. *d.*) als Zendeling beroepbaar verklaard werd in de Fakkel.

14. Het zou uwe Commissie zeer aangenaam zijn eene uitlegging te hebben van de woorden " beschaafde, burgerlijke opvoeding " in Art. 35, *c*. 1 vervat, ook zou uwe Commissie zeer gaarne willen weten of een candidaat tot het Zendelings-Examen, die stukken kan overleggen ten bewijze van het passeren in zekere vakken bij een Burgerlijk Examen, wederom in die vakken moet onderzocht worden. En zoo niet welk Burgerlijk-Examen zou toereikend kunnen beschouwd worden.

15. Gedurig wordt bij uwe Commissie aanzoek gedaan om Catecheten ; doch tot hiertoe kon uwe Commissie weinig daartoe doen. Uwe Commissie oordeelt derhalve

als zeer wenschelijk dat de Synode een zeker Examen voorschrijft voor hen die Catecheten willen worden, opdat alzoo er bij het passeren van dit Examen een certificaat moge uitgereikt worden, en de Examinandi een zekere status hebben.

16. Het ontbreekt insgelijks niet aan aanzoeken om ondersteuning aan plaatselijke Zending in de gemeenten. Hieraan kan uwe Commissie zeer weinig doen, aangezien de inkomsten naauwelijks toereikend zijn voor de Zending te Witzieshoek. Zou de Synode geen middel weten om deze moeielijkheid te boven te komen?

17. Het Zending werk neemt toe, beide in omvang en belangrijkheid, en de hulpmiddelen zoowel op het gebied van personeel, als van finanties blijven ontoereikend.

Uwe Commissie beveelt met alle bescheidenheid, doch zeer dringend aan, dat vernieuwde en meer krachtige pogingen worden aangewend, opdat onze kerk haren invloed en macht ten goede op het Zendingveld niet verlieze, aangezien zoovele duizenden van Heidenen onder ons nog onbearbeid blijven, en anderen wellicht het pand ons toevertrouwd ons ontrooven zullen, omdat wij door gebrek aan ijver, zelfopoffering en liefde dat pand niet genoeg bewaarden.

III. Plaatselijke Zending in de Gemeenten:

1. Winburg.—Geen verslag.

2. Fauresmith.—Geen verslag.

3. Smithfield.—Geen verslag.

4. Bloemfontein.—Geen verslag.

5. Harrismith.—Geen verslag.

6. Boshof.—De Kerkeraad alhier klaagt deels over gebrek aan belangstelling en deels over onverholen tegenstand tegen de Zendingzaak. Doch er zijn ook wier harten

warm kloppen voor deze zaak. Een salaris is reeds gewaarborgd voor een Catecheet, die spoedig verwacht wordt.

7. JACOBSDAL.—Geen verslag.

8 KROONSTAD.—Hier bestaat er eene kleine Zendinggemeente onder toezicht van Paulus Khorong, die godsdienst houdt en onderwijs geeft. De Sacramenten worden bediend door den plaatselijken Leeraar. Eenige kinderen en een volwassene zijn gedoopt gedurende de laatste twee jaren. Er zijn ongeveer 20 Avondmaalgangers. Het grootste gedeelte van het Zendingwerk wordt behartigd door de Wesleyanen.

9. PHILIPPOLIS.—De Zendinggemeente, als een lang gevestigde, met eigen Kerk- en Schoolgebouw, wordt geregeld behartigd. De opkomsten zijn bevredigend. Er is eene Catechisatieklas van 11. De Gemeente telt circa 100 leden en 500 zielen. In de Dagschool, onder een Naturellen onderwijzer, zijn 58 kinderen. De Avondklas voor volwassenen bevat 34. Er zijn 31 kinderen gedoopt. Er wordt geklaagd over hoogmoed en dronkenschap onder hen die niet leden zijn. De probatie tijd tot lidmaatschap duurt van 18 maanden tot 2 jaren.

10. EDENBURG.—Hier heeft men nog geen Catecheet. De plaatselijke Leeraar behartigt de geestelijke belangen der Naturellen, en het Heilig Avondmaal wordt geregeld bediend. Het bouwmateriaal voor een Gesticht is bijeen: men ziet uit naar een geschikte ambachtsman om het werk te aanvaarden.

11. BETHULIE.—Het Fransche Genootschap werkt hier, en wenscht dit werk aan den plaatselijken Kerkeraad over te dragen. Eigenaardige moeijelijkheden hebben dit tot nog toe verhinderd. De plaatselijke Leeraar verkondigt elken Zondag avond in het Gesticht van het Fransche Genootschap het Evangelie. Hier wordt voor de Zending gecollecteerd door Zusters, doch het geld is nog niet ontvangen of aanbesteed.

12. Bethlehem.—Het werk breidt zich hier uit. In de afgeloopen twee jaren zijn 32 tot lidmaten aangenomen, 31 volwassenen gedoopt, 11 paren getrouwd, 15 kinderen gedoopt. De Catecheet wordt bijgestaan in zijn werk door een Commissie van vijf leden uit de blanke Gemeente, welke van tijd tot tijd aan den Kerkeraad verslag geeft. Het Heilig Avondmaal wordt geregeld bediend aan ongeveer 70 communicanten. De opkomsten zijn zoo groot, dat het Gesticht, waarin ongeveer 100 zitplaatsen zijn, dikwijls te klein is. De Catecheet houdt ook godsdienst op de buitenplaatsen. Hij wordt, behalve het geringe salaris dat hij ontvangt, hoofdzakelijk door de kleurlingen zelven onderhouden.

13. Rouxville.—Hier is eene kleine Zendinggemeente met 34 leden. Er zijn 17 tot het lidmaatschap toegelaten, 6 met certificaten aangekomen, 12 volwassenen gedoopt en 7 kinderen.

14. Wepener.—Hier arbeidt een Catecheet tezamen met den Leeraar. Hij gaat ook op de buitenplaatsen het Evangelie verkondigen. Er zijn ongeveer 30 communicanten. Er zijn 7 kinderen gedoopt, 1 aangenomen en 2 paren getrouwd. Er is een Naturellen onderwijzer die voor ongeveer 30 leerlingen school houdt. Hier wordt ook een weinig aan Colportatie gedaan. Het werk is niet ongezegend.

15. Ficksburg.—Hier arbeidt een Catecheet, Petrus, reeds een drie-tal jaren, alsook een Bastaard, Izaak, die in 't Afrikaansch 's middags dienst doet. De plaatselijke Leeraar helpt van tijd tot tijd. Eén paar kerkelijk getrouwd en twee kinderen gedoopt. De Catecheet haast geen salaris. Er is nog geen Gesticht.

16. Ladybrand.—Geen verslag.

17. Frankfort.—Ook is hier het Zendingwerk begonnen onder een Catecheet. Eén paar in het huwelijk bevestigd.

18. Heilbron.—Hier arbeidt een Catecheet onder opzicht van den Kerkeraad. Er zijn 130 lidmaten, 93 kinderen gedoopt en 73 candidaten tot het lidmaatschap. Ofschoon streng toezicht over de Gemeente wordt gehouden, zijn er geene censuur zaken voorgekomen. Er is reeds £40 bij een voor een nieuw Gesticht, ook is hier eene Zending Vereeniging opgericht met het doel om de plaatselijke Zending te ondersteunen. De Wesleyanen arbeiden ook hier.

19. Bultfontein.—Het werk gaat hier vooruit. Men heeft een Gesticht gebouwd uit gelden buiten de kerkekas gevonden. Elken Woensdag avond wordt hier eene Catechisatie klas gehouden, bijgewoond door 12 candidaten tot het lidmaatschap. Er is een aanvraag naar Bijbels, Testamenten, enz. Er zijn 2 volwassenen gedoopt, alsook eenige kinderen. Er wordt eene groote behoefte gevoeld aan meer geregelde bearbeiding door een Catecheet.

20. Brandfort.—Geen verslag ontvangen.

21. Lindley.—Hier zijn in de laatste twee jaren 33 volwassenen, en 25 kinderen gedoopt, ook 11 paren in 't huwelijk bevestigd. De Gemeente telt nu 114 leden. De Catecheet arbeidt gedurig voort. De opkomst bij Nachtmaals gelegenheden, onder de leiding des plaatselijken Leeraars, is zeer goed. Er is eene Commissie aangesteld bestaande uit den Leeraar en twee oud Kerkeraadsleden om de algemeene belangen der Zending Gemeente te behartigen.

De Zulus zijn hier meer afkeerig van het Evangelie dan de Basutos. De Catecheet doet ook Colportatie werk. Op het gesticht rust nog een schuld van £96 ; het verslag is zeer verblijdend.

22. Hoopstad.—De plaatselijke Leeraar arbeidt aan de kleurlingen, bijgestaan door den Gouvernements Onderwijzer die somtijds de diensten waarneemt, alsook door twee getrouwe kleurlingen die opzicht houden over de gemeente. Er is een gebouw in de "Locatie" waar godsdienst gehouden wordt, dat echter te beknopt is. Men heeft, beide blanken en gekleurden, reeds bijdragen bijeen gebracht

voor een Gesticht, welk van deze winter zal gebouwd worden. Ook is er eene Commissie door den Kerkeraad benoemd om in het Zendingwerk behulpzaam te zijn. Er zijn eigenaardige moeilijkheden die het werk belemmeren. Ook is er nog geen Catechect.

23. SENEKAL.—Het werk vordert hier. De nieuwe Catecheet is een groote aanwinst. Ook is de belangstelling van de zijde der blanken in het Zendingwerk toegenomen.

24. DEWETSDORP.—De Naturellen behooren hier vooral tot de Wesleyanen, doch de plaatselijke Leeraar arbeidt ook aan hen en houdt godsdienst in het Kantoor. De opkomsten zijn bevredigend.

25. VREDEFORT.—Hier bestaat tot nog toe geene plaatselijke Zending.

26. VREDE.—Geen verslag.

27. PARIJS.—Geen verslag.

C. P. THERON, Præsis.

R. H. VANDEWALL, Scriba.

De Penningmeester der Hoog-Eerw. Zendingcommissie der Ned. Geref. Kerk van den O.V.S. heeft de eer het volgend Verslag ter Hoog-Eerw. Vergadering in te dienen :—

A. Gedurende de laatste twee jaren hebben al de verschillende Gemeenten van den O.V.S. voor de Zendingzaak bijgedragen. Sommige ontvangen brieven toonden niet duidelijk aan of de opgezonden sommen slechts voor een dan wel voor meer collecten waren. De Penningmeester zal aan de Rationarii een verslag ter hand stellen aantoonende voor welke collecten door de verschillende Gemeenten zijn verantwoord.

B. Het Zendingfonds bestaat uit gelden gedeponeerd in de Nationale Bank te Harrismith, gelijk blijkt uit het Document annex, groot £159 3s. 9d., 2e. stamps, 3rde contant, te laat ontvangen ter deponering.

C. Het Kassaboek toont heden een voordeelig saldo, groot £201, wijl het voordeelig saldo op den 21 Mei, 1885 £321 13s. 1d. was, waaruit ten duidelijkste blijkt dat er een achteruitgang te bespeuren is in de bijdragen voor de Zendingzaak.

D. Onder de bovengemelde somma telt zich £2 12s. 6d., gekomen van de Colportatie, toegezonden door den Predikant van Ficksburg, met de aanmerking dat het den Penningmeester duidelijk is dat 2s. 6d. aan den zender zal moeten worden terug gegeven, wijl de cheque zonder disconto werd verdisconteerd, en disconto uit de beurs des zenders werd bijgezet.

E. Al de bewijzen voor ontvangen en uitbetaalde gelden zijn door den Penningmeester behoorlijk gerangschikt zooals blijken zal bij de overhandiging der Documenten.

Vertrouwende aan den wensch der Hoog-Eerw. Zendingcommissie voldaan te hebben,

Heb ik de eer te zijn,

Hoog-Eerw. Heer,

Uw dw. Dienaar,

A. A. VAN DER LINGEN,
Penningmeester.

C. P. THERON, Voorzitter.

R. H. VANDEWALL, Scriba.

Bloemfontein, 18 Mei 1887.

Verslag van Collecten ontvangen voor de Zendingzaak der Ned. Geref. Kerk O.V.S.

Door de volgende Gemeenten is voldaan aan de Collecten gedurende den tijd verloopen tusschen de Hoog-Eerw. Synode in 1885 en 1887 :—

Winburg,
Fauresmith,
Harrismith,
Smithfield,
Heilbron,
Hoopstad,
Vredefort,
Ladybrand,
Senekal,
Boshoff,
Jacobsdal,
Philippolis,
Bethulie,
Wepener,
Dewetsdorp en Brandfort.

Door de hierna volgende Gemeenten is voldaan aan den eisch der Kerkewet, met uitzondering van de Collecte in April 1887, welke Collecte nog niet is verantwoord aan den Penningmeester, te weten :—

Kroonstad,
Bultfontein,
Bethlehem,
Ficksburg,
Lindley,
Frankfort,
Edenburg,
Rouxville.

Verder valt aan te merken, dat van de Gemeente Vrede nog verwacht wordt, dat de Collecten van October 1886 en April 1887 zullen worden opgezonden.

Van de Gemeente te Bloemfontein zijn de Collecten nog niet verantwoord volgens Kerkewet.

De Penningmeester heeft mede gelden ontvangen gecollecteerd in Bedestonden en Zondagscholen, alsmede geschenken van vrienden, gelijk aangeteekend is en blijken zal uit het Kassaboek.

Aldus gedaan te Bloemfontein, O.V.S., 17 Mei 1887.

A. A. VAN DER LINGEN,
Penningmeester Z.C.

C. P. THERON, Voorzitter.
R. H. VANDEWALL, Scriba.

VI.

Verslag der Commissie over Zondagscholen, Art. 152, aan de Hoog-Eerw. Synode.

Uwe Commissie heeft door middel van het kerkelijk Orgaan verslag gevraagd van den staat der Zondagscholen in de respectieve gemeenten. Sommige Kerkeraden hebben daaraan gevolg gegeven, van sommige gemeenten was er een verslag in handen, dat naar de algemeene Z. S. Vergadering, gehouden te Senekal op 25 en 26 Maart, j.l., gezonden was, waarvan wij in dit verslag gebruik hebben gemaakt. Van enkele gemeenten is geen verslag ontvangen.

Wij zullen in dit verslag eerst rapporteren wat wij ons belangrijks van den staat der Zondagscholen te weten is gekomen, om met eenige aanmerkingen en voorstellen te besluiten.

De Zondagschool Vereeniging welke voor eenige jaren geleden in den oostelijken Ring ontstaan is, doch waaraan ook gemeenten uit andere Ringen hebben deelgenomen heeft dit jaar hare vijfde Vergadering gehouden te Senekal. Bij deze Vergaderingen is alles er op ingericht om den bloei der Zondagscholen te bevorderen, en heeft alzoo, wij gelooven het, eene heilzame uitwerking.

De Ned. Z. S. Roosters alsook die in de Kaap Kolonie uitgegeven, schijnen niet algemeene voldoening te geven, waarop dit voorstel op de Algemeene Vergadering werd aangenomen. De Z. S. Vereeniging waardeert zeer hetgeen door de broeders in de Kaap Kolonie gedaan is met betrekking tot een Z. S. Calender, en draagt aan de Z. S. Commissie op met de Commissie in de Kolonie te corresponderen over de zamenstelling van een verbeterde Calender. "Ook bleek het dat de Kerkeraden als Kerkeraad zich niet genoeg met de Zondagscholen bemoeien, waarop dit besluit werd genomen." De Z. S. Conferentie te Senekal acht het hoogst pligtmatig dat elk kerkeraadslid onzer gemeenten zich aan het hoofd plaatse en het zijne dure roeping acht om de Z. School op het dorp en in de wijken of buurten te bevorderen of waar te nemen.

II. Van *Smithfield* werd gerapporteerd: De Zondagschool is in eenen bemoedigenden toestand, de namen van 340 kinderen zijn op het Register, deze wonen de Z. School geregeld bij *i.e.*, minstens een maal per maand. Van ieder kind dat de Z. School bezoekt wordt naauwkeurig boek gehouden. Dit wordt beschouwd als onmisbaar voor den bloei der Z. School. Een dertig tal onderwijzers en onderwijzeressen zijn in de Z. School behulpzaam. Deze komen zooveel mogelijk elken Zaturdag namiddag zamen om de les van den volgenden dag met den leeraar over te gaan, en de belangen der Z. School te bespreken. Men heeft geen kans gezien om Buiten-Z. Scholen te stichten, vreezende dat orde en regel, waaraan de bloei van de Z. School afhangt, daar al te dikwijls gemist zullen worden. De lessen der Nederl. Z. Vereeniging worden hier gebruikt. De Koloniale Roosters vindt men ondoelmatig. Men verlangt dat aan eene Commissie door de Synode daartoe

aangesteld opgedragen worde Roosters voor de Vrijstaatsche Kerk op te stellen. Bij het zingen nemen de Psalmen en Gezangen eene eerste plaats in. 225 Prijzen zijn in 15 maanden uitgereikt, *i.e.*, aan het kind dat 48 malen de school heeft bezocht en zijne les heeft gekend. Er is eene maandelijksche collecte, een deel gaat voor de Zending te Witzieshoek, men heeft een batig saldo in handen van £15 8s., en 150 Bijbels en boeken.

III. PHILIPPOLIS —Het werk is op de gewone wijze voortgezet. De *Kindervriend* wordt gebruikt als handleiding. De Zondagschool lessen der Kaapsche kerk worden gebruikt. Het getal kinderen is zeer wisselvallig naar de opkomst der gemeente varierende van 70 tot 200. Men betreurt het verlies van een der bekwaamste onderwijzers wegens zijn vertrek uit de gemeente. Daar de kerkeraadsleden niet geregeld ter kerk kunnen komen, kunnen zij niet naar verlangen behulpzaam zijn. Men heeft negen onderwijzers en onderwijzeressen. De ongeregelde opkomst blijft de moeijelijkheid waardoor de Zondagschool niet tot den bloei gebragt kan worden, die zij in stads gemeenten kan bereiken.

IV. BETHULIE.—Buiten Zondagscholen zijn hier niet. De Z. S. lessen worden nogthans in de huisgezinnen behandeld, wanneer deze de Kerk niet bezoeken. Op het dorp is een zeer bloeiende Zondagschool. Er bestaat een merkbare toeneming. Van de 320 kinderen in de gemeente welke de Z. S. bezoeken kunnen, wonen 237 haar min of meer geregeld bij. De gemiddelde opkomst is 73, de grootste is 140, in de laatste zes maanden had men nooit minder dan 60 kinderen op school ; op den eersten zondag is er een speciale Z. School, en in plaats van de gewone namiddagdienst een kinderdienst. Men gebruikt nu den Kalender uitgegeven door de Kaapsche commissie, voornamelijk, omdat de lessen daarin opgegeven in de *Kindervriend* worden behandeld ; van dit blaadje krijgt elk huisgezin dat kinderen naar de Z. School zendt een exemplaar, doch ook hier verlangt men naar een Kalender ingericht naar de eigenaardige behoefte in dit land. Beloningskaartjes en prijzen ten getale van 112 zijn uitgereikt aan

kinderen die 48 malen hunne lessen gekend hadden. Aan de jongelieden die klassen in de Z. School hebben wordt gelegenheid gegeven de lessen vooraf naauwkeurig na te gaan. De Collecte welke min of meer £20 per jaar bedraagt wordt besteed ten behoeve der Z. School, en ter uitbreiding van Gods Koningrijk. Bij het verslag werd ons een Z. S. Kalender van een doelmatigen vorm, met wenken aan ouders en kinderen toegezonden welke wij ter inzage en navolging zeer aanbevelen.

V. Bethlehem.—De belangstelling in de Zondagschool is toegenomen, geregelde buiten Z. Scholen bestaan er 13 in getal, op den eersten Zondag wanneer de verhooring plaats vindt is de opkomst over de 100. 'T is hier niet het gebruik dat de Belooningskaartjes en prijzen alleen op het dorp worden gegeven. Men vindt de Kaapsche Z. S. Rooster geschikter wat de inhoud betreft dan de Nederlandsche, en wordt gezorgd dat elk onderwijzer zooveel mogelijk een exemplaar van de *Kindervriend* krijge als handleiding ter voorbereiding van de lessen. Prijzen bestaande in geschikte boekjes worden tweemaal in het jaar gegeven, voorleden jaar in de maand Mei had men een een veldpartijtje voor de kinderen, dat goed is afgeloopen, hierdoor ontmoeten de kinderen en ook de gemeenteleden elkander, worden gedachten gewisseld, leert men elkander kennen en de liefdeband versterkt.

VI. Rouxville.—De Kerkeraad dezer gemeente getuigt met vrijmoedigheid dat de Z. School bloeit; wegens de uitgestrektheid der gemeente kan men onmogelijk iederen Zondag eene geregelde bijwoning verwachten, daarom heeft men op den eersten Zondag der maand een speciale Z. School wanneer de lessen overhoord worden, en de gewone namiddagdienst niet wordt gehouden ten dienste der Z. School, dan is het gemiddelde getal kinderen 240, op gewone zondagen is het 40, men heeft hier zijne eigene lessen laten drukken, en zich bepaald bij den Kinderbijbel als handleiding, men bevindt zich er goed bij. Bij de les is een Ps. of Gez. vers gevoegd om van buitten te worden geleerd. De belangstelling van den kant der gemeente is groot en neemt gestadig toe. De bede is dat zij vrucht

mogt dragen voor de eeuwigheid. De Onderwijzers en Onderwijzeressen komen eens in de maand tot het gebed bijeen. Er bestaat een buiten Zondagschool, met 30 kinderen, op het dorpje Zastron.

VII. Heilbron.—De gewone opkomst elken Zondag is van 30—40. Voor den laatsten Zondag der maand zijn er ruim 300 namen op het Register, terwijl 230—250 kinderen de school dan geregeld bezoeken. De Gemeente is in zes wijken verdeeld, onder toezigt van eenen Ouderling. In elk dezer wijken zijn van twee tot vijf Zondagscholen; er zijn alzoo 16 scholen en 273 kinderen; 41 kinderen minder dan voorleden jaar, hetwelk veroorzaakt is door het vertrek van eenige broeders, die de scholen vroeger hielden. Op het oogenblik zijn er ruim 500 kinderen in de Gemeente, welke in verband staan met de Zondagscholen. Het werk gaat alzoo gezegend voort, hoewel nog veel meer kan gedaan worden. De *Kindervriend* telt 40 inteekenaren. Beloningskaartjes en prijzen worden uitgereikt. Jaarlijks wordt een Zondagschoolfeest gehouden. Het onderwijzers biduur wordt gehouden, na afloop van de Z. S., op den laatsten Zondag der maand.

VIII. Ladybrand.—Men verblijdt zich te kunnen melden, dat de Zondagschool in het afgeloopen jaar vooruitgegaan is. 95 Kinderen wonen de school elken Zondag min of meer geregeld bij. Wat den bloei der Z. school zeer in den weg staat is gebrek aan onderwijzers. Het uitreiken van prijzen schijnt eene aanmoediging voor kinderen geweest te zijn. Buiten zijn er ook eenige Zondagscholen die vooruitgaan. Ook deze konden meer in getal zijn, ware het niet gebrek aan onderwijzers.

IX. Ficksburg.—De Z. school is geregeld gehouden. Het getal kinderen wisselde af. Buiten kinderen kwamen minder dan vroeger. Bij onderzoek blijkt dit meest te wijten aan finantieelen achteruitgang. Op den eersten Zondag der maand is dit beter. Er is een Zondagschool in vereeniging met deze voor Engelsch-sprekende kinderen, welke niet zonder vrucht blijkt te zijn. Er bestaan ook Buiten Zondagscholen. Over het geheel geven de ouders

de voorkeur er aan, als zij niet ter kerk gaan, zelven de lessen te overhooren. Men gebruikt hier de Zondagschool Roosters, doch heeft tegen den hoogen prijs en fijne letter. De Kerkeraad is niet van plan ze weder te ontbieden. Prijskaartjes en prijzen worden aan het eind van elke maand uitgereikt.

X. Frankfort.—De Zondagscholen worden onder toezigt van den Kerkeraad steeds met lust en ijver gehouden. Met het oog op de dwalingen die er in onzen tijd verspreid worden is het noodzakelijk dat de Kerkeraad een wakend oog houdt over het godsdienstig onderwijs der jeugd. Dit werk wordt in de Gemeente verrigt door 11 onderwijzers, die tezamen 368 kinderen in hunne klassen onderwijs geven. Het voornaamste boek dat men gebruikt is de Bijbel volgens opgaaf in den Rooster, doch men gebruikt ook de Kinderbijbel en voor de gevorderde klassen het Catechisatie-boek ter voorbereiding voor de aanneming. Eens in de drie maanden komen al de kinderen zoo veel mogelijk naar het dorp, wanneer een kinderpreek wordt gehouden. De broeders gaan blijmoedig voort, gedachtig aan het woord des wijzen Konings: "Werpt uw brood uit op het water, want gij zult het vinden na vele dagen."

XI. Wepener.—Men verblijdt zich te mogen mededeelen, dat er in deze hoogst belangrijke zaak een aanmerkelijken in de Gemeente vooruitgang te bespeuren is. Er zijn thans zeven Zondagscholen in de Gemeente. De buiten Z. scholen zijn onder bestier der Ouderlingen, bijgestaan door de Diakenen, of andere onderwijzers, door den Leeraar aangesteld. Zij vergaderen een of twee malen in de maand. De lessen zijn naar opgaaf des *Kindervriends.* Eens in de drie maanden komen de Z. scholen op het dorp bijeen, wanneer de Leeraar 's morgens eene kinderdienst heeft, en prijskaartjes worden uitgereikt. Het aantal kinderen op het Register is ongeveer 200. De dorpschool telt in den regel van 60 tot 70 leerlingen. Men houdt eens in het jaar een kinderbazaar. Deze heeft in het laatste jaar circa £30 opgebragt. Dit geld gaat gedeeltelijk voor het bijeenbrengen van een kleine Z. S. Bibliotheek. Tegen Kersfeest wordt een kinder-

feest gehouden, wanneer geschenken uitgedeeld worden aan kinderen die vlijtig teksten hebben geleerd en zich goed hebben gedragen.

XII. Bultfontein.—De Z. school op het dorp wordt geregeld gehouden, en door al de kinderen daar wonende bezocht. De opkomst der Buiten kinderen is zwak; men wijt het aan de nalatigheid der ouders. De opkomst tijdens de driemaandelijksche repetitie is nogthans goed; dan worden aan de vlijtigen belooningskaartjes uitgereikt, en bij het einde des jaars. Men vindt het moeielijk geschikte en goedkoope Hollandsche boekjes te krijgen, en geeft aan de Commissie over de Zondagscholen in bedenking om aan de Synode voor te stellen een depôt daar te stellen voor de geheele Kerk, waar geschikte boeken, geschriften en traktaatjes te verkrijgen zullen zijn. Engelsche boekjes van dien aard zijn er in overvloed, maar die kan en wil men niet gebruiken. In de Buitengemeente is een Z. school, door 40 bezocht. Men kan niet altijd geschikte onderwijzers krijgen: er behoort lust, takt en bekwaamheid toe, en ook een hart vol liefde tot Jezus; en dat wordt niet altoos bij elkander gevonden. De Z. S. Kalender van Ds. McGregor wordt hier gebruikt; men is er evenwel niet zoo mede ingenomen (althans wat den vorm betreft) als met de Roosters vroeger door Ds. Van Broekhuizen uit Holland ontboden. God zegene de lammeren der kudde!

XIII. Senekal.—De dorps Z. school wordt geregeld gehouden voor een gemiddeld getal van veertig kinderen. De opkomst is niet zoo geregeld, omdat er gebrek is aan onderwijzers en niet alle klassen een vasten onderwijzer hebben. De opkomst op den eersten Zondag in de maand is aanmerkelijk grooter geworden, tot 150. De lessen worden gevolgd volgens de *Kindervriend*, waarop 22 inteekenaren zijn. De wenken daarin gegeven komen doelmatig voor, en men oordeelt genoemd blad aan elke Z. school te kunnen aanbevelen. Ook hier vindt eene uitreiking van belooningskaartjes en prijzen plaats. Er zijn Buiten Z. scholen, doch die missen een behoorlijk toezigt van den Kerkeraad. Men verlangt naar een betere organisatie, doch, vindt vele hinderpalen daarvoor.

XIV. HOOPSTAD.—De Zondagschool wordt voor gemiddeld 25 kinderen door den Leeraar en twee zeer getrouwe Assistenten geregeld gehouden. De Kinderbijbel dient als leiddraad voor de lessen. Op elken eersten Zondag der maand wordt een kinderpreek gehouden; om de drie maanden is repetitie van de lessen. Daar de menschen zelven zonder Zondagschool opgegroeid zijn, kennen zij hare waarde niet, en stellen er weinig belang in. De District Onderwijzer getroost zich de moeite om elken Zondag twee uren ver aan Vaalrivier voor 24, meestal arme kinderen, Zondagschool te gaan houden. Er is een kinderfeest gehouden; 300 kinderen namen er aan deel, en schijnt eene goede uitwerking gehad te hebben. Tegen het gebruik der Kinderharp was er nooit objectie, mogelijk omdat ook de psalmen en gezangen niet achterwege werden gelaten. De Zondagschool is hier nog een teeder plantje, doch onder Gods zegen zal zij zeker groeien en heerlijke vruchten dragen.

XV. BOSHOF.—De Zondagschool op het dorp wordt bijgewoond door gemiddeld 90 kinderen. Er zijn 9 Onderwijzers en Onderwijzeressen. Twee klassen worden in het Engelsch onderwezen. Een wekelijksch biduur wordt door de Onderwijzers gehouden, en een maandelijksche kinderdienst door den Leeraar. In de buiten wijken zijn zeven geregelde scholen voor 120 kinderen. Sommigen dezer scholen zijn rondgaande van plaats tot plaats. Z. S. Roosters zijn beproefd, maar schijnen aan het doel niet te beantwoorden. De Bijbel en Kinderbijbel dienen tot leiddraad. Iedere zes maanden heeft men een conferentie, om met elkander kennis te maken, elkander te bemoedigen en te sterken. Deze is door den Heere ruimschoots gezegend geworden. Het valt moeielijk geschikte arbeiders te vinden wier harten warm kloppen voor den Heere Jezus. Deze kan een van de redenen zijn waarom het werk niet zoo gezegend is als men konde verwachten. Op Gods tijd nogthans zal het geschieden.

XVI. LINDLEY.—De Zondagschool op het dorp wordt alleen op den laatsten Zondag der maand gehouden, omdat op andere Zondagen het getal kinderen uiterst gering is, en ook omdat tusschen de morgen en namiddagdienst geen

tijd daarvoor overblijft; op den laatsten zondag wordt de namiddagdienst daarvoor afgeslaan, dan is het getal tot 160 verdeeld in 14 klassen. De Z. S. Roosters der Kaap Kolonie beantwoorden, alleen dat de kerkelijke feestdagen daarin niet opgenomen zijn. Belooningskaartjes en prijzen worden uitgereikt; met uitzondering van een persoon zijn al de Onderwijzers leden des Kerkeraads. De Collecte geschiedt voor de Zending. Er bestaat slechts een buiten Zondagschool.

XVII. Dewetsdorp.—Er zijn drie Onderwijzers en drie Onderwijzeressen. Twee tot drie hoofdstukken worden als les opgegeven. De verklaring van vreemde woorden of moeijelijke zinsneden worden als vragen uitgegeven. Dit plan beantwoordt goed. De gemiddelde opkomst is 60 tot 70. Het getal klimt soms tot 200. De kinderen stellen grooter belang in de zaak, dan sommige ouders zelven.

XVIII. Bloemfontein.—Er zijn 14 Onderwijzers en Onderwijzeressen; op het register zijn er 130 leerlingen, gemiddelde opkomst 102. Men gebruikt hier Znid-Afrikaansche Z. S. Roosters. Men betreurt het gemis van gepaste teksten voor Kerkelijke feestdagen. Op den eersten Zondag van elke maand wordt er een kinderdienst gehouden, de opkomst is dan zeer talrijk. De Collecte is ten voordeele van de Zending. Er is een werkgezelschap onder de meisjes voor de Zending en opvoeding van arme kinderen. De Z. School staat niet onder onmiddellijk toezigt des Kerkeraads.

XIX. Edenburg.—De lessen zijn ingericht naar eigen plan. De belangstelling neemt toe. Het Z. S. werk is een zeer belangrijk werk in de gemeente. Men heeft een prijsuitdeeling gehad waardoor de belangstelling zeer vermeerderd is geworden.

Van de overige gemeenten is geen verslag ontvangen namelijk: Winburg, Fauresmith, Harrismith, Kroonstad, Brandfort, Jacobsdal, Vredefort, Parijs en Vrede.

1. Uit bovenstaande verslagen blijkt het dat de Zondagscholen in bloei toenemen. Het zou goed zijn dat men

altijd het getal kinderen welke de Z. Scholen bezoeken en de Onderwijzers noemt, ten einde een algemeene statistiek te kunnen geven.

2. Wij oordeelen dat het niet noodig is een dépot van Z. S. boeken en tractaten daar te stellen, waarvan in het verslag van Bultfontein gemeld wordt. Het zou met kosten gepaard gaan, en zoodanige boeken kunnen op andere plaatsen verkregen worden.

3. Het blijkt dat sommigen wel met de Kaapsche Z. S. Roosters tevreden zijn, doch de meesten niet. Wij kunnen niet aanbevelen een afzonderlijk Z. A. Kalender op te stellen, doch met de Kaapsche Commissie hierin zamen te werken.

4. Wij bevelen de *Kindervriend* ter handleiding voor de lessen aan, ook met het oog er op om het blad te ondersteunen en aan den gang te houden.

5. Wij geven in bedenking of het niet noodig is de Z. S. Commissie uit te breiden,

Wij hebben de eer te zijn, Uw Hoog-Eerw. dienstw. dienaren en Broeders.

H. VAN. BROEKHUIZEN, Voorzitter.

C. P. THERON.

D. J. MINNAAR.

Bloemfontein, 18 Mei 1887.

VII.

Verslag der Commissie over het Examen van Godsdienst Onderwijzers.

De Ondergeteekenden, Leden der Commissie tot het afnemen van het Examen van Godsdienst Onderwijzers hebben de eer aan uwe Hoog-Eerw. Vergadering mede te deelen, dat wij in het laatste jaar niets hebben gedaan, aangezien geen Kandidaat zich bij ons heeft aangemeld.

Doch dat tijdens deze zitting der Synode Uwe Commissie aanzoek heeft ontvangen van zekeren Heer Pepler om genoemd Examen te mogen afleggen en dat Uwe Commissie hoopt nog in deze week den Applicant het Examen af te nemen.

C. FRASER,

GUSTAV RADLOFF,

H. J. LUCKHOFF.

Bloemfontein, 17 Mei 1887.

VIII.

Het Rapport aangaande het Grey College, 1887.

HOOG-EERWAARDE HEER,

WEL-EERWAARDE EN WEL-EDELE HEEREN!

Namens Curatoren van het Grey College, hebben wij de eer het volgende verslag van den toestand der School, gedurende het verloopen jaar, in te dienen :—

1. Met voldoening kunnen wij melden, dat, terwijl de tijden in ons land nog steeds drukkend gebleven zijn, het College in aantal leerlingen is vooruitgegaan. Het telt thans 92 leerlingen —72 in de Lagere, 20 in de Hoogere School.

2. In Juni ll. vertrok de Hoofdonderwijzer der Lagere School, tevens hoofd der Kostschool, de Eerw. N. Meeser.

In zijne plaats kwam de Heer P. Carmichael, die in vroegere jaren dezelfde betrekking aan onze School vervuld had. De goede verwachtingen van zijn optreden in de School en Kostschool gekoesterd, zijn aanmerkelijk vervuld geworden. De Lagere School is ook in voldoenden toestand, en het aantal leerlingen in de Kostschool is van 5 tot 14 gestegen, zoodat er reden is te verwachten dat ook deze inrichting weder tot haren vorigen bloei komen zal.

3. De resultaten van het in December ll. gehouden Schriftelijke Examen blijken uit het gedrukte verslag, dat hierbij gevoegd is.

Wat de buiten de School gehouden examens aangaat: In Junij ll. namen 8 leerlingen van het College deel aan het Matriculatie-examen der Kaapsche Universiteit. Zij slaagden allen, terwijl 4 hunner eene plaats op de "honours" lijst innemen. Hunne namen zijn: 1. J. A. J. de Villiers; 2. J. B. Skirving; 3. D. Attwell; 4. J. S. M. Rabie; 5. M. C. Moses; 6. R. J. Cleaver; 7. M. Heijns; 8. J. A. O. Morgan. De eerste op de lijst, J. A. J. de Villiers, ontving de door de Alg. Commissie van Examinatoren uitgeloofde beurs van £25 om zijne studiën voort te zetten.

Aan den in December ll. gehouden Openbaren Wedstrijd der Scholen namen 4 leerlingen deel. Twee hunner, C. C. Thomas en E. R. Snijman, waren gelukkig genoeg eene Gouvernementsbeurs te winnen.

Aan het Examen in Letteren en Wetenschap, 2den graad, eveneens in December ll., werd door vier leerlingen deelgenomen: W. Bramley, A. Vickers, J. Cameron en H. Smith, welke allen slaagden.

In Januarij van dit jaar passeerde de gedurende het laatste jaar aan het College opgeleide kweekeling onderwijzer, C. J. Watts, uit Heilbron, het Onderwijzers-examen der 3de klasse.

Uit bovengenoemde resultaten blijkt genoegzaam de bevredigende toestand van het onderwijs op het College gegeven.

4. De vermindering der toelage aan het Grey College toege staan, ten gevolge der door den Hoog-Ed. Volksraad in zijne vorige zitting aangenomen bezuinigings-maatregelen, dreigde een storenden invloed op de School uit te oefenen, daar het voor sommige der Onderwijzers uitgetrokken salaris te eenenmale onvoldoende is. Gelukkig heeft de vermeerdering in het aantal leerlingen ons in staat gesteld hierin eenigermate te voorzien, en zoo doende het onderwijzend personeel voor de School te behouden. Alleen heeft het onderwijs in Exerceeren en Gymnastiek geleden, daar wij buiten staat waren langer de diensten van den Kapitein der Artillerie te bekostigen, die tot nog toe die lessen op bekwame wijze geleid had. Wij koesteren derhalve de hoop dat, zoodra de toestand van 's lands financiën zulks veroorlooft, de toelage weder naar behoefte zal worden verhoogd.

5. Er is sedert vele jaren gebleken, dat leerlingen, van andere scholen in deze stad aan het College komende, geene voldoende kennis van de Hollandsche taal bezitten, en daardoor een nadeeligen invloed hebben op het Hollandsch onderwijs in de klasse waarin zij geplaatst worden. De eenige school, die hierop eene gunstige uitzondering maakt is de onder het toezigt der Curatoren van het Dames Instituut staande Bloemfonteinsche Bewaarschool. Wij wenschen dus bij den Hoog-Edelen Volksraad aan te bevelen, dat aan deze School een Gouvernementstoelage worde toegestaan, op voorwaarde dat in de School steeds voldoend onderwijs in de Hollandsche taal zal worden gegeven. Dit zou ongetwijfeld een gunstigen invloed uitoefenen op het onderwijs in de moedertaal, niet alleen op die School zelve, maar evenzeer op het Grey College en het Dames Instituut.

6. Ten slotte wenschen wij met een enkel woord melding te maken van de in October ll. plaats gehad hebbende feestviering ter herinnering aan het 30-jarige bestaan van het College, georganiseerd door de Oudstudenten Vereeniging "Reünie." Wij beschouwen de blijvende liefde der oudleerlingen voor de School, waaraan zoovele hunner het te danken hebben, dat zij een eervolle plaats in ons land innemen, als een der schoonste bewijzen dat het Grey College, onder Hoogeren zegen, aan zijn roeping beantwoordt, en zich de milde ondersteuning van de Regeering en de warme belangstelling van de Kerk des lands niet onwaardig betoont.

Onder betuiging onzer verschuldigde hoogachting, hebben wij de eer ons te noemen,

Uwe dienstw. Dienaren,

F. W. REITZ, Voorzitter en Sec.

Dr. C. J. G. KRAUSE, Thesaurier,

Grey College.

Aan den Moderator en de Leden der Hoog-Eerwaarde

Synode van de Nederduitsche Gereformeerde Kerk.

VERSLAG van den Staat der Inkomsten en Uitgaven van het Grey College te Bloemfontein, O. V. Staat, loopende van den 1sten Mei 1886 *af aan tot den* 30*sten April* 1887.

INKOMSTEN.

1. Aan Gouvernements Toelaag	£1358	6	8
2. „ Schoolgelden...	518	17	0
3. „ Dividends in Boedel Von Hohnhorst	4	1	9
	£1881	5	5

UITGAVEN.

1. Per Salarissen	£1656	12	3
2. „ Bank Cheque Boek	0	8	4
3. „ Sanitairwerk	18	15	0
4. „ Gymnastie en Drillen	12	10	0
5. „ Schoonhouden van Schoollokalen...	6	0	0
6. „ Advertentien en ander Drukwerk	6	11	3
7. „ Schoolbehoeften	9	14	9
8. „ Schoolgelden terugbetaald...	2	14	0
9. „ Renten in de Bank van 1 Mei '86 tot 30 April '87	23	0	6
„ Meer Inkomsten als Uitgaven van 1 Mei 1886 tot 30 April 1887	144	19	4
	£1881	5	5

STAAT der Finantiën van het Grey College op 30 *April* 1887.

BATEN.

Aan Achterstallige Schoolgelden, verleden jaar berekend op £50, schaars v. waard	£20	0	0
Meer Inkomsten als Uitgaven van 1 Mei 1886 tot 30 April 1887	144	19	4
Balans verschuldigd op 30 April 1887	379	11	3
	£544	10	7

LASTEN.

Per Schuld overgebragt van 30 April 1886	£544	10	7
	£544	10	7

Aldus opgemaakt te Bloemfontein, in den Oranje Vrijstaat, op heden, den 30sten April 1887, door mij,

Dr. C. J. G. KRAUSE,
Thesaurier van het Grey College.

Bovenstaand Verslag is correct volgens Kasboek en Bewijsstukken
Namens den Auditeur-Generaal,

C. ————,

Bloemfontein, 3 Mei 1887.

IX.

Verslag van den staat van het Dames Instituut "Eunice," over het jaar eindigende 31sten Maart 1887.

De Curatoren van het Dames Instituut hebben de eer mits dezen, het volgende aangaande gemelde Inrichting, met verschuldigden eerbied, aan de H.Eerw. Synode te rapporteren :—

1. Met inbegrip van de Directrice, bestaat het onderwijzend personeel uit vijf Onderwijzeressen. De behoefte aan een zesde wordt dringend gevoeld, maar hoewel herhaalde pogingen door het Curatorium aangewend zijn, om in die behoefte te voorzien, toch is het hun niet gelukt, en wel voornamelijk omdat de applicanten in de Kaap Kolonie geen voldoende kennis hebben van de Hollandsche taal. De vacante betrekking is aan eene dame in den Staat aangeboden, die de vereischte bekwaamheid bezit om onderwijs in het Hollandsch en de andere vakken te geven, doch door haar beleefdelijk bedankt.

2. Het aantal Leerlingen op het Instituut is 50, waarvan 11 Kostleerlingen zijn. Van de dagscholieren genieten er 13 gratis onderwijs. 40 leerlingen ontvangen onderwijs in de muziek en zangkunst, 6 in het Hoogduitsch, en 8 in de teeken- en schilderkunst.

3. Over het geregeld schoolgaan valt er weinig te klagen.

4. Gedurende het afgeloopen jaar zijn er 5 Candidaten geweest voor het Onderwijzers Examen, 3de klas, tw. 3 in Juli en 2 in Januarij, waarvan allen geslaagd zijn ; 3 met lof. Thans worden er vier (4) leerlingen voor hetzelfde examen in Julij e.k., voorbereid.

5 Mejuf. Hamma is in Januarij uit Europa teruggekeerd en haar zangonderwijs wordt met dezelfde vlijt en bekwaamheid voortgezet als vroeger.

In het begin van April is eene vacature door Mejuf. Edmeades van Oudtshoorn in de Kaapkolonie opgevuld. Voor hare aankomst werden dė diensten van den Heer Todd tijdelijk verzekerd, die gedurende twee maanden, drie uur onderwijs per dag gaf, in reken- en ratuurkunde.

6. Uit het verslag van de Auditeuren blijkt dat de finantiën der Inrichting in gunstigen staat zijn.

7. De gezondheidstoestand der leerlingen is altijd bevredigend geweest, en geen enkel geval van ernstige ongesteldheid heeft zich voorgedaan.

8. Niettegenstaande onverdienden tegenstand, scherpe competitie en de drukkende omstandigheden des lands, blijft het Instituut de gewenschte vruchten van zich afwerpen. De sterke competitie waarmede het Curatorium te kampen heeft, maakt het noodzakelijk dat de School- en Kostgelden aanmerkelijk zullen moeten verminderd worden, zal de Inrichting aan de vereischten van de opvoeding van Protestantsche dochters in den Staat blijven voldoen. De aandacht der Curatoren houdt zich thans onledig met de beantwoording der vraag, tot welk bedrag zou zulke vermindering met goed gevolg kunnen gebracht worden.

9. Een Curator zal van Regeerings wege moeten benoemd worden in de plaats van den Wel-Ed. Heer H. van Blommestein die door zijn vertrek van Bloemfontein zijne betrekking als zoodanig heeft moeten neêrleggen. Aangezien de Wel.Eerw. James Scott, die vroeger een zeer belangstellend en ijverig lid van het Curatorium was, voornemens is binnen vier of vijf maanden uit Europa naar Bloemfontein terug te keeren, nemen de Curatoren de vrijheid hem als een geschikten persoon voor de vacante betrekking aan te bevelen.

Namens het Curatorium,

C. S. MORGAN, V.D.M.,

Voorzitter.

VERSLAG van den Staat der Inkomsten en Uitgaven van het Dames Instituut "Eunice," te Bloemfontein, O.V.S., over het jaar eindigende 31 *Maart* 1887.

INKOMSTEN.

1886.				
April 1.—Aan Balans		£53	6	7
1886-'87.				
April 1.— ,,	Gouvernements Toelage	625	0	0
Maart 31.—,,	Schoolgelden, enz.	1042	16	11
		£1721	3	6
	Aan Balans	£239	14	6

UITGAVEN.

1886-'87.				
April 1.—Bij Salarissen		£854	15	0
Marat 31.—,,	Artikelen voor Huiselijk gebruik	505	16	9
	,, Boeken en Muziek	57	5	5
	,, Disconto op Cheques, Laai in Postkantoor	2	3	7
	,, Reparatiën	4	11	6
	,, Drukloon en Schrijfbehoeften	25	0	3
	,, Medicijnen	1	6	6
	,, Reiskosten	14	10	0
	,, Tanken (twee)	16	0	0
	,, Balans	239	14	6
		£1721	3	6

GEO. FRASER, Thesaurier.

Wij, de ondergeteekenden, certificeren mits dezen, dat wij den bovenstaanden Staat met de Boeken van het Dames Instituut "Eunice" vergeleken hebben, en dat dezelve correct is.

R. INNES.
GEORGE SCOTT.

Bloemfontein, 1 April 1887.

X.

Rapport van den Quæstor Synodi, ter Synodale Vergadering van 12 Mei 1887 en volgende dagen.

De Quaestor Synodi heeft de eer bij deze over te leggen :—

1. De Synodale Kassa-boeken over
   Het Predikanten Weduwen Fonds ;
   Het Pensioen Fonds ;
   Het Sustentatie Fonds ; en
   Het Theol. Studenten Ondersteuning Fonds ;

2. De Verslagen der vier Ringen van de Kerk, over de jaren tot ultimo September 1885 en ultimo September 1886 ;

3. Correspondentie en Stukken, betrekking hebbende op de Finantiën der Kerk ;

4. De diverse Bankstaten, tot ultimo Maart 1887 ;

5. Correspondentie en Stukken over aangelegenheden betreffende de Nationale Bank van den Oranje Vrijstaat, te Bloemfontein ;

6. Correspondentie met de Synodale Commissie van Finantiën ; en eindelijk,

7. Rapporten der voornoemde Synodale Commissie van Finantiën over de twee laatste verloopene jaren.

' Hierbij komen in aanmerking Correspondentiën over Finantiëele aangelegenheden in het Synodale Brievenboek.

Uwe Hoog-Eerw.'s Commissie van Rationarii zal bevinden dat

a. De geldelijke verantwoording van den Oostelijken Ring volstrekt niet voldoenend is geweest ;

b. De verscheidene Kerkeraden zeer nalatig zijn geweest om de gehoudene collecten tijdig te verantwoorden ; voorts :

7. Dat één item voor het Sustentatie Fonds, groot £7 1s. 9d., wel in de Bank werd gedeponeerd, maar door eene voorbijzage niet aan de Synodale Commissie werd overgemaakt; dat overigens de som van £1 10s. abusievelijk op credit van het Synodale Fonds werd gedeponeerd, daar deze som was bestemd geweest voor het Sustentatie Fonds. Deze beide items staan, gelijk gezegd is, vermeld op het Kassaboek van het Sustentatie Fonds, en zullen de behartiging des Quaestors erlangen.

Tot pas onlangs toe zijn nog steeds de verbeterde verantwoordingen van de Pred. Pensioen- en Sustentatie Fondsen over het jaar tot ultimo September 1884 ingezonden. Het verschil der genoemde verantwoordingen is dus nog niet met de Synodale Commissie van Finantiën verrekend.

De Synode gelieve zich uit te spreken of het wettig is of niet, dat:

1. Eene balans in de Ringskas van het Synodale Fonds worde gehouden? en
2. Of Kosten van Ringscommissiën, of andere Buitengewone Kosten, door de Ringen geapprobeerd, door Rings Quaestors worden uitbetaald, en niet in elk geval door den Quaestor der Synode?

Met de meeste hoogachting,

ALBS. P. MEIRING,
Quaestor Synodi.

Bloemfontein, Mei 1887.

Rapport der Finantieele Commissie der Nederduitsche Gereformeerde Kerk, voor het Jaar, eindigende 31 Maart 1886.

Overeenkomstig bepalingen van Synodaal besluit heeft de Commissie de eer te rapporteren dat de werkzaamheden van de Commissie als naar gewoonte gedurende het afgeloopen jaar zijn behartigd geworden. Evenwel met minder gunstigen uitslag en wel om de volgende redenen:

Ten eerste.—De ongekende tegenspoed waarin het land in het algemeen deelt, en de heerschende armoede onder alle klassen der bevolking heeft ook nadeelig op de administratie der Kerkfondsen teruggewerkt, en zijn de debiteuren niet als naar gewoonte instaat geweest geregelde opbetaling der rente te doen.

Ten tweede.—Dat om de zelfde oorzaak de Commissie niet anders doen kon dan waar eenigszins mogelijk toegeefelijkheid te gebruiken en uitstel tot betaling te verleenen, en dus,

Ten derde.—Een aanzienlijk bedrag van renten als achterstallig voortkomt.

Ten vierde.—Dat zelfs in twee gevallen waar de Commissie genoopt werd rechterlijke procedures in te stellen zoo lang mogelijk tijd gegeven werd ten einde niet de Kerkfondsen met inkoop van de verbondene eigendommen te belasten maar de Commissie is verpligt geweest instructie te geven tot aankoop der plaats Sweethome van P. A. Beukes in het district Winburg voor het bedrag van het Kapitaal nl. £700; de uitslag waarvan alsnog niet bekend is, ingeval de Fondsen eigenaar worden dier plaats, kan dezelve dadelijk voor een naar den tijd redelijken prijs worden verhuurd voor een termijn van jaren. Het eigendom in den Boedel van H. P. Griesel werd verkocht voor meer dan de belaste waarde en de Commissie heeft toegestaan overgang van de Schepenkennis, en de Fondsen zullen denkelijk geen grooter verlies in deze te verduren hebben dan de rente voor een jaar, doch is men nog een dividend te wachten daarop.

Om alle die redenen en ook omdat bijna alle Gemeenten in het land nu aangevuld zijn, en meer dan de toelage door de Regering geschonken vereischt wordt tot dekking der Salarissen, en omdat de opbrengst van heffingen steeds zoo bepaald gering blijft is er dit jaar geen buitengewone verhooging van het Kapitaal der Fondsen geschied.

Het zal de Hoog-Eerw. Synodale Commissie wel duidelijk gebleken zijn uit de rapporten der Bezuinigings Agitatie overal in den lande dat in onbewimpelde bewoordingen geëischt wordt invoering van het Vrijwillig Beginsel in den Staat, en de Commissie blijft dus met vernieuwden nadruk aandringen op speciale pogingen tot versterking van het Sustentatie Fonds.

De Commissie heeft verder de eer de Staten der administratie hierbij te voegen.

De leden der Finantieele Commissie.

GEO. FRASER.

J. BRILL.

GEO. F. FAUSTMANN.

SALDO STAAT van het Predikanten Sustentatie Fonds, opgemaakt tot 31 *Maart* 1886.

LASTEN.

Dt.				
G.B. 8.	Kapitaal...	£7083	10	5
	Kas	79	1	1
		£7162	11	6

BATEN.

Ct.				
G.B. 18.	Aan Schepenkennissen	£6628	11	6
	„ Rente onbetaald	534	0	0
		£7162	11	6

SALDO STAAT van het Predikanten Pensioen Fonds, opgemaakt tot 31 *Maart* 1886.

LASTEN.

Dt.				
G.B. 14.	Kapitaal...	£7259	3	8
		£7259	3	8

BATEN.

Ct.				
G.B. 16.	Aan Schepenkennissen	£6986	6	6
	„ Rente onbetaald	143	5	3
	„ Rente nog niet betaalbaar	111	6	0
	„ Kas	18	5	11
		£7259	3	8

GEO. F. FAUSTMANN.

Nagezien en correct bevonden, door ons,

GUSTAV RADLOFF,
J. J. T. MARQUARD,
C. P. THERON,
P. S. van HEERDEN, } Rationarii.

R. INNES, Auditeur.

Schepenkennissen van het Predikanten Sustentatie Fonds.

No.	Schepenkennis Boek.			Betaalbaar.	Kapitaal.			Rente.		
10	Fo. 37	8 per ct.		17 Januarij	£600	0	0	£48	0	0
9	„ 34	8	„	18 „	100	0	0	8	0	0
1	„ 1	8	„	1 Februarij	250	0	0	20	0	0
12	„ 45	9	„	5 „	400	0	0	36	0	0
6	„ 21	8	„	1 Maart	800	0	0	64	0	0
7	„ 25	8	„	16 „	500	0	0	40	0	0
16	„ 291	8	„	31 „	200	0	0	16	0	0
3	„ 9	8	„	29 April	300	0	0	24	0	0
18	„ 299	8	„	29 „	375	0	0	30	0	0
17	„ 295	8	„	2 Mei	115	0	0	9	4	0
4	„ 13	8	„	22 Julij	400	0	0	32	0	0
8	„ 29	8	„	28 „	975	0	0	78	0	0
	Onkosten ...			... ...	14	7	6			
13	Fo. 49	10 per ct.		24 Augustus	210	0	0	21	0	0
5	„ 17	8	„	1 „	700	0	0	56	0	0
	Onkosten ...			... ...	39	4	0			
14	Fo. 283	8	„	4 September	300	0	0	24	0	0
11	„ 41	8	„	4 October	150	0	0	12	0	0
15	„ 387	8	„	13 December	200	0	0	16	0	0
					£6628	11	6	£534	4	0

RENTE ONBETAALD.

No.	Boek.	Betaalbaar.	Kapitaal.			Rente.		
No. 5	Fo. 17	1 Augustus '83				£56	0	0
		1 „ '84				56	0	0
		1 „ '85				56	0	0
	Onkosten ...	... ...	£39	4	0			
6	„ 21	1 Maart '85				64	0	0
		1 „ '86				64	0	0
8	„ 29	28 Julij '84		Saldo		18	0	0
		1 „ '85				78	0	0
	Onkosten ...		14	7	6			
4	„ 13	24 „ '85				32	0	0
10	„ 37	17 Junij '86				24	0	0
12	„ 45	5 Februarij '86				36	0	0
1	„ 1	1 „ „				10	0	0
7	„ 25	16 Maart '86				40	0	0
			£53	11	6	£534	0	0

Schepenkennissen van het Predikanten Pensioen Fonds.

No.	Schepenkennis Boek.		Betaalbaar.	Kapitaal.			Rente.		
27	Fo. 155	8 per ct.	4 Januarij	£500	0	0	£40	0	0
23	„ 139	8 „	12 „	350	0	0	28	0	0
22	„ 135	8 „	16 „	300	0	0	24	0	0
1	„ 51	6 „	17 „	125	0	0	7	10	0
28	„ 159	8 „	25 „	450	0	0	36	0	0
24	„ 143	8 „	16 Februarij	100	0	0	8	0	0
29	„ 163	8 „	18 „	200	0	0	16	0	0
25	„ 147	8 „	24 „	450	0	0	36	0	0
26	„ 151	8 „	11 Maart	175	0	0	14	0	0
11	„ 91	8 „	16 „	250	0	0	20	0	0
18	„ 119	8 „	6 April	300	0	0	24	0	0
19	„ 123	8 „	6 „	250	0	0	20	0	0
20	„ 127	10 „	7 „	238	0	0	23	16	0
9	„ 83	8 „	29 „	1000	0	0	80	0	0
	Onkosten ...		... ...	2	10	6			
21	„ 131	8 per ct.	28 Augustus	250	0	0	20	0	0
3	„ 59	8 „	24 September	400	0	0	32	0	0
7	„ 75	8 „	9 November	365	16	0	29	5	3
8	„ 79	8 „	11 „	500	0	0	40	0	0
14	„ 103	8 „	23 „	500	0	0	40	0	0
15	„ 107	8 „	23 „	200	0	0	16	0	0
16	„ 111	8 „	15 December	80	0	0	6	8	0
				£6986	6	6	£560	19	3

RENTE ONBETAALD.

No. 7	Fo. 75	9 November '85				£29	5	3
9	„ 83	29 April '84				80	0	0
	Onkosten ...	... ...	£2	10	6			
21	Fo. 131	28 Augustus '85				20	0	0
26	„ 151	11 Maart '86				14	0	0
			£2	10	6	£143	5	3

RENTE NOG NIET BETAALBAAR.

No. 1	Fo. 51	17 Januarij		£7	10	0
9	„ 83	29 April		80	0	0
20	„ 127	7 April		23	16	0
				£111	6	0

De Predikanten Salaris Rekening.

1886.—Dt.			
Maart.	Bultfontein, Brandfort, Bethlehem, Edenburg, Fauresmith, Frankfort, Heilbron, Harrismith, Hoopstad, Jacobsdal, Kroonstad, Philippolis, Smithfield, Winburg, Wepener, 15, van 1 April 1885 tot 31 Maart 1886, @	£29 18 4	£4125 0 0
	Bloemfontein, Dewetsdorp, Ficksburg, Lindley, Rouxville, Senekal, 6, van 1 April 1885 tot 31 Maart 1886, @ ...	16 13 4	1200 0 0
	Boshof, van 27 Juni 1885 tot 31 Maart 1886, @	16 13 4	152 3 10
	Bethulie, van 10 Juni 1885 tot 31 Maart 1886, @	16 13 4	161 2 3
	Ladybrand, van 14 Maart 1885 tot 31 Maart 1886, @	16 13 4	209 9 1
	Lindley, van 21 Mei 1884 tot 21 Junij 1884, @		16 13 4
	Olivier, Mejuf. Weduwe J. G., van 1 April 1885 tot 30 Juni 1885 @	22 18 4	68 15 0
	Vrede, van 11 Julij 1885 tot 31 Maart 1886, @	16 3 4	144 10 5
			£6077 13 11
	1 per ct. voor administratie voor het Jaar volgens Synodaal besluit van 7 Mei 1881 op £6077 13 11		60 15 6
			£6138 9 5

1886.—Ct.		
Maart.	Bedrag van de Regeering ontvangen gedurende het Jaar van 1 April 1885 tot 31 Maart 1886	£6000 0 0
	Per Sustentatie Fonds Kapitaal: Saldo overgebragt	138 9 5
		£6138 9 5

Het Predikanten Sustentatie Fonds Kapitaal.

Dr.		
1885.		
Junij 15.—Halve Aandeel in Brandkast		£14 11 3
Vervoer hiervan	£0 1 6	
Een Bank voor do. ...	1 1 0	
		1 2 6
Junij 29.—Telegram	0 1 0	
Envelopes	0 7 6	
Maart 21.—Postzegels	2 8 6	
		2 17 0
Sept. 25.—Wisselkoers op Trata, £7 13s.		0 0 6
Oct. 19.—1 Cheque Boek		0 16 8
Maart.—Saldo van Salaris Rekening		138 9 5
1 per ct. voor Administratie voor het Jaar, volgens Synodale besluit van 7 Mei 1881 op £7155 1s. 5d.		71 11 0
Per Saldo		7083 10 5
		£7312 18 9
Ct.		
1885.		
April 1.—Kapitaal...		£6415 19 6
Mei 10.—Bijdragen van de Gemeente Jacobsdal op 10 Mei 1884		6 0 0
Junij 2. HEFFINGEN TOT SEPTEMBER 1884.		
Noordelijke Ring	£58 17 9	
Wisselkoers op Trata ...	0 2 6	
Oostelijke Ring :		
Ficksburg	9 1 0	
Collecte in de Gemeente van :		
Smithfield	1 8 6	
Ficksburg	4 3 6	
Wepener	2 17 6	
Kroonstad	1 10 0	
Fauresmith	1 1 3	
		79 2 0
Julij 17.—Bijdrage in de Gemeente van Bethulie voor het Jaar 1884		4 1 9
Sept. 25.—Bijdrage in de Gemeente van :		
Bethulie	3 0 9	
Boshof	4 12 3	
		7 13 0
Transporteren ...		£6512 16 3

	Per transport ...					6512	16	3
Dec. 21.	HEFFINGEN TOT SEPTEMBER 1885.							
	Zuidelijke Ring.							
	In de Gemeente van:							
	Smithfield		£9	13	0			
	Philippolis		10	8	6			
	Edenburg		9	1	0			
	Bethulie...		7	14	6			
	Rouxville		16	16	0			
	Wepener		9	10	6			
	Dewetsdorp		8	14	6			
	Oostelijke Ring.							
	Harrismith		9	2	0			
	Bethlehem		11	11	0			
	Ficksburg		11	0	6			
	Ladybrand		15	17	6			
	Senekal		8	17	0			
	Westelijke Ring.							
	Fauresmith		11	16	6			
	Bloemfontein		14	10	6			
	Boshof...		13	0	0			
	Jacobsdal		10	8	0			
	Brandfort		9	0	6			
	Noordelijke Ring.							
	Winburg		15	15	0			
	Kroonstad		15	17	0			
	Heilbron		15	19	6			
	Bultfontein		8	4	6			
	Hoopstad		8	12	6			
	Vredefort		7	12	6			
	Parijs		6	6	0			
						265	8	6
	Rente gemaakt					534	14	0
						£7312	18	9
	Aan Saldo					£7083	10	5

Het Predikanten Pensioen Fonds Kapitaal.

DR.

1885.				
Junij 10.	—Halve Aandeel in Brandkast	£14	11	3
Maart.	1 per ct. voor administratie voor het Jaar volgens Synodale besluit van 7 Mei 1881, op £7302 10s. 2d.	73	6	6
	Saldo	7259	3	8
		£7347	1	5

Het Predikanten Pensioen Fonds Kapitaal.

Cr. 1885.				
April 1.	Kapitaal			£6483 1 1
Junij 2.	HEFFINGEN TOT SEPTEMBER 1884.			
	Noordelijke Ring	£73 15 10		
	Oostelijke Ring	5 0 3		
	Inleg in de Gemeenten :			
	Dewetsdorp	50 0 0		
	Rente daarop	1 10 0		130 6 1
Dec. 21.	HEFFINGEN TOT SEPTEMBER 1885.			
	Zuidelijke Ring.			
	In de Gemeente van :			
	Smithfield	5 6 3		
	Philippolis	6 13 3		
	Edenburg	7 9 3		
	Bethulie	3 2 3		
	Rouxville...	12 9 3		
	Wepener	8 13 3		
	Dewetsdorp	4 3 3		
	Oostelijke Ring.			
	Harrismith	4 4 3		
	Bethlehem	9 5 3		
	Ficksburg	6 19 3		
	Ladybrand	11 6 3		
	Senekal	4 7 3		
	Westelijke Ring.			
	Fauresmith	6 16 3		
	Bloemfontein	9 16 3		
	Boshof	7 5 3		
	Jacobsdal...	5 19 3		
	Brandfort	4 6 3		
	Noordelijke Ring.			
	Winburg	10 11 3		
	Kroonstad	11 14 3		
	Heilbron	11 18 3		
	Bultfontein	5 0 3		
	Hoopstad	4 2 3		
	Vredefort	6 1 3		
	Parijs	5 5 3		
				172 15 0
	Rente gemaakt			560 19 3
				£7347 1 5
	Aan Saldo			£7959 3 8

Rapport der Finantieele Commissie der Nederduitsche Gereformeerde Kerk over het Finantieel Jaar van 1 April 1886 tot 31 Maart 1887.

Onder overlegging van de Gewone Staten der verschillende Fondsen onder haar beheer, heeft de Commissie te rapporteren, dat het Kapitaal van het Sustentatie Fonds, thans gestegen is tot een bedrag van	£7312	4	2
En insgelijks het Kapitaal van het Pensioen Fonds tot een bedrag van	7906	18	10
Makende een Globaal voor beide Fondsen van	£15219	3	0
Dit bedrag zou hooger kunnen geweest zijn, ware het niet dat eene som van	£450	9	0
Van het Kapitaal van het Sustentatie Fonds moest worden afgeschreven en ook de som van	£82	10	6

van het Kapitaal van het Pensioen Fonds.

Desniettemin vermeent uwe Commissie dat er reden van dankbaarheid bestaat dat in een tijd van zulke ongekende benardheid, tegenspoed en geldschaarschte geen grooter verlies is berokkend.

Wegens dezelfde oorzaken is ook nog een aanzienlijke som van renten achterstallig gebleven, doch zijn gedurige pogingen gedaan tot innen daarvan, en verwacht de Commissie dat hierop met uitzondering van twee posten, geen verder verlies zal plaats hebben.

De Commissie heeft met genoegen opgemerkt, dat de heffingen voor het Sustentatie Fonds meer bedroegen dan die voor het Pensioen Fonds, ofschoon nog in beide gevallen naar hare meening niet geëvenredigd naar het belang der zaak en ook niet naar de kracht der gemeenten.

Eenige verdere inlichtingen die de Hoog-Eerw. Synode mogt wenschen, zullen met genoegen tijdens hare zitting door de Commissie worden gegeven.

J. GEO. FRASER.
J. BRILL.
GEO. F. FAUSTMANN. } Leden der Commissie.

SALDO STAAT van het Predikanten Sustentatie Fonds, opgemaakt tot 31 *Maart* 1887.

LASTEN.

Dr.					
G.B.	8.	Kapitaal	£7312	4	2
			£7312	4	2

BATEN.

Ct.					
G.B.	19.	Aan Schepenkennissen	£6698	1	6
		„ Rente onbetaald	356	0	0
		„ Kas	258	2	8
			£7312	4	2

SALDO STAAT van het Predikanten Pensioen Fonds, opgemaakt tot 31 *Maart* 1886.

LASTEN.

Dr.					
G.B.	15.	Kapitaal	£7906	18	10
		Kas	12	19	2
			£7919	18	0

BATEN.

Ct.					
G.B.	17.	Aan Schepenkennissen	£7733	16	0
		„ Rente onbetaald	186	2	0
			£7919	18	0

Nagezien en correct bevonden,

GUSTAV RADLOFF,
J. J. T. MARQUARD,
C. P. THERON,
P. S. VAN HEERDEN,
} Rationarii.

R. INNES, Auditeur.

Schepenkennissen van het Predikanten Sustentatie Fonds.

No.	Schepenkennis Boek.			Betaalbaar.	Kapitaal.			Rente.		
10	Fo.	37	8 per ct.	17 Januarij	£600	0	0	£48	0	0
9	„	34	8 „	18 „	100	0	0	8	0	0
12	„	45	9 „ A	5 Februarij	400	0	0	36	0	0
6	„	21	8 „	1 Maart	800	0	0	64	0	0
7	„	25	8 „	16 „	500	0	0	40	0	0
16	„	291	8 „	31 „	200	0	0	16	0	0
3	„	9	8 „	29 April	300	0	0	24	0	0
17	„	295	8 „	2 Mei	115	0	0	9	4	0
4	„	13	8 „	22 Julij	400	0	0	32	0	0
19	„	305	8 „	28 „	278	1	6	22	5	0
8	„	29	8 „	28 „	975	0	0	78	0	0
13	„	49	10 „	24 Augustus	210	0	0	21	0	0
20	„	313	8 „	1 September	500	0	0	40	0	0
14	„	283	8 „	4 „	300	0	0	24	0	0
11	„	41	Saldo	4 October	20	0	0	1	12	0
15	„	287	8 „	13 December	200	0	0	16	0	0
20	„	309	8 „ B	15 Februarij	800	0	0	64	0	0
					£6698	1	6	£544	1	0

Renten Onbetaald.—Het Predikanten Sustentatie Fonds.

No.	Schepenkennis Boek.	Betaalbaar.		Rente.		
		1887.	1888.			
12	Boshof, M. P. A., 45, 9 pct.	5 Feb. tot	5 Febr.	£36	0	0
		1885.	1886.			
6	Wesley. Inf. Sch., 21, 8 pct.	1 Maart.	1 Maart.	64	0	0
	8 pct.	1886.	1887.	64	0	0
	8 pct.	1887.	1888.	64	0	0
16	Steyn, Herms. H, 291, 8 pct.	31 Maart.	31 Maart.	16	0	0
		1885.	1886.			
4	Paver, Mrs., 13, 8 pct.	22 Julij.	22 Julij.	32	0	0
		1886.	1887.	32	0	0
11	Hughes, Mrs., 41, Saldo......	4 October.	4 October.	8	0	0
				£316	0	0

Rente niet vooruit betaalbaar.—Het Predikanten Sustentatie Fonds

No.	Schepenkennis Boek.		Betaalbaar.		Rente.
			1886.	1887.	
21	Steyn, H. P. v. R. en Steyn, J. F.,	313...	1 Sept.	1 Sept.	£40 0 0

PROFIJT en VERLIES.—Het Predikanten Sustentatie Fonds.

Dr.

1887.

Maart.—Verlies van Kapitaal	£200 0 0		
Achterstallige Rente en Onkosten	250 9 0		
Op de Plaats "Sweet Home,"—Schepenkennis No. 5, J. A. Benkes, verkocht aan H. P. v. R. Steijn en P. F. Steijn, volgens Schepenkennis No. 21, met Rente à 8 per ct. van 1 September 1886.	———	£450 9 0	

Cr.

1887.

Maart 31.—Verlies afgeschreven van Kapitaal	£450 9 0
	£450 9 0

Schepenkennissen van het Predikanten Pensioen Fonds.

No.	Schepenkennis Boek.			Betaalbaar.	Kapitaal.			Rente.		
27	Fo. 155	8	per ct.	4 Januarij	£500	0	0	£40	0	0
23	„ 139	8	„	12 „	350	0	0	28	0	0
22	„ 135	8	„	16 „	300	0	0	24	0	0
28	„ 159	8	„	25 „	450	0	0	36	0	0
30	„ 167	8	„	30 „	475	0	0	38	0	0
1	„ 51	6	„	17 „	125	0	0	7	10	0
29	„ 163	8	„	18 Februarij	200	0	0	16	0	0
25	„ 147	8	„	24 „	450	0	0	36	0	0
11	„ 91	8	„	16 Maart	250	0	0	20	0	0
26	„ 151	8	„	11 „	175	0	0	14	0	0
18	„ 119	8	„	6 April	300	0	0	24	0	0
19	„ 123	8	„	6 „	250	0	0	20	0	0
9	„ 83	8	„	29 „	1000	0	0	80	0	0
20	„ 127	10	„	7 „	238	0	0	23	16	0
31	„ 171	8	„	24 Julij	225	0	0	18	0	0
32	„ 175	8	„	25 Augustus	450	0	0	36	0	0
21	„ 131	8	„	28 „	250	0	0	20	0	0
3	„ 59	8	„	24 September	100	0	0	8	0	0
7	„ 75	8	„	9 November	365	16	0	29	5	3
8	„ 79	8	„	11 „	500	0	0	40	0	0
14	„ 103	8	„	23 „	500	0	0	40	0	0
15	„ 107	8	„	23 „	200	0	0	16	0	0
16	„ 111	8	„	Saldo 15 Decmbr.	80	0	0	6	8	0
					£7733	16	0	£620	19	3

Rente Onbetaald.—Het Predikanten Pensioen Fonds.

No.	Schepenkennis Boek.		Betaalbaar.		Rente.		
			1887.	1888.			
26	Lubbe, Albs. G. Toit, du, P. W	151, 8 pct.	1 Maart.	1 Maart.	£14	0	0
11	Toit, du, D. F. en [illegible]ck, S. P.	91, 8 pct.	16 Maart.	16 Maart.	20	0	0
			1886.	1887.			
18	[illegible]ouwer, P. W., 119. Saldo...		6 April.	5 April.	4	16	0
15	Visser, P. J., 107, 8 pct. ...		23 Nov.	23 Nov.	16	0	0
					£54	16	0

Renten niet vooruit betaalbaar.—Het Predikanten Pensioen Fonds.

No.	Schepenkennis Boek.	Betaalbaar.		Rente.
		1887.	1888.	
1	Kerkeraad Edenbg., 51, 6 pct.	17 Januari.	17 Januari.	£7 10 0
		1886.	1887.	
20	Erasmus, D. P. 127, 10 pct.	7 April.	7 April.	23 16 0
9	Griesel, A. P. en Griesel, W. J. } 83, 8 pct.	29 April.	29 April.	80 0 0
21	Lingen, v. d., M. P., 131, 8 pct.	28 Aug.	28 Aug.	20 0 0
				£131 6 0

PROFIJT en VERLIES.—Het Predikanten Pensioen Fonds.

Dr.

1887.

Feb. 24—Verlies van Rente, 1 jaar van 29 April 1885 tot 29 April 1886 ...	80 0 0	
Onkosten	2 10 6	
Op de Plaats Boschrand,—Schepenkennis No. 9, Hdk. Jacs. Griesel, zijnde Insolvent geworden.		£82 10 6

Cr.

1887.

Maart 31—Verlies afgeschreven van Kapitaal	£82 10 6
	£82 10 6

De Predikanten Salaris Rekening.

Dr.		
1887.		
Maart 31.—Bultfontein, Brandfort, Bethlehem, Edenburg, Fauresmith, Frankfort, Heilbron, Harrismith, Hoopstad, Jacobsdal, Kroonstad, Philippolis, Smithfield, Winburg, Wepener, 15, van 1 April 1886 tot 31 Maart 1887, @ per maand	£22 18 4	£4125 0 0
Bloemfontein, Bethulie, Boshof, Dewetsdorp, Ficksburg, Ladybrand, Lindley, Rouxville, Senekal, Vrede, 10, van 1 April 1886 tot 31 Maart 1887, @ per maand	16 13 4	2000 0 0
		£6125 0 0
1 per ct. voor administratie voor het Jaar, volgens Synodaal besluit van 7 Mei 1881, op £6125 0s. 0d.		61 5 0
		£6186 5 0

Cr.	
1887.	
Maart 31.—Aan Bedrag van de Regering ontvangen gedurende het Jaar van 1 April 1886 tot 31 Maart 1887	£6000 0 0
Aan Sustentatie Fonds Kapitaal: Saldo overgebragt	186 5 0
	£6186 5 0

Het Predikanten Sustentatie Fonds Kapitaal.

1886.—Dr.		
Junij 1.—1 Cheque Boek (200) ...	£0 16 8	
10.—Wisselkoers op Trata—£5 5s. 6d. ...	0 0 6	
Sept. 14.—Do. do. do.—£4 5s. 3d. ...	0 0 6	
Oct. 8.—Do. do. do.—£2 7s. 0d. ...	0 0 6	
1887.		
Febr. 5.—1 Cheque Boek (200) ...	0 16 8	
„ April 1886—Gedrukt 500 Brievenvormen ...	1 7 6	
„ Do. do. 250 do. Rente en Schepenkennissen ...	0 17 6	
Maart 31.—Postzegels tot heden ...	2 14 2	
Schrijfpapier	0 4 4	
		£6 18 4
Saldo Salarisrekening overgebracht ...		186 5 0
1 per ct. voor Administratie voor het Jaar, volgens Synodaal besluit van 7 Mei 1881, op £7836 10s. 5d. ...	£78 7 4	
Minder op £450 9s. 0d. ...	4 10 1	
Profijt en Verlies Rekening...		73 17 3
Per Saldo		7762 13 2
		£8029 13 9
Maart 31.—Verlies afgeschreven		450 9 0
Per Saldo		7312 4 2
		£7762 13 2
1886.—Ct.		
April 1.—Kapitaal		£7083 10 5
Collecte in de Gemeente van :		
Mei 27.—Fauresmith—Aanneming 1885	£3 19 3	
Smithfield „ „	2 6 3	
Juni 9.—Frankfort	1 5 6	
Ficksburg	4 0 0	
Aug. 6.—Bethlehem	3 2 6	
20.—Lindley—2de Aanneming, Oct. 1885	1 5 0	
28.—Senekal—Aanneming, 1886 ...	1 12 6	
Sep. 10.—Boshof—Collecte, 5 Sept. 1886	4 5 3	
Oct. 13.—Bethulie—Collecte	2 7 0	
1887.		
Feb. 3.—Senekal—2de Aanneming ...	1 11 0	
24.—Rouxville „	3 2 1	
Mrt. 17.—Bultfontein—Nov. 1885 ...	3 3 3	
„ Nov. 1886 ...	1 15 3	
		33 14 10

Het Predikanten Sustentatie Fonds Kapitaal.

Oostelijken.

Cr.

1886.—Heffingen in de Gemeente van :							
Dec. 11.—Harrismith	8	2	6				
Ficksburg	10	7	0				
Frankfort—1884 tot 1885 ...	10	13	6				
„ 1885 tot 1886 ...	15	4	0				
Senekal	10	16	6				
Vrede—1884 tot 1885	8	6	6				
1887.							
Jan. 20.—Bethlehem	13	12	0				
Ladybrand	13	18	0				
Westelijken.							
1886.							
Dec. 11.—Fauresmith	12	9	6				
Bloemfontein	12	14	6				
Boshof	16	1	0				
Jacobsdal...	8	18	0				
Brandfort	9	18	0				
1886. *Zuidelijken.*							
Dec. 11.—Smithfield...	11	8	6				
Philippolis	11	11	0				
Edenburg	8	10	0				
Bethulie	6	2	6				
Rouxville	14	7	0				
Wepener	8	11	6				
Dewetsdorp	9	10	6				
Noordelijken.							
Dec. 31.—Winburg	12	4	6				
Kroonstad...	19	6	0				
Heilbron	14	9	0				
Bultfontein	9	7	6				
Hoopstad	9	16	0				
Vredefort	7	15	0				
Parijs	6	4	6				
				300	4	6	
Rente gemaakt				612	4	0	
				£8029	13	9	
Aan Saldo				£7762	13	2	
				£7762	13	2	
Aan Saldo				£7312	4	2	

Het Predikanten Pensioen Fonds Kapitaal.

Dr.

1887.		
Maart 31.—1 per ct. voor Administratie voor het Jaar, volgens Synodaal besluit van 7 Mei 1881 op £8069 6s. 8d.	£80 13 10	
Minder op £82 10s. 6d. ...	0 16 6	
Profijt en Verlies Rekening		£79 17 4
Per Saldo	... ...	7989 9 4
		£8069 6 8
Verlies afgeschreven ...	... ...	£82 10 6
Per Saldo	... ...	7906 18 10
		£7989 9 4

Cr.

1886. *Oostelijken.*		
April 1.—Kapitaal	... ...	£7259 3 8
Heffingen in de Gemeente van :		
Dec. 11.—Harrismith	3 17 3	
Ficksburg	6 15 3	
Frankfort—1884 tot 1885 ...	8 19 3	
„ 1885 tot 1886 ...	6 17 3	
Senekal	6 6 3	
Vrede—1884 tot 1885	3 8 3	
1887.		
Jan. 20.—Bethlehem	11 13 3	
Ladybrand	8 16 3	
Westelijken.		
Dec. 11.—Fauresmith	7 19 3	
Bloemfontein	7 5 3	
Boshof	10 3 3	
Jacobsdal	4 13 3	
Brandfort	5 14 3	
Zuidelijken.		
Dec. 11.—Smithfield	6 12 3	
Philippolis	7 7 3	
Edenburg	8 0 3	
Bethulie	2 6 3	
Rouxville	8 15 3	
Wepener	6 5 3	
Dewetsdorp	4 11 3	
	Transport ...	£136 6 0

Het Predikanten Pensioen Fonds Kapitaal.

Cr.						
Per Transport				£136	6	0
Noordelijke Ring.						
Dec. 31.—Winburg	7	0	3			
Kroonstad	14	16	3			
Heilbron	9	11	3			
Bultfontein	4	15	3			
Hoopstad	5	13	3			
1887. Vredefort	6	5	3			
Mrt. 17—Parijs	4	16	3			
				52	17	9
				189	3	9
Rente gemaakt				620	19	3
				£8069	6	8
Aan Saldo...				£7989	9	4
				7989	9	4
				£7906	18	10

XII.

Verslag der Rationarii.

Aan de Hoog-Eerw. Synode der N. G. Kerk
van den Oranje Vrijstaat.

Uwe Commissie van Rationarii heeft al de haar overhandigde Boeken en Stukken nagezien, en heeft thans de eer het volgende te rapporteren :—

A.

1. Al de Boeken en Stukken van den Quæstor Synodi werden volkomen correct en in orde bevonden.

2. Het *Synodale Fonds,* vergeleken met het Bankboek, toont een batig saldo aan van £373 9s. 10d.

3. De Gemeente Lindley is voor twee jaren, de Gemeente Vrede voor één jaar, met hare bijdragen ten achteren.

4. De verantwoording en correspondentie van den Quæstor des Oostelijken Rings is niet naar eisch, en heeft èn den Quæstor Synodi èn der Commissie van Rationarii veel onnoodige moeite veroorzaakt.

5. Het *Studenten Ondersteunings Fonds* had op 31 Maart ll. een batig saldo van £237 5s. 2d.; maar er zijn nog eenige Gemeenten, die de collecte niet hebben verantwoord. Uwe Commissie kon echter niet eene naamlijst der achterstallige Gemeenten opstellen, omdat zij dit niet duidelijk genoeg uit de aanteekeningen kon zien.

6. De vraag van den Quæstor Synodi, "of het wettig is, dat een balans in de Ringskas van het Synodale Fonds worde gehouden?" behoort, naar het oordeel uwer Commissie, ontkennend te worden beantwoord, en de buitengewone kosten, door de Ringen geapprobeerd, moeten door den Quæstor Synodi ter uitbetaling verstrekt worden aan den Quæstor des resp. Rings.

B.

7. In het nazien en vergelijken der Boeken en Stukken der Finantieele Commissie heeft de Auditeur uwe Commissie grootelijks geholpen. Alles werd volkomen correct bevonden.

8. De Verslagen over de twee laatste jaren dienen nog aan Uwe Hoog-Eerw. Vergadering voorgelezen te worden.

9. Het *Sustentatie Fonds* had op 31 Maart 1886 de som van £6,628 11s. 6d. aan Schepenkennissen uitgezet, en aan Renten gemaakt £534 14s. Op 31 Maart 1887 was het Kapitaal, op Schepenkennissen uitgezet, geklommen op slechts £6,698 1s. 6d., en aan Renten gemaakt £612 4s. Dit Fonds heeft een verlies geleden van £450 9s. Op twee Schepenkennissen—eene van £400 en eene van £800—zijn de Renten voor twee jaren achterstallig.

10. Met het *Predikanten Pensioen Fonds* staat het eenigszins gunstiger. Het Kapitaal op Renten uitgezet bedroeg op 31 Maart 1886 de som van £6,986 6s. 6d., en de Renten toen gemaakt £560 19s. 7d. Op 31 Maart 1887 was het bedrag door Schepenkennissen verzekerd £7,733 16s., en de toen gemaakte Renten £620 19s. 3d. Het verlies door dit Fonds geleden bedraagt slechts de som van £82 10s. 6d., en de achterstallige Renten £186 2s.

11. Uwe Commissie heeft zich uit de ontvangen inlichtingen overtuigd, dat het verlies ten gevolge der ongunstige tijdsomstandigheden onvermijdelijk was, en dat Uwe Hoog-Ew. Synode zich dankbaar mag gevoelen, dat niet zwaardere slagen haar getroffen hebben.

12. Het is uwer Commissie duidelijk gebleken, dat, hoewel het Predikants salaris van £200 voor Vredefort gereed is, er thans geen fondsen beschikbaar zijn voor nog meerdere salarissen.

13. Wat de bedanking van den Wel-Eerw. J. Brebner als lid der Finantiele Commissie betreft, uwe Rationarii kunnen niet anders dan Uwe Hoog-Ew. Vergadering aanbevelen, die om voldoende redenen aan te nemen, onder dankbetuiging voor de bewezene diensten, en als opvolger te benoemen den Wel-Edelen Heer Dr J. Brill.

14. Aangezien de Finantiele Commissie in elk rapport er sterker op aandringt, dat pogingen in het werk worden gesteld tot versterking van het Sustentatie Fonds, hebben uwe Rationarii deze zaak in ernstig beraad genomen, en nemen de vrijheid aan Uwe Hoog-Ew. Synode ter overweging het volgend plan voor te stellen, dat door de Synode, met heenwijzing op het groot belang der zaak en op het dreigend gevaar, een beroep gedaan worde op de vijftien Gemeenten onzer Kerk, die nog ieder als Gouvernements toelage £275 per jaar ontvangen, om zich in 't vervolg even als de andere Gemeenten met £200 uit deze bron tevreden te stellen, ten einde alzoo het Sustentatie Fonds jaarlijks met de som van £1,125 ter kapitalisatie te vermeerderen.

15. Eindelijk heeft uwe Commissie, in het belang der verschillende fondsen, aan te bevelen :

a. Dat de Quæstor Synodi, in plaats van de vijf Kasboeken, een "Ledger" houde.

b. Dat aan de Finantiele Commissie instructie worde gegeven bij het uitzetten van kapitalen nooit meer dan het derde van de waarde der aangeboden securiteit uit te geven.

C.

16. Het Kasboek van den Penningmeester der Zending Commissie heeft uwe Commissie nagezien en de optelling correct bevonden. Het toont op 16 Mei ll. een batig saldo aan van £201.

17. Behalve de in het Verslag des Penningmeesters als achterstallig genoemde Gemeenten, zijn nog de volgende Gemeenten met hare collecte ten achteren, nl. voor October 1885 : Parijs, Lindley, Boshof, Jacobsdal; en voor October 1886 : Lindley, Harrismith, Vrede, Jacobsdal.

18. De aanteekeningen in het Kasboek zijn niet voldoende gespecificeerd, hetgeen uwe Commissie te meer bevreemdend vindt, omdat er onder de uitgaven volgende uitvoerige posten gevonden worden : " Aan den Penningmeester voor het werk als Penningmeester gedaan van den 28sten Februarij 1884 tot den 7den Mei 1887—Gratis ;" en ook, " Disconto op de cheques per laatste post ontvangen, ook niets, wijl de Penningmeester met de Bank grootere transacties had in andere zaken."

Aldus gedaan en geteekend op heden, 21 Mei 1887.

De Commissie van Rationarii,

GUSTAV RADLOFF.

C P. THERON.

J. J. T. MARQUARD.

P. S. van HEERDEN.

Van de Sandt de Villiers & Co., Drukkers, Kaapstad.

INDEX OF BLADWIJZER

OP DE

NOTULEN DER 15DE VERGADERING

VAN DE

Synode der Ned. Geref. Kerk, O. Vrijstaat,

Gehouden den 12den Mei 1887, en volgende dagen.

A.

C.

D.

E.

F.

G.

H.

I.

J.

K.

L.

M.

N.

O.

P.

Q.

R.

S.

T.

U. V.

W.

X. Y. Z.

DE NOTULEN DER HANDELINGEN

VAN DE

ZESTIENDE GEWONE VERGADERING

DER

Synode van de Nederduitsche Gereformeerde Kerk van den Oranje Vrijstaat wordt gehouden in de Kerk te Bloemfontein, op Donderdag, den 9den Mei 1889, en vol-

ERRATA.

Blz. 961, regel 2 van boven, lees : Wordt.
Blz. 972, regel 4 van onderen, voeg bij : Wordt besloten :—
Blz. 975, regel 1 van onderen, lees, na Synode : en 2. De Synode.
Blz. 990, regel 4 van onderen, lees, na "in" : Zekere.
Blz. 992, regel 10 van boven, na "Assessors," lees : Tijdelijk.
Blz. 993, regel 6 van boven, lees : Doopsbediening.

2. FAURESMITH, de Predikant en Ouderling David [illegible] van der Merwe;

3. SMITHFIELD, de Predikant en Ouderling Marthinus Gerhardus Mynhardt;

4. BLOEMFONTEIN, de Predikant en Ouderling Thomas Arnoldus du Toit;

5. HARRISMITH, de Predikant en Ouderling Wessel Jacobus Wessels;

6. BOSHOF, de Predikant en Ouderling Willem Jacobus Strauss;

7. JACOBSDAL, de Ouderling Jan Adrian J. Viljoen;

U. V.

W.

DE NOTULEN DER HANDELINGEN

VAN DE

ZESTIENDE GEWONE VERGADERING

DER

Synode van de Nederduitsche Gereformeerde Kerk van den Oranje Vrijstaat wordt gehouden in de Kerk te Bloemfontein, op Donderdag, den 9den Mei 1889, en volgende dagen.

EERSTE ZITTING.

De Afgevaardigden bijeen ten 10 ure.

De aftredende Moderator roept de Vergadering tot de orde, Men zingt Gez. 52 :8. De Voorzitter leest Hebr. 6, en doet het gebed. Hij leest vervolgens de Advertentie der zamenroeping in het Officieel Orgaan der Kerk, en verzoekt, dat nu de Geloofsbrieven worden ingediend. Volgens deze blijkt, dat ter Vergadering verschenen zijn van de Gemeenten :

1. WINBURG, de Ouderling Hendrik Schalk Theron;

2. FAURESMITH, de Predikant en Ouderling David S. van der Merwe;

3. SMITHFIELD, de Predikant en Ouderling Marthinus Gerhardus Mynhardt;

4. BLOEMFONTEIN, de Predikant en Ouderling Thomas Arnoldus du Toit;

5. HARRISMITH, de Predikant en Ouderling Wessel Jacobus Wessels;

6. BOSHOF, de Predikant en Ouderling Willem Jacobus Strauss;

7. JACOBSDAL, de Ouderling Jan Adrian J. Viljoen;

8. Kroonstad, niemand;

9. Philippolis, de Predikant en Ouderling Charel Jacobus Snyman;

10. Edenburg, de Predikant en Ouderling Ockert Jacobus Rall;

11. Bethulie, de Predikant en Ouderling Charel Jacobus Jacob Spies;

12. Bethlehem, niemand;

13. Rouxville, de Ouderling Adam Jacobus Smith;

14. Wepener, de Predikant en Ouderling Johannes Marthinus de Wet;

15. Ficksburg, de Predikant en Ouderling Johannes Hermanus du Toit;

16. Ladybrand, de Predikant en Ouderling Willem Jacobus van der Merwe;

17. Frankfort, de Predikant en Ouderling Willem Jacobus Johannes Naude;

18. Heilbron, de Predikant en Ouderling Johannes Jacobus Scheepers;

19. Bultfontein, de Predikant en Ouderling Hendrik Jacobus Le Roux;

20. Hoopstad, de Predikant en Ouderling Wynand Jacobus Wessels;

21. Brandfort, de Predikant en Ouderling Abraham H. Le Roux;

22. LINDLEY, de Predikant en Ouderling Johannes Jacobus Cilliers;

23. SENEKAL, de Predikant en Ouderling Frederik Petrus Jacobus Hermanus Pieterse;

24. DEWETSDORP, de Predikant en Ouderling Bernard Wilhelm Richter;

25. VREDEFORT, de Ouderling Philippus Jeremias Coetzer,

26. VREDE, de Predikant en Ouderling Dirk Petrus Cilliers;

27. PARYS, de Ouderling Gerhardus Petrus Viljoen is van deze Gemeente verschenen; doch heeft geen geloofsbrief.

Op de Credentialen ter tafel wordt geene aanmerking gemaakt, en wat aangaat Parys, de broeder Viljoen wordt verzocht de Vergadering voor een oogenblik te verlaten. Na eenige gedachtenwisseling wordt besloten, op voorstel van de Predikant van Senekal, dat de Scriba telegraferen zal aan den Consulent van Parys, den Leeraar van Vredefort, thans waarschijnlijk te Worcester, vragende waarom er geen Geloofsbrief van den Kerkeraad van Parys ter tafel is.

De Voorzitter leest berigt van den Leeraar van Rouxville, dat deze, wegens krankheid zijner eechtgenoote, de Synode niet zal kunnen bijwonen. Voorts van den Predikant van Kroonstad, dat wegens ziekte in het gezin van den Afgevaardigde van daar, hij niet bij tijds had kunnen vertrekken. Ook een schrijven van den Leeraar van Vredefort, dat hij wegens huiselijke omstandigheden tot zijn innig leedwezen de Vergadering niet zal kunnen bijwonen. De Ouderling van Winburg vermeldt, dat de Predikant van daar op reis is. De Afgevaardigden van Bethlehem zijn op weg hierheen. De Leeraar van Jacobsdal hoopte later te kunnen verschijnen.

De Hoog-Eerw. Voorzitter verklaart nu de Synode voor wettig gekonstitueerd, en rigt een woord van verwelkoming tot de Vergadering. De Credentialen, die eigenlik vereischt worden, dienen van hooger hand te zijn: de roeping en wijding tot het werk door den Heiligen Geest. Men moest niet moedeloos worden, wijl de bijwoning der Vergadering opofferingen eischt. Er

waren sterfgevallen te herdenken, terwijl wij hier vergaderen, namelijk, wijlen den Staats-President, en den Predikant van Smithfield. En terwijl de Voorzitter een woord spreken zal ter nagedachtenis van deze mannen, verzoekt hij de leden dit staande aan te horen. Dit geschiedt. Sommige leden hadden de droevige herinnering aan afgestorvene dierbaren, doch dit alles wijst ons heen naar Dien, "Die in nood en strijd, Dezelfde blijft te allen tijd." Eén Broeder werd ernstig ongesteld, doch mocht weder zijn dienstwerk kunnen verrichten. De spreker heet nog welkom als leden der Vergadering, de Predikanten van Smithfield en Vredefort; gewaagt van den nieuwen Staats-President; van voorspoed in het tijdelijke; wijst ons naar den Heer der Kerke heen, volgens het lied: "Wij mogen 't heil voor Jezus Kerk, Des Vaders lust, des Geestes werk, Al d'eeuwen door verwachten. Hem, Die bij God voor zondaars spreekt; Hem, Dien 't aan liefde nooit ontbreekt; Ontbreekt het nooit aan krachten."

In afwachting van de plechtige opening, D.V. ten 12 ure, zal de Vergadering bij het opbreken tot dan verdaagd staan, en worden de Leden hier terug verwacht ten kwartier voor twaalven. Vooraf worden tot Commissien benoemd: 1. Om Zijn-Hoog-Ed. den Staats-President af te halen, de Predikant van Senekal en de Ouderling van Bloemfontein, en 2. den Voorzitter van den Hoog-Ed. Volksraad, de Predikant van Boshof en de Ouderling van Ficksburg.

De plechtige opening geschiedt ten 12 ure. De dienst wordt geleid door den aftredenden Moderator. Bij deze dienst wordt gelezen Jesaja 62 en gezongen Ps. 99:1, 2, en Gez. 46:48, terwijl een talrijk koor, vergezeld van Orgelspel en andere muziek bij beurten zong. De leerrede wordt uitgesproken, naar aanleiding van Luk. 7:4. ":Hij is waardig dat Gij Hem dat doet," met toepassing: 1. op den Hoogepriester en Heer der Kerk, en 2. op den naaste.

Na die dienst wordt eene Pauze verleend tot 4 uur. Na de Pauze wordt de Geloofsbrief van den Afgevaardigde van Parys overgelegd; zijnde verschenen de Ouderling Gerhardus Petrus Viljoen. Voorts ook telegram van den Predikant van Jacobsdal, dat hij verhinderd is op te komen, wegens ongesteldheid in zijn huisgezin, en hoopte later te komne. De Voorzitter vermeldt dat geen schrijven ontvangen was van den Predikant van Winburg, hetgeen volgens de Kerkewet, Art. 49 pt. 2 had behooren te geschieden. De Vergadering laat het hierbij.

Van Bethlehem zijn verschenen, de Predikant en Ouderling Johannes Hendrik Naude. Van de Parijsche Zending in Basutoland is als Afgevaardigde verschenen, de Wel- Eerw. Henry Dyke, en met dezen de Wel-Eerw. Ernest Mabille, Jr. De Voorzitter rigt tot hen een woord van verwelkoming, en geeft te kennen, dat zij later de gelegenheid zullen hebben de vergadering toe te spreken.

Aan de orde komt nu de kiezing van een Moderator en Assessor. De Voorzitter leest de Wet op de kiezing betrekking hebbende, Art. 49, pt. 29, en worden gekozen met volstrekte meerderheid van stemmen : tot Moderator, de Predikant van Philippolis, en tot Assessor, de Predikant van Hoopstad. Deze Broeders, bij het innemen hunner zitplaatsen, rigten ieder een gepast woord tot de Vergadeirng.

Over den tijd der Zittingen komen vijf voorstellingen ter tafel, waarop besloten wordt, dat de Vergadering zitting hebben zal van 10 uur des morgens tot half 1 des middags, en wederom van half 3 tot 5 uur toe.

Wordt op voorstel van den Predikant van Ficksburg met eenparige stemmen en door het opstaan der leden, den afgetreden Moderator den dank der Vergadering toegebragt voor de rede door hem uitgesproken, en verzocht deze in het Orgaan der Kerk te publiceren.

Op morgen, (D.V.) komen aan de Orde, de Verslagen van den staat van Godsdienst, en het benoemen van de diverse Commissieën.

Het slotgebed wordt gedaan door den Predikant van Edenburg.

Gelezen en getekend ter Tweede Zitting, op den 10den Mei, 1889.

C. FRASER, Moderator.
GUSTAFF RADLOFF, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.
H. J. LUCKHOFF, V.D.M.
H. S. THERON

D. S. VAN DER MERWE
D. J. J. VAN VELDEN, V.D.M.
M. G. MYNHARDT
C. S. MORGAN, V.D.M.
J. A. DU TOIT
A. A. VAN DER LINGEN
W. J. WESSELS
P. S. VAN HEERDEN, V.D.M.
W. J. A. STRAUSS
J. A. J. VILJOEN
J. J. SNYMAN
O. J. RALL
J. J. T. MARQUARD, V.D.M.
J. H. NAUDE
A. J. SMITH
G. R. KEET, V.D.M.
J. M. DE WET.
H. VAN BROEKHUIZEN, V.D.M.
J. H. DU TOIT
J. A. JOUBERT, V.D.M.
W. J. VAN DER MERWE
GEO. THOM. V.D.M.
W. J. NAUDE
D. J. MINNAAR, V.D.M.
J. J. SCHEEPERS
P. A. WINTER, V.D.M.
H. J. LE ROUX
W. J. WESSELS

E. A. J. du TOIT, V.D.M.
A. H. le ROUX
A. J. B. ALBERTIJN, V.D.M.
J. J. CILLIERS
R. H. van de WALL, V.D.M.
F. P. J. H. PIETERSE
W. A. du TOIT, V.D.M.
B. W. RICHTER
P. J. COETZER
J. H. ENSLIN, V.D.M.
D. P. CILLIERS
G. P. VILJOEN

TWEEDE ZITTING.

De Tweede Zitting heeft plaats den 10den Mei 1889.

Tegenwoordig zijn de leden, die op gisteren verschenen waren.

De ouderling van Lindley doet het gebed. De Notulen der vorige Vergadering worden gelezen, en—na wijziging van twee der namen van Afgevaardigden Charel Jacob Spies, en Willem Johannes Naude, geteekend.

De onderteekening geschiedt door al de leden. Daarop wordt het Regelement va Orde, Art. 49, gelezen.

De Eerw. Proponent Cilliers, wordt door den Moderator verzocht plaats te nemen op het platform.

Antwoord is ontvangen van den Consluent der Gemeente van Parys, op het telegram van gisteren. Door den Hoog-Eerw. Voorzitter worden ter tafel gelegd, stukken die door hem verwezen worden naar de Regt-Commissie of Commissie van Bezigheid; nam., schrijven van Dr. Stollreither; stuk van den Kerkeraad van Ladybrand, en Memorie van Parys.

Tot leden der Regts-Commissie worden benoemd: de Predikanten van Senekal, Bethlehem en Smithfield, en de Ouderlingen van Philippolis, Ficksburg en Bloemfontein; en

Tot Commissie van Rationarii (Art. 149): de Predikanten van Bultfontein, Bethulie, Ladybrand en Boshof.

De Synodale Conferentie met de Gemeente (Art. 148.4) zal gehouden worden op morgen, en het Onderwerp worden genoemd door de Commissie van Bezigheid.

Wordt besloten op de vraag van den Voorzitter, "of er ook (Art. 158) een 'Broederlijk onderhoud' zal plaats hebben?" Op voorstel van den Predikant van Boshof: „Er worde ook dit jaar een Broederlijk Onderhoud gehouden, en wel op aanstaanden Woensdag namiddag in plaats van de gewone Vergadering der Synode."

De Voorzitter bepaalt, dat heden namiddag de gelegenheid zal gegeven worden aan de Broeders der Fransche Zending om de Vergadering toe te spreken.

Voorts wordt besloten, op voorstel van den Predikant van Bultfontein, dat deze Synodale Vergadering een Herderlijken Brief zal uitvaardigen. Tot Commissie om dezen op te stellen worden benoemd de Predikanten van Ficksburg en Heilbron.

De Moderator verzoekt den Predikant van Wepener om een Verslag van de verrigtingen, ter publicatie in "De Fakkel," op te stellen.

Worden nu gehoord de Rapporten van den Scriba en Quaestor der Synode. Deze worden ontvangen en aan de diverse Commissiën toevertrouwd. De Scriba legt ter tafel, te laat ingekomen Beschrijvingspunten, en verwijst ten opzichte van deze en ook van de stukken heden ter tafel gelegd, naar Art. 49, pt. 36, en naar Art. 131 der Kerkewet. De Hoog-Eerw. Voorzitter bepaalt, dat de Regts Commissie over alle deze stukken rapporteren zal en dat, op een vraag van den Predikant van Bethulie, de Rapporten van de Synodale Commissie van Finantien nu niet zullen worden gelezen, maar eerst bij de behandeling daarvan, tegelijkertijd met het Verslag van de Commissie van Rationarii.

Het Verslag van den Staat der Godsdienst, volgens Art. 87 is nu aan de orde. Het gerapporteerde onder pt. I, § 2, door al de Kerkeraden, wordt in geregelde volgorde van dezen gelezen. Dit handelt over de Huisgodsdienst; het Gosddienstig en Seculair Onderwijs der kinderen; en de behartiging der Geestelijke Belangen van Onderhoorigen. Het Artikel wordt besproken volgens Synodaal besluit, bl. 618. De gedachten worden gewisseld over de waarneming van de Huisgodsdienst, en meer bijzonder over het Onderwijs, vooral het Seculair Onderwijs, en het meest over de behartiging van de Geestelijke Belangen van Onderhoorigen. Dit geschiedt voor en na de Pauze.

In den namiddag wordt de vergadering eerst toegesproken door den Wel-Eerw. Dyke, den Afgevaardigde der Fransche Zending in Basutoland. Spreker wijst op de banden, die de beide Kerken verbinden moeten in het werk der Zending. Hij bragt der Synode de groete van zijn Genootschap over. Nu, meer nog dan vroeger, zullen wij met belangstelling het werk der Kerk volgen, aangezien wij onze Zendingsstaties binnen de grenzen van den Oranje Vrijstaat toevertrouwen aan de Ned. Ger. Kerk, en—met het oog op Mabolela zouden wij verlangen dat Buitenstaties opgericht worden voor de Prediking van het Woord, maar ook voor Onderwijs. De Spreker dankte voor de geldelijke ondersteuning der Fransche Zending van den Oranje Vrijstaat geworden. Voor £107 uit den Oranje Vrijstaat ontvangen, met £ 24 uit de Transvaal, en ondersteuning uit de Kaap Kolonie en Natal hebben 9 Buitenstaties kunnen gesticht worden. "Wij blijven vragen," zeide spreker, "om uwe gebeden, maar ook om geldelijke ondersteuning uwer Kerk. Gedurende de twee laatstverloopen jaren hebben wij 2,000 lidmaten gewonnen." Daar de Wel-Eerw. Heer Dyke in het Engelsch sprak, geeft de Hoog Eerw. Assessor een overzigt van hetgeen hij gesproken heeft in het Hollandsch.

De Hoog-Eerw. Voorzitter spreekt nu een wederwoord tot den Afgevaardigde, en wijst op het Zendingwerk der Kerk, en het is hem leed dat de Afgevaardigde niet eerst het Verslag der Zending Commissie der Kerk kon gehoord hebben. De Spreker weidt vervolgens uit over het het een en ander betreffende het Zendingwerk in het algemeen en door de beide Kerken, en bidt den Afgevaardigden op hun werk in Basutoland heil en zegen toe.

Wordt nu besloten op voorstel van den Predikant van Bultfontein om een telegram van gelukwensching te zenden aan de Algemeene Kerk Vergadering der Kerk in de Transvaal dezer dagen te Pretoria bijeen.

Met referte naar Art. 87 § 2 pt 1. wordt het woord van verschillende kanten gevoerd over het Seculair Onderwijs, en bepaaldelijk over Rondgaande Scholen ten platten lande; alsmede over de Zending, en bij name over de behartiging der Geestelijke Belangen van Onderhoorigen. Op beide punten worden voorstellen ter tafel gelegd. Omtrent het laatste laat, met verlof der Vergadering, de voorsteller het bij het besprokene en neemt zijn voorstel terug, en wordt besloten omtrent Seculair Onderwijs: "De Synode benoemt eene Commissie om van hetgeen vernomen is omtrent een verbeterd Systeem van Onderwijs met den Inspecteur van Onderwijs te onderhandelen, ten einde de Synode in staat te stellen, indien noodig, per Memorie met een duidelijk voorstel en verzoekt zich tot den Hoog-Ed. Volksraad daaromtrent te wenden." Er wordt besloten, "dat tot leden der Commissie worden benoemd, de Predikanten van Senekal en Heilbron, waarbij ook gevoegd wordt de Predikant van Bethlehem.

Nog worden enkele gedachten gewisseld omtrent de Huisgodsdienst, en door eenen en anderen spreker in verband hiermede aanbevolen, de Bijbel- en Bid-Vereeniging, als een hulpmiddel tot de gezette Bijbellezing.

De Vergadering besluit op voorstel van den Predikant van Bultfontein, ook dit jaar een Auditeur te benoemen, en bij name den Wel-Ed. Heer R. Innes.

Het onderwerp voor de Conferentie met de Gemeente wordt gelezen en een viertal sprekers genoemd. Daar een en ander der genoemden bezwaar hadden tegen hunne benoeming, wordt het Rapport voorloopig terug verwezen naar de Commissie van Bezigheid.

De Predikant van Frankfort doet het nagebed.

Gelezen en goedgekeurd ter 3de Zitting der Synode van 1889, den 11 Mei, deszelven jaars.

C. FRASER, Moderator.
GUSTAV. RADLOFF, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

DERDE ZITTING.

De Derde Zitting werdt gehouden, den 11den Mei 1889.

Tegenwoordig zijn de leden, die er gisteren waren. Het gebed wordt gedaan door den Ouderling van Fauresmith. De Notulen worden gelezen, en goedgekeurd verklaard zijnde, geteekend.

De Voorzitter leest een telegram voor, ontvangen van Harrismith, van den Predikant van Winburg, een zegenwensch aan de Synode inhoudende. Hij vermeldt van nog een Beschrijvingspunt, te laat ontvangen, en leest den Geloofsbrief der Afgevaardigden van Kroonstad. Van deze gemeente zijn verschenen de Predikant en de Ouderling Albertus Petrus Nel.

Het Rapport over de Gemeente-Conferentie stel eenige wijzigingen voor, wat aangaat de genoemde sprekers, doch de leden, gisteren benoemd, zullen als zodanig aanblijven.

Aan de orde is weder Art. 87, en wel punt 2 van paragraaf 2. Dit luidt : "De deelneming aan de Openbare Godsdientoefeningen; de Openbare Bidstonden; de Heilige Sacramenten en de Kerkelijke inzegening des Huwelijks." Nadat de verschillende Rapporten van Kerkeraden zijn voorgelezen, wordt het woord gevoerd door verscheidene leden, en met warmte gesproken over de voornoemde punten naar aanleiding van verschillende Rapporten. Dit afgehandeld zijnde, komt aan de orde, punt 3 van § 2, Art. 87. Doch vooraf doet de Voorzitter lezen eene missieve, d.d. heden, van den Wel-Eerw. R. H. Dyke, aanbiedende de overmaking van de plaats Mabolela in het Veroverd Gebied met de Zending aldaar gedreven, aan de Ned. Ger. Kerk. Ziende op den inhoud en strekking des briefs, terwijl toch de Heer Dyke zich nog te Bloemfontein bevindt, wordt voorgesteld en besloten : "De brief van den Wel-Eerw Heer Dyke worde, ter overweging en Rapport (D.V.) op Maandag morgen aan het personeel der Moderatuur toevertrouwd." En nu komen de verslagen naar aanleiding van het genoemd Art. 87., pt. 3, par. 2, in behandeling, "De betooning, namelijk, in de zamenleving met woord en daad van *christelijke liefde, eensgezindheid, verdraagzaamheid, hulbvaardigheid* en wat dies meer zij." Drie leden voeren hierover het woord. Vervolgens worden gehoord de Rapporten over het gestelde onder pt. 4 van het meergenoemde Artikel. Dit is, "de belangstelling in Christelijke Instellingen, als Bijbel- en Boek-Genootschappen, Colportatie en de Zending."

De tijd is verstreken, en de bespreking van het gerapporteerde wordt mitsdien verschoven tot Maandag morgen, en deze Zitting verdaagd tot heden avond ten 7 ure, als wanneer de Synodale Conferentie met Gemeenteleden zal plaats hebben. Ook wordt aan de orde gesteld voor Maandag morgen, het Rapport der Synodale Commissie en andere Rapporten, zoo als vermeld onder de Beschrijvingspunten.

Gelezen en vastgesteld, op Maandag morgen, den 13den Mei 1889, ter 4de Zitting der Hoog-Eerw. Vergadering der Synode van 1889.

C. FRASER, Moderator.

GUSTAV RADLOFF, Assessor.

ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

VIERDE ZITTING.

De Notulen der Vierde Zitting, die plaats heeft in de Kerk te Bloemfontein evenals de vorigen, op Maandag, d. 13den Mei, 1889.

Het gebed wordt gedaan door den Ouderling van Bloemfontein.

De leden zijn allen tegenwoordig.

De Notulen der vorige Zitting worden gelezen en vastgesteld. Daarbij behoort nog, dat de "Synodale Conferentie met de Gemeente" (Art. 148. 4.) plaats heeft gehad op Zaturdag, den 11den Mei, j.l. ten 7 ure n.m. Er was een talrijke opkomst. De Hoog-Eerw. Assessor bekleedde den Voorzitterstoel. Achtereenvolgens werd gehandeld over : —

1. De vraag : Wat is een Christen? besproken door den Predikant van Wepener;

2. De plaats van den Christen, door den Predikant van Brandfort;

3. De roeping van den Christen, door den Predikant van Bethulie; en

4. De hoop van den Christen, door den Predikant van Hoopstad.

De verrigtingen werden met gezang en gebed, zoowel begonnen als geëindigd, en de tospraken met gezang afgewisseld.

De Voorzitter leest aan de Veragdering voor, eene uitnoodiging "tot het bijwonen eener Conversazione, op Vrijdag, den 17den Mei, a.s., des avonds ten half 8 ure, aan het Instituut Eunice." En zijn Hoog-Eerw. doet lezen, missive van den Moderator der "Kerk van Zuid Afrika," d.d. Mei 1889, redenen gevende, waarom die Kerk niet thans bij deze Vergadering vertegenwoordigd is. Wordt besloten, dat de Hoog-Eerw. Assessor op deze missive antwoorden zal, en copij van zijn schrijven bij de Archieven leggen.

Aan de orde is nu het Rapport der Moderatuur als Commissie in zake de mededeeling omtrent de Zending te Mabolela. Het rapport wordt op voorstel van den Predikant van Bultfontein ontvangen, en in behandeling genomen. De vraag omtrent de overname door onze Kerk van de Zending van het Paryssche Evang. Zending-Genootschap te Mabolela, wordt met ingenomenheid van verscheidene kanten besproken, en een voorstel ter tafel gelegd, ten doel hebbende, om nadere informatie in te winnen bij den gevolmachtigde van het Paryssche Genootschap, omtrent de termen van overmaking, naar wien in het Rapport ter Vergadering was gerefereerd.

Dit wordt gevolgd door een tweetal voorstellen; 1. van den Predikant van Bloemfontein: "De Synode het Rapport der Moderatuur in zake aankoop van Mabolela aangehoord hebbende, besluit de zaak in handen der Moderatuur te laten, en bevele de overname op billijke voorwaarden ten sterkste aan." Dit secondeert de Predikant van Heilbron; 2. van den Predikant van Boshof een voorstel van gelijke strekking als het eerste.—Na eenige discussie wordt, op eene motie van orde, besloten het voorstel aan te nemen en de amendementen te laten overstaan, totdat, volgens inhoud van het voorstel, nadere informatie zal zijn ingewonnen, d.w.z. tot heden namiddag *na* de pauze.

Aan de orde is weder Art. 87 en wel pt. 4., par. 2. Het gerapporteerde gedurende de laatste Zitting wordt nu besproken, en wordt van eenen en anderen kant gewaagd van de Zuid

Afrikaanse Boek-Vereeniging en het bestaan en de oprichting van Hulp Bijbelgenootschappen.

Punt 5 van Art. 87, § 2, is aan de orde, nam.—Het bestaan en de werking van Jongelings Christelijke Vereenigingen; Werk- en Leesgezelschappen. In sommige Gemeenten bestaan Jongelings Vereenigingen; in de meesten wêer niet; in enkelen worden Werk- en Leesgezelschappen gevonden. Het woord wordt van verschillende kanten gevoerd, zoowel omtrent enkele der Vereenigingen in de Rapporten genoemd, als in het algemeen omtrent de oprichting van Jongelings Christelijke Vereenigingen.

Punt 6 van het meergenoemde Art. komt in behandeling en worden de verschillende Rapporten gelezen; nml.—omtrent "de Zondagsviering en de Openbare Zedelikheid." Het blijkt dat door reizenden en kuiergasten de Zondag niet altijd wordt ontzien en ook in andere opzichten gepaster kon worden waargenomen. Wat ook al bericht is geworden omtrent den staat der Openbare Zedelijkheid, het bleek uit meer dan een Rapport, dat de Ordonnantie op den Drankhandel bij voortduring eene goede uitwerking heeft gehad, behalve dan, dat de vrees voor het gedreven worden van smokkelhandel hier en daar niet ongegrond schijnt te zijn. Ter tafel wordt gelegd een voorstel, dat de Synode Commissieën benoeme tot het opstellen van Verzoekschriften aan den Hoog-Ed. Volksraad, belangende: 1. Zondagstreinen met het oog op het bouwen van den spoorweg, en 2. de behandeling van de wet op den Drankhandel.

Na de Pauze bericht de Commissie in zake Mabolela, dat de heer Procureur Fraser, de gevolmachtigde der Fransche Zending meergenoemd, volgaarne aan den wensch der Synode zou willen voldoen, maar dat het hem onmogelijk was zijne aandacht aan de zaak te wijden vóór heden avond. De verdere behandeling dezer zaak wordt dus uitgesteld tot D.V. morgen ochtend.

Betreffende het voorstel vóór de Pauze ter tafel gelegd, wordt in de eerste plaats gehandeld over het memoraliseeren van den Hoog-Ed. Volksraad omtrent het *behoud* en de *handhaving* van de Ordonnantie op den Drankhandel. Hierop wordt door verscheidene sprekers sterk aangedrongen, en daarotoe met nagenoeg algemeene stemmen besloten.

Vervolgens wordt besproken, het bezwaar omtrent Zondagstreinen. Verscheidene leden hebben het woord. De gevoelens

verschillen er over, of men zich nu reeds met deze zaak tot de Regeering wenden zal, dan eerst later. Wordt eindelijk beslo ten, voorgesteld door den Predikant van Ficksburg, gesecondeerd door dien van Heilbron, met 28 stemmen er voor : "Daar er nog geen spoortrein gelegd is, zoo wordt het aan de Algemeene Synodale Commissie overgelaten, om later, wanneer de trein geopend wordt een Memorie in te dienen tegen het laten loopen van Zondagstreinen.

Het woord wordt nog van enkele kanten gevoerd over het gerapporteerde op punt 6, betreffende de ontheiliging des Zondags in verband met Buiten-Zondagscholen, waarop aangetoond wordt dat de Zondagschool een geschikt hulpmiddel was tot de betere heiliging van den Dag des Heeren.

Punt 7 onder het Art. over het Godsdienstig Verslag is aan de orde. Dit luidt : "Omtrent pogingen in het werk gesteld tot de stichting en instandhouding van Kerken en Scholen." Het gerapporteerde wordt gehoord en besproken. Het woord wordt met nadruk gevoerd over moeijelijkheden door zekere partijen den Kerkeraad van Fauresmith in den weg gelegd ten aanzien van het Kerkgebouw te Jagersfontein gesticht. Deze zaak houdt de Vergadering vrij lang bezig. Deze besluit eindelijk : "De Synode vernomen hebbende van den toestand van zaken te Jagersfontein betreffende het Kerkgebouw aldaar gesticht, draagt aan de Rings Commissie van den Westelijken Ring op, om die zaak in behandeling te nemen, en den Kerkeraad van Fauresmith te hulp te komen."

Aan de orde is het laatste punt onder par. 2 van Art. 87. Dit geldt berichten omtrent "Het geestelijk leven der gemeenten." De Rapporten gehoord zijnde, worden deze van verschillende kanten besproken, en vooral met het oog op eene toelage, door den Kerkeraad van Bloemfontein voor eenen Hulpprediker in deszelfs Rapport aangevraagd. Maar het debat wordt gestaakt, wijl de tijd verstreken is.

Op eene vraag des Voorzitters blijkt door het opsteken der handen dat de Vergadering nagenoeg eenparig de uitnoodiging naar het Eunice Istituut, als in de Notulen tevoren vermeld aanneemt. De Rapporten van de Synodale Commissie en de

Synodale Zending Commissie worden voor morgen aan de orde gesteld. De Predikant van Dewetsdorp gaat in het nagebed voor.

Gelezen en vastgesteld ter Zitting op de 14de Mei, 1889.

C. FRASER, Moderator.
GUSTAV RADLOFF, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

VIJFDE ZITTING.

De Vijfde Zitting heeft plaats den 14 Mei, 1889.

Het gebed wordt gedaan door den Ouderling van Wepener. De leden zijn tegenwoordig.

De Notulen der Zitting van gisteren worden gelezen en vastgesteld.

De Voorzitter leest aan de Vergadering voor, eene uitnoodiging naar het Presidents huis op aanstaanden Zaturdag, ten 1 ure. De Vergadering neemt deze uitnoodiging aan, en de Voorzitter zal dit mededeelen. Wordt besloten op eene Motie van Orde, met 28 stemmen er voor ,dat de morgen zittingen voortaan een half uur *vroeger* zullen beginnen.

De Moderator stelt aan de orde het Rapport van den heer Procureur Fraser, in zake Mabolela, waaromtrent in de Notulen van gisteren. De Synode besluit den heer Fraser haren dank te betuigen voor het gereedelijk voldoen aan haren wensch. Zij neemt het Rapport in behandeling. De zaak betreffende den aankoop van de plaats Mabolela en de overname van de Zending aldaar wordt uitvoerig en met bezadigdheid besproken.

Vierentwintig leden namen deel aan de bespreking. Ter tafel was het voorstel van gisteren, waarop nog enkele Amendementen volgen, en Motieën van Orde om de zaak uittestellen totdat het Rapport der Zending Commissie in overweging komt. Deze worden achtereenvolgens afgestemd, de gedachtenwisseling voortgezet, en eindelijk met algemeene stemmen besloten, op een voorstel van den Predikant van Wepener: "De Synode besluit thans niet tot den aankoop van de plaats Mabolela te kunnen overgaan, maar aan hare Zending Commissie opte-

dragen, om met de Conferentie der Fransche Zending in Basutoland te raadplegen, ten einde, indien mogelijk, het werk door ons te laten voortzetten."

De Predikant van Hoopstad legt nu ter tafel het voorstel, waarvan hij gisteren kennis gegeven heeft als in verband met pt. 8 van Art. 87, § 2. Na een woord van toelichting en enkele opmerkingen van den eenen en anderen kant neemt de Voorsteller het voorstel terug.

Nu komt aan de orde, ook in verband met het voornoemd Artikel, de vraag omtrent een hulpprediker voor Bloemfontein. Na een en ander woord wordt besloten, dat de Synode "omtrent deze zaak een Memorie van den Kerkeraad van Bloemfontein zal inwachten."

Nog worden de gedachten gewisseld naar aanleiding van meergenoemd Art. 87 omtrent het al dan niet betamelijke van het deelnemen aan danspartijen en het gevonden worden op danszalen. Dit geschiedt vóór en na de pauze. Hierop wordt besloten, (op voorstel van den Predikant van Kroonstad): "Gemeenten worden in den Herderlijken Brief er op gewezen, dat het voor den Christen zeer ongepast is en strijdig met zijne belijdenis, om deel te nemen aan danspartijen en tegen dat kwaad gewaarschuwd." Dit werd besproken vóór en na de pauze.

De Rapporten afgehandeld zijnde, worden zij opgeëischt en den Assistent Scriba ter hand gesteld, ten einde over den vorm daarvan te rapporteren.

Aan de orde is nu het Rapport der Synodale Commissie. Dit wordt gelezen en in behandeling genomen. De Vergadering berust bij het medegedeelde en nadrukkelijk, op de vraag door den Predikant van Edenburg, bij het medegedeelde omtrent het toegekende honorarium van £150 's jjaars aan den Rekenmeester der Synodale Commissie van Finantieën, zoo als voormeld onder punt 11 van het Rapport.

Het laatste punt handelt over Statistieke Opgaven. De Voorzitter bepaalt dat bij de behandeling van Beschrijvingspunten 38 en elders hierop gelet kan worden. Op eene vraag ter tafel, of door de Synodale Commissie voldaan was aan de opdracht der Synode (de Nott. bl. 877) in zake £200 in plaats

van £275 aan sommigen der Gemeenten, blijkt dat daaraan is voldaan geworden. Dit was gerapporteerd in het Verslag der Algemeene Synodale Commissie en zal voorkomen in dat der Regt-Commissie.

De Predikant van Harrismith, als Penningmeester der Synodale Zending Commissie, leest het verslag dier Commissie voor. Dit wordt naar de Commissie van Rationarii verwezen.

Het Rapport der Regts Commissie is nu aan de orde, en wordt voorgelezen door den Predikant van Smithfield. Dit Rapport wordt ontvangen en in behandeling genomen. Punt 1 gewaagt van "te laat" ingezonden Beschrijvingspunten en beveelt aan, dat zij in behandeling konden genomen worden. Hiertoe wordt besloten, en ook bepaaid, dat zij onder redaktie van den Predikant van Senekal zullen gedrukt en alzoo der Vergadering voorgelegd worden. Hierbij zullen komen Beschrijvingspunten, waartoe de Oostelijke Ring had besloten, maar die niet bij den Scriba Synodi waren ingediend. Dit laatste op voorstel van den Predikant van Senekal.

Kennisgeving wordt gedaan, krachtens Art. 49, pt. 36, door den Predikant van Edenburg, van een voorstel, vragende om revisie van het Synodale besluit omtrent uitnodigingen op bl. 882 der Notulen; en van den Predikant van Vrede omtrent het Synodaal besluit ten aanzien van Art. 79, pt. 5.

Punt II van het Rapport der Regts-Commissie komt in behandeling. Onder let. *a* wordt ter sprake gebragt eene Memorie van den Kerkeraad der Gemeente van Parijs in zake de toekenning van het Predikant Salaris aan die Gemeente. Op voorstel van den Predikant van Bultfontein, die ook ter Vergadering als lid der Commissie van Rationarii bericht dat volgens ingewonnen informatie de fondsen voorhanden zijn, en ziende op vroegere toezeggingen der Synode, bl. 763 en elders :—"dat aan het verzoek van den Kerkeraad van Parijs worde voldaan." Dit besluit wordt met algemeene stemmen genomen.

In verband hiermede berigt de Regts-Commissie omtrent den uitslag van het schrijven der Synodale Commissie in zake £200 versus £275 te voren reeds vermeld. Deze zaak wordt van meer dan een kant besproken, en daarbij gelaten.

Punt II, onder let. *b*, van het Rapport der Regts-Commissie, zou ter sprake brengen de Memorie van de Gemeente Ladybrand, betreffende de handhaving van Ord. 10, 1883, doch hierover had de Synode reeds beschikt.

Onder punt II, let. *c*, komt ter sprake een brief van Docter Stollreither betreffende de ziekte genaamd de Diphtheria. Deze communicatie wordt gelezen en in behandeling genomen. Na eenige gedachtenwisseling wordt besloten, dat de Hoog-Eerw. Moderator Dr. Stollreither zal ontmoeten, de zaak met hem bespreken en den uitslag van het onderhoud aan de Synode mededelen.

Punt III van het meergenoemde Rapport der Regts Commissie handelt over "De Fakkel" het "Officieel Orgaan der Kerk." Hierover voeren enkele leden het woord, waarop de Vergadering besluit, voorgesteld door den Predikant van Bethulie : "De Synode vertrouwe de behartiging van de belangen van "De Fakkel" andermaal aan den Scriba toe.

Punt IV handelt over de schenking en opmeting van Statie gronden te Witzieshoek door de Regering. Het blijkt dat een grondbrief zou hebben kunnen uitgereikt worden, tegen 18 April 1889.

De Scriba berigt, dat geene verdere communicatie hieromtrent door hem was ontvangen. Het wordt den Predikant van Bultfontein opgedragen om hieromtrent onderzoek in te stellen en zijne bevinding der Synode medetedeelen.

Eindelijk is aan de orde punt V van het Rapport der Regts-Commissie. Dit gewaagt, dat voldaan is geworden aan de bepaling bij Art. 283 der Wetten en Bepalingen van de Kerk door de Predikanten van Frankfort, Vrede en Smithfield. Na een enkel woord hierover wordt dit punt en daarmede ook het Rapport der Regts Commissie voor afgehandeld beschouwd.

Aan de orde voor morgen ochtend D.V. zullen zijn Rapporten van diverse Commissiën.

Het nagebed wordt gedaan door den Predikant van Senekal en de Vergadering verdaagt.

Gelezen en vastgesteld, den 15 Mei, 1889.

C. FRASER, Moderator.
GUSTAV RADLOFF, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

ZESDE ZITTING.

De Notulen der Zesde Zitting die plaats heeft in de Kerk te Bloemfontein, op Woensdag, den 15 Mei, 1889.

De Vergadering tot de orde geroepen zijnde, wordt het gebed gedaan door den Ouderling van Kroonstad.

De Predikant van Harrismith is afwezig.

De Notulen der vorige zitting worden gelezen, goedgekeurd en geteekend.

De Voorzitter wenscht aangeteekend te zien, "de hooge waardering door de Synode van den arbeid daar den Scriba besteed aan de belangen van *"De Fakkel"*, hetgeen gisteren had behooren aangeteekend te zijn.

De Assistent Scriba berigt dat aan twee der Verslagen over den Staat der Godsdienst, op gisteren overgelegd, de datum ontbreekt.

De Voorzitter berigt, dat hij Dr. Stollreither had ontmoet, die hem heeft toegezegd eene schriftelijke uiteen-zetting zijner wenschen in zake *"Diphheria."*

De Ouderling van Parijs legt ter tafel eene *schriftelijke* dankbetuiging door hem namens de gemeente welke hij vertegenwoordigt geteekend, voor de toekenning van het Predikants Salaris aan die Gemeente.

Het Rapport der Commissie over het Examen van Godsdienst-Onderwijzers is aan de orde. Dit wordt gelezen door den Predikant van Fauresmith. Daar het blijkt dat de Commissie geen werk te doen heeft gekregen en dit in het Rapport berigt wordt, zoo wordt het medegedeelde voor kennisgeving aangenomen.

Aan de orde wordt gesteld het Rapport van de Synodale Zending-Commissie. Dit wordt gelezen door den Predikant van Senekal, en houdt in berigten: I. Omtrent de Zending te Witzieshoek; II. Het Zendingwerk binnen de grenzen der verschillende Gemeenten. "De Synode erkent met dank de mededeelingen van de Synodale Zending Commissie door haar Rapport, ontvangt dit en neemt hetzelve in behandeling."

Wordt mitsdien overwogen. Het Zendingwerk te Witzieshoek. Het gerapporteerde onder dit hoofd is geenzins bemoedigend. Allereerst wordt besproken de beweerde beweging, welke gerapporteerd wordt verwekt te zijn tegen de Kerk ten gevolge van "het besluit der Zending Commissie, dat eene vrouw, ten einde lid der Kerk te worden, kerkelijk met haren man gehuwd moet zijn." Deze zaak wordt in het breede besproken. In den loop der gedachtenwisseling wordt een voorstel ter tafel gelegd door den Predikant van Bultfontein, luidende: "De Synode keurt het besluit der Zending Commissie in zake het Heidensch huwelijk van candidaten tot het lidmaatschap goed." Hiertoe wordt besloten met 41 stemmen vóór het voorstel.

Gedurende de bespreking der zaak voormeld, verschijnt de Predikant van Harrismith ter Vergadering.

Aangezien een verzoek ontvangen is van den Wel-Eerw. heer Dyke dat het besluit, waartoe de Synode in zake Mabolela mogt gekomen zijn, heden aan zijn Wel-Eerwaarde naar Wepener mogt worden getelegrafeerd, komt dit eerst voor de aandacht der Vergadering. De Scribt wordt opgedragen zoodanig telegram te verzenden.

Het Rapport der Zending Commissie is weder aan de orde, en wordt in het biezonder besproken de toestand der Zending te Witzieshoek. In den loop der discussie wordt op een Motie van Orde besloten, dat deze bespreking met gesloten deuren plaats hebben zal. Dit geschiedt, en de bespreking houdt de Vergadering bezig tot de Pauze. Verscheidene leden voerden het woord, terwijl een *vijftal* voorstellen ter tafel zijn gelegd, en het eerste van deze met verlof der Vergadering teruggetrokken.

De Vergadering wordt verdaagd tot heden namiddag, wanneer het Broederlijk Onderhoud plaats hebben zal.

Na de pauze is de vergadering wederom gezeten. Een vijftal der Predikanten zijn afwezig. De verrichtingen werden begonnen met het zingen van Gez. 52:9.—Het gebed werd gedaan door den Predikant van Bethulie, en door den Moderator gelezen Ps. 133 en 2 Tim. 3:14 en vervolgens. De Moderator sprak een inleidend woord.

De Predikant van Boshoff sprak naar aanleiding van Hand. 20, 28, in verband met het Schema voor de Vergadering. Na

hem voerden verscheidene leden het woord, In den loop der zamensprekingen werd gezongen Ps. 25, 7. en werd door den Predikant van Senekal in het gebed voorgegaan. Het nagebed werd gedaan door den Predikant van Bultfontein, en na het zingen van Gez. 62, 9, werd door den Assessor den zegen uitgesproken. De toon der verrigtingen was broederlijk en ernstig. Het besproken onderwerp is geweest: "De dienstknecht des Heeren" in I. *Zijn inwendig leven.* In verband hiermede de plaats, die het gebed en de schrift moet innemen; II. *Zijn uitwendig bestaan; a,* zijn woord; *b* zijn wandel; *c,* het verband tusschen woord en wandel. III. *Het naauw verband tusschen het uiterlijk en innerlijk bestaan.*

Gelezen en vastgesteld ter 7 Zitting der Synodale Vergadering van Mei 1889, den 16 Mei des genoemden jaars.

C. FRASER, Moderator.
GUSTAV RADLOFF, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

ZEVENDE ZITTING.

De Zevende Zitting der Synodale Vergadering, vindt plaats, den 16 Mei, 1889.

De Ouderling van Ladybrand gaat in gebed voor. Al de leden zijn tegenwoordig, thans ook de Predikant van Jacobsdal. De Notulen der vorige Zitting worden gelezen en vastgesteld. Daarop heet de Voorzitter den Predikant van Jakobsdal welkom ter dezer Vergadering.

Op eene vraag door den Predikant van Bultfontein, wordt gelezen het antwoord, per telegraaf van de Kerkvergadering te Pretoria, luidende: "Dank voor belangstelling. Naam is vastgesteld, zijnde: Ned. Hervormd of Gereformeerd."

Het Rapport der Synodale Zending Commsisie is weder aan de orde. De beraadslagingen hebben met gesloten deuren plaats.

Hiermede vallen weg de voorstellen gisteren ter tafel gelegd, behalve dat, omtrent de wijziging der Kerkewet op de Zending. En ook dit wordt vervangen door een ander dat tot besluit der

Vergadering wordt, namelijk: "De Synode doe door hare Zending Commissie het Reglement op 'De Zending' herzien en een Concept derzelve aan deze Vergadering voorleggen."

Op een wenk van den Predikant van Senekal worden door den Voorzitter tot het personeel der Zending Commissie in zake voormeld gevoegd, de Predikanten van Edenburg, Bultfontein en Bethulie. De vergadering vereenigt zich in verootmoediging en gebed.

Wordt door den Voorzitter aan de orde gesteld, het Concept van eene Memorie aan den Hoog-Ed. den Volksraad in zake Ord. No. 10, 1883. Dit wordt gelezen door den Predikant van Kroonstad. De Vergadering keurt deze Memorie met enkele wijzigingen goed en bepaalt, dat dezelve door de Moderatuur onderteekend, met een begeleidend schrijven zijn Hoog-Ed. den Staats-President zal worden toegezonden.

De Rapporten over het Grey College en het Instituut Eunice zijn aan de orde. De Predikant van Bloemfontein leest dezelve voor; van elke Inrigting, zoowel de korte geschiedenis, als een Finantieel Verslag en een Concept Reglement.

Deze Rapporten worden besproken. Het blijkt dat wel een Reglement betreffende het Eunice, maar niet betreffende het Grey College ook aan de goedkeuring der Synode volgens "Akte van oprigting" behoort te worden onderworpen.

Vragen worden gedaan door den Predikant van Ficksburg, betreffende de lagere afdeeling van het Grey College, en door den Predikant van Harrismith, omtrent de korte vacantien van het Eunice.* en door den Predikant van Bloemfontein ten genoege van vragers en der Vergadering beantwoord. Wordt voorts afzonderlijk besproken: 1. De Inrigtingen zelven en in deze, met eenparige stemmen besloten: "De Synode heeft met innig veel genoegen aangehoord de Rapporten van heeren Curatoren; zoowel aangaande het Grey College, als het Instituut Eunice, Inrigtingen van Hooger Onderwijs te Bloemfontein; zij verheugt zich zeer over den kennelijken bloei dezer Inrigtingen van Onderwijs, en acht het haar voorregt en roeping deze scholen ten sterkste bij het Publiek inzonderheid bij de Lidmaten onzer Kerk aan te bevelen, en de Synode doet dit bij deze:" 2. over voorgelezene Concept Reglementen, en in deze achteenvolgens besloten: "(*a.*) "De Synode heeft met belangstelling aange-

*Zie de volgende Notulen.

hoord het Concept van een *verbeterd Reglement* voor het Grey College, en vertrouwt deze aangelegenheid ter behartiging aan het curatorium der meergenoemde Inrigting toe." Voorts: (*b*.) "De Synode erkent met dank de mededeeling door heeren bestuurders van het Instituut Eunice, van een Concept Reglemen voor gezegd Instituut, en vertrouwt dit toe aan het Curaorium; 3. over den Rector van het Grey College, en wordt aangaande zijn Wel-Ed. besloten; "De Synode der Ned. Ger. Kerk, kennis genomen hebbende van het besluit des hooggeachten Rectors van het Grey College, den Wel-Ed. heer Dr. J. Brill, om *onder zekere voorwaarden*—in zijnWel-Eds. betrekking als Rector aan het Grey College te blijven werkzaam zijn, geeft hierover hartelijke blijdschap te kennen, en bidt zijn Wel-Ed. Gods rijksten zegen toe voor hart en huis en arbeid. Zij doet dit met de betuiging van de hooge waardering van des Rectors diensten in de zaak van het Onderwijs in dezen Staat"

Een Pauze wordt verleend.

Na de Pauze wordt besloten:—"De Synode betuige haren dank aan heeren Curatoren van beide Inrigtingen van hooger Onderwijs, het Grey College en het Eunice, alsmede aan de Onderwijzers en Onderwijzeressen op deze scholen."

Na nog een ernstig woord van den Predikant van Bloemfontein, betrekkelijk de werking der meergenoemde Inrigtingen van Onderwijs en de aanspraak op ondersteuning, welke zij met regt verdienen, en dit met nadruk van de Lidmaten onzer Kerk, worden de Rapporten voor afgehandeld beschouwd.

Het nader schrijven van Dr. Stollreither, betreffende de *Diphtheria* wordt gelezen. De vraag, wat er mede te doen, houdt de Vergadering eene wijle bezig. Het laatste van een *viertal* voorstellen wordt met 34 stemmen er voor tot besluit, namelijk: „Het schrijven van Dr. Stollreither worde voor rekening der Synode in Pamphlet vorm gepubliceerd en gratis verspreid."

Nog wordt, naar aanleiding van het voorgaande besloten, voorgesteld door den Predikant van Kroonstad: "Met het oog op den brief van Dr. Stollreither besluit de Synode eenen dag van algemeenen verootmoediging en gebed om genadige afwending der ziekte, die reeds zooveel verwoesting heeft aangerigt, te bepalen en bevele haren leden aan, de Gemeenten er op te wijzen, dat zij zoowel waken als bidden moeten."

De Scriba zal den dank der Synode overbrengen aan Dr. Stollreither voor zijne betoonde belangstelling.

Aan de orde is weder het Rapport der Synodale Zending Commissie, en wel punt 4 van hetzelve. Dit geldt de verplaatsing van des Zendelings woning te Witzieshoek. De zaak wordt in het breede besproken. De Synode had reeds vroeger tot die verplaatsing besloten; maar de Zending Commissie, door haren Scriba vooral, vraagt naar de benoodiged geldmiddelen daarvoor. Het blijkt dat door den Zendeling voor het doel was gecollecteerd, zoowat £160. Twee voorstellen komen ter tafel:

1. "Der Zending Commissie verlof te geven met het bouwen een aanvang te maken, mits de kosten van het gebouw geen £800 zouden te boven gaan," en 2. "met het bouwen geen aanvang te maken, voordat tenminste drie vierden van het benoodigd geld voorhanden zal zijn." Doch beide voorstellen worden met eene meerderheid van stemmen verworpen.

Punt 5 spreekt van de Grondbrieven van de gronden door den Hoog-Ed. Volksraad voor eene Statie te Witzieshoek toegekend.

De Predikant van Bultfontein berigt, dat hem geinformeerd was, dat men het Transport der opgemeten gronden niet had gepasseerd, omdat men niet wist op wien. De Vergadering berust bij de bepaling des Hoog-Eerw. Voorzitters, dat het Transport moet worden uitgemaakt voor de Ned. Geref. Kerk van dezen Staat ten name van de Moderatuur van dezelver Synode.

Andere punten in het Rapport der Synodale Zending Commissie onder het Hoofd I. worden òf voorbijgegaan, òf voor kennisgeving aangenomen.

Punt II van het meergenoemde Rapport komt nu aan de orde. Dit houdt in berigten van de Kerkeraden der respectieve Gemeenten, aangaande de Plaatselijke Zendingen; voor zooverre van Kerkeraden Rapport was ontvangen. Deze berigten worden in geregelde volgorde, naar den ouderdom der Gemeenten gelezen, en verscheidene daarvan opzettelijk besproken.

Hierop wordt achtereenvolgens besloten: 1. "De Synode wijze Kerkeraden van Gemeenten, waar er niets aan de Zending gedaan wordt, op het Synodaal besluit in deze, voorkomende op bladz. 758 der Notulen van de Synode, en betreurt het, dat

van sommige gemeenten geen verslag omtrent de Zending werd ingediend—zie Art. 233 der Kerkewet; de Synodale Notulen op bladzijde 758—759 en *De Fakkel,* bladzijde 2754.

Betreffende het schrijven aan de Zending Commissie, vermeld in het Rapport derzelve, door den Predikant van Heilbron, worden de gedachten van de eene en andere zijde gewisseld. De brief wordt voorgelezen en over de zaak ter tafel gelegd, een voorstel van den Predikant van Bethlehem, den Voorzitter ook van de Zending Commissie. Doch de tijd is verstreken en wordt mitsdien de verdere behandeling dezer zaak voor het tegenwoordige uitgesteld.

Was gelezen een missive van den Scriba der "Kerk van Zuid Afrika," betreffende de afvaardiging dier Kerk van eenen Vertegenwoordiger naar deze Synodale Vergadering. De Scriba zal hierop ontwoorden.

De Predikant van Bloemfontein geeft kennis van eene Memorie des Kerkeraads van deze Gemeente D.V. later ter tafel te worden gelegd.

Diverse Rapporten zullen D.V. morgen aan de orde worden gesteld.

Gelezen en vastgesteld den 17 Mei, 1889.

C. FRASER, Moderator.

GUSTAV RADLOFF, Assessor.

ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

ACHTSTE ZITTING.

De Achtste Zitting der Synode vindt plaats den 17 Mei, 1889.

De Ouderling van Boshof doet het gebed. De leden zijn allen tegenwoordig. De Notulen der zitting van gisteren worden gelezen en vastgesteld met de bepaling, dat waar er gezegd werd gehandeld te zijn over de korte vacantiën met het oog op het Instituut Eunice ook het Grey College was bedoeld.

Het rapport der Synodale Zending Commissie is weder aan de orde. Twee voorstellen worden ter tafel gelegd naar aan-

leiding van het schrijven van den Predikant van Heilbron, betreffende het Zendingwerk op de zich steeds uitbreidende Goudvelden binnen dezen Staat. Het woord wordt van verscheidene kanten gevoerd en de zaak in het breede besproken. Naar aanleiding van eene opmerking door den Predikant van Bultfontein, die verwijst naar het Synodale besluit omtrent Plaatselijke Zendingen in de Notulen op blz. 849 wordt het duidelik, dat men hier te doen heeft met eene uitzondering op den regel. Het eerste der voorstellen ter tafel wordt tot besluit. De Synode bevele den Kerkeraad van Heilbron aan om in overleg met dien van Vredefort en Parijs een Kathecheet aantestellen voor de Goudvelden in die streken en dat werk onder deszelfs toezicht te nemen en stelle ter bezoldiging van zoodanigen Katecheet eene som, [illegible] des jaars niet te boven gaande uit de Zending-kas ter beschikking."

In verband met het Rapport ter tafel wordt behandeld Beschrijvingspunt [illegible]. De Predikant van Bethulie dit Beschrijvingspunt der Vergadering inleidende verwijst naar de Kerkwet, Art. 423, § 3, het N.B. op blz. 14[illegible], en tracht aan te toonen dat om meer dan eene reden de Kerkelijke Collecten, daar zij niet alle lidmaten bereiken, en naauwelijks toereikend zijn om het Zendingwerk te Witzieshoek te bekostigen, *niet* voldoende geacht kunnen worden. Hij legt ter tafel een voorstel: "De Synode bevele den verschillenden Kerkeraden aan, om Hulp-Zending-Genootschappen opterigten, ter bevordering van het inzamelen van bijdragen voor de Zending te Witzieshoek en elders en bevele voorts aan het mededeelen van tijd tot tijd van berigten uit de Christelijke Zending." Nadat nog twee leden kortelijks het woord hierover hadden gevoerd, wordt het voorstel in omvraag gebragt en aangenomen.

De Predikant van Bultfontein gewagende van den arbeid der Synodale Zending Commissie en bij name van de Predikanten van Bethlehem en Senekal stelt voor eene dankbetuiging der Synode aan deze Commissie, te betuigen. Dit geschiedt door het opstaan der leden.

Op eene vraag van den Ouderling van Lindley omtrent de vereischten bij de Aanneming der Zending Gemeenten wordt gewezen op het Synodaal besluit. blz. 850. Op eene vraag naar aanleiding hiervan door den Predikant van Lindley omtrent de beteekenis van de uitdrukking "Probatie-tijd", wordt door een en ander kortelijk het woord gevoerd, en gedrukt op het

vereischte der kennis van de *heilswaarheden* naar den Bijbel. Na nog een woord van den Voorzitter, die wijst op den vooruitgang van het Zendingwerk in de Gemeenten volgens de Rapporten ter tafel, wordt het Verslag der Zending Commissie voor afgehandeld beschouwd.

Ten gevolge het besluit van gisteren, omtrent een te bepalen Dag van Verootmoediging en Gebed stelt de Moderator voor den *eersten* Zondag van Julij aanstaande. De Vergadering besluit hiertoe.

Aan de orde is nu het Rapport der Commissie over de Colportage. Dit wordt gelezen door den Predikant van Wepener, met dank ontvangen en in behadeling genomen. Van meer den eenen kant wordt het woord in verband daarmede gevoerd en gewezen op Art. 306. Na nog een en ander woord over de verspreiding der Sesuto boeken, op last der Synode gepubliceerd, en de belangrijkheid van het Rapport over het algemeen wordt hetzelve voor afgehandeld beschouwd.

Wordt ter tafel gelegd het Rapport der Commissie om te voorzien in de Geestelijke Belangen onzer Gemeenteleden in het Barolong-Grondgebied. Dit wordt aan de Vergadering voorgelezen door den Predikant van Bloemfontein. Hieruit blijkt, dat gedurende het afgeloopen jaar door naburige Predikanten de heilige Sacramenten drie malen aldaar zijn bediend geworden. De Predikant van Smithfield meent, dat voorziening moest worden gemaakt voor diensten aldaar ten minste eens in de maand. De Predikant van Philippolis geeft in bedenking of niet in dat gebied eene afzonderlijke Gemeente behoort gesticht te worden. Andere leden hadden andere opmerkingen te maken. Door den Predikant van Bloemfontein en anderen worden de toestanden onzer lidmaten in het Barolong-Grondgebied toegelicht. Er wonen zoowat *zestig* lidmaten. Gewoonlijk zijn deze geene grondeigenaars. Daarbij komt, dat de aangrenzende Gemeenten binnen een betrekkelijk korten afstand van hunne woningen zijn, alwaar zij even als de Gemeenten zelven de genademiddelen kunnen gebruiken. Na het een en ander wordt een voorstel, naar aanleiding waarvan de gedachten zijn gewisseld, tot besluit gemaakt; zijnde voorgesteld door den Predikant van Hoopstad en ondersteund door dien van Kroonstad en anderen : "De Synode hecht hare goedkeuring aan hetgeen door de Commissie (De Predikanten van Bloemfontein, de Wetsdorp, Ladybrand en ook Winburg) gedaan is

geworden in het geestelijk belang onzer lidmaten in het Barolong-grondgebied, en vertrouwt voorloopig het werk verder aan *diezelfde* Commissie toe." Dit besluit wordt met algemeene stemmen aangenomen.

De Voorzitter stelt nu aan de orde en doet lezen "het Rapport der Commissie, ten gevolge de wijziging van de Kerkewet bij Art. 132." (Zie Synodale Notulen blz. 871). Dit Rapport wordt ontvangen en voor kennisgeving aangenomen. De Predikant van Edenburg verzoekt om op den inhoud van dit Rapport later te mogen terugkomen.

Nu wordt gehoord het ,,Rapport der Commissie over eenen Algemeenen Index op al de Synodale Notulen" (zie t. a. p. bladzijde 863.) Dit Rapport wordt ontvangen, en de taak aan dezelfde Commissie op nieuw toevertrouwd. Er was namelijk wegens in het Rapport genoemde redenen aan het Synodale besluit geene uitvoering gegeven.

Worden door den Voorzitter benoemd (Art. 49 pt. 31.) tot de vorming van de Commissie over het Examen van Godsdienst Onderwijzers, de Predikant van Senekal, en tot Commissie over de Colportage, de Predikant van Hoopstad.

Het Rapport wordt nu gehoord van de Commissie in deze Vergadering benoemd om met zijn Wel-Ew. den Inspekteur van Onderwijs te confereren over de gewenschte wijzigingen in de Ordonnantie op het Onderwijs. Dit wordt ontvangen en behartigd. Punt I. spreekt van rondgaande Onderwijzers. Dit wordt met algemeene stemmen goedgekeurd. Punt II., handelende over private scholen in verband met Art. 81 van de Ordonnantie op het Onderwijs, wordt uitvoerig besproken *voor* en *na* de Pauze. Ook dit Punt wordt aangenomen.

Na de Pauze stelt de Voorzitter aan de orde eene uitnoodiging door Dr. C. J. G. Krause, op last der Commissie van Bestuur van het Krankzinnigen-Gesticht te Bloemfontein, om aan dat gesticht een bezoek te brengen. De Vergadering besluit om, D.V., morgen ten half 12 ure te verdagen en te bepalen, dat het bezoek aan het meergenoemd gesticht gebragt zal worden ten 12 ure.

Aan de orde is weder het Rapport over de Ordonnantie op het Openbaar Onderwijs en wel het III, of laatste punt,

handelende over Sub-School Commissieën. Dit wordt kortelijks besproken en voor kennisgeving ontvangen.

Aangezien door een en ander lid vernomen is geworden, dat de Hoog Ed. Volksraad eene Commissie benoemd heeft met hetzelfde doel als de onze en om met deze te confereren, zoo wordt het Rapport met dat oogmerk naar deze Commissie terugverwezen.

Aan de orde is het Rapport der Rationarii. Dit wordt met dank ontvangen en in behandeling genomen.

Onder Afdeeling A. wordt gewaagd, 1. Dat de boeken des Quaestors correct zijn bevonden; 2. van achterstallige bijdragen tot het Theologisch Studenten Ondersteuning-Fonds. 3. van achterstallige bijdragen tot het Sustentatie Fonds. Punt 1. wordt voor kennisgeving aangenomen. Punten 2. en 3. worden aan de behartiging van betrokkene Afgevaardigden overgelaten. Punt II. gewaagt van balansen ten gunste van het Synodale en Theologisch Studenten Ondersteuning-Fonds. Het eerste toont eene balans van £563 14s. 4d., het andere van £216.

Onder het hoofd B. is er sprake van de Fondsen onder de behartiging van de Synodale Commissie van Finantieën. Onder Punt 1. wordt vermeld, dat de boeken dezer Commissie in orde gevonden zijn, en dat aan Rationarii inzage was verleend van de verschillende verbanden. Dit wordt voor kennisgeving aangenomen. Onder 2. wordt vermeld dat het saldo ten gunste van het Predikant Pensioen Fonds op 31 Maart 1888, de som van £8650 14s. 0d., bedroeg, en dat op 31 Maart van dit jaar gestegen was te bedrage van £9422 13s. 6d., en dat van deze som verwacht kan worden de renten te leveren van £543 2s. 0d., Onder Punt 3. is er sprake van het saldo ten faveure van het Sustentatie Fonds. Dit bedroeg op 31 Maart 1888, de som van £7685 11s. 7d. en op 31 Maart 1889, de som van £8133 19s. 6d. Dit kapitaal zou een rente kunnen afwerpen van £521 1s. 6d. Onder 4. wordt de vergelijking getrokken tusschen den Staat van het Predikant Pensioen en van het Sustentatie Fonds. Met het laatste was het minder gunstig gesteld, aangezien de renten hiervan gebruikt worden tot aanvulling van Predikanten Salarissen. Deze Punten worden voor kennisgeving aangenomen. Onder punt 5 wordt door Rationarii aanbevolen, dat "de renten van het Predikanten Pensioen Fonds zullen worden gevoegd bij

het Kapitaal van het Sustentatie-Fonds," Hierover wordt het woord gevoerd, en dit Punt houdt de Vergadering vrij wat bezig. Een voorstel wordt door den Predikant van Senekal ter tafel gelegd: "De renten van het Predikanten Pensioen-Fonds worden gevoegd bij het Kapitaal van het Sustentatie-Fonds tot tijd en wijle eerstgenoemd Fonds tot deszelfs bestemd doel zal gebezigd worden." Een ander voorstel wordt gedaan door den Predikant van Ficksburg: "De renten van de twee verschillende Fondsen blijven onveranderd," De predikant van Edenburg geeft met eene Motie van Orde in bedenking, of, met het oog op Art. 49, § 36, *nu, bij het hooren van het Rapport der Rationarii,* de aanbeveling van Rationarii in behandeling mag komen. De groote meerderheid der Vergadering ziet hierin geen bezwaar. Vervolgens worden de voorstellen ter tafel besproken, en de zaak beslist met de aanname van het eerste.

Onder Punt wordt door Rationarii geraden de aanbeveling der Commissie van Finantieën aan te nemen, dat namelijk £300 van verschuldigde renten op het Kapitaal van £800, waaronder de Bewaarschool hier ter Stede verbonden is voor verrekend worden beschouwd, in overweging nemende, dat het Eigendom door aanbouw ter waarde van £300 was verbeterd; dat de overige verschuldigde renten bij het Kapitaal worden gevoegd en voor de totale som van een nieuw verband worde gepasseerd. Dit Punt houdt de Vergadering nog al bezig. Twee voorstellen komen ter tafel, gedaan 1. door den Predikant van Fauresmith: "De aanbeveling der Commissie van Finantieën worde aangenomen," en 2. door den Ouderling van Philippolis: "Dat £300 onder omstandigheden als verrekend worde beschouwd en dat de verschuldigde renten boven de £300 worden afbetaald." In omvraag gebragt wordt het laatste voorstel met eene meerderheid van stemmen tot besluit.

Onder Punt 7 wordt vermeld, dat sedert de Synodale Vergadering van 1887 het Sustentatie Fonds een verlies geleden heeft van £2 5s 9d. De Vergadering berust hierbij.

Onder afdeeling C. worden berigten gedaan betreffende de Finantieën der Synodale Zending Commissie. Punt 1. gewaagt van eene onnaauwkeurigheid in het opsommen op eene enkele bladzijde van het kassa-boek. Punt 2. spreekt van ontvangsten voor de Zending te Witzieshoek, de totale som waarvan wegens de geringheid derzelve aan Rationarii, krachtens zekere mededeeling van den Penningmeester der Zending Commissie, onver-

klaarbaar is. Punt 5. houdt in bezwaar van Rationarii, om wegens gebrek aan zekere gegevens tot een juist resultaat te komen omtrent de balans, overgebragt op het nieuwe Kassaboek.

Deze punten 1, 2, 5 en wat misschien nog der overweging waard zal zijn worden naar Rationarii terugverwezen, ten einde met den Penningmeester der Zending Commissie daarover te raadplegen en hunne bevinding der Synode te berigten.

Punt3. handelt over achterstallige collecten. *Tien* gemeenten worden hier genoemd. De Synode neemt hierop geene actie, dan dat de Voorzitter verwijst naar het Synodaal besluit op blz. 875, en bij de Vergadering er op aangedrongen, dat aan deze Synodale bepaling gevolg worde gegeven.

Punt 4. geeft de bevreemding te kennen, dat door de Zending Commissie een Katecheet wordt ondersteund, hetgeen voorkomt in strijd te zijn met het Synodaal besluit op blz. 849 der Notulen, betreffende de bekostiging van Plaatselijke Zendingen. De Vergadering neemt hier geene verdere actie.

Onder afdeeling D. van het Rapport der Rationarii wordt door dezen het een en ander voor de aandacht der Synode gebragt als, 1. Uitbetaling van eene gratificatie aan den Bode van den Oostelijken Ring in strijd met Art. 421 § 3. Hierover wordt het een en ander in het midden gebragt, en besloten: ,,Aangezien deze zaak nu voorbij is en ter goeder trouw geschiedt, zoo beruste de Synode daarbij; maar wil dat dit niet als een praecedens zal worden beschouwd.n

Punt 2 brengt voor de aandacht der Vergadering, dat in meer dan één geval in den Oostelijken Ring, maar hier bij name het Synodale Fonds op verhuurde Zitplaatsen in de Kerk door den Kerkeraad der Gemeente van Lindley, de heffing voor inbetaald is slechts voor zulke zitplaatsen als waarvan de huur betaald is geworden. De Synode verwijst door haren Moderator naar de Kerkewet, Art. 85, vergeleken met andere Artikels en naar de Notulen op blz. 680 en besluit: "Dit Punt worde door den Quaestor des Oostelijken Rings teruggewezen naar den Kerkeraad van Lindley, ten einde het tekort optebrengen."

Punt 3. spreekt van verbeteringen door Rationarii der Ringsvergaderingen op de Officiele Geldelijke Verslagen van Kerkera-

den aangebragt. Dit wordt per monde van den Voorzitter, na een en ander woord daarover, afgekeurd.

Punt 4. brengt voor de aandacht de *onofficiele* wijze waarop sommige remisen worden overgemaakt. Dit blijkt bij het medegedeelde.

Punt 5 .herinnert aan het Synodaal besluit, dat ingezamelde Collecten *zonder tijdverzuim* moeten worden verzonden. De Voorzitter legt hierop nadruk.

Punt 6. gewaagt van Acten van Bevestiging. Doch deze stukken waren bij vergissing in handen van de Rationarii gesteld en dus niet, waar het behoorde, aan de overweging der Regt Commissie voorgelegd. De Regts Commissie zal hiervan kennis nemen.

Punt 7. spreekt ,,van de wijze, waarop Collecten voor de Theologische Kweekschool worden verantwoord.'' Hierover zal de Predikant van Bethulie later een voorstel ter tafel leggen.

Onder afdeeling E. wordt gewaagd : 1. van Collecten, vroeger als niet verantwoord opgebragt, die tot later bleken verantwoord te zijn. De Penningmeester der Zending Commissie wijt dit aan den tijd der afsluiting zijner boeken; 2. van verschuldigden dank der Vergadering aan den heer Innes voor diensten dezelve als Auditeur bewezen. De Vergadering besluit ,,haren hartelijken dank den heer Innes voor haren Scriba te betuigen.''

Aan de orde voor morgen worden gesteld de Beschrijvingspunten.

De Predikant van Bethulie gaat in het nagebed voor, waarop de Vergadering verdaagd wordt tot, D.V., morgen ochtend.

Gelezen, goedgekeurd en geteekend ter 9 Zitting, op 18 Mei, 1889.

C. FRASER, Moderator.

GUSTAV RADLOFF, Assessor.

ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

NEGENDE ZITTING.

De Notulen der Negende Zitting, die plaats heeft op Zaturdag den 18 Mei 1889.

De Ouderling van Heilbron doet het gebed.

De Notulen der vorige zitting worden gelezen, goedgekeurd, en geteekend.

Aan de orde is het Rapport der Commissie over Zondag-Scholen, hetwelk door den Predikant van Bethlehem wordt voorgelezen. Dit wordt met dank ontvangen en in behandeling genomen. In verband hiermede wordt overwogen, Beschrijvings-punt 49, *nl.* "De Synode benoeme twee Commissiën voor de Zondagscholen, ééne voor de Zuidelijke en Westelijke Ringen en éénе voor de Noordelijke en Oostelijke Ringen. De steller van dit Beschrijvings-punt, de Predikant van Ficksburg, licht het toe. Deze zaak wordt uitvoerig besproken. Van meer dan eenen kant wordt gewaagd van 't verblijdende van den vooruitgang van dit deel van het werk der Kerk. Niet alle Kerkeraden hadden verslag bij de Commissie ingezonden. Gedachten worden uitgesproken over het *voor en tegen* van Buiten-Zondagscholen. Dit onderwerp wordt van verscheidene kanten met ingenomenheid besproken. In den loop der beredenering was ter tafel gelegd een voorstel van den Predikant van Senekal, dat ook tot besluit der Vergadering wordt nl. "De Commissie over Zondagscholen worde uitgebreid in ledental, en zal in het vervolg uit 5 leden bestaan, die uit de verschillende Ringen zoo veel mogelijk benoemd worden."

Na nog een enkel woord naar aanleiding eener vraag door den Predikant van Lindley omtrent Zondagschool Collecten (Art. 202 lit. f) is het Rapport afgehandeld.

De Hoog Eerw. Voorzitter benoemt den Predikant van Bethulie, krachtens, Art. 49 § 31 om het personeel der Commissie over Zondagscholen voor te stellen.

De Predikant van Vrede legt ter tafel een Motie van Orde, verzoekende om te bepalen, dat deze Vergadering Maandag avond gesloten worde. De Predikant van Bethulie amendeert: "Men stelle den tijd der sluiting van de Vergadering eerst op Maandag vast." De Predikant van Smithfield zou willen voor-

stellen, dat met het werk wordt voortgegaan, zonder eenige bepaling omtrent de sluiting. De Voorzitter oordeelt, dat deze motien zullen blijven overstaan tot heden namiddag. De Vergadering hecht hieraan hare goedkeuring.

De Predikant van Bethulie berigt namens de Commissie van van Rationarii, dat, na een onderhoud dezer Commissie met den Penningmeester der Synodale Zending-Commissie, dezes rekening correct is bevonden. De Predikant van Harrismith verzoekt, daar hij voornemens is binnen kort voor eenigen tijd op reis te gaan, voorloopig de finantiële boeken der Zending Commissie aan de Vergadering te mogen overleggen. De Moderator oordeelt, dat de overige leden der Zending Commissie als zoodanig, en met het oog op de herkiezing dezer Commissie, de boeken van den Penningmeester kunnen overnemen.

Beschrijvings p. 18, handelende over de beoefening van de Zangkunst als vak van onderwijs in de Gouvernements Scholen, wordt aan de orde gesteld. De Predikant van Brandfort, als steller daarvan, ligt dit Punt toe. Op een voorstel van zijn Wel Ew., volgen nog twee andere: van den Predikant van Bethulie, bewerende, dat in Art. 51 en 94 van de Ordonnantie op het Openbaar Onderwijs in den wensch des stellers van het B. Punt was voorzien;" voorts van den Predikant van Senekal, aan de had gevende, "dat dit Punt behoort overgelaten te worden aan den Inspecteur van Onderwijs." Het eerste, nl. van den Predikant van Bethulie. wordt tot besluit.

Hierna komt in behandeling B, Punt 19, door den Kerkeraad van Wepener, nl. "Kunnen Goede Tempelieren tot Kerkeraadsleden gekozen worden?" De Predikant van Ficksburg stelt voor op het B. Punt te antwoorden: „Ten zij iemand gecensureerd is kan hij tot lid van den Kerkeraad gekozen worden," De Predikant van Bethulie stelt voor: "Daar de Synode reeds op eene dergelijke vraag heeft geantwoord (Nott. blz. 684), zoo ga de Vergadering tot de behandeling over van een ander Onderwerp." Dit oordeelt ook de Voorzitter en leest het Synodale besluit aangaande deze zaak in de Notulen op blz. 684. voor. Stemmen uit de Vergadering opperen bezwaar tegen het oordeel des Moderators. De Predikant van Bloemfontein stelt voor: "De Synode antwoorde op de vraag van den Kerkeraad van Wepener met B. punt 19: Ja zeker, indien er overigens tegen zulke personen niets intebrengen is." De Ouderling van Wepener doet een voorstel om te verklaren, "dat het dienstdoen-

den Ouderligen en Diakenen niet geoorloofd is zich aan te sluiten bij het Genootschap der Goede Tempelieren als Leden daarvan." De zaak wordt van verscheidene kanten *zowel* door Predikanten *als* Ouderlingen, nu eens met groote bezadigdheid, dan weder met veel warmte, nu eens in korte aanspraken, dan weder met uitvoerigheid, meestal op waardigen toon besproken en wel voor en na de Pauze.

Gedurende de bespreking komt de Vergadering tot de overtuiging dat het Synodaal besluit betreffendee de zaak op blz. 684 der Notulen van de Synode, in verband met het B. Punt in behandeling in revisie behoort genomen te worden. Dit werd voorgesteld en besloten. De beraadslagingen worden geeindigd met aaname van het voorstel van den Predikant van Bloemfontein, zoo even vermeld, nadat het voorstel van den Ouderling van Wepener, gesteund door dien van Ficksburg met *zeven* stemmen er voor was verworpen; terwijl door de aanname van het tweede voorstel het eerste niet in omvraag werd gebracht.

Beschrijvingspunt 20 wordt door den Voorsteller toegelicht; zijnde eene herinnering aan leden ter Vergadering als vertegenwoordigende de verschillende Gemeenten, aan het voorgeschrevene in de Wetten en Bepalingen der Kerk bij Art. 67 par. 2., omtrent een Algemeen Alphabetisch Register; ook aan Art. 75, par. 16, omtrent het *getransporteerd worden* van Kerkelijk Eigendom op den naam des Kerkeraads; en eindelijk aan Art. 77 § 1 (vgl. met Art. 22 § 1) omtrent Attestatieen *bij onderscheiding van* Certificaten van Lidmaatschap. De Voorzitter oordeelt, dat de leden der Vergadering, voor zoo verre dit een of anderen Kerkeraad aangaat, daarop zullen letten.

De Regts Commissie legt ter tafel een Supplementair Rapport, betreffende Acten van Bevestiging, volgens opdracht aan dezelve op gisteren, "dat deze aangelegenheid zoo spoedig mogelijk worde behartigd." De Voorzitter, wijl de Vergadering berust bij het gerapporteerd, meent, dat alle betrokkene partijen het hunne in deze doen moesten.

Daar de tijd nagenoeg verstreken is, zoo wordt aan de orde gesteld de vraag in den voormiddag ter tafel gelegd "omtrent den tijd van sluiting der Synode." Drie Motiën worden op nieuw ter tafel gelegd, om de sluiting te doen plaats hebben, òf Dinsdag avond, òf Woensdag ten half 11 ure v.m., of Woensdag avond. In omvraag gebracht, worden alle deze voorstellen afgestemd.

Het nagebed wordt gedaan door den Predikant van Smithfield en de Vergadering verdaagt tot, D.V., Maandag morgen.

Gelezen en gearresteerd den 20 Mei 1889.

C. FRASER, Moderator.
GUSTAV RADLOFF, Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

TIENDE ZITTING.

De Tiende Zitting der Synode heeft plaats op 20 Mei 1889.

De Ouderling van Frankfort doet het gebed. De Predikant van Wepener is afwezig.

De Notulen der vorige Zitting worden gelezen en geteekend.

De Hoog-Eerw. Voorzitter geeft kennis van eene Memorie, heden ontvangen, betrekkelijk het Synodale besluit van 18 dezer in zake het Goede Tempelierschap, en stelt dezelve, ten fine van Rapport daarover, aan de Regt Commissie ter hand.

Aan de orde wordt gesteld het Concept van den Herderlijken Brief. Na eene en andere aanmerking daarop, wordt besloten tot de aanname ervan. De Predikant van Ficksburg, door wien dit Concept was voorgelezen zal den Herderlijken Brief aan de Vergadering overleggen.

Beschrijvingspunt 21, zijnde een verzoek van den Zuidelijken Ring, dat de Synode gelieft kennis te nemen, dat het der Vergadering des Rings gebleken is, dat misbruik kan gemaakt worden van art. 3 der Huwelijks Ordonnantie (No. 1, 1859) Daar de Ordonnantie niet ter tafel is en ook bij afwezigheid van den Scriba der Zuideliken Rings, zal dit Beschrijvingspunt later in behandeling komen.

Beschrijvingspunt 22 wordt overwogen, vragende om eene nieuwe Editie van de "Wetten en Verordeningen der Kerk." Hiertoe wordt op voorstel van den Predikant van Ficksburg besloten.

Nu komt in behandeling Beschrijvingspunt 23: "De Synode bespreke de wenselijkheid van eene uitgave des Bijbels met Kantteekeningen, waarin minder verstaanbare woorden worden verduidelijkt.' Dit wordt toegelicht door den Predikant van Senekal, die ook voorstelt: "Deze Synode conferere in deze zaak door haren Scriba met de Synodale Commissie der Kerk van de Kaap Kolonie, opdat stappen genomen worden tot het benoemen eener Commissie door beide Kerken, aan welke de taak zal worden toevertrouwd, om zodanige uitgave des Bijbels in gereedheid te brengen, en door middel van een Bijbel Genootschap te doen publiceren, terwijl het benoemen der leden van voormelde Commissie van de zijde der Kerk alhier, ingeval de Kerk van de Kaap-Kolonie zamenwerkt, worde toevertrouwd aan de Algemeene Synodale Commissie." Onder de behandeling dezer zaak komt de Predikant van Wepener ter Vergadering. Verscheidene leden zowel Predikanten als Ouderlingen, voeren over deze zaak het woord. Terwijl aan den *eenen* kant wordt aangetoond, dat vele woorden in de Staten-vertaling des Bijbels voor den gewonen Bijbel-lezer onverstaanbaar zijn, waarvan ettelijke worden genoemd, door den Predikant van Senekal; zoo wordt van den *anderen* kant gewezen op bestaande hulpmiddelen bij het Bijbelonderzoek, indien men met den noodigen ernst daartoe bezield is; voorts ook op het raadzame van instede der publicatie, als begeerd, afzonderlijk in pamphlet vorm alle moeijelijk te verstane woorden van den Staten-Bijbel te publiceren. Hierop drukt vooral de Predikant van Bloemfontein, ondersteund door dien van Harrismith en anderen, die ook voorstelt: "Met het oog op de verduideliking van sommige minder verstaanbare woorden in den Staten-Bijbel, besluite deze Vergadering door eene Commissie, door haar te benoemen, eene lijst van zulke woorden te publiceren, de beteekenis daarvan te geven en in kleinen pamphlet-vorm uit te geven." De beraadslaging duurde nog al geruimen tijd, aangezien ook meer dan de helft der leden van de Vergadering daaraan deelnamen. De beide genoemde voorstellen worden het een na het ander met kleine meerderheid afgestemd.

Aan de orde is weder Beschrijvingspunt 21. De Predikant van Wepener licht dit toe. Engele leden voeren het woord. Een kleine minderheid meent dat de Vergadering volstaan kon met te besluiten: "De Synode drage aan de Voorgangers in de Gemeenten op tegen misbruik van het voormeld Artikel der Huwelijk Ordonnentie te waarschuwen." Eene kleine meerderheid evenwel oordeelt, "dat deze aangelegenheid der Memorie

voor de aandacht van den Hoog-Edelen Volksraad behoort gebracht te worden." Tot dit laatste werd mitsdien besloten. Tot Commissie om een Concept Memorie volgens het pas genomen besluit op te stellen, worden benoemd de Predikanten van Wepener en Fauresmith.

Beschrijvingspunt 24 komt aan de orde. Op een voorstel van den Predikant van Bethulie, wordt besloten : "Beschrijvingspunten 24, 25, 38 en 41 worden naar de Regt-Commissie als Commissie van Bezigheid verwezen ten fine van Rapport daarover.

Drie Motiën van Orde omtrent de sluiting der Synode worden ter tafel gelegd, het eerste waarvan met eene groote meerderheid van stemmen wordt aangenomen, namelijk : De plechtige sluiting der Synode hebben plaats eerstkomende Woensdag avond."

Beschrijvingspunt 26 zal na de Pauze aan de orde komen. Dit werd dan ook na de Pauze in behandeling genomen. Het geldt eene wijziging van Art. 117 der Kerkewet, omtrent „de benoeming van Consulenten onder bijzondere omstandigheden." Hierop wordt besloten, op voorstel van den Predikant van Bethulie : "Hetgeen door de Synode van 1885 aan dit Artikel (117) werd toegevoegd, worde geschrapt."

Beschrijvingspunt 27 wordt toegelicht door den Predikant van Bethulie. Dit handelt over de bepaling omtrent het "jaar van gratie," Art. 262 en elders. Hierover wordt het woord gevoerd door Ouderlingen en Predikanten, zoowel *voor* als *tegen* eene wijziging van de wet op dit punt. *Drie voorstellen* worden ter tafel gelegd : 1. door den Predik. van Bethulie : "In Art. 262 worde in plaats van *voor het geheel jaar, het jaar van gratie,"* gesteld : *"voor een half jaar, het half jaar van gratie;"* 2. door den Predikant van Senekal : "De Wet blijve onveranderd;" 3. door den Predikant van Ficksburg : De Wet blijve onveranderd; alleen worde geschrapt in Art. 262 de uitdrukking : *"met en boven het sterf-kwartaal."* (Art. 261.) Deze voorstellen worden in omvraag gebracht, en het tweede wordt tot besluit der Vergadering, namelijk : "De wet blijve in deze onveranderd."

Wordt nu in behandeling genomen Beschrijvingspunt 28, vragende om eene wijziging der wet bij Art. 57 § I, betreffende den diensttijd van Ouderlingen en Diakenen. De Predikant van Philippolis licht dit punt toe. Verscheidene leden voeren

hierover het woord. Aan den eenen kant wil men eene oorzaak van ergernis voorkomen van eene andere zijde den diensttijd verkorten en betere gelegenheid hebben om "nieuwe lidmaten uit de Gemeente" (Art 58 par. 2) te kunnen kiezen. De bespreking van dit Punt wordt geëindigd met het besluit: "De wet blijve onveranderd."

Aan de orde is nu Beschrijvingspunt 30, omtrent eene revisie van het Synodale besluit van 1887, wijzigende Art. 223. De Synode oordeelt, op voorstel van den Predikant van Boshof, dat geene revisie zal worden toegestaan. Dit handelt over het Huisbezoek door Ouderlingen.

De Synode oordeelt ook, dat de Wet bij Art. 202, lit. d. omtrent Kinderdiensten onveranderd blijven zal. Eene wijziging was gevraagd met Beschrijvingspunt 31.

Volgens Beschrijvingspunt 32 wordt de Synode dringend verzocht om eene nieuwe Verdeeling der Ringen. Na een en ander woord wordt besloten, op een van *drie* voorstellen: "De Ringen blijven zooals zij thans zijn."

Beschrijvingspunten 33 en 45 worden te zamen in behandeling genomen. Het eerste wordt toegelicht door den Predikant van Bethulie, en hierover wordt het woord gevoerd; zijnde een voorstel omtrent de kiezing van de Algemeene Synodale Commissie, de Rings- en Zending Commissieën als een toevoegsel aan § 31 van Art. 49.

Een voorstel door den Predikant van Bethulie, "dat dit Beschrijvingspunt wet worde," wordt afgestemd. De Predikant van Senekal geeft kennis, dat hij later op dit punt een ander plan, (een plan van Kiezing der meergenoemde Commissieën) zal voorstellen.

Op Beschijvingspunt 45 wordt besloten: "Het oordeel der Synode is, dat *in elk geval* bij de kiezing (Art. 49 pt. 29.) een *tweetal* moet gevormd worden.

Beschrijvingspunt 34, omtrent de procedure in tuchtzaken, wordt door den Steller daarvan den Predikant van Bloemfontein, toegelicht. Hij legt een voorstel ter tafel: "Beschrijvingspunt 34 worde wet, met de bepaling daarbij: onder nadere approba-

tie des Kerkeraads." Doch de tijd is verstreken, en geeft de Predikant van Smithfield kennis, D.V., een amendement op het voorstel ter tafel te zullen leggen.

De Predikant van Lindley doet het nagebed.

Gelezen en vastgesteld, den 21 Mei 1889.

C. FRASER, Moderator.

GUSTAV RADLOFF, Assessor.

ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.

ELFDE ZITTING.

De Notulen der Elfde Zitting, die gehouden werd den 21 Mei 1889.

De Ouderling van Winburg gaat in het gebed voor.

Worden gelezen de Notulen der zitting van gisteren. Deze worden goedgekeurd en bekrachtigd.

Beschrijvingspunt 34 is weder aan de orde. Het voorstel van den Predikant van Bloemfontein, op gisteren ter tafel gelegd, is voor de Vergadering. Hij heeft het woord en verzoekt een ander voorstel in de plaats van dat van gisteren te mogen doen. De Predikant van Wepener, als secondant van dit laatste neemt het voorstel over, waarop de Predikant van Bloemfontein een als amendement indient: "Alle tuchtzaken worden door den Voorzitter des Kerkeraads en de Ouderlingen behandeld." Hierop volgen andere voorstellen, o.a., één, door den Ouderling van Lindley, "dat de Wet op dit Punt onveranderd blijve." Na eene vrij uitvoerige bespreking dezer Voorstellen, wordt het *laatste* door den Predikant van Bethulie ter tafel gelegd, tot besluit, nl.: "Bij Art. 344 worde gevoegd: ,,In zaken van *ontucht* zal de Commissie uit Opzieners bestaan."

Gedurende de behandeling van dit punt ontvangt de Hoog-Eerw. Moderator een Telegram van zeer onrustbarenden inhoud, zijn Hoog-Eerw. naar zijne woning terug roepende, wegens

ernstige ongesteldheid eens kinds. De Synode verleent haren Moderator dadelijk verlof om huiswaarts te mogen keeren, alsook den broeder Ouderling van Philippolis. De Hoog-Ew. Assessor neemt den Voorzitter stoel in en betuigt namens de Vergadering de hartelijke deelneming derzelve met den vader en de zijnen, wegens de ziekte van zijn kind en verzoekt de Vergadering om zich vóór het vertrek des Moderators—met hem te verèènigen in het gebed. Dit geschiedt.

Met algemeene stemmen wordt de Predikant van Bultfontein, den Ex-Moderator Synodi, benoemd, om des Assessors stoel in te nemen.

Beschrijvingspunten 35, 36 & 37, zijnde bijvoegingen of veranderingen aan Art. 286, 202 lit. a, en 233, worden op voorstel van den Predikant van Smithfield aangenomen. Vervolgens na een enkel woord over een voorstel ter tafel, vragende de aanname van Beschrijvings Punt 39, besluit de Vergadering : "De Synode late een Reglement opstellen en publiceren van hare bepalingen—van tijd tot tijd—ten opzichte van hare Commissie van Finantieën.

Aan de orde is Beschrijvingst-Punt 40, luidende : "Bij Vergaderingen van den Gecombineerden Kerkeraad, ter benoeming van Predikanten, zal, waar zulks noodig is, op verzoek van den Predikant of den Consulent en met toestemming van den Kerkeraad eenige Predikant in dienst der Kerk als Voorzitter mogen ageren." De zuidelijke Ring heeft gevraagd dat de Synode dit tot wet make, en deze Synode besluit daartoe, op voorstel van den Predikant van Ficksburg.

Vervolgens wordt overwogen Beschrijvingspunt 42, beöogende eene bepaling voor de Ordening van Kandidaten tot de Heilige Dienst als Hulppredikers. Drie voorstellen zijn ter tafel gelegd, het *laatste* waarvan tot besluit der Vergadering wordt, luidende : "De bepaling bij Art. 190, Ed. 1887 der Kerkewet van de Kerk in de Kaap Kolonie, worde in ons Wetboek overgenomen." Dit luidt : "De Ringsvergadering heeft het regt, Kandidaten tot de Heilige Dienst intezegenen, wanneer zij zich buiten de grenzen begeven ter voortplanting van het Evangelie onder de Heidenen, of om als Hulppredikers te dienen, mits zij in dit geval aantoonen dat zij wettig voor eene Gemeente zijn aangesteld. De Rings Vergadering zal de Documenten behoorlijk bij den Actuarius Synodi doen registreren."

Beschrijvingspunten 43 & 44 komen in behandeling. Op een voorstel ter tafel gelegd, wordt de vraag daarmede voorgesteld, kortelijks besproken, nl. : "of een Kerkeraad al dan niet het regt heeft om *buitengewone leges* te heffen voor de Registratie van eene Doopsbediening op eenigen anderen Zondag dan den Zondag door zoodanigen Kerkeraad voor de Dorpsbediening afgezonderd?" Het voorstel wordt aangenomen, luidende: "De Synode verwijst Inzenders van Beschrijvingspunten 43 en 44 naar het Synodale besluit op blz. 169 (23) der Synodale Notulen, alwaar op een dergelijke vraag beslistelijk geantwoord werd : Neen !"

Beschrijvingspunt 46 wordt toegelicht. Hiermede wordt gevraagd, dat de Synode bepale, of *al* dan *niet*, met het oog op Art. 77 § 3 en 5, indien een Getuigschrift van lidmaatschap wordt opgeeischt van iemand, die onder Kerkelijk Censuur staat, *dit* op het stuk moet bekend gesteld worden? De Synode antwoordt. "Op Beschrijvings Punt 4, *Ja*! De vraag had eenige discussie uitgelokt, en zijn daarover drie voorstellen ter tafel gelegd geweest.

Nu komt aan de orde Beschrijvingspunt 47 (het eerste van de te laat ingezonden Beschrijvings Punten. Hier wordt gevraagd om eene wijziging der Wet bij Art 69, betreffende huwelijken op Buitengewonen tijd. Dit wordt toegelicht door den Ouderling van Wepener. *Vier* voorstellen worden ingediend *drie* waarvan hetzelfde beoogen nl. : "De Synode antwoordt, op Beschrijvings Punt 47, dat de Kerkewet bij Art. 69 en 188 duidelijk is." Hiertoe wordt met bijna algemeene stemmen besloten.

Over de woorden : *waar het noodig is,* voorkomende bij Art. 199 der Kerkewet, en waaromtrent aan de Vergadering met Beschrijvings,-Punt 48 eene nadere verklaring wordt gevraagd wordt *voor* en *na* de Pauze het woord van meer dan eenen kant gevoerd. Twee voorstellen zijn ter tafel gelegd, maar beiden afgestemd.

Aan de orde komen nu Beschrijvings-Punten 24, 25, 38 en41. Deze worden met een Rapport daarover door de Regts Commissie als Commissie van Bezigheid aan de overweging der Vergadering voorgelegd.

Het Rapport grondt zich vooral op Beschrijvings Punt 25, behandeld in verband met de andere genoemden. Dit Beschrijvings Punt (25) luidt : "De Synode stelle in plaats van

Artikel 79 der Kerke Wet, Artikel 78 van het Concept van 1880 *gerevideerd*. Het Rapport bevat twee Hoofddeelen I en II. Onder I wordt aangenomen het door de Regts-Commissie voorgestelde, onder lett. a, b ,c, d, e, f (f. hetzelfde als Punt 3 onder Art. 79 der Kerkewet) g, h, i, j, k, l. Onder *m*, wordt besloten § 13 van het Concept in het Art. (79) optenemen. *nl.* : "Worden er Openbare Bidstonden in uwe Gemeenten gehouden?—In de Kerk, wanneer?—In de wijken der Gemeente, hoevele en wanneer?" Voorts worden de aanbevelingen der Regts-Commissie aangenomen onder lett, n, o, p, q, r, s, t, u, v, w, x, y, z,aa, bb, cc, dd, ee. Onder dit hoofd (let. ee) wordt besloten Beschrijvings Punt 38 § 3 in deszelfs geheel toetevoegen aan het slot van Art. 79. Onder hoofddeel II wordt door de Regts-Commissie aanbevolen, "dat Beschrijvings-Punt 41 wet worde." De Vergadering besluit evenwel, op voorstel van den Predikant van Bethulie, dat Beschrijvings Punt 41, a., handelende over de aanstelling eener Commissie tot het onderzoeken van Afschriften van Doop en Lidmaten registers bij Ringsvergaderingen, worde afgehandeld daarmede, dat "aan Art. 113 worde gevoegd, tusschen lett. a en c, het volgende: "de afschriften van Doop en Lidmaten Registers na tezien;" en volgens Beschrijvingspunt 41. b: "Dat Kerkeraden voorzien worden van vormen voor de Afschriften van Doop- en Lidmaten Registers.

De Predikant van Ladybrand stelt voor "dat alle veranderingen in Art. 79 gemaakt, worden gepubliceerd in het Kerkelijk Orgaan." De Hoog-Eerw. Voorzitter doet opmerken, dat de Kerkewet dit voorschrijft en dat het gewoonlik geschiedt. Op voorstel van den Predikant van Senekal wordt besloten, dat de Scriba vormen van Kerkelijke Getuigschriften zal doen drukken en aan respectieve Kerkeraden, die zulks verlangen, *tegen kostprijs* beschikbaar stellen* Dit Rapport der Regts-Commissie is hiermede afgehandeld.

Een ander Rapport van dezelfde Commissie betreffende eene Memorie haar gisteren ter hand gesteld, wordt nu overwogen. De Memorie was van eenige leden, (een negen-tal,) verzoekende om herroeping van het besluit der Synode, gevallen op Zaterdag den 18en Mei, j.l., in zake het Beschrijvingspunt 19, ingezonden door den Kerkeraad van Wepener.

Het Advies der Regts Commissie hierop wordt, op voorstel van den Predikant van Ficksburg aangenomen, namelijk, "*a.*

*Zie de Notulen d er volgende zitting.

Met het oog op het antwoord omtrent deze zaak reeds vroeger gegeven (de Notulen der Synode, bladzijde 684); *b*. met het oog op Art. 58 § 1, alwaar duidelik voorschreven wordt, wie als Kerkeraadsleden kunnen gekozen worden; worde aan Memorialisten geantwoord: "Dat elk niet gecensureerd lid eener Gemeente—anderzints daartoe niet onbevoegd—tot Kerkeraads lid kan gekozen worden.'"'

Wordt nu gehoord het Rapport der Commissie om een Concept Memorie op te stellen, *in zake* de Huwelijks Ordonnantie (Ordonnantie 1, 1859) Art. 3. Dit wordt gelezen door den Predikant van Fauresmith en ontvangen, om door de Moderatuur te worden geteekend en verzonden.

Aan de orde is, het Concept verbeterd Reglement op de Zending. Dit wordt gelezen door den Predikant van Bethulie, en in overweging genomen.

Verscheidene leden voeren het woord, en wordt ondertusschen voorgesteld "dat slechts de Synodale Zending Commissie zou worden gemachtigd om bij de beroeping eens Zendelings, met hem een Contract aan te gaan, waardoor de Commissie geregtigd zal zijn hem, zoo zij er redenen voor heeft, uit zijne betrekkenig te ontslaan;" en ook "het Concept der Commissie worde aangenomen." Naar aanleiding van dit een en ander werd het woord gevoerd.

In omvraag gebragt, wordt besloten *tot de aanname van het Concept.*

De Predikant van Senekal legt ter tafel, den uitslag van zijn Wel-Eerws. benoeming van de Commissie voor het Examen van Godsdienst-Onderwijzers; zijnde als Personeel der Commissie door hem voorgesteld, de Predikanten van Philippolis, Edenburg en Bethulie. De Vergadering benoemt mitsdien deze leden om de meergenoemde Commissie uit te maken.

Tot leden der Commissie over de Colportage worden, door den Predikant van Hoopstad voorgeslagen, de Predikanten van Heilbron, Wepener, Brandfort en Vrede. De Vergadering besluit tot de benoeming dezer leden tot de Commissie over de Colportatie.

Het nagebed wordt gedaan door den Predikant van Boshof.

Gelezen en goedgekeurd, den 22 Mei, 1889.

GUSTAV RADLOFF, *p. t.* Moderator

P. A. WINTER, *p. t.* Assessor.

ALBS. MEIRING, Scriba Synodi.

TWAALFDE ZITTING.

De Twaalfde en laatste Zitting der Synode van Mei, 1889, en volgende dagen wordt gehouden op den 22 dag van de maand Mei des voornoemden jaars.

De Notulen der vorige Zitting worden gelezen.

Wordt besloten dat in deze het besluit *omtrent het doen drukken* door den Scriba *van vormen voor Afschriften van Doop- en Lidmaten-Registers niet* mede inbegrepen was, *het publiceeren van vormen van Kerkelijke Getuigschriften*,

De Notulen worden overigens goedgekeurd en geteekend.

Beschrijvingspunt 50 wordt der Vergadering ingeleid door den Ouderling van Winburg. Dit geldt de vraag omtrent jaarlijksche bijdragen door de verschillende Gemeenten voor het Theologisch Seminarie te Stellenbosch. Wordt hierop besloten: "De Synode berustte bij hetgeen in de Synodale Vergadering van 1887 omtrent deze bijdragen werd besloten." Hiermede in verband komt ter tafel de vraag der Commissie van Rationarii, "waarheen Collecten voor het Theologisch Seminarie door Kerkeraden moeten worden gezonden?" Wordt besloten: "Alle bijdragen voor de Theologische Kweekschool worden aan den Quaestor Synodi verantwoord."

De Predikant van Senekal verzoekt verlof om Beschrijvingspunt 51 te mogen terugtrekken, aangezien ook de Predikant van Winburg in deze Vergadering niet tegenwoordig is.

Aan de orde is nu Beschrijvings-Punt 52: "De Synode spreke haar gevoelen uit omtrent het al dan niet wenschelijke, dat eenig dienstdoende leeraar der Nederduitsche Gereformeerde Kerk, die zich voor eene politieke betrekking verkiebaar stelt, vooraf zijne betrekking neerlegge." De zaak houdt de Vergadering niet kortelijks bezig. *Vier* voorstellen worden ter tafel gelegd, *het derde* waarvan eindelijk tot besluit der Vergadering wordt: nl., "De Synode bepale dat, waar een Leeraar der Kerk zich verkiesbaar stelt voor eene politieke betrekking, hij vooraf zijne bediening als Leeraar moet nederleggen."

Beschrijvings-Punt wordt op voorstel des Moderators toegelicht door den Predikant van Senekal. Na een en ander

woord met verwijzing o.a. ook naar de Notulen, bladzijde 69, wordt besloten : "De Synode late door de Algemeene Synodale Commissie deze zaak voor de aandacht der Regering brengen." Hier was sprake van eene vraag omtrent meerdere magt door de Regerig te worden gegeven aan Doopgetuigen.

De Moderator oordeelt, dat de gewone werkzaamheden der Synode zullen worden voortgezet, *voor en aleër* in behandeling. kunnen komen, voorstellen en vragen, waaromtrent de behandeling door deze Vergadering was verzocht. Hij stelt misdien aan de orde de kiezing van de Synodale Zending Commissie en wel volgens de wet, bij Art. 49, § 29. Tot leden dezer Commissie worden achtereenvolgens gekozen de Predikanten van Bethlehem, Senekal en Heilbron.

Tot Curatoren van het Grey College worden door den Moderator opnieuw benoemd, de Heeren J. G. Fraser en I. Bisseux, benevens den Predikant van Bloemfontein en Dr. C. J. G. Krause (Notulen, bladzijde 881.)

Tot Curatoren van het Instituut Eunice ,t.a.p. bladz. ,181), de Predikant van Bloemfontein, de Wel-Eerw. heer J. Grosskopf, en de Wel-Ed. heeren J. G. Fraser, en Dr. C. J. G. Krause.

De Moderator berigt tevens, dat de Oostelijke Ring aan de beurt zal zijn om één der Leeraren, onder deszelfs Ressort, te benoemen ten einde de volgende Synodale Vergadering, D.V., met eene leerrede te sluiten.

Door den Predikant van Bethulie worden voorgeslagen tot leden van de Commissie over Zondagscholen, de Predikanten van Heilbron, Ficksburg, Boshof, Smithfield en Ladybrand. Op voorstel van den Predikant van Bethlehem en met goedvinden van dien van Ficksburg, wordt de Predikant van Bethulie voorgesteld in plaats van dien van Ficksburg. De vergadering hecht hare goedkeuring aan dezen gewijzigden voorslag en benoemt mitsdien de Commissie als voorgedragen.

Na de Pauze wordt ter tafel gelegd een Telegram van den Predikant van Philippolis, bericht inhoudende omtrent de ziekte zijns zoons. Dit wordt door den Voorzitter der Vergadering medegedeeld.

Aan de orde wordt nu gesteld de kiezing van twee der leden van de Algemeene Synodale Commissie. Middelerwijl worden

door den Voorzitter benoemd tot Secundi van de Synodale Zendig Commissie, de Predikanten van Kroonstad, Ladybrand en Lindley.

Worden gekozen ter aanvulling van de Algemeene Synodale Commissie, de Predikanten van Bultfontein en Bloemfontein. Als Secundi van de Algemeene Synodale Commissie worden door den Voorzitter benoemd en door de stem der Vergadering goedgekeurd, de Predikanten van Ficksburg, Fauresmith, Senekal, Winburg en Bethlehem—als de Secundi respectievelijk van den Moderator, den Scriba, den Assessor, den Predikant van Bultfontein en den Predikant van Bloemfotein.

Nu worden inbehandeling genomen de voorstellen waarvan tevoren kennis was gegeven.

De Predikant van Vrede had verzocht om revisie van de verklaring der Synode gegeven aan Art. 79,—5, aangaande Belijdenis predicatieën. Twee voorstellen komen in deze ter tafel. De Vergadering besluit overeenkomstig het tweede deel daarvan, nl., "De Synode vindt de verklaring van de uitdrukking Belijdenis Predikatieën op bladzijde 879 der Synodale Notulen goed.

De Predikant van Edenburg noemt zijne redenen, waarom hij gevraagd heeft om revisie van het Synodaal besluit betreffende ,,uitnoodigingen," enz., voorkomende op bladzijde 882 der Synodale Notulen. Nog enkele leden voeren kortelijks het woord. Op voorstel van den Predikant van Kroonstad, wordt in deze besloten : "Het wordt aan den Scriba overgelaten om in zake vermeld naar discretie te handelen."

Aan de orde is nu eene Memorie, namens den Kerkeraad der Gemeente van Bloemfontein, betreffende eenen Hulp-Prediker voor deze Gemeente. Het woord wordt van verscheidene kanten gevoerd, terwijl intusschen *vier* voorstellen ter tafel worden gelegd, waarvan het oorspronkelijk voorstel, geëmendeerd, tot besluit wordt, namelijk : "De Synode oordeelende dat er eene behoefte bestaat aan eenen Hulp-Prediker voor de Gemeente van Bloemfontein, besluit eene jaarlijksche toelage van £125 niet te bovengaande, uit het Sustentatie Fonds tot het Salaris toe te kennen zoodra dit Fonds zulks toelaat."

Andere voorstellen komen ter tafel, van den Predikant van Senekal, betreffende het honorarium aan den Assistent Scriba en den Scriba in hunne betrekkingen als zoodanig.

Op de vraag van den Predikant van Kroonstad: "Kan men aan iemand die eene lijnplaats bewoont ten eenigen tijde, dus na het eerste jaar der stichting van eene gemeente, waartoe hij zou hebben gewenscht te behooren, nog zijn bewijs van lidmaatschap geven?" De Vergadering antwoord hierop: "Ja! men mag die geven, indien daarom verzocht.'"

Op eene vraag van den Predikant van Edenburg, "of de Synode door de aanname van het Rapport harer Commissie, betreffende de wijzing van Art. 132 der Kerkewet. Beschrijvingspunt 12, nu meent, dat dit Rapport wet geworden is?" wordt door de vergadering geantwoord: "Ja!"

De Commissie in zake de Ordonnantie op het Openbaar Onderwijs heeft vooralsnog tot geen Resultaat kunnen geraken. De Voorzitter oordeelt, dat deze Commissie, terwijl zij nu aftreedt, de zienswijze der Synode te kennen zal geven aan de Commissie door den Hoog-Ed. Volksraad over dezelfde zaak benoemd.

Op de voorstellen zoo even ter tafel gelegd, wordt achtereenvolgens besloten: 1. "Als blijk van erkentelijkheid en waardering zijner diensten besluite de Synode aan denAssistent Scriba eene gratificatie van £7. 10s. toe te kennen en dit te bestendige," en 2. De Synode, met het oog op de steeds toenemende werkzaamheden van den Scriba, ook als Quaestor, Actuarius en Archivarius Synodi, en als een blijk van hare erkentelijkheid en waardering van zijne diensten, besluite het honorarium aan deze betrekking verbonden tot £50 per jaar te verhoogen."

Op eene vraag door den Kerkeraad van Bethlehem gedaan, wordt ten genoege van dezen door den Hoog-Eerw. Assessor geantwoord: "Wat staat den Kerkeraad te doen in eene tuchtzaak, waarin het Geregtshof reeds uitspraak gedaan heeft, dewijl de Kerkeraad vooraf weet, dat hij zich aan vervolging blootstelt, indien hij tot eene andere uitspraak mogt komen?"

Eene andere vraag met betrekking tot de kosten van Commissieën door Ringen in zake grensscheidingen genoemd, geene Rings Commissieën zijnde, wordt van den eenen en anderen kant het woord gevoerd. De Voorzitter oordeelt, en de Vergadering berust hierbij, dat eene vraag van dezen aard, waar het geldt de

goed - of afkeuring eener Ringsvergadering, zonder de noodige gegevens voor zich, niet voldoende kan worden beantwoord.

Eene andere vraag van den Ouderling van Jacobsdal omtrent de bevestiging van huwelijken onder bijzondere omstandigheden op den Zondag, wordt ten genoege des vragers beantwoord.

Eindelijk worden achtereenvolgens en telkens door het opstaan der leden besloten: 1. "De Synode betuige haren hartelijken dank aan den Predikant en den Kerkeraad en de Inwoners van Bloemfontein, voor de Christelijke liefde en gastvrijheid haren leden gedurende deze Synodale Vergadering bewezen, en zij verzoekt den Predikant dezer Gemeente, de dankbetuiging aan dezelve als tevoren over te brengen;" 2. "De Vergadering spreekt hare hooge weerdering uit van den arbeid harer Commissieeën ter Synodale Vergadering hier, en inzonderheid der Commissieeën van Rationarii en van Bezigheid: de Regts-Commissie; 3. "De Synode betuige haren dank voor den getrouwen arbeid door haar verricht aan de Synodale Commissie van Finantieën.

De dienst der *plegtige sluiting* van de Synode heeft plaats ten ½ 8 ure n.m., den 22 Mei, 1889. Deze dienst wordt geleid door den Hoog-Eerw. Voorzitter der Synode, pro tem., den Predikant der Gemeente van Hoopstad. De leerrede uitgesproken werd gehouden naar aanleiding van verzen 17 en 18, van Openb. 3. Na deze dienst is de Vergadering wederom gezeten, en worden de Notulen der Zitting van heden gelezen en goedgekeurd, zijnde—na een kort woord door den Voorzitter tot de Vergadering en het gebed door den Predikant van Bloemfontein—geteekend en wel volgens voorschrift der Kerkewet bij Art. 49, § 35, op den 22 Mei, 1889.

GUSTAV RADLOFF, p. t. Moderator.
P. A. WINTER, p. t. Assessor.
ALBS. P. MEIRING, Scriba Synodi.
H. S. THERON.
H .J. LUCKHOFF, V.D.M.
D. S. v. d. MERWE.
D. J. J. van VELDEN, V.D.M.
M. G. MYNHARDT.
C. S. MORGAN, V.D.M.
TH. A. du TOIT.
A. A. v. d. LINGEN, V.D.M.
W. J. WESSELS.

P. S. VAN HEERDEN, V.D.M.
W .J. A. STRAUSS.
A. MURRAY J. Zn., V.D.M.
J. A. J. VILJOEN.
G. W. B. VAN DER LINGEN, V.D.M.
S. P. NEL.
O. J. RALL.
J. J. T. MARQUARD, V.D.M.
S. J. SPIES.
C. P. THERON, V.D.M.
J. H. NAUDE.
A. J. SMITH.
G. R. KEET, V.D.M.
G. M. DE WET.
H. VAN BROEKHUIZEN, V.D.M.
J. H. DU TOIT.
J. A. JOUBERT, V.D.M.
W. J. v. d. MERWE.
W. J. NAUDE.
GEO. THOM, V.D.M.
D. J. MINNAAR, V.D.M.
J. J. SCHEEPERS.
H. J. LE ROUX.
W. J. WESSELS.
E. A. J. DU TOIT, V.D.M.
A. H. LE ROUX.
A. J. B. ALBERTYN. V.D.M.
J. J. CILLIERS.
R. H. VAN DE WALL, V.D.M.
F. P. J. PIETERS.
W. A. DU TOIT ,V.D.M.
B. W. RICHTER.
J. H. ENSLIN, V.D.M.
D. P. CILLIERS.
G. P. VILJOEN.

Bloemfontein, 22 Mei 1889.

BIJLAGEN

Tot de Notulen der Synodale Vergadering van 9 Mei 1889, en volgende dagen.

INHOUD.

I.

BESCHRIJVINGSPUNTEN, ENZ.

Ter overweging der Synode in derzelver Hoog Eerw. Vergadering van 9 Mei 1899 en volgende dagen,

Moeten ter Synodale Vergadering dienen, volgens Kerkewet en Synodale bepalingen.

1. De respectieve rapporten over "den Staat der Godsdienst" in de Gemeenten, Art. 87.

2. Het Rapport van den Scriba Synodi.

3. Het Rapport van den Quaestor Synodi.

4. Het Rapport van den Actuarius en Archivarius Synodi.

5. Het Rapport van de Synodale Commisie van Finantiën.

6. Het Rapport der Algemeene Synodale Commissie.

7. Het Rapport der Synodale Zending Commissie.

8. Het Rapport der Commissie over het Examen van Godsdienst Onderwijzers.

9. Het Rapport der Commissie over de Zondagscholen.

10. Het Rapport der Colportatie Commissie.

11. De Rapporten over het Onderwijs—het Grey College en het Instituut, Eunice.

12. Het Rapport der Commissie, tengevolge de wijziging van de Kerkewet, bij Art. 132. ,De Syn. Nott. blz. 871).

13. Rapport omtrent de behartiging van de Geestelijke Belangen der Lidmaten onzer Kerk in het Barolong Grondgebied. (Syn. Notulen, blz. 879.)

14. Rapport der Commissie over eenen algemeenen Index op al de Synodale Notulen, (t. a. p. blz. 863.)

15. Rapport betreffende het Eigendomsregt der Kerk op de Statie gronden te Witzieshoek (Syn. Nott. blzz. 844, 846).

16. Rapport aangaande het Officiëel Orgaan der Kerk—zie de Synodale Notulen op blz. 859.

De Scriba Synodi.

II. ALGEMEEN.

17. De Synode bespreke de wenschelijkheid om den verschillenden Kerkeraden het oprigten van Hulpzendinggenootschappen aan te bevelen, opdat het inzamelen van bijdragen voor de ending te Witzieshoek en elders bevorderd moge worden en beraadslage over de wijze, waarop Gemeenteleden in het algemeen beter bekend kunnen worden met wat er in het Zendingveld gedaan wordt, opdat hetgeen nu, wegens onbekendheid niet naar eisch bemind wordt, die plaats in hunne harten inneme, die het waard is.

Zij doe zulks onder de diepe overtuiging, dat de Ned. Geref. Kerk van den Oranje Vrijstaat, met hare *twintig duizend* lidmaten, op verre na nog niet gezegd kan worden te doen in belang van deze heerlijke zaak wat van haar met regt door haren Koning geëischt kan worden.

De Predikant van Bethulie.

18. De Synode berame een plan in overleg met den Inspekteur van het Openbaar Onderwijs, waardoor de beoefening van de Zangkunst ook tot vak van Onderwijs in de Gouvernement Scholen worde gesteld.

De Predikant van Brandfort.

19. Kunnen Goede Tempelieren tot Kerkeraadsleden gekozen worden?

De Kerkeraad van Wepener.

II. SPECIAAL.

20. De Synode herinnere hare leden, als vertegenwoordigende de verschillende gemeenten, aan het voorgeschrevene bij Artikels 67, §2 en 75, 16 en 77 §1, (Vergel. met Art. 22 §1).

De Predikant van Edenburg.

21. Aangezien het ter vergadering van den Zuidelijken Ring gebleken is, dat misbruik kan gemaakt worden van Art. 3 der Huwelijks Ordonnantie No. 1, 1859, zoo verzoeke deze Ringsvergadering, dat de Synode daarvan kennis neme.

De Zuidelijke Ring.

22. De Synode overwege of niet de tijd aangebroken is om eene nieuwe Editie der Wetten en Verordeningen van de Kerk te publiceeren.

De Predikant van Edenburg.

23. De Synode bespreke de wenschelijkheid van een uitgave des Bijbels—door bemiddeling van een Bijbelgenootschap—waarin onder kantteekeningen wordt opgenomen eene uitlegging van die woorden, welke in de Hollandsche Staten vertaling voor de (Zuid) Afrikaansche bevolking in het algemeen onverstaanbaar zijn.

De Predikant van Senekal.

III. WETSVERANDERINGEN.

24. De Ringsvergadering, gevoelende dat bij het Kerkelijk Onderzoek (Art. 79) sommige vragen in dat Artikel gesteld, zoodanig konden worden gewijzigd en ook andere vragen worden bijgevoegd dat—behalve statistieke opgaven—het werk der Kerk in bijzonderheden aan de overweging der Ringen kunne worde voorgelegd; verzoeke aan de eerstvolgende Synodale Vergadering revisie van Art. 79.

De Zuidelijke Ring.

25. De Synode stelle in de plaats van Art. 79 der Kerkewet Art. 78 van het Concept van 1880 gerevideerd.

De Predikant van Edenburg.

26. De Synode amendere Art. 117 als volgt: §1. Bij het overlijden van den Consulent, of bij zijn vertrek, of bij langdurige afwezigheid wegens ziekte, zal de Voorzitter des Rings een der Predikanten in dienst der Kerk, sorteerende onder denzelfden Ring, waaronder de Consulents gemeente sorteert, als tijdelijken Consulent benoemen, en zijne benoeming zoodra mogelijk in het Officieël Orgaan der Kerk bekend stellen.

27. De Ring brengt het volgende onder de aandacht der Synode:

A. In Art. 262 worde in plaats van: "Voor het geheel jaar, het jaar van *gratie,*" gesteld: "Voor een geheel kwartaal, het kwartaal gratie."

B. In Artt. 118, 280, enz., worde de uitdrukking: *"Jaar* van gratie," veranderd in: *"Kwartaal* van gratie."

28.—Art. 57, §1, worde aldus gewijzigd: de diensttijd van iederen Ouderling en Diaken zal zich uitstrekken over den tijd van 3 (drie) achtereenvolgende jaren, waarna zij moeten aftreden, en niet mogen herkozen worden, ten waren zij ten minste één jaar hebben gerust.

De Zuidelijke Ring.

29. De Synode neme in revisie die Kerkelijke Wetten en bepalingen, welke op pligten en Werkzaamheden der Syn. Zending Commissie betrekkig hebben, opdat aan deze Commissie meerdere magt worde toegekend.

De Predikant van Senekal.

30. De Synode revidere het Synodaal besluit van 20 Mei, 1887, de Syn. Notulen op blz. 869 en 872) omtrent Art. 223 lett. *a* en *b* en late de Wet zooals zij geweest is; met uitzondering slechts der woorden: "de Gemeente Leden" in plaats van: "den Avondmaalgangers" onder letter *b* van dat Artikel (223).

31. Bij Art. 202, let. *d,* in plaats van de woorden: "ééns in de drie maanden," worde gelezen: "eens in iedere maand" en worde uitgelaten de woorden: "instede van de gewone Zondagschool."

De Predikant van Edenburg.

IV. WETSBEPALINGEN.

32. De Synode worde andermaal dringend verzocht om eene nieuwe verdeeling der Ringen.

De Westelijke Ring.

33. Daar het ten overvloede gebleken is, dat de kiezing van de Algemeene Synodale Commissie—en de Rings- en Zending Commissiën, volgens de wijze voorgeschreven in Paragraaf 29 van Art. 49 veel tijds vereischt en de hoogere Vergaderingen deswege wat zeker niet wenschelijk is, aan het *benoemen* dier Commissiën de voorkeur wenschen te geven;

Besluite de Synode aan Par. 31 van Art. 49 het volgende te voegen, meenende dat daardoor de voornoemde kiezingen bespoedigd zullen worden:

"*De Primarii* der Alg. Synodale Commissie; de Rings- en Zending-Commissien worden op de volgende wijze gekozen :

(*a*.) Eerst wordt er eene Nominatie-lijst gevormd. Daartoe zal ieder Stemgerechtigde niet meer namen op het stembriefje plaatsen, dan er personen moeten worden gekozen.

(*b*) Uit deze Nominatie-lijst zal ieder stemgerechtigde even zoo vele namen op het stembriefje plaatsen als het getal personen dat bij de kiezing wordt vereischt.

(*c*) Die de meeste stemmen op zich heeft vereenigd is gekozen, indien het getal stemmen de volstrekte meerderheid uitmaakt.

(*d*) Indien een of meer, tot het genoemde getal vereischt, niet de volstrekte meerderheid der behoorlijk uitgebragte stemmen op zich vereenigd hebben, zal er—om die te vinden—eene nieuwe stemming plaats hebben, en wel uit *tweemaal* zoo vele namen als het getal, dat verder wordt vereischt. Dit dubbeltal wordt gevormd uit de namen op de stemlijst, welke het hoogste getal stemmen op zich vereenigd hebben.

(*e*) Indien een gelijk getal stemmen zich op twee of meer namen op de stemlijst vereenigt, op zulk eene wijze dat men daardoor meer namen verkrijgt dan vereischt wordt voor het dubbeltal te vormen vermeld, dan zal men door uitloting het benoodigde getal vinden.

De Predikant van Bethulie.

34. De Synode besluite, dat alle zaken van ontucht waarin de Beklaagde tot de vrouwelijke sekse behoort, door eene Commissie van drie leden uit den Kerkeraad behandeld zullen worden.

De Predikant van Bloemfontein.

35. Aan Art. 286 worde bijgevoegd : "en wel overeenkomstig de 'Wetten en Verordeningen' der Kerk.

36. Aan Art. 202, let. *a*, worde toegevoegd : "en in de leerboeken der Kerk, zooals gebruikelijk in de respektieve Gemeenten met het oog op Artt. 199, 200 en 197."

37. Bij Art. 233, *na* de woorden; "te vragen (Art. 89)" worde ingevuld : "en zij zal dit gezettelijk doen minstens 3 maanden voor elke Synodale Vergadering."

De Predikant van Edenburg.

38. Bij Art. 39 worde het volgende gevoegd:
(1.) Aan het slot van Paragr. 16 leze men: "Ocer hoe groot een gedeelte der Gemeenten is in het afgeloopen jaar het *herderlijk bezoek* geschiedt?"

(2.) Aan Par. 22 worde toegevoegd: "Worden er van tijd tot tijd berichten uit de Christelijke Zending aan uwe Gemeente medegedeeld?"

(3) Aan het slot van Art. 79 worde de volgende vraag toegevoegd:

,,Zijn al de door de Synode bepaalde Collecten geregeld gehouden? Hoeveel is bijgedragen voor:

(*a*.) Het Theologische Studenten Ondersteunings Fonds?

(*b*.)De Zending te Witzieshoek in October?—in April?

(*c*) Het Sustentatie Fonds?

(*d*.) De Theologische Kweekschool te Stellenbosch?"

De Predikant van Bethulie.

39. De Synode late een Reglement opstellen en publiceren van hare bepalingen—van tijd tot tijd—ten opzigte van hare Commissie van Financien.

De Predikant van Edenburg.

40. Bij vergaderingen van den Gecombineerden Kerkeraad ter benoeming van Predikanten zal, waar zulks noodig is, op verzoek van den Predikant of Consulent en met toestemming van den Kerkeraad eenige Predikant in dienst der Kerk als Voorzitter mogen ageren. De Synode make dit tot Wet.

41. "Deze Vergadering gevoelt de noodzakelijkheid dat bij eene Ringsvergadering eene Commissie aangesteld worde, die ten taak hebben zal de 'Afschriften van Doop- en Lidmaten Registers' na te zien, ten einde fouten die er mogten ingeslopen zijn—blijkens deze zoowel in het origineel als in de afschriften—aan den Ring te rapporteren, opdat zij onder de aandacht der verschillende Gemeenten ter rectificatie gebragt worden en dat de Kerkeraden voorzien worden van vormen voor de af-

schriften van Doop- en Lidmaten Registers; weshalve zij voorstelt dat de HoogEerw. Synode zoodanig Wetsartikel in het Wetboek plaatse."

De Zuidelijke Ring.

42. Daar er in onze Kerkelijke Bepalingen geene voorziening is gemaakt voor de Inzegening van Kandidaten tot de Heilige Dienst als Hulppredikers en dit van wege de uitgestrektheid eener Gemeente of de onvermijdelijke lange afwezigheid of langdurige krankheid van eenen Predikant of anderszins wel noodzakelijk worden kan;

Zoo benoeme de Synode eene Commissie van drie leden, die staande deze Vergadering aan dezelve voorleggen zal een Concept Reglement voor de Inzegening van hulppredikers.

De Predikant van Bethulie.

V. WETSVERKLARINGEN.

43. De Synode spreke een duidelijk oordeel uit over het regt —al dan niet—van den Kerkeraad om *buitengewone* Leges te eischen voor de Registratie eener Doopsbediening op eenigen anderen Zondag dan den Zondag door zoodanigen Kerkeraad voor de Doopsbediening afgezonderd.

De Westelijke Ring.

44. De Synode beslisse : Of een Kerkeraad *buitengewone* Leges mag heffen voor de Registratie der Doopsbediening van een kind op eenigen anderen Zondag, dan den bepaalden Doop Zondag?

De Predikant van Bloemfontein.

45. De Synode worde gevraagd om de Wet bij Art. 49, Punt 29, uit te leggen.

De Westelijke Ring.

46. De Synode bepale af *aldan niet*, met het oog op Art. 77, §§ 3 en 5, indien een Getuigschrift van Lidmaatschap wordt opgeëischt van iemand, die onder Kerkelijke Censuur staat, *dit* op het stuk moet bekend gesteld worden.

De Predikant van Edenburg.

ALBS. P. MEIRING,
Scriba Synodi.

Edenburg, 29 Maart 1889.

TE LAAT ONTVANGEN BESCHRIJVINGSPUNTEN, (1889)

47. De Synode emendeere Art. 69 als volgt.—"Aan Kerkeraden blijft de vrijheid gelaten een zeker uur op eenigen dag, behalve Zondag, ter inzegening van het huwelijk op gewonen tijd te bepalen; doch in geen geval bij afwezigheid van den Predikant, of bij eene vacature; wanneer personen gedwongen worden buiten den bepaalden tijd te trouwen zal men het recht hebben £1 17s. 6d. voor het Pred. Wed. Fonds te vorderen; en in Art. 188 worden de woorden *"of de Leeraar"* geschrapt.

De Kerkeraad van Wepener.

48. De Synode zegge duidelijk welke gevallen kunnen worden begrepen onder de bepaling *"waar het noodig is"* in Art. 199.

De Kerkeraad van Boshof.

49. De Synode benoeme twee Commissies voor de Zondagscholen, eene voor de Zuidelijke en Westelijke Ringen, en eene voor de Noordelijke en Oostelijke Ringen.

Predikant van Ficksburg,
Voorz. der Zondag School Conferentie.

50. Aangezien de finantieele toestand van de Theologische Kweekschool te Stellenbosch onbevredigend schijnt en aangezien de Ned. Geref. Kerk van den Oranjevrijstaat zonder twijfel, verplicht is daarin, zooveel mogelijk, tegemoet te komen en zulks door vrije collecten slechts onregelmatig en onvolkomen geschieden kan, zoo bepale de Synode door eene vaste jaarlijksche som het voormelde Seminarie te ondersteunen en neme maatregelen om deze onder de verschillende Gemeenten der Kerk, naar evenredigheid van haar welvaart, te verdeelen.

Kerkeraad van Winburg.

51. De Synode benoeme eene Commissie om de Kerkelijk lijn tusschen Senekal en Winburg in revisie te nemen.

De Predikant van Senekal.

52. De Synode spreke haar gevoelen uit omtrent de al of niet

wenschelijkheid dat eenig dienstdoende Leeraar der Ned. Geref. Kerk, die zich voor eene politieke betrekking verkiesbaar stelt, vooraf zijne betrekking nederlegge.

Kerkeraad van Bloemfontein.

De Synode wende zich per eerbiedige Memorie naar den Hoog Edelen Volksraad, hem verzoekende de Doopsgetuigen, als zoodanig in het Doopregister geregistreerd, meer macht met betrekking tot de doopelingen waarover zij als getuigen staan, toe te kennen.

De Oostelijke Ring.

II.

Rapport van den Scriba der Synode, om te dienen ter Synodale Vergadering van 9 Mei 1889, en volgende dagen

1. Aan de besluiten der Jongstgeledene Synode Vergadering voor zoover deze het scribaat gelden, is uitvoering verleend. Zie het Synodale Brieven-boek en de Synodale Archieven.

2. De Synodale besluiten van 1887, zijn in het Kerke-Orgaan gepubliceerd. Zie aldaar op blzz. 2075, 2080.

3. De Synodale Archieven, vergeleken met het Synodale Brieven-Boek, zullen voorts aantonen dat en van welken aard en inhoud correspondentie is gevoerd, sedert de Synodale vergadering van 1887.

4. Al de stukken, als voormeld worden bij deze overgelegd en zullen door Uwe Hoog-Eerw. Vergadering aan hare Regts-Commissie ter inzage en rapport worden toevertrouwd.

Uwe Hoog-Eerw. O. Dienaar,

ALBS. P. MEIRING,
Scriba Synodi.

Edenburg, ulto. Maart 1889.

BIJVOEGSEL TOT HET RAPPORT DES SCRIBA'S VAN DE SYNODE.

5. De Beschrijvingspunten zij gepubliceerd, zie "De Fakkel" op blzz. 2768, 2775. Men vergelijke ook t.a.p. op blz. 2784, eenige drukfouten gecorrigeerd.

Er zijn evenwel nog ettelijke Beschrijvingspunten te laat voor de publicatie ontvangen, welke hierbij worden overgelegd. Uwe Hoog-Eerw. Vergadering beschikke zelve daarover.

a. Correspondentie betreffende de publicatie der Notulen van de Synodale Vergadering van 1887; stukken, gemerkt A. en B.
b. De SynodaleArchieven, sedert de Synode van 1887; waar onder de Bijlagen tot de Vergadering der Algemeene Synodale Commissie van 11, 12 en 14 Mei 1888, en andere stukken op deze commissie betrekking hebbende of door dezelve behartigd en bij name de ontvangene antwoorden op eene circulaire ten opzigte van het Synodaal besluit van 23 Mei 1887, betreffende het Sustentatie Fonds. Deze Archieven zijn gemerkt I, II, III en IV. Hierbij zouden

c. Moeten genoemd worden Paketten, gemerkt I, IV; zijnde correspondentie enz., enz. betreffende het Kerkelijk Orgaan, "De Fakkel."

Uwe Hoog-Eerw. O. Dienaar,

ALBS. P. MEIRING.

Scriba Synodi.

P.S.—Met referte naar punt 1 (boven) van dit Rapport, moet de Scriba berigten, dat hij aan de opdragt der Synode op blz. 849, betreffende Heidensche Gebruiken, direct in één geval slechts uitvoering heeft gegeven, naml. in een schrijven aan de Algemeene Synodale Commissie der "Kerk van Zuid Afrika.

Edenburg, 3 Mei 1889.

III

Rapport der Algemeene Synodale Commissie om te dienen ter Hoog-Eerw. Vergadering der Synode van 9 Mei 1889, en volgende dagen.

De algemeene Synod Commissie heeft de eer te rapporteren, dat zij in de maand Mei 1888, tot drie zittingen toe vergaderd is geweest. De Primarii-leden waren allen tegenwoordig.

1. Zij heeft door hare Rationarii en den Wel-Ed. Heer R. Innes als Auditeur de financiele aangelegenheden over het toen verloopen jaar voorloopig behartigd.

2. Zij heeft onderzoek gedaan naar de Statie-gronden te Witsiehoek en bevonden, dat daar den Hoog-Ed. Volksraad 500 morgen gronds was afgestaan voor eene Statie, te worden opgemeten en getransporteerd op kosten van het Gouvernement.

3. Van de Memorie der Synode van 1887 aan den Hoog-Ed. Volksraad betreffende heidensche gewoonten was nog niets beslist vernomen.

4. Uwe Commissie heeft met dankzegging aan den Hoog-Ed. Volksraad voor deszelfs houding ten opzichte van de wet op sterken drank, per memorie wederom bij dat Hoog-Ed. Ligchaam aangedrongen op het behoud en de handhaving der bestaande Drank-wet en het beramen van middelen om den smokkelhandel in sterken drank tegentegaan.

5 Zij heeft Kerkeraden, die alstoen nog in gebreke waren gebleven om volgens Synod. besluit inzamelingen te doen ten behoeve van de Theol. Kweekschool te Stellenbosch, hieraan te herinneren.

6. Uwe Commissie heeft ten opzichte der behartiging van de geestelijke belangen onzer Lidmaten in het Baralong grondgebied schikkingen getroffen, waardoor beurtelings om de drie maanden door de Predikanten der aangrenzende gemeenten, namelijk Winburg, Bloemfontein, Ladybrand en De Wetsdorp Godsdienst gehouden en de Bond-zegelen zouden bediend worden. Hieromtrent werd bericht gedaan in het Officieel Orgaan der Kerk.

7. De Staat der Zending onzer Kerk te Witzieshoek heeft UweCommissie geen geringe mate van zorg en bezordgheid gebaard. Zij heeft dan ook na rijp beraad aan Uwe Hoog-Eerw.'s Zending Commissie hare wenschen geopenbaard en hare besluiten medegedeeld. Uwe Commissie ziet met verlangen uit naar het Rapport der Synod. Zending. Commissie vooral met de toestanden in Witzieshoek.

8. Uwe Commissie heeft in zake de publicatie van het Orgaan der Kerk het hare trachten te doen om dit deel des werks op haar rustende te bevorderen.

9. Het was Uwer Commissie een voorregt per telegram den Leeraar van Smithfield, toen ter tijde juist aldaar bevestigd, te verwelkomen.

10. Uwe Commissie heeft goedgevonden aan 4 jongelieden die geldelijk uit het Theol. Stud. Ondersteunings-fonds worden ondersteund, ieder £40 's jaars toetekennen.

11. Aan de opdracht der Synode betreffende een honorarium aan den Rekenmeester der Synod. Finantieën heeft Uwe Commissie na vereischt onderzoek en rijp beraad besloten dit honorarium te stellen op £150 's jaars.

12. Uwe Commissie heeft een beroep der Conferentie van de Parijssche Evang. Zending in Basutoland gaarne en in zoo verre voldaan, dat zij de zaak heeft aanbevolen in de overweging der verschillende Kerkeraden, verwachtende de milde ondersteuning der verschillende Gemeenten.

13. Eene mededeeling van de Parijssche Evang. Zending-Conferentie, haar wensch te kennen gevende, dat onze Kerk het werk dier Zending binnen de grenzen van den Oranje Vrijstaat mocht overnemen, is door Uwe Commissie in ernstig beraad genomen. Zij heeft zekere Communicatie de zaak betreffende in het Orgaan der Kerk gepubliceerd.

14. Uwe Commissie heeft goedgevonden de Kerk op te wekken tot het gereedelijk houden van een Dankdag op 27 Mei l.l. door de Regering bepaald.

15. Zij heeft wat de Zending te Witsieshoek betreft, hare aandacht gewijd aan de vraag omtrent de verplaatsing van des Zendelings-woning, en der Synod. Zending-Commissie hare

meening daarover bekend gemaakt. Zoo ook met betrekking tot de op te meten Statiegronden te Witsieshoek, en overigens het een en ander behartigd; bij name :

16. Uwe Commissie heeft Zondag, 2 July l.l. genoemd en aanbevolen als een algemeene Dank en Biddag; den Predikant van Bethlehem tijdelijk als lid der algemeene Synod. Commissie benoemd ter aanvulling van de plaats opengevallen wegens het overlijden van den Predikant van Smithfield; en kennis genomen van en overwogen eene Correspondentie betreffende de Alliantie der Presbijteriaansche Geref. Kerken; en eindelijk met ingenomenheid de gunstige berichten van de Stichtingen voor Onderwijs te Bloemfontein.

17. Uwe Commissie refereerde de vraag naar Statistieke opgaven onzer Kerk naar Uwe Hoog Eerw. Vergadering.

Met hoogachting en heilbede, enz. enz.

P. A. WINTER, Moderator.
C. S. MORGAN, Assessor.
C. FRASER, V.D.M.
ALBS. P. MEIRING, Scriba.

IV.

Verslag der Regts Commissie van de Synode van 1889.

Uwe Commissie heeft de eer mits dezen aan de Hoog-Eerw. Vergadering het volgende te rapporteren.

I. Lettende op het precedens gesteld bij vorige vergaderingen der Synode beveelt uwe Commissie aan dat de Beschrijvingspunten die ingekomen zijn na den tijd door de wet bepaald in behandeling worden genomen. Uwe Commissie wenscht echter met alle bescheidenheid den wensch uit te spreken dat deze Hoog-Eerw. Vergadering duidelijk te verstaan geve dat het hare begeerte is dat dit in het vervolg slechts in zeer dringende gevallen zal gedaan worden, opdat, ook in dezen alle dingen met orde zullen geschieden.

II. Met betrekking tot de Memories die haar overgelegd zijn heeft uwe Commissie het volgende te rapporteren.

(*a*) Zij heeft overwogen eene memorie van *Parijs*.

Er wordt in gevraagd om ondersteuning uit het Sustentatie Fonds, de gemeente van haren kant belooft te zullen geven vrije woning voor den Leeraar alsmede eene jaarlijksche bijdrage van £110.

Uwe Commissie verwijst naar 't besluit genomen in de Synode van 1885 en drukt daarbij de ernstige hoop uit dat, indien 't maar eenigszins mogelijk is, aan 't verzoek der memorialisten zal voldaan worden.

In verband hiermede berigt uwe Commissie dat er, op de circulaire gerigt tot de gemeenten die £275 uit het Sustentatie Fonds ontvangen, antwoord gezonden is door 10 gemeenten, 8 er van weigeren onconditioneel, 2 stemmen toe *mits ook de anderen het doen* !

(*b*) Voor uwe Commissie is geweest : eene memorie van de gemeente Ladybrand tegen de herroeping van Ordonnantie 10. Aan het verzoek in deze memorie vervat is reeds gevolg gegeven door het besluit dat gevallen is op den 13den dezer.

(*c*) Een brief van Dr. Stolreither :—Uwe Commissie wenscht dat de Synode hare waardering uitspreke over de poging door den Dr. aangewend om de verwoesting door de diptheria aangerigt te stuiten en beveelt aan dat die brief door de Synode in behandeling zal worden genomen.

III. Voor de aandacht uwer Commissie is gekomen eene breedvoerige correspondentie gevoerd in zake de Fakkel. Het is der Commissie onmogelik naar aanleiding daarvan eene vaste aanbeveling te doen en zij verwijst de Synode dus naar het rapport, dat volgens opdragt, aan den Eerw. Scriba Synodi zal ingeleverd worden.

IV. Voor uwe Commissie is geweest de correspondentie gevoerd in zake de opmeting en eigendoms bewijzen van den grond te "Witzieshoek." Uit een antwoord van den Gouvernements Sekretaris blijkt dat de grondbrief eerst op den 18den April 1889 kon worden uitgereikt.

De Commissie had geene gegevens voor zich waaruit blijken kon of dit geschied is dan niet.

V. Uit de Synodale Archieven blijkt, dat er door de predikanten van Frankfort, Vrede en Smithfield voldaan is aan hetgeen voorgeschreven wordt in Art. 283 der Kerkelijke wetten en Bepalingen.

Meenende aldus aan den last haar door de Hoog-Eerw. Vergadering opgedragen voldaan te hebben, heeft uwe Commissie de eer zich, met den verschuldigden eerbied, te onderschrijven, van de Hoog Eerw. Vergadering de

Dienstwillige dienaars en Broeders,

R. H. VAN DE WALL, V.D.M.

C. P. THERON.

J. H. DU TOIT.

TH. A. DU TOIT.

J. J. SNIJMAN.

D. J. J. VAN VELDEN, Scriba.

Bloemfontein, 14 Mei 1889.

Rapport der Regts Commissie.

Uw Hoog Eerws. Commissie heeft onder hare aandacht gehad eene Memorie van eenige leden (een negental) komende, eerbiedig verzoekende om herroeping van het besluit der Synode gevallen op Zaturdag, den 18 Mei, in zake het Beschrijvingspunt 19, ingezonden door den Kerkeraad van Wepener.

Na lang en rijp beraad wenscht zij met alle bescheidenheid te adviseren dat

a. Met het oog op het antwoord omtrent deze zaak reeds vroeger gegeven (Vide Not. der Syn. Verg. Bl. 684.)

b. Met het oog op Art 58 §1 alwaar duidelijk omschreven wordt, wie als Kerkeraadsleden kunnen gekozen worden —aan memoralisten geantwoord worde: "Dat elk niet gecensureerd lid der gemeente tot Kerkeraadslid kan gekozen worden."

Wij hebben de eer te zijn,

U.H.Eerws. Dienstwillige Dienaars en Broeders,

R. H. VAN DE WALL.
C. P. THERON.
J. H. DU TOIT.
TH. A. DU TOIT.
D. J. J. VAN VELDEN.

V.

Rapport van de Synodale Zendings Commissie.

Aan den Hoog-Eerw. Heer Moderator der Synode van de Ned. Geref. Kerk, thans vergaderd.

HOOG EERW. HEER.—Uwe Commissie geroepen zijnde verslag te doen van hetgeen onder haar toezigt en hare waarneming gedurende de laatste twee jaren in het Zendingveld des lands heeft plaats gevonden, wenscht het volgende onder de aandacht der Hoog-Eerw. Vergadering te brengen.

II. HET ZENDINGWERK TE WITZIESHOEK.

1. De gemeente breidt zich hier niet uit zooals overigens in den Oranje Vrijstaat; zelfs zijn eenigen van het Christendom afvallig geworden. De zaak des Evangelies lijdt en het Zendingwerk is niet meer gezegend.

Dit zal uit het volgende kunnen verklaard worden.

A. Vroeger werden de heidenscholen tegengegaan. Tegen dezen heeft P. Moperi, het opperhoofd, zich verklaard, en werd door den toenmaligen Commandant ondersteund. De tegen-

woordige Commandant laat zich echter met deze zaak niet in verklarende dat de wetten des lands hem geene macht geven zulks te verbieden.

B. Met de scholen gaat het achteruit. Blijkens het verslag van den Inspecteur van Onderwijs is het getal leerlingen aanmerkelijk verminderd en het schoolgaan is ongeregeld. De belasting van 3s. 6d. per hut, en die tot £120 per jaar opbragt, komt slecht in. Gedurende het laatste jaar is er slechts £23 ontvangen. De tegenwoordige Commandant weigert deze belasting in te vorderen, om dat hij de Kaffirs niet verpligten kan zulks te betalen. Volgens P. Moperi heeft hij zelfs geweigerd de belasting, die vrijwillig opgebragt werd, te ontvangen. Ten gevolge hiervan zal deze of gene school moeten gesloten worden, ten zij de Regering de belasting verpligtend make of de toelage van £45 per jaar voor de scholen te Witzieshoek verhooge. Omtrent deze zaak zou uwe Commissie zich per eerbiedige memorie naar den Hoog-Ed. Volksraad wenden.

6. Uwe Commissie heeft eene gratificatie, naar de aanbeveling van de Synode, aan den Zendeling toegekend. Nu vraagt hij eene verhooging van salaris.

7. Uwe vergadering was zes malen bij een en de leden der Commissie hebben van tijd tot tijd Witzieshoek bezocht.

C. Het besluit der Zending Commissie dat eene vrouw, ten einde lid der Kerk te worden, kerkelijk gehuwd moet zijn met haren man, of hem verlaten moet zoo hij weigert haar alzoo te huwen, schijnt eene beweging tegen de Kerk verwekt te hebben.

2. Er bestaat geene goede verstandhouding tusschen den Zendeling en den Commandant, waardoor het werk te Witzieshoek grootendeels benadeeld wordt. Over het algemeen laat de toestand van zaken veel te wenschen over, vooral wat betreft de verhouding tusschen den Zendeling en eenige leden zijner gemeente.

Ook is die verhouding niet altijd naar wensch geweest tusschen den Zendeling en uwe Zending Commissie. Moeijelijkheden van onaangenamen aard hebben zich voorgedaan en waar de Zending Commissie op liefderijke en raadgevende wijze zocht te handelen is dit niet altijd met den verlangden uitslag bekroond geworden.

3. Derhalve gevoelt uwe Commissie met de beperkte macht haar verleend door de Kerkewet, zich niet in staat meer uit te richten dan zij gedaan heeft, en verlangt dat in de toekomst aan de Synodale Zending Commissie meer macht worde toegekend.

4. Met de verplaatsing van de Zendelingswoning is nog geen aanvang genomen, omdat de Zendeling niet ten volle aan zijne opdracht in deze zaak voldeed. Ook is uwe Commissie tot het besluit gekomen om liever eene nieuwe woning te bouwen, 't welk meer geld zal kosten, terwijl zij meent dat de fondsen daartoe ontoereikend zullen zijn, zoo zij slechts uit collecten door den Zendeling bijeenverzameld, zullen gevonden worden. Zij heeft besloten de oude Zendelings woning niet neer te halen.

5. Met dankbaarheid heeft uwe Commissie vernomen dat ongeveer 500 morgen als statiegronden aan onze Kerk door den Hoog-Ed. Volksraad toegekend zijn; zij heeft bericht omtrent de opmeting dier gronden, doch is niet bewust bij welke personen of welk ligchaam de grondbrieven, enz. berusten. Gaarne zou zij hieromtrent in het reine willen gebracht zijn en vertrouwt ook tijdens deze zitting de noodige inlichting te krijgen.

II. Omtrent het Zending werk in de onderscheidene gemeenten des lands heeft Uwe Commissie de eer het volgende, blijkens de ingezonden rapporten, mede te delen.

1. *Winburg.*—Het Zendingwerk op het Dorp wordt nog steeds behartigd door de Wesleyaansche Broeders.

Door het vertrek van den Wel-Eerw. Heer Kock was de Kerkeraad genoodzaakt de Zending Gemeenten van Leeuwkop en te Ventersburg over nemen. Voorloopig zijn er evenwel op beide plaatsen bekwame Catecheten en Onderwijzers, zoodat de Leeraar der gemeente slechts belast is met het noodige toezicht en het bedienen der heilige Sacramenten.

2. *Fauresmith.*—Hier wordt nog geen werk op Zending gebied in verband met onze Kerk gedaan. Het Zending gesticht behoort aan de Ned. Geref. Kerk, doch is aan 't Wesleyaansch Genootschap tot gebruik vrij afgestaan. De Kerkeraad ziet noch de gelegenheid noch de noodzakelijkheid om het Zending werk te aanvaarden.

3. Van de gemeente *Smithfield* is geen verslag ontvangen.

4. *Bloemfontein.*—Van hier is geen verslag ontvangen.

5. *Fauresmith.*—Noch ook van deze gemeente.

6. *Heilbron.*—De Zending Gemeente is alhier aanmerkelijk in bloei toegenomen. Dit blijkt daaruit dat gedoopt zijn: Volwassenen 52, kinderen 52, Huwelijken bevestigd 22, Catechumenen 138, Lidmaten 151, Zielen 800, Avondschool 29, Zondagschool 30-40. Twaalf lidmaten trekken zich de belangen der Zondagschool aan door onderwijs te geven. Het houden van Godsdienstoefeningen in vier wijken wordt voor vier blanken behartigd. Een nette Catecheten woning is voltooid, bijna zonder schuld, ook bestaat er een plan om aanstaande maand de hoeksteen te leggen van eene Zending Kerk.

6. *Boshoff.*—Sedert 1887 arbeidt hier een Catecheet. Zijn salaris wordt gedeeltelijk door den Kerkeraad gewaarborgd. Hij houdt geregeld Godsdienst en bezoekt de buitenwijken. De Leeraar bedient de Sacramenten.

7. *Jacobsdal.*—Van deze gemeente geen rapport.

8. *Kroonstad.*—Sedert een paar jaren bestaat hier een kleine Zending Gemeente onder opzicht van den Kerkeraad. Het Zendingwerk is hier grootendeels in de handen der Wesleyanen. In 't afgeloopen jaar werden 3 kinderen gedoopt en een paar in het huwelijk bevestigd. De Zending Gemeente heeft haar eigen kerk gebouw, zonder hulp van buiten opgericht. Zij geniet geene ondersteuning van de blanke gemeente en de Catecheet doet zijn werk gratis. Er bestaat eene bloeiende school met vele kinderen. Aangezien de plaatselike Leeraar weinig meer voor die gemeente kan doen dan de Sacramenten bedienen en huwelijken bevestigen, vooral omdat de Kerk op een uur afstands van het dorp staat, heeft de Kerkeraad het wenschelijk geoordeeld zich te verzekeren van de diensten van eenen Geordenden Zendeling en is hij daartoe in onderhandeling getreden met den Eerw. Heer G. Willemsen. Hij houdt zich overtuigd dat zoo hij hierin slaagt er een gezegend werk in de gemeente zal gedaan worden. Het verdriet den Kerkeraad dat er nog personen zijn die het maar niet dulden kunnen dat de Plaatselijke Leeraar voor de naturellen optreedt.

9. *Philippolis.*—De Zending Gemeente bestaat uit circa 450 zielen en 100 leden. In het gesticht wordt drie malen des Zondags gepredikt door de Ouderlingen der Zending Gemeente, den koster, twee leden des Kerkeraads of den Plaatselijken Leeraar. Geene aanneming heeft er in dit jaar plaats gevonden, doch 25 kinderen werden gedoopt. De jaarlijksche bijdrage beloopt op £50. De dagschool is wegens het vertrek van den Onderwijzer tijdelijk gesloten, tot hiertoe is er geen opvolger gevonden. De Zondagschool wordt geregeld gehouden.

10. *Edenburg.*—Het Zendingwerk wordt hier voortgezet. De Plaatselijke Leeraar predikt het Evangelie en bedient de Sacramenten. De naturellen bevolking blijft echter niet pal wonen. Ten opzichten van de Catechumenen, is er eene groote verflauwing. Boeken wil men wel maar op crediet of om niet.

11. *Bethulie.*—De Plaatselijke Zending is nog in de handen van het Fransch Genootschap. Het is echter bijna zeker dat dit werk aan den plaatselijken Kerkeraad in den loop des jaars zal overgegeven worden, omdat genoemd Genootschap besloten heeft zich aan den Oranje Vrijstaat te onttrekken. Om deze reden heeft de Kerkeraad het niet wenschelijk geacht eene Zending Gemeente te stichten. Twee malen in de maand wordt er door den Plaatselijken Leeraar in het Fransche Zending gesticht gepredikt. Eer bestaat een hulp Zending Genootschap dat bijdragen verzamelt ter uitbreiding van Gods koningrijk. Daartoe is £91 bijeen gebracht en aan de buitenlandssche Zending, vooral aan de Zending voor Nyassaland, en tot andere doeleinden besteed. (Zie het rapport).

12. *Bethlehem.*—De Zending Gemeente heeft zich hier aanmerkelijk uitgebreid, zoowel wat het ledental betreft als het aantal candidaten tot de aanneming. Hier arbeiden twee Catecheten, de een hoofdzakelijk op het dorp en de ander op de buiten plaatsen. De blanken zijn over 't algemeen het werk bevorderlijk. De Commissie van vijf leden uit de blanken gemeente aangesteld houden goed opzicht en behartigt haar werk getrouw. Het gesticht met 120 zit plaatsen is te klein, van de £ 300 tot vergrooting daarvan noodig is £70 bijeen. De toenemende dronkenschap onder de Kaffers is een groote hinderpaal tot het werk, de wet behoorde in deze beter gehandhaafd te worden.

13. *Rouxville.*—Van deze gemeente is behalve het verslag de noodige Duplicaten ingediend. Hier werden 7 paren kerkelijk gehuwd, 11 aangenomen en 23 gedoopt. In Nov. 1887 werd een doelmatig Kerkje met 120 zitplaatsen voltooid voor £180, zijnde hoofdzakelijk uit bijdragen der blanke gemeente bij een gebracht. De Godsdienst wordt geregeld gehouden en een drietal opzieners houdt catechisatie. Ook helpt een der Kerkeraadsleden in de Godsdienstoefeningen. Er zijn omtrent 40 leden waarvan 30 communicanten zijn. Van wege het steeds toenemend werk in Basutoland was er aldaar geen geschikte Catecheet te bekomen. Ook arbeidt hier het Wesleyaansch en 't Episcopaalsch genootschap. Van zichtbaren zegen kan niet getuigd worden.

14.—*Wepener.*—Van hier geen verslag ontvangen.

15. *Ficksburg.*—De Zending gemeente verkeert hier niet in bloeiende toestand. Een soort van Catecheet hier werkzaam kan van wege zijn ontoereikend salaris niet veel tijd aan het werk wijden. Ware hij geschikt en genoot hij het vertrouwen dan zou het beter gaan. De geordende Zendeling, de Eerw. Heer Willemse, heeft ook voor de Gemeente Godsdienst gehouden. In den namiddag gaat de Gouvernements Onderwijzer geregeld voor. Men hoopt spoedig een kapel te bouwen, het noodkerkje is ondoelmatig. Ook is er om een Catecheet gevraagd voor de Witte bergen.

18. *Frankfort.*—Hier gaat het werk voort onder bearbeiding van Catecheet en Plaatselijken Leeraar, waar het Evangelie op het dorp en op de buiten kralen verkondigd wordt. In de opkomsten is er eene verbetering en zoovel als in de belangstelling in den Godsdienst. Hier zijn in de laatste twee jaren 11 gedoopt, 16 aangenomen en 3 paren in 't huwelijk bevestigd.

19. *Bultfontein.*—De Zending Gemeente bestaat onder bestuur en opzicht des Kerkeraads. De godsdienstoefeningen worden gehouden in een Gesticht gebouwd door bijdragen van gekleurden en blanken, het eigendom des Kerkeraads. De kleine schuld nog daarop rustende wordt langzamerhand door de gekleurden afbetaald. In de week wordt een klas gehouden voor de Candidaten tot het Lidmaatschap. De Gemeente is klein, ongeveer een 20 tal leden, de opkomsten zijn echter goed en het werk gezegend. Aan de heidenkralen op de buitenplaatsen wordt niet onmiddellijk gearbeid. Een blanke broeder houdt Godsdienst; er zijn 8 kinderen gedoopt, 12 aangenomen en 4 paren getrouwd.

20. *Brandfort.*—Hier zijn 19 volwassenen gedoopt en 4 kinderen, 7 paren in 't huwelik bevestigd. Men hoopt het gesticht in den winter te voltooien. Hier arbeidt een Catecheet bijgestaan door den Plaatselijken Leeraar. De Gemeente verkeert in tamelijk bloeienden toestand. Ook arbeiden de Episcopalen hier.

21. *Lindley.*—Het werk is hier niet ongezegend. In de laatste jaren zijn er 38 volwassen en 55 kinderen gedoopt, 35 paren in 't huwelijk bevestigd. Op het Gesticht rust nog wat schuld; ter ofbetaling hiervan hoopt men spoedig een Bazaar te houden. De Catecheet arbeidt nog getrouw of schoon hij zeer weinig tot zijn onderhoud van de kleurlingen ontvangt. De Plaatselijke Leeraar en twee leden des Kerkeraads behartigen de algemeene belangen der Gemeente. In het Gesticht wordt voor ongeveer 25 kinderen school gehouden.

22. *Hoopstad.*—Hier is eene kleine Gemeente. 7 Bekeerlingen werden gedoopt en de Catechumenenklas telt 15. Het grootste aantal comunicanten bedraagt 18. Er bestaat nog geen Zending Gesticht. De Zending Gemeente leed een zwaar verlies door het afsterven van een voorganger, die tolk, opziener en Catechiseermeester was. Door middel van een Zending Genootschap, dat men besloten heeft op te richten, hoopt men spoedig in de behoeften van een Catecheet te voorzien.

23. *Senekal.*—De Catecheet wordt hier ondersteund door een salaris gevonden door een collecte bijeenvergaderd door jonge menschen in de Gemeente, eene toelage des Kerkeraads en bijdragen der Zending Gemeente zelve. Drie andere voorgangers zijn hun toegevoegd om hoofdzakelijk onder de heidenen op de plaatsen te arbeiden. Bierpartijen, heidenscholen en veelwijverij blijven zich echter nog, als sterkten des Satans, tegen het Evangelie verheffen. Het werk is echter niet zonder zegen. Er zijn ongeveer 40 Communicanten, 80 leden op 't Register, 11 volwassenen en 10 kinderen gedoopt, 13 tot leden aangenomen na afgelegde belijdenis, 8 paren gehuwd.

24. *Vredefort.*—Het Zendingwerk berust hier bij de Wesleyanen, die een geordenden Zendeling en twee "Local Preachers" hebben. Een broeder op het dorp houdt echter Godsdienst des Zondagsavonds voor de gekleurden.

25. *Vrede.*—Geen verslag ontvangen.

26. *Parijs.*—Hier bestaat geene plaatselijke Zending.

De Zending Commissie verblijdt zich over den vooruitgang van het Zendingwerk in den staat. Waar er eene plaatselijke Zending bestaat daar berust zij onder het opzicht van den Kerkeraad aldaar en worden de Sacramenten door den Pl. Leeraar bediend. Geve de Heer dat de dag niet verre zij dat iedere Zending Gemeente haar eigen Zendeling hebbe in verband met onze Kerk, wanneer ook de volheid der heidenen in ons land zal toegebracht worden tot het geloof in Christus.

Onder Uw Hoog Eerws. aandacht verlangt uwe Commissie te brengen een brief van den Predikant van Heilbron in zake de behartiging der Zending op de naburige goudvelden in zijne en andere Gemeenten.

Uwe dienstwillige Dienaren en Broeders, de leden der Commissie voormeld.

C. P. THERON, Voorzitter.

R. H. VAN DE WALL, Scriba.

VI.

Verslag der Commissie over de Zondagscholen, aan de Hoog-Eerw. Synode.

Uwe Hoog-Eerw's Commissie heeft weinig meer kunnen doen, dan de verslagen van de respectieve gemeenten ontvangen, en daarvan een algemeen rapport opmaken.

Uwe Commissie heeft alleen onder Uw Hoog-Eerw's aandacht te brengen, dat òf de Beschrijvingspunten van den Predikant van Ficksburg aangenomen worde, of dat een andere Commissie aangesteld worde, dewijl men uit sommige verslagen bemerken zal, dat er Predikanten zijn, die zich veel moeite geven voor de zaak der Zondagscholen, daarvoor lust hebben en tijd vinden. Zij worden als aangewezen tot een personeel voor de Commissie. Behalve dit oordeelt uwe Commissie dat het zijn nut heeft om van tijd tot tijd de Commissie met andere leden te verwisselen.

Hier volgt de korte inhoud van de verslagen door de Commissie ontvangen.

Wij hebben een vorm voor eene presentie Lijst van den Predikant van Edenburg ontvangen welke ter inzage in de vergadering is. Een boek op deze wijze gedrukt zal £1 15s. kosten, 12 dergelijke boeken £14 16s. 9d. behalve postgeld.

I. *Fauresmith.*—De gemiddelde opkomst der Zondagschool alhier bedraagt 62. Vooral op den eersten Zondag der maand wonen de buiten kinderen de Zondagschool bij. De Predikant wiens klas voornamelijk bestaat uit degenen die zich voor de aanneming voorbereiden, wordt getrouw bijgestaan door drie jonge zusters. De lessen, die gebruikt worden, zijn de lessen uitgegeven door den Predikant van Edenburg, zij zijn tamelijk over de geheele gemeente verspreid.

II. *Boshof.*—Uit het verslag van den Leeraar bemerken wij dat de Zondagschool in een gezegenden toestand verkeert, en zal men veel vinden ter navolging waardig. Om de zes maanden wordt een Zondagschool Conferentie gehouden, dan wordt aan de gemeente verslag gedaan van den staat der Zondagscholen. Op gunstige teekenen wordt gewezen, aan gebreken herinnerd. Deze bijeenkomsten zijn zeer gezegend voor de gemeente zoowel als voor de Onderwijzers. Er is een wekelijksch Biduur in verband met dit werk. Op elken eersten Zondag der maand wordt een kinderdienst gehouden. Men heeft besloten de lessen in de *Kindervriend* te volgen. Het gemiddelde getal kinderen in de Zondagschool op het dorp is 85, verdeeld in 9 klassen. In de Buitenwijken zijn 10 geregelde Zondagscholen, met 180 kinderen. Men vindt het moeilijk geschikte centraal punten voor deze te vinden. Al de Onderwijzers en Onderwijzeressen houden Registers van hunne Scholen.

III. *Kroonstad.*—De Zondagschool op het dorp telt ongeveer 45 kinderen met 5 onderwijzers. Het getal is niet groot dewijl er weinige leden tot onze Kerk behoorende op het dorp wonen. In de buiten wijken worden er op vier plaatsen Zondagschool gehouden. Twee van dezen worden goed bezocht. Op den eersten Zondag der maand wordt er gewoonlijk een kinderdienst gehouden, waaraan ook buiten kinderen deelnemen.

IV. *Philippolis.*—De Zondagschool blijft bij toeneming eene gezegende Inrigting der gemeente naar mate het bijwonen van de openbare eeredienst is de opkomst naar de Zondagschool grooter of kleiner, namelijk van 70 tot 300. Er zijn 7 geregelde Onderwijzers en Onderwijzeressen. De "Kindervriend" en de kaartjes in verband daarmede uitgegeven, worden gebruikt en beantwoorden goed.

V. *Edenburg.*—Betreffende de Zondagschool wordt in deze gemeente veel ijver aan den dag gelegd. Wij hebben eene

naauwkeurige opgave ontvangen, niet alleen dat in het afgeloopen Zondagschooljaar 224 kinderen ter school zijn geweest maar ook het getal van verschillende ouderdom, wat elke afdeeling leert, hoevelen een gedeelte en hoevelen al de lessen gekend hebben; om dit goed te verstaan is noodig het Zondagschool kalender dezer gemeente door den Leeraar met veel zorg opgesteld in te zien. Verleden jaar zijn 214 prijzen uitgereikt. Door enkele kinderen werden de lessen opgeschreven, aan twee dezer zijn in het openbaar prijzen uitgereikt geworden. Verscheidene jonge lidmaten der gemeente zijn met lust en ijver bezield geworden om onderwijs te geven in de Zondagschool. De opkomst naar de Zondagschool was bemoedigend. Op vier buiten plaatsen worden Zondagschool gehouden, hier ging het niet naar wensch. *"Gode zij voor alles alleen de eer."*

VI. *Bethulie.*—Het zielental der gemeente in aanmerking genomen, kan men nemen dat er omtrent 300 kinderen zijn die de Zondagschool bezoeken kunnen. Wegens de kleinheid der gemeente en oveerigens de vrij geregelde opkomst heeft de Kerkeraad de aanbeveling der Hoog Eerwaarde Synode om buiten Zondag scholen op te rigten niet uitgevoerd, alleen in verband met de Gouvernement School te Boschjesspruit bestaat er eene. Op het Zondagschool Register staan de namen van 150 kinderen; die geheel ongeregeld komen, zijn hieronder niet begrepen. Men gebruikt de koloniale Zondagschool Rooster; doch oordeelt dat de Bijbelteksten niet altijd toepasselijk zijn op de lessen, en de lessen ook niet naar onze eigenaardige behoefte. Men beveelt aan dat de Zondagschool Commissie met de Kaapsche hierin zamenwerke. De "Kindervriend" wordt als handleiding gebruikt. Met het onderwijzers personeel gaat het niet geregeld naar wensch, doch er is vooruitgang in deze. 100 prijzen zijn uitgedeeld geworden. De kollekte elken Zondag gehouden wordt besteed ten behoeve der Zondagschool. Alle maanden wordt een kinderdienst gehouden.

VII. *Bethlehem.*—Het getal Zondagschool kinderen is wel kleiner dan vroeger, doch het bijwonen der kinderen is meer geregeld, ook de Onderwijzers en Onderwijzeressen van welke er zes zijn, zijn geregeld. De Zondagschool Roosters van de Koloniale Kerk worden gebruikt; en de "Kindervriend" als handleiding. Zondagschool prijzen worden maandelijksch uitgereikt bij gelegenheid der speciale Zondagschool. Er bestaat een Bibliotheek in verband met de Zondagschool doch er wordt niet veel gebruik van gemaakt.

VIII. *Rouxville.*—Hier bestaan twee Zondagscholen, eene te Rouxville, en eene te *Zastron* : met een gemiddeld getal van 70 en 60 respectievelijk. De eerste School heeft 8 Onderwijzers. Vroeger was het getal kinderen veel grooter tot 240, doch wegens aanstekelijke ziekte is het getal dermate afgenomen, nu neemt het getal langzamerhand toe. Men oordeelt dat wel 300 kinderen ter Zondagschool konden gaan indien de school in hun bereik ware, docht buiten Zondagscholen willen alsnog geen stand houden. Voor Zondagschoollessen wordt een eigen schema gevolgd gedrukt in den vorm van een Almanak.

IX. *Ficksburg.*—Er werden hier geregeld twee Zondagscholen gehouden, een in de Nederduitsche Gereformeerde Kerk, en een in de Union Church. Hierdoor komt dat menig kind van de Hollandsche Kerk, ook die der Engelsche bijwoont, Op den eersten Zondag in de maand is de opkomst doorgaans grooter dan 35 dat op andere Zondagen het gemiddeld getal is. Met Nachtmaal wordt de kinderdienst goed bezocht. De Buiten Zondagscholen zijn op een na bijna allen vervallen. De ouders houden er over het algemeen meer van in eigen huis de kinderen te overhooren, dan de kinderen elders te zenden. Men bedient zich van de Roosters, door Ds. McGregor uitgegeven, en oordeelt dat behalve de te kleine druk, de opstelling allen lof verdient.

Frankfort.—Door de gemeente wordt meer belangstelling getoond in het werk der Zondag Scholen. Er is merkbare vooruitgang bij de jeugd te bespeuren in de kennis van Gods Woord, vooral bij de Catechisatiën. In de Zondagschool op het dorp wordt de Leeraar bijgestaan door een Kerkeraadslid. Buiten het dorp arbeiden zes Onderwijzers, die mede leden des Kerkeraads zijn. Het getal der leerlingen is ongeveer 150.

Heilbron.—In het verslag van hier wordt het getal Zondagschool kinderen op het dorp en in de 18 Zondagscholen in de buiten wijken opgegeven, bedragende tezamen ongeveer 300. Hoewel in sommige scholen verval bestaat, heeft men nogthans over het geheel genomen geen reden van klagen. Men ziet in enkele buiten Zondagscholen, hoe zij bloeien kunnen, indien leden des Kerkeraads en der gemeente in het werk belangstellen. Omtrent 82 prijzen zijn aan de kinderen geschonken geworden. Na afloop van de maandelijksche Zondagscholen vindt er een biduur plaats.

Bultfontein.—Er bestaan in deze gemeente twee Zondagscholen, op het dorp en in eene buitenwijk. De school op het dorp is in drie klassen verdeeld, waarvan de hoogste klas bestemd is ter voorbereiding van de aanneming, door den Leeraar zelven geleid. Men gebruikt de lessen der Kaapsche Kerk. Op gewone Zondagen is het gemiddeld getal 50. Elk kind op het dorp bezoekt de school. Op den eersten Zondag der maand klimt het getal tot 75 en 80. Vier malen 's jaars wordt er examen gehouden, en die vier belooningkaartjes heeft ontvangen krijgt een boek als prijs. De kinderen leeren de lessen vlijtig en getrouw. Sommige ouders verlaten ook wel het dorp met hunne kinderen voor de Zondagschool begint. Het Gezangboek en de Kinderharp werden gebruikt. Over de Zondagschool in de buiten wijk is een Commissie van twee leden aangesteld om te zien dat er alles ordelijk en stichtelijk toegaat, nuttig werk wordt daar gedaan, en het was te wenschen dat er meer zulke Zondagscholen bestonden, doch de geschikte mannen en de geschikte plaatsen ontbreken.

Hoopstad.—Het verslag van hier heeft meer een klaag- dan een juichtoon. Uiterlijk beschouwd was er eerder een achter- dan vooruitgang. Wel is dit grootendeels te wijten geweest aan heersende ziekten, doch men heeft toch te klagen over al te groote mate van traagheid en onverschilligheid. Enkele getrouwen doen het werk in de buitenwijken; op het dorp wordt de Leeraar bijgestaan door eenige assistenten met 20 tot 30 kinderen. Op elken eersten Zondag der maand wordt een Kinderdienst gehouden, zoo ook bij Nachtmaal. Als leiddraad in de Zondagschool wordt de Kinder-Bijbel gebruikt. Ps. en Gez. en Kinderharp worden gezongen. Men verlangt dat na een tijd van kwijnen een tijd van leven en bloei mogt aanbreken.

Brandfort.—Ook hier is de Zondagschool voorleden jaar zeer achteruit gegaan. Dit jaar echter nemen weer van 40 tot 60 kinderen er aan deel. Men klaagt over gebrek aan geschikte Zondagschool Onderwijzers en geringe belangstelling van vele Ouders in deze Inrigting. In een der buitenwijken is eene Zondagschool opgerigt geworden. Men gebruikt de lessen van Ds. McGregor met de "Kindervriend".

Lindley.—Men kan niet getuigen van vooruitgang wat de Zondagschool betreft. De Zondagschool wordt gehouden na de namiddagdienst, en wordt zoo te zeggen door de dorpskinderen alleen bijgewoond ten getalle van omtrent 25. Op de laaste

Zondag der maand wordt de namiddagdienst afgestaan voor de school. Het getal kinderen is dan gemiddeld 50 a 60. Er zijn drie buitenscholen onder leiding van Kerkeraadsleden. De Kerkeraad nogthans heeft meer dan een bezwaar tegen buiten Zondagscholen. De Zondagschool Rooster der Kolonie worden gebruikt, doch men doet de vraag of de Kinder-Bijbel niet meer doelmatig zou zijn voor de kleine kinderen.

Senekal.—De Zondagschool is hier toegenomen. Er bestaat meer geregeldheid in het bijwonen der School. Het getal is ongeveer vijftig met 5 Onderwijzers. Deze kinderen hebben meestal hun verblijf op het dorp. Er is eene betere organisatie gekomen, aanteekeningslijsten worden gehouden.—Men gebruikt de Kaapsche Zondagschool lessen, doch vindt ze niet doelmatig, en dringt aan op een beter schema. Er bestaat een maandelijksche zamenkomst van Onderwijzers. De Zondagscholen in de buitenwijken schijnen eerder af dan toe te nemen.

De Wetsdorp.—De Zondagschool schijnt in eenen bloeienden toestand te verkeeren. Zij telt thans 170 leerlingen, met een gemiddelde opkomst van 75. Toenemende belangstelling is op te merken. Er zijn 6 Onderwijzers. Groote behoefte bestaat er aan geschikte Onderwijzers. De Zondagschool kalender van den Predikant van Edenburg wordt gebruikt. Prijzen ten bedrage van £10 zijn aan de kinderen uitgereikt. Deze boeken waren ontboden van de Wees-Inrichting te Neerbosch,

Vredefort.—In deze kleine en jonge gemeente wordt onzes inziens veel en gelijk werd gedaan.—Op de registers staan de namen van zoo wat 100 kinderen, waarvan tussen 50 en 60 de School elken Zondag bezoeken. Op den laatsten Zondag der maand bedraagt het getal gewoonlik 80. Men tracht het getal buiten Zondagscholen te vermeerderen en op beteren grondslag in te richten. Op grondige en getrouwe voorbereiding wordt aangedrongen, terwijl beschouwt wordt dat veel van het welslagen van het Zondagschool werk daarvan afhangt; daartoe heeft men ook elken Zondag namiddag een *Bidstond* voor de Onderwijzers, wanneer de lessen worden overgegaan. Met het leeren der lessen en de aandacht is er vooruitgang. Uit de Bibliotheek in verband met de Zondagschool zijn honderde boeken genomen en gelezen geworden.

Parijs.—De Zondagschool op het dorp wordt bijgewoond door ongeveer 50 kinderen verdeeld in 5 klassen. Men verblijdt zich

te kunnen melden dat de Zondag School bloeiende is, er bestaat eene merkbare toeneming in geregelde opkomst. In de buitenwijken bestaat er eene School.

Wij hebben de eer te zijn,

Uw H.Eerws. Dienstw. Dienaars en Broeders, in den Heere,

H. VAN BROEKHUYZEN, Voorzitter.
C. P. THERON.
D. J. MINNAAR.

Aan den HoogEerw.-Heer, Voorzitter van de Commissie der Zondagschool der Ned. Ger. Kerk van den Oranje Vrijstaat.

HOOG-EERW. HEER,—

Er bestaan in de gemeente van Winburg hoofdzakelik drie Zondagscholen, namelijk ten dorpe Winburg, Ventersburg, en te Schoolplaats.

Het gewone getal te Winburg is omtrent 35 kinderen; evenwel komen er den eersten Zondag val elke maand veel meer kinderen.

De Zondagschool te Ventersburg bloeit, en wint meer en meer de belangstelling der gemeente. De Leeraar komt te Ventersburg acht maal 's jaars. In deszelfs afwezigheid geven de Ouderlingen der Kerk onderwijs. De opkomst is gemiddeld 40. De Zondagschool wordt slechts maandelijks gehouden; maar de Onderwijzer der Dorpschool, de heer Daneel, is niet ongeneigd om elken Zondag een Zondagschool te houden.

De Zondagschool te Schoolplaats wordt gehouden door den Heer Perry, Gouvernements-Onderwijzer aldaar.

Wij noemen ons,

Hoog-Eerw. Heer,

De Kerkeraad der N. G. gemeente van Winburg.

P. H. VAN HEYNINGEN.
H. S. THERON.
F. J. VAN ZYL.
P. J. ROSSOUW.
P. R. WESSELS.
J. W. KOK.
D. P. M. BEUKES.
H. A. TRUTER.
C. A. PIENAAR.
D. G. ROUX.
J. E. MARX.
W. L. PRETORIUS.
H. THEUNISSEN.

Gegeven in onze vergadering van 4 Mei 1889.

Aan den Hoog-Eerw. Voorzitter en H.-Eerw. Leden
der Synode der Ned. Geref. Kerk O.V.S., Bloemfontein.

HOOG-EERW. HEEREN EN BROEDERS,—

De Commissie van Colportage heeft de eer hiermede te rapporteren wat zij vernomen heeft aangaande Bijbel en Boek verspreiding in de verschillende gemeenten onzer Kerk.

Uit de verslagen door ons ontvangen blijkt duidelijk dat aan Colportage in den eigenliken zin des woords tot nog toe weinig of niets wordt gedaan, voorzeker om twee redenen, viz. : dat onder de blanke bevolking de behoefte niet zoo groot is dat men een buitengewone poging zal maken om onze menschen met Bijbels te voorzien, te meer daar bijna bij elke leeraar altoos een voorraad goedkoope Bijbels voorhanden is, waarvan de leden der gemeente indien noodig gebruik maken; en ten tweede, omdat bij de kleurlingen men doorgaans met vele moeijelijkheden te kampen heeft om een georganiseerd Colportage werk daar te stellen en in stand te houden. Wat echter *in verband met* deze zaak verrigt is geworden sedert de jongste Synode toont aan dat men zich doorgaans beijverd heeft om naar de omstandigheden der gemeenten te doen wat men kon.

De antwoorden der verschillende gemeenten zijn in de hoofdzaak als volgt :—

Kroonstad.—Hier bestaat een tak van het Britsch en Buitenlandsch Bijbelgenootschap. Groote hoeveelheden Bijbels worden gedurig verkocht, en de leeraar der gemeente belast zich met het ontbieden van nuttige boeken voor zijne gemeente leden, terwijl hij een plan heeft opgevat, in beraad met zijnen Kerkeraad, de verspreiding van zodanige geschriften op eene grootere school door te voeren.

Bultfontein.—Er wordt voor gezorgd dat Bijbels Gezangboeken en andere godsdienstige geschriften in Sesuto onder de kleurlingen worden verspreid. Een lid der Zending-gemeente gaat nu en dan uit om aan de kleurlingen op de buitenplaatsen het woord Gods aan te prijzen en aan te bieden. Bij den leeraar is er altoos een voorraad nuttige boeken te verkrijgen.

Hoopstad.—De leeraar antwoordt : "Aan Colportage wordt in onze gemeente nog niets gedaan." Verdere bijzonderheden aangaande Bijbel en Boek verspreiding ontbreken.

Vredefort.—De leeraar der gemeente heeft vooral met huisbezoek tusschen 400 en 500 exemplaren van nuttige boeken, traktaatjes, Wekkers enz. sedert zijn aankomst in de gemeente verspreid. Hij beijvert zich ook in de naburige gemeente Parijs waarover hij consulent is op deze wijze een zegen te stichten.

Bethlehem.—De zusters der gemeete ontbieden Bijbels en andere nuttige boeken, en verkoopen die bij gelegenheid van de zuster bazaars die van tijd tot tijd worden gehouden.

Verslag van Colportage en de Ned. Geref. gemeente te Bethlehem.

Sedert de laatste Synode is aan boeken verkocht aan Naturellen ter waarde van circa £20, meestal bestaande in Bijbels, Gezangboeken, Spel- en Leesboeken, beide in Hollandsch en Sesuto. Wij hebben nog boeken behoorende aan de vroegere Colportage, overigens ontbieden wij de noodige boeken van Morija, Basutoland. Wij zenden het geld voor verkochte boeken aan de vroegere Colportage behoorende, van tijd tot tijd aan de Penningmeester der Zending Commissie om de rekening der Colportage vroeger uit de zending, betaald terug te betalen.

Wij krijgen verder verzendingen van Hollandsche en Engelsche Bijbels van de B. B. Bijbel Vereeniging, waarvan alhier een tak bestaat. Wij krijgen ze regtstreeks van de Kaapstad, en hopen voortaaan van het Depot te D'Urban, Natal, te krijgen.

C. P. THERON, V.D.M.

Bethlehem, 22 Maart 1889.

Ficksburg.—De leeraar der gemeente antwoordt : "Sedert de jongste Synode werd aan Colportage niets gedaan, dat bijzondere vermelding verdient.

Lindley.—Door den plaatselijken leeraar werd aan de pastorie, Bijbels, Kinderbijbels en een aantal andere godsdenstige boeken verkocht. De Boekvereeniging telt een 20-tal leden. Onder de Zondagschool kinderen werden nuttige boekjes in het afgeloopen jaar verspreid, en onder de kleurlingen neemt de Catecheet het op zich om Sesuto Bijbels, Gezangboeken enz. te zijnen huize en op de buitenplaatsen te verkoopen.

Vrede.—De leeraar schrijft : "Hier wordt tot nog toe niets aan de Colportage gedaan."

Fauresmith.—De leeraar rapporteert : "Aan de zaak van Colportage is in onze gemeente niets gedaan."

Bloemfontein.—Het verslagluidt : "Van Kerkeraads wege is niets in deze sedert de jongste Synode gedaan."

Boshof.—Er is moeite gedaan om Bijbels en andere stichtelijke boeken een goeden ingang te verschaffen. Wat de kleurlingen betreft arbeidt de Kaffer Evangelist ook als Colporteur, en hheeft verscheidene Bijbels en Gezangboeken aldus van de hand gezet.

Jakobsdal.—Alhier werden verspreid gedurende het afgeloopen jaar zoowat 100 Bijbels, 50 Gezangboeken, 2 doz. Predikatie- en Gebedenboeken. Uit het 61ste Verslag van de Zuid Afrikaansche Bijbelvereeniging blijkt dat de verkooprekening van Jakobsdal voor 1888 (met uitzondering van Kaapstad) de grootste is geweest. Er bestaat ook alhier een Zondagsschool Bibliotheek groot 85 boekdeelen. Omtrent 50 eksemplaren van het boek. *"Der Kinderen Deel"* is door middel der Bijbel- en Bidvereeniging verspreid geworden.

Het verslag is zeer bemoedigend.

Brandfort.—Omtrent 40 Bijbels en Gezangboeken werden in het afgeloopen jaar verkocht, en traktaten gratis uitgedeeld. Dit jaar zal D.V. zoowat £30 aan Bijbels enz. worden uitgegeven om in de gemeente te verspreiden.

Smithfield.—

Philippolis.—Engelsche-, Hollandsche -en Sesuto-Bijbels zijn uit het depôt aldaar tegen de laagste prijzen verkocht. Aan Colportage wordt er tot nog toe niets bepaalds gedaan.

Edenburg.—Bijbels en Gezangboeken werden door den leeraar uitverkocht, en een aantal Sesuto-boeken gratis verspreid. De aanvraag was niet groot wat Sesuto-boeken betreft.

Bethulie.—De leeraar heeft een grooten voorraad Sesutoboeken voorhanden, waarvan door een Kaffer Catecheet op de buitenplaatsen werd uitverkocht. Een georganiseerd Colportage bestaat er nog niet.

Rouxville.—De leeraar rapporteert : "In deze gemeente wordt aan Colportage in den eigenlijken zin des woords nog niets gedaan."

Wepener.—Er is alhier nog geen Colporteur werkzaam. De leeraar der gemeente heeft een ruim getal Bijbels, Sesuto-boeken enz. in de de laatste twee jaren uitverkocht. Een groote hoeveel-

heid traktaten werd gratis uitgedeeld bij huisbezoek en andere stichtelike werken door middel van de Bijbel- en Bidvereeniging zoowel als langs andere wegen verspreid.

Dewetsdorp.—Het werk alhier gedaan maakt een bijzonder goeden indruk. Er wordt veel moeite gedaan om op meer dan eene wijze, godsdienstige lectuur aan oud en jong in de gemeente te verschaffen. Vele goede boeken, zooals "Leerredenen van Ds. Olivier," "Uit de Duisternis tot het Licht," "Jezus Heerheid," enz., werden uitgedeeld. Er bestaat een Depot van Bijbels, Psalm- en Gezangboeken voor inkoopsprijs te verkrijgen waaraan een groot aantal is verkocht geworden. In verband met de Jongelings Vereeniging heeft de leeraar vele nuttige geschriften verspreid die met gretigheid worden gelezen. Voor de som van £10 werd een aantal prijzen voor de Zondagsschool kinderen ontboden, en door de Bijbel- en Bidvereeniging die vele leden telt, werd een groot aantal exemplaren van de werken die door de Vereeniging in de laatste jaren zijn uitgegeven, in de gemeente uitgedeeld.

Heilbron.—Ook hier bestaat een tak van het Bijbelgenootschap en een depôt van Bijbels en Sesuto-boeken van Morija ontboden .Wanneer de Catecheet de buitenplaatsen bezoekt neemt hij altijd een vooraadBijbels enz. met zich ter verspreiding mede. In den tijd van 18 maanden zijn verkocht ter waarde van £45 aan godsdienstige boeken. Het werk alhier is in bloeijenden toestand.

Ladybrand.—Aan Colportage als zoodanig is niets gedaan; doch door den plaatselijken leeraar zijn er eenige honderden boeken en godsdienstige traktaten in de gemeente verspreid.

§ 2. Ten slotte wenscht uwe Commissie het ter herinnering dezer Hoog-Eerw. vergadering te brengen dat bij een harer leden er nog een groot aantal exemplaren van Sesuto-boeken (Kort Begrip en Formulieren) op last van deze Synode gedrukt te verkrijgen is; voorts verklaart uwe Commissie zich bereid om in het vervolg de broederen te gemoet te komen in het verspreiden en ontbieden van godsdienstige boeken en traktaten.

Met hoogachting noemen wij ons Hoog-Eerw. Heeren en Broeders,

Uwe dw. Dienaren,

G. R. KEET.
J. A. JOUBERT.
D. J. MINNAAR.

VII.

Rapport der Commissie, benoemd om de Geestelijke belangen der Leden onzer Kerk in het Barolong grondgebied woonachtig te behartigen.

Uwe Commissie heeft de eer mits deze aan deze Hoog-Eerw. Vergadering te rapporteren, dat zij in Maart 1888 te Thaba N'Chu vergaderde, alwaar zij in het Wesleyaansche Kerkgebouw, goedgunstig aan ons voor die gelegenheid afgestaan, een aanzienlijk aantal lidmaten onzer Kerk ontmoeten, en met hen over de behartiging hunner geestelijke belangen spreken mocht. Een volledig verslag onzer werkzaamheden is daarna in het Kerkelijk orgaan gepubliceerd.

Schikkingen zijn er getroffen om alle drie maanden de Heilige Sacramenten te Thaba N'Chu te bedienen, en de Predikanten van Dewetsdorp, Ladybrand en Bloemfontein hebben reeds beurtelings de predikbeurten aldaar waargenomen en de heilige bondzegelen bediend.

Een plaatselijk comité is benoemd om voor de stoffelijke belangen zorg te dragen, en pogingen zijn reeds in het werk gesteld om de noodige fondsen bij elkander te brengen, ten einde een tijdelijk Kerkgebouw te Thaba N'Chu te doen stichten.

De openbare eerediensten zijn tot nog toe talrijk bijgewoond, en er schijnt een warm gevoel van belangstelling in hun geestelijk welzijn bij onze lidmaten aldaar woonachtig, te bestaan.

Dat de dag eens aanbreken moge, waarop zij tot een afzonderlijke gemeente onzer Kerk gevormd zullen worden, is hunne en onze vurige wensch en bede.

Met hoogachting hebben wij eer ons te noemen,

Uw Hoog-Eerws. Dienstwillige Dienaren en Broeders

in den Heere,

C. S. MORGAN, V.D.M.
W. A. DU TOIT, V.D.M.
J. A. JOUBERT, V.D.M.

Bloemfontein, den 15den Mei 1889.

VIII.

Verslag van den Toestand van het Grey College te Bloemfontein over het Jaar 1888—1889.

De Curatoren van het Grey College hebben de eer mits dezen het volgende aangaande gemelde Intrigting aan de Hoog-Eerw. Synode te rapporteren.

1. Het onderwijzend personeel bestaat uit de volgende heeren, nl. Dr. Brill, Rector, en E. C. Daniel, in de Hoogere Afdeeling; en P. Carmichael, Hoofdonderwijzer, A. Smart, P. Elffers, en T. de Villiers, in de Lagere Afdeeling.

2. Het aantal leerlingen bedraagt 106 op het Register der Lagere, en 36 op dat der Hoogere Schhool, zijnde een totaal van 142, een aantal grooter dan ooit te voren bereikt is. Beide scholen zijn dan ook vol, en enkele klassenkamers zijn te klein om de klassen, waarvoor zij bestemd zijn, te bevatten, zoodat eene uitbreiding der gebouwen noodzakelijk is. Het aantal kostleerlingen bedraagt 36, en daar de gebouwen der kostschool voor 40 kostleerlingen berekend zijn, is het niet onwaarschijnlijk dat daar meer ruimte zal moeten verschaft worden.

3. Hoewel de H.Ed. Volksraad, in zijne zitting van 1888, niet heeft kunnen goedvinden voorziening te maken voor een tweeden hulponderwijzer voor het Hollandsch in de Lagere School, hebben de Curatoren, daartoe in staat gesteld door den verbeterden financieelen toestand der school, voorloopig in Januarij l.l. zoodanigen hulponderwijzer aangesteld, nl. den heer T. de Villiers, laatst van Malmesbury, in de Kaap Kolonie, en het is den Curatoren aangenaam te kunnen mededeelen dat gemelde heer zijne taak in Januarij aanvaard, tot genoegen van den Rector en van den Hoofdonderwijzer der Lagere School, vervult.

4. Wat den toestand van het onderwijs in beide scholen aangaat, die kan het best blijken uit het verslag van de inspectie in November l.l. door den Eerw. Inspekteur van Onderwijs gehouden.

Wat aangaat het succes der leerlingen die examen gedaan hebben buiten de school, heeft het College ook dit jaar weder den vroeger ingenomen rang gehandhaafd.

Aan het in Junij 1888 gehouden Matriculatie-examen der Kaapsche Universiteit namen 5 leerlingen deel, waarvan 4 slaagden, die allen op de honneurslijst verschenen, nl. C. C. Thomas, L. E. Krause, E. R. Snijman, en W. D. E. Watkeys.

Aan C. C. Thomas werd, door de Algemeene Commissie van Publieke Examinatoren, de beurs toegekend van £25 stg. bestemd voor dengene die bij het Matriculatie Examen de hoogste plaats op de honneurs lijst inneemt.

Aan den laatsten openbaren Wedstrijd der Scholen, namen drie leerlingen deel, twee hunner, nl. W. Theron en C. van Zijl, namen de beide eerste plaatsen op de lijst in, en beiden werd eene beurs door de Examen Commissie toegekend.

Aan het Examen in Letteren en Wetenschap 2de graad, in December l.l., namen vijf leerlingen deel. Allen slaagden, één hunner met lof. Hunne namen zijn W. Theron (met lof), C. van Zijl, W. C. Morgan, J. Jorissen, en A. de Villiers.

Vier leden bereiden zich voor het aanstaande Matriculatie Examen der Kaapsche Universiteit voor.

5. Het aantal vrije scholieren is 23.

6. De gezondheids toestand der leerlingen is goed, en daar zijn geen ernstige ziektegevallen geweest.

7. De Curatoren bevelen met verschuldigde hoogachting nevensgaand verbeterd Reglement voor het College den Hoog-Edelen Volksraad aan.

8. Met het oog op de dringende noodzakelijkheid om de beide scholen uit te breiden, verzoeken de Curatoren den H.Ed. Volksraad eerbiediglijk, zijn ernstige aandacht aan deze zaak te wijden.

9. De Curatoren brengen bij deze ter kennis van den H.Ed. Volksraad, dat den waardigen Rector van het College de betrekking van Superintendent-Generaal van Onderwijs vanwege de Regering der Z. A. Republiek aangeboden is. Met belangstelling zagen zij het besluit te gemoet, waartoe hij, na ernstig beraad, en op zekere voorwaarden gekomen is. De Curatoren vonden zijne voorwaarden zeer billijk, en beloofden hem zooveel mogelijk, is, daaraan te zullen voldoen. In aanmerking nemende dat hij zestien van de beste zijner levensjaren aan de belangen

van het College gewijd heeft, dat de tegenwoordige bloei der Inrigting hoofdzakelijk aan hem te danken is, en dat zijn heengaan een gevoelig verlies zou zijn, niet alleen voor het Grey College en de stad Bloemfontein, maar voor het onderwijs in het algemeen, zoo bevelen de Curatoren met den meest verschuldigden eerbied, maar ook met de meeste vrijmoedigheid den H.Ed. Volksraad aan, dat zijn salaris tot het oorspronkelijk bedrag verhoogd en op £750 's jaars bepaald wordt.

Meenende aldus de ons opgedragen taak te hebben volbracht,

Hebben wij de eer ons met verschuldigde eerbied te

noemen, enz., enz.

Namens het Curatorium,

C. S. MORGAN, V.D.M.,

Tijdel. Waarn. Voorzitter.

Reglement voor het Grey College te Bloemfontein.

VAN DE COMMISSIE VAN CURATOREN.

Art. 1. Het Curatorium bestaat uit zeven leden, waarvan vier leden door de Synode der Ned. Geref. Kerk, en drie door den Volksraad benoemd worden.

Art. 2. Het Curatorium kiest uit zijn midden eenen Voorzitter, eenen Sekretaris en eenen Penningmeester. Het staat echter vrij, indien noodig of wenschelijk, eenen Sekretaris en Penningmeester aan te stellen, welke geen lid van het Curatorium is.

Art. 3. Vier leden maken een quorum uit. Bij staking der stemmen heeft de Voorzitter eene beslissende stem.

Art. 4. Het Curatorium heeft de volgende verplichtingen :—

a. Het zorgt voor de instandhouding der gebouwen en eigendommen der inrigting.

b. Het regelt, in verstandhouding met den Inspecteur van Onderwijs en den Rector, den gang van het Onderwijs en houdt daarop een voortdurend toezicht.

c. Het stelt de onderwijzers aan.

d. Het bepaalt het bedrag der schoolgelden, en zorgt dat deze door den Penningmeester driemaandelijks bij vooruitbetaling worden geind. Het heeft echter het recht aan kinderen van minvermogende ouders, de schoolgelden geheel of gedeeltelijk kwijt te schelden.

e. Het maakt jaarlijks een algemeen verslag op van den staat der inrigting ter officieele publicatie.

Art. 5. De Penningmeester doet aan het einde van ieder jaar verslag van den staat der geldmiddelen en rekening en verantwoording van zijn beheer, welk verslag eveneens gepubliceerd wordt.

Art. 6. Alle gewone en buitengewone vergaderingen van het Curatorium worden door den Voorzitter belegd, en worden gehouden, de gewone aan het einde van elk kwartaal, de buitengewone zo dikwijls het belang van het College zulks vereischt, of drie leden van het Curatorium het noodig achten.

VAN HET ONDERWIJS.

Art. 7. Het onderwijs loopt over de vakken bij de wet bepaald of nog te worden bepaald. (Art. 84, Ordon. No. 17, 1884.)

Art. 8. De leerlingen worden verdeeld in twee afdeelingen; de Hoogere en Lagere School genaamd.

Art. 9. Het onderwijs wordt gegeven volgens eenen jaarlijkschen cursus, eindigende omstreeks half December van elk jaar.

Art. 10. Iedere drie maanden worden den leerlingen getuigschriften uitgereikt aangaande hunne vorderingen en hun gedrag.

Art. 11. Aan het einde van den cursus heeft een schriftelijk en zoo noodig, ook een mondeling examen plaats, waarvan de bevordering der leerlingen van eene lagere tot eene hoogere klasse of van de Lagere tot de Hoogere School afhangt; behoudens de magt aan den Rector en den Hoofdonderwijzer gegeven om in biezondere gevallen gedurende den cursus en leerling te verhoogen.

Art. 12. Bij het opbreken der school heeft eene openbare bevordering en prijsuitdeeling of uitreiking van getuigschriften plaats.

Art. 13. Er zijn twee vacantiën, ééne van 5 weken aan het einde, de andere van 3 weken omstreeks de helft van den cursus; maar het regt wordt aan het Curatorium toegkend om naar gelang van omstandigheden eene korte vacantie tusschen in te bepalen van niet langer dan eene week.

VAN DE ONDERWIJZERS.

Art. 14. Het personeel der onderwijzers bestaat voor de Hoogere School uit den Rector, en éénen of meer Leeraren; voor de Lagere uit den Hoofdonderwijzer en de noodige hulp-onderwijzers.

Art. 15. De Rector staat aan het hoofd van de gehele inrigting, en heeft het toezigt op alles wat op de school en het onderwijs betrekking heeft.

Art. 16. Tenzij door het Curatorium afgekeurd, moeten de door den Rector gegeven voorschriften omtrent methode en schooltucht, door de overige onderwijzers opgevolgd worden. Achten deze zich hierdoor bezwaard, dan kunnen zij bij het Curatorium in beroep komen, dat, na den Rector gehoord te hebben, beslist.

Art. 17. De Rector maakt met de overige onderwijzers, vóor den aanvang van iederen cursus eene lijst der werkzaamheden en tijdverdeling, welke lijst in de schoollokalen aanwezig moet zijn. Hij houdt eene lijst der leerlingen en draagt zorg dat er dagelijks aanteekening gehouden wordt van de aanwezigheid of afwezigheid der leerlingen. Hij stelt jaarlijks een volledig verslag van den staat der inrigting op en zendt dit bij den Voorzitter van Curatoren in.

Art. 18. De Commissie van Curatoren zal het regt hebben van tijd tot tijd zulke veranderingen in, en bijvoegingen tot dit Reglement te maken, als de omstandigheden vereischten, onderworpen aan de goedkeuring van den Volksraad.

VERSLAG van den Staat der Inkomsten en Uitgaven van het Grey College te Bloemfontein, O.V.S., loopende van af den 1sten Mei 1888 tot den 30sten April 1889.

INKOMSTEN.

Aan Gouvernements toelaag	£1,300	0	0
,, Schoolgelden	889	5	0
Summa	£2,189	5	0

UITGAVEN.

Per Salarissen	£1,697	10	0
,, Reiskosten	32	10	0
,, Sanitairwerk	13	10	0
,, Schoonhouden van Schoollokalen	6	0	0
,, Drukwerk en Advertentiën	7	5	3
,, Reparatien	29	19	0
,, Bankcheque Boek	0	8	4
,, Schoolbehoeften	29	13	3
,, Meer Inkomsten als Uitgaven van den 1sten Mei 1882 tot den 30sten April 1889	373	16	2
	£2,189	5	0

Staat der Finantien op den 30sten April 1889.

BATEN.

Aan meer Inkomsten en Uitgaven van af 1 Mei 1888 tot den 30 April 1889	£373	16	2
	£373	16	2

LASTEN.

Per Schuld op 1 Mei 1888	£132	16	7
,, Batig Saldo op 30 April 1889	240	16	
	£373	16	2

Aldus opgemaakt te Bloemfontein in O.V. Staat, op den April 1889, door mij,

Dr. C. J. G. KRAUSE,
Thesaurier van het Grey College.

Bovenstaande Staat is correct volgens Kasboek en bewijsstukken.

J. F. MULLER,
Wr. Auditeur Generaal.

Bloemfontein, 23 April 1889.

Verslag van den toestand van het Dames Instituut Eunice," te Bloemfontein over het jaar 1888 –1889.

De Curatoren van het Dames Instituut "Eunice," hebben de eer mits dezen, het volgende aangaande gemelde Inrigting, aan de Hoog-Eerw. Synode te rapporteren :—

1. Met inbegrip der tijdelijk waarnemende Directrice bestaat het onderwijzend personeel uit het volgende zestal dames, namelijk mej. C. M. T. Mulder, tijdelijk waarnemend Directrice. E. Edmeades, M. Wege, H. Brebner, E. Brebner en H. Schmedes. Door mevrouw Fischer werd aan 14 leerlingen piano-lessen gegeven.

2. Het aantal leerlingen op het Register bedraagt 82, waarvan 40 dag- en 42 kostleerlingen zijn. Aan 11 leerlingen wordt gratis onderwijs gegeven.

3. Over geregeld schoolgaan heeft men geen reden tot klagen.

4. De gezondheidstoestand der leerlingen is over het algemeen bevredigend geweest.

5. De School blijft den door haar ingenomen rang handhaven, en de meeste gewenschte vruchten afwerpen, zooals blijkt uit de volgende resultaten van afgelegd Examens.

Gedurende het afgeloopen jaar, gingen in Julij twee der leerlingen op voor het Onderwijzers Examen 3de Klasse, namelijk A. Ortlepp en E. du Toit. Beide slaagden, de eerste met lof.

In Januarij ll. gingen 3 kandidaten op voor het Onderwijzers Examen, 3de Klasse, namelijk M. van der Haar, J. Brebner en A. Rabie, de twee eerstgenoemden met lof.

Aan den in December gehouden Openbaren Wedtsrijd der Scholen, werd door 3 leerlingen deelgenomen, waarvan 1 slaagde, namelijk E. Blignaut.

Aan het Elementaire en Hooger Examen der Kaapkolonie namen 3 leerlingen deel, waarvan 2 slaagden, namelijk E. Blignaut en A. Ortlepp, deze in beide Examens met lof.

Vier der leerlingen bereiden zich thans voor het Onderwijzers Examen voor, dat in Julij e.k., zal gehouden worden; aan eenige leerlingen der hoogste klasse wordt ook thans onderwijs gegeven in de Fransche en Hoogduitsche talen, in Wis- en Natuurkunde.

6.In Muziek en Zang worden tot voldoening van het Curatorium geregeld lessen gegeven.

Sedert Januari werden er muziekavonden gearrangeerd, die den laatsten Vrijdag van elk emaand gehouden worden, en waarop door de leerlingen blijken van haar bekwaamheid en vorderingen gegeven zijn. Door de muziek- en zangonderwijzeressen, voornamelijk door mej. Schmedes, werd daaraan tijd noch moeite gespaard.

7. De dames H. en E. Brebner vervullen tijdelijk de ontstane vacaturen, en wel met bekwaamheid en hartelijken ijver.

8. In het onderwijzend personeel hebben eenige belangrijke veranderingen plaats gegrepen. De voormalige Directrice, mej. Brown, heeft in October hare betrekking neêrgelegd, en op verzoek van het Curatorium, heeft mej. C. M. T. Mulder, de onderwijzeres voor het Hollandsch, die in Julij ll. uit Holland aangekomen is, de vacature tijdelijk aangevuld, en het Curatorium kan met niet te veel erkentelijkheid, van haar Christelijk karakter, bekwaamheid en opofferende diensten gewag maken. Het is het Curatorium gelukt zich van de diensten van mej. A. van Andel (vroeger werkzaam in de Kaapkolonie, en thans in Duitsland) te verzekeren, eene dame, die volgens ingewonnen getuigenis, in alle opzichten geschikt is voor de verantwoordelijke betrekking van Directrice. Onvermijdelijke omstandigheden beletten haar echter vóòr aanst. October haar werk te komen aanvaarden.

Na zesjarigen diensttijd zijn de dames Zeegers, Hurt en Hamma in Junij ll. vertrokken, de twee eersten naar de Kaapkolonie en de laatstgenoemde naar Duitschland. Hare plaatsen zijn door de dames Mulder, Wege en Schmedes respectievelijk ingenomen. In December ll. is mej. Van Heijningen vertrokken, en hare plaats is tijdelijk door mej. H. Brebner opgevuld.

9. De Financiën van het Instituut verkeeren op het oogenblik in gunstigen staat, maar de uitgaven zijn ook onvermijdelijk

groot. Er bestaat eene dringende behoefte aan nieuwe schoolmeubelen, die reeds besteld zijn. Drie nieuwe pianos moeten worden aangeschaft, niet alleen omdat twee der oude pianos onbruikbaar zijn geworden, maar ook wegens het toenemend aantal leerlingen. Ook voor het aanschaffen van nieuwe Hollandsche lectuur voor de Bibliotheek, en voor 30 paar ,,halters" (dumbbells) voor Gynastieklassen, is een aanzienlijk bedrag noodig, zoodat de balans op het oogenblik in de kas gereduceerd zal zijn tot ongeveer £53 10s.

10. Het Curatorium beveelt met verschuldigden eerbied, nevensgaand Reglement voor het Dames Instituut aan de Hoog-Eerw. Synode aan.

Meenende aldus de ons opgedragen taak te hebben volbragt.

Hebben wij de eer ons te noemen, enz., enz.,

Namens het Curatorium,

C. S. MORGAN, V.D.M.,

Voorzitter.

Reglement voor het Dames Instituut "Eunice."

Art. 1.—Het Curatorium van het Instituut "Eunice" bestaat uit zeven leden, waarvan drie door den HEd. Volksraad en drie door den Hoog-Eerw. Synode der Ned. Geref. Kerk van den Oranje Vrijstaat worden benoemd, benevens den Predikant van Bloemfontein die ex-officio Voorzitter zal zijn. Minstnes vijf van de zeven Curatoren moeten te Bloemfontein woonachtig zijn en vacatures worden aangevuld door den Volksraad of de Synode, zooals het geval mogt vereischen.

Art. 2.—Het Curatorium benoemt zijn eigen Secretaris en Thesaurier.

Art. 3.—Vier leden van het Curatorium maken een quorum uit. Bij staking der stemmen heeft de Voorzitter eene beslissende stem.

Art. 4.—Het Curatorium heeft de volgende verpligtingen :—

a. Het zorgt voor de instandhouding der gebouwen en eigendommen van het Instituut.

b. Het regelt, in overleg met den Inspector van Onderwijs den gang van het onderwijs in het Instituut en houdt voortdurende toezicht daarop.

c. Het heeft het oppertoezicht over de Kostschool van het Instituut en waakt voor de belangen der daar aanwezige kostleerlingen.

d. Het stelt volgens Acte van Oprigting, de onderwijzeressen aan.

e. Het bepaalt het bedrag der school- en kostgelden en zorgt dat de vastgestelde gelden driemaandelijks vooruit worden betaald. Het heeft echter het recht aan eenige kinderen tot onvermogende huisgezinnen behoorende, de schoolgelden geheel of gedeeltelijk kwijt te schelden.

f. Het beschikt over de geldelijke ontvangsten van het Instituut, en maakt jaarlijks een algemeen verslag op, zoowel van het onderwijs als van de Financiën ter voorlegging aan den Volksraad en de Synode.

ART. 5.—Alle gewone en buitengewone vergaderingen van het Curatorium worden door den Voorzitter belegd, aan het einde van elk kwartaal, de buitengewone zoo dikwijls het belang van het Instituut zulks vereischt, of drie leden van het Curatorium het noodig achten.

ART. 6.—Het Curatorium wordt gehouden alle noodige bepalingen daar te stellen aangaande de inwendige regeling van het Instituut en contracten en voorschriften betreffende de pligten, diensten en verhouding, zoowel van het onderwijzend als het dienend personeel.

VAN HET ONDERWIJS.

ART. 7.—Het onderwijs in het Instituut loopt over de vakken bepaald in Art. 84 Ord. No. 17, 1884.

ART. 8.—Iedere drie maanden worden aan de ouders of voogden der leerlingen getuigschriften toegezonden aangaande het gedrag en de vorderingen hunner kinderen of pupillen.

ART. 9.—Er zijn twee vacantien, eene van vijf weken aan het einde van den Cursus, de andere van drie weken, omstreeks de helft van den Cursus.

Art. 10.—Het personeel der onderwijzeressen bestaat uit de Directrice en de onderwijzeressen van tijd tot tijd door het Curatorium aangesteld.

Art. 11.—De Directrice staat aan het hoofd van het Instituut en heeft, onder het oppertoezicht van het Curatorium, toezicht, zoowel op de Kostinrigting als op het onderwijs.

Art. 12.—De onderwijzeressen en de huishoudster worden ge houden de voorschriften van de Directrice te gehoorzamen. Achten deze zich hierdoor bezwaard, dan kunnen zij bij het Curatorium in beroep komen.

Art. 13.—De Directrice maakt met de overige onderwijzeressen, vóor den aanvang van iederen Cursus, eene lijst der werkzaamheden en tijdverdeeling op; welke lijst in de schoollocalen aanwezig moet zijn. Zij houdt eene lijst der leerlingen. Zij stelt jaarlijks een verslag van den Staat van het Instituut op en zendt die bij den Voorzitter van het Curatorium in.

VAN DE OUDERS EN VERPLEGERS.

Art. 14.—De ouders of verplegers zijn verplicht hunne kinderen of pupillen getrouw op den bepaalden tijd in zindelijken staat naar school te zenden.

Art. 15.—Bijaldien hunne kinderen of pupillen verhinderd zijn ter school te komen, zijn zij gehouden, daarvan schriftelijk aan de Directrice kennis te geven.

Art. 16.—Het wordt verwacht dat zij door hunne naamteekeningen op de hun toegezondene getuigschriften aangaande het gedrag en de vorderingen hunner kinderen of pupillen toonen zullen dat zij daarvan kennis hebben genomen.

Art. 17.—Een afschrift van dit Reglement zal steeds bij den Voorzitter van het Curatorium en in het Instituut bij de Directrice ter inzage liggen.

Art. 18.—Het Curatorium zal het recht hebben van tijd tot tijd zulke veranderingen in, en bijvoegingen tot dit Reglement te maken als omstandigheden mogen vereischen, altijd binnen de grenzen het door de Acte van Oprigting gesteld, en onderworpen aan de goedkeuring van den Volksraad en de Synode.

ART. 19.—Dit Reglement van Orde zal van kracht zijn dadelijk na bekrachtiging door den Volksraad en de Synode, en publicatie in de Gouvernements Courant.

VERSLAG van den Staat der Inkomsten en Uitgaven van het Dames Instituut "Eunice," te Bloemfontein, O.V.S., over het Jaar eindigende 31 *Maart* 1889.

INKOMSTEN.

1888 Aan Balans	£225	16	7
1889			
April ,, Gouvernements Toelage	500	0	0
Maart 31, Aan schoolgelden, enz.	1,959	14	8
	£2,684	11	3

UITGAVEN.

1888 April—Bij Salarissen	£774	14	1
1889 Maart 31—Bij Artikelen voor Huiselijk gebruik en Ameublement	882	14	5
Bij Boeken en Muziek	68	10	11
,, Drukloon, Schrijfbehoeften, enz.	69	0	4
,, Disconto op Cheques, Tele- en Kabelgrammen Lade in P.K., enz.	8	0	10
,, Reparatien, enz.	52	4	6
,, Reiskosten	202	0	6
,, Piano	47	19	1
,, 2 Tanken	16	16	0
,, 16 Kasten	74	10	0
,, 2 Koeien en Kalveren	20	0	0
,, Schrijftafel	15	0	0
,, Balans	453	0	7
	£2,684	11	3

G. W. FRASER,
Thesaurier.

Wij, de ondergeteekenden, certificeren mits dezen dat wij den bovenstaanden Staat met de Boeken van het Dames Instituut "Eunice" vergeleken hebben, en dat dezelve correct is.

R. INNES.
GEORGE S. COX.

Bloemfontein, 19 April, 1889.

Rapport van den Questor Synodi ter Synodale Vergadering van 1889.

De Quaestor Synodi legt bij deze over zijne Boeken en alle Ringsrekeningen; benevens Quitanties, zijn Chequeboeken en de Bank Staten, waarover uwe. H.Ews. Rationarii zullen rapporteren. De over te leggen stukken zijn :

a.

Dagboek en Kassa-Boeken der Synode.

b.

Verslagen van de vier Ringen der Kerk, over *twee* gaat tot ultimo Septr., 1888.

c.

Alle stukken, betrekking hebbende op de Synodale Financiën—over 't algemeen—over *twee* jaar, tot ultimo Maart, 1889; gemerkt "Synodale Financiën," A en B.

d.

Correspondentie met de Synodale Commissie van Financiën, over *twee* jaar, tot ultimo Maart, 1889; gemerkt : A (A & B) en B (AA & BB).

e.

Twee Rapporten van de Synodale Commissie van Financiën, loopende over de jaren respectievelijk, *tot* 31 Maart, 1888 en 31 Maart 1889.

f.

Correspondentie met de Nationale Bank, O. Vrijstaat, Bloemfontein, over *twee* jaar, *tot* ultimo Maart, 1889 : gemerkt "De Nationale Bank," A en B.

g.

De Bank Staten, tot ultimo Maart, 1889 in Paketten, gemerkt AA en BB.

h.

Hierbij zal ook het Synodale Brievenboek moeten geraadpleegd worden indien nodig.

Daar al deze stukken behoorlijk gerangschikt en vastgehecht zijn, zooals gewoonlijk vóor dezen, zou het spijtig zijn dat ze noodeloos losgemaakt en—gelijjk wel reeds geschiedt is —door elkaar gemengd zouden worden. De Quaestor kan volstrekt niet ondernemen de voormelde stukken andermaal te rangschikken en afzonderlijk vast te hechten.

Uwe Hoog-Ews. O. Dienaar,

ALBS. P. MEIRING,
Quaestor Synodi.

Edenburg, 4 Mei 1889.

Rapport der Synodale Commissie van Finantie, over het Jaar van 1 April 1887 tot 31 Maart 1888.

De Commissie heeft de eer te rapporteren : dat uit nevensgaande Staten zal blijken :

	£	s.	d.
1. Dat het Kapitaal van het *Sustentatie Fonds* op 31 Maart 1887	£7,312	4	2
bedroeg, waarbij gekomen is voor Heffingen en Collecten	418	15	7
en voor gekweekte Rente	378	8	0
Zoodat na aftrek van gedane betalingen gedurende het genoemd Jaar, het Kapitaal van het Fonds op 31 Maart 1888 op	7,685	11	7
stond. Deze som sluit echter in een bedrag van ...	490	5	0
voor verschuldigde doch niet betaalde renten. Uwe Commissie beveelt aan dat van deze renten afgeschreven worden de som von	64	0	0
verschuldigd op Schepenkennis No. 4 als geheel slecht. Het Eigendom waarop deze Schepenkennis rust is thans verkocht (onder overname van die Schepenkennis), zoodat geen verder verlies in deze te wachten is. In voornoemde som van	490	5	0
is verder begrepen een bedrag van	256	0	0

voor renten verschuldigd onder Schepenkennis No. 6 (Bewaarschool, Bloemfontein). Hoewel herhaald aanzoek voor betaling gedaan is, en de Commissie van gemelde School pogingen in het werk stelt tot delging dier schuld, blijft dezelve nog onvoldaan, en vrees uwe Commissie dat het grootste gedeelte er van als twijfelachtig moet worden aangemerkt.

2. Het Kapitaal van het Predikanten Pensioen Fonds bedroeg op 1 April 1887	7,906	18	10
waarbij gedurende het jaar door Heffingen ...	233	8	3
bijkwam, voor gekweekte renten	597	14	6
terwijl gedurende het jaar	87	7	7
voor kosten van administratie betaald werd, latende op 1 April 1888 eene balans van...	8,650	14	0
In dit bedrag is	196	10	0
aan renten begrepen, welke som uwe Commissie meent ten volle zal inkomen.			
3. Uit beide staten blijkt dat er thans eene som van	2,718	12	1

aan kassa voorhanden is, waarvoor niet gereedelijk goede beleggingen te vinden zijn, niettegenstaande gedane pogingen, zoodat in dit jaar in alle waarschijnlikheid minder renten zal inkomen.

In aanmerking nemende de drukkende tijden die zoo lang geheerscht hebben, beschouwt uwe Commissie het als bevredigehd dat voor het afgeloopen jear er in de rekeningen geene andere nadeelige posten dan de reeds genoemde voorkomen.

J. GEO. FRASER.

G. R. DE VILLIERS.

GEO. F. FAUSTMANN.

SALDO STAAT het Predikanten Sustentatie Fonds, opgemaakt tot 31 Maart, 1888.

LASTEN.

Dt.				
	Kapitaal	£7685	11	7
		£7685	11	7

BATEN.

Ct.				
	Schepenkennissen	£6079	2	6
	Rente onbetaald	490	5	0
	Kas	1116	4	1
		£7685	11	7

SALDO STAAT het Predikanten Pensioen Fonds, opgemaakt tot 31 Maart, 1888.

LASTEN.

Dt.				
	Kapitaal	£8650	14	0
		£8650	14	0

BATEN.

Ct.				
	Schepenkennisen	£6851	16	0
	Rente onbetaald	196	10	6
	Kas	1602	8	0
		£8650	14	0

Nagezien en correct bevonden,

C. S. MORGAN
C. FRASER } Auditeuren.
R. INNES

Bloemfontein 12 Mei, 1888.

Schepenkennissen van het Predikanten Sustentatie Fonds.

No.	Schepenkennis Boek.	Betaalbaar.	Kapitaal.	Rente.
10	Fo. 37 8 per cent.	17 Januari	£600 0 0	£48 0 0
9	„ 33 8 „	18 „	100 0 0	8 0 0
12	„ 45 9 „	5 Februari	400 0 0	36 0 0
20	„ 309 8 „	15 „	800 0 0	64 0 0
6	„ 21 8 „	1 Maart	806 0 0	64 0 0
16	„ 291 8 „	31 „	200 0 0	16 0 0
22	„ 317 8 „	10 April	100 0 0	8 0 0
3	„ 9 8 „	29 „	300 0 0	24 0 0
17	„ 295 8 „	2 Mei	115 0 0	9 4 0
4	„ 13 8 „	22 Juli	400 0 0	32 0 0
19	„ 305 8 „	28 „	278 1 6	22 5 0
8	„ 29 8 „	28 „	975 0 0	78 0 0
			1 1 0	
13	„ 49 10 „	24 Augustus	210 0 0	21 0 0
21	„ 313 8 „	1 September	500 0 0	40 0 0
14	„ 283 8 „	4 „	300 0 0	24 0 0
			6079 2 6	494 9 0

Renten Onbetaald.—Het Predikanten Snstentatie Fonds,

No.	Schepenkennis Boek.	Betaalbaar.		Rente.
6	Weslijaanse, 31 ...	1885 1 Maart tot	1886 1 Maart	£64 0 0
	Infant School ...	1886	1887	64 0 0
		1887	1888	64 0 0
		1888	1889	64 0 0
		1885	1886	
4	Paver Mejuf. 13 ...	2 Juli	2 Juli	32 0 0
		1886	1887	32 0 0
		1887	1888	
3	Raaf, N. P. C., 2 ...	29 April	29 April	24 0 0
		1888	1889	
9	Rooijen. J. J. v., 33	19 Januari	Saldo	4 0 0
		1887	1888	
19	Matthey, C. C., 305	28 Juli	28 Juli	22 5 0
*21	Steyn, H. P. v. R. & J. F., 313 ...	1 September	...	40 0 0
		1888	1889	
20	Walt, T. P. v. d., 309	17 Februari	17 Februari	64 0 0
16	Steyn, Herms H. 291	31 Maart	...	16 0 0
				£490 5 0

*Niet vooruit betaalbaar.

Het Predikanten Sustentatie Fonds Kapitaal.

	£	s.	d.	£	s.	d.
1887.—Dt.						
Sept. 20.—1 Cheque Boek (200	£0	16	8			
Decr. 2.—Gedrukt 500 Brievenvormen ...	1	7	6			
—Couverten	0	6	8			
1888.						
Maart 31—Postzegels tot heden	2	10	4			
				£5	1	2
Saldo Salarisrekening overgebracht				341	1	4
1 per ct. voor Administratie voor het Jaar, volgens Synodaal besluit van 7 Mei 1881, en Brief van Quaestor Synodi ged. 18 Mei 1881 op Saldo £7,763 4s 3d.				77	12	8
Per Saldo				7685	11	7
				£8109	7	9
1887.—Ct.						
April 1. — Kapitaal				£7312	4	2
Collecte—brief ged. Maart 23:—						
Jacobsdal	£3	15	6			
Brief ged. Maart 25:—						
Lindley by 2de Aanneming Oct. 1886	2	0	0			
Brandfort, Oct. 1886	2	5	0			
Smithfoeld	1	9	3			
Juli 12.—Bijdrage—brief ged. Juli 6:—						
Philippolis	3	11	3			
Edenburg, tot 1885 Nov. 4	3	10	6			
Fauresmith, 1886	2	10	6			
Kroonstad, 1885 en 1886	4	7	10			
Heilbron, 2 Jaar	5	18	9			
De Wetsdorp, 1885 en 1886	2	19	9			
Bloemfontein	6	19	0			
Ficksburg	4	9	0			
Uit den Westelijken Ring, 1888 Dec. 6	1	10	0			
Heffingen:						
Oostelijken Ring, Lindley, 1885 Sept.	11	1	0			
1886	10	3	6			
Bydrage:						
Philippolis, 1886	3	5	0			
Nov.14.—Brief ged. Oct. 30 en Nov. 11:—						
Smithfield	1	8	6			
Frankfort	1	2	0			
Boshof	3	2	0			

Het Predikanten Sustentatie Fonds Kapitaal.

1888.—Ct.		
Feb. 7.—Heffingen, brief ged. Febr. 3:		
Noordelijken Ring	87 0 0	
Oostelijken Ring	107 6 0	
Westelijken Ring	65 2 6	
Zuidelijken Roing	72 12 0	
Collecte:—		
Senekal	2 1 6	
Bethulie	1 18 9	
Jacobsdal	5 4 3	
Feb. 29.—Collecte, brief ged. Feb. 23:—		
Kroonstad	1 12 6	
Edenburg	1 5 9	
		418 15 7
Rente gemaakt		378 8 0
		£8109 7 9
Aan Saldo		£7685 11 7

Het Predikanten Salaris Rekening.

Dt.		
1888.		
Maart.—Bultfontein, Brandfort, Bethlehem, Edenburg, Fauresmith, Frankfort, Heilbron, Harrismith, Hoopstad, Jacobsdal, Kroonstad, Philippolis, Winburg, Wepener, 14, van 1 April 1887 tot 31 Maart 1888, @ per maand	£22 18 4	£3850 0 0
Smithfield, van 1 April 1887 tot 31 Augustus 1887, @ per maand ...	22 18 4	114 11 8
Mejuf. Weduwe S. J. M. v. Niekerk, van 1 Sept. 1887 tot 31 Maart 1888, @ per maand	22 18 4	160 8 4
Bloemfontein, Bethulie, Boshof, Dewetsdorp, Ficksburg, Ladybrand, Lindley, Rouxville, Senekal, Vrede, 10, van 1 April 1887 tot 31 Maart 1888, @ per maand	16 13 4	2000 0 0
Vredefort, van 25 Juni 1887 tot 31 Maart 1888, @ per maand	16 13 4	153 6 8
Voortgebracht ...		£6278 6 8

1888.—Dt.

Overgebracht ...	£6278	6	8
1 per ct. voor administratie voor het Jaar, volgens Synodaal besluit van 7 Mei 1881, op £6278 6s. 8d. ...	62	15	8
	£6341	2	4

Ct.

1888 Maart.—Bedrag van de Regering ontvangen gedurende het Jaar van 1 April 1887 tot 31 Maart 1888	£6000	0	0
Per Sustentatie Fonds Kapitaal: Saldo overgebracht	341	2	4
	£6341	2	4

Schepenkennisen van het Predikanten Pensioen Fonds.

No.	Schepenkennis Boek.		Betaalbaar.	Kapitaal.			Rente.		
28	Fo. 159	8 per ct.	25 Januarij	£450	0	0	£36	0	0
1	„ 51	6 „	17 „	125	0	0	7	10	0
29	„ 163	8 „	18 Februarij	200	0	0	16	0	0
11	„ 91	7 „	16 Maart	250	0	0	17	10	0
26	„ 151	8 „	11 „	175	0	0	14	0	0
18	„ 119	8 „	6 April	300	0	0	24	0	0
19	„ 123	8 „	6 „	250	0	0	20	0	0
9	„ 83	8 „	29 „	1000	0	0	80	0	0
27A	„ 155	8 „	4 Januarij	125	0	0	10	0	0
27B	„ 183	8 „	4 „	375	0	0	30	0	0
23	„ 139	8 „	12 „	350	0	0	28	0	0
22	„ 135	8 „	16 „	300	0	0	24	0	0
30	„ 167	8 „	30 „	475	0	0	38	0	0
31	„ 171	8 „	26 Julij	225	0	0	18	0	0
32	„ 175	8 „	25 Augustus	450	0	0	36	0	0
21	„ 131	8 „	28 „	250	0	0	20	0	0
3	„ 59	8 „	24 September	100	0	0	8	0	0
34	„ 187	8 „	3 November	400	0	0	32	0	0
7	„ 75	8 „	9 „	365	16	0	29	5	3
8	„ 79	8 „	11 „	500	0	0	40	0	0
15	„ 107	8 „	23 „	186	0	0	14	17	7
				6851	16	0	534	2	10

Rente onbetaald.—Het Predikanten Pensioen Fonds.

No.	Schepenkennis Boek.	Betaalbaar K		Rente.		
		1887	1888	£24	0	0
18	Bomver, P. W., 119	6 April				
27	Botha, J. A. H., 155					
	Coetzee, Stephs. J., 183	4 Jan.	Saldo	15	0	0
32	Harvey, Job., 175	25 Aug.		38	0	0
		1888	1889			
*1	Kerkeraad Edenburg, 51	17 Jan.		7	10	0
		1887	1888			
*9	Griesel, H. W. J., 83	29 April		80	0	0
*21	Lingen, v., M. J., 131	28 Aug.		20	0	0
		1888	1889			
16	Lubbe, A. G., 151	11 Maart		14	0	0
				196	10	0

*Niet vooruit betaalbaar.

Het Predikanten Pensioen Fonds Kapitaal.

Dt.						
1888.						
Maart 31.—1 per ct. voor Administratie voor het Jaar, volgens Synodaal besluit van 7 Mei 1881, en Brief van Quaestor Synodi, ged 18 Mei 1881 op Saldo £8738 1s. 7d.				£87	7	7
Per saldo				8650	14	0
				£8738	1	7
1887.						
Ct.						
April 1.—Kapitaal				£7906	18	10
Julij 12.—Heffingen brief ged. Julij 6...						
Oostelijke Ring:—						
Lindley—1885, Sept	4	18	3			
,, 1886, ...	4	14	3			
1888.						
Febr. 7.—Heffingen brief ged. Febr. 3 ...						
Noordelijken Ring	62	1	9			
Oostelijken ,, ...	72	0	3			
Westelijken ,, ...	41	9	0			
Zuidelijken ,, ...	48	4	9			
				233	8	3
Rente gemaakt				579	14	6
				£8738	1	7
Aan Saldo				£8650	14	0

Rapport der Synodale Commissie van Finantiën tot Ultimo Maart, 1889.

Bloemfontein, 16 April 1889

Den Wel.-Eerw. Heer,
A. P. Meiring,
Scriba Synodi, Edenburg.

WelEerw .Heer,
Gelieve ingesloten stukken en verslag, voor het afgeloopen jaar te vinden der finantieele commissie. Het werk is zoo toegenomen, dat het onmogelijk is geworden zulks eerder in orde te maken.

Met hoogachting,
Uw Wel Eerw.'s Dw. Dienaar,
GEO. F. FAUSTMANN.

Rapport der Financieele Commissie der Nederduitsche Gereformeerde Kerk over het Jaar, 1 *April* 1888 *tot* 31 *Maart* 1889.

Onder overlegging van de gebruikelijke Staten aantoonende de positie van de verschillende Fondsen onder haar beheer, heeft de Commissie de eer te rapporteren dat daaruit zal blijken dat het Predikanten Pensioen Fonds met een aanmerkelijk bedrag is vermeerderd gedurende het afgeloopen jaar, en dat wat opbetaling der rente betreft, geen rede van opmerking bestaat.

Wat het Sustentatie Fonds betreft is het Kapitaal van het Fonds ook met een bedrag van cirka £500 vermeerderd, niet tegenstaande de som van £310 uit de gelden van dit Fonds moest worden aangewend tot dekking van salarissen.

De renten van dit Fonds zijn ook nagenoeg aangezuiverd met uitzonderong van het bedrag verschuldigd door de Curatoren van de Bewaarschool van Bloemfontein; omtrent dit laatste echter heeft een briefwisseling plaats gevonden die hierbij wordt overgelegd, waaruit blijken zal, dat bij uwe Commissie aanzoek gedaan is, tot kwijtschelding der verschuldigde renten, of kapitalisatie daarvan tegen verminderden rentekoers.

Uwe Commissie is thans in staat te constateren dat een bedrag van bijna £300 door het publiek van Bloemfontein bijeen gebragt, onlangs besteed wierd op het Eigendom tot aanbouw van nieuwe schoolkamer en verdere verbeteringen van het eigendom, waardoor de waarde van de Securiteit is bestendigd, en uwe Commissie zou het dus billijk vinden indien renten tot een gelijk bedrag werden kwijt gescholden, en het overige gekapitaliseerd onder een nieuw verband.

Ten slotte blijft de Commissie aandringen, op het nemen van doortastende maatregelen tot stijving van het Sustentatie Fonds, aangezien bij vermeerdering van Gemeenten de Heffingen niet voldoende zijn om alle Salarissen te dekken, en nog iets overtelaten tot vermeerdering van het Fonds.

J. GEO. FRASER.
P. H. R. DE VILLIERS. } Finantieele Commissie
GEO. F. FAUSTMANN.

Bloemfontein,
15de April 1889.

Bloemfontein,
15 Augustus 1888.

Aan de Wel-Edele achtbare Commissie van Finantien der Nederd. Geref. Kerk.

Bloemfontein.

Wel-Edele Heeren,

Namens de Curatoren van de Bloemfonteinsche Bewaar Sohool heb ik de eer U Wel-Edele het navolgende besluit beleefd mede te deelen.

Besloten : De Finantieele Commissie van de Ned. Geref. Kerk met het verzoek te approcheren, om de door de Bewaar School verschuldigde achterstallige renten kwijt te schelden en haar voor het vervolg te belasten met een rente van zes per cent. het 's jaars of de achterstallige rente, die verschuldigd is te verminderen, te worden gekapitaliseerd, het geheele kapitaal rente te dragen tegen zes per cent. 's jaars.

Ik leg dit verzoek vertrouwensvol over in uwe handen en heb de eer mij te noemen.

Uw Wel-Edele dw. dienaar,

C. BORCKENHAGEN,
Secretaris en Thesaurier van de Bloemfonteinsche Bewaar School.

SALDO STAAT het Predikanten Sustentatie Fonds, opgemaakt tot 31 Maart 1889.

LASTEN.

Dt.			
Kapitaal	£8113	19	9
	£8113	19	9

BATEN.

Ct.			
Aan Schepenkennissen	£7093	1	0
,, Rente onbetaald	487	4	0
,, Kas	533	14	9
	£8113	19	9

SALDO STAAT het Predikanten Pensioen Fonds, opgemaakt tot 31 Maart 1889.

LASTEN.

Dt.			
Kapitaal	£9422	13	6
	£9422	13	6

BATEN.

Ct.			
Aan Schepenkennisen	£7895	0	0
,, Rente onbetaald	243	12	0
,, Kas	1284	1	6
	£9422	13	6

Nagezien en correct bevonden, door ons,
Bloemfontein, 13 Mei, 1889.

P. A. WINTER,
J. F. JOUBERT,
P. S. VAN HEERDEN,
J. J. MARQUARD,
Rationarii.

Het Predikan Sustentatie Fonds Kapitaal.

Dt.						
1888.						
April 24—1 Cheque Boek, (200)	£0 16 8					
Nov. 19—Couverten, 6s.; Inkt, 1s.	0 7 0					
1889.						
Maart 31—Postzegels totheden	2 12 6					
1 Cheque Book (200)	0 16 8					
		£4 12 10				
Voortgebracht		£4 12 10				

1888.—Dt.

	Overgebracht	£4 12 10
Sept. 29—Saldo van bemaakte onkosten ter verkooping van Zeker Stuk grond behoorende aan de plaats, Scout-home, J. A. Beukes	... ...	2 5 9
June 30—1 per cent. voor administratie op kapitaal, £7,757 17s. 11d.		
Voor eerste Kwartael tot heden...	19 7 10	
1889.		
Maart 31—Voor administratie voor drie volgende Kwartalen tot heden volgens brief van Scriba Synodi ged. 1888, Mei 16	56 5 0	
		75 12 10
Saldo per salaris rekening aangebracht	... ...	310 13 4
Per saldo	... ...	8,113 19 9
		£8,507 4 6

Ct.

1888.		
April 1—Kapitaal	... ...	£7,685 11 7
Mei —Bijdrage, brief ged. Mei 8, Vredefort	1 6 9	
Juni —Bijdrage, brief ged. Juni 29, Bethlehem	3 3 6	
Sept. —Collecte, brief ged. Sep. 8, Philippolis	3 19 0	
Bijdrage, brief ged. Sept. 15.		
Brandfort, 1887	3 13 0	
,, 1888	3 4 0	
Oct. —Collecte, brief ged. Oct. 2, Jacobsdal	4 10 0	
Bethulie	2 0 0	
Collecte, brief ged. Oct. 24, Frankfort	1 13 0	
Collecte, brief ged. Nov. 3, Boshof ...	3 0 6	

HEFFINGEN.

Zuidelijke Ring.

Harrismith	12 9 6
Philippolis	12 11 0
Edenburg	9 17 0
Bethulie	7 10 6
Rouxville	13 5 0
Wepener	9 19 6
Deketsdorp	12 6 6

Oostelijke Ring.

Harrismith	10 6 6
Bethlehem	14 4 6
Ficksburg	10 2 6
Ladybrand	16 19 6
Lindley	11 7 0

	Frankfort	13	4	6	
	Senekal	13	2	6	
	Vrede	11	6	0	
	Bijdrage—brief ged. Nov. 24				
	Lindley	1	15	9	
	Fauresmith	2	6	7	
	HEFFINGEN—BRIEF GED. DEC.7				
	Westelijke Ring.				
	Fauresmith	11	17	0	
	Bloemfontein	16	14	6	
	Boshof	15	13	0	
	Jacobsdal	8	16	0	
	Brandfort	9	19	0	
1889. Januari.					
	Bijdrage—brief ged. Jan. 9				
	Bloemfontein	2	10	9	
	Winburg	1	9	9	
	Collecte:				
	Bloemfontein 1888	3	11	6	
	Bijdrage—brief ged. Jan. 24				
	Vredefort	1	4	6	
	Parijs	0	11	6	
Februari.					
	Collecte—brief ged. Feb. 23.				
	Kroonstad 1888	3	8	3	
Maart.					
	HEFFINGEN—BRIEF GED. MAART 8.				
	Noordelijke Ring.				
	Winburg	14	13	0	
	Kroonstad	19	9	6	
	Heilbron	16	5	0	
	Bultfontein	10	2	0	
	Hoopstad	10	9	0	
	Vredefort	10	5	0	
1888. Maart.	—Parys	7	6	0	
	Collecte:—				
	Edenburg, 1886	2	6	0	
	,, 1888	2	17	0	
	Rouxville, 1887	1	19	0	
	,, 1888	2	1	7	382 11 11
	Rente gemaakt voor eerste Kwartaal tot Juni 30	68	12	9	
	Kwartalen tot Maart 31	370	8	3	439 1 0
					£8507 4 6
	Aan Saldo				£8113 19 9

M

Schepenkennissen van het Predikanten Sustentatie Fonds.

No.	Schepenkennis Boek.		Betaalbaar.	Kapitaal.			Rente.		
10	Fo. 37	8 per cent.	17 Januarij	£600	0	0	£48	0	0
9	,, 33	6 ,,	18 ,,	200	0	0	12	0	0
12	,, 45	6 ,,	5 Februarij	400	0	0	24	0	0
27	,, 337	6 ,,	15 ,,	382	0	0	22	18	6
20	,, 309	7 ,,	17 ,,	800	0	0	56	0	9
6	,, 21	8 ,,	1 Maart	800	0	0	64	0	9
22	,, 317	8 ,,	10 April	100	0	0	8	0	0
23	,, 321	7 ,,	27 ,,	535	0	0	37	9	0
24	,, 323	6 ,,	27 ,,	150	0	0	9	0	0
3	,, 9	8 ,,	29 ,,	300	0	0	24	0	0
17	,, 295	8 ,,	2 Mei	115	0	0	9	4	0
25	,, 329	6 ,,	30 Juni	200	0	0	12	0	0
8	,, 29	8 ,,	28 Juli	975	0	0	78	0	0
,,	,, ...	...	Onkosten	1	1	0	...		
13	,, 49	10 ,,	24 Augustus	210	0	0	21	0	0
21	,, 313	8 ,,	1 September	500	0	0	40	0	0
14	,, 283	8 ,,	4 ,,	300	0	0	24	0	0
26	,, 333	6 ,,	1 October	125	0	0	7	10	0
4	,, 13	6 ,,	26 December	400	0	0	24	0	0
				£7093.	1	0	£521	0	0

Rente Onbetaald van het Predikanten—Sustentatie Fonds.

No.	Schepenkennis Boek.	Betaalbaar.		Rente.		
		1889	1890			
20	309	17 Februarij		£16	0	0
		1885	1886			
6	21	1 Maart		64	0	0
		1886	1887	64	0	0
		1887	1888	64	0	0
		1888	1889	64	0	0
		1889	1890	64	0	0
		1888	1889			
17	295	2 Mei		9	4	0
		1888	1889			
8	29	25 Juli		78	0	0
		1888	1889			
*21	313	1 September		40	0	0
		1888	1889			
* 4	13	26 December		24	0	0
				£487	4	0

*Niet vooruit betaalbaar.

Vergeleken met de Schepenkennissen en correct bevonden.

Bloemfontein, 14 Mei, 1889. R. INNES.

Predikanten Salaris Rekening.

Dt.

1889.			
Maart. 31.	—Bultfontein, Brandfort, Bethlehem, Edenburg, Fauresmith, Frankfort, Heilbron, Harrismith, Hoopstad, Jacobsdal, Kroonstad, Philippolis, Winburg, Wepener, 14, van 1 April 1888 tot 31 Maart 1889 @ per maand	£22 18 4	£3850 0 0
	Mejuf. Weduwe S. J. M. v. Niekerk van 1 April 1888 tot 7 November 1888 @ per maand	£22 18 4	£164 17 1
	Bloemfontein, Bethulie, Boshof, Dewetsdorp, Ficksburg, Ladybrand, Lindley, Rouxville, Senekal, Vrede, Vredefort, 11, van 1 April 1888 tot 7 Maart @ per maand	£16 13 4	£2200 0 0
	Smithfield van 7 November 1888 tot 31 Maart 1889 @ per maand	£16 13 4	£80 0 0
Junij 30.	—1 per ct. voor administratie op uitbetaalde voor eerste kwartaal tot heden	1581 5 0	15 16 3
			£6310 13 4

Ct.

1889.		
Maart 31.	—Aan Bedrag van de Regering ontvangen gedurende het Jaar van 1 April 1888 tot 31 Maart 1889	£6000 0 0
	Per Sustentatie Fonds Kapitaal: Saldo overgebracht	310 13 4
		£6310 13 4

Het Predikanten Pensioen Fonds Kapitaal.

1888.—Dt.		
Junij 30.—1 per ct. voor Administratie op Kapitaal £8,883 4s. voor eerste kwartaal tot heden	£22 4 2	
Oct. 23.—1 cheque boek (100)	... ...	0 8 4
1889.		
Mrt. 31.—Voor administratie voor drie volgende kwartalen tot heden volgens brief van Scriba Synodi ged. 1888, Mei. 16	56 5 0	
		78 9 2
Per Saldo	.. ...	9,422 13 6
		£9,501 11 0
1888.—Ct.		
April 1.—Kapitaal		£,650 14 0

Nov. HEFFINGEN, BRIEF GED. NOV. 23

Zuidelijke Ring.

Smithfield	7 19 3
Philippolis	6 15 3
Edenburg	8 19 3
Bethulie	3 11 3
Rouxville	8 15 3
Dewetsdorp	7 1 3
Wepener	2 12 3

Oostelijken Ring.

Harrismith...	6 1 3
Bethlehem	13 4 3
Ficksburg	5 19 3
Ladybrand...	12 8 3
Lindley	6 3 3
Frankfort	12 3 3
Senekal	8 11 3
Vrede	6 19 3

Dec. HEFFINGEN, BRIEF GED. DEC. 7.

Westelijke Ring.

Fauresmith	6 19 3
Bloemfontein	12 0 3
Boshof	10 10 3
Jacobsdal	5 3 3
Branfort	5 9 3

Het Predikanten Pensioen Fonds Kapitaal.

HEFFINGEN, BRIEF, GED. MAART 8.
Noordelijke Ring.

Maart							
Winburg	9	9	3				
Kroonstad	15	6	3				
Heilbron	10	16	3				
Bultfontein	5	16	3				
Hoopstad	6	16	3				
Parys	5	15	3				
Vredefort	9	3	3				
					226	8	9
Rente gemaakt voor eerste Kwartaal tot Junij 30	232	10	0				
Do., voor drie volgende Kwartalen, tot Maart 31	391	18	3				
					624	8	3
					9,501	11	0
Aan Saldo ...					9,422	13	6

Schepenkennissen van het Predikanten Pensioen Fonds.

No.	Schepenkennissen Boek.				Betaalbaar.		Kapitaal.			Rente.		
39	Fo.	207	6	per ct.	17	Januari	£700	0	0	£42	0	0
1	,,	51	6	,,	17	,,	125	0	0	7	10	0
28	,,	159	6	,,	25	,,	450	0	0	27	0	0
40	,,	211	6	,,	9	Maart	350	0	0	21	0	0
26	,,	151	8	,,	11	,,	175	0	0	14	0	0
11	,,	91	7	,,	16	,,	250	0	0	17	10	0
41	,,	215	6	,,	16	,,	200	0	0	12	0	0
19	,,	123	8	,,	6	April	250	0	0	20	0	0
27	,,	183	8	,,	4	Juni	375	0	0	30	0	0
35	,,	191	6	,,	7	,,	500	0	0	30	0	0
23	,,	139	7	,,	12	,,	350	0	0	24	10	0
36	,,	195	6	,,	16	,,	1000	0	0	60	0	0
22	,,	135	8	,,	16	,,	300	0	0	24	0	0
30	,,	167	6	,,	30	,,	350	0	0	21	0	0
31	,,	171	8	,,	26	Juli	225	0	0	18	0	0
37	,,	199	6	,,	16	Augustus	150	0	0	9	0	0
32	,,	175	8	,,	25	,,	450	0	0	36	0	0
3	,,	59	6	,,	24	September	100	0	0	6	0	0
34	,,	187	8	,,	3	November	400	0	0	32	0	0
7	,,	75	6	,,	9	,,	300	0	0	18	0	0
8	,,	79	8	,,	11	,,	500	0	0	40	0	0
38	,,	203	6	,,	27	,,	350	0	0	21	0	0
21	,,	131	8	,,	28	December	45	0	0	3	12	0
							£7895	0	0	£534	2	

Vergeleken met de Schepenkennissen en correct bevonden.

14 Mei 1889. R. INNES.

Renten onbetaald van het Predikanten Pensioen Fonds.

No.	Schepenkennis Boek.	Betaalbaar.		Rente.		
		1889				
*39	207	17 Jan. 1888	1890	£42	0	0
* 1	51	,, 1889	1889	7	10	0
*		,, 1889	1890	7	10	0
*10	211	9 Maart 1888	1890	21	0	0
27	183	4 Juni 1888	1889	30	0	0
*36	195	16 Juni 1887	1889	60	0	0
32	175	25 Aug. 1888	1888	36	0	0
		,, 1889	1889-	36	0	0
*21	131	28 December	1889	3	12	0
				£243	12	0

Vergelijkt met de Schepenkennissen en correct bevonden.

Bloemfontein,

14th Mei, 1889. R. INNES

*Niet vooruit betaalbaar.

Rapport der Rationarii, ingediend bij de Hoog-Eerw. Synode van de Ned. Ger. Kerk, O.V.S., in het jaar 1889.

De Rationarii hebben de eer mede te deelen, dat zij de noodige boeken en papieren hebben nagezien, en zij wenschen het volgende onder de aandacht der Hoog-Eerwaarde Synode te brengen :—

A.—1. De boeken van den Hoog-Eerw. Quaestor Synodi zijn correct bevonden.

2. Aan het Studenten Ondersteunings Fonds blijven de volgende Gemeenten verantwoording schuldig :—

Voor 1888 :—Fauresmith, Bloemfontein, Winburg en Vrede.

Voor 1888 en 1889 :—Dewetsdorp, Jacobsdal en Harrismith

Voor 1889 :—Boshof, Heilbron, Frankfort en Senekal.

3. Tot het Sustentatie Fonds moeten nog bijdragen de volgende Gemeenten :—

Voor 1887 :— Philippolis, Fauresmith, Winburg, Bethlehem en Parijs.

Voor 1887 en 1888 :—Dewetsdorp, Hoopstad, Vrede, Harrismith, Ladybrand en Wepener.

Voor 1888 :—Smithfield, Senekal, Ficksburg en Lindley.

4. Het balans ten faveure van het Synodale Fonds bedraagt de som van £563 14s. 4d., dat van het Theologisch Studenten Ondersteuning Fonds de som van £216.

B.—1. De boeken van de Synodale Commissie van Finantiën zijn ook in orde bevonden, en uwe Commissie meent hierbij te moeten voegen dat haar ook inzage is verleend van de verschillende verbanden.

2. Het is uwe Commissie gebleken dat het saldo ten gunste van het Predikanten Pensioen Fonds op 31 Maart 1888 de som van £8,650 14s. bedroeg, en dat het op 31 Maart van dit jaar gestegen was ten bedrage van £9,422 13s. 6d. Deze som kan worden verwacht eene rente te leveren van £534 2s.

3. Het saldo ten faveure van het Sustentatie Fonds bedroeg op 31 Maart 1888 de som van £7,685 11s. 7d. en op 31 Maart 1889 de som van £8,113 19s. 6d. Het wordt verwacht dat deze som aan rente opbrengen zal de som van £521 1s. 6d.

4. Hieruit blijkt ten duidelijkste dat het met het Predikanten Pensioen Fonds veel gunstiger is gesteld dan met het Sustentatie Fonds; wat vooral daaraan te wijten is dat de renten van het Sustentatie Fonds worden gebruikt tot het salarieeren van predikanten.

5. Uwe Commissie neemt derhalve de vrijheid aan te bevelen dat de renten van het Predikanten Pensioen Fonds zullen worden gevoegd bij het kapitaal van het Sustentatie Fonds. Zij herinnert tevens dat de Synodale Commissie van Finantiën meermalen heeft aangedrongen op de stijving van het Sustentatie Fonds.

6. Uwe Commissie adviseert dat de aanbeveling van de Finantieële Commissie aangaande de achterstallige renten verschuldigd op het aan de Bewaarschool verleende kapitaal worde aangenomen.

7. Sedert de laatste Synode heeft het Sustentatie Fonds een verlies geleden van £2 5s. 9d.

C.—1. De boeken van den Penningmeester der Synodale Zendingcommissie zijn door uwe Commissie nagezien, en zij heeft gevonden dat er op pagina 35 van het Kasboek eene fout is ingeslopen op het optellen, waardoor het balans met acht shillings moet verminderd worden.

2. De aanmerking van den Peningmeester dat de inkomsten ten behoeve van de Zending Witzieshoek sedert de laatste Synode slechts £16 8s. 1d. hebben bedragen is uwe Commissie onverklaarbaar.

3. De volgende Gemeenten moeten nog hare achterstallige collecten verantwoorden:—

Winburg, voor April 1889; Edenburg, dito; Bethlehem, voor October 1887; Wepener, ;voor April 1889; Frankfort, voor April 1887 en 1888; Hoopstad, voor April 1889; Lindley, voor October 1888 en April 1889; Parijs, voor April en October 1887.

4. Uwe Commissie neemt de vrijheid te wijzen op het feit dat ondersteuning wordt verleend aan den catecheet te Frankfort, wat in strijd is met het besluit der Synode, voorkomende op bladzijde 849 der Notulen.

5. Uwe Commissie heeft geene gegevens voor zich gehad waardoor zij in staat kon worden gesteld om te oordeelen of het balans, zooals overgebracht in het nieuw Kasboek, correct is al dan niet.

D.—Uwe Commissie neemt eindelijk de vrijheid het volgende onder de aandacht der Hoog-Eerw. Synode te brengen :—

1. Het blijkt dat tijdens de twee laatste Vergaderingen van den Oostelijken Ring aan den bode de som van £1 10s. is betaald; dat wil zeggen, gerekend tegen tien shillings per dag. Uwe Commissie is van oordeel dat dit strijdt met punt 3 van Art. 421.

2. Uwe Commissie wenscht te weten waarom te Lindley in 1888 voor slechts 112 zitplaatsen heffingen verantwoord zijn terwijl in 1887 dit is geschiedt voor 462 zitplaatsen.

3. Volgens het oordeel uwer Commissie is het onbehoorlijk dat veranderingen worden gemaakt in opgezondene documenten (door Kerkeraden onderteekend) tijdens Ringsvergaderingen.

4. Uwe Commissie gevoelt dat het haar plicht is te wijzen op de slechte gewoonte die sommigen hebben op bij geldelijke toezendingen onduidelijke en slordige begeleidende briefjes te voegen, die slechts met veel moeite kunnen worden ontcijferd.

5. Ook wenschen wij te herinneren aan het Synodaal besluit dat ontvangene collecten onmiddelijk moeten worden verzonden. In niet weinige gevallen zijn de bijdragen na verloop van maanden verantwoord.

6. Het bevreemdt uwe Commissie dat met betrekking tot de akten van bevestiging van de predikanten van Frankfort en Vrede, die op 7 Junij 1884 en 11 Junij 1885 in hunne respectieve gemeenten bevestigd werden eerst aan den eisch der wet door den Scriba des Oostelijken Rings, na verloop van eenige jaren, is voldaan.

7. De Synode neme kennis van de wijze waarop collecten voor de Theologische Kweekschool worden verantwoord.

E.—1. De Penningmeester der Zendingcommissie refereert naar eenige Gemeenten, die volgens het Rapport der Rationarii, bij de laatste Synodale Vergadering ingediend, zekere collecten niet hadden verantwoord. Uit eene verbeterde opgave van den Penningmeester blijkt het dat de genoemde Gemeenten wel haren plicht in dezen hebben behartigd, en dat de Rationarii, wegens de onnauwkeurige opgaven gegeven, eene verkeerde voorstelling hadden gedaan.

2. De dank der Hoog-Eerw. Synode is verschuldigd aan den heer Innes voor zijne gewaardeerde diensten.

Wij noemen met hoogachting,

Uw Hoog-Eerw. en Wel-Eerw. en Eerw. dienstw.
Dienaren en Broeders,

P. A. WINTER,
P. S. VAN HEERDEN,
J. J. T. MARQUARD,
J. A. JOUBERT.

Bloemfontein, 16 Mei 1889.

Nederduitse Gereformeerde Kerk in die Oranje Vrystaat. 1ste – 24ste Sinode, Bloemfontein 1865 – 1912.

Ra; 238.68; 968:284.2;

Afra; do;

NB Landtitel: Acta Synodi